

**Міністерство освіти і науки України
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації**

**Університет митної справи та фінансів
Рада молодих вчених Університету митної справи та фінансів**

**«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ
ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД»
МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

01 листопада 2019 р.

Ч. 2

Дніпро

УДК 330.3:340:351

Е 45

Організатори конференції:

Міністерство освіти і науки України,
Регіональний навчальний центр Всесвітньої митної організації,
Університет митної справи та фінансів,
Рада молодих учених Університету митної справи та фінансів

Склад редакційної групи:

Бочаров Д. О., Ченцов В. В.,
Приймаченко Д. В., Архирейська Н. В.,
Губа О. І., Даценко В. В., Корнєєв М. В.,
Ліпинський В. В., Дерев'янка Т. П.,
Марценюк О. О., Разживін В. М., Лагутенко О. В.

Е 45

Економіко-правові та управлінські аспекти розвитку суспільства: молодіжний погляд : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (01 листопада 2019, Дніпро) : у 2 ч. – Ч 2. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. – 378 с.

ISBN 978-966-328-158-2

ISBN 978-966-328-159-9

Матеріали міжнародної науково-практичної конференції присвячені питанням фінансово-економічної політики держави в умовах інтеграційних процесів; проблемам публічного управління та менеджменту у контексті забезпечення розвитку суспільства; правовому регулюванню питань безпеки держави та суспільства; інформаційно-технічним аспектам забезпечення безпеки суспільства.

Для науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також фахівців у галузі економіки, права, управління та фінансів.

УДК 330.3:340:351

ISBN 978-966-328-158-2

© Колектив авторів, 2019

ISBN 978-966-328-159-9

© Університет митної справи та фінансів, 2019

**Секція 3. Публічне управління та менеджмент
у контексті забезпечення розвитку суспільства**

Гжибовська Т. С. Формування антикорупційної політики України в сучасних умовах: управлінський аспект	11
Перерва І. О. Секрети успіху ефективного лідера	13
Зардов В. Р. Зарубіжний досвід запобігання корупції у сфері надання адміністративних послуг	15
Білашенко О. Г. Публічна комунікація у сфері кліматичної та екологічної політики на локальному рівні: Європейська практика	18
Книш А. І. Особливості застосування системи управління ризиками при здійсненні митного контролю	20
Дериглазов В. В. Децентралізація як інструмент перезавантаження з метою оптимізації державного управління	23
Новік К. В. Управління інтернет-маркетингом в умовах сучасного ринку	25
Семакіна Д. Е. Реінжиніринг бізнес-процесів – запорука ефективного функціонування компанії	27
Бурхан Л. І. Децентралізація системи державного архітектурно-будівельного контролю	31
Лисенко О. С. Подолання бюрократії як запорука успіху впровадження електронного урядування в Україні: досвід Естонії ...	34
Чубенко В. А. Підвищення ефективності управління персоналом організації	37
Репешко А. С., Чубенко В. А. The role of top management in helping a company achievement	39
Камуз О. В. Діяльність органів місцевого самоврядування у галузі охорони навколишнього середовища	41
Голер І. Й., Івашова Л. М. Організаційні особливості проходження публічної служби в Україні та світі	43
Лозова О. В., Вакс В. В. Управління кадровим потенціалом підприємства	45
Руденко А. О. Теоретичні аспекти розробки інвестиційної стратегії підприємства	47
Сушко О. В. Управління збутовою діяльністю торговельних підприємств	50
Якимова В. І. Управління активами і пасивами банку як елемент рівноважного розвитку банку	52
Губа Ю. В. Управління маркетинговою діяльністю на підприємстві	54
Кузь М. М., Олексієнко Р. Ю. Ризики під час оптимізації системи управління в умовах цифрового суспільства	56
Діцман К. Д. Інституціональна трансформація стандартів державних освітніх послуг в Україні на сучасному етапі розвитку ...	58

Чехлатий К. О., Івашина О. Ф. Гендерна стратифікація в системі менеджменту організації	60
Кандій О. Д. Проблеми обліку основних засобів	62
Неволаєва Д. С. Науково-методичні підходи до сутності заробітної плати	65
Новікова О. М. Науково-методичні підходи до визначення сутності доходів	67
Пилипенко К. М. Сучасні проблеми аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства	69
Чебанко О. С. Менторство в сучасному менеджменті	71
Бондар А. Ю., Боровенська А. О. Проблема диференціації системи оплати праці та механізму мотивації персоналу на підприємстві	73
Родіна Є. О. Імплементация принципів державного управління у контексті європейської інтеграції України	76
Кириченко І. Ю. Методи оцінки продуктивності праці на підприємстві	78
Грищук А. І. Аналіз маркетингового стратегічного планування в організації та визначення його впливу на ефективність її ринкової діяльності	08
Єсіпова В. С. Упровадження digital-інструментів у маркетингову політику організації	82
Похвальська Е. О. Основи здійснення процесу планування в організації	84
Шевченко М. А. Ключові проблеми виходу українських підприємств на зовнішній ринок	86
Івашова Л. М., Шаповалова А. Д. Інститут лідерства в публічному управлінні у контексті розвитку людського потенціалу в Україні	89
Лифар А. А. Реформування пенсійної системи України у контексті забезпечення соціального розвитку	93
Бичкова А. Г. Кадрові процеси і технології в публічному управлінні. Роль керівника у формуванні культури праці державних службовців	95
Воробйов С. О. Митний блокчейн як складова безпечної цифрової економіки	97
Зарубін Б. О. Розбудова митно-логістичного комплексу України як елемент забезпечення національної безпеки	100
Матросова М. Ю., Виноградова Н. Л. Прояви корупції в структурах державної влади та можливі шляхи її подолання	102
Репешко А. С., Ліпинська К. В. Перспективи розвитку інтернет-реклами	104
Луценко К. В. Аналіз системи контролю на підприємстві	105
Журавель К. Ю. Мотивація персоналу в сучасних підприємствах та її вплив на результати роботи	107

Кузьмук Т. П. Напрями удосконалення податкового контролю в Україні	109
Юрченко В. В. Сутність управління персоналом	111
Маркова І. Л. Діджиталізація як нова ера публічного управління ...	114
Мірошниченко А. Т., Пасічник Т. О. Діджиталізація малого бізнесу	116
Маракіна В. О. Особливості управління персоналом у системі менеджменту аграрного підприємства в умовах цифровізації економіки	119
Останко В. С. Митно-логістичні послуги	121
Рижак А. С. Зміни в українському законодавстві про державну службу: ризики та потенційні проблеми	123
Рижак Д. В. Антикорупційна стратегія України: проблеми розробки та реалізації	125
Ткач А. Ю. Особливості надання електронних послуг в Україні	127
Положай М. В. Сучасні проблеми менеджменту і перспективи його розвитку в Україні	129
Nezhejko V. S. The analysis of the current state solution of systemic problems of state governance	131
Зейналов Р. Е. Сучасні технології операційного менеджменту в АПК	133
Стоцька Л. М. Молодіжна політика як один із ключових елементів соціальної інклюзії молоді.....	135
Dubyna A. P. The system approach as a component of educational innovation	137
Середняк О. С., Мишустя Д. А. Інтернет-маркетинг	139
Пудло В. О. Державна служба та служба в органах місцевого самоврядування в Україні: співвідношення та взаємозв'язок	141
Krivohatko V. S. The general system theory and philosophy	144
Новіков О. І., Олексієнко Р. Ю. Інноваційні впровадження у процеси управління в умовах цифрового суспільства.....	147
Грудський Р. О. Зміни у зовнішньому середовищі підприємства в умовах діджиталізації	149
Єжова О. М. Використання програми лояльності для мотивації співробітників	151
Воєводіна А. С. Паралелі матеріальної культури та ілюстровані приклади у збиранні податкових зборів	153
Година А. Ю. Мотиваційна криза та шляхи її подолання	155
Гнідаш І. О. Особливості організації та здійснення митного контролю в умовах реорганізації митної системи	158
Zinenko A. O. Economic prospects of the gemplies production and processing of the middle Dnieper	161
Дочак Т. С., Шепетюк Л. В. Окремі аспекти розвитку малих підприємств у сучасних ринкових умовах	162
Литвинова М. С. Трансформація бізнесу як домінанта експансії в умовах глобалізації	164

Мирошніченко Є. О. Удосконалення системи мотивації праці в організаціях	167
Даців А. С. Соціально-економічні наслідки використання штучного інтелекту	169
Коротич Б. І. Основні аспекти управління виходу підприємства на зовнішній ринок	171
Корбут В. Г. Інструменти підвищення рівня професіоналізму державних службовців в Україні	173
Демус С. І. Формування політичної системи і державності України .	175
Фисенко А. О. Напрями вдосконалення менеджменту персоналу у митних органах України	178
Проша В. О. Стратегія та розвиток підприємницької діяльності	179
Брусник В. В. Удосконалення організаційної структури підприємства	182
Разумова Г. В., Попова К. В. Державне регулювання модернізації національної економіки	183
Булгакова О. Ф. Оцінка державною установою якості надання адміністративних послуг на основі бізнес-процесів	185
Єфименко В. О. Перспективи впровадження елементів зарубіжних моделей державного управління в сфері організації вітчизняної митної системи	186
Сосновська І. О., Маляр Д. В. Зовнішньоекономічні стратегії підприємства	190
Бондарєв І. В. Організаційно-правові аспекти реалізації державної політики у сфері співпраці України з міжнародними митними організаціями	192
Шаруда О. М. Практичні аспекти державного регулювання страхової діяльності	195
Кіка Г. І. Деякі аспекти освоєння зарубіжного досвіду організації митної справи для потреб раціоналізації вітчизняних реформаційних процесів	197
Дамченко О. В. Вироблення нових критеріїв розмежування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в ході адміністративної реформи	199
Сікан С. В. Перспективи перегляду системи мотивації та вдосконалення форм заохочення посадових осіб органів місцевого самоврядування	201
Шульга А. С. Аспекти визначення ефективності діяльності органів виконавчої влади	203
Боса Н. В. Громадськість як суб'єкт екологічної політики в Україні	205
Борисенко О. П., Диганова А. Ю. Державне регулювання транскордонного співробітництва в Україні	208

Борисенко О. П., Тарасенко К. М. Механізми державного регулювання міграційних процесів в Україні	210
Погребняк І. І. Митно-брокерська діяльність в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку	213
Підберезний А. Г., Літовченко Б. В. Сучасний підхід у антикризовому упавлінні в організації	215
Дудар О. Г., Ковальчук Н. В. Характеристика інтелектуальної системи підтримки прийняття рішень	217
Шаруда О. М. Комунікація як засіб взаємодії влади і суспільства ...	219

Секція 4. Інформаційно-технічні аспекти забезпечення безпеки суспільства

Гненний А. Ю. Застосування CRM та SCM технологій на підприємстві	222
Сидоренко О. С., Молотков О. Н. Розробка та дослідження моделей функціональної безпеки web-додатків	225
Синельник І. В., Заяц А. О. Наслідки зміни клімату для транспорту	226
Демченко А. С., Аветісян С. М. Підвищення ефективності перевезення вантажів із використанням GPS-систем	228
Поліщак Н. О. Застосування інтелектуальних транспортних систем для підвищення рівня безпеки руху	230
Осіпенко К. А., Сохацький А. В. Проблеми та шляхи підвищення безпеки дорожнього руху	232
Гаркуша А. В. Заходи щодо забезпечення безпеки процесу перевезення	235
Коротюк Я. В. Технічні аспекти забезпечення безпеки на автомобільному транспорті	237
Рожкова О. О. Розробка системи підтримки рішень протипожежного захисту об'єктів та ліквідації пожеж у приміщенні	239
Солошенко М. О. Нові проблеми, що стоять перед реалізацією безпеки персональних даних в Інтернеті	241
Белич А. О. Розробка методу оцінки якості знань з використанням нечіткої логіки	243
Саєнко В. В. Забезпечення безпеки суспільства за допомогою інформаційної системи «АРМОР»	245
Кідалов Д. М. Аналіз транспортної доступності міста Дніпра	247
Лило С. В., Кононенко Д. І. «Зелений транспорт» як механізм інтеграції України в ЄС	249
Krutenko A. Virtual reality as a modern method of teaching foreign languages	252
Рубан Ю. М. Перспективи використання інноваційних технологій для швидкісних змішаних перевезень	254

Грачов Д. В., Чернов Є. Г. Підвищення ефективності перевезення вантажів у міжнародному сполученні	257
Вінніченко Н. Ю. Підвищення ефективності автомобільних перевезень	259
Вовк А. В. Використання технічних засобів митного контролю	260
Зборщенко А. А., Нехамкін М. В. Системний підхід у формуванні інноваційних транспортних процесів	263
Бортник М. А., Гаврилюк Д. В. Сучасний стан та проблеми міжнародних мультимодальних перевезень	265
Шматков Г. Г., Корабльова А. І., Прокоф'єв І. Б. Стратегічна екологічна оцінка як передумова біосферосумісної діяльності	267
Яковлєва О. М., Ткачова О. К. Інформаційні технології в стратегічному менеджменті	270
Горбач Д. П. Транспортно-складські комплекси як частина забезпечення безпечного переміщення матеріальних цінностей суспільства	272
Гайдаржийський В. М., Каткова Т. І. Сучасний стан забезпечення інформаційної безпеки України	274
Синельникова Д. О., Грунт К. В. Мобільні технології в системі інформаційних послуг вищої освіти	276
Боришпол Д. С. Стан та перспективи розвитку ринку авіаційних перевезень в Україні	278
Халіпова Н. В., Смирнов Д. Ю. Щодо моделювання транспортних потоків для аналізу завантаженості доріг	280
Бабенко С. О. Використання технологій комп'ютерної графіки та тривимірного модулювання при підготовці кадрів для митних органів	282
Семененко О. А., Шиколович О. Д. Problems of NFC technology in the modern world	284
Редькіна А. С. Удосконалення логістичних процесів при виконанні транспортних перевезень	286
Воронова Д. Ю., Жовкла І. А. Підвищення ефективності вантажних автомобільних перевезень	288
Афанасьєв М. В., Кузьменко А. І. Підвищення ефективності контейнерних перевезень	290
Вакуц М. С., Яковенко В. О. Дослідження типів використовуваних архітектур нейронних мереж для вирішення задач класифікації та розпізнавання образів	293
Горовий А. К. Розробка інформаційної системи для аналізу веб-контенту з метою запобігання його негативному впливу на дітей ...	295
Кропивна Ю. Е. Розробка 3D-проекту «Віртуальна митниця» на основі технологій Unreal Engine	297

Щербаченко А. Instagram як медіа-інструмент (на прикладі Customs TV)	300
Глівінський Д. О., Окань Д. В. Методи ліквідації заторів у великих містах	302
Мачула Д. А., Возненко А. О. Безпілотний літальний апарат як елемент логістики	303
Положай М. В., Ятчук О. М. Протидія інформаційному впливу ЗМК як запорука інформаційної безпеки масової аудиторії	305
Малютіна С. Е. Захист державами своїх національних авіакомпаній – приклади для України	308
Ламінський М. М. Удосконалення процесу поставок торговельної мережі	310
Прунь А. В. Забезпечення національної безпеки України	312
Мала Ю. А., Прилипа А. С. Дослідження впливу соціальних мереж на конфіденційність особистості	314
Антонік М. Сучасні інформаційні технології в діджиталізації перетину кордону	316
Вакуленко І. Ю. Удосконалення процесу перевезення вантажів у внутрішньому сполученні для мережної моделі	318
Zborschenko A. A., Vysoka A. A. The implementation of information technologies: threats and security	320
Кудерчук М. В. Моделювання інформаційного забезпечення управління ресурсами з метою підвищення ефективності обслуговування пацієнтів лікувальної установи	322
Shirochenko V. O. Identification of the main components of the ontological model for the search system	325
Zamotaev Y. D. The research of problems of information resources structure during information processing	327
Білоус М. Г. Зниження ризиків у прийнятті рішень під час вибору методів вирішення завдань розподілу ресурсів	329
Денисенко О. В., Яковенко В. О. Інтелектуальна система (технології) управління підприємством з метою підвищення ефективності фінансової діяльності	331
Карлова А. Д., Ткачова О. К. Переваги та недоліки інформаційних систем в управлінні підприємствами	333
Мохова В. В. Аналіз факторів системи внутрішнього середовища для проведення реінжинірингу бізнес-процесів на прикладі підприємства ТОВ «НВО Дніпротехтранс»	335
Руденко В. І. Оптимізація графіків зайнятості для розв'язання проблем раціональної організації роботи систем обслуговування ...	337
Авілова В. О., Ульяновська Ю. В. Дослідження методів кодування для стиснення даних без втрат	339

Колган О. В. Розвиток перевезень як підґрунтя економічної безпеки держави	341
Шипуля А. С. Призначення коду Грея	343
Газієв Д. Р. Обробка зображень з використанням LUT-таблиць методом розбиття на RGB-кольори	345
Малієнко С. Є. Аналіз транспортної доступності міста Дніпра	347
Кемська Т. О. Критичне мислення як запобіжник негативних інформаційних впливів на суспільство	349
Остапчук М. А. Лебедева А. В. Прикладні аспекти застосування вищої математики в економіці	351
Рудянова Т. М. Концептуальні аспекти впровадження в навчальний процес змісту інженерії програмного забезпечення	353
Курилович М. В. Розробка інтерфейса для стимулятора роботи митного поста	356
Дишко М. М. Інформаційно-технічні аспекти забезпечення безпеки України	358
Арістова Ю. М. Моделювання транспортних потоків за допомогою мезоскопічних моделей для забезпечення дорожньої безпеки	360
Галеніна Н. М. Правове регулювання діяльності журналістів, як соціальний інститут	362
Солянніков В. Г. Захист інформаційно-технічного обладнання на базі routers	365
Олейніков А. В. Оцінка функціональної та кібернетичної безпеки інфраструктури Інтернета речей системи SCADA	367
Олійник О. О. Навчальна інформаційно-технічна система на базі cloud-технологій	369
Разумей Г. Ю., Штогрін А. І. Цифрова трансформація державного управління	372
Рудаков М. А. Використання інтранета для захисту службової інформації	374
Макух А. В., Яківець О. О. Автомобільні перевезення: стан та перспективи розвитку	376

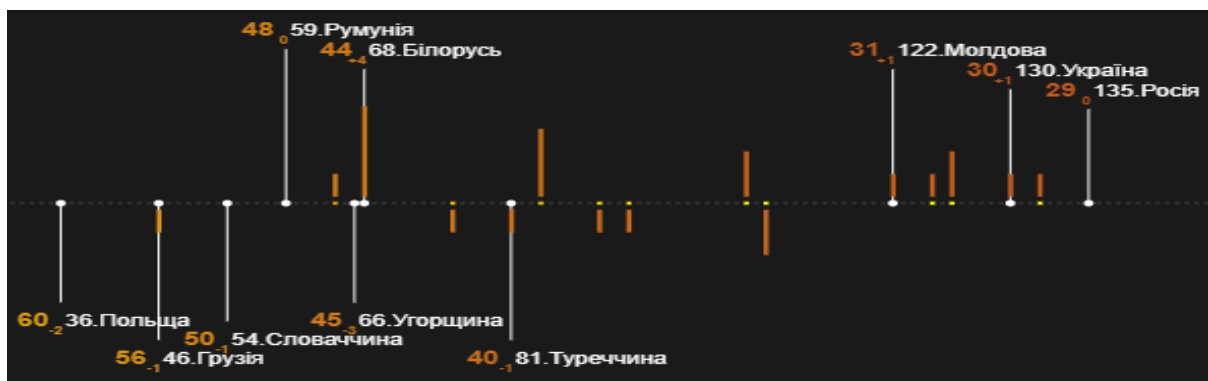
*Секція 3. Публічне управління та менеджмент у контексті
забезпечення розвитку суспільства*
**ФОРМУВАННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ: УПРАВЛІНСЬКИЙ АСПЕКТ**

Гжибовська Т. С.

Актуальність дослідження процесу формування антикорупційної політики зумовлюється тим, що за роки незалежності Україною так і не було завершено формування системи органів державної влади по боротьбі з корупцією; досі залишається відкритим питання співпраці України з міжнародною спільнотою щодо запобігання корупційних процесів. Метою дослідження була спроба проаналізувати формування, впровадження та розвиток антикорупційної політики в Україні з урахуванням політики ЄС та з оглядом на формування державного апарату.

С. Роуз-Аккерман визначає корупцію як симптом, який вказує на те, що в системі управління державою щось не так. Науковець у власних дослідженнях писав про те, що державні інститути, створені для регулювання взаємовідносин між громадянином і державою, використовуються для особистого збагачення і надання пільг корумпованим суб'єктам господарювання [2, с. 7].

Для розробки дієвої стратегії, яка б стала ефективною у процесі боротьби із корупцією, варто перш за все чітко розуміти який стан справ на даний момент. Щорічні звіти Transparency International щодо індексу сприйняття корупції в країнах світу дають змогу зрозуміти, що не існує ще країни в якій не було б корупції. Особливо невтішними є показники України. Порівняно із 2016 роком, за 2017 та 2018 роки темпи ефективності боротьби з корупцією в Україні за рік знизилися вдвічі, не зважаючи на те, що державним апаратом пропагується активна боротьба з корупцією. Дані щодо Індексу сприйняття корупції відображено на графіку 1.

Графік 1 «Індекс сприйняття корупції (2017 р.)» [3]

Г. Кохан наголошує на тому, що процес здійснення реформ вимагає ретельного, всебічного розроблення методів боротьби з корупцією, аналізу

їх ефективності, детального оцінювання причин і форм тих корупційних практик, які вже наявні у країні або властиві певному регіону [1, с. 5].

Вважаємо за доцільне, побудувати інституційну систему, що відповідає міжнародному досвіду, а також врахує особливості української юридичної системи та суспільства. Для формування відповідної системи варто вжити наступні заходи: продовжити судову реформу, посилити спроможності слідчих органів та припинити міжвідомчу боротьбу; впровадити нові електронні державні інформаційні системи, позбавити правоохоронні органи права втручатися в економічну діяльність.

Беручи до уваги, що кінцева мета будь-якої реформи полягає у зміцненні та оновленні державних засад, прийняття нових законів повинно сприяти не тільки оновленню механізму запобігання та протидії корупційних правопорушень, а й усуненню недоліків та прогалин попередніх законодавчих спроб врегулювання даної проблеми.

Основними складовими інституційної системи у боротьбі з корупцією в Україні мають стати: законодавче забезпечення, формування дієвої системи державних органів, забезпечення ефективного координування формування та реалізації антикорупційної політики, превентивні заходи, а також заходи подолання корупції.

– Враховуючи наявні на даний момент реалії суспільного, політичного, економічного життя в Україні визначимо орієнтовні напрями розвитку антикорупційної політики в Україні. Основними напрямками мають стати:

– проведення глибокого аналізу рівня корупції в державі, причин і умов її існування та корупційних ризиків в основних сферах життєдіяльності, а також комплексних соціологічних опитувань громадської думки та експертів;

– запровадження електронних державних інформаційних систем, що дозволить впровадити нові сфери взаємодії держави, суспільства та бізнесу. А також посилить рівень громадського контролю.

– впровадження змін в органи державної влади, суди, органи місцевого самоврядування з урахування взятих міжнародних зобов'язань країною на себе у сфері запобігання та протидії корупції;

– створивши спеціальні органи протидії та боротьби з корупцією, позбавити правоохоронні органи права втручатися в економічну діяльність.

Отже, за умови впровадження запропонованих вище напрямів реалізації антикорупційної політики, показники Індексу сприйняття корупції можуть змінитися для України в кращий бік. Адже за самим індексом приховано реальний стан справ в країні. Системність та послідовність дій держави мають стати запорукою успіху у взаємодії із

громадськими організаціями та світовою спільнотою, що лише прискорить появу значних позитивних результатів у подоланні корупції в нашій державі.

Список використаних джерел:

1. Кохан Г. В. Явище політичної корупції: теоретико-методологічний аналіз: монографія / Г. В. Кохан. – К.: НІСД, 2013. – 232 с.
2. Роуз-Аккерман С. Коррупция и государство. Причины, следствия, реформы / С. Роуз-Аккерман ; пер. с англ. О. А. Алякринского. – М. : Логос, 2003. – 356 с.
3. TransparencyInternational Україна [Електронний ресурс] / Індекс сприйняття корупції. – 2017. – Режим доступу: https://ti-ukraine.org/category_news/infohrafika/

СЕКРЕТИ УСПІХУ ЕФЕКТИВНОГО ЛІДЕРА

Перерва І. О.

(Науковий керівник – к.е.н, доцент Коляда С. П.)

На сьогодні перешкоди на шляху до лідерства є дуже актуальною темою для тих, хто мріє і прагне стати справжнім лідером. Чи дійсно легко назвати себе гідним лідером у світі конкуренції, де кожен керівник вважає себе найкращим?

Можна сказати, що невизначеність та недостатня компетентність у лідерстві стала досить серйозною проблемою, адже ефективний лідер повинен відчувати власні недоліки та переваги, характер, мати високий рівень емоційного інтелекту, бути не лише професіоналом своєї справи та розумним фахівцем, а перш за все – людиною, яка здатна вести за собою.

Керівник та лідер мають безліч різних та спільних рис характеру. На наш погляд, найголовніша відмінність в тому, що керівник – керує, а лідер – надихає. Якщо керівник прагне бути і справді успішним, він, для початку, повинен знайти гармонію з самим собою, після чого з легкістю завойовувати авторитет в очах підлеглих, і повагу – у колег.

Хто ж такий ефективний лідер? Які секрети приховують справжні лідери на шляху до успіху?

У даній роботі ми розглянемо основні сходинки до звання справжнього лідера, аби зрозуміти, чи варто нам взагалі називати себе цим надзвичайно сильним словом, якщо ми маємо бажання керувати, проте не знаємо як, аби не отримати звання «некомпетентний», «недосконалий», «антилідер».

Крім цього, важливо пам'ятати, що справжній лідер не зможе керувати й надихати інших без власної індивідуальності, адже у кожного свої методи та особистий шлях.

Розглянемо 7 секретів успішних лідерів:

➤ Перший секрет успіху у лідерстві: «Значимість і мотивація». Найкраща мотивація – відчуття власної значимості у роботі, серед колег та підлеглих. Коли лідер відчуває себе, команду та свою справу важливими – результат буде неперевершеним. Надихання себе й інших – також невід’ємний аспект для людини, яка прагне успіху.

➤ Другий секрет: «Керуйте серцем». Лідер, насичений чесністю, відвертістю, співпереживанням та добротою – легко завойовує довіру й повагу усіх членів команди. Крім цього, він не повинен забувати про суворість і вимогливість до роботи, аби підлеглі почували себе комфортно, під захистом і з зацікавленістю.

➤ Третій секрет у лідерстві: «Можливість сяяти іншим». Не лише лідер повинен почувати себе компетентним та професійним, він має надавати можливість іншим проявляти себе, делегувати їм повноваження в межах їх сил, підкреслювати переваги і обережно критикувати недоліки, для цього треба навчитись відчувати та «читати» людей.

➤ Четвертий: «Самодисципліна та самоорганізація». Якщо людина не здатна планувати і розподіляти власний час, справи, то вона не зможе керувати іншими, тому команда не досягне якісного результату своєчасно.

➤ П’ятий секрет: «Самоповага і любов до себе». Справжній лідер повинен себе поважати, мати незламні принципи та власну точку зору, відповідати за слова, чинити по совісті, любити себе та оточуючих. Коли людина ставиться до себе із розумним егоїзмом – вона не тільки зберігатиме авторитет, але й зможе полюбити й захистити підлеглих, команду, організацію.

➤ Шостий: «Контроль та самоконтроль». Керівник, який не володіє власними емоціями, не контролює справи та не вміє відчувати себе – ніколи не зможе керувати іншими, контролювати їх роботу. Обираючи будь-який зі стилів керівництва, справжній лідер повинен контролювати емоційний стан себе та підлеглих, і їх виконання завдань.

➤ Сьомий секрет ефективного лідера: «Скромність». Лідер не повинен ставити себе вище за інших, мати занадто високу самооцінку, нехтувати почуттями підлеглих, піклуватись лише про себе та виділяти свою особу серед командної роботи. Скромний лідер – справжній лідер.

Можна зробити висновок, що переглянувши основні прості 7 секретів успіху у лідерстві, можна раз і назавжди вирішити проблему некомпетентності та невизначеності керівників, які лише вважають себе лідерами.

Проте, ці правила треба не лише прочитати, а практикувати і втілювати в життя. Справжній ефективний лідер стане не лише авторитетом і наставником для підлеглих, а й досягне надзвичайного успіху, і зможе отримувати не тільки задоволення, а й гідний прибуток. Компетентний керівник-лідер здатен поєднувати насолоду від своєї справи

та збільшення прибутку. У цьому і полягає заповітна мрія справжнього підприємця.

Отже, ефективний лідер – це скромна, дисциплінована, амбіційна, цілеспрямована, рішуча, наполеглива, гармонійна, вимоглива, відповідальна, ініціативна, справедлива людина, яка володіє навичками самоконтролю і контролю за роботою підлеглих; любить себе, поважає інших; чинить по совісті; дає можливість сяяти не тільки собі, а й людям; не зупиняється на досягнутому; надихає підлеглих та має гарні робочі стосунки з колегами; відповідає за слова, підкріплюючи їх вчинками; просто займається справою серця. Такий лідер завжди буде вести за собою на шляху до успіху.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

Зардов В. Р.

(Науковий керівник – д.ю.н., професор Легеза Є. О.)

Актуальність теми обумовлена тим, що в сучасному світі в цілому, не тільки в Україні, корупція поширюється у всіх сферах життя суспільства: політиці, економіці, суспільних відносинах. Крім того, з огляду на зрослі розміри прояви і масштаби поширення корупційних дій, що підривають як економічний потенціал держави, так і довіру громадян до органів державної влади, дозріла реальна необхідність прийняття невідкладних і дієвих заходів по боротьбі з цими негативними явищами.

У сучасному світі корупція виходить за межі кордонів окремих держав і лише акумуляцією спільних зусиль можна їй протидіяти. У зв'язку з цим, багато держав, що входять в Організацію об'єднаних націй (ООН) і Раду Європи, обговорили і прийняли ряд міжнародних конвенцій, які сприяють боротьбі з корупцією посадових осіб органів влади. До таких документів відносяться зокрема: Конвенція Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» 1990 р. (ратифікована Україною 17 грудня 1997 р.) [1], Конвенція Ради Європи про кримінальну відповідальність за корупцію 1999 р. (ратифікована в Україні 18 листопада 2006 р.) [2], Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності 2000 р. (ратифікована Україною 4 лютого 2004 року) [3], Конвенція ООН проти корупції 2003 року (ратифікована Україною 18 листопада 2006 року) [4].

Названі міжнародні акти ратифіковані Україною, внаслідок чого, їх положення активно імплементуються в українську правову систему. Це сприяє вдосконаленню правового механізму, а так само посилює ефективність методів протидії корупції.

Аналіз зарубіжного досвіду протидії корупції при наданні адміністративних послуг може допомогти вибрати зі світового досвіду набір ефективних антикорупційних заходів, і зрозуміти, по-перше, що корупції можна протидіяти в умовах, що склалися в сучасній Україні. По-друге, що існують перевірені досвідом, як принципи і методи ефективної протидії корупції, так і показники, що дозволяють обґрунтовано судити про рівень ефективності застосовуваних антикорупційних заходів.

Наприклад, в Латвії державна компанія «Дирекція безпеки дорожнього руху» (ДБДД) здійснює реєстрацію та технічний контроль дорожніх транспортних засобів, оцінку кваліфікації водіїв, видачу водійських прав, а також надає і інші послуги. Дослідження свідчать про низький рівень корупції в сфері надання послуг ДБДД. У 2018 році, 92,7% респондентів, які скористалися послугами (отримання водійських прав), відповіли, що вони не вдавалися до особистих зв'язків, подарунків або неофіційних платежів. Тільки 0,8% респондентів повідомили про піднесення подарунків або внесення неофіційної ціни в розмірі 5 або більше латвійських латів (близько 7,11 євро) [7].

Особливі заходи контролю робляться на підставі широкого діапазону відомостей, одержуваних, наприклад, в ході неофіційного спілкування зі співробітниками ДБДД, виходячи з ознак незвичайної діяльності, виявлених за допомогою аналізу баз даних ДБДД, і, навіть з обговорень водіїв на онлайн форумах або рекламних оголошень, де приватні особи обіцяють успішне вирішення певних питань у ДБДД натомість на грошову винагороду. Погоджена процедура дій в ситуаціях, коли співробітнику пропонувався хабар.

У Румунії Головне управління по боротьбі з корупцією (DGA) є спеціалізованою, підпорядкованою безпосередньо міністру структурою в складі МВС, на яку покладено профілактика і припинення корупції. Їм була розроблена методика оцінки корупційних ризиків з метою підвищення аналітичного потенціалу і заходів реагування на корупційні ризики. Методика спрямована на підтримку етичних норм, прозорості та успішне проведення конкретних заходів, розстановку пріоритетів і підвищення відповідальності керівництва міністерства за проведення заходів з профілактики та контролю корупційних ризиків. Завдяки застосуванню методики міністерством здійснюються конкретні заходи, такі, як введення нової системи комплектування, зміна системи видачі водійських прав, реєстрації автотранспорту і т. д. Європейська комісія дає високу оцінку цій системі в рамках Механізму співпраці та верифікації [7].

Широко використовуваним засобом для протидії корупції при видачі водійських прав в практиці європейських країн є фотовідеофіксація теоретичних і практичних іспитів. В західних країнах для цих цілей

використовують автоматизовану фіксацію, яка повністю контролює рухи машини, а іноді навіть цілі автоматизовані автодроми.

Щоб знизити корупцію при видачі водійських прав, необхідно провести цілий ряд змін.

По-перше, іспити не повинні приймати співробітники сервісних центрів. Можна взяти на озброєння досвід європейських країн, де незалежні екзаменатори неупереджені у прийнятті рішень і несуть персональну відповідальність за проекзаменованих водіїв.

Крім того, в країнах ЄС практичні іспити проходять втричі довше, ніж в Україні. За українським нормативним документам, іспит повинен тривати не більше чверті години, а за європейськими – не менше сорока п'яти хвилин. За більш тривалий час можна краще оцінити навички водіння.

Таким чином, в Україні зарубіжний досвід повинен використовуватися не шляхом простого копіювання тих чи інших заходів державного управління, а з урахуванням особливостей сформованого менталітету місцевого населення, укладу суспільного ладу і вдосконалення національного законодавства в питанні протидії корупції.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Ради Європи «Про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом» Страсбург, 8 листопада 1990 року, (Конвенцію ратифіковано із заявами і застереженнями Законом № 738/97-ВР (738/97-ВР) від 17.12.97)

2. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 47-48) (Конвенцію ратифіковано із заявою Законом N 252-V (252-16) від 18.10.2006, ВВР, 2006, № 50, ст.497)

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року (Конвенцію ратифіковано із застереженнями і заявами Законом N 1433-IV (1433-15) від 04.02.2004)

4. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 49) (Конвенцію ратифіковано із заявами Законом (№ 251-V (251-16) від 18.10.2006, ВВР, 2006, № 50, ст. 496)

5. Гвоздецький В. Д. Адміністративно-правові та організаційні засади запобігання та протидії корупції в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07 / В.Д. Гвоздецький. – К., 2014. – 587 с.

6. Дослідження корупції в регіоні Європи, Кавказу та Азії 2018. Електронний ресурс. – Режим доступу : <https://www.millerchevalier.com/>

sites/default/files/resources/2018-ECA-Corruption-Survey-Full-Report-Russian.pdf

7. Клімова С.М. Організація запобігання та протидії корупції в Україні: [навч. посіб.] / С.М. Клімова, Т.В. Ковальова. – Х. : Вид-во ХарРІАДУ «Магістр», 2012. – 200 с.

ПУБЛІЧНА КОМУНІКАЦІЯ У СФЕРІ КЛІМАТИЧНОЇ ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ НА ЛОКАЛЬНОМУ РІВНІ: ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА

Білашенко О. Г.

(Науковий керівник – д.держ.упр., професор Дрешняк В. М.)

Публічне управління у контексті забезпечення розвитку суспільства включає заходи з публічної комунікації, зокрема щодо прийняття та впровадження законодавства ЄС в Україні. Надання суспільству якісної інформації та підтримання постійного зворотного зв'язку дозволяє ураховувати думку населення при прийнятті управлінських рішень. Однією із сфер такої діяльності як на загальнодержавному, так і на місцевому рівнях, є кліматична та екологічна політика.

Розвиток суспільства та екологічна демократія, заснована на екологічній інформації, дозволяє місцевому самоврядуванню вести ефективний діалог, спілкування, обмін та консультації з громадськістю з метою спільного управління та охорони навколишнього середовища. Екологічна демократія, заснована на екологічній інформаційній системі, дозволяє знайти спільні вигоди для людей, влади і довкілля [1].

На цей час відкритість влади формально регламентована Законом України «Про доступ до публічної інформації» [2], який зазначає зокрема, що обов'язком розпорядників інформації є надавати та оприлюднювати інформацію, однак не завжди інформація, яка надається, доступна для розуміння громаді.

З моменту затвердження у 2008 році Пакету ініціатив ЄС з питань клімату й енергетики, Європейська комісія розпочала ініціативну програму «Угода мерів». Ця ініціатива створена для заохочення й підтримки місцевих органів влади в напрямку розробки й реалізації політики сталого розвитку. Органи місцевого самоврядування значно впливають на зниження наслідків зміни клімату, тим паче, що 80 % споживання енергії та викидів CO₂, пов'язані із діяльністю міст [3]. На цей час близько 8000 міст світу, 239 міст України (де мешкає 21,4 млн. людей) є підписантами Угоди мерів. Завдяки цьому, установи ЄС залучають місцеві, регіональні, державні органи виконавчої влади, тим самим визнаючи їх важливу роль у досягненні цілей сталого розвитку.

Залучення громадськості до розробки місцевих програм сталого енергетичного розвитку, що окреслює основні заходи з поліпшення екологічного стану території, попередження та адаптації змінам клімату та енергоефективності, які місцева влада планує виконувати, дозволяє більш виважено врахувати та задовольнити потреби суспільства, підтримуючи його розвиток. Крім заощадження енергії, урахування думки суспільства потребує й виконання суміжних заходів: надання екологічно чистих і фінансово доступних енергетичних послуг для населення, створення постійних нових робочих місць, підвищення фінансової та соціальної стабільності, чистіше довкілля, краща якість життя, підвищення економічної конкурентоспроможності за рахунок розвитку бізнесу й інновацій, а також, поліпшення якості суспільних послуг та інфраструктури.

Для вирішення цих завдань необхідні політичний і адміністративний потенціал, а також фінансові та технічні ресурси. Розуміючи це, програми ЄС, у тому числі «Угода мерів», органам державного управління та місцевого самоврядування максимально допомагають збільшити вплив ініціативи громадян через заохочувальні заходи, взаємодію зі своїми членами та облаштування платформ обміну досвідом, проведення організаційно-масових заходів, інформаційної кампанії тощо. Підписантам Угоди, Координаторам Угоди і Структурам підтримки Угоди щоденно надається промоційна, технічна та адміністративна допомога з боку Офісу Угоди мерів (ОУМ), розташованого у Брюсселі, та з боку офісів-філій. Місцеві органи самоврядування виконують заходи у цьому процесі завдяки інструментам і методам, розробленим у співпраці з Офісами Угоди мерів та Спільним дослідницьким центром.

На додаток з боку Європейської комісії присутня інституційна підтримка ЄС, зокрема, з боку Комітету регіонів, Європейського парламенту, де відбувається щорічна церемонія підписання документа представниками нових міст, а також, з боку Європейського інвестиційного банку, який допомагає місцевим органам влади розкривати їхні інвестиційні потенціали.

Залучення громадськості та відкриття екологічної інформації спонукає до ефективного діалогу влади та суспільства для прийняття управлінських рішень стосовно впровадження європейських норм, ініціатив, заходів з охорони довкілля та сталого розвитку.

Отже, інформування населення, проведення громадських слухань, організаційно-масових заходів, інформаційної кампанії для розвитку суспільства включає заходи для взаємодії населення з владою, обміну досвідом, прийняття управлінських рішень серед іншого у сфері

кліматичної та енергетичної політики. «Угода мерів», започаткована Європейською комісією після прийняття Пакету ініціатив ЄС у 2008 році з питань клімату й енергетики, заохочує й підтримує зусилля місцевих органів влади щодо розробки й реалізації політики сталого розвитку на локальному рівні. При цьому залучення громадськості до розробки місцевих програм сталого розвитку дозволяє більш виважено врахувати та задовольнити потреби суспільства, підтримуючи його розвиток. Важливим засобом реалізації екологічної політики і розвитку суспільства є якісна публічна комунікація як основа екологічної демократії, що забезпечує діалог влади та суспільства, консультування і прийняття зважених управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Youqiang Wang. Ecological Information: The Foundation of Ecological Democracy/IS4SI 2017 Summit digitalisation for a sustainable society, Gothenburg, Sweden, 12–16 June 2017.
2. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
3. EU Covenant of Mayors for Climate & Energy URL: <https://www.eumayors.eu/>

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Книш А. І.

(Науковий керівник – к.держ.упр. Крищенко О. О.)

Євроінтеграційні процеси України обумовлюють необхідність оптимізації та спрощення митного контролю на основі застосування системи управління ризиками. Тому підвищуються вимоги до митних органів, перед якими ставляться такі завдання, як захист економічних інтересів держави під час ведення суб'єктами господарювання зовнішньоторговельної діяльності, а також забезпечення належного рівня митного контролю.

Таким чином виникла необхідність якісного переходу від суцільного відбору об'єктів митного контролю до вибіркового. Важливою складовою такого переходу є застосування системи управління ризиками, як основного базисного принципу митного контролю. А він в свою чергу дає можливість максимально ефективно використовувати ресурси митних органів, не зменшуючи ефективність митного контролю.

Основними цілями застосування системи управління ризиками є:

- 1) запобігання, прогнозування і виявлення порушень законодавства України з питань державної митної справи;

2) забезпечення більш ефективного використання наявних у органів доходів і зборів ресурсів та зосередження їх уваги на окремих згрупованих об'єктах аналізу ризику, щодо яких є потреба у застосуванні окремих форм митного контролю або їх сукупності, а також у підвищенні ефективності митного контролю (областях ризику);

3) забезпечення в межах повноважень органів доходів і зборів заходів із захисту національної безпеки, життя і здоров'я людей, тварин, рослин, довкілля, інтересів споживачів;

4) прискорення митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України. [1]

Управління ризиками у митній справі як процес є невід'ємною частиною митного контролю в цілому. На основі результатів застосування системи управління ризиками і приймаються рішення щодо необхідності застосування до товарів та транспортних засобів заходів митного контролю.

Автоматизована система аналізу та управління ризиками (АСАУР) – це сукупність програмно-інформаційних комплексів, які забезпечують функціонування системи управління ризиками під час митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів. При загальній тенденції скорочення фізичного огляду автоматизована система управління ризиками стає одним із основних факторів оперативного проведення митних формальностей.

Здійснення митними органами дій для визначення форм та обсягів митного контролю включають: виявлення умов і факторів, що впливають на виникнення ризиків, визначення областей ризику, визначення індикаторів ризику, а також здійснення оцінки імовірності виникнення ризиків та можливої шкоди у разі їх проявлення. [2].

АСАУР сформована на досвіді запобігання, прогнозування та виявлення порушень митного законодавства. Основними напрямками контролю АСАУР є достовірність декларування, правильність визначення митної вартості, країни походження та класифікації товарів згідно з УКТЗЕД, дотримання заходів нетарифного регулювання, та ін. Ще однією особливістю АСАУР є те, що вона дозволяє враховувати при оцінці ризику попередню поведінку суб'єкта ЗЕД. У базі даних накопичуються так звані позитивні та негативні історії, використання яких дозволяє з часом автоматично коригувати оцінку ризику. [3]

Отже, АСАУР містить збалансований підхід до оцінки ризику за митною декларацією з використанням упроваджених до системи профілів ризику. Основне завдання АСАУР полягає в тому, щоб на підставі всіх діючих профілів здійснити оцінку ризику митної декларації, яка прийнята

до митного оформлення та видати повідомлення із вказівками необхідних заходів.

АСАУР функціонує на центральному та регіональному рівнях. На центральному рівні (центральне профілювання) забезпечує визначення однакового обсягу та форм митного контролю товарів, транспортних засобів комерційного призначення незалежно від того, якому митному органу подано митну декларацію для здійснення митних формальностей. Крім того, окремо митницями використовуються регіональні профілі ризику, які наповнюються з урахуванням областей ризику, характерних для даних регіонів. Разом з тим, у разі якщо посадовою особою прийнято рішення про необхідність проведення певної митної формальності щодо товарів, транспортних засобів, інформація про прийняття такого рішення невідкладно вноситься такою посадовою особою до автоматизованої системи управління ризиками.

Таким чином, перелік митних формальностей формується за результатами автоматизованого контролю із застосуванням системи управління ризиками, а також може бути доповненим або скоригованим митницею за результатами проведення неавтоматизованого контролю із застосуванням системи управління ризиками.

Отже, можна зробити висновок про важливість наукової розробки понять та організацію ефективної системи управління ризиками під час здійснення митних формальностей, що підтверджується міжнародним і національним законодавством. Ефективна система управління ризиками в митній діяльності дозволить зменшити ризики зовнішньоекономічної діяльності, як з боку суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, так і з боку держави.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України [Електронний ресурс] : закон України [прийнято Верхов. Радою 13.03.2012 № 4495-VI]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

2. Про затвердження Порядку здійснення аналізу та оцінки ризиків, розроблення і реалізації заходів з управління ризиками для визначення форм та обсягів митного контролю [Електронний ресурс] : наказ [затверджено Міністерством фінансів України від 31.07.2015 № 684]. – URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1021-15>.

3. Особливості застосування АСАУР при здійсненні митного контролю. *Дебет-Кредит. Бухгалтерські новини*. 2019. № 2. URL: <https://news.dtki.ua/state/zed/53682>

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ З МЕТОЮ ОПТИМІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Дериглазов В. В.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ковальов В. Г.)

Питання децентралізації на території України було актуально завжди, що пов'язано з високим рівнем корупції, застарілим та неефективним апаратом управління в нашій державі. Через цю ситуацію характеру «хронічних» набули проблеми з недостатнім фінансуванням селищних та сільських рад та, іноді, занадто дороге утримання керівного апарату (подекуди на утримання апарату могло витратитись до половини виділеного бюджету).

На прикладі досвіду закордонних сусідів (Польщі) ми бачимо, що за умов занепаду державного апарату найкращою альтернативою є посилення місцевого самоврядування. Тому починається передача значних повноважень та бюджетів від державних органів, органам місцевого самоврядування [1].

Також досвід закордонних сусідів дає можливість наглядно побачити, що децентралізація – це не мета, а лише перша сходинка на шляху до реалізації наступних проектів. Так на території Польщі завдяки децентралізації було втілено у життя реформу у сфері освіти, тому станом на сьогоднішній день міністерство освіти визначає стандарти, проводить іспити і встановлює яким мають бути кінцеві результати. В свою ж чергу, матеріали програми, зміст програми, форма, процеси та інші супровідні питання – у містах та селах вирішуються автономно.

Децентралізація передбачає:

1. Створення ОТГ (об'єднаних територіальних громад);
2. Посилення місцевого самоврядування;
3. Зміну положення про адміністративно-територіальний устрій;
4. Врахування історичних, економічних, культурних та екологічних особливостей при планування громад;
5. Передачу органам місцевого самоврядування «максимальної» кількості повноважень, які вони здатні реалізувати [2].

По-перше, реалізуючи національний проект «Децентралізація», ми розвиваємо демократію на території України, оскільки, спираючись на ст. 5 Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад», ініціатором об'єднання територіальних громад можуть бути не тільки міський, сільський, селищний голова або депутати місцевих рад, а й члени територіальної громади в порядку місцевої ініціативи і органи самоорганізації населення відповідної території (за умови представлення ними інтересів не менш як третини членів відповідної територіальної громади) [3].

По-друге, реформа децентралізації також дає змогу відійти від радянської моделі адміністрування в державі, яка в свою чергу вже не може працювати ефективно, підтвердженням тому є те, що динаміка росту доходів загального фонду місцевих бюджетів у 2014 році складала 70,2 млрд. грн. а у 2018 році 233,9 млрд. грн., якщо ж брати у пропорційному відношенні то в середньому бюджети ОТГ зросли у 3–4 рази, динаміка росту є стабільно-зростаючою в період з 2014-2018 роки і не носить якогось сезонного характеру, і не має впливу другорядних чинників, які могли б штучно формувати такі результати[2].

Не можна не відмітити, що за період 2016–2018 років на територіях ОТГ було збудовано 3000 нових об'єктів інфраструктури [2].

Спираючись на таку позитивну динаміку, збільшення кошторису, ми отримуємо нові можливості для реалізації проектів, на які раніше у держави не було коштів у сфері охорони здоров'я, культури, освіти, спорту, енергоефективності та соціальних послуг. Успішна реалізація наступних проектів на території ОТГ дає можливість отримати необхідну стабільність та створити певний імідж для місцевості – це, в свою чергу, дозволяє «перейти на інший рівень», а значить, що ОТГ вже може ставати перспективним інвестиційним проектом як для вітчизняних інвесторів так і для закордонних. Саме тому такі питання як створення робочих місць, формування благонадійного соціального середовища вирішить ряд супутніх проблемних питань на території сільської місцевості, причому вирішення цих питань буде реалізовано з мінімальними затратами завдяки активній участі приватного сектору економіки в реалізації потенційних можливостей сільської місцевості.

Також плюсом є те, що реформа може мати загальнодержавний характер, але є можливість реалізувати реформу в залежності від особливостей регіону, населення, ситуації на місцевості.

Враховуючи сьогоднішній стан справ, перше, що спадає на думку – це боротьба з корупцією, за останні роки на території нашої держави було створено немало нових органів, діяльність яких спрямована на боротьбу з корупцією (НАБУ, САП, ДБР та ін.), реформовано існуючі правоохоронні органи (МВС, ГПУ, СБУ), проведена люстрація багатьох державних службовців, замішаних в корупції, але всі ці заходи спрямовані на боротьбу з результатами корупції а не першопричиною, децентралізація ж в свою чергу дає змогу боротися з першопричиною, тобто кошти знаходяться «в полі зору» і під контролем людей, які зацікавлені в тому щоб кошти були використані за призначенням.

Тому навіть західні партнери вважають реформу децентралізації «найуспішнішою з українських реформ». З цим не можна не погодитись, адже найголовніше – це те, що утворення ОТГ змінює ставлення людей до

долі власної громади і тим самим країни, підвищується рівень відповідальності кожного громадянина.

Децентралізація стала саме інструментом формування нової держави, тому ця реформа дає змогу населенню більш впливово приймати участь у розвитку своєї території, не давати можливості «князькам», які займають посади селищних, сільських рад займатися самоуправством та приймати неактуальні рішення, що мають корупційний характер. Тому очікуваним результатом буде проведення місцевих виборів в 2020 році на новій територіальній основі громад та районів.

Список використаних джерел:

1. Децентралізація [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://decentralization.gov.ua/>, вільний. – Загол. з екрана.
2. Урядовий портал [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua>, вільний. – Загол. з екрана.
3. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 01.01.2019 №157-VIII [Електронний ресурс] // Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua>, вільний. – Загол. з екрана.

УПРАВЛІННЯ ІНТЕРНЕТ – МАРКЕТИНГОМ В УМОВАХ СУЧАСНОГО РИНКУ

Новік К. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Петруня В. Ю.)

Тенденції сучасного світу в розвитку маркетингових стратегій мають досить потужний характер. Інтернет провайдери та пошукові системи дають змогу розширювати та розвивати інтернет-маркетинг. Звісно, передусім потрібно мати певне розуміння, що ж таке маркетинг в цілому і яку роль він відіграє в діяльності підприємств.

Маркетинг — це спосіб впливу на поведінку споживача в інтересах суб'єкта пропозиції товару. Але, з Іншого боку, маркетинг — це і вивчення виробником споживацьких переваг, це усвідомлення впливу на умови і результати діяльності компанії, це певні внутрішні управлінські рішення компанії.

Інтенсивний розвиток науково-технічного прогресу дає можливості підприємствам максимально розвивати напрямок «цифрової» маркетингової діяльності і залучати новітні технології при плануванні бізнес-процесів.

Суттєвим рушійним важелем у цьому виступає інтернет-маркетинг. Якщо більш заглибитись, то нині кожна людина має телефон і мобільний інтернет, здійснює комунікації зазвичай зі смартфоном, в кожному мобільному додатку присутня реклама, та перегляд відео-роликів, і не

завжди у споживача є можливість їх відключити. Віртуальна реальність дає можливість розшири спектр дії та можливостей розвитку маркетингових методів та прискорити процес обробки ланцюгів зворотного зв'язку.

Одними із тенденцій інтернет-маркетингу є контекстна та таргетована реклама. Контекстна реклама спочатку орієнтована на конкретну людину, яка саме зараз шукає товар або послугу. В контексті всі оголошення налаштовуються на певні ключові запити, які вводить сам користувач.

Все частіше у світі використовують таргетовану рекламу. Вона спрямована на цільову аудиторію, яка відповідає певному набору вимог, заданому рекламодавцем. Вона спрямовується цій аудиторії незалежно від того, шукають вони зараз цей товар чи ні. Вони можуть взагалі не знати про товар, але він їм «потенційно цікавий». А значить, такі люди цікаві рекламодавцю. Тобто, контекстна реклама «шукає відповіді» на певні запити користувачів, а таргетинг «шукає самих користувачів» у відповідь на отриману інформацію про них.

Досить багато компаній крім веб-сторінки, розроблюють додатки до телефонів, які споживач може безкоштовно встановити на свій гаджет, і які будуть сповіщати про новини. Такі як сезонні розпродажі чи випуск нової колекції, акційні пропозиції, при цьому споживачеві не обов'язково відвідувати магазин чи основний сайт, — достатньо декілька кліків на телефоні і товар вже придбаний. Саме можливість онлайн користування надає споживачеві в зручний для нього час переглянути асортимент, не поспішати з вибором товару, і не обмежувати себе в часі покупки. Зручність та комунікації сайту (додатку) має велике значення, адже це перше на що звертає увагу споживач.

Якщо компанія має мобільний додаток або сучасний сайт (зручний у користуванні, адаптований для усіх видів гаджетів з різним розширенням екранів, має яскравий та доступний інтерфейс), то така компанія, безумовно, буде більш конкурентоспроможною. Наприклад, на ринку освітніх послуг, а саме мовних курсів у місті Дніпро можна виділити декілька шкіл—GreenForest, FriendsEnglishClub, ESL, AEC, Flash та інші. Якщо порівнювати ці школи між собою саме через призму інтернет-маркетингу, то лише дві школи із цього списку мають сучасний зручний сайт і навіть адаптований додаток до смартфонів, завдяки якому клієнти можуть виконувати домашні завдання онлайн, переглядати відеоматеріал з попереднього уроку, здійснювати покупки курсів та індивідуальних занять, а також відміняти та переносити заняття. Тобто, GreenForest та FriendsEnglishClub є найбільш конкурентоспроможними у порівнянні з іншими школами у місті Дніпро, адже для сучасного споживача недостатньо лише простого продукту або послуги.

Також організаціям слід звернути увагу на рекламний контент через соціальні мережі. Лідером реклами в соціальних мережах в Україні та світі стали Facebook та Instagram. Ці мережі щодня збільшують свою аудиторію і стають все більш популярними серед рекламодавців. Слід зауважити, що компаніям потрібно звертати величезну увагу саме на контент, який вони пропонують споживачам, адже це свого роду також є частиною інтернет-маркетингу. Мовні школи, які ми розглянули вище, мають свої сторінки у цих соцмережах. І лише деякі з них окрім загальної інформації про свою школу надають корисний та цікавий контент (наприклад, різні правила в англійській мові, цікаві факти про мову тощо). Саме завдяки таким публікаціям аудиторія буде зростати, а це означає, що зростатиме і кількість потенційних клієнтів.

Впроваджуючи нові маркетингові тенденції підприємства не лише мають можливість отримувати більший дохід, підвищувати попит на продукцію, збільшувати ринок та канали збуту, але й розвивати та підвищувати імідж.

Інновації інтернет-маркетингових стратегій надають з кожним роком все більше можливостей для розвитку саме в цифрових просторах, мінімізації та оптимізації часу та активів при збільшенні прибутковості та конкурентоспроможності завжди. Це створює довгострокову перспективу. Обираючи певну маркетингову стратегію, менеджери обирають шлях реалізації та розвитку свого товару чи послуги.

РЕІНЖИНІРИНГ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ – ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ КОМПАНІЇ

Семакіна Д. Е.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Коляда С. П.)

Глобалізація економіки та конкуренція на внутрішньому і світовому ринках призводить до необхідності використання технологій отримання конкурентних переваг. Безперервні зміни в промислових технологіях, ринках збуту та потреби клієнтів безпосередньо впливають на діяльність господарюючих суб'єктів і її результати. Одним з найбільш ефективних інструментів управління змінами є процесний підхід, або управління на основі бізнес-процесів підприємства.

Основоположниками концепції реінжинірингу вважаються американські фахівці М.Хаммер (професор школи бізнесу Гарвардського університету) та Дж.Чампі (провідний експерт з впровадження ідей реінжинірингу, який очолює консалтингову фірму CSCIndex) [1, с. 79]. Вони визначають реінжиніринг бізнес-процесів як створення компанії заново, так би мовити "з нуля" та визначають його як фундаментальне переосмислення та радикальне перепроєктування бізнес-процесів для

досягнення істотних поліпшень в таких ключових для сучасного бізнесу показниках результативності як витрати, якість, рівень обслуговування та оперативність і надають йому наступні базові характеристики (рис. 1):

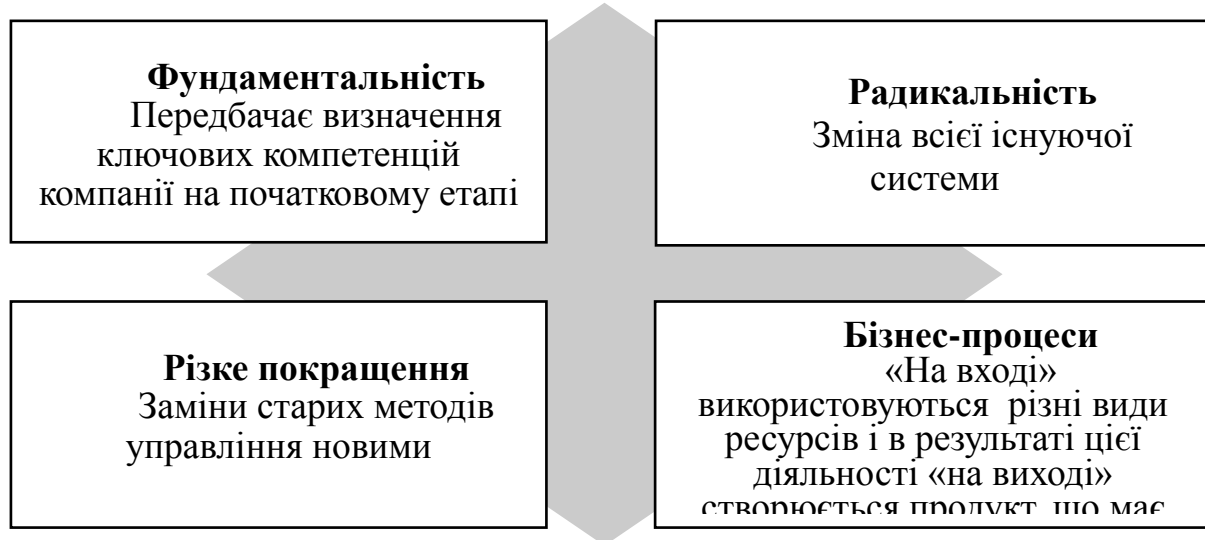

Рис. 1. Ключові характеристики реінжинірингу
 Джерело: сформовано на основі [1]

Аналізуючи мотиви, що спонукають до проведення реінжинірингу бізнес-процесів можна виділитикатегорії підприємств, які вдаються до даного перетворення: 1. Підприємства кризовому стані: за відсутності рішучих кроків – неминуче збанкрутують. 2. Підприємства, що не перебувають наразі у зоні ризику, але керівництво передбачає тенденцію до виникнення важких проблем в майбутньому, якщо компанія не вдасться до істотних змін (втрата своєї частки ринку, зміна вимог споживачів, поява нових конкурентів). 3. Підприємства-лідери, що прагнуть досягнути більшого і стати недосяжними для конкурентів за допомогою реінжинірингу.

Для вітчизняних підприємств можна виділити й інші мотиви: прагнення вийти на зовнішній ринок з власними товарами і послугами; прагнення створити умови для залучення іноземних інвестицій; прагнення перейти на випуск якісно нової продукції [2, с. 52].

Метою реінжинірингу бізнес-процесів є цілісне і системне моделювання та реорганізація матеріальних, фінансових і інформаційних потоків, спрямоване на спрощення організаційної структури, перерозподіл і мінімізацію використання різноманітних ресурсів, скорочення термінів реалізації потреб клієнтів, підвищення якості їх обслуговування [2, с. 53]. Для компаній з високим ступенем диверсифікованості бізнесу, багатоманітням партнерських зв'язків реінжиніринг бізнес-процесів забезпечує вирішення таких завдань (рис. 2):

Рис. 2. Система питань, що вирішується реінжинірингом
Джерело: сформовано на основі [2]

Факторами успіху в проведенні реінжинірингу бізнес-процесів є стрімкість впровадження його в життя; налаштованість всього персоналу на докорінну і швидку перебудову бізнес-процесів, точність розуміння задач реінжинірингу керівництвом компанії; мотивація співробітників компанії, націленість на ріст, розширення діяльності, посилення повноважень і творчого характеру праці персоналу; тверда методологічна основа при проведенні реінжинірингу бізнес-процесів; використання сучасних інформаційних технологій [3, с. 83].

На шляху успішної реалізації реінжинірингу бізнес-процесів можна визначити типові помилки, яких припускаються компанії (табл. 1):

Типові помилки впровадження концепції докорінної перебудови

Проблема	Наслідки
Небажання докорінних змін	Компанії намагаються покращити існуючий процес замість того, щоб перепроектувати його. Проте удосконалення, як правило, ускладнює існуючий процес, крім того, удосконалення вимагає затрат часу і коштів на існуючий неефективний процес
Обмежена постановка задач	Завдання реінжинірингу необхідно формулювати в термінах процесу – неможна замість процесу розглядати його окремих фрагмент
Передчасне завершення	Реалізація ідей реінжинірингу викликає значні зміни в діяльності організації в різних сферах. Різноманіття наслідків призводить до того, що навіть менеджери, зацікавлені в радикальному перепроектуванні процесів, уникають проводити всі необхідні перетворення
Недооцінка ролі мотивації	В результаті реалізації частина співробітників можуть втратити роботу, частині доведеться змінити характер своєї роботи, зменшиться вплив окремих менеджерів середньої ланки
Недостатня увага	Реінжинірингу необхідно приділяти належну увагу, він не може здійснюватись на фоні інших програм і заходів

Отже, реінжиніринг бізнес-процесів – це складний комплекс заходів з моделювання бізнес-систем, метою якого є максимальне спрощення існуючих процесів, оптимізація використання ресурсів, усунення зайвих компетенцій і функцій, правильний розподіл повноважень і відповідальності між спеціалістами, що дозволить підвищити ефективність функціонування компанії.

Список використаних джерел:

1. Гончарова О. М. Реінжиніринг бізнес-процесів як метод процесного управління /О. М.Гончарова // Вісник Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. – 2013. № 10 (151). – С. 78 – 82.
2. Драбовський А. Г. Реінжиніринг бізнес-процесів як напрям успішного розвитку підприємницької діяльності / А. Г. Драбовський, П. В. Іванюта, М. І. Петренко // Економіка харчової промисловості. – 2018. – № 10 (2). – С. 50 – 57.
3. Продіус О. І. Теоретично-методологічні основи реінжинірингу бізнес-процесів /О. І.Продіус // Економіка: реалії часу. – 2016. № 6 (28). – С. 79 – 87

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО АРХІТЕКТУРНО-БУДІВЕЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Бурхан Л.І.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ковальов В. Г.)

Децентралізація влади є одним із ефективних інструментів модернізації системи публічної влади, успішне здійснення якої створює необхідні організаційно-правові передумови для подальшого розвитку демократизації владних відносин. Процеси децентралізації публічної влади реалізовано в більшій кількості розвинутих демократичних країнах, у тому числі в країнах Європейського Союзу.

Одним із найважливіших видів діяльності у сфері державного контролю є архітектурно-будівельний контроль і нагляд, що являє собою різновид управлінської діяльності у сфері використання і охорони земель та містобудівних об'єктів у містах та інших поселеннях. Уповноважений на такий від діяльності орган – це Державна архітектурно-будівельна інспекція України (далі – Держархбудінспекція, ДАБІ), яка здійснює державний контроль за таким загальними напрямками:

- державний контроль за дотриманням: вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, проектної документації, будівельних норм, державних стандартів і правил, технічних умов, інших нормативних документів під час провадження містобудівної діяльності;
- ліцензійних умов на провадження господарської діяльності;
- перевіряє на відповідність вимогам законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил рішення, прийняті територіальними органами.

Слід зазначити, що сучасна децентралізація системи державного управління та передача максимальної кількості повноважень із загальнодержавного на місцевий рівень – першочергове завдання реформ в Україні, закріплене практично в усіх програмних документах Верховної Ради, Кабінету Міністрів та визначене міжнародними зобов'язаннями нашої держави. У цьому контексті реформування системи державного архітектурно-будівельного контролю – не лише складова програми реформ, але й вимога сьогодення. Адже Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні, схваленою 1 квітня 2014 року розпорядженням Кабінету Міністрів України № 333-р, вирішення питань забудови територій передається на базовий рівень адміністративно-територіального устрою (село, селище, місто). Нещодавно, 9 квітня 2015 року, Верховна Рада України конституційною більшістю голосів прийняла Закон України № 320-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у

сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства» [1], що є суттєвим кроком з децентралізації повноважень у сфері будівництва.

Слід зазначити, що нинішня система органів держархбудконтролю, яка передбачає концентрацію всіх дозвільно-реєстраційних та контрольних функцій на рівні центрального органу виконавчої влади, існує з початку 2008 року – із дня набрання чинності Законом України від 16 травня 2007 року № 1026-V «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо здійснення державного архітектурно-будівельного контролю та сприяння інвестиційній діяльності у будівництві». До цього такі повноваження виконували відповідні інспекції в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах обласного підпорядкування, а також у Києві та Севастополі.

Децентралізація повноважень, яка наразі здійснюється, не є поверненням до системи, що існувала до 2008 року [2]. Це нова система, розроблена з урахуванням недоліків попередніх етапів її існування.

Насамперед, Закон України [1] уперше чітко розмежовує контрольні та наглядові функції і визначає ці поняття таким чином:

– державний архітектурно-будівельний контроль – сукупність заходів, спрямованих на дотримання замовниками, проектувальниками, підрядниками та експертними організаціями вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, державних стандартів і правил під час виконання підготовчих та будівельних робіт;

– державний архітектурно-будівельний нагляд – сукупність заходів, спрямованих на дотримання уповноваженими органами містобудування та архітектури, структурними підрозділами Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій та виконавчими органами сільських, селищних, міських рад з питань державного архітектурно-будівельного контролю, іншими органами, що здійснюють контроль у сфері містобудівної діяльності, вимог законодавства у сфері містобудівної діяльності, будівельних норм, державних стандартів і правил під час провадження ними містобудівної діяльності.

Органами державного архітектурно-будівельного контролю відповідно до частини третьої ст. 6 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» є [3]:

– виконавчі органи з питань державного архітектурно-будівельного контролю сільських, селищних, міських рад;

– структурні підрозділи з питань державного архітектурно-будівельного контролю Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій;

– центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику з питань державного архітектурно-будівельного контролю та нагляду.

На місцевому рівні такими органами можуть бути відділи, управління та інші створені радами виконавчі органи сільських, селищних, міських рад, як це визначено ст. 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» [4].

Законом України «Про співробітництво територіальних громад» [5] передбачено можливість утворення кількох селами, селищами або містами спільного органу управління для виконання визначених законом повноважень. Тому може бути створено спільний для кількох населених пунктів виконавчий орган з питань державного архітектурно-будівельного контролю.

Ураховуючи зміст основних повноважень місцевих органів держархбудконтролю, є всі підстави називати їх інспекціями [2].

Станом на 2019 рік 100 громад перебрали на себе повноваження державного архітектурно-будівельного контролю, у тому числі 21 з них є обласними центрами. Завдяки децентралізації у системі держархбудконтролю формуються чіткі та прозорі правила як для місцевого самоврядування, так і учасників будівельної галузі. Головна мета передачі повноважень на місця - побудова системи управління, яка має наблизити місцеве самоврядування до інвестора, що у свою чергу прискорить реалізацію масштабних інфраструктурних проектів і розвиток регіону. За умови забезпечення ефективного державного архітектурно-будівельного нагляду передача територіальним громадам функцій з контролю за будівництвом матиме сприятливий вплив на розвиток територій і розбудову населених пунктів. Максимальне наближення послуг місцевих органів, що здійснюють дозвільно-реєстраційні і контрольні функції, як для громадянина так і для малого та середнього бізнесу є позитивним кроком.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо децентралізації повноважень у сфері архітектурно-будівельного контролю та удосконалення містобудівного законодавства : закон України від 09.04.2015 № 320-VIII. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Сім кроків з децентралізації системи держархбудконтролю : метод. посіб. // підготовлено Конфедерацією будівельників України за підтримки проекту «Інвестиційний клімат в аграрному секторі України» Міжнародної фінансової корпорації та у співробітництві з Групою Світового банку за участю зовнішніх спеціалістів. – 2015. – 72 с.

3. Про регулювання містобудівної діяльності : закон України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

4. Про місцеве самоврядування в Україні : закон України від 21 трав. 1997 р. № 280 // Відом. Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.

5. Про співробітництво територіальних громад : закон України № 1508-VII 17.06.2014 р. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T141508.html.

ПОДОЛАННЯ БЮРОКРАТІЇ ЯК ЗАПОРУКА УСПІХУ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: ДОСВІД ЕСТОНІЇ

Лисенко О. С.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Брус Т. М.)

«Пострадянське коріння», безумовно, до сих пір впливає на систему державного управління сучасної України. Нажаль, система державного управління в Україні не відповідає потребам країни у проведенні комплексних реформ у різних сферах державної політики та її європейському виборі, а також європейським стандартам належного управління державою, що підтверджується низькими показниками у світових рейтингах конкурентоспроможності, пов'язаних із державним управлінням [2].

Однією з проблем впровадження ефективного електронного урядування в Україні є бюрократія (хоч бюрократія і має позитивні риси, такі як точне дотримання прописаних правил, слідування інструкціям та процедурам). Дуже часто негативне ставлення до бюрократії в цілому переноситься і на управлінців, утотожнюючи їх з такими поняттями як зволікання, тяганина, зневажливе ставлення до суті справи. Ознаками такої бюрократії є: перебільшене значення формальних процедур / правових норм; точне виконання застарілих інструкцій, які вже давно потрібно було б усучаснити; невдале керівництво; діяльність направлена на процес, а не на результат; застаралі підходи та засоби; повільність. Ці ознаки в більшій чи меншій мірі властиві будь-якому виду управління, не лише в митній службі. В умовах сьогодення, бюрократія існує у вигляді ієрархічної сукупності чиновників, які мають своїх підлеглих, тому виникає принцип «чиновник контролює роботу підлеглого, який, в свою чергу, контролює роботу свого підлеглого» [2].

Сучасна українська бюрократія виникла на уламках радянської номенклатурної системи і увібрала в себе багато рис тоталітарного суспільства. Це стосується, в першу чергу, методів керівництва, прийняття рішень та неефективного використання державних ресурсів.

Нам імпонує підхід Макса Вебера до бюрократії, а саме в його ідеях переважає принцип контролю над чиновником та існує дисципліна посадових осіб, також Вебер уявляв бюрократію як сукупність висококваліфікованих спеціалістів, які пройшли гідну підготовку та гарантію якості роботи таких осіб, адже без таких принципів породиться корупція і буде уявний державний апарат, який буде існувати лише де-юре, а не де-факто. Праця видатного німецького соціолога Макса Вебера «Господарство і суспільство», в якій автор дослідив це суспільне явище, і сьогодні залишається відправною точкою вивчення адміністративно-державного управління. Вебер вважав бюрократію формою правління, відмінною від демократії, авторитаризму чи тоталітаризму. Вчений наголошував на її прогресивних якостях, що дозволяють значно раціоналізувати процес управління і підвищити ефективність організації. Також М. Вебер вважав, що людина в бюрократизованому суспільстві перетворюється на позбавлену індивідуальності дрібну деталь загального механізму [1].

Як позитивний приклад впровадження електронного урядування можна навести Естонію, країну, де бюрократія зведена до мінімуму, адже, вся адміністративна система переведена в електронний вигляд. Спілкування віч-на-віч між службовцями та громадянами в Естонії просто відсутнє, або зведене до виключень з правил, там діє електронне посвідчення особи, інтернет-голосування, електронна медична картка, електронний уряд. Невелика країна в Європі з населенням один мільйон триста тисяч осіб на шляху до побудови цифрової держави та за темпами діджиталізації вже обігнала багатьох світових лідерів [3]. Зараз Литва і Латвія успішно наслідують приклад Естонії. Почалось все з того, що більше десяти років тому, Таллін взяв курс на розвиток сучасних інформаційних технологій. Спочатку уряд просто відмовився від паперів, замінивши електронну бюрократію на електронні файли в урядовій мережі. Потім ввели електронний підпис, громадяни отримали електронні ідентифікаційні картки. Також більше 90% податкових декларацій громадяни подають в електронному вигляді. Подолання бюрократії в Естонії – заслуга уряду [3].

Також, варто зазначити, що за даними міжнародної громадської організації Transparency International, Естонія – одна з найменш корумпованих країн. Цього досягли завдяки наданню пріоритету підприємництву та інформаційній безпеці. Естонія взяла курс на розвиток малого та середнього бізнесу, максимально спростивши реєстрацію та звітність. Податкові декларації подаються в електронному вигляді, а підприємницьку діяльність можна зареєструвати за 20 хвилин [3]. В Україні вся процедура займе більше ніж один день, якщо врахувати звернення до ЦНАПу, відкриття рахунку в банку, постановка

на облік в податковій і це за умови, що особа має електронний цифровий підпис, якщо ж немає, то ситуація значно довша.

Також ще одним цікавим фактом про Естонію є те, що іноземець може отримати «електронне громадянство», це дозволяє відкривати рахунки в естонських банках та реєструвати бізнес, знаходячись в будь-якій точці світу де є доступ до мережі Інтернет. **Програма «е-Естонія»** - це приклад подолання наслідків радянського минулого без значних ресурсів задля розвитку, орієнтуючись на сучасні технології. Наразі Латвія рівняється на Естонію в розвитку е-послуг. Жителі задоволені такими нововведеннями, адже можуть користуватись електронним цифровим підписом та іншими зручностями. Наразі Латвія пропонує своїм жителям більш ніж 300 різних електронних послуг, які дозволяють спілкуватись з державою через Інтернет, а не стояти в чергах [3].

На нашу думку, аби впровадити ефективне електронне урядування в Україні, потрібно, в першу чергу, подолати бюрократію та мінімізувати корупцію, що буди і причиною і наслідком його запровадження; по-друге, залучити до впровадження «незацікавлених осіб», наприклад, неурядові громадські організації; по-третє, змінити сам підхід до публічного адміністрування, який би викоринив пережитки застарілої пострадянської системи у вигляді великої кількості посадових осіб та націлив би діяльність державних службовців на результат з обов'язковим його оцінюванням. Також на нашу думку, цей процес має відбуватись не лише на центральному рівні, але й на регіональному, в комплексі із впровадженням в обласних центрах РІР (Реанімаційного Пакета Реформ), лише так можна буде досягнути бажаного результату [4].

Список використаних джерел:

1. Вебер М. Государство і суспільство : трактат. Київ: Видавничий дім Всесвіт, 2012. 1112 с.

2. Електронне урядування: проблеми, пріоритети, завдання *Ifactor Інтелектуальна бухгалтерська система знань*: веб-сайт. URL: <https://i.factor.ua/ukr/journals/ds/2018/march/issue-3/article-34920.html> (дата звернення 07.09.2019).

3. Эстония - государство, где победила электронная демократия *EUROUA.com Новости мира и Украины*: веб-сайт. URL : <https://euroua.com/europe/eu/3949-estoniya-gosudarstvo-gde-pobedila-elektronnaya-demokratiya> (дата звернення 07.09.2019).

4. Коаліція громадських організацій Реанімаційний Пакет Реформ розробила Дорожню карту реформ – оновлене експертне бачення пріоритетів реформування і розвитку країни на 2019-2023 роки у 21 сфері державної політики *Реанімаційний пакет реформ*: веб-сайт. URL : <https://rpr.org.ua/news/dorozhnya-karta-reform-rpr-na-2019-2023-roky/> (дата звернення 07.09.2019).

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ОРГАНІЗАЦІЇ

Чубенко В. А.

(Науковий керівник – д.е.н., професор Петруня Ю. Є.)

В сучасному ринковому середовищі головним фактором ефективності економіки виступають продуктивні сили. Тому для менеджера є досить важливим забезпечити відповідні умови для реалізації потенціалу працівників, сформуванню механізму високопродуктивної праці. Адже на сьогодні персонал, його ефективне формування та використання є однією з головних передумов успішного функціонування підприємства, його продуктивної діяльності.

Персонал підприємства розглядається як сукупність постійних працівників, що отримали відповідну професійну підготовку та обіймають відповідні пости.

На ефективність використання персоналу має значний вплив процес його формування, що проходить у декілька етапів. Серед них вчені виділяють: планування чисельності, пошук та відбір, зарахування на роботу, адаптація.

Першим етапом є планування чисельності персоналу, завданням якого є забезпечення організації людським капіталом, відповідно до її потреб щодо кваліфікації, досвіду та інших якісних показників. Слід зазначити, що недосконале планування чисельності працівників може призвести до збільшення витрат і, як результат, до зниження ефективності господарювання та втрати матеріальних ресурсів.

Наступним етапом є набір працівників. Якісний добір персоналу передбачає здійснення пошуку потенційних працівників, включення їх до інформаційної бази для залучення на вакантні посади – реальні або потенційні. Набір персоналу може розглядатися як створення необхідного резерву кандидатів на всі посади, для подальшого відбору менеджерами найбільш придатних працівників.

У процесі відбору використовують різні методи оцінювання умінь, навичок та знань майбутнього працівника для того, щоб виявити у ньому саме ті риси, які є найбільш цінними для конкретної посади. Науковці виділяють як попередній (коли беруть участь всі бажаючі), так і остаточний (серед кількох претендентів) відбір.

На кожному етапі відбору здійснюється так зване «відсіювання», що відбувається за рішенням керівництва компанії або за власним бажанням претендента. Крім того сам процес відбору повинен проходити чесно, відкрито та неупереджено. Найчастіше у процесі відбору використовують такі методи як тестування, аналіз анкетних даних, співбесіда та конкурс.

При вдалому проходженні всіх вище зазначених етапів відбувається зарахування на роботу та починається соціальна та трудова адаптація нового працівника. Під цим поняттям розуміють сукупність всіх можливих процедур, що пришвидшують налагодження працівником дружніх відносин в колективі та отримання потрібних трудових навичок.

Одним із найбільш відомих заходів щодо підвищення ефективності використання персоналу є його мотивація. Слід зазначити такі напрямки вдосконалення мотивації праці на підприємстві, а саме:

- для великих компаній бажано мати певних спеціалістів, які б займалися роботою з персоналом, досліджували б їх внутрішні мотиви до праці та цінності, з'ясовували б реальні потреби працівників (це можуть бути психологи, працівники відділу роботи з персоналом тощо);

- виробити чіткі та прозорі критерії оцінки результатів діяльності персоналу;

- частіше використовувати нематеріальне стимулювання: грамоти за досягнення успіхів, похвальні листи, усні компліменти та похвалу тощо;

- впровадити корпоративну культуру, якої б дотримувалися як працівники, так і керівництво: запровадити подарунки на значні свята, частіше реалізовувати спілкування працівників між собою та безпосередньо з керівництвом різних рівнів (наприклад, під час перерв, за обідом, перед початком роботи або в кінці робочого дня), проводити більше корпоративних свят і спортивних турнірів між різними відділами компанії для зближення колективів;

- проводити різні конкурси з цінними призами для кращих працівників;

- поліпшувати умови праці працівників, надавати соціальний пакет;

- розширювати повноваження працівника, дозволяти йому брати участь у прийнятті рішень;

- для керівного складу мотивувальним чинником є акції та опціони на їх купівлю;

- активніше використовувати премії та доплати за досягнуті успіхи та відповідальне виконання своїх повноважень; запровадити використання премій за тривалий термін роботи у компанії.

Отже, людські ресурси займають головну роль серед низки інших ресурсів та факторів виробництва, тому успішна діяльність компанії залежить саме від формування та ефективного використання цього ресурсу. Формування персоналу передбачає декілька етапів: планування, набір, відбір та адаптація працівників. Також, слід зазначити, що важливе місце в процесі управління персоналом належить мотивації.

THE ROLE OF TOP MANAGEMENT IN HELPING A COMPANY ACHIEVEMENT

Репешко А. С., Чубенко В. А.

(Науковий керівник – к.пед.н., доцент Тимченко-Міхайліді Н. С.)

The top management team of a company controls decision making that affects everyone from the president down to entry-level employees. Those decisions, along with the way the management members treat the staff, affect the success of the company. Understanding those effects helps the management team make changes as necessary to improve the achievement of the company [1].

Top-level managers include boards of directors, presidents, vice-presidents, CEOs, general managers, and senior managers, etc.

Top-level managers are responsible for controlling and overseeing the entire organization. Rather than direct the everyday activities of the firm, they develop goals, strategic plans, and company policies, as well as make decisions about the direction of the business.

Here are some features of top-level management

1. Top-level management consists of boards of directors, presidents, vice-presidents, CEOs, general managers and senior managers, etc.

2. They develop goals, strategic plans, and company policies and make decisions about the direction of the business.

3. Top managers need to have more conceptual skill than technical skill. They understand how competition, world economies, politics, and social trends affect organizational effectiveness [2].

The corporate policies and acceptable behaviors generally start at the top level of management. The leaders of the company establish procedures and expectations through those policies. The way the company is run day to day, based on those policies, helps establish the corporate culture. A culture that encourages creativity and innovation is likely to result in a company that is successful and continually comes up with new ideas. A stifling corporate culture limits the efforts of the employees, making it difficult for the company to advance [1].

The goals and vision of the company guide the work that is completed by the employees. Top management is usually responsible for establishing these goals. To reach higher achievements for the company, top management needs to establish goals that push employees to grow. The goals must take into consideration the company's current situation. The management team needs to decide what achievements it wants to reach and how the company will grow going forward. Writing concrete, specific goals for the company helps direct the workload for the employees [1].

A company's financial decisions typically come from the top level of management. This includes each department's budget for the fiscal year. In

many cases, the purchase of equipment and other assets must be approved by top management. If the employees don't have access to the equipment and resources necessary to complete their jobs, the company's achievement suffers. A management team that supports the staff and has a sense of what they need is better equipped to lead the company to success [1].

The top management of a company leads by example and affects the motivation felt by the employees. A management team that takes a sincere interest and connects with the staff is more likely to inspire the employees to achieve. Transparency from the management team about the company's future aids in motivating the staff because it gives them a better idea of the reasons for their work duties [1].

Moreover, top-level managers play a major role in the mobilization of outside resources. They are accountable to the shareholders and general public, and they are also responsible for framing policies for the business. Significant business decisions are made at this level. In general, this level of management is concerned with administrative functions that affect all aspects of the organization [2].

Critical job skills of today's managers include the ability to work under pressure, to lead people, to manage conflict, to solve crises, to motivate people, and to intuit answers. Many people work under top-level managers' supervision and look to them for guidance, so these are the skills which are needed to perform the various operations of the business.

According to Lawrence S. Kleiman, to operate successfully at the top managerial level, managers should have a broad understanding of how competition, world economies, politics, and social trends affect organizational effectiveness.

So, top management team of a company usually has to think continuously about the company's goals and objectives and how they can be effectively communicated to employees.

References:

1. The Role of Top Management in Helping a Company Achieve. The article by Shelley Frost, Demand Media [Электронный ресурс] – Режим доступа : <http://smallbusiness.chron.com/role-top-management-helping-company-achieve-34052.html> – Назва з екрану.

2. Top-Level Management. Boundless Management. Boundless, 12 Aug. 2015. [Электронный ресурс] – Режим доступа : <https://www.boundless.com/management/textbooks/boundlessmanagement-textbook/introduction-to-management-1/management-levels-and-types-18/top-levelmanagement-118-7570>.

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ГАЛУЗІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Камуз О. В.

(Науковий керівник – к. держ. упр. Квеляшвілі І. М.)

На даному етапі розвитку нашої держави діяльність органів місцевого самоврядування в галузі охорони навколишнього середовища є одним з найважливіших завдань. Екологічна ситуація в Україні залишається складною, більшість проблемних питань, які на пряму впливають на збереження природних ресурсів країни, не врегульовано законодавством України.

Причини погіршення стану довкілля досить різні і, насамперед, це декларативність законів в галузі екології, відсутність відповідних підзаконних актів стосовно регулювання і механізмів управління та контролю органами місцевої влади. Відсутність відповідних контролюючих повноважень у органах місцевого самоврядування призводить до недостатньо ефективної роботи в галузі охорони навколишнього середовища.

За останні роки Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України неодноразово приймали закони та нормативні акти щодо охорони навколишнього природного середовища, які фактично в повній мірі не виконувалися внаслідок соціально-економічної та фінансової нестабільності в державі.

На місцевому рівні певний обсяг повноважень у галузі охорони навколишнього природного середовища надана органам місцевого самоврядування (місцева рада, голова відповідної ради, виконавчі органи ради), обласним державним адміністраціям та територіальним підрозділам відповідних центральних органів виконавчої влади.

Для підвищення ефективності роботи органів місцевого самоврядування виникає необхідність більш чіткого визначення питань розмежування повноважень і функцій органів самоврядування та їх відповідальність за дії, бездіяльність та прийняті рішення.

До основних пріоритетів охорони довкілля та раціонального використання природних ресурсів належать:

– гарантування екологічної безпеки ядерних об'єктів і радіаційного захисту населення та довкілля, зведення до мінімуму шкідливого впливу наслідків аварії на Чорнобильській АЕС;

– поліпшення екологічного стану басейнів рік України та якості питної води;

– стабілізація та поліпшення екологічного стану в містах і промислових центрах Донецько-Придніпровського регіону;

- будівництво нових та реконструкція діючих об'єктів комунальних очисних каналізаційних споруд;
- запобігання забрудненню Чорного та Азовського морів і поліпшення їх екологічного стану;
- формування збалансованої системи природокористування та адекватна структурна перебудова виробничого потенціалу економіки, екологізація технологій у промисловості, енергетиці, будівництві, сільському господарстві, на транспорті;
- збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, заповідна справа¹.

Прикладом реалізації повноважень органами місцевого самоврядування в галузі охорони довкілля може бути діяльність департаменту екологічної політики Дніпровської міської ради.

Цілі та завдання вказаного департаменту стосуються вирішення екологічних проблем, пов'язаних із поліпшенням стану атмосферного повітря, стану очисних споруд, зелених насаджень, вирішення проблем поводження з твердими побутовими відходами, запобіганням та ліквідацією небезпечних геологічних процесів, підтопленням території міста, оздоровленням екологічного стану водойм, спрямованих на запобігання шкідливого впливу техногенного навантаження на навколишнє природне середовище та здоров'я мешканців міста Дніпра, створення сприятливих умов для життєдіяльності населення, забезпечення екологічної безпеки.²

Для контролю за станом атмосферного повітря у місті продовжується робота щодо вдосконалення автоматизованої системи екологічного моніторингу м. Дніпро. Для промислового центру це особливо важливо, оскільки саме викиди підприємств викликають найбільшу стурбованість для жителів міста. Автоматичні пости контролю забруднення атмосфери повинні бути розташовані у всіх функціональних зонах міста, починаючи від чистих, фонових територій природних парків і закінчуючи міськими осередками забруднення.

Головним контролюючим інструментом для виявлення та запобігання порушень вимог законодавства у галузі охорони навколишнього природного середовища суб'єктами господарювання є проведення державного нагляду (контролю), тобто здійснення планових та позапланових заходів у формі перевірок, ревізій, обстежень та ін. Але за існуючим правовим станом на теперішній час органи місцевого самоврядування в Україні стикаються з головною проблемою у сфері забезпечення екологічної політики – тимчасовою заборонаю на проведення перевірок. Це гостра проблема, яка стоїть на заваді у місцевій владі та, натомість, надала бонусів суб'єктам господарювання, які вони не виправдали. Якщо контролюючий орган не має можливості виконувати в

повному обсязі свої функції, покладені на нього завдання, виникає проблема безвідповідальності за бездіяльність у процесі забруднення навколишнього середовища. Вирішення цієї проблеми потребує законодавчого закріплення та ефективного рівня контролю з боку відповідних структур.

Список використаних джерел:

1. Про Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки, Розділ II. Основні пріоритети охорони навколишнього природного середовища і раціонального використання природних ресурсів від 05.03.1998р. № 188/98-ВР.

2. Звіт департаменту екологічної політики Дніпровської міської ради за 2018 рік (https://dniprorada.gov.ua/upload/editor/zvit_2018_1_2_3_4.pdf)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Голер І. Й., Івашова Л. М.

Розбудова демократичної правової соціальної держави в Україні передбачає подальший розвиток інституту публічної служби як важливого інструменту формування та реалізації державної політики, управління державою, забезпечення прав, свобод і законних інтересів людини і громадянина, з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду. Публічна служба є ключовим елементом державного управління та місцевого самоврядування, від ефективного функціонування якого залежить послідовний і сталий розвиток держави. Саме публічна служба є важливою сполучною ланкою між державними органами та органами місцевого самоврядування і громадянином під час реалізації останніми своїх конституційних прав, свобод та законних інтересів [1]. При цьому важливим чинником є те, що під час проходження публічної служби власне, й забезпечуються реалізація основних завдань і функцій держави, надання управлінських послуг, зростають її авторитет, стабільність та престижність.

Сучасне законодавство про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування не повною мірою задовольняє зростаючі потреби забезпечення реалізації прав, свобод та законних інтересів людини і громадянина, ефективного виконання завдань та функцій держави, місцевого самоврядування, не відповідає рівню зрілості суспільства. Воно не забезпечує стабільності та престижності публічної служби, суворого дотримання вимог щодо політичної нейтральності посадових осіб, недопущення ними незаконного впливу на них при виконанні службових

обов'язків. Статус, умови матеріального забезпечення та соціального захисту службовців не відповідають рівню покладеної на них відповідальності.

Невизначеність кар'єрної перспективи, правова незахищеність від суб'єктивізму керівників, особливо напружені умови роботи та інші фактори роблять публічну службу непривабливою, зокрема для молоді, призводять до відтоку з державної служби значної частини висококваліфікованих спеціалістів.

Процедура прийняття на державну службу та службу в органах місцевого самоврядування і просування нею, діяльність службовців залишаються недостатньо відкритими та прозорими, має місце суб'єктивізм під час прийняття управлінських рішень, не забезпечується належний контроль у цій сфері з боку суспільства. Тому одним із основних завдань науки державного управління є подальші наукові напрацювання та теоретичне забезпечення побудови в Україні професійної політично нейтральної публічної служби європейського зразка.

Адаптація інституту публічної служби до стандартів ЄС зумовлює переосмислення ряду теоретичних положень щодо публічної служби, удосконалення чинного законодавства про державну службу та службу в органах місцевого самоврядування, створення відповідних умов її функціонування та проходження.

Перспективним напрямом підвищення ефективності публічної служби країни є удосконалення процесу її проходження державними службовцями та посадовими особами місцевого самоврядування, а також реалізація під час служби їхнього кар'єрного потенціалу. При цьому аналіз систем проходження публічної служби в зарубіжних країнах дозволив виокремити *дві основні моделі*, в межах яких здійснюється проходження служби та управління кар'єрним зростанням державних службовців: *закриту і відкриту*. Кожна з цих моделей має певні переваги та недоліки. Вони відрізняються своїми підходами до кадрової роботи з питань добору персоналу, його адаптації, навчання та розвитку, кар'єрного зростання та запровадження інновацій.

Для *закритої моделі* державної служби характерним є елітарний підхід до відбору та призначення державних службовців, які отримали спеціальну освіту. Такий підхід більшою мірою властивий Німеччині, Японії, Франції де державний службовець здійснює свою професійну діяльність в чіткій ієрархічній структурі при високих гарантіях збереження робочого місця [2]. Цю модель називають кар'єрною, адже просування службовими сходами має плавний, певною мірою автоматичний характер та негласно дає переваги для «своїх» за одним з основних критеріїв – за вислугою років.

Для *відкритої моделі* державної служби є притаманними вільний добір і призначення кадрів на будь-яку посаду за умови наявності відповідних знань, умінь і навичок для конкретної посади. Така модель широко застосовується у Великій Британії, США, Канаді й називається посадовою або позиційною [3]. Її основною ознакою є наявність державних посад з чітко визначеними обов'язками і умовами їх зайняття, можливості для кар'єрного зростання, а основним критерієм просування службовими сходами — наявність спеціальних знань і професійних здобутків.

Загалом, аналіз міжнародного досвіду проходження публічної служби та управління кар'єрою державних службовців показав наявні спільні риси, що притаманні майже для всіх країн. Так, обов'язковою умовою для вступу на державну службу є наявність базової освіти і спеціальної профільної підготовки. Крім того, для підвищення професійних навичок у процесі кар'єрного зростання державний службовець регулярно повинен відвідувати різні курси перепідготовки, підвищення кваліфікації, проходити стажування тощо. Саме професійна освіта, поряд із високими попередніми досягненнями виступають головними чинниками кар'єрного зростання реалізації кар'єрного потенціалу державного службовця та ефективності державної служби.

Список використаних джерел:

1. Атаманчук Г. В. Сущность государственной службы: история, теория, закон, практика : монографія. М. изд-во РАГС, 2004. 576 с.
2. Баранцева К. К. Професіоналізація державної служби: зарубіжний досвід та досвід України // Теорія і практика підвищення кваліфікації (аспекти державної податкової служби). 2010. №1. С. 8 – 30.
3. Соколова Т.А. Особливості проходження державної служби в розвинених країнах // Інвестиції: практика та досвід. 2011. – № 3. – С.87–92. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2011/24.pdf

УПРАВЛІННЯ КАДРОВИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Лозова О. В., Вакс В. В.

В умовах глобалізації та постійної міжнародної конкурентної боротьби вітчизняні підприємства постійно потребують нових конкурентних переваг в веденні своєї фінансово-господарської діяльності, заснованій на нематеріальних, тобто перш за все кадрових ресурсах. Саме тому кадрова складова конкурентних переваг є стратегічним питанням, яка пов'язана зі створенням і розвитком кадрових ресурсів та нарощування кадрового потенціалу підприємства.

Кадровий потенціал є однією з основних складових ефективної та конкурентоспроможної діяльності підприємства, яка потребує розроблення економічних, соціальних та фінансових обґрунтованих концептуальних засад його формування та використання.

Процес формування кадрового потенціалу підприємства є надзвичайно складним та специфічним, оскільки залежить від багатьох факторів, які досить часто є не прогнозованими та некерованими самою організацією.

Для спрощення відображення процесу формування кадрового потенціалу пропонуємо кількісне вираження цих процесів.

По-перше, однією з найважливіших аспектів формування кадрового потенціалу підприємства, є навчання працівників та їх безперервний професійний розвиток, тобто витрати на навчання працівників підприємства, відображають вартісний аспект процесів здобуття нових та удосконалення існуючих компетенцій працівників, як основних носіїв його кадрового потенціалу.

По-друге, неможливо уявити процес формування кадрового потенціалу підприємства без витрат на інформаційне та програмне забезпечення, які характеризують вартість одержання штучного інтелекту на підприємстві, що безпосередньо пов'язано із процесом формування кадрового потенціалу на корпоративному рівні і надає організації суттєві конкурентні переваги в порівнянні з його конкурентами.

По-третє, підприємство як відкрита соціально-економічна система постійно потребує залучення інформаційних ресурсів від зовнішніх носіїв, що призводить до витрат на інформаційно-консультаційні послуги сторонніх суб'єктів.

Частка звернень підприємств до зовнішніх джерел формування його кадрового потенціалу розкриває рівень відкритості та актуальності процесів формування його кадрового потенціалу стосовно тенденцій зовнішнього середовища його функціонування. Звернення до зовнішніх джерел забезпечує підприємству економію витрат на створення власних кадрових ресурсів та дозволяє отримувати актуальні відносно ринку ресурси, що забезпечує формування конкурентоспроможного кадрового потенціалу.

Отже, підсумовуючи особливості формування кадрового потенціалу підприємства можемо узагальнити його основні проблеми:

відсутність стимулів і мотивації у працівників до розвитку та удосконалення їхніх знань, вмінь та навичок;

відсутність взаємоузгодженості та ефективної взаємодії між всіма суб'єктами фінансово-господарської діяльності;

обмеженість та недостатність ресурсів для формування кадрового потенціалу підприємства;

велика конкуренція серед роботодавців щодо «переманювання» працівників з високим рівнем кадрового потенціалу;

досить низький відсоток кадрового потенціалу та результатів його використання дійсно реалізовується на підприємстві та сприяє поліпшенню його платоспроможності та фінансової стійкості.

Отже, загальний рівень кадрового потенціалу підприємства не є постійною величиною і визначається як сума всіх його складових (трудовий, фінансовий, науково-технічний, інноваційний, інвестиційний, маркетинговий та логістичний), а ефективна діяльність підприємства як відкритої соціально-економічної системи потребує збалансованості темпів розвитку всіх елементів кадрового потенціалу.

Найважливішим чинником дестабілізації кадрового потенціалу є зовнішнє оточення підприємства, яке постійно на нього впливає і залежить не лише від ресурсів, а й від умов доступу до них. При цьому середньостроковій та довгостроковій перспективі кадровий потенціал підприємства визначається із значною похибкою, оскільки максимальне зростання кадрового потенціалу обумовлюється не лише наявністю та обсягами самих ресурсів, а й ефективністю діяльності соціально-економічної системи підприємства та сприятливими (несприятливими) умовами зовнішнього середовища, яке безпосередньо впливає на кадровий потенціал підприємства.

Список використаних джерел:

1. Верба І. І. Основи інтелектуальної власності: навчальний посібник [Електронний ресурс] / І. І. Верба, В. О. Коваль; за ред. С. В. Чікін. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : НТУУ «КПІ», 2013. – 262 с.: 23 іл. – Режим доступу : http://fel.kpi.ua/fel/data/news/Osnovy_intelektual_vl.pdf.

2. Холявка Л. Ю. Властивості інтелектуальної взаємодії у формуванні кадрового потенціалу підприємства / Л. Ю. Холявка // Сучасна економіка та пошук ефективних механізмів господарювання: збірник тез наукових робіт учасників Міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених, 17–18 жовтня 2014 р. – К.: Аналітичний центр «Нова економіка». – Ч. 2. – С. 64–67.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Руденко А. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Петруня В. Ю.)

Інвестиційна стратегія – система довгострокових цілей інвестиційної діяльності підприємства, що визначаються загальними завданнями його розвитку та інвестиційної ідеологією, а також вибір найбільш ефективних шляхів їх досягнення.

Інвестиційна стратегія є ефективним інструментом перспективного управління інвестиційною діяльністю підприємства, являє собою концепцію її розвитку. Необхідність розробки інвестиційної стратегії підприємства визначається змінами умов зовнішнього і внутрішнього

середовища. Ефективно управляти інвестиціями можливо тільки при наявності інвестиційної стратегії, адаптованої до можливих змін факторів зовнішнього інвестиційного середовища, інакше інвестиційні рішення окремих підрозділів підприємства можуть суперечити один одному, що буде знижувати ефективність інвестиційної діяльності.

В процесі розробки інвестиційної стратегії підприємства підготовку і прийняття стратегічних інвестиційних рішень забезпечують такі основні принципи: принцип інвайронменталізму, поєднання, інвестиційної підприємливості та комунікабельності, інвестиційної гнучкості і альтернативності, інноваційний принцип, принцип мінімізації інвестиційного ризику, принцип компетентності, відповідності.

Базовими стратегіями операційної діяльності підприємства, реалізацію яких забезпечує інвестиційна стратегія, є: обмежений ріст, ускорений ріст, скорочення, поєднання.

Стратегію обмеженого зростання використовують підприємства зі стабільним асортиментом продукції і виробничими технологіями, слабо піддаються впливу науково-технічного прогресу. Зазвичай цю стратегію вибирають в умовах відносно слабких коливань кон'юнктури ринку та стабільної конкурентної позиції, коли інвестиційна стратегія спрямована в першу чергу на ефективне забезпечення відтворювальних процесів і прироста активів.

Стратегію прискореного зростання вибирають підприємства на ранніх стадіях свого життєвого циклу, що функціонують в динамічно розвиваються, які піддаються сильному впливу науково-технічного прогресу.

Стратегія скорочення характерна для підприємств, що знаходяться на останніх стадіях свого життєвого циклу, а також у фазі фінансової кризи. За своєю суттю це стратегія відсікання всього «зайвого». Вона передбачає скорочення обсягу і асортименту продукції, що випускається, відхід з окремих сегментів ринку і т.п.

Стратегія поєднання використовується найбільшими підприємствами з широкою галузевою і регіональною диверсифікацією інвестиційної діяльності. Вона об'єднує в собі різні типи приватних стратегій стратегічних зон господарювання або стратегічних господарських центрів.

Процес розробки інвестиційної стратегії організації здійснюється за такими етапами:

1. Аналіз нинішньої загальної, функціональної та інвестиційної стратегії організації, вивчення інвестиційних намірів і очікувань на відповідність організаційної місії.

2. Дослідження факторів зовнішнього інвестиційного середовища і кон'юнктури інвестиційного ринку.

3. Оцінка сильних і слабких сторін організації, що визначають особливості її інвестиційної діяльності.

4. Формування стратегічних цілей інвестиційної діяльності організації.

5. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності.

6. Визначення стратегічних напрямків формування інвестиційних ресурсів.

7. Формування інвестиційної політики по основних аспектах інвестиційної діяльності.

8. Розробка системи організаційно - економічних заходів щодо забезпечення реалізації інвестиційної стратегії.

9. Оцінка результативності розробленої інвестиційної стратегії.

Формування стратегічних цілей, аналіз стратегічних альтернатив, вибір стратегічних напрямків і форм інвестиційної діяльності, визначення стратегії формування інвестиційних ресурсів, а також формування інвестиційної політики є найважливішими етапами розробки інвестиційної стратегії підприємства. Передбачає постановку і досягнення певних цілей. Будучи чітко вираженими, стратегічні інвестиційні цілі стають потужним засобом підвищення ефективності інвестиційної діяльності в довгостроковій перспективі, її координації та контролю, а також базою для прийняття управлінських рішень на всіх стадіях інвестиційного процесу. В сучасних умовах господарювання інвестиційна стратегія стає одним з визначальних чинників успішного і ефективного розвитку підприємства.

Розроблена інвестиційна стратегія:

– забезпечує механізм реалізації довгострокових загальних і інвестиційних цілей майбутнього економічного і соціального розвитку підприємства;

– дозволяє реально оцінити інвестиційні можливості підприємства;

– дозволяє максимально використовувати інвестиційний потенціал і активно маневрувати інвестиційними ресурсами;

– забезпечує можливість швидкої реалізації нових перспективних інвестиційних можливостей, які неминуче виникають в процесі змін факторів зовнішнього ринкового інвестиційного середовища;

– дозволяє прогнозувати можливі варіанти розвитку зовнішнього інвестиційного середовища і зменшити вплив негативних факторів на діяльність підприємства;

– забезпечує чіткий взаємозв'язок стратегічного, тактичного (поточного) і оперативного управління інвестиційною діяльністю підприємства;

– відображає переваги підприємства в конкурентному оточенні;

– визначає відповідну політику інвестиційної діяльності в рамках реалізації найбільш важливих стратегічних інвестиційних рішень.

Усередині інвестиційної стратегії формується значення основних критеріальних оцінок вибору реальних інвестиційних проектів і фінансових інструментів інвестування.

Розроблена інвестиційна стратегія є однією з базисних передумов стратегічних змін загальної організаційної структури управління підприємством та його організаційної культури.

УПРАВЛІННЯ ЗБУТОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Сушко О. В.

(Науковий керівник – д.е.н., професор Петруня Ю. Є.)

Реалії ринкової економіки визначили величезну кількість проблем, практичне вирішення яких ускладнено через обмеженість відповідного наукового забезпечення. Однією з таких проблем, причому найбільш актуальних на сучасному етапі, є питання ефективного збуту продукції.

На сьогоднішній день переважна кількість сегментів на ринку є перенасиченою товарною пропозицією. Тому на перший план виходить питання диференціації пропонованого на ринку товару та його унікальності, що дає змогу бізнес-структурам відрізнитися від своїх конкурентів. Тому формування та реалізація збутової політики, вдосконалення управління системою збуту підприємства є вкрай важливим та актуальним завданням сьогодні.

Формування збутової політики підприємства є досить складним процесом, який має різноманітні аспекти, а її ефективність, на наш погляд, визначається не стільки ефективністю використаних матеріальних та фінансових ресурсів в галузі збуту, скільки можливістю менеджменту та персоналу, який відповідає за збут, забезпечити максимальне використання потенціалу підприємства.

Підвищення ефективності збутової діяльності можливе за умови, здійснення наступних кроків:

По-перше, необхідно провести аналіз ефективності існуючої системи збуту на підприємстві з метою визначення ефективності використання існуючих збутових мереж (використання різних комплексів збуту – прями зв'язки, гуртова та роздрібна торгівля, ринкова торгівля (біржовий та аукціонний продаж). Також необхідно здійснити аналіз ефективності існуючої організаційної структури як підприємства в цілому, так і збутових підрозділів зокрема, з метою виявлення проблем взаємодії з іншими структурними підрозділами підприємства, оскільки для сучасних підприємств збутова діяльність повинна бути невід'ємною частиною єдиної маркетингової політики підприємства,

По-друге, на основі виявлення сильних та слабких сторін збутової діяльності необхідно розробити стратегічні рішення, спрямовані на створення більш ефективної збутової політики, серед яких: диверсифікація споживачів продукції (визначення сегментів ринку, вибір регіонів продажу); створення механізму особистої зацікавленості співробітників збутового апарату за прибутковість підприємства, та залучення нових клієнтів (перехід від політики пасивного збуту до політики активного збуту); навчання співробітників збутових служб новим прийомам та

методам збуту, запровадження ефективних інструментів, інформаційних та організаційно-технічних засобів; створення ефективної системи зворотного зв'язку зі споживачами, механізму розгляду та вирішення проблем, пов'язаних з претензіями останніх; посилення контролю за діяльністю дистриб'юторів та дилерів у випадку їх наявності (диверсифікація посередників); перехід від співробітництва з незалежними посередниками до прямого розподілу продукції.

По-третє, необхідно розробити програму управління клієнтським активом (стратегічними клієнтами), на який припадає основна частка доходу (прибутку) підприємства. Розробкою цієї програми повинен займатися не відділ збуту, а спеціально створена структурна група, яка повинна включати осіб, які представляють усі управлінські ланки та підрозділи підприємства. Відділ збуту повинен почати більш ефективно співпрацювати з іншими підрозділами, взявши на себе розробку стратегії і тактики перетворення потенційних покупців у постійних клієнтів. Потрібно розпочати встановлення глибоких багаторічних відносин зі стратегічними клієнтами.

Слід також розрізняти кількісні й якісні цілі збуту. Кількісні цілі збутової діяльності можуть виступати у вигляді зростання обсягу продажів, збільшення частки компанії в певному сегменті ринку, підвищення швидкості обігу коштів, вкладених у запаси готової продукції тощо. Кількісна визначеність збутових цілей дозволяє довести цільові установки у формі індивідуальних завдань до конкретних виконавців. Під якісними цілями збутової діяльності слід розуміти якість обслуговування, для чого необхідним є надійний зворотній зв'язок підприємства зі споживачами, достатньо точна інтерпретація вимог споживачів збутового апарату підприємства, кількісний опис цих цілей. Для визначення якісних цілей збуту доцільно використовувати декілька каналів зв'язку зі споживачами для більш адекватного відображення їх вимог.

Формування ефективної збутової політики є однією з невід'ємних умов досягнення ринкового успіху, тому при розробці потрібно врахувати її динамічний характер, постійне змінне середовище функціонування, нові методи просування та методи управління. Система збуту повинна бути адаптивною та гнучкою, коригуватися відповідно до потреб споживачів та вимог ринку.

Ефективність збутової політики характеризується не тільки якістю розроблених заходів, а й від якості їх реалізації. Тому, всі ці шляхи модернізації політики збуту доцільно застосовувати на підприємстві навіть тоді, коли значних проблем зі системою реалізації продукції ще не спостерігається. А впровадження ефективного механізму врахування запитів потенційних споживачів сприятиме максимізації прибутковості підприємства.

УПРАВЛІННЯ АКТИВАМИ І ПАСИВАМИ БАНКУ ЯК ЕЛЕМЕНТ РІВНОВАЖНОГО РОЗВИТКУ БАНКУ

Якімова В. І.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Новікова Л. Ф.)

У сучасних умовах фінансової нестабільності та макроекономічних дисбалансів одним із пріоритетних напрямів у банківській діяльності виступає процес управління активами та пасивами банківських установ [1].

Система управління активами та пасивами банку спрямована на прийняття управлінських рішень щодо оптимізації пропорцій між обсягами та видами активних та пасивних операцій, що має на меті досягнення оптимального співвідношення між прибутковістю й рівнем банківських ризиків.

Управління активами і пасивами банку надає менеджменту можливість управляти ризиком відсоткових ставок та ризиком ліквідності координуванням рішень щодо джерел фінансування та напрямків розміщення коштів [4].

Для визначення впливу зміни відсоткової ставки на маржу банку була розрахована величина GAP у кожному часовому періоді на прикладі банку. У табл. 1 наведена структура активів і пасивів АТ «Акцент-Банк» за строками станом на 31.12.2018 р.

Таблиця 1

Структура активів і пасивів АТ «Акцент-Банк» за строками станом на 31.12.2018 р.

Показник	Активи		Пасиви		Локальний розрив		Кумулятивний розрив	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.		тис. грн.	
Короткострокові, у т.ч.	3313087	71,2	3793257	81,5	-480170	10,3	-	
до 31 дня	1578616	33,9	1269025	27,3	309591	,7	309591	,7
від 32 до 92 днів	320473	6,9	692288	14,9	-371815	8,0	-	
від 93 до 365 днів	1413998	30,4	1831944	39,4	-417946	9,0	-	
Довгострокові, у т.ч.	1342402	28,8	13965	0,3	1328437	8,5	1328437	8,5
від 1 до 5 років	1291265	27,7	13965	0,3	1277300	7,4	1277300	7,4
понад 5 років	51137	1,1	0	0,0	51137	,1	51137	,1
Чисті активи, всього	4655489							

Дані табл. 1 свідчать про розбалансованість активів і пасивів досліджуваного банку в інтервалах 32–92 дні та 93–365 днів.

Для оцінки збалансованості активів і пасивів АТ «А-Банк», відобразимо їх графічно (рис. 1).

Негативний кумулятивний розрив між активами та пасивами до року показує, що банк фінансує довгострокові активи за допомогою короткострокових зобов'язань.

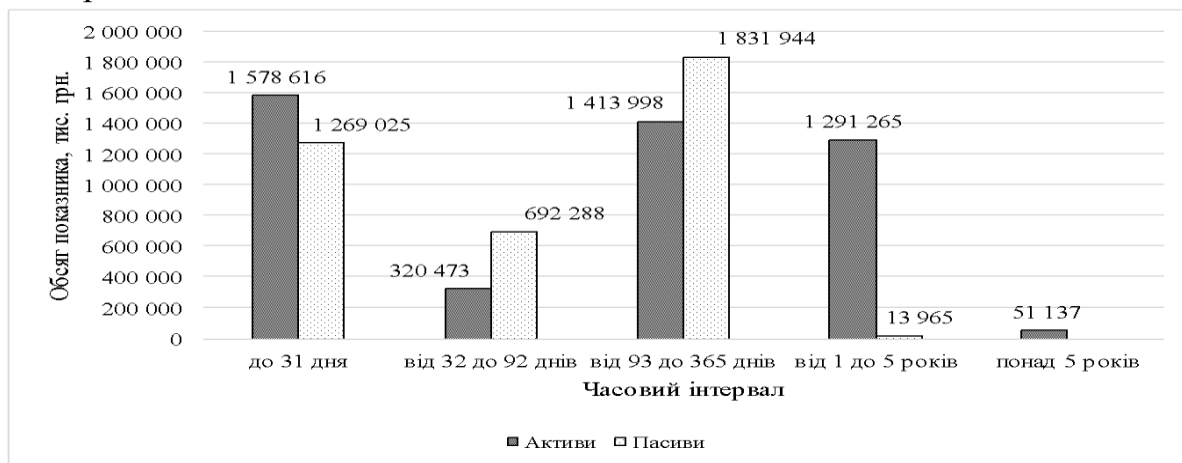

Рис. 1. Структура активів і пасивів АТ «А-Банк» у 2018 р.

Негативне значення кумулятивного ГЕПу до 1 року повністю покрито розривом між довгостроковими активами та пасивами в основному за рахунок позитивного розриву між активами і пасивами на часовому інтервалі до 5 років (1328437 тис. грн. або 28,5% чистих активів).

Збалансована стратегія управління активами і пасивами реалізується на практиці застосуванням спеціальних підходів структурного балансування та методів управління ризиками. Найпоширеніші серед них метод управління розривом, метод середньозваженого строку погашення та операції з похідними фінансовими інструментами, які проводяться на строковому ринку з метою хеджування ризиків. Отже, система менеджменту банку потребує більш високого рівня управління, а саме використання стратегічного управління активами та пасивами на прикладі збалансованої стратегії.

Список використаних джерел:

1. Дзюблук О. В. Актуальні проблеми розвитку банківської системи // Банківська справа. 2016. № 1. С. 3-32.
2. Жердецька Л. В. Концептуальні засади формування фінансової моделі як основної складової управління активами та пасивами банку // Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. № 9. – С. 174–178.
3. Макаренко Ю. П. Управління активами та пасивами комерційного

банку з метою підвищення ефективності їх використання // Інвестиції: практика та досвід. – 2017. № 24. С. 66–70.

4. Соколова Х. О. Активи та пасиви банків України: сучасний стан та фактори впливу // Економіка і організація управління. 2018. № 4. С.65–74.

УПРАВЛІННЯ МАРКЕТИНГОВОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

ГубаЮ. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

У сучасних компаніях одним із найефективніших інструментів, який може вплинути на результат діяльності підприємства є управління маркетинговою діяльністю.

Маркетингова діяльність на підприємстві здійснюється у трьох напрямках (формування маркетинг-міксу, управління службою маркетингу, внутрішній маркетинг), створюючи, таким чином, єдину цілісну систему, спрямовану на ефективне управління маркетинговою діяльністю підприємства [1].

Враховуючи мінливий бізнес-клімат, який на даний час характеризується зростаючою конкуренцією, необхідним стає вдосконалення діяльності підприємства як в цілому, так і зокрема його маркетингової складової, що надає компаніям можливості до збільшення своєї конкурентної переваги ринку. Загострення конкурентного середовища обумовлює необхідність пошуку нових підходів до забезпечення розвитку сучасного підприємства.

Під системою маркетингу підприємства слід розуміти сукупність різноманітних елементів, як матеріальних і понятійних, так і людей, пов'язаних певним чином між собою, а також маркетингових стратегій та маркетингових рішень, що дозволяють підприємству проводити зважену маркетингову товарну і цінову політику на ринку [2].

Слід констатувати, що процеси впровадження та застосування різноманітних систем маркетингу, заснованих на ринкових відносинах та з використання численних інформаційних потоків, відбуваються в Україні дуже повільно.

Досліджуючи умови формування ефективної системи маркетингу, встановлено, що в умовах ринку сформувалися чотири основних підходи до забезпечення реалізації маркетингового управління на підприємстві [3]:

1. створення власних маркетингових служб;
2. формування спільної для підприємства маркетингової служби;
3. отримання маркетингових послуг від спеціалізованих підприємств;
4. отримання послуг маркетингу від державних організацій.

Досить часто причиною недостатньої прибутковості компаній стає саме неефективна система управління маркетинговою діяльністю. В зв'язку

з цим, дослідження питань вдосконалення управління маркетинговою діяльністю підприємств та вироблення на такій основі необхідних методичних рекомендацій є досить актуальним.

Ефективними конкурентоспроможними шляхами удосконалення організації маркетингової діяльності підприємства може стати [4]:

- запровадження функції маркетингу на підприємстві з встановленням відповідальної особи та чітким регламентуванням її функціональних повноважень;

- нарощування обсягів виробництва і реалізації товарів;

- розширення виробництва з орієнтацією на незадоволені потреби потенційних споживачів з відповідним розширенням асортименту продукції;

- впровадження заходів щодо підвищення продуктивності праці всіх працівників підприємства;

- зменшення витрат на виробництво продукції, що супроводжуватиметься скороченням собівартість продукції та підвищенням її конкурентоспроможності;

- підвищення якості продукції, яку виробляє та реалізує підприємство;

- найоптимальніше використання фінансових ресурсів;

- правильне ведення цінової політики;

- грамотна побудова договірних відносин з постачальниками і покупцями;

- застосування сучасного програмного забезпечення в маркетинговій діяльності;

- цільове використання одержаного раніше прибутку з точки зору досягнення максимального ефекту.

Таким чином, вдосконалення маркетингової діяльності в умовах конкуренції, покликане підвищити ефективність діяльності всього підприємства, починаючи з прогнозування виробництва та закінчуючи післягарантійним обслуговуванням. Вдосконалюючи маркетингову діяльність підприємства, керівництво реалізує заходи підвищення його прибутковості, тому необхідно постійно здійснювати пошук нових напрямків вдосконалення маркетингової діяльності з урахуванням сучасних реалій.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко В. М. Основні принципи стратегічного маркетингового планування на підприємстві / В. М. Бондаренко, З. О. Тягунова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2015. – № 1. – С. 95.

2. Мосійчук І. В. Особливості управління маркетинговою діяльністю підприємств в Україні/ І. В. Мосійчук. – 2017. URL : <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/25081>.

3. Щебликіна І. О. Механізм управління маркетинговою діяльністю сучасного підприємства / І. О. Щебликіна, Р. Бобровський. – 2016. – URL: http://www.rusnauka.com/2_ANR_2016/Economics/6_206292.doc.htm.

4. Волкова М. В. Напрями вдосконалення маркетингової діяльності підприємства / М. В. Волкова. // Економіка та управління підприємствами. Глобальні та національні проблеми економіки. – 2017. – № 16. – С. 281–286.

РИЗИКИ ПІД ЧАС ОПТИМІЗАЦІЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Кузь М. М., Олексієнко Р. Ю.

Основною проблемою в межах оптимізації системи управління в умовах цифрового суспільства є визначення основних факторів оптимізації, які безпосередньо визначають її спрямованість та характер.

При цьому слід зауважити, що оптимізація системи управління у компанії не завжди має позитивний характер, оскільки вона узгоджується не лише з волею та бажаннями працівників. Це викликає той факт, що оптимізація системи управління в умовах діджиталізації, яку вже намагаються здійснювати великі компанії у різних країнах світу, завжди пов'язана з певними ризиками, які можуть загрожувати розвитку та виробничій діяльності організацій.

Ризиками при оптимізації функцій управління слід вважати можливі несприятливі події, що можуть відбутися, і в результаті яких можуть виникнути несприятливі умови всередині компанії, збитки та навіть звільнення значної частини колективу.

При правильній імплементації новітніх технологій та інновацій у процес управління, на нашу думку, необхідно враховувати, передусім, такі важливі складові, як:

- комплексний аналіз ситуації;
- визначення можливих ризиків та їх суб'єктивності;
- оцінка ймовірних втрат та збитків;
- прийняття рішення щодо управління потенційними ризиками;
- реалізація прийнятих рішень;
- контроль за виконанням прийнятих управлінських рішень.

Вважаємо за доцільне окремо виділити та звернути увагу саме на суб'єктивність можливих ризиків під час прийняття управлінських рішень

як складового елементу системи менеджменту організації в умовах сучасних цифрових тенденцій.

У свою чергу, суб'єктивність ризику зумовлюється тим, що в управлінській системі діють різні люди (наприклад, інвестори, менеджери, управлінські команди, бізнесмени, звичайні працівники) з індивідуальним досвідом, психологією, інтересами, смаками, схильністю чи несхильністю до ризику, поведінкою тощо.

Домінуючим суб'єктивним фактором є активна роль окремих лідерів в управлінській сфері, які справляють безпосередній вплив на інших суб'єктів організаційного процесу, і відповідно до цього коригують їх діяльність. Виходячи з цього, саме суб'єктивний фактор є визначальним у процесі оптимізації функцій управління у світі активного розвитку технологій, оскільки визначається цілеспрямованим впливом окремих суб'єктів діяльності один на одного та організації в цілому.

Спираючись на суб'єктивність ризику, керівники компаній під час удосконалення функцій управління шляхом введення технічних інновацій можуть зустрітися з такою актуальною проблемою, як несприйняття або неповне розуміння змін, пов'язаних з імплементацією новітніх технологій, іншими менеджерами, зокрема, управлінцями нижчого рівня.

Задля вирішення даної проблеми, аби мінімізувати ефект потенційної стресової ситуації, керівництву організації, з нашої точки зору, слід звернути увагу на комплексне управління ризиками, яке здійснюється шляхом послідовного застосування звичних загальних функцій управління, які, в свою чергу, формуватимуть механізм управління ризиками.

За нашим переконанням, перший етап цього процесу реалізується досить просто: потрібно проаналізувати величину ризику, тобто здійснити його квантифікацію. Якщо фактичний рівень ризику під час оптимізації функцій управління не перевищує межі допустимого, то керівництво може обмежитися контролюючою функцією з метою недопущення зростання рівня ризикованості. Зважаючи на те, що рівень реального ризику може перевищувати допустимі межі, то виникає необхідність подальшого пошуку оптимальних методів управління.

Зважаючи на таке припущення, другий етап значною мірою повинен визначатися конкретним видом ризику, а також особливостями та можливостями відповідної організації, загальним станом економіки, ступенем розвитку інфраструктурних елементів фінансової системи, законодавчим та нормативним середовищем, тощо.

Наступний етап, за нашим задумом, має характеризуватися використанням різних засобів, методів та інструментарію для здійснення постійного контролю за рівнем існуючих та потенційних ризиків під час трансформації функцій управління. При цьому необхідною умовою повинна бути наявність та реальна дієвість «зворотного зв'язку» між

застосованими заходами з мінімізації або уникнення ризику й фактичними результатами їхнього використання.

Таким чином, оптимізація функцій управління в умовах цифрового суспільства може супроводжуватися певними ризиками, які здатні призвести організацію до відповідних втрат та збитків. У той же час, ризики можна відвернути шляхом ефективного управління ними, а найбільший ефект може бути досягнутий за рахунок поєднання, комбінації різних методів управління ризиками. Говорячи про заходи щодо мінімізації ризиків, необхідно також мати на увазі, що, суб'єкти діяльності повинні використовувати всі можливі внутрішні джерела зниження ризиків.

Враховуючи вищезазначену інформацію, можна стверджувати, що своєчасне та доцільне застосування усього доступного інструментарію управління ризиками під час оптимізації функцій управління дозволить визначити їх оптимальний рівень, який сприятиме розвитку компанії та забезпечить активне введення сучасних цифрових технологій у процеси системи управління в організації.

ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА ТРАНСФОРМАЦІЯ СТАНДАРТІВ ДЕРЖАВНИХ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

Діцман К. Д.

(Науковий керівник – д.пед.н., професор Павленко О. О.)

Закон України «Про освіту» у ст. 5 «Державна політика у сфері освіти» регламентує всі інституційні засади державного впливу та контролю у сфері освіти та освітніх послуг. Стандартизація державних освітніх послуг на даному етапі – це процес афілювання державних стандартів та вимог суспільства. Сьогодні освіта розглядається як стратегічний пріоритет держави, а тому проблема її формування потребує особливої уваги. Державна політика в галузі освіти є невід'ємною складовою загальнодержавної політики. Усі процеси, що відбуваються в суспільстві, природі, розвитку людської культури, мови, так чи інакше впливають на формування та здійснення освітньої політики, функціонування системи освіти в цілому.

Усі етапи трансформації стандартизації державних освітніх послуг обумовлені змінами державного управління у сфері освіти. Процеси децентралізації державного управління як процеси змін загострили та виявили досить багато недоліків у стратегіях державних інститутів щодо впровадження реформ в освітній галузі.

Зокрема невирішеним залишається і питання інституціональної трансформації стандартів державних освітніх послуг, щона сучасному

етапі розвитку України є вкрай актуальним і потребує значної уваги на стратегічному і тактичному державному рівнях та потребує подальшої наукової розробки теми.

У ході дослідження з'ясовано, що децентралізація державного управління у сфері освіти, зокрема й інституціональна трансформація стандартів державних освітніх послуг стратегічно спрямовані на виведення освіти на рівень міжнародних стандартів шляхом:

- докорінного реформування її концептуальних, структурних та організаційних засад;
- позбавлення монопольного становища держави в освітній сфері через створення на рівноправній основі недержавних закладів освіти;
- глибокої демократизації «традиційних» (класичних) закладів освіти;
- формування розвинутої інвестиційної політики у галузі освіти.

Сучасні стандарти освітніх послуг ще у 2002 році були висвітлені у Національній доктрині розвитку освіти у XXI ст., визначивши мету державної політики щодо розвитку освіти і встановивши її напрями: «створення умов для розвитку особистості і творчої самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися протягом життя, оберігати і примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати і зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну державу як невід'ємну складову європейської та світової спільноти» [1]. Але тільки після початку децентралізаційного реформування державного управління (початок реформи 2014 р.) постулати доктрини почали втілюватись у життя. Європейська спільнота почала дійсно бачити, що реформування інституту державних стандартів освітніх послуг поступово впроваджується і нормативи відходять від радянських засад та форм освітніх поглядів.

Трансформаційна політика змін державних стандартів освіти сьогодні відображена у ряді нормативів, починаючи з прийняття нової редакції Закону України «Про освіту» від 2017 року до представленої Міністерством освіти і науки на громадське обговорення проекту Концепції розвитку освіти на період 2015–2025 років (далі – Концепція).

Фундаментальні засади Концепції торкаються як усіх інститутів державного управління освітою, так і участі в управлінні освітньої галуззю органів місцевого самоврядування через об'єднання територіальних громад (ОТГ), що обумовлено реформою децентралізації. Напрямом Концепції є реорганізація системи управління, фінансування та менеджменту освіти шляхом децентралізації, дерегуляції, запровадження інституційної, академічної та фінансової автономії закладів освіти, дотримання принципу відповідальності закладів освіти за результати освітньої та виховної діяльності на регіональному рівні.

Для цього пропонується запровадити принцип субсидіарності. Перегляд обсягу і меж повноважень центральних і місцевих органів управління освітою, скорочення контрольно-наглядових функцій, жорстка і чітка регламентація процедур і повноважень інституцій, пов'язаних з контролем і наглядом. Автори концепції наголошують, що має бути чітко визначений обсяг контрольно-звітної та облікової документації закладу освіти та зведення його до мінімуму [2].

Таким чином, інституціональна трансформація стандартів державних освітніх послуг в Україні на сучасному етапі розвитку полягає в наступному:

- по-перше, повноцінна робота інституту демократії в Україні (тільки зараз ми бачимо результати конституційно закріплених засад),
- по-друге, стандартизація освітнього простору до європейських вимог,
- по-третє, повноцінні результати складної роботи з упровадження реформ різними інститутами державного управління освітньою галуззю, спрямованих на суспільні освітні потреби,
- по-четверте, чітка прозора спільна робота державного апарату управління освітою з регіональними органами місцевого самоврядування та об'єднаними громадами.

Список використаних джерел:

1. Національна доктрина розвитку освіти: Указ Президента України від 17 квітня 2002 р. № 347/2002 [Електронний ресурс] // Нормативно-правові акти про організацію освіти у вищих навчальних закладах III-IV рівнів акредитації. – Режим доступу :<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>.

2. Проект Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/247733378>.

ГЕНДЕРНА СТРАТИФІКАЦІЯ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Чехлатий К. О., Івашина О. Ф.

У доповіді розглядається гендерний аспект управління в системі менеджменту організації.

Ключові слова: особистість, гендер, гендерна нерівність, стиль управління.

У суспільній свідомості багато стереотипів, один з яких: чоловік кращий керівник, ніж жінка. Під словом «гендер» розуміється соціокультурна стать людини - сукупність поведінкових характеристик і ролей, що визначають особистісний, соціальний та правовий статус чоловіка або жінки в певному суспільстві. Дослідження гендерних

аспектiвуправлiння обумовлено активним проникненням жiнок в управлiнняекономiкою, а також появою такої соцiальної категорiї, як «дiловiжiнки ». В ходi професiйної адаптацiї у жiнок на перший планвиходить соцiально-психологiчний аспект, а у чоловiкiв - професiйний. При здiйсненнi однаковою професiйної дiяльностi, чоловiки i жiнки по-рiзному до неї вiдносяться.

В ходi планування власної кар'єри чоловiки чiтко орiєнтованi на результат, тодi як жiнки в рiвнiй мiрi орiєнтованi i на процес, i на результат. Ученi спираються, як правило, на твердження, що в українському суспiльствi переважає гендерна нерiвнiсть. Щоб змiнити традицiйнесприйняття керiвникiв-чоловiкiв i керiвникiв-жiнок на користьрiвноправностi, необхiдна вiдмова вiд стереотипiв. Стереотип хоча iповерхневий погляд, але вiн є стiйкою громадською думкою.Виходячи з цього, вивчення гендерних стереотипiв буде актуально до тих пiр,поки суспiльство не подолає традицiйнi погляди на чоловiкiв, жiнок i взаємини мiж ними.

В останнє десятилiття з'явився такий термiн, як «гуманiтарнийменеджмент». Цьому типу керiвництва не характерно домагатися успiху будь-яким шляхом, мети за всяку цiну. Згiдно з ним, жiнка впевнена, що при керiвництвi треба поєднувати iнтуїцiю, жорсткiсть i дипломатiю, дотримуватися норм етики i бути людинолюбної. Часте висловлювання про те, що жiноче керiвництво сприймається бiльш насторожено обома статями, знаходить пiдтвердження i у росiйських, i у захiдних дослiдникiв. Багато вчених вкрай насторожено оцiнюють здатнiсть жiнок досягати вищих iєрархiй в органiзацiї, пояснюючи це тим, що жiнки самi не бажають завойовувати цiпозицiї, i сильно вираженими поло-рольовими стереотипами. Жiнкисхильнi переоцiнювати чоловiчi гiдностi i недооцiнювати гiдностiiнших жiнок i самих себе.

Серйознi розбiжностi криються в оцiнках, якiдають чоловiки i жiнки своєї керiвної ролi. Чоловiки i жiнки посферам дiяльностi розподiленi неоднорiдне. Жiнки, як правило, пiзніше влаштовують свою кар'єру, нiж чоловiки, але форми побудови професiйної кар'єри у жiнок набагато рiзноманiтнiше. Видiляють три основних види кар'єри у жiнок: лiнiйна-постiйне ведення домашнього господарства; переривчаста – жiнка на певний час припиняє працювати заради сiм'ї, а потiм знову повертається на роботу; паралельна – жiнка працює i веде домашнє господарство.Жiнки частiше сприймають кар'єру як особисте зростання, яксамореалiзацiю, а чоловiки ставляться до кар'єри як до перспективної i престижної посади. Чоловiки спiввiдносять роботу з просуванням по службi, тодi як жiнки подiляють два поняття: виконувана робота i кар'єра.У жiнок i чоловiкiв

часто різняться стилі здійснення управління. Жінки схильні використовувати демократичний стиль керівництва. Жінки-менеджери орієнтовані на групу, вміння спілкуватися. Чоловіки-менеджери використовують авторитарну стратегію, опору на владу, директиви, контроль. Одним з проявів диференціації в стилях управління є відмінність в характері лідерства серед чоловіків і жінок. Чоловіки частіше використовують ділову модель лідерства (прагнення до влади, домінування, формування цілей, стратегічний розвиток), а жінки – соціальну (Спрямованість на спілкування, взаємодія, врегулювання міжособистісних відносин). У стресових ситуаціях чоловіки і жінки керівники поведуться по-різному: чоловіки менеджери впадають в диктаторство, замикаються в собі, жінки ж вдаються до порад, діляться проблемами з оточуючими. Чоловіки і жінки переживають одні і ті ж емоції, але виражають їх по-різному. Жінки-керівники менше схильні до «зривів», вони продуктивніше вирішують спірні питання, вони уважніше ставляться до підлеглих. Жінки-керівники емоційно стійкі, прагнуть до самореалізації, вміють встановлювати високі ділові відносини.

При порівняно успішності чоловіка-керівника і жінки-керівника, чоловік-керівник виявляється більш «ефективний» при постановці цілей організації, по параметру лідерських якостей; жінка «ефективніше» в сфері мотивації персоналу, комунікації, при прийнятті рішень, вона з більшою користю використовує знання і потенціал співробітників. Потенціал переваги чоловіків і жінок-керівників доповнює один одного як ключ і замок. Оптимальна, з точки зору ефективності, демографія організації передбачає однакову кількість жінок і чоловіків на всіх рівнях управління.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Кандій О. Д.

Основні засоби відіграють важливу роль у виробничо-господарському процесі. Їх використання безпосередньо впливає на результат діяльності підприємства. Від правильності документального оформлення надходження основних засобів залежить весь подальший процес обліку на підприємстві.

Національний бухгалтерський облік основних засобів ведеться згідно П(С)БО 7, а облік по міжнародним стандартам – на основі МСФЗ 16. Національні стандарти бухгалтерського обліку розроблялися з урахуванням міжнародних, саме тому П(С)БО має ряд спільних моментів з МСФЗ [4].

Як у П(С)БО 7, так і у МСФЗ 16 визначено поняття основних засобів. Проведений аналіз обох визначень показав, що поняття основних засобів в МСФЗ 16 майже співпадає з визначенням у П(С)БО 7.

Відносно сфери застосування МСФЗ 16 і П(С)БО 7 слід зазначити існуючі відмінності. Обмеження по застосуванню П(С)БО 7 торкаються тільки бюджетних установ. При цьому у МСФЗ 16 представлено більше обмежень [3;4].

П(С)БО 7 «Основні засоби» визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності. Метою міжнародного стандарту є визначення облікового підходу до основних засобів, щоб користувачі фінансової звітності могли розуміти інформацію про інвестиції суб'єкта господарювання в його основні засоби та зміни в таких інвестиціях [3;4].

Принципи визнання об'єкту основних засобів активом, як у П(С)БО 7, так і у МСФЗ 16 є аналогічними. Однією з головних проблем обліку основних засобів є удосконалення методик нарахування амортизації. Відповідно до національних стандартів амортизація основних засобів починає нараховуватись після введення об'єкта основних засобів в експлуатацію, за обраним методом. Амортизацію розраховують постійно, якщо не відбудеться подій, що обумовлять зміни в обліковій політиці підприємства.

МСФЗ 16 визначає амортизацію як систематичний розподіл вартості об'єкта основних засобів, яка підлягає амортизації, протягом терміну його корисної експлуатації [6]. Також є розбіжності у методах нарахування амортизації. У П(С)БО 7, на відміну від МСФЗ 16, представлено більше методів. Також, на відміну від національного стандарту, у міжнародному поняття зносу взагалі не надається [6].

Для нарахування амортизації у П(С)БО 7 варто розробити компетентний підхід, який мав би на меті нарахування амортизації на кожну частину об'єкта основних засобів окремо, якщо ці окремі частини об'єкта мають різний термін експлуатації, що впливає на строки їх зношення.

Також існує проблемне питання стосовно методів оцінки основних засобів. Способом оцінки в національній практиці є відображення основних засобів за первісною вартістю, яка складається з фактичних витрат на їх виробництво і придбання. Проте цей метод може призвести до негативних наслідків. Навіть за умов незмінних цін, потенціал основних засобів не є незмінним, оскільки строк їх служби скорочується, вони стають морально застарілими. Основні засоби, які придбані в різний час, але мають однакові характеристики, матимуть різну вартість. А

проведення постійних переоцінок збільшує витрати підприємства, що і впливає на його фінансовий результат.

Також суперечливим твердження пункту 16 П(С)БО 7 про те, що при проведенні переоцінки об'єкта основних засобів потрібно переоцінювати всю групу однорідних об'єктів основних засобів, оскільки вартість одного об'єкта може виявитися несуттєвою відповідно до групи основних засобів. Тому пропонується проводити дооцінку чи уцінку групи основних засобів, до якої входить об'єкт переоцінки, лише у разі зміни вартості об'єкта основних засобів, яка є значущою у вартості відповідної групи.

Стосовно вибуття основних засобів у стандартах зазначені схожі причини, але є деяка відмінність у формулюванні [7].

Відмінні риси між П(С)БО та МСФЗ можна пояснити тим, що міжнародний обліковий стандарт носить рекомендаційний характер та не враховує національних особливостей ведення бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік і контроль основних засобів потребує удосконалення в методико-організаційних аспектах, а також узгодженості законодавчо-нормативних документів. Тому запропоновані шляхи удосконалення нормативної бази бухгалтерського обліку основних засобів дозволять гармонізувати вітчизняний облік зі міжнародними стандартами та зменшити невідповідності й проблемні питання обліку основних засобів.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України : Закон України від 16.07.1999 р. із змінами і доповненнями // Все про бухгалтерський облік. – № 8 – 9. – 27 січня 2012. – с. 5 – 10.

2. Податковий кодекс України. Кодекс від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Україна. Президент України. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 року № 92 [Електрон. ресурс] / Україна. М-во фінансів. URL: [http:// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).

4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»- URL : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_014.

5. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку : підручник / Ф. Ф. Бутинець – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Житомир, ЖТІ, 2011. – 640 с.

6. Бондар М. І., Бабіч В. В. Амортизація основних засобів: облік та оподаткування // Вісник ЖДТУ Серія: Економічні науки. – 2011. – № 1 (55), С.31-34.

7. Бондар О. Допитання оцінки основних засобів підприємства в бухгалтерському обліку / О. Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 3. – С. 23–28.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО СУТНОСТІ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Неволаєва Д. С.

Найбільш поширеними в трудовому законодавстві є терміни «заробітна плата» та «оплата праці». Саме вони стали об'єктом більш ретельної уваги науковців. Але вчені досі не досягнули однакості в розумінні змісту цих термінів.

Розглянемо думки науковців, щодо визначення сутності заробітної плати.

Заробітна плата – це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [1].

Заробітна плата – оплата праці найманих працівників, яка виражає перетворену форму вартості і ціни робочої сили [2].

Заробітна плата - це оплата послуг праці робітника, яка відображаючи соціально – економічне становище в національній економіці та рівень життя у суспільстві, дає можливість робітникові і його сім'ї забезпечувати поточне споживання, а також заощаджувати на майбутнє споживання [3]

Оплата праці – обліково-аналітична категорія, що характеризує трудовий дохід працівника, який формується під впливом кількості та якості затраченої корисної праці і виплачується працедавцем у вигляді заробітної плати в грошовій або натуральній формі [4].

Заробітна плата – це економічна категорія, яка відображає відносини між найманими працівниками і роботодавцями щодо розподілу новоствореної вартості (доходу). Якщо для перших заробітна плата є основною формою доходу, то для інших – елементом витрат на виробництво, чинником конкурентоспроможності продукції, складовою доходу підприємства [7].

Заробітна плата – це будь-який заробіток, обчислений у грошовому виразі, що його за трудовим договором власник, або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану роботу або надані послуги [8].

Здійснення трудової діяльності в Україні регулюється Конституцією, Кодексом законів про працю, Податковим та Цивільним кодексами України, законами України: «Про зайнятість населення», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», «Про прожитковий мінімум», а також міжнародними договорами. Так, згідно зі ст. 43 Конституції України, кожен має право на належні, безпечні і здорові умови праці, на заробітну плату, не нижчу від визначеної законом [5].

В міжнародних і національних нормативно-правових документах розуміння сутності заробітної плати ототожнюється з поняттям винагорода. Зокрема, Конвенція Міжнародної організації праці «Про

захист заробітної плати» № 95, дефініцію «заробітної плати» подає, незалежно від назви й методу обчислення, як будь-яку винагороду або заробіток, які можуть бути обчислені в грошових вимірниках, і встановлені угодою або національним законодавством, що їх роботодавець повинен заплатити, на підставі письмового або усного договору про наймання послуг, працівникові за працю, яку виконано, чи має бути виконано, або за послуги, які надано, чи має бути надано [6].

Таким чином, проведений аналіз дослідження поняття оплати праці дав нам можливість визначити поняття заробітної плати. Отже, заробітна плата – це ціна, яку отримує працівник, як винагороду в грошовому виразі, що стимулює його до досягнення високих кінцевих результатів праці, з одного боку і елемент витрат виробництва з іншого.

Таким чином, організування системи заробітної плати на підприємстві вимагає ретельно продуманих кроків з підготовки та впровадження гнучкої моделі з урахуванням критеріїв продуктивності, що підвищують зацікавленість працівників як в індивідуальних показниках, так і в кінцевих результатах роботи господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 № 108/95-ВР. – Верховна Рада із змінами і доповненнями URL : Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр>
2. Бухгалтерський фінансовий облік: [підруч. для студ. спец. «Облік і аудит» вищ. навч. закладів] / [Бутинець Ф.Ф. та ін.] ; під заг. ред. Ф. Ф. Бутиця. – [8-ме вид., доп. і перероб.]. – Житомир : Рута, 2009. – 912 с.
3. Мартин О.М. Заробітна плата як економічна категорія: соціально-економічні аспекти / О.М. Мартин // Науковий вісник НЛТУ України, 2012. – Вип. 22.7. – С. 233–240.
4. Мельник Т. Г. Облік та аудит діяльності бюджетних установ / Т. Г. Мельник/ Навчальний посібник. – К. : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2009. – 355 с.
5. Конституція України – Верховна Рада України / від 28.06.1996 № 254к/96-ВР URL : Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
6. Конвенція про захист заробітної плати № 95 від 01.07.1949 № 95. – Міжнародна організація праці URL : Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/993_146
7. Економіка підприємства: підручник / за ред. С. Ф. Покропивного. – К. : КНЕУ, – 1999.
8. Васильчак С. В. Теоретичні основи формування оплати праці на підприємстві / С. В. Васильчак, О. Р. Жидяк, Т. М. Полянчич // Наук. вісн. НЛТУ України. – 2011. – Вип. 21.12. – С. 152–157.

НАУКОВО - МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ДОХОДІВ

Новікова О. М.

Основним нормативним документом, який регулює діяльність бюджетних установ, є Бюджетний кодекс України. Він визначає засади бюджетної системи України, її структуру, принципи, правові засади функціонування, основи бюджетного процесу і міжбюджетних відносин та відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Відповідно до Бюджетного кодексу, доходи бюджету – це всі податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Доходи бюджету класифікуються за такими розділами:

- податкові надходження;
- неподаткові надходження;
- доходи від операцій із капіталом;
- трансферти [1].

Податковими надходженнями визнаються встановлені законами України про оподаткування загальнодержавні податки і збори та місцеві податки і збори.

Неподатковими надходженнями визначаються доходи від власності та підприємницької діяльності; адміністративні збори та платежі, доходи від некомерційної господарської діяльності; інші неподаткові надходження [1]. Поняття «доходи бюджетних установ» висвітлюється в публікаціях багатьох авторів, аналіз яких дає змогу дійти висновку, що вони не мають принципових різниць.

Усі автори вважають, що доходами бюджетних установ є асигнування, отримані з державного або місцевих бюджетів.

Зокрема, Свірко С. В. зазначає, що доходи бюджетних установ – це надходження грошових коштів, отримуваних установами за рахунок державних коштів, для виконання кошторису доходів і видатків [2].

Своєю чергою, Левицька С. О. наводить таке визначення доходів: це отримані з державного та місцевого бюджетів та генеровані бюджетними організаціями асигнування [3].

Лемішовський В. І. вважає, що діяльність установ фінансується за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, які надаються на безповоротній основі [4].

Водночас визначення, представлені в роботах українських учених, не відповідають представленим у міжнародних та національних стандартах.

Так, згідно з МСБОДС 9 «Дохід від операцій обміну», доходи – валове надходження економічних вигод або потенціалу корисності протягом звітного періоду, коли чисті активи/ власний капітал зростають у результаті

цього надходження, а не в результаті внесків власників. При цьому суми, зібрані представником органу державної влади чи іншої урядової організації, не є економічними вигодами або потенціалом корисності, що надходять до суб'єкта господарювання, і не ведуть до збільшення активів чи зменшення зобов'язань, тому їх виключають із доходу [5].

Відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку бюджетних організацій державного сектору, доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власника) [5].

Відповідно до Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку бюджетних організацій державного сектору, доходи – це збільшення економічних вигід у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власника)[4].

Дослідивши сутність доходів у національних і міжнародних нормативно-правових документах, можна зробити висновок про те, що визначення доходів мають майже однаковий зміст.

Окрім того, у НП(С)БОДС визначення доходу більш схоже на визначення, яке застосовують суб'єкти підприємницької діяльності.

Список використаних джерел:

1 Городецька І. А. Адміністративне право України. Загальна частина: навч. посіб. / І. А. Городецька. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 192 с. – URL:http://bookss.co.ua/book_administrativne-pravo-ukrani_825/25_tema-derzhavne-upravlnnya-u-sfer-kulturi.

2 Груздова К. Є. Механізми вдосконалення державної підтримки сфери культури в Україні шляхом бюджетного фінансування / К. Є. Груздова // Держава та регіони. Сер. «Державне управління». – 2010. – № 2. – С. 106 – 108.

3 Лемішовський В.І. Бюджетні установи: бухгалтерський облік та оподаткування: [навч. посіб.] / В. І. Лемішовський. – Львів: Інтелект-Захід, 2007. – 1104 с.

4 Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку державного сектору. – URL : <http://www.minfin.gov.ua>.

5 Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку в державному секторі 101 «Подання фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 24.12.2010 № 1629. – URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ТА КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Пилипенко К. М.

Юридична основа здійснення аудиторської діяльності виникла із прийняттям Закону України “Про аудиторську діяльність” від 22 квітня 1993 р. [1].

У міжнародних стандартах з аудиту визначають поняття “аудит”, як незалежну перевірку фінансових звітів або віднесеної до них фінансової інформації об’єкта, незалежно від того приносить він прибуток чи ні, його розміру і форми організації, коли така перевірка здійснюється з метою вираження подальшої думки [2].

Одним з найважливіших етапів організації аудиту є визначення його методики. Методика проведення аудиту дебіторської й кредиторської заборгованості, представляє собою сукупність способів і прийомів, що дають можливість провести перевірку системно, тобто це система способів, прийомів і правил, призначена для вивчення господарської діяльності підприємств і включає розробку програми проведення перевірки і конкретних прийомів і способів при здійсненні контролю операцій по заборгованостях.

Методику аудиту операцій з дебіторською та кредиторською заборгованістю необхідно поділяти на загальну (що ґрунтується на застосуванні єдиних правил, підходів, прийомів при вивченні операцій із заборгованістю на підприємствах будь-якої галузі економічної діяльності) та часткову (що розробляє особливості аудиту вузьких місць, шляхом узагальнення практики виявлення нетипових порушень, включаючи способи їх здійснення).

Методика аудиту складається з трьох рівнів: перший - об’єкти дослідження; другий джерела одержання інформації; третій—способи вивчення операцій з дебіторською та кредиторською заборгованістю. У процесі планування аудиту важливим етапом є розробка програми проведення перевірки операцій з обліку дебіторсько-кредиторської заборгованості, що визначає характер, терміни і обсяги запланованих прийомів і способів аудиту, необхідних для того, щоб здійснити загальний план аудиту. При розробці методики аудиту заборгованості важливим є врахування досвіду і знання перевіряючих про ймовірні типові помилки.

Незважаючи на високу ефективність та результативність аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, його організація та

проведення уповільнюються суттєвими недоліками як правового, так і методологічного характеру.

Такими негативними явищами є недосконала законодавчо-нормативна база, яка, з одного боку, недостатньою мірою регламентує особливості проведення аудиту у сфері розрахунків з різними дебіторами та кредиторами, а з іншого – сприяє зростанню кількості порушень у даній сфері [3].

Проблема посилюється ще й недостатнім рівнем наукового, інформаційно-технічного та кадрового забезпечення в частині розробки та реалізації новітніх інформаційно-програмних проектів, які б забезпечили отримання реальних та достовірних результатів контролю швидко та якісно.

До того ж, відсутність чіткої схеми деталізації та співвідношення різних видів контрольних дій при перевірці стану дебіторської та кредиторської заборгованості зумовлює низьку факторів, що впливають на ефективність проведення аудиту.

Виходячи із наведених вище недоліків, пріоритетним завданням є розробка та реалізація основних напрямів удосконалення існуючої системи аудиту дебіторсько-кредиторської заборгованості з метою покращення активності суб'єктів господарювання, забезпечення їх стабільності та ефективності функціонування.

Отже, впровадження вказаних пропозицій є запорукою удосконалення методики та організації проведення аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості, що сприяє уникненню кризи неплатежів як на рівні окремого суб'єкта господарювання, так і всієї економічної системи України в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про аудиторську діяльність. Закон України від 22.04.1993 № 3126-XII (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rada.gov.ua>

2. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2004 року / Пер. з англ. мови О. В. Селезньов, О. Л. Ольховікова, О.В.Гик, Т. Ц. Шарашидзе, Л. Й. Юрківська, С. О. Куликов. – К. : ТОВ “ІАМЦ АУ “Статус”, 2004. –1028 с.

3. Акімова Н. С. Основні проблеми обліку та внутрішнього аудиту дебіторської та кредиторської заборгованості / Н. С. Акімова // Науково-технічний збірник.– Харків, 2007. –Вип. 77. – С.268 – 272.

4. Костюченко В. М. Актуальні аспекти аудиту дебіторської заборгованості / В. М.Костюченко // Глобалізація, СОТ: конкурентні позиції України : матеріали наук.-практ. конф., 27 берез. 2007 р. –К., 2007. –С.172–174.

5. Макарович В. К. Методичні підходи аудиту дебіторської заборгованості в системі управління підприємством / В. К. Макарович // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит в епоху глобальних змін: тези доповідей Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 23 жовт. 2009 р.). – К. : КНЕУ ФПБАУ, 2009. –С.82–88.

МЕНТОРСТВО В СУЧАСНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ

Чебанко О. С.

(Науковий керівник – д.е.н., професор Петруня Ю. Є.)

У ХХІ столітті поняття «менторство» все частіше з'являється на телебаченні, радіо, на перших шпальтах газет та у низці відео тематики «бізнес», «менеджмент», «підприємництво» та «стартап». Дане явище не є дивним – у великій кількості представників нинішнього покоління є велика жага до особистісного, професійного розвитку у тій галузі, в якій вони себе намагаються реалізувати. Як результат, з'явилася нагальна потреба у людині, яка буде бачити потенціал свого підопічного (стартапера) і допоможе цій особі його реалізувати, пропрацювавши над певними навичками, вміннями та підходами.

Менторство – це управлінська технологія всебічної підтримки та персональної опіки з боку наставника по відношенню до свого протеже. Ментор – це авторитетний радник та помічник.

Ментор грає роль головного консультанта у житті свого підопічного. Також він одночасно виступає в ролі коуча, психолога та вчителя. Це людина, яка допомагає зорієнтуватись в певній сфері у моменти, коли підопічний ще не готовий приймати рішення самостійно. Він вберігає учнів від головної помилки - статистики невдалих проектів, допомагаючи "упакувати" ідею в бізнес-план з видимою економічною вигодою.

Це людина, яка бачить кінцеву мету там, де плани навіть ще не прописані. Він допоможе не тільки розвинути стартап, а й трансформувати його в продукт, цікавий для майбутніх клієнтів. Цей фахівець з успіхом може вийти з будь-якої ситуації, яка пов'язана з реалізацією проекту, незалежно від того, яке перед ним завдання стоїть. Ментор – це не просто фахівець в галузі, близькій до конкретної сфери, це - експерт, який має за своїми плечима великий багаж практичного досвіду ведення бізнесу.

Загалом, ментор тільки радить та пропонує, й абсолютно нічого не робить самостійно. Він - радник, а не виконавець. Ментор не є інвестором проекту. Його внесок у бізнес - це нематеріальні активи: досвід, знання та

репутація. Ментора можна приєднати до учасників проекту, адже часто за свою роботу він також отримує винагороду.

Сьогодні популярні два типи менторства. Вони різні за своєю суттю та форматом:

1. Індивідуальне менторство. Ментор працює з особистими цілями, питаннями та завданнями свого протеже. Допомогає впоратися з можливими проблемами, надихає і допомагає в особистому або професійному розвитку. Такий формат частіше побудований на особистих взаєминах, обопільному бажанні бути в менторських відносинах і допомагати.

2. Бізнес-менторство, менторство в стартапах. Ментор допомагає запуснути бізнес-ідею, дає зворотній зв'язок, ділиться контактами і знаннями для розвитку бізнесу. Формат бізнес-наставництва може бути побудований на інтересі ментора до проекту і бажанні допомогти, але можливі варіанти і пайової участі, фінансової винагороди або інших бонусів.

До основних функцій ментора належать наступні:

- наставництво. В цій ролі особа-ментор передає знання та досвід. "Сфера трансформації" може стосуватися як особливої професійної тематики, так і широкого кола питань особистого розвитку опікуваного;

- підтримка. Люди потребують підтримки. Ментор стежить за еволюцією кар'єри підопічного, його прогресом та новими можливостями у ній; за умовами, наданими з боку працедавця, в яких би учень міг покращити свої знання та практичні навички;

- спрямування. Ментор допомагає у визначенні напрямку діяльності протеже. Він всіляко допомагає розкрити весь потенціал свого учня, що, в свою чергу, принесе користь організації, певній структурній групі організації тощо. Тобто ментор допоможе досягти максимальної ефективності відразу трьох суб'єктів управління, що відобразиться на подальшому розвитку та перспективі кожного з них окремо;

- консультування. Це перш за все надання допомоги своєму учню в професійному самовизначенні з ціллю прийняття свідомого рішення у виборі варіантів розв'язання проблеми в окремій ситуації, яка склалась впродовж його професійного шляху з урахуванням потреб суспільства, його психологічних особливостей та можливостей. Дана функція відіграє важливу роль, так як дозволяє забезпечити організацію висококваліфікованим працівником, з іншого боку – це є джерелом для багатогранного професійного розвитку та збагачення необхідними навичками та досвідом підопічного;

- «ідеологічне» спрямування. Розуміння підопічним системи норм та цінностей, яку проповідує організація, – важливий аспект, на який свою увагу звертає ментор. В подальшому дана функція відіграє важливу роль у

побудові правильної комунікації між організацією та зовнішнім середовищем, що є запорукою успіху в бізнес-сфері.

Важливість фігури ментора в сучасному менеджменті обумовлена, зокрема, тим, що будь-який починаючий підприємець не може знати, чого саме він не знає. Рід Хоффман, засновник LinkedIn, зазначив: «заснувати стартап – як скинути себе зі скелі і по шляху вниз спробувати зібрати літак». Ментор – це людина, яка вже збирала літак і він допомагає новачкові це зробити.

Майже всі найбільші технологічні компанії звертались за допомогою до менторів. Скажімо, Катерина Фейк з Flickr була ментором Чедда Дікерсона, засновника Etsy. Алі і Хаді Партові, підприємці з Кремнієвої долини, були менторами Дрю Х'юстона і Араша Фірдоусі, засновників Dropbox. Як і зазначалось раніше, менторські відносини бувають неформальними, але засновники великих компаній все одно згадують когонебудь в якості вчителів: коли не стало Стіва Джобса, Марк Цукерберг назвав його своїм ментором.

Отже, ментор буває корисний, по-перше, як джерело корисних зв'язків; по-друге, як людина, котра компетентна в тій чи іншій сфері. Він допоможе вирішити проблеми продажів і маркетингу. Скажімо, ви не розумієте, як вивести той чи інший продукт на ринок. Або розібратися зі структурою компанії. Ментор може навіть порадити, як змінити продукт, який ви створили. Тобто ментор є достатньо важливим учасником управлінських процесів.

ПРОБЛЕМА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА МЕХАНІЗМУ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Бондар А. Ю., Боровенська А. О.

(Науковий керівник – д.е.н., доцент Саричев В. І.)

Незважаючи на широку вивченість питань оплати праці у вітчизняній економіці, проблема оцінки посад на конкретному підприємстві в сучасних ринкових умовах являється не вирішеною. Багато компаній потребує постійної перебудови і коригування власної ієрархії посад на підставі їх оцінки, а також покращення системи оплати праці, передбачаючи можливість розмежування оплати: за безпосередньо виконану роботу і її якість, за наявний або досягнутий рівень кваліфікації, досвід, стаж, внесок в розвиток підприємства [1].

Структурно мотиваційний механізм включає фінансово-економічні методи і важелі, склад відповідальних працівників, норми стимулювання та періодичність проведення оцінки здійснюваних заходів [2, с. 337]. Такий

механізм на підприємствах регулюється державою через мотиваційну політику.

Провідними проблемами мотиваційної політики є: взаємовідносини з керівництвом, незадоволеність розміром заробітної плати, умовами побуту та праці на підприємстві, а головною перешкодою на шляху їх вирішення – відсутність стратегії покращення технологічних умов праці.

Мотиваційний механізм управління персоналом базується на системі формальних процедур виконання функцій та робіт для досягнення цілей підприємства, а також аналізі управлінського персоналу щодо інтересів, мотивів, потреб працівників, способах їх задоволення, значущих цінностях і нормах поведінки.

Оптимізація системи мотивації праці персоналу може дати [5, с. 163]: підвищення результативності роботи працівників; оперативне досягнення цілей компанії; взаємозв'язок результативності роботи працівників з оплатою і нематеріальним стимулюванням; прозорість системи винагороди; зниження плинності персоналу і подолання кадрового дефіциту; активізацію мотивів на досягнення значущих для компанії результатів і стратегічних цілей; збалансований бюджет для матеріального стимулювання; поліпшення психологічного клімату в колективі; підвищення лояльності співробітників та активізацію командної роботи.

У процесі мотивування потрібно спиратися як на об'єктивні фактори, так і суб'єктивні, що ґрунтуються на психіці людей. Пріоритетом факторів об'єктивного характеру є сфера зовнішніх спонукань до діяльності (стимулів), а суб'єктивних – внутрішні спонукання (мотиви) [4, с. 59].

Для вирішення проблеми забезпечення функціонування механізму мотивування на підприємстві необхідно визначити зв'язки, що впливають на організаційно-управлінські принципи, методи і диференціацію оплати праці для ефективної взаємодії між ними.

Диференціація системи оплати праці має такі цілі: скорочення витрат на персонал, оптимізація фонду оплати праці; встановлення оптимального взаємозв'язку між рівнем доходу працівника і його значущості для компанії; визначення рівня оплати для нових позицій; формування уявлення працівника про можливі зміни його доходів при розвитку кар'єри; підвищення мотивації персоналу і кадрової стабільності; керованості та прозорості компанії для інвесторів [3].

Результатом диференціації оплати праці є рейтинг посад, що має упорядкувати базові оклади, склад соціального пакету, плани розвитку персоналу. Структура заробітної платні, таким чином, може розраховуватись за такою схемою (див. рис. 1).

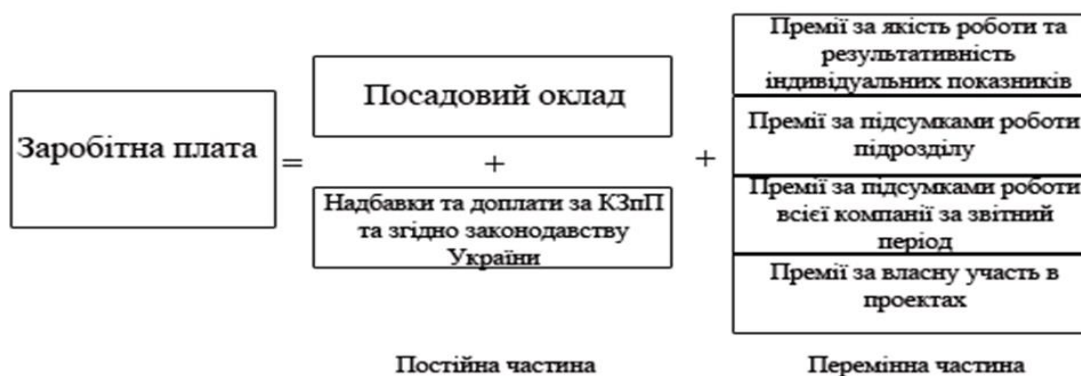

Рис. 1. Структура диференціації заробітної плати
Джерело: розроблено авторами

Система диференціації оплати праці підвищує прозорість кар'єрних перспектив для співробітників і допомагає привернути увагу потенційних кандидатів на ринку праці. За такою системою робітник може підвищити свій тариф за рахунок зміни кваліфікації та отриманні більш високого розряду або зміни своєї професії на більш значущу для компанії.

Висновок. На сьогодні найбільш проблемним питанням диференціації заробітної плати є недостатнє соціально-економічне обґрунтування її рівня за галузевою та професійною належністю зайнятих працівників.

За допомогою оптимальної системи мотивації можна отримати належну віддачу від кожного працівника, де головною метою є формування стимулів та умов праці, що підвищить ефективність діяльності підприємства.

Список використаних джерел:

1. Філатова Є. В. Грейдування в системі оплати праці, як засіб ефективного управління персоналом в ТОВ «Сіверська транспортна компанія». – Єкатеринбург, 2017. – 65 с.
2. Колот А. М. Мотивація персоналу: підручник. – К. : КНЕУ, 2009. – 337 с.
3. Грейдовая система оцінювання посад і оплати праці: методологія, практика [Електронний ресурс]. – URL: <http://hrm.ru>.
4. Літинська В. А. Мотиваційні методи кар'єрного просування персоналу підприємств / Вісн. Запорізького нац. ун-ту. – 2010. – № 3(7). – С. 58–61.
5. Пушкар З. Кадрове планування як елемент реалізації кадрової політики // Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. –2010. – № 14–15. – С. 193–198.

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПРИНЦИПІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

Родіна Є. О.

(Науковий керівник – д.держ.упр., професор Дрештак В. М.)

Реформування державної служби є одним з основних завдань у країнах з перехідною економікою, що здійснюють комплексні реформи у різних сферах державної політики, адже, більшість українців вважають держслужбу надто корумпованою та вкрай бюрократизованою, а низький рівень інновацій та невисока ефективність роботи не сприяють змінам взагалі, тож має місце тісна співпраця з ЄС та затвердження Європейських стандартів у державному управлінні.

Сучасний етап реформи державного управління розпочався з набрання чинності у травні 2015 р. Законом України «Про державну службу», прийняття у червні 2016 р. першої редакції Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року [1] та підписання у грудні 2016 р. Угоди про фінансування між Урядом України та Європейською Комісією щодо підтримки комплексної реформи державного управління в Україні [2]. Саме започаткування та дотримання європейських принципів управління є одним із завдань даної Угоди, адже реформа державної служби повинна забезпечити її нову якість відповідно до кращої європейської практики.

Європейські стандарти належного адміністрування сформульовані в документі SIGMA «Принципи державного управління», який містить систему принципів і критеріїв оцінки державного управління (далі — Принципи державного управління). Структура цієї Стратегії відповідає Принципам державного управління, розробленим SIGMA у тісній співпраці з Європейською Комісією, та визначає основні вимоги до системи органів державного управління. Принципи державного управління сформульовані на основі міжнародних стандартів і вимог, а також належних практик держав -членів ЄС та держав Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Принципи державного управління визнані деякими державами як перелік стандартів та система принципів і критеріїв для проведення оцінки реформ державного управління [3].

Тож, принципи державного управління відповідно до SIGMA:

Принцип 1. Сфера відповідальності державної служби є доречною, чітко визначеною та застосовується на практиці.

Принцип 2. Встановлені політико-правові рамки для професійної та цілісної державної служби, її інституційні рамки роблять можливими сталі та ефективні практики управління людськими ресурсами в усій державній службі.

Принцип 3. Вступ на державну службу та просування по службі відбувається на основі особистих досягнень та рівного доступу, визначені чіткі критерії переведення на нижчу посаду чи припинення служби.

Принцип 4. Виключений прямий або непрямий політичний вплив на керівні посади державної служби.

Принцип 5. Система оплати праці ґрунтується на класифікації посад, є справедливою і прозорою.

Принцип 6. Професійний розвиток державних службовців включає оцінку результатів діяльності, регулярне навчання, мобільність і кар'єрне зростання на основі об'єктивних і прозорих критеріїв і заслуг.

Принцип 7. Встановлені заходи щодо дотримання етики, запобігання корупції та забезпечення дисципліни на державній службі [4]

Україна має зобов'язання якнайшвидше провести реформу державного управління, зокрема державної служби, закріплене в Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020» [2]. Законодавче закріплення нових принципів державної служби, гармонізованих з європейськими принципами, є одним із завдань Плану заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС [5]. У вересні 2019 відбулися зміни у законодавстві «Про державну службу», на основі прийнятого Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо переважання влади», одним із основних нововведень закону є запровадження контрактної форми проходження державної служби.

Зміни також стосуються обмеження дії законодавства про працю на державну службу, спрощення порядку прийняття на державну службу та звільнення з неї, підвищення відповідальності державних службовців за досягнення результатів своєї діяльності та усунення зайвих проміжних органів оскарження, при збереженні безумовного права на судове оскарження, ці нововведення значною мірою приближають нас до європейських стандартів управління.

Отже, виконання Україною вимог щодо впровадження зазначених принципів сприятиме досягненню нашою державою високих європейських стандартів публічного управління. Таке управління передбачає здатність держави надавати громадянам якісні адміністративні послуги та забезпечувати країні економічне зростання і конкурентоспроможність на міжнародній арені.

Список використаних джерел:

1. Стратегія реформування державного управління України на період до 2021 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-p>

2. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» 2015 [Електронний ресурс] : Указ Президента України, №5/2015 від 12.01. – Режим доступу : <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>

3. Про подання на ратифікацію Верховною Радою України Протоколу про внесення змін до Конвенції між Урядом України і Урядом Республіки Кіпр про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням стосовно податків на доходи: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 2016 р. № 476-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/474-2016-p>

4. Державне управління в контексті європейської інтеграції / Я. Гонціяж (2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2016/04/21.pdf>

5. Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 року № 1106 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-p>

МЕТОДИ ОЦІНКИ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Кириченко І. Ю.

(Науковий керівник – д.е.н., професор Падерін І. Д.)

Однією з головних та найважливіших економічних та галузевих функцій є раціональне використання робочої сили на всіх рівнях національної економіки, що сприятиме виробництву конкурентоспроможної продукції, поліпшенню господарської діяльності та збільшенню доходів працівників. Реалізація цих завдань неможлива без ефективного використання робочої сили.

Загальним показником ефективності використання робочої сили є продуктивність праці, яка характеризує відношення прибутку до витрат, в даному випадку - результатів праці та її витрат. Кожне підприємство характеризується певним рівнем продуктивності праці, який може збільшуватися або знижуватися під впливом різних факторів. Неодмінною умовою прогресу та розвитку виробництва є зростання продуктивності праці.

Підвищення продуктивності є надзвичайно важливим для кожного підприємства зокрема і для суспільства в цілому. Дослідження факторів та пошук резервів для цього зростання стає важливим завданням економічної теорії та практики. Відповідно, фактори зростання продуктивності праці – це вся сукупність рушійних дій, що призводять до підвищення продуктивності праці [1].

Оскільки праця є процесом взаємодії між робочою силою та засобами виробництва, фактори зростання продуктивності вмісту можна розділити на три групи:

- 1) соціально-економічні фактори визначають якість використовуваної праці;
- 2) матеріально-технічні фактори визначає якість засобів виробництва;
- 3) організаційно-економічні фактори визначають якість поєднання праці та засобів виробництва.

Продуктивність праці - це показник, який характеризується співвідношенням обсягу продукції, робіт або послуг, з одного боку, і кількості праці, витраченої на виробництво цього обсягу, з іншого. Залежно від прямого або зворотного співвідношення цих значень, ми маємо два показники рівня продуктивності праці: виробіток та трудомісткість.

Існує три методи, що використовуються для вимірювання продуктивності праці: вартісний, натуральний та трудовий.

Метод вимірювання витрат, тобто вартісний дозволяє порівняти продуктивність працівників різних професій, кваліфікацій, але недоліком цього методу є вплив інфляція та стану ринку.

Натуральний метод вимірювання продуктивності праці застосовується, якщо виробляються однотипні продукти. Різновидом натурального методу є умовно-натуральний метод, у якому обсяг роботи виражається в умовних одиницях продукції [2].

В основі трудового методу лежить вимірювання обсягів продукції за умовною складністю виробництва або реалізації продукції. При вимірюванні продуктивності праці цим методом використовуються норми часу для виробництва одиниці продукції або продажу одиниці товару. Перевагою трудового методу є можливість застосовувати його до всіх видів роботи та послуг. Для використання методу потрібні норми часу на кожен вид робіт, що не завжди. Цей метод не може бути використаний для обчислення продуктивності працівників погодинної заробітної плати, які не підпадають під виробничі норми.

На продуктивність праці суттєво впливає трудомісткість робіт – показник, що характеризує витрати живої праці, виражені в робочому часі, витраченому на виробництво продукції (послуг). Трудомісткість вимірюється, як правило, в нормо-годинах (фактичних годинах роботи, витрачених на виробництво одиниці роботи) [3].

Звернемо свою увагу на взаємозалежність між заробітною платою та продуктивністю. Зі зростанням продуктивності праці збільшується кількість виробленої продукції, що безпосередньо впливає на зростання продажів. В результаті зростають прибутки підприємства, що, в свою чергу, може призвести до збільшення номінальної заробітної плати працівників. Тому для збільшення прибутку підприємства необхідно підвищити продуктивність праці. Слід зазначити, що на сучасному етапі

розвитку економіки України втрачається взаємозалежність між заробітною платою та продуктивністю праці, оскільки середня заробітна плата не виконує притаманні їй функції: соціальної, відтворювальної та стимулювальної.

Продуктивність праці є одним із визначальних критеріїв та інструментів зниження витрат виробництва та забезпечення на цій основі ефективного функціонування підприємства, його конкурентоспроможності на внутрішньому та зовнішньому ринках. Підвищення продуктивності праці покликане компенсувати збільшення заробітної плати працівників, узгоджуючи тим самим інтереси сторін соціального партнерства. У зв'язку з цим продуктивність праці слід враховувати як важливий елемент у системі показників оцінки внеску праці до кінцевих результатів діяльності у всіх організаційних підрозділах підприємства. Динаміка продуктивності праці відображає успіхи підприємства в активізації людського фактору, в трудовій мотивації та розвитку персоналу, модернізації виробничого процесу, вдосконаленні споживчих якостей продукції тощо.

Список використаних джерел:

1. Резерви продуктивності праці та їх вплив на оплату праці / А. Г. Семенов, Л. А. Юсипчук // Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. – 2013.
2. Лико І. Я. Вплив зміни показника продуктивності праці на процес становлення пропорційного економічного росту в Україні // Науковий вісник. – № 15. – 2009.
3. Погорелова Т. О. Аналіз факторів, які впливають на ефективність праці персоналу підприємства / Т. О. Погорелова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Економічні науки. – Харків : НТУ "ХПІ", 2016. – № 27 (1199). – С. 17–21.

АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ВПЛИВУ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇЇ РИНКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Гришук А. І.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Коляда С. П.)

Стратегічне планування є однією з важливих складових організації функцій управління на підприємстві. Воно може пов'язувати в собі місію компанії, цілі, маркетингову концепцію, інвестиційну політику, кадрову стратегію та інші. Відсутність стратегії веде до нестійкості підприємства, особливо в умовах цифрового суспільства, через вплив випадкових факторів, а також до втрати контролю над конкурентоспроможністю. Прийняті в таких випадках маркетингові рішення нерідко ґрунтуються виключно на інтуїції, а не на тверезому розрахунку, що враховує довгострокові інтереси підприємства.

Стратегія - це визначені довгострокові цілі, а також принципові дії щодо їх реалізації. Вона є певним планом, з одного боку, та певними підходами, принципами дій щодо його реалізації, з іншого. Можна говорити про те, що стратегія є визначенням основного напрямку дій, основної лінії поведінки організації.

Концепція стратегічного маркетингу полягає в орієнтації будь-якої діяльності підприємства на споживача. Виходячи з цього, в перелік його завдань входить безперервна орієнтація діяльності підприємства в напрямках, що забезпечують його розвиток і рентабельність в перспективі, змінюється ринок.

Концепцію стратегічного маркетингу в умовах розвитку цифрового суспільства рекомендується реалізовувати так, щоб стратегічний маркетинг був першою загальною функцією управління. Результати стратегічного маркетингу – нормативи конкурентоспроможності товарів і стратегії організації - повинні лягти в основу стратегічних і тактичних планів. Це підкреслює важливість вивчення потенційних потреб і цінностей споживачів, проведення стратегічної сегментації ринку, розробки нормативів конкурентоспроможності об'єктів та введення інноваційних технологій у процеси як вироблення, так і просування товарів на ринки.

Будь-яке суспільство зі спеціалізацією виробництва вимагає обміну та повсюдно стикається з проблемами розподілу і пошуком відповідей на питання: чого і скільки виробляти, як зацікавити цим споживачів, який рівень цін необхідно встановити на цю продукцію?

Саме цифрові та електронні ресурси можуть дати відповіді на дані питання та зекономити час на їх вирішення. Цифрові технології допомагають швидко зібрати великі об'єми інформації, обробити їх та на основі цих даних зробити висновок з приводу того, який сегмент покупців може зацікавитись продуктом компанії, з якою ціною краще виходити на той чи інший ринок та коли.

Об'єктом нашого дослідження було ТзОВ «Снежка-Україна». На основі аналізу основних показників фінансово-господарської діяльності підприємства за 2014 - 2018 роки. Можна зазначити, що у фірми були як злети так і падіння.

Спостерігається тенденція росту усіх показників у період 2018 року:

- чистий дохід від реалізації продукції виріс на 121,5 %
- собівартість реалізованої продукції також зросла на 52428 тис. грн.
- кредиторська заборгованість зменшилась на 15692 грн.
- чистий прибуток збільшився на 14896 грн , що в процентному
- співвідношенні 189,1 %
- рентабельність власного капіталу виросла на 0,09 %. рентабельність продажу виросли на 10,07 %

– рентабельність активів на 2,11 %.

Всі показники показали зростання, збільшився прибуток підприємства, зменшилась кредиторська заборгованість, тобто бачимо, що фірма перебуває на ринку одним з лідерів, про що говорить обсяг продажів, прибуток, це говорить про те, що фірма твердо стоїть на ринку, і реалізувала вже себе на ньому.

Отже, щоб досягти успіху, будь-яка компанія повинна мати одну головну мету, яка відповідає інтересам своїх споживачів та відповідає сучасній цифровій економіці. Якщо в якості пріоритетного буде визначено прибуток, то фірма швидко зникне, бо така мета безглузда і непродуктивна. Встановити чітку та реалістичну мету допоможе стратегічне планування. Класичний маркетинг завжди закликав будувати всю роботу фірми навколо споживача - і це, напевно, може стати головною складовою успіху в бізнесі, особливо, якщо залучати у розробки та просування товарів інноваційні технології та підкреслювати велике їх значення у наші часи.

ВПРОВАДЖЕННЯ DIGITAL-ІНСТРУМЕНТІВ У МАРКЕТИНГОВУ ПОЛІТИКУ ОРГАНІЗАЦІЇ

Єсіпова В. С.

(Науковий керівник – д.е.н., професор Івашина О. Ф.)

Цифровий маркетинг є важливим інструментом для забезпечення ефективної діяльності будь якого підприємства. Digitalізація та впровадження пов'язаних з нею нових технологій стає невід'ємним трендом розвитку будь-якої сфери споживчого ринку – фінансової, автомобільної, охорони здоров'я, роздрібною торгівлі тощо.

Впровадження цифрового маркетингу в маркетингову політику організації означає, що:

1. Цифровий маркетинг стає ефективним та перспективним видом маркетингу, і справедливо вважається, що за ним майбутнє.

2. Успішна digital-стратегія створює своєчасний редизайн сайту, голос бренду, мобільну присутність, доступність, аналітику призначених для користувача даних.

3. Прискорюється процес передбачення та планування комунікацій зі споживачами, зацікавленості їх потрібним контентом (щоб він не тільки рекламував бренд, але і давав корисну інформацію споживачу). Створюється мотивація для спілкування з брендом.

4. Ефективність використання цифрових каналів у маркетингу контролюється за допомогою метрик (показників ефективності). Вони підрозділяються на:

1. Метрики відслідковують поведінку користувачів на сайті.

2. Метрики, які відслідковують конверсію, та лідів на сайті.
3. Метрики, які відстежують ефективність платних каналів.
4. Метрики, які відстежують ефективність роботи в соцмережах.

5. Головною проблемою для компаній, які переходять на цифровий маркетинг, буде процес визначення найбільш цінної інформації та її отримання. Маркетологам потрібно структурувати свої маркетингові матеріали — веб-сайти, ігри, мобільні кампанії і т.п. так, щоб вони генерували і збирали найбільш цінну інформацію, а споживачі хотіли ділитися нею.

6. Використовується комплексний підхід при формуванні стратегії digital-маркетингу організації. Обов'язковою умовою при цьому є врахування специфіки проекту або продукту і аналіз його цільової аудиторії.

7. Кожна організація використовує ті digital - інструменти, які підходять саме їй. Нова компанія з обмеженим бюджетом може успішно розвиватися, починаючи з викладення відео товарів чи послуг на Ютубі і створюючи акаунти з рекламою на Фейсбуці і Інстаграм. При збільшенні надходжень для «розкрутки» повинен розширюватись арсенал digital – інструментів в залежності від самої компанії.

8. Digital-маркетинг - це нова течія в маркетингу, яка активно і швидко відсуває традиційну рекламу на другий план. Чим більше каналів використовувати для залучення клієнтів - тим сильніше буде ефект.

На сьогоднішній день існують серйозні перепони при впровадженні інструментів digital в маркетингову політику, а саме:

1. Опір змінам.

2. Небажання власників підприємств інвестувати в розробку і впровадження передових технологічних рішень, що супроводжується нерозвиненістю технологій (пов'язано з браком коштів і незнанням керівників).

3. Проблема відсутності фахівців. Існує дефіцит маркетологів-аналітиків і фахівців з ІТ-технологій для опрацювання великих обсягів накопиченої маркетингової інформації.

4. Проблема зростання витрат на цифрову рекламу. Збільшення попиту на розміщення реклами в Інтернеті і її відносна ефективність стимулює зростання цін на неї. В умовах кризи важко збільшувати бюджет на рекламу.

5. Проблема вимірювання ефективності цифрових рекламних повідомлень.

6. Проблема медіапланування з врахуванням різних цифрових платформ. Якщо раніше планування інтернет-реклами обмежувалось лише однією платформою, то тепер одну і ту саму цифрову рекламу

можна подивитись на мобільних пристроях, стаціонарних комп'ютерах, ноутбуках, планшетах, по телебаченню.

Залежно від того, чого ми прагнемо досягти, інструменти digital можуть бути як дорогі так і відносно не дорогі. Також вони бувають спрямовані на досягнення як короткострокового так і довгострокового результату, а застосування і поєднання різних каналів дасть найкращий результат.

ОСНОВИ ЗДІЙСНЕННЯ ПРОЦЕСУ ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Похвальська Е. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Олексієнко Р. Ю.)

Планування в організації – це одна з функцій управління, яка являє собою процес вибору цілей організації та шляхів їх досягнення. Планування притаманне всім підприємствам незалежно від їх форм власності. Механізм планування включає: принципи, визначення пріоритетних цілей, забезпечення взаємозв'язку між показниками, облік факторів і кон'юнктури розвитку ринку, контроль за реалізацією планів. Процес планування базується на знанні і використанні об'єктивних економічних законів, законів товарного виробництва (закон вартості), законів ринкової економіки.

Процес планування в організації починається з ясного розуміння того, що необхідно робити для її ефективного розвитку і функціонування. Успіх будь-якого плану залежить від:

- якості цілепокладання в основних ключових питаннях розвитку організації на основі огляду минулого, теперішнього і майбутнього її розвитку і успішності її реагування на зміни в навколишньому середовищі;
- якості проведеного попереднього аналізу діяльності самої організації і її цінової політики, ринку, конкурентів, товару тощо.;
- правильної оцінки конкурентоспроможності організації;
- вибору і реалізації стратегії розвитку, яка підвищить конкурентоспроможність організації.

Сучасні науковці, зокрема Н. Дикань [1], С. Коляда [2], Л. Басовський [3], дають різні визначення поняттю «планування», але якщо конкретизувати підходи та дефініції можна виділи основну думку та визначити планування процес або сукупність дій господарюючого суб'єкта щодо встановлення цілей і завдань його функціонування.

Важливість планування є догмою при підготовці до здійснення будь-якої діяльності в організації тому її ніколи не можливо переоцінити. Процес планування це розробка і коригування сукупних планів фінансово-

господарської діяльності організації, що включає передбачення, обґрунтування, конкретизацію і опис діяльності господарського об'єкта на найближчу перспективу і віддалений період. Важливість коригування коротко та середньострокових планів в сучасних ринкових умовах є необхідністю, і визначається мінливістю факторів, що впливають на організацію прямим чи опосередкованим чином.

Базові вихідні дані при організації планування можливо визначити як сукупність заходів або взаємозв'язаних етапів, які призводять до кінцевого результату. Аналізуючи велику кількість можливих варіантів, ми пропонуємо сформулювати таку послідовність дій: визначення цілей планування; аналіз проблем; пошук альтернатив; визначення способів досягнення цілей і потреби в ресурсах; оформлення плану.

Всі процеси і етапи планування в організації взаємопов'язані і залежать один від одного. У сукупності вони складають певну систему планування. Але, як було зазначено раніше, універсального плану створити неможливо.

Принципи планування підприємство може вибирати самостійно. Вважають, що до основних відносяться наступні принципи планування [4, с. 43].

Гнучкість (адаптивність) – реакція на мінливість умов, яка проявляється в наданні планам здатності змінювати свою спрямованість з метою протидії можливому або дійсному зменшенню ефективності функціонування економічного об'єкта. Це значить, що підприємство повинно мати певний запас міцності, деякий резерв (грошовий, виробничі потужності, площі).

Безперервність передбачає, що планування повинно здійснюватися безперервно в рамках встановленого циклу; таке планування дозволяє залучати до процесу розробки плану працівників підприємства.

Холізм – об'єднує два напрямки координацію і інтеграцію. Принцип координації встановлює, що діяльність будь-якої частини організації не можна планувати ефективно, якщо робити це незалежно від інших одиниць даного рівня. Принцип інтеграції передбачає, що в організації існують відокремлені підрозділи зі своїми планами, але кожна з підсистем повинна діяти виходячи із загальних стратегій розвитку, та її план повинен бути частиною плану підрозділу вищого рівня. Отже, згідно з принципом холізму, чим більше елементів і рівнів в системі, тим вигідніше планувати одночасно і у взаємозалежності.

Оптимальність – вибір з альтернативних варіантів розвитку такого, який забезпечить максимальну ефективність функціонування підприємства.

Комплексність – зв'язок, взаємозалежність елементів системи планування.

Цілеспрямованість – розробка планів для досягнення намічених цілей.

Точність – плани повинні бути деталізовані в такій мірі, в якій це необхідно для успішної реалізації плану, виходячи з внутрішніх можливостей.

Якими б різноманітними не були форми, принципи та методи планування, у кінцевому підсумку всі організаційно-управлінські рішення приймають люди, які повинні розглядатися в якості основних компонентів процесу планування. З цієї причини сам процес планування повинен проводитися систематично і бути ефективним, з тим щоб допомогти менеджерам, фахівцям та іншим працівникам підприємств приймати правильні рішення як у типових (повторюваних), так і нових (іноді форс-мажорних) обставинах.

Важливість цієї роботи не дарма часто висловлюють у вигляді афоризму: «Планувати чи бути планованим». Суть його в кінцевому підсумку зводиться до того, що організація, яка не вміє або не вважає за доцільне робити це, сама виявляється об'єктом планування або засобом досягнення чужих цілей.

Список використаних джерел:

1. Дикань Н. В. Менеджмент : навчальний посібник для студентів, аспірантів, викладачів ВНЗ. Рекомендовано МОН / Н. В. Дикань, І. І. Борисенко.– К., 2008. – 389 с.
2. Коляда С. П., Менеджмент. Практикум : навчальний посібник / С. П. Коляда, Ю. Є. Петруня, Б. В. Літовченко, Н. В. Осадча, Н. С. Ковтун. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2016. – 133с.
3. Басовский Л. Е. Прогнозирование и планирование в условиях рынка / Л. Е. Басовский. – Москва:РГГУ, 2017. – 272 с.
4. Ансофф И. Стратегическое управление / Ансофф И. – М. : Экономика, 2005.

КЛЮЧОВІ ПРОБЛЕМИ ВИХОДУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК

Шевченко М. А.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Коляда С. П.)

Проблематика виходу українських підприємств на зовнішній ринок в умовах загострення макроекономічних проблем та істотного зниження платоспроможності споживачів на внутрішньому ринку є доволі актуальним питанням.

Сучасні міжнародні ринки є доволі привабливою сферою, яка створює значні перспективи для сталого економічного розвитку як окремо підприємств, так і України у цілому. Вихід підприємства на зовнішній ринок дає змогу підприємству не тільки розширити збут своєї продукції, а й конкурувати на світових ринках, пристосовувати економіку країни до системи світогосподарських відносин, що сприятиме підвищенню ефективності господарської діяльності як на мікроекономічному рівні, так і в масштабах усього народного господарства [1].

Тому, через посилення глобалізації в міжнародному середовищі вітчизняні товаровиробники мають не тільки переоцінити нинішній стан української економіки та бізнесу, переглянути існуючі стандарти у сфері зовнішньоекономічної діяльності, а і прийняти обґрунтовані рішення, які мають на меті оновлення концепцій управління, перехід до абсолютно нових правил діяльності та поведінки українських підприємств, і в найближчій перспективі орієнтацію на довготривале перебування на світовому ринку.

Аналізуючи статистичні показники зовнішньоекономічної діяльності України протягом 2010–2018 рр., можна спостерігати негативну тенденцію до зниження експорту товарів, що є однією з основних форм виходу підприємств на зовнішній ринок (рис.1).

Рис. 1. Динаміка експорту та імпорту України за 2010–2018 рр.
Джерело: розробка автора на основі джерела 2

Явище хвилеподібної динаміки у розвитку зовнішньоекономічних показників обумовлено низкою проблем, які стоять перед українськими підприємствами [2]. Приклади основних проблем та їх аналіз представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Основні проблеми виходу українських підприємств на зовнішній ринок

Проблема	Аналіз
1. Низький рівень управління підприємствами та використання застарілих методів виходу на зовнішні ринки	Стрімке зниження ефективності використання засобів виробництва. Застаріла експортно-імпортна політика підприємств, яка потребує розробки спеціального підходу для підтримання високої конкурентоспроможності виробленої продукції, використання ефективних методів маркетингу та сучасних технологій.
2. Нестача фінансових коштів	Низький рівень доходів населення, відсутність твердої валюти, низька економіка країни – ризикові фактори для співпраці на зовнішньому ринку.
3. Незадовільний стан основних засобів та застарілість технічного обладнання	За даними Державної служби статистики середній ступінь зносу за всіма сферами економічної діяльності у 2016 році становив 58,1 %. У сфері промисловості цей показник досягнув відмітки 69,4 % [2]
4. Політична нестабільність	Рівень політичної нестабільності в країні, неоднозначність тенденцій розвитку суспільства та нормативно-правової бази ведення бізнесу – ще одна перешкода при виході на зовнішній ринок.

Джерело: розробка автора на основі джерела 2

З первинних проблем, можна визначити вторинні, а саме: низьку конкурентоздатність на міжнародному ринку через невідповідність якості українських товарів та послуг міжнародним стандартам; відсутність вільних коштів на переформування виробництва та модифікацію товарів; відсутність коштів на закріплення на міжнародному ринку, а також неефективну стратегію маркетингу.

Отже, оцінивши ситуацію, яка склалася на українському ринку, можна зробити висновки, що головним пріоритетом для підприємств України має бути вихід на зарубіжний ринок. При цьому необхідно акцентувати увагу на створенні й утриманні конкурентної переваги на міжнародному рівні за рахунок здійснення ефективних експортних операцій; удосконалення властивостей товару, шляхом державного контролю за якістю продукції для належної стандартизації та сертифікації; створення активної рекламної політики тощо. Проте найголовніший аспект у вирішенні розглянутих проблем має державна підтримка у підвищенні технічного рівня виготовлення продукції, впровадження новітніх тенденцій науки і техніки, а також створення сприятливого економічного, політичного і правового середовища у країні.

Список використаних джерел:

1. Наукова стаття під редакцією Шинкаренко Р.В., Семенець В.В. Сутність та особливості форм виходу підприємств на зовнішні ринки. В кн.: Світове господарство і міжнародні економічні відносини, Випуск 1 (12). Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, 2018. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://chmnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/07/SHinkarenko-R.V.-Semenets-V.V..pdf>
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua

ІНСТИТУТ ЛІДЕРСТВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ В УКРАЇНІ

Івашова Л. М., Шаповалова А. Д.

Феномен лідерства впродовж сторіч хвилював свідомість багатьох дослідників. Проте лише на початку ХХ ст. вчені почали інтенсивно досліджувати науку про управління й тоді керівництво й лідерство стали об'єктами поглибленого вивчення. У 1930–1950-ті роки в цій сфері було здійснено ряд великомасштабних досліджень на системній основі. Починаючи з 1970-х років, інтерес до вивчення лідерства почав зростати ще більше, що відображено у працях Д. МакГрегора (Douglas McGregor), Р.-Б. Бернса, (Robert Bounds Burns), Р. Такера (Robert Tucker), Дж. Пейджа (George Pager) та ін. Загалом, уперше слово «leader» («лідер») з'явилося в англійській мові приблизно 1300 р., а «leadership» (лідерство) – аж за 500 років [1].

Основні концептуальні підходи щодо виявлення й оцінювання лідерських якостей були сформовані за такими напрямками (табл. 1).

Концепції лідерської поведінки

Концепції лідерства	Характеристика концепції
<i>Теорія особистих лідерських якостей</i>	– Інтелектуальні здібності – Риси характеру особистості – Набуті знання, навички, вміння
<i>Теорія стилів поведінки (Блеук, Моутон)</i>	– Зорієнтованість на людей – Зорієнтованість на завдання Стилі: пасивний, клубний, автократичний, демократичний, компромісний
<i>Ситуаційна теорія (Фідлер, Врум, Йеттон, Яго)</i>	– Мотивовані завданням – Мотивовані ставленням людей Стилі: авторитарний, консультативний, груповий
<i>Трансформаційна теорія (Мак Грегорі, Бернс)</i>	– Трансакційні лідери – відмінні виконавці – Трансформаційні лідери – генератори нових ідей та підходів

Сучасна вітчизняна і світова наука, що націлена на діагностування, оцінювання та розв'язання назрілих проблем у сфері розвитку людського потенціалу свідчить про наступне. Лідерство як явище та як фактор довготермінового зростання законності, професіоналізму, якості праці на конкретних посадах всіх ключових сфер зайнятості має стати одним з фокусів першочергової уваги суспільства, як основи виважено раціонального впорядкування праці в усіх сферах бізнесової, державноуправлінської та громадської діяльності. Адже саме лідери через посадові повноваження й особистісні якості впливають на людей і справу

У незалежній Україні практично всі інститути публічного управління, в тому числі й органи місцевого самоврядування, створювалися за час незалежності нашої держави та побудовані на залишках фундаменту державотворення радянської доби й не мають того багатого досвіду демократичного врядування, що сформований за століття в промислово розвинених країнах. У процесі формування та розвитку державних інститутів влади в нашій державі були втрачені два системоутворюючі вихідні фактори, що мають визначальний вплив на відносини праці – характер та зміст праці, яка з часом стає все більш напруженою,

динамічною та складною. Особливо напруженою за психолого-фізіологічними ознаками є праця посадових осіб органів публічного управління, які знаходяться на вістрі взаємовідносин між державою, бізнесом та громадянським суспільством.

Відповідно лідерство в публічному управлінні стає необхідним та достатнім чинником формування сучасного образу державного службовця, що за своїми професійними, психологічними та морально-етичними якостями має відповідати кваліфікаційним вимогам до обіймаємої посади та повинен бути здатним до прогресивних перетворень на основі постійного (безперервного) навчання й підтвердження свого професіоналізму.

У системі публічного управління підбір кадрів має здійснюватися з урахуванням лідерських якостей претендентів на певні посади. При цьому основним завданням є здійснення програмно-цільового підходу при відборі фахівців з публічного управління шляхом співбесіди та профорієнтаційного тестування та гарантованого їх розподілу на певні посади (з урахуванням особистих якостей та професійно-психологічних нахилів і можливостей подальшого кар'єрного росту) та забезпечення безперервного навчання в системі підвищення кваліфікації з обов'язковими наступними атестаціями.

Формування інституту лідерства в органах влади має базуватися на адекватній оцінці як вроджених здібностей претендентів на посади, так і набутих під час навчання знань, вмінь та навичок. У ході відбору на підвищення кваліфікації лідер має проявити наявність фахових, соціальних, морально-етичних, аналітичних та методичних компетенцій, що формують службово-посадову релевантність майбутнього ефективного керівника.

Під час професійного відбору варто вирізняти два типи лідерів – це професіонали орієнтовані на:

1) *одноосібну предметну діяльність*, так звані **трансакційні лідери**, які необхідні для швидкого і якісного виконання процедур місцевого самоврядування та прийняття рішень пов'язаних з професійною діяльністю;

2) *ефективне творче поєднання теоретичних знань з комунікативними функціями в предметно-соціальному середовищі*, які за стилем своєї поведінки відносяться до **трансформаційних лідерів** та здатні очолювати структурні підрозділи різного рівня: від керівника сектору до мера.

Поєднання лідерських компетенцій і формують необхідну для суспільства службово-посадову релевантність керівника, який здатний бути трансформаційним лідером, генерувати й реалізовувати ідеї спрямовані на вирішення тих чи інших завдань.

Знання особливостей різних стилів лідерства та якостей (компетенцій) притаманних лідеру є необхідним для керівників публічного управління з таких причин:

1) при підборі керівної ланки та призначені лідерів окремих структурних підрозділів;

2) для розуміння необхідності навчання лідерів навичкам керівництва людьми;

3) вони вказують на вплив організаційних чинників (структура установи, комунікаційні канали, культура спілкування тощо) на забезпечення ефективного лідерства.

Загалом задля успішного розвитку людського потенціалу та інституту лідерства в системі публічного управління України необхідно:

1. У системі навчання, перенавчання, підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб органів місцевого самоврядування доцільно системно враховувати схильності та здібності конкретних фахівців до трансакційного й трансформаційного лідерства;

2. При формуванні опису типових компетенції сучасного лідера враховувати взаємовплив таких компонентів: фахова компетенція, методична компетенція, соціальна компетенція, морально-етична компетенція, аналітична компетенція та процедурна компетенція.

3. В описі профілів компетентностей керівних посад окрім знань, вмінь, навичок, досвіду роботи важливо чітко враховувати специфіку посадової діяльності щодо її переважної орієнтації на організаційно-розпорядчу й колегіально-дорадчу діяльність;

4. На державному рівні розробити й впровадити в найближчі 2–3 роки *Комплексну програму розвитку людського потенціалу в Україні*, в якій поряд з вирішенням проблем підбору претендентів на керівні посади й формування лідерських якостей у посадових осіб публічного управління має бути передбачена чітка система:

- соціально-орієнтованих легітимних правил і процедур;
- дисциплінарно-фінансових стимулів і санкцій;
- морально-етичних стримувачів і противаг.

Запропонований підхід до формування кадрового забезпечення з використанням високопрофесійних лідерів дозволить суттєво підвищити ефективність інститутів публічного управління, значно зменшити прояви корупційної складової в діяльності в цих інститутів та сприятиме посиленню психологічної стійкості та високої моральності державних службовців та публічних діячів різного рівня.

Список використаних джерел:

1. Татенко В. О. Лідер XXI / В. О. Татенко // *Leader XXI: Соц.-психолог. студії*. – К. : Корпорація, 2004. – 198 с.

2. Сергєєва Л. М., Кондратьєва В. П., Хромей М. Я. Лідерство: навч. посібн. / за наук. ред. Л. М. Сергєєвої. – ІваноФранківськ. «ЛілеяНВ». 2015. – 296 с.

РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

Лифар А. А.

(Науковий керівник – к. держ. упр. Марценюк О. О.)

Серед життєво важливих соціально-економічних проблем особливе місце відводиться пенсійному забезпеченню, що є невід'ємною складовою державної соціальної політики та значною мірою характеризує виконання державою свого соціального призначення й обумовлює рівень стабільності в суспільстві.

З урахуванням цього вітчизняна пенсійна система реформується у напрямі удосконалення солідарної системи, розвитку недержавної і добровільної накопичувальної систем [4]. Також у рамках пенсійної реформи відбувається осучаснення методик нарахування і виплати пенсій, запроваджуються сучасні інформаційні технології управління процесами функціонування Пенсійного фонду України, удосконалюється національне законодавство шляхом наближення до вимог європейського адміністративного простору.

Аналіз існуючих підходів до визначення пенсійної системи дозволяє дійти висновку, що переважна більшість науковців у сфері державного управління вважають її сукупністю певних елементів: відносин, механізмів, інститутів, норм. Відносини в пенсійній системі виникають між відповідними інститутами і чітко регламентуються встановленими нормами. Пенсійна система, як відкрита система, постійно перебуває у взаємодії із зовнішнім середовищем, що формується під впливом сукупності факторів: демографічних, політичних, соціально-психологічних, макро та мікроекономічних, трудових [3].

Вивчимо їх більш детально.

Демографічна ситуація у державі в сучасних умовах погіршується й поступово переростає в кризу. Відбувається процес старіння населення, зменшується його загальна чисельність, погіршується співвідношення між працездатним населенням і пенсіонерами. Усі ці тенденції негативно впливають на фінансування пенсійних виплат, отже вимагають пошуку нових джерел фінансових ресурсів для даних цілей. Більшість учених і фахівців вважають, що додатковим ресурсом залучення коштів для пенсійних виплат може бути обов'язкове накопичувальне пенсійне страхування, яке формує другий рівень національної пенсійної системи. З огляду на це, дане питання потребує детального та всебічного дослідження.

Підсилення ролі політичного фактору на сучасному етапі розвитку пенсійних систем є похідним від процесу старіння населення. Наприклад, спеціальні пенсії, які ще залишилися у результаті політичних рішень і які

практично незворотно породжують додаткові витрати пенсійного фонду. Крім того, особи пенсійного віку є найбільш активною та організованою частиною електорату. Тому, чим старіше населення, тим сильнішою стає електоральна підтримка політики, спрямованої на щохвилине, швидкоплинне поліпшення стану пенсійного забезпечення. Разом з тим, виникають не менш вразливі групи ризику, наприклад молодь без відповідної освіти, родини з дітьми (особливо неповні), інваліди і сім'ї, які втратили годувальника тощо. Нехтування інтересами таких соціальних груп для задоволення пенсійної складової зрештою обертається на шкоду і пенсіонерам, оскільки політика здійснюється не належним чином, зокрема, у сферах освіти, інноваційного розвитку, модернізації виробництва. Таким чином з'являється, на перший погляд, малопомітна, тривала у часі, але вкрай небезпечна тенденція до асоціалізації суспільства, маргіналізації та поширення серед населення психології «звичної» бідності, що відбивається на рівні життя майбутніх пенсіонерів.

Негативний вплив на пенсійну систему справляє й макроекономічна ситуація в Україні. Враховуючи те, що розмір страхових внесків безпосередньо залежить від величини фонду оплати праці, в цілому низький рівень заробітних плат призводить до недостатнього обсягу надходжень до пенсійного фонду. Незадовільне макроекономічне становище зумовлює низький рівень надходжень і до державного бюджету України, що унеможливує достатнє покриття дефіциту пенсійного фонду за рахунок державних коштів. Ще одним фактором, який негативно впливає на розвиток пенсійної системи України, є значна «тінізація» виплат працівникам.

Інша проблема – глобальне скорочення кількості робочих місць. Процеси демографічного старіння населення планети накладаються на звуження платформи праці. Як наслідок – суттєво трансформується характер зайнятості шляхом розповсюдження нестандартних форм зайнятості, що не може не відбиватися на пенсійних системах, які історично виникли для страхування працівників, зайнятих протягом усього життя на умовах повної зайнятості; сучасність характеризується зростанням кількості самозайнятих працівників, відбувається пошук позицій, незалежних від держави.

Отже різноманітність впливових факторів говорить про суттєву залежність існування та розвитку пенсійної системи України. Тому її реформування має відбуватися за такими напрямками. По-перше, вона має поєднувати ефективність і економічну самодостатність із соціальною орієнтованістю. По-друге, раціонально поєднувати розподільні і накопичувальні елементи. По-третє, формувати відповідальне і мотивоване ставлення працівників і роботодавців до накопичення коштів для фінансування майбутніх пенсій. Щодо ролі держави, то вона полягає у створенні організаційно-правових основ надійного функціонування системи, накопичення працездатним населенням власних пенсійних заощаджень, гарантуванні їх збереження.

Список використаних джерел:

1. Буряченко О. Є. Сутність поняття пенсійного забезпечення в науковому дискурсі //Теорія та практика державного управління : зб. наук. праць. – Х. : ХарПІДУ НАДУ, 2015. – Вип. 2 (49). – С. 90–98.
2. Лаврухіна Н. О. Шляхи вдосконалення державного управління системою пенсійного забезпечення //Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2015. – № 2. – С. 37–44.
3. Мартиненко Н. В. Пенсійна система як об'єкт державного управління //Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», 2017. – № 4 (26). – 2 т. – С. 14–20.
4. Стратегія розвитку пенсійної системи: розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.12.2005 № 525-р. URL : [http// www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua).
5. Стратегія Сталого розвитку «Україна-2020» : указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5

КАДРОВІ ПРОЦЕСИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ. РОЛЬ КЕРІВНИКА У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Бичкова А. Г.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ковальов В. Г.)

Керівник – ключова ланка в кадровій системі, який досягає поставленої мети завдяки тому, що доповнює свої фізичні та інтелектуальні сили силами підлеглих і цілеспрямовано їх використовує на виконання поставлених завдань. Це і є головним завданням керівника будь-якого рівня державного органу влади.

Яким повинен бути сучасний керівник державного органу влади і яким його повинні бачити державні службовці? Цьому питанню сьогодні присвячено багато праць в галузі державне управління.

Перш за все це організатор, який уміє налагодити роботу, ініціатор та генератор ідей. Особистість, до якої тягнуться люди та яка може повести за собою. Чітко ставить завдання, формулює ідею, дає можливість іншим колегам розвиватися, поважає їх думку і професіоналізм, не здійснює тиску на працівників, є тонким психологом, стриманим, уміє керувати емоціями, поводить коректно з усіма працівниками. Швидко орієнтується в ситуації, здатний запобігати виникненню проблем і конфліктів та розв'язувати їх не перекладаючи на інших, бере на себе відповідальність за управління людьми.

З такими високими вимогами до керівника варто погодитись. Керівник також є провідним і організаційним елементом у системі мотивації діяльності державних службовців, це той, хто керує. Ідеальний варіант коли керівник є лідером серед підлеглих.

Крім того, потрібно чітко усвідомлювати, що основним завданням кожного керівника державного органу влади є забезпечення максимальної мотивації до праці підлеглих працівників – державних службовців у процесі виконання ними посадових обов'язків.

При цьому повинні бути визначені й відповідати основним засадам управлінської діяльності такі принципи управління державним органом влади:

надання пріоритету інтересам громадян; чіткий розподіл обсягу праці; прагнення до посилення авторитету серед населення; забезпечення виконавчої дисципліни; узгодженість дій суб'єктів управління; підпорядкування особистих інтересів загальній справі; моральне та матеріальне заохочення працівників за результати роботи; розвиток ініціативи та постійне навчання тощо.

Таким чином, якщо керівник намагається досягти максимальної ефективності у діяльності державного органу влади і прагне отримати від підлеглих найбільшої віддачі, то повинен вміти використовувати різні стилі та методи впливу на них виходячи з конкретної ситуації. Необхідно враховувати також і індивідуальні реакції людей на один і той самий стиль управління, що зумовлено різним рівнем загальної культури, освіти, життєвим досвідом, типом особистості та деякими іншими факторами.

Іншими, не менш важливими функціями керівника є:

адміністративна (включає в себе контроль щодо оцінки проміжних і кінцевих результатів діяльності органу влади); організаційна (пов'язана зі створенням необхідних умов діяльності державних службовців, розподілом повноважень, завдань та ресурсів серед працівників органу влади); направляюча (за допомогою якої відбувається координація роботи працівників державного органу влади); кадрова (полягає в організації добору, розстановки, навчання й розвитку персоналу); стимулююча (спрямована на заохочення за успішно виконану роботу або покарання за виконану погано); комунікаційна (сутність якої зводиться до проведення нарад, засідань, ділових переговорів, прийому відвідувачів, телефонних переговорів, відповідей на листи).

Зростаюче значення людського фактора виводить на одне з перших за значенням місць соціальну функцію, яка полягає у створенні сприятливого морально – психологічного клімату в колективі, що у кінцевому результаті забезпечує ефективну та якісну роботу державного органу влади в цілому.

У державних органах влади нового типу посилюється роль керівника – це лідер, який допомагає співробітникам самостійно виробляти нові підходи, удосконалювати прийоми і методи виконуваної роботи, формує колектив як єдину монолітну команду, здійснює налаштування цієї команди і показує особистий позитивний приклад у вирішенні спільних завдань. У процесі становлення нової моделі управління змінюється і роль

персоналу. Обов'язковим стає безперервне навчання державних службовців, що сприяє формуванню відкритої моделі державної служби.

До основних рис особистості керівника державного органу влади, який має забезпечити ефективність управління в умовах ринкових трансформацій, належать: організаторські здібності, вміння впливати на підлеглих, націлювати їх на плідну творчу працю; бути впевненим у собі, рішучим і наполегливим, здатним чітко й правильно виконувати поставлені завдання; прогнозувати ситуацію та результати діяльності; вміти приймати виважені управлінські рішення; прагнути до самовдосконалення. Подальшими напрямками наукових досліджень можуть бути питання щодо підвищення ділової активності керівника державного органу влади, досліджень його ділової комунікації, підвищення управлінської культури, розробка напрямів підвищення ділової активності, формування системи стратегічних цінностей, якими має володіти керівник, щоб забезпечити ефективність роботи працівників державного органу влади.

Список використаних джерел:

1. Гірняк О. М. Менеджмент: теоретичні основи і практикум / О. М. Гірняк, П. П. Лазановський. – К. : Магнолія плюс, Львів : Новий світ, 2003. – 336 с.

2. Прокопенко Л. Л. Європейські підходи до підвищення кваліфікації державних службовців / Л. Л. Прокопенко, П. С. Щербаков // Державне управління та місцеве самоврядування : зб. наук. пр. – 2012. – Вип. 3 (14). – С. 160–165.

3. Розвиток лідерства : [навч. посіб.] / [Л. Бізо, І. Ібрагімова, О. Кікоть та ін. ; за ред. І. Ібрагімової]. – К. : Проект «Реформа упр. персоналом на держ. Службі», 2012. – 400 с.

МИТНИЙ БЛОКЧЕЙН ЯК СКЛАДОВА БЕЗПЕЧНОЇ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Воробйов С. О.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ковальов В. Г.)

Сучасні трансформаційні процеси, що відбуваються у світовому економічному та політичному просторі, мають значний вплив на процес становлення та розвитку державних систем. Такі перетворення в першу чергу пов'язані зі зростанням обсягів міжнародних товарних потоків, впровадженням сучасних ІТ-технологій, переорієнтацією ринків продукції та послуг, створенням нових світових фінансово-економічних та бізнес центрів, перерозподілом влади між провідними державами світу, інтернаціоналізаційними процесами в країнах з перехідними та відкритими

типами економік тощо. В результаті значної уваги потребує процес переорієнтації національної економіки на зовнішньоекономічний сегмент та впровадження сучасних методів та важелів державного регулювання, що актуалізує питання необхідності забезпечення економічної безпеки держави та відповідно митної безпеки, як її складової. Перед митними органами існують доволі складні завдання у сфері гарантування митної безпеки і захисту національних економічних інтересів, які потребують швидкого реагування та викликають необхідність удосконалення теоретико-методичних підходів до митної політики держави.

У вересні 2016 року Світовий економічний форум в доповіді Technology Tipping Points and Societal Impact спрогнозував перспективи розвитку інформаційних технологій, а саме технології блокчейн. Опитані фахівці вважають, що остаточна інтеграція державного сектора і блокчейна відбудеться до 2023 року, а найвищий розквіт біткойнів і блокчейна може бути досягнутий до 2027 р. Нові технології можуть серйозно вплинути на міжнародну торгівлю по ряду причин: по-перше, багато компаній починають приймати платежі в біткойнах (та інших віртуальних валютах) по всьому світу; по-друге, технології блокчейн можуть давати значну економію коштів; по-третє, можливе застосування блокчейна в різних сферах розширюватиметься;

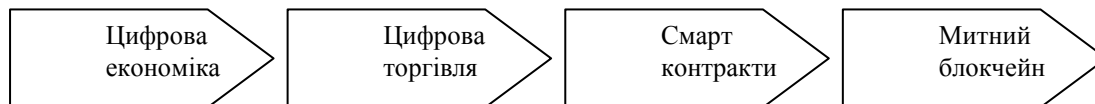
по-четверте, замість паперових контрактів деякі компанії почали використовувати «розумні контракти» (smart contracts).

Консультативний комітет Служби митного і прикордонного контролю США вивчає можливості застосування технології блокчейн в рамках своєї діяльності. Згідно зі звітом, Консультативний комітет заснував робочу групу у вересні 2017 року для вирішення питань, пов'язаних з просуванням існуючих технологій або створенням нових технологій, які позитивно позначаються на торгівлі. Робоча група планує дослідити застосування технології блокчейн для обробки фінансових операцій. Звіт містить наступну інформацію: "Група продемонструвала 14 варіантів використання технології в митній сфері. Серед них можна виділити збір і відстеження даних від державних агентств-партнерів, таких як: ліцензії, дозволи, свідоцтва про походження та угоди про вільну торгівлю, товарні якості, митні ліцензії". Крім того, досвід застосування блокчейна в США відомий завдяки використанню технології для контролю переміщення м'ясної продукції. Наприклад, в штаті Арканзас (США) фермери використовують технологію розподілених реєстрів для відстеження поставок домашньої птиці. Кінцевий споживач може перевірити якість продукції за рахунок QR-коду. Такий підхід планується використовувати і в інших сферах.

Продукти, що створюються на блокчейн-платформі, дозволяють впроваджувати процеси кодування, забезпечувати якісно інформаційну

безпеку, здійснювати транзакції, реєструвати їх, підтримувати їх збереження, укладати контракти, охороняти і захищати інтелектуальну власність правласників. Також представляється можливим забезпечити функціонування цієї платформи в автономному режимі від закритої спеціалізованої митної інтернет-мережі. Дана платформа може стати першою сходинкою на шляху впровадження та освоєння митної технології блокчейн. Передбачається, що можливості митного блокчейна посприяють створенню, наприклад, розподіленого реєстру учасників ЗЕД з актуальною інформацією для митних органів, учасників ЗЕД та їх контрагентів з числа фінансово-кредитних організацій, страхових компаній, комерційних банків, бірж, аукціонів, податкових органів, правоохоронних органів. Водночас будуть забезпечені захист прав власності, підтвердження прав на авторство, справжності продукту, ідентифікація самого учасника, його правовстановлюючих документів, засвідчення факту покупки товарів в режимі онлайн, факт сплати грошових коштів, інших цінних паперів; нарешті, здійснення переказів грошових коштів з використанням біткойнів, що містять цифрову інформацію про наявність коштів і сам факт переказу. Для органів влади та інших структур є важливою можливістю керування даними розподіленого реєстру на фінансовому ринку, в тому числі із забезпеченням вимог безпеки і національних регуляторів.

Місце митного блокчейну в ієрархічному ланцюгу переходу до безпечної світової інформаційної економіки:

Виходячи з викладеного, отримуємо два напрямки переваг від переходу до безпечної світової цифрової економіки та застосування блокчейн-технологій у митній справі:

1) у державному секторі: зростання національної економіки та ВВП; збільшення надходжень до державного бюджету; зменшення видатків у сфері ЗЕД; подолання корупційних ризиків; створення сприятливих умов ведення бізнесу; наявність повної та достовірної інформації про товари від етапу їх створення до реалізації кінцевому споживачу; усунення товарів групи ризику і прикриття; подолання контрабанди і незаконного переміщення товарів;

2) у бізнес середовищі (приватному секторі): дерегуляція економіки; відкритість і відповідальність державних органів перед бізнесом; зменшення рівня бюрократичних процедур; прискорення і збільшення товарообігу; зменшення ризиків і видатків у сфері ЗЕД; збільшення власних прибутків.

РОЗБУДОВА МИТНО-ЛОГІСТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Зарубін Б. О.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ковальов В. Г.)

Сучасні тенденції розвитку світової економіки характеризуються постійним розширенням господарських зав'язків та міжнародної економічної кооперації. Тому пріоритетним напрямом у політиці розвинутих країн стали інтеграційні процеси, що передбачає створення умов для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили. Як свідчить міжнародна практика, ефективне функціонування транспортної системи значною мірою залежить від національного законодавства, що відповідає загальноприйнятим міжнародним нормам, його стабільності, оптимальної тарифно-цінової, митної та податкової політики, розвинутої транспортної інфраструктури міжнародного значення і обладнаних на високому технічному рівні пунктів пропуску через кордони, використання прогресивних, побудованих на логістичних принципах технологій перевезень і переробки вантажів.

Однією з основних проблем, які стримують забезпечення зростаючого за обсягами та якістю попиту на транспортні послуги, є повільне вдосконалення транспортних технологій та недостатня їх пов'язаність з виробничими, торговельними, складськими і митними технологіями. Усе це визначає необхідність здійснення комплексу організаційно-правових, економічних і техніко-технологічних заходів, які б забезпечували розвиток логістичної інфраструктури країни, а логістичне забезпечення ЗЕД (включаючи експорт та імпорт, як товарів так і послуг) має виступати своєрідним локомотивом, що задає напрямки розвитку всієї логістичної системи.

Запровадження митними органами сучасних технологій обробки та передачі інформації відслідковування вантажів на всіх етапах, наприклад система «Електронна митниця», яка в має в собі інформаційно-комунікативні технології та певний набір механізмів їх використання і дає змогу покращити якість митного регулювання та впровадженні системи пост-аудиту, без відповідного розвитку всієї логістичної інфраструктури, може залишитись атомним мікроскопом за допомогою якого забивають цвяхи. Сучасні світові тенденції виживання поставили ряд нових завдань перед митними органами України. Серед таких завдань робота у напрямку гармонізації та уніфікації митних процедур, вихід на новий рівень відносин між митними органами та суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, суб'єктами митної посередницької діяльності. Для виконання перерахованих завдань важливим аспектом є розбудова митної

інфраструктури, визначення її ролі та правове забезпечення її розвитку. Отже пріоритетним напрямом роботи є створення досконалої митної інфраструктури, яка за розташуванням об'єктів, їх технічним оснащенням і пропускною спроможністю відповідає вимогам забезпечення дотримання законодавства з питань митної справи та вимогам до мінімізації витрат на здійснення законних операцій при переміщенні товарів та транспортних засобів через митний кордон України або розпорядження ними.

Особливої актуальності набуває розроблення митної інфраструктури у зв'язку з проголошенням України як транзитної держави, що обумовлює розвиток мережі міжнародних транспортних коридорів з відповідним облаштуванням місць прибуття, підрозділами митного оформлення та суб'єктами, що надають послуги, необхідні для переміщення товарів, предметів, транспортних засобів.

Без розвитку митної інфраструктури неможливий розвиток електронного декларування, запровадження механізму спрощеного митного оформлення товарів. Тобто розбудова митної інфраструктури повинно забезпечити створення умов для проходження митних формальностей швидко, зручно та прозоро, дозволить залучити додаткові обсяги перевезень, що сприятиме наповненню державного бюджету. Наявність обладнаних місць прибуття дозволить також більш ефективно боротись з контрабандою та порушеннями митних правил.

В залежності від послуг, що надаються під час проходження транзитних вантажів, їх якості та зручності для власника вантажів, відбувається оновлення і більше технологічно-нормативне ускладнення терміну транзит. Послуги, що можуть надаватись під час транзитного переміщення, залежать від рівня національної транспортної системи, її інфраструктури, нормативного забезпечення процедури транзиту тощо. Чим більш різноманітні послуги надаються, а умови дозволяють контролювати проходження вантажів у будь який момент часу, чим більш непомітне проходження національних формальностей до товарів, що не планується використовувати на території транзитної держави, тим бажанішими стають такі транзитні канали. Слід зазначити, що до особливих умов переміщення товарів, необхідно, також розробляти спрощені умови легалізації на території країни транзитера й транспортних засобів, які призначені виключено для переміщення транзитних вантажів. Особливі умови перебування необхідно розробляти і для громадян нерезидентів, що переміщуються разом з цими вантажами, або контролюють процес їх переміщення. Отже держава транзитер має забезпечити спрощені умови переміщення товарів і транспортних засобів, надавати конкурентно спроможні послуги, залучати нові вантажі і створювати умови для залучення все нових вантажопотоків. Але захист національних інтересів від економічних, кримінальних та інших злочинів,

аналіз можливих викликів, потенційних й реальних загроз має пріоритетне значення. Потрібна комплексна програма, яка б врахувала, як умови проведення спрощеного митного контролю та оформлення транзитних вантажів, а також транспортних засобів та запасів споживання на цих транспортних засобах, так і необхідність обміну інформацією між контролюючими органами держав що забезпечують транзит, формування реєстру сумнівних перевізників та вантажовласників. Проведення особливих процедур під час транзиту небезпечних вантажів, та вантажів які швидко псуються. Особливі умови допуску до процедури транзиту, якщо від відбувається відповідно до гарантійних зобов'язань міжнародних або національних гарантійних об'єднань.

ПРОЯВИ КОРУПЦІЇ В СТРУКТУРАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Матросова М. Ю., Виногорова Н. Л.

Питання ефективного запобігання та протидії корупції є однією із найважливіших проблем, які намагається вирішити сучасна українська держава. Актуальність даного питання зумовлюється тим, що корупція провокує й поглиблює суспільні кризові явища, підриває імідж України на світовій арені, негативно впливає на мікро та макроекономічні процеси, перешкоджає налагодженню конструктивного діалогу між владою та громадськістю, руйнує засади розбудови правової держави та громадянського суспільства.

Тому розробка та впровадження заходів антикорупційного спрямування є одним із першочергових завдань державної влади. На шляху до реалізації цього завдання зроблено чимало кроків: прийнято нове антикорупційне законодавство – низку нормативно-правових актів, спрямованих на запобігання та протидію корупції; створено систему антикорупційних органів, основним завданням яких є попередження, розслідування та покарання за корупційні злочини, підтримується постійний діалог української держави із світовою спільнотою щодо вироблення ефективних механізмів протидії та подолання корупції; здійснюються наукові дослідження з питань запобігання корупції та боротьби з нею; формується публіцистика антикорупційного характеру. Незважаючи на це, корупція продовжує залишатися однією із нагальних для вирішення проблем українського суспільства.

Головною метою державної політики у сфері боротьби з корупцією є створення дієвої системи запобігання і протидії проявам корупції, виявлення та подолання її соціальних передумов і наслідків, викриття корупційних діянь, обов'язкової відповідальності винних у їх вчиненні. Законами України «Про державну службу» та «Про запобігання корупції» передбачено здійснення заходів щодо недопущення проявів

корупції серед державних службовців та інших осіб, уповноважених на виконання функцій держави, дисциплінарну і адміністративну, цивільно-правову та кримінальну відповідальність за скоєння ними корупційних діянь, порушення спеціальних обмежень.

При цьому дієвість заходів, що вживаються, залишається вкрай низькою і суспільство поки не спостерігає результатів у подоланні цього негативного асоціального явища. Тобто існує необхідність здійснювати більш системні, ефективні та результативні заходи, спрямовані на запобігання проявам корупції, особливо серед державних службовців.

Закон України «Про запобігання корупції», визначаючи корупцію як використання особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (та інш.), наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, не розглядає (що цілком вірно й зрозуміло з точки зору юриспруденції) це асоціальне явище у контексті суспільної та особистої етики поведінки, коли одні вважають за можливе (морально виправданим) незаконно отримувати матеріальні блага за виконання своїх службових обов'язків, а інші готові надавати ці блага. Однакми вважаємо, що одним із стратегічних шляхів запобігання передумовам формування корупції та їх нейтралізації є створення в суспільстві атмосфери неприйняття корупції, послідовна демократизація всіх сфер суспільного життя, розвиток громадянської свідомості та активності у загальному контексті етизації суспільної свідомості. Демократизація, відкритість влади, прозорість та зрозумілість для населення державних рішень, діяльності управлінського апарату, розвиток громадянського суспільства – найважливіші важелі подолання корупції.

Також вважаємо, що боротьба із корупцією буде значно ефективнішою, якщо вжити таких заходів:

- вдосконалити систему здійснення заходів фінансового контролю, адже функціонування Єдиного державного реєстру декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування поки, на жаль, не стало тим запобіжником у подоланні корупції, яким виступають аналогічні реєстри у зарубіжних країнах;

- підвищити рівень оперативності у діяльності антикорупційних органів, оскільки не секрет, що справи розслідуються протягом кількох років, що дозволяє зацікавленим особам «розвалювати» справи, а підозрюваним у багатьох випадках просто виїхати за кордон;

- забезпечити невідворотність покарання за корупційні правопорушення.

Нарешті, вважаємо, що в Україні й досі не запрацював найголовніший запобіжник протиправним корупційним діям, це – політична воля до подолання корупції, яка наразі відсутня. На жаль, саме брак цього фактору

робить безрезультативними й неефективними усі інші зусилля у боротьбі із цим соціальним злом.

Список використаних джерел:

1. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України. Редакція від 25.09.2019. – № 1700-VII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

2. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України. Редакція від 25.09.2019. – № 889-VIII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНТЕРНЕТ-РЕКЛАМИ

Репешко А. С., Літинська К. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Коляда С. П.)

Нині Інтернет – реальний носій реклами. Інтернет-реклама стала основною рушійною силою маркетингу всіх підприємств, що займаються громадською діяльністю.

Необмежений і широкомасштабний Інтернет є невід'ємною частиною життя багатьох людей. Інноваційні види спілкування - чат, електронна пошта, пошукові системи, будучи найпоширенішими видами інтернет-послуг, надаються провайдером постачальника послуг. Завдяки цим можливостям інтернет-реклама і контекстна реклама розвиваються з ще більшою швидкістю. В результаті інтернет-реклама стає сегментом, і число компаній, які вважають це своїм маркетингом, збільшується. Багато людей, розміщуючи рекламу, отримують можливість для додаткового заробітку.

На середину 90-х років спостерігається розширення інтернет-аудиторії. Ринок інтернет-реклами не розвивається однаковими темпами, що призводить до структуризації. Відомі веб-сайти отримують основне частину доходів від реклами. Термін «реклама» означає «викрикую», саме тому, щоб завоювати довіру споживача, важливою умовою є вирішення проблеми асиметрії інформації. Коли ми говоримо про асиметрію інформації, то маємо на увазі загальний стан ринку.

До основних носіїв реклами належать: банер; rich-media; текстові блоки, спливаючі вікна.

Банери зараз використовуються в різних форматах. Ефективність банерів залежить і від розмірів: чим більше розмір банера, тим більша ймовірність його перегляду. З іншого боку, банери великих розмірів вимагають певного часу для повного завантаження, на що у користувача може не вистачити терпіння.

Постійний розвиток інформаційних технологій призвело до створення rich-media банерів. На відміну від стандартних банерів, rich-media банери є інтерактивними - реагують на рух мишки і т.д. Використання rich-media

банерів великих розмірів припадає як не можна до речі. Зазвичай такі види банерів використовують для реклами дорогої продукції або створення образу найдорожчою торговою марки. Оскільки не всі користувачі мають сучасними технічними можливостями, не всі можуть переглянути ці банери.

Текстові блоки в порівнянні з банерами є малоефективними засобами, тому передача такого роду рекламного носія не дає широких можливостей. Перевага текстових блоків в тому, що у користувачів вони асоціюються не з рекламою, а з рекомендаціями.

Ще один вид рекламного носія - спливаюче вікно. Цей вид реклами направлений на збільшення числа продажів. Для передачі рекламної інформації, до переходу на сайт, користувач повинен мати уявлення про рекламу. Зазвичай у користувача немає часу приділяти увагу іншій інформації, якщо немає такої необхідності. З цієї причини цей вид рекламної інформації не став користуватися популярністю.

Між інтернет-продавцем і покупцем існують різні види комунікацій (спілкувань). У кожного виду є свої переваги. А якому виду віддасть перевагу продавець, залежить від ряду факторів: від цілей, поставлених перед організацією, від фінансового стану, від характеристики товару, від того, як покупець сприймає інформацію і т. д.

В епоху інформаційних технологій Інтернет має великий вплив на розвиток реклами і маркетингу. В даний час рекламний ринок України активно формується, використовуючи новинки того чи іншого часу. За підсумками 2018 року обсяг рекламного ринку поступово зростає та розвивається. А це можливо завдяки політичній стабільності країни, та розвитку економіки.

АНАЛІЗ СИСТЕМИ КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Луценко К. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Даценко В. В)

На сучасному етапі розвиток світової економіки характеризується нестабільністю. Це виявляється в порушенні економічних зв'язків між усіма ланками економічної системи. За цих умов управління підприємством ускладнюється, що зумовлює формування ефективної системи контролю на підприємстві.

Контроль – це одна з функцій менеджменту, що полягає порівнянні відповідності отриманих результатів роботи з плановими показниками та усуненні відхилень, які при цьому виникають для успішного досягнення цілей організації. Схематично місце контролю на підприємстві наведено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Місце контролю на підприємстві [1, с. 99]

Головна мета контролю – не виправлення помилок, а запобігання їм. Без надійної та правильно побудованої системи контролю організація не зможе ефективно та успішно функціонувати.

Для детального вивчення процесу контролю використовують модель процесу контролю (рис. 1.2).

Аналіз моделі процесу контролю свідчить, що власне процесу контролю передуює встановлення стандартів. Стандарти являють собою специфічні цілі, на підставі яких оцінюється прогрес щодо їх досягнення. Вони мають бути визначеними ще в процесі виконання функції планування.

У межах процесу контролю можна виокремити три основні етапи, які проходить система контролю в організації:

1. Етап вимірювання реальних процесів, що здійснюються в організації.
2. Етап порівняння результатів реального виконання із встановленими стандартами.
3. Етап реакції на порівняння.

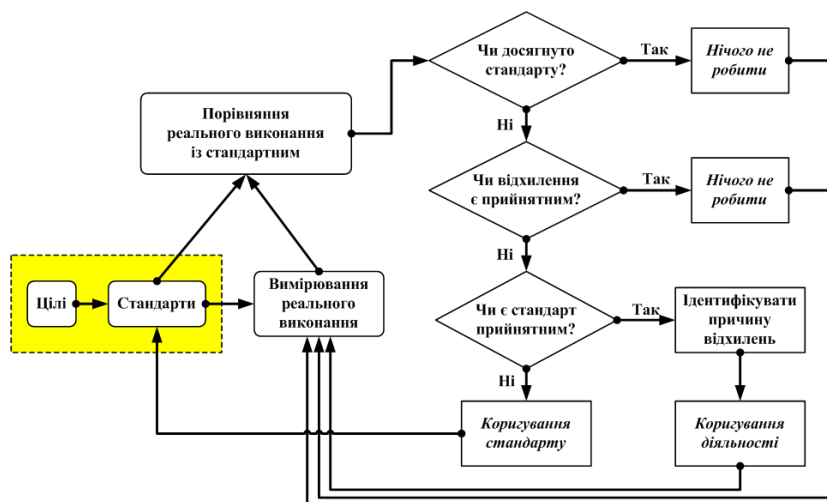

Рис. 1.2. Модель процесу контролю [4, с. 78]

Ефективний контроль на підприємстві створюється на основі його з'єднання з процесом стратегічного планування. Проте в процесі оцінки необхідно враховувати і незаплановані (випадкові) результати, які найчастіше забезпечуються ефективними оперативними рішеннями і характеризують результативність діяльності окремих підрозділів або працівників та їх уміння адекватно реагувати на непередбачені обставини. Початком контролю є оцінка результатів, а закінченням – аналіз чинників, які зумовили отримання таких результатів і розкриття причин відхилень фактичних показників від запланованих.

Таким чином, контроль є невід'ємною складовою управління, без якої не може повноцінно та злагоджено функціонувати жодне підприємство.

Список використаних джерел:

1. Кузнецов А. А. Управлінський контроль: сутність, місце та призначення / А. А. Кузнецов // Європейський вектор економічного розвитку. – 2015. – № 2 (19). – С. 97–103.

2. Гуцайлук З. В. Економічний контроль і контрольна функція бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / З. В. Гуцайлук ; Lviv Polytechnic National University Institutional Repository, 2011. – Режим доступу : <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/16495/1/273-GucajLjuk-465-466.pdf>

3. Лозовський О. М. Управлінський контроль як складова ефективної діяльності підприємства / О. М. Лозовський, Ю. С. Чабан // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – Випуск 6. – С. 16–19.

4. Щєбликіна І. О. Основи менеджменту : [навчальний посібник] / І. О. Щєбликіна, Д. В. Грибова. – Мелітополь : ВБ «ММД», 2015. – 479 с.

МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В СУЧАСНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ

Журавель К. Ю.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

Складовою стратегії управління та розвитку підприємства є мотивація персоналу. Людський ресурс – це основа виробництва, саме тому правильне заохочення до праці – першочергове завдання керівника кожного підприємства. Ефективний механізм мотивації трудової діяльності, індивідуальний підхід до кожного найманого працівника призведе до зростання продуктивності праці, і як результат – до бажаної мети та досягнення головної місії підприємства – максимально можливого прибутку.

В умовах зростаючої конкуренції на ринку праці лідерам доведеться серйозно займатися утриманням персоналу і впроваджувати практики, що підтримують його інтерес до успіху компаній.

Трьома найбільш «гарячими» темами в сфері управління персоналом останні кілька років залишаються інноваційність, залученість і розвиток кадрового потенціалу. Зараз більшість компаній продовжують працювати над поліпшенням іміджу роботодавця, тому що тільки ця конкурентна перевага дозволить їм наймати лідерів і HiPo-співробітників (high potential employees - співробітники з високим потенціалом).

Клімат в колективі, управлінські практики, програми заохочення, кар'єрний ріст, місія – все це частини великого рівняння, що описує чинники інтересу співробітників до роботи. Коли співробітник розуміє, що його вклад в розвиток організації цінується, компанія зацікавлена в підвищенні його кваліфікації, це означає, що він цінується як спеціаліст і він потрібен, то такий співробітник буде виконувати свої обов'язки не тільки тому що вони прописані в посадовій інструкції, а тому що він бачить в цьому сенс. Робота відбувається, якщо є енергія. У чому джерело енергії в роботі? В сенсі. Люди повинні розуміти, заради чого вони щось роблять. Сенс – це те, що вони або відчують, або не відчують. Сенс – це відповідь на питання «навіщо?»

Модель смислів, що присутні в роботі і дають енергію, складається з трьох видів сенсів:

1. Сенс роботи. Основним фактором виступають гроші – людина працює заради заробітку.

2. Сенс кар'єри. В даному випадку ключове слово – розвиток. Людина щось робить заради навчання, досвіду, професійного зростання. Зростає масштаб завдань, якими йому цікаво займатися.

3. Сенс покликання. Тут має бути відповідь на питання «Навіщо ти робиш цю роботу?». Дві ключових відповіді – внесок і задоволення.

Інноваційність перетворює корпоративну культуру, яка, в свою чергу, дуже сильно впливає на мотивацію працівників.

Потрібно постійно крокувати в ногу з часом, так як постійно відбуваються зміни, зміни які так чи інакше впливають на роботу підприємства чи певної організації. Необхідно трансформувати всі перетворення і зміни в довгостроковий успіх бізнесу, треба інвестувати в освіту людей і підготовку кадрів. Найскладніше – впровадити нове і переконати людей в тому, що це потрібно, щоб вони повірили і розвивали перетворення надалі.

Корпоративна культура – те, що не скопіюєш у конкурента, це певний шлях, який обирає компанія для себе. Це принципи, які діють в компанії, і цим принципам мають обов'язково слідувати усі співробітники організації. Відповідно корпоративна культура – це те, що напряму має вплив на персонал компанії. Головним прагненням повинен бути робочий процес,

організований відповідно до позачасових, істинних і зрозумілих цінностей і принципів. Призначення корпоративної культури зробити так, щоб перше місце виходила робоча атмосфера, комфортна для всіх співробітників. Вона дає їм можливість приймати важливі рішення і діяти, максимально реалізуючи свої навички та здібності. Керівникам необхідно також довіряти своїм співробітникам і надавати їм свободу дій в певних питаннях відповідно до займаної посади. Це потрібно, щоб персонал розумів, що є довіра зі сторони компанії і таким чином кадри будуть більш відповідально ставитися до поставлених завдань, так як вони знатимуть, що і від їх рішень напружати залежить успіх компанії.

Кожна людина унікальна і характеризується набором індивідуально-особистісних якостей, навичок, цінностей і моделей поведінки, тобто компетенцій. Кожна посада в компанії має свій профіль, що зумовлює обов'язковий чи бажаний набір компетенцій у співробітника (що він повинен вміти робити і яким він повинен бути). Збіг цих наборів у співробітника і профілю посади забезпечує найбільшу ефективність і результативність. Тому дуже важливим в роботі компанії є саме правильний підбір персоналу та вже потім мотивація та стимулювання кадрів працювати краще та ефективніше на благо компанії.

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ

Кузьмук Т. П.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Брус Т. М.)

В останні роки податкова система України проходить черговий етап реформування. Розвиток державного податкового контролю відбувався в умовах нестабільності податкового законодавства, постійних змін у структурі та мети податкових органів, негативного ставлення платників податків до своїх обов'язків щодо сплати податків. Кризові явища в економіці України, фінансова нестабільність підприємств, призвели до зменшення податкових надходжень до бюджету. Крім того, на фоні запровадження мораторію на проведення планових перевірок органами Державної фіскальної служби, значним зменшенням (скороченням) штатних працівників цієї служби та через відсутність Служби фінансових розслідувань знижена дієвість державного податкового контролю.

Нині зростає роль податкового контролю як важливого елемента процесу реформування системи адміністрування податків в Україні. Перед податковим контролем як складовою податкової системи одним із пріоритетних завдань є детінізація української економіки та легалізація доходів юридичних і фізичних осіб.

Пріоритетними напрямки розвитку податкової системи має бути:

- надання всебічної допомоги платникам у виконанні зобов'язань зі сплати податків та зборів;
- якісне виконання функцій податковою службою як органу, що реалізує державну податкову політику;
- кваліфіковані працівники, які користуються довірою у платників податків [6].

Крім того, необхідно розвивати сервісні функції та модернізувати ІТ-сервіси та платформи. Все це дозволить зменшити кількість контактів між працівниками державної податкової служби та платниками податків з метою викоринення корупційної складової системи та забезпечення сталих надходжень до бюджетів усіх рівнів шляхом покращення адміністрування.

Робота оновленої податкової служби повинна бути непомітною для сумлінних платників податків, а також відкритою, яка чує, розуміє та захищає інтереси чесного бізнесу.

Для вдосконалення системи податкового контролю в Україні доцільно:

- доопрацювання, опублікування для експертного обговорення та ухвалення законопроектів із впровадження рекомендацій ОЕСР з протидії розмиванню податкової бази та переміщенню прибутку BEPS;
- ухвалення законопроекту про Службу фінансових розслідувань, що дозволить якісно підвищити рівень виявлення, припинення, розкриття та досудового розслідування злочинів, які спрямовані проти публічного інтересу держави у сфері фінансів та суміжних сферах;
- створення податкових судів, які б виключно розглядали позови з податкових питань;
- ухвалення Постанови Кабінету Міністрів України щодо приєднання до єдиного стандарту автоматичного міжнародного обміну фінансовою інформацією [3].

Удосконалюючи систему податкового контролю, перш за все, необхідно досягти позитивного результату, визначеного стратегією розвитку та метою з урахуванням ефективного витрачання часу, матеріальних, трудових і фінансових ресурсів.

Результативність системи податкового контролю буде високою у разі, коли посадові особи контролюючих органів будуть враховувати інтереси держави щодо виконання дохідної частини бюджетів, а також інтереси суб'єктів господарювання в контексті розвитку їх діяльності. Чим більше розвинене суспільне виробництво, чим багатша країна і її громадяни, тим спокійніше вони реагують на зростання частини податкових вилучень до державного бюджету, що свідчить про високий рівень податкової культури [7].

Таким чином, податкова служба повинна стати надійним партнером для підприємців через створення сприятливих умов для ведення бізнесу в Україні, запровадження нових ІТ-сервісів та забезпечення рівних прав всіх платників податків.

Список використаних джерел:

1. Буряк П. Ю. Податковий контроль : підручник / Буряк П. Ю., Карпінський Б. А., Залуцька Н. С., Білінський В.З. – К., 2007. – 608 с.
2. Іванов Ю. Б. Податковий менеджмент : підручник / Іванов Ю. Б., Крисоватий А. І., Кізима А. Я., Карпова В. В. – К., 2008. – 525 с.
3. Мельник М. І. Податковий контроль в Україні: проблеми та пріоритети підвищення ефективності : монографія. Львів. 2015. 330с.
4. Миколаєць А. П. Податковий контроль: теоретичні засади і практика застосування в умовах реформування економіки України. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1073> (дата звернення 16.10.2019).
5. Лісовий А.В. Проблеми податкового контролю в Україні та напрямки підвищення його ефективності. URL : https://cyberleninka.ru/viewer_images/17521344/f/1.png.
6. Офіційний сайт Державної Фіскальної Служби України URL: <http://sfs.gov.ua/> (дата звернення 15.10.2019).
7. Ю. Б. Іванов, О. М. Тищенко, К. В. Давискіба. Проблеми податкового реагування і планування податкових платежів. Харків. 2006. 240 с.

СУТНІСТЬ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Юрченко В. В.

(Науковий керівник – к.держ.упр. Квеліашвілі І. М.)

В умовах світової та європейської інтеграції України актуальності набуває питання виконання нашою державою взятих на себе міжнародних зобов'язань, у тому числі в частині реформування державного управління та державної служби.

Пріоритетами реформи державного управління визнано, зокрема, і посилення кадрового потенціалу шляхом формування сучасних служб управління людськими ресурсами.

Підвищена увага до служб управління персоналом державних органів потребує перегляду низки ортодоксальних поглядів на основи їх функціонування та розвитку.

Теоретичну основу функціонування і розвитку служб управління персоналом в умовах реформування державного управління та державної служби становлять праці Т. Василевської, С. Газарян, Н. Гончарук, Н. Липовської, О. Мельникова, О. Пархоменко-Куцевіл, Т. Пахомової, Л. Пашко, А. Рачинського, В. Рижих, С. Серьогіна, А. Сіцинського, І. Сурай, С. Хаджирадевої, І. Шпекторенка та ін.

Роль, функції та деякі особливості формування, функціонування й розвитку структур з управління персоналом розглянуто в численних роботах вітчизняних та зарубіжних учених.

Особливу увагу українські науковці звертають на теоретико-методологічні та практико-прикладні засади процедур планування для

комплектації штатів і персоналу державних органів, розроблення плану задоволення майбутніх потреб у людських ресурсах задля досягнення цілей державної служби.

Кадрові процеси на державній службі повинні сприяти професійно-посадовому розвитку персоналу державної служби через управління просуванням по службі, розроблення методів переміщення працівників на посади з більшою або меншою відповідальністю, розвиток їхнього професійного досвіду шляхом переміщення на інші посади з більшою або меншою відповідальністю, розвиток їхнього професійного досвіду шляхом переміщення на інші посади або ділянки роботи, що значною мірою мотивуватиме службовців діяти в інтересах держави.

Підготовка керівних кадрів через розроблення програм, спрямованих на розвиток здібностей і підвищення ефективності праці керівних кадрів - один з актуальних і перспективних напрямів сучасних наукових досліджень.

Значний внесок в організаційний розвиток служби управління персоналом державного органу можуть здійснити науково обґрунтовані процеси формування приватних структурних підрозділів управління людськими ресурсами.

Побудова системи державного управління України на основі європейських принципів та необхідність ефективного управління людськими ресурсами в царині державної служби інтенсифікують розроблення і проектування різних варіантів упровадження інноваційних підходів щодо розвитку служби управління персоналом державного органу.

Державна політика з питань управління персоналом в державних органах є складовою державної кадрової політики, мета якої – “забезпечення всіх сфер життєдіяльності держави кваліфікованими кадрами, необхідними для реалізації національних інтересів у контексті розвитку України як демократичної, соціальної держави з розвинутою ринковою економікою”.

Завдяки побудові цілісної системи підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з розвинутою інфраструктурою, ефективним управлінням і ресурсним забезпеченням у 2016 р. в 16 ВНЗ за державним замовленням підвищили кваліфікацію з питань запобігання та протидії корупції 16 185 державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування.

Утворення Всеукраїнського центру підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування сприяло розробленню принципово нової моделі управління системою підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації державних службовців.

Значущим для системи післядипломної освіти управлінських кадрів стало розроблення Національним агентством України з питань державної служби спільно з Національною академією державного управління при Президентові України проекту Стандарту освітньої діяльності з підвищення кваліфікації

державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, за яким підвищення кваліфікації державних службовців повинне проводитися не рідше одного разу на три роки.

Встановленню кваліфікаційних вимог до кожної адміністративної посади послуговує і нова класифікація посад державної служби в державних органах України, що «поділяються на категорії залежно від порядку призначення, характеру та обсягу повноважень і необхідних для їхнього виконання кваліфікації та професійної компетентності державних службовців».

Основними мотивами щодо навчання є бажання навчатися та професійно зростати, що в подальшому може позитивно вплинути на кар'єрне просування.

Метою підвищення рівня професійної компетентності має бути не лише отримання нових знань, але і набуття необхідних навичок.

Розвиток сучасної служби управління персоналом передбачає розроблення та використання компетентнісних інструментів, передусім таких, як моделі ключових компетенцій, профілі компетенцій, матриці компетенцій навчальної програми, оцінювання компетенцій.

Список використаних джерел:

1. Анисимов В. М. Кадровая служба и управление персоналом организации: Практическое пособие кадровика / В.М. Анисимов; Центр кадрологии и эффективного персонал-менеджмента. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2003. – 704 с

2. Армстронг М. Практика управления человеческими ресурсами. – 10-е изд. – СПб.: Питер, 2010. – 848 с.

3. Артеменко Н. Ф. Управління професіоналізацією кадрів державної служби України: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: спец. 25.00.03 – державна служба. – Дніпропетровськ, 2010. – 23 с.

4. Балабанова Л. В., Сардак О. В. Управління персоналом : підручник. – Київ: ЦУЛ, 2011. – 468 с.

5. Беззубко Л., Іщенко А. Упровадження системи електронного управління персоналом державної служби. – URL : http://dridu.dp.ua/konf/konf_dridu/itis%20seminar%202016/pdf/11.pdf

6. Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. – Харків : Право, 2005. – 304 с.

7. Про затвердження Порядку визначення спеціальних вимог до осіб, які претендують на зайняття посад : наказ Нацдержслужби України від 6 квіт. 2016 р. № 72. // Офіц. вісн. – 2016. – № 38. – С. 143, ст. 1475.

8. Прудіус Л. В. Європейські стандарти управління персоналом як умова забезпечення якості державної служби / Л. В. Прудіус // Держава та регіони. Серія : Державне управління. 2016. – № 3 (55). – С. 155–160.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ ЯК НОВА ЕРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Маркова І. Л.

(Науковий керівник – к.ю.н., доц. Капітаненко Н. П.)

В умовах глобального процесу інформатизації суспільства виникає необхідність запровадження цифрових технологій не тільки у приватний сектор суспільної діяльності, а й у сферу публічного управління. Термін «діджиталізація» походить від англійського «digitalization» і в перекладі означає «оцифровування», «цифровізація», або «приведення в цифрову форму». Разом із тим сьогодні вітчизняні науковці дедалі частіше послуговуються зазначеним терміном, спираючись на вимоги практичної транскрипції, а тому широкого поширення набули терміни «діджиталізація», або ж «дігіталізація»[1,с.181]. Такий підхід має низку переваг, оскільки термін «дігіталізація», на думку К. Лапіної-Кратасюк, охоплює більш широкий спектр значень, ніж його синонім «цифровізація»[2]. В європейській і американській дослідницьких традиціях наслідки переходу від аналогового до цифрового типу кодування інформації стали вивчатися не просто як технологічний, але й як соціальний, культурний та антропологічний процеси.

Термін «діджиталізація» поки що майже не вживається в українській правовій науці. Між тим останні декілька років розвитку європейського права йдуть під гаслом його «діджиталізації».

Діджиталізація дає змогу істотно підвищити ефективність публічного управління, забезпечити автоматизацію окремих функцій та процесів публічного управління, зекономити час та інші ресурси, створити умови для доступності та прозорості діяльності суб'єктів публічного управління. З огляду на міжнародний досвід розвиток електронного урядування є одним з основних факторів забезпечення успішності реформування та підвищення конкурентоспроможності країни[3, с.152].

За умови використання цифрових технологій виникає «нова філософія надання е-послуг» у публічному управлінні, яка зводить до мінімуму безпосередній контакт з представниками владних структур, що значно знижує рівень корумпованості державного апарату. Такий підхід забезпечує більш якісне виконання службових зобов'язань представниками влади, адже їх праця стає комп'ютеризована, більш ефективна і прозора, тобто її може проконтролювати не лише керівник державної установи, а і будьякий громадянин.

Публічна політика як законний спосіб формування стратегічних політико-економічних рішень, а публічне схвалення політики як засіб проведення державної політики, що реалізується в публічному просторі, підтримується інформаційно-комунікаційними ресурсами, упровадженню

та вдосконаленню сприяло створення та вдосконалення нормативно правових актів, серед яких:

– Закон України «Про Національну програму інформатизації» від 04.02.1998 р.[4], яким визначено стратегію розв'язання проблеми забезпечення інформаційних потреб та інформаційної підтримки соціально-економічної, науково-технічної, оборонної та іншої діяльності у сферах загальнодержавного значення;

– Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 р. [5] забезпечує реалізацію єдиної державної політики електронного документообігу;

– Закон України «Про доступ до публічної інформації» від 13.01.2011р. сприяє формуванню інформаційного простору та створенню баз даних інформації [6].

Серед перспектив цифрового суспільства публічного управління є демократизація сфери публічного управління, що досягається завдяки підвищенню доступу громадян до участі у прийнятті публічно-владних рішень; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів публічного управління і, як наслідок, підвищення рівня довіри суспільства до органів та інститутів публічного управління; зниження рівня корумпованості серед службовців та посадових осіб; зменшення кількості помилок, що можуть бути у розрахунках, оцінках, плануванні та інших управлінських процесах людиною завдяки автоматизації деяких управлінських функцій; забезпечення економії ресурсів, наприклад, часу, коштів, кадрів тощо, як з боку органів публічного управління, так і з боку громадян, суб'єктів господарювання.

Проте є і негативні наслідки впровадження діджиталізації у сферу публічного управління, що можуть бути пов'язані з такими загрозами та ризиками:

1) несанкціонованим використанням інформації, передусім персональних даних, що зберігається в інформаційно-комунікативних системах, інформаційних ресурсах та базах даних органів публічного управління, тобто виникнення загрози порушення прав та інтересів людини та громадянина, інтересів суб'єктів господарювання;

2) кіберзлочинністю, внаслідок якої може блокуватися робота органів публічного управління, матимуть місце витіки інформації, що містить державну таємницю або іншу конфіденційну інформацію;

3) на міжнародному глобальному рівні – інформаційними війнами та інформаційним шпигунством

Отже, основними умовами, за наявності яких цифрові технології спроможні реально покращити ефективність публічного управління, є: закріплення на законодавчому рівні реальних гарантій захисту персональних даних; дотримання умов інформації та кібербезпеки;

підвищення комп'ютерної, інформаційної грамотності та культури громадян, службовців, посадових осіб; подолання цифрової нерівності, а також формування належної інфраструктури для функціонування системи електронного урядування; законодавче врегулювання електронного документообігу в органах публічно-владного управління; формування єдиної інформаційно-комунікативної системи, яка об'єднає всі основні публічно-управлінські сервіси.

Список використаних джерел:

1. Тетерятник Б. С. Діджиталізація та діджиталізація в контексті віртуалізації господарської діяльності. URL:<http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Teteriatnyuk.pdf> (дата звернення: 07.10.2019).

2. Словарный запас: дигитализация URL : <http://www.strelka.com/ru/magazine/2015/02/03/vocabulary-digitalisation> (дата звернення: 05.10.2019).

3. Капітаненко Н.П. Технології публічного врядування: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА спеціальності «Публічне управління та адміністрування» всіх форм навчання. Запоріж. держ. інж.акад. Запоріжжя: ЗДІА, 2018. 200 с.

4. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 р. №74/98-вр. Відомості Верховної Ради України. 1998. №27-28. Ст.181. URL: <https://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80>

5. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 р. №851-15. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 275. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15>

6. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011р. №2939-17. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 32. Ст.314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

Мірошниченко А. Т., Пасічник Т. О.

Діджиталізація – насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір.

Діджиталізація є одним з ключових напрямків розвитку економіки, який починають використовувати на підприємствах не тільки великого, а й малого бізнесу. Високотехнологічне виробництво, модернізація процесів за допомогою інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій,

масштаб і темп цифрових трансформацій є основою інноваційного розвитку малих підприємств.

Серед цифрових технологій, які необхідно використовувати для вдосконалення процесів здійснення діяльності підприємств, можна виділити стандартизацію, автоматизацію обліку даних, сховища даних, веб-інтеграцію та хмарні обчислення.

Стандартизація є основою діджиталізації, одним з ключових елементів її успішного впровадження. Стандарти дозволяють скоротити витрати і вартість продукції, гарантують сумісність і підтримку якості. Розробка і використання стандартів дозволяє розвивати та поширювати цифрові технології. Побудова цифрових систем, орієнтованих на відкритий ринок, повинна базуватися не на внутрішніх, а на міжнародних стандартах. Система електронної комерції, також має дотримуватися міжнародних та європейських стандартів. Це значно спростить вихід підприємства на міжнародні ринки, що призведе до збільшення товарообігу і прибутку підприємства.

Облік – належним чином організована система збору, нагромадження, обробки, групування, узагальнення і реєстрації необхідної інформації або її сукупних даних, що відображають кількісну чи якісну характеристику подій, явищ, фактів, процесів, об'єктів тощо. Автоматизація бухгалтерського обліку, як основного виду обліку, дозволить усунути вплив людського фактору, забезпечить можливість стратегічного планування діяльності підприємства.

Сховище даних — предметно орієнтований, інтегрований, незмінний набір даних, що підтримує хронологію і здатний бути комплексним джерелом достовірної інформації для оперативного аналізу та прийняття рішень. Воно усуває багато проблем, пов'язаних з програмним забезпеченням, такі як дорогі оновлення, складність у прогнозуванні витрат. Використання сховищ підвищує швидкість виконання аналітичних запитів, прискорює процес прийняття рішень.

Веб-інтеграція – методи обробки і представлення зовнішніх і внутрішніх інформаційних ресурсів підприємства, які дають можливість малим підприємствам використовувати сучасні технології за невеликі гроші. В її основі лежить принцип використання хмарних обчислень.

Хмарні обчислення — модель забезпечення зручного доступу на вимогу через мережу до спільного простору обчислювальних ресурсів, які підлягають налаштуванню (наприклад, до комунікаційних мереж, серверів, засобів збереження даних, прикладних програм тощо), і можуть бути оперативно надані та звільнені з мінімальними управлінськими затратами та зверненнями до провайдера, які надають доступ до спільних обчислювальних ресурсів (серверів, комунікаційних мереж, прикладних програм) з подальшим їх налаштуванням. Такі технології є зручними для

малих підприємств, оскільки не вимагають наявності спеціальної техніки і постійної підтримки зі сторони кваліфікаційного персоналу.

Перелічені технології необхідно впроваджувати у такі елементи діяльності підприємства, як продажі, роботу з клієнтами, управління персо-налом, електронний документообіг, планування і відслідковування результатів діяльності, податкову і бухгалтерську звітність, бухгалтерський та управлін-ський облік.

Поряд із зазначеними перевагами, процес діджиталізації має ряд проблем, серед яких питання забезпечення кібербезпеки, низький рівень покриття території країни цифровими інфраструктурами, нестабільне функціонування цифрової мережі, дефіцит висококваліфікованих кадрів, низький рівень підтримки з боку держави.

Для вирішення питання кібербезпеки, крім застосування антивірусу та блокування сумнівних сайтів, потрібно проводити постійний моніторинг індикаторів кіберзагроз, впровадити план швидкого реагування для зменшення кількості випадків у майбутньому, проведення ризик-менеджменту.

Дефіцит висококваліфікаційних кадрів можна зменшити за рахунок проведення тренінгів та майстер – класів, де персонал зможе отримати необхідні знання для роботи з новими технологіями. З боку держави необхідно вдосконалити систему освіти, впровадити сертифікацію цифрових знань, підвищити якість підготовки ІТ-спеціалістів та запровадити програми профорієнтації серед студентів.

На загальнодержавному рівні необхідно забезпечити інформаційну безпеку, кібербезпеку, захист конфіденційності персональної інформації, недоторканності особистого життя та прав користувачів інформаційних технологій, доповнити Закон України «Про основні засади здійснення кібербезпеки України» положеннями, які будуть стосуватися змісту інформації, та інформації, яка становить державну таємницю.

У перспективі проведення політики діджиталізації надасть нові робочі місця, що сприятимуть зниженню безробіття, збільшить кількість висококваліфікованого персоналу, дозволить малим підприємствам впроваджувати більше інновацій за рахунок зменшення витрат на утримання високотехнологічної інфраструктури. Крім цього, підприємства зможуть долучитися до інтеграції у світові тенденції розвитку економіки, що сприятиме прискоренню здійснення їх зовнішньоекономічних операцій, освоєнню нових ринків, встановленню партнерських відносин з іншими країнами.

Список використаних джерел:

1. Кібербезпека держави : час перезавантаження [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://www.radiosvoboda.org/a/28570072.html>, вільний.

2. Переваги та недоліки хмарних сервісів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://gurt.org.ua/articles/38359/>, вільний.

3. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо їх реалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p>, вільний.

4. Україна 2030Е – країна з розвинутою цифровою економікою [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>, вільний

5. Цифровізація та конкурентоспроможність бізнесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://business.ua/person/2452-tsifrovizatsiya-ta-konkurentospromozhnist-biznesu-klyuchovi-drajveri-rozvitku-ukrajinskoji-ekonomiki>, вільний.

6. Цифровізація бізнесу [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.financialstudio.net/tsifrovizatsiya-biznesu.html>, вільний.

ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ У СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Маракіна В. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

Сільське господарство – галузь національної економіки, що охоплює різні види економічної діяльності щодо виробництва сільськогосподарської продукції, виготовлення продуктів харчування, надання значній кількості сільських мешканців робочих місць, а також гарантує Україні продовольчу незалежність.

Україна як аграрна держава має великий потенціал для розвитку сільського господарства і аграрний сектор є важливою галуззю національної економіки. Протягом останніх п'яти років аграрний сектор економіки України підтримує тенденцію до зростання. Частка у валовій доданій вартості країни становить 13%, при використанні основних засобів вартістю понад 100 млрд грн. Галузь є одною з основних бюджетотвірних сфер економіки та займає друге місце у товарній структурі експорту (близько 40%). Також АПК – основне джерело надходження валюти в Україну та ключовий фактор у підтриманні торговельного балансу [1].

У сучасних умовах функціонування аграрних підприємств відбувається істотна заміна загальної парадигми управління. Активний розвиток продуктивних сил і виробничих відносин у контексті поширення глобалізаційних процесів стимулює зміни в організації праці на сільськогосподарських підприємствах. Останні проявляються в зміні відношення працівників до роботи та удосконаленні системи управління ними.

Для сільськогосподарських підприємств характерна відсталість у питаннях впровадження прогресивних систем управління персоналом, які вже активно використовують в інших галузях. Недооцінювання важливості застосування інноваційних підходів у цій сфері призводить до втрати можливостей нарощування фінансового зростання господарств.

Слід зазначити, що ефективна система управління людськими ресурсами підприємства повинна включати в себе: періодичні інновації та інвестиції для розвитку робочого потенціалу працівників з метою максимізації продуктивності праці та особистої інтелектуальної реалізації.

Інноваційна система управління персоналом – це гнучка система управління, яка враховує потреби персоналу, здатного повністю розробляти, впроваджувати та використовувати інновації. Звідси випливає, що передумови для інноваційного розвитку визначаються, перш за все, наявністю експертів, здатних розробляти нові ідеї. Тільки в умовах розвиненого та конкурентоспроможного ринкового середовища, всі принципи інноваційного розвитку та управління можуть бути реалізовані [3].

До головних методів управління персоналом можна також зарахувати інноваційну підсистему в сфері управління персоналом. Перш за все, система здійснює створення взаємозв'язків і поділу завдань між працівниками, які займаються інноваційною діяльністю на підприємстві, зайнятих. Це також включає в себе періодичне або безперервне тестування фактичних результатів інноваційної діяльності до прогнозів. Метою даної підсистеми є розробка спеціальних інструментальних і технологічних знань про те, як діяти на основі наукового бачення в певних обставинах для того, щоб отримати інноваційний проект, тобто організувати інноваційну діяльність, приймаючи зарубіжний досвід до уваги, технології спільної роботи, які можуть бути інтегровані в інновації на підприємстві.

Враховуючи курс України на цифровізацію економіки, специфічна роль інновацій в управлінні персоналом спрямована не тільки на зміни існуючої практики, але і створення нової практики принципово іншої, відповідно до безперервної генерації передових технологій.

Ефективне управління підприємством є однією з найактуальніших завдань вітчизняних підприємств сьогодні. У процесі формування цього процесу багато задіяно факторів, найважливішим з яких є ефективне управління персоналом. У той же час слід враховувати такі наявні якості персоналу як: компетентність, знання, навички, мотивація, дисципліна, вміння мислити, можливість вирішувати різні питання з позитивним ставленням до інновацій – від володіння такими навичками, залежить успіх успіху діяльності підприємства. Дослідивши існуючу систему управління персоналу, пов'язаного з ймовірністю впровадження нововведень у кадрове забезпечення, дозволяє сформулювати головну мету інноваційної системи управління персоналом – забезпечувати організацію працівниками, які б постійно втілювали та генерували у своїй діяльності інноваційні ідеї щодо професійного, соціального розвитку.

Список використаних джерел:

1. Дем'яненко С. І. Менеджмент аграрних підприємств : навч. посібник. – К. : КНЕУ, 2005. – 347 с.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL : www.ukrstat.gov.ua
3. Конкурентоспроможність робочої сили в системі соціально-трудова відносин : [монографія / [Д. П. Богиня, Г. Т. Куліков, Л. С. Лісогортаін.]. – К. : Ін-т економіки НАН України, 2003. – С. 31.

МИТНО-ЛОГІСТИЧНІ ПОСЛУГИ

Останко В. С.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Виноградова Н. Л.)

Серед основних напрямів розвитку сучасної економіки, сфера послуг займає домінуюче становище. Це відноситься не тільки до країн з розвинутою ринковою економікою, але і до держав з економікою перехідного типу, які нещодавно стали на шлях ринкових реформ. Даний етап розвитку суспільства характеризується зростанням обсягів міжнародної торгівлі, покращенням динаміки торгівельних процесів, які потребують від держави спрощення митних процедур і мінімізація митних «бар'єрів». Виконати вимогу можна через запровадження інформаційних митних технологій до процедур митного контролю та оформлення товарів і транспортних засобів.

Переміщення товарів, робіт, послуг, прав інтелектуальної власності через кордон з однієї країни до іншої супроводжується багатьма ризиками від правових до економічних та політичних. Дослідивши основні завдання митної логістики, можна стверджувати, що одним із головних її завдань є надання послуг. Суб'єктами надання послуг є Державна фіскальна служба України (наразі відбувається реорганізація згідно Постанови КМУ «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» та Положення про Державну митну службу, затвердженого постановою Кабміну від 6 березня 2019 року № 227), спеціалізовані митні установи та організації, які надають митно-логістичні послуги, спрямовані на задоволення потреб споживача.

Суб'єктами митно-правових відносин, які пов'язані з переміщенням, товарів та транспортних засобів через митний кордон України, є установи, організації та підприємства, які виконують свою діяльність в сфері митної справи на основі дозвільно-реєстраційних документів, а саме: митний перевізник, митний брокер, суб'єкти господарювання, які надають послуги по зберіганню товарів – митні ліцензійні склади, вантажно-митні комплекси, склади тимчасового зберігання, автотермінали і автопорти –

суб'єкти, які надають комплексні послуги (зберігання, декларування, розвантажування і т. д.).

Послуга – це певна діяльність з надання матеріального чи нематеріального блага з метою задоволення потреб іншої особи. Логістична послуга – це діяльність, спрямована на задоволення потреб споживача шляхом постачання необхідного товару в необхідній кількості, у необхідному місці, у визначений час за мінімально можливою ціною.[1]

Економіст Філіп Котлер вважав, що послугам властиві певні характеристики, які поєднав у чотири основні:

1) невідчутність – послугу неможливо побачити, відчутти на смак, почути або понюхати до моменту набуття;

2) невідділеність від джерела – послуга невіддільна від джерела, чи то людина, чи машина, тоді як товар у матеріальному вигляді існує незалежно від присутності або відсутності його джерела;

3) непостійність якості – якість послуг коливається в широких межах, залежно від поставників, а також від часу та місця надання»

4) послугу не можна зберігати. [1]

Митний кодекс України визначає митні послуги як «здійснення суб'єктом господарювання, якому відповідно до цього Кодексу надано дозвіл на провадження певного виду господарської діяльності, операцій з товарами, що перебувають під митним контролем, на підставі договору з власником цих товарів або уповноваженою ним особою» [2]. Основною метою митно-логістичних послуг є забезпечення споживача потрібним рівнем задоволення потреб з мінімальними витратами, які визначають одержання потрібного продукту певної якості, кількості у зазначений час, у визначеному місці та за домовленою ціною.

Надання якісних митно-логістичних послуг забезпечується високим потенціалом митної логістики задовольнити потреби клієнта щодо якості, часу, кількості, готовності, надійності та еластичності, що у свою чергу сприяє підвищенню попиту на матеріальні блага, а також зростанню доходів та рентабельності підприємства.

Згідно із статтею 416 Митного кодексу України «Митний брокер – це підприємство, що надає послуги з декларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України» [2]. Митний брокер займає важливе місце в процесі митного оформлення, зокрема у здійсненні митних формальностей. Головною функцією митного брокера є виконання декларування. Маючи специфічні знання у сфері митної справи й у законодавстві, яке постійно змінюється, митні брокери допомагають суб'єктам зовнішньоекономічної діяльності, що виконують експортно-імпорتنі операції з переміщення предметів, товарів та транспортних засобів через митний кордон України. Митний брокер виконує повноваження в обсязі, встановленому за

дорученням особи, яку він представляє, здійснювати будь-які операції, пов'язані з пред'явленням митному органу товарів, транспортних засобів та документів на них до митного оформлення. Митний брокер має право здійснювати свої функції з декларування товарів і транспортних засобів у будь-якому митному органі України.

Список використаних джерел:

1. Котлер Ф. Основи маркетингу : пер. з англ. / Котлер Ф. – М. : Ростинтер, 2016. – 235с.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>

ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ ПРО ДЕРЖАВНУ СЛУЖБУ: РИЗИКИ ТА ПОТЕНЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ

Рижак А. С.

(Науковий керівник – д.держ.упр., проф. Дрешняк В. М.)

В Україні зміна політичної влади зазвичай зумовлює і подальші трансформації в системі публічного управління держави. Останнім часом змін зазнало законодавство щодо державної служби. У вересні 2019 р. набрав чинності Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади»[1]. Цей закон містить положення, які коригують зміст деяких інших законів, що врегульовують діяльність органів державної влади та державних службовців загалом. Попри загалом позитивне бажання зробити діяльність органів державної влади більш ефективною, ці зміни несуть також низку ризиків і потенційних проблем.

Однією із найбільш резонансних змін стало розширення сфери застосування контрактів з державними службовцями. Серед іншого це може бути загрозою для захисту прав державних службовців та прозорості процедури вступу на державну службу. Як зазначає Віктор Тимошук, заступник голови правління Центру політико-правових реформ, «поряд з вдалими «технічними правками» 19 вересня 2019 року у Законі «Про державну службу» зроблено кілька системних помилок. Найперша – **руйнується стабільність державної служби**, тобто захист державних службовців від довільно-свавільних звільнень. Хоча без стабільності ніколи не буде ні досвіду та професійності, ні служіння суспільству. Незахищений службовець змушений лише прислужувати керівникам, і не кожен зможе сказати «ні» нерозумній чи незаконній вказівці, якщо службовця не захищає закон» [2].

Така ситуація є загрозовою з огляду на українську традицію при кожній зміні президентів, парламентів, урядів здійснювати «чистки», «перезавантаження», «зміни команд», хоча формально чинна в Україні модель державної служби досі мала певні механізми захисту

службовців. Результатом таких дій може бути суттєве ослаблення державної служби.

В. Тимошук зазначає, що Закон України «Про державну службу» 2015 року нарешті встановив певні запобіжники. І головним мав бути захист усього корпусу державних службовців через захист топ-керівників (посади категорії «А») від довільного звільнення. Тобто, для звільнення треба мати підставу і переконати у ній спеціальний орган – Комісію з питань вищого корпусу державної служби. Тепер **звільняти державних службовців з посад категорії «А» можна на вільний розсуд політиків**, без згоди цієї комісії. Більше того, кожна наступна нова влада (чи навіть керівник органу) отримали право на «4-місячні» кадрові чистки [2].

Також законом погіршено захист службовців від звільнень при ліквідації органу державної влади (раніше була спрямованість на їх збереження на державній службі та переведення на вакантні посади), скорочено строки попередження при зміні істотних умов служби (тепер 30 днів, замість двох місяців) тощо.

Ситуація щодо залучення кадрів на державну службу разом з тим є складною. Адже в умовах суттєвих обмежень для кандидатів (е-декларування, тривалі спеціальні перевірки, заборона сумісництва тощо), а також постійна «демонізація» державного службовця політиками, багато посад, особливо низового рівня, тривалий час є вакантними.

Інша системна помилка закону, як зазначає експерт, – руйнування інституту конкурсів на державну службу. Те, чим пишалися у 2015 році – призначення на будь-яку посаду державної служби тільки за результатами відкритого конкурсу – тепер знівельовано. Дійсно, на практиці були проблеми і конкурсну процедуру треба було удосконалювати. Але за новими змінами суб'єкту призначення подається «до 5 кандидатур» на вибір. При цьому не передбачено жодного рейтингу чи обґрунтування вибору [2].

Таким чином, оголошена мета змін до законодавства про державну службу – спрощення прийому та звільнення персоналу – може мати як наслідок численні порушення. Поділяючи позицію експерта, слід наголосити, що зміни, за якими ми спостерігаємо сьогодні, можуть повністю зруйнувати державну службу. Хоча закон ніби і захищає державних службовців, але насправді з'являється механізм, коли на розсуд суб'єкта призначення принципову позицію державного службовця можуть сприйняти з негативом і розцінювати її як невиконання обов'язків або перевищенням повноважень тощо. Адже згідно із зазначеними вище змінами, контракт укладається строком до трьох років з подальшим правом його розірвання або продовження з внесенням змін до умов контракту.

На нашу думку, поступове знищення системи конкурсного добору для прийняття на державну службу не стане одним з способів боротьби з корупцією чи непрофесіоналізмом службовців, а нова система, яка почне діяти

з 1 січня 2020 року, може не спрацювати. В умовах, що формуються на цей час, усвідомлений вибір професії державного службовця молодими кваліфікованими фахівцями, планування кар'єрного зростання, досягнення стабільності та захищеності, як це передбачено усталеними європейськими принципами публічного управління, з прийняттям описаних змін значною мірою нівелюються чи взагалі стають неможливими.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до деяких законів України щодо перезавантаження влади [Електронний ресурс]: Закон України від 19.09.2019 р. // ВВР. – 2019. – № 117 – IX.– Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/117-20#n54>

2. Тимошук В. Захистити чиновника. Як руйнується стабільність держслужби [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/ua/news/20873952-zahistiti-chinovnika.-yak-ruynuetsya-stabilnist-dergslugebi#>

АНТИКОРУПЦІЙНА СТРАТЕГІЯ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ РОЗРОБКИ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ

Рижак Д. В.

(Науковий керівник – д.держ.упр., проф. Дрешняк В. М.)

Боротьба з корупцією – одна з головних проблем сучасного світу. Деяким країнам (Сінгапур, Гонконг, Фінляндія, Грузія, Естонія) уже вдалося суттєво знизити її рівень чи навіть сформуванати «нульовий рівень терпимості» щодо цього явища у суспільстві. Саме тому для викорінення корупції і в нашій країні потрібні зусилля не лише влади, а і суспільства. Як показує досвід згаданих уже країн, вирішення цієї проблеми є достатньо реальним.

Документом, що сприяє формуванню спільного бачення шляхів подолання корупції є відповідні стратегії. За останні роки в Україні було розроблено декілька таких стратегій, проте лише одна була ухваленою.

Антикорупційна стратегія 2014-2017 років передбачала низку досить рішучих заходів, спрямованих на те, щоб викорінити корупцію та покарати корупціонерів. Почалася робота зі створення нових антикорупційних органів, дії та повноваження яких розповсюджувались на чиновників та керівників державних органів, органів місцевого самоврядування та інших. Така стратегія спрацювала не повністю, але новостворені органи почали активно виконувати свої службові обов'язки.

Антикорупційна стратегія на 2018-2020 роки так і не була належно розроблена. Винним за це називають Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), яке по суті саботувало аналіз виконання попередньої стратегії і нормальну розробку нової, актуалізованої. Так, згідно з першою програмою з реалізації антикорупційної стратегії, НАЗК мало почати

аналіз реалізації стратегії в червні і до вересня напрацювати стратегію на новий період, провести громадські обговорення та провести міжнародну експертизу нової стратегії. Таким чином, до кінця 2017 року Верховна Рада України встигла б затвердити стратегію на новий період. Натомість НАЗК презентували проект нової стратегії лише 20 жовтня 2017 року. Парламент повернув законопроект на доопрацювання, оскільки профільний комітет з питань запобігання і протидії корупції, а також Головне науково-експертне управління надали негативні висновки стосовно законопроекту. Зауваження у висновках в цілому збіглися з зауваженнями, наданими громадськими організаціями ще після презентації стратегії в НАЗК [1].

Відкладений проект так і не було належно доопрацьовано. У 2019 році почалася розробка нової стратегії на 2019-2023 роки. Поки що існує проект (станом на 17 липня 2019 року) Закону України «Про засади держаної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2019-2023 роки. Кінцевою метою всіх запланованих цією Антикорупційною стратегією заходів є забезпечення максимальної доброчесності усіх осіб, уповноважених на виконання функцій держави і місцевого самоврядування, прозорості діяльності державних інституцій, виявлення і нейтралізація існуючих нині в різних сферах корупціогенних ризиків, які становлять загрозу правам людини і функціонуванню держави, досягнення абсолютного неприйняття корупції суспільством і зниження до 2023 р. негативного впливу корупції в усіх відповідних сферах [2].

Серед іншого у проекті стратегії пропонується: деполітизувати посаду Генпрокурора і визначити порядок призначення на неї за результатами відкритого конкурсу; перезавантажити Кваліфікаційно-дисциплінарну комісію прокурорів шляхом обрання нового її складу за участі міжнародних експертів, з включенням до її складу представників громадськості; внести зміни до Закону України «Про Національну поліцію» і Дисциплінарного статуту Національної поліції України і створити в системі Національної поліції постійно діючі дисциплінарні комісії за участі представників громадськості; провести антикорупційну експертизу Кримінального процесуального кодексу України, законів, що визначають засади організації і діяльності органів правопорядку і прокуратури, з метою виявити всі корупціогенні фактори та усунути їх через внесення змін до цих законів; забезпечити контроль за діяльністю НАБУ, ДБР, а також Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП) шляхом щорічного проведення незалежної оцінки (аудиту) ефективності діяльності цих органів, їх операційної та інституційної незалежності з максимальною деполітизацією процесу відбору аудиторів; удосконалити правовий статус і передбачити автономію САП; забезпечити чіткі та об'єктивні підстави дисциплінарної відповідальності прокурорів, удосконалити порядок такої відповідальності; розширити перелік дисциплінарних стягнень щодо прокурорів; внести зміни до законів України,

згідно з якими притягнення до кримінальної відповідальності за корупційне або пов'язане з корупцією кримінальне правопорушення невідворотно тягнутиме настання відповідних правових наслідків (позбавлення права брати участь в конкурсі на певні посади і бути зареєстрованим як кандидат на виборні посади, втрата права на спеціальну пенсію тощо) [3].

Прийняття Антикорупційної стратегії може стати початком нового етапу розвитку країни. І найголовнішим, на наш погляд, тут може бути встановлення дієвого контролю за органами, що спеціалізують на боротьбі з корупцією.

Список використаних джерел:

1. Більше ніж півтора роки без антикорупційної стратегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://day.kyiv.ua/uk/blog/polityka/bilshe-nizh-pivtora-roky-bez-antikorupciynoyi-strategiyi>
2. Які заходи боротьби з корупцією треба запровадити у наступні 5 років? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://rpr.org.ua/news/yaki-zakhody-borot-by-z-koruptsiiei-treba-zaprovadyty-u-nastupni-5-rokiv/>
3. Антикорупційна стратегія – як основа боротьби з корупцією. Аналіз запропонованої новою владою Антикорупційної стратегії на 2019–2023 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://protocol.ua/ua/antikorupciyna_strategiya_yak_osnova_borotbi_z_koruptsiyey/

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Ткач А. Ю.

(Науковий керівник – д.ю.н., професор Легеза Є. О.)

Сучасний стан надання адміністративних послуг в електронній формі характеризується певними зрушеннями. На сьогодні спостерігається підвищена увага держави до формування новітнього інформаційного суспільства, розширення сфери застосування інформаційно-комунікаційних технологій у розбудові сервісноорієнтованої держави. Формування ефективної системи електронних послуг в Україні за чинним законодавством передбачає їх доступність з одного місця – державного порталу адміністративних послуг [1].

Відповідно до Закону України «Про адміністративні послуги» [2] надання населенню адміністративних послуг в електронній формі мало розпочатись з 1 січня 2014 р. через Єдиний державний портал адміністративних послуг. Наразі портал знаходиться у стані розробки та тестування, надання електронних адміністративних послуг через портал не забезпечується. Деякі послуги надаються в електронній формі органами державної влади та органами місцевого самоврядування через власні веб-сторінки.

Адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону [2].

З моменту прийняття Закону України “Про адміністративні послуги” пройшло вже майже шість років і сучасний стан надання адміністративних послуг в електронній формі все ще стримується наявністю великої кількості проблем правового, організаційного та матеріально-технічного спрямування.

Проблеми формування інформаційного суспільства, використання технологій електронного урядування в органах влади, правове регулювання надання адміністративних послуг в електронній формі висвітлено в наукових дослідженнях таких учених, як: В. Авер'янов, І. Агамарзян, А. Барікова, О. Буханевич, М. Демкова, М. Фігель, І. Клименко, І. Лопушинський, К. Химичук та ін.

Основою розв'язання проблем надання адміністративних послуг в електронній формі повинен бути комплексний підхід, що включатиме низку заходів [3], а саме:

удосконалення чинного законодавства, зокрема закріплення еквівалентності юридичної сили результатів надання адміністративних послуг в електронній формі й письмовій формі на паперових носіях в єдиному законодавчому акті щодо регулювання адміністративних процедур;

формування механізмів ефективної взаємодії та інтеграції інформаційних систем органів державної влади й органів місцевого самоврядування на базі Єдиного державного порталу надання адміністративних послуг; широке інформування споживачів електронній формі;

розроблення ефективних механізмів електронної ідентифікації й автентифікації споживачів адміністративних послуг в електронній формі з метою безпечного користування електронними сервісами надання адміністративних послуг;

створення правових і організаційних передумов для надання органами публічної адміністрації транскордонних адміністративних послуг; приділення достатньої уваги спеціальному навчанню й перекваліфікації державних службовців та інших осіб, які надають адміністративні послуги на підставі закону.

Список використаних джерел:

1. Соломко Ю. І. Надання адміністративних послуг в електронній формі на державному рівні / Ю. І. Соломко // Ефективність державного управління. -

2018. – Вип. 1. – С. 151–157. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2018_1_19

2. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 р. № 5203-VI // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013. – № 32. – Ст. 409)

3. Про схвалення Концепції розвитку системи електронних послуг в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України № 918-р від 16.11.2016 р. // Офіційний вісник України. – 2016. – № 99. – С. 259.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ І ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Положай М. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Ковальчук Н. В.)

Сучасний менеджмент став не лише наукою, а необхідним мистецтвом управління на сьогодні. Проте він має і свої проблеми, які потребують конструктивного вирішення для майбутніх перспектив розвитку.

Поняття «менеджмент» є досить загальним і трактується по-різному. У ньому зведені воєдино дуже різні принципи, ролі, види діяльності та функції. Найчастіше використовується трактування менеджмент – як раціонального способу управління діловими організаціями; управління, орієнтоване на дохідність і прибутковість; діяльність з нагляду, що використовує особливі форми організації праці, договірні й контрактні відносини між працею і капіталом; особлива галузь наукового знання і професійної спеціалізації управлінців-менеджерів, які складають адміністративний штат підприємницької організації та ін. [1]

Найбільш розповсюджена проблема – «власник-менеджер». Вона виникає тоді, коли власник підприємства є його керівником водночас. Особливо це актуально в Україні, де таких підприємств досить велика кількість. Цей підхід є невдалим для підприємства тому, що власник-керівник хоче мати абсолютну владу на підприємстві і цим придушує приватну ініціативу як керівників нижчих рівнів, так і самих робітників. Також у цьому випадку керівник зазвичай обирає кадри за критерієм лояльності, що часто суперечить їх кваліфікованості, і тому може нашкодити підприємству. Знижується й мобільність операційних витрат, оскільки бюджет підприємства стає дуже централізованим [2].

Для розв'язання проблеми необхідно уникати поєднання в одній особі власника й директора підприємства. Це дасть змогу уникнути централізації й авторитарності управління;

Наступною проблемою менеджменту на підприємстві може бути криза розширення. Вона виникає тоді, коли керівництво вирішує, що підприємство повинно розширюватися і розвиватися, але чіткого

обґрунтування необхідності цього, плану, а також аналізу, який свідчитиме про корисність такого розширення не має. У цьому випадку постає загроза того, що в разі неправильного або невиправданого розширення підприємство може надовго залишитися збитковим [3].

Для розв'язання цієї проблеми керівникам слід попередньо достатньо обґрунтовувати необхідність розширення підприємства для запобігання небажаних збитків підприємства. Перш ніж розпочинати розширення, треба мати чіткий план просування даного процесу.

Не менш важливою проблемою є невміння керівництва ставити цілі та завдання, а також визначати проблеми і пропонувати їх рішення. У такому випадку часто відіграє негативну роль відсутність належного досвіду. Наслідком цього можуть бути запущені проблеми компанії, які будуть заважати у майбутньому, а також неефективне витрачання коштів на цілі та завдання, які або некоректно поставлені, або непотрібні взагалі [4].

У такому випадку, для уникнення проблеми буде доцільно проведення інструктажів для вже досвідчених керівників для інформування про нові методики управління і ознайомлення з досвідом попередніх керівників

Одна з найпоширеніших проблем – консерватизм керівників відносно своєї роботи. Зазвичай, це поширено серед тих, які є досить поважного віку. У них проявляється страх до так званого «вирощування кадрів», тобто при виборі кандидатів на посаду вони швидше оберуть людину з досвідом, аніж молодого фахівця в будь-якій сфері. Поміж таких керівників також є поширеним нехтування сучасними методами управління, хоча часто вони є ефективнішими. Причиною цьому є небажання засвоювати нове або надзвичайна прив'язаність до старого та перевіреного [5].

Розв'язанням проблеми стане надання при наймі на роботу переваги молодшим керівникам і спеціалістам, які будуть гнучкіші в плані навчання та роботи, а також не виключати і використовувати нові методи управління.

Перераховані проблеми сучасного менеджменту не обмежуються даним переліком. Проте їх наявність зумовлює пошук шляхів, які б допомогли уникнути їх або вирішити з мінімізованими збитками. Такими напрямами можуть бути скорочення, диверсифікація і нова робоча сила, інформаційні технології, нові методи керування, глобалізація, етична і соціальна відповідальність, керування якістю.

Отже, в процесі менеджменту може проявлятися ціла низка проблем, які надзвичайно гальмуватимуть розвиток підприємства. Саме тому є необхідним їх вчасне виявлення, а за необхідності і запобігання. Сучасне вирішення проблем менеджменту ґрунтується на усталеній і напрацьованій

теорії досвіду, практичній багатоваріантності можливих рішень, гнучкості та неординарності за допомогою сучасних підходів технологічно-інформаційного прогресу.

Список використаних джерел:

1. Сутність і зміст поняття «менеджмент» [Електронний ресурс] // Бібліотека економіста. – 2002. – Режим доступу до ресурсу : <https://library.if.ua/book/32/2064.html>
2. Михайлович Пау. Основні проблеми менеджменту та шляхи їх усунення [Електронний ресурс] / Михайлович Пау. – 2017. – Режим доступу до ресурсу : <http://www.spilnota.net.ua/ua/article/id-1947/>.
3. Минцберг Г. Школы стратегий / Г. Минцберг, Б. Альстрэнд, Дж. Лэмпбел; пер. с англ. под ред. Ю. Н. Каптуревского. – СПб. : Питер, 2000. – 416 с.
4. Немцов В. Д. Менеджмент організацій: навч. посіб. / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань, Г. Ф. Сініюк. – К., 2000. – 392 с.
5. Зозульов О. Сучасні проблеми менеджменту українських підприємств / О. Зозульов, А. Длігач, Н. Писаренко // Економіка України. – 2002. – № 6 (487). – С. 41–46.

THE ANALYSIS OF THE CURRENT STATE SOLUTION OF SYSTEMIC PROBLEMS OF STATE GOVERNANCE

Nezhejko V. S.

*(Naukovy Kerivnik – candidate of technical sciences, associate professor
Velichkin V. O.)*

A systematicity, a consciously or not, is inherent in thinking, human activity, nature and the Universe as a whole. She has always been the method of any science. Since the inception of such fundamental sciences as philosophy, logic, mathematics, systems analysis methods have been decisive in their formation and development.

With the development of science and technology, the growth of production of various types of products, the rapid informatization of all spheres of human life, the decision-making problem has become much more complicated when choosing options for creating and development directions for complex systems, projects, as well as modern objects of engineering and technology. The urgency of the problems being solved increased, and the costs of their implementation increased.

The methodology of scientific knowledge today is impossible without a systematic approach, which gained particular popularity in the second half of the

20th century. The term “Systematic approach” is quite often used in theory and is much less often actually applied in practice when solving particular problems. The methodological specificity of the systematic approach is determined by the fact that it focuses the research on revealing the integrity of the object and the mechanisms that provide it, on identifying the diverse types of connections of a complex object and bringing them together into a general theoretical picture. One of such objects of research is the public administration system, which is determined differently by scientists regarding its components.

The system analysis is a scientific and methodological discipline that studies the principles, methods and means of researching complex objects by representing them as systems and analyzing these systems. Thus, in a system analysis, any object is considered taking into account its systemic nature, that is, not as a single whole, but as a complex of interconnected composite elements, their properties and processes.

System analysis is applied mainly to the study of artificial systems (social, economic, organizational, technical, human-machine and the like), and in such systems an important role belongs to human activity.

The most widespread system analysis has received in management theory and practice – in the development, adoption and substantiation of decisions related to the design, creation and management of complex, multi-level and multi-component artificial systems.

System theory and systems analysis are of paramount importance when building large complex man-machine systems. They consider a large system as an integrated whole, the purpose of which is to achieve maximum efficiency of the entire system with a harmonious combination of conflicting goals of its components.

The purpose of studying the theory of systems and system analysis is the development of the conceptual apparatus and the basic system tools that contribute to the formation of students' scientific picture of the world. The basic, fundamental part of the scientific picture of the world is the physical picture of the world. It is the totality of ideas about matter and its connection with motion, about the forms of its existence - space and time, about the nature of the laws that exist in nature. With the development of science, the picture of the world also changes, but its change is slower than the accumulation of specific knowledge.

All theories are combined in the scientific picture of the world, and thanks to this, it can fulfill the function of systematizing knowledge in the content of education. At the same time, it performs a worldview function.

To solve the problems, the well-known methodology of operations research is used, which consists in constructing an adequate mathematical model (for example, problems of linear, nonlinear, dynamic programming, problems of

queuing theory, game theory) and applying methods to find the optimal control strategy for targeted actions action.

The central place among the various methods of analysis and synthesis of systems is occupied by modeling. It is a special form of experiment consisting in the study of systems using its model. There are quite diverse forms of modeling, which depend on the object of study, goals, capabilities and expediency. Modeling can be subject, for example, physical modeling, subject-mathematical, when instead of the object under study, an object of a different physical nature is considered, described by the same mathematical relationships as the original object, and symbolic - modeling using various language tools, for example, mathematical.

Of critical importance in systems theory and system analysis is the research method based on analogies. This method allows you to transfer information about properties, relationships, functions, etc. about one object (studied) to another (studied).

System analysis as a discipline was formed as a result of the need to study and design large (large-scale) and complex systems, to manage them in conditions of incomplete information, limited resources and lack of time. System analysis does not consider any, namely large and complex systems.

Sources:

1. <https://gtmarket.ru/concepts/7111>
2. <http://www.kbuapa.kharkov.ua/e-book/db/2014-2/doc/1/05.pdf>

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ОПЕРАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В АПК

Зейналов Р. Е.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Кахович Ю. О.)

Розвиток агропромислового комплексу залежить від наявності сучасних технологій, технічної та фінансової забезпеченості підприємства, ринкових досліджень, кваліфікації співробітників підприємства, ефективного управління.

В сучасних умовах економіки України особливого значення набувають питання практичного застосування сучасних форм операційного менеджменту, що дозволяють підвищити соціально-економічну ефективність будь-якого підприємства.

Агросектор довго знаходився на периферії уваги ІТ-підприємців. Скептицизм по відношенню до новітніх технологій в агросфері завжди був пов'язаним із консерватизмом власників агрокомпаній і низьким рівнем проникнення базових інформаційних технологій в аграрному бізнесі.

Ситуація почала змінюватися у 2014 році. Цьому сприяли успішні проекти і зростання інтересу зі сторони інноваційних агрокомпаній.

На сьогоднішній день достатня кількість топових українських фірм користується не лише GPS-трекерами, але й квадрокоптерами, безпілотниками. За допомогою свого системного забезпечення та обладнання, ці гаджети прогнозують урожайність, інформацію по випаровуванню, кількості азоту, необхідність добрив.

Хоч і так звані «новітні аграрні технології» по кількості зіркових проектів доки неможливо зіставити з іншими нішами, інтерес бізнесу до агросектору зі сторони ІТ-підприємців почав зростати. Головною причиною є те, що частка АПК в економіці України є великою. Цей потенціал треба зберегти і розвивати.

Враховуючи всю важливість даної проблематики, необхідно впровадити такі шляхи розвитку для агропромислового комплексу:

1. Запровадження електронних карт полів. В Америці та Європі система електронних карт полів діє вже досить давно, в той час як Україна почала використовувати такі карти лише з 2018 року. Новий підхід дозволяє визначити умови розвитку рослин по кожній ділянці. Електронна карта створюється за даними дослідження поля, після чого, з її допомогою визначають, де глибше орати, густіше сіяти чи вносити більше добрив. Основні переваги електронної карти:

- наочна, а тому зручна та ефективна;
- можна вносити зміни в режимі реального часу;
- точна та інформативна, до будь-якого блоку даних забезпечений швидкий доступ;
- поєднувана з комп'ютерним програмним забезпеченням.

Маючи на руках карту з характеристиками поля по кожній ділянці, фермер отримує можливість раціонального розподілення ресурсів. Виключається перевитрата та недостатність певних факторів для кожної ділянки. Після внесення в базу ресурсів, транспортних засобів, кількості робітників та робочих годин, автоматично розраховується оброблена площа, намолот, витрати пального та інші параметри.

2. Стабілізація інтернет-з'єднання. Даний фактор дозволить повно та безперешкодно користуватись усім спеціалізованим програмним забезпеченням, новітніми транспортними засобами обробки землі та трекерами. На сьогоднішній день нові комбайни та трактори можуть працювати без участі водія, який виконує функцію лише наглядача. Велика кількість нової техніки програмується під певну ділянку на полі, яку вона повинна обробити за певний проміжок часу. Перешкодою до відстеження такої техніки є ненадійне інтернет-покриття, яке не дозволяє завдяки супутникові відслідковувати рух техніки.

3. Застаріла техніка. Даний фактор є найглобальнішим, має найбільший негативний вияв в плані перевитрат на обслуговування техніки, пальне, а також, дуже важливо, комфорт робітника. Проте ця проблема вирішується лише одним способом – заміною старою технікою на нову, більш ефективну, комфортну та стійку.

4. Консервативність. Останньою проблемою є типова проблема майже кожного українця – надмірний консерватизм та боязкість змін. По суті, частка цього фактора у проблематиці симбіозу АПК та ІТ-виробництва, є найвагомішою, тож її рішення є вкрай складним, адже середній вік українського фермера складає 50 років.

Розвиток нових технологій сьогодні є запорукою розвитку підприємницької діяльності. Ці зміни є неминучими. Потрібно змінювати управлінські процеси відповідально до сучасних вимог суспільства.

Список використаних джерел:

1. Рульєв В. А. Менеджмент : навчальний посібник / В. А. Рульєв, С. О. Гуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 312 с.

2. Умный агробизнес. Как украинские IT-предприниматели завоевывают аграрный рынок [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.epravda.com.ua/rus/publications/2016/03/10/584612/>

3. Світові тренди та українські реалії: ІТ, діджиталізація та «точні» технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <http://agrobusiness.com.ua/agrobusiness/item/9974-svitovi-trendy-ta-ukrainski-realii-it-didzhytalizatsiia-ta-tochni-tekhnologii.html>

МОЛОДІЖНА ПОЛІТИКА ЯК ОДИН ІЗ КЛЮЧОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ІНКЛЮЗІЇ МОЛОДІ

Стоцька Л. М.

Проблеми повноцінної інтеграції молоді, як окремої соціальної групи, в суспільство залишаються актуальними і невирішеними на сьогоднішній день. Молодь є суспільно диференційованою соціально – демографічною спільнотою, для якої характерними є специфічні фізіологічні, соціально-психологічні, теоретико-пізнавальні, культурно-освітні та інші властивості [5].

Перед спільнотою молоді часто постає проблема браку прав, суспільного статусу та влади не лише по причині віку, а також тому, що вони потрапляють в період наявності одночасно потреб їх захисту та залежності як дітей та самостійності і самовизначення як дорослих осіб. Молодь також часто розцінюється старшими як непокірні і такими, що завдають клопоту, і такі погляди цілком вписуються у контекст ідеї Джеффа "Нація, яка воює зі своєю молоддю" [2]. Ряд вчених розглядають молодь як нестабільну спільноту, зокрема Браун (1998), припускає, що молодь як недисциплінована та неконтрольована соціальна група

становить загрозу соціальної стабільності. І все ж, є низка досліджень, які дозволяють припустити, що молоді люди в значній мірі конформістські та конвенціональні у своїй поведінці та прагненнях (Jeffs and Smith 1998, Williamson 1997). Однак молодь, як соціальна група часто відмежована від основного суспільства обмеженим розумінням та існуючим високим рівнем песимізму серед дорослих. Також багато молодих людей є залежними від сім'ї та держави при переході до дорослого життя (фінансова залежність, можливість професійної зайнятості, громадянство та ін.), що звичайно ускладнює процес соціальної інтеграції.

Соціальна інтеграція - прийняття індивіда іншими членами групи. Це процес встановлення оптимальних зв'язків між відносно самостійними малозв'язаними між собою соціальними об'єктами і подальше їх перетворення у єдину, цілісну систему, у якій узгоджені та взаємозалежні її частини на основі спільних цілей, інтересів. Під соціальною інтеграцією розуміється залучення людей які належать до тих чи інших соціальних груп в суспільство як повноправних його членів, що беруть активну участь у всіх сферах життєдіяльності. Це означає, що соціальна інклюзія повинна розглядатися як процес, що веде до соціальної інтеграції, а сама інтеграція – як результат цього процесу. Таким чином, інклюзія є активним процесом зміцнення почуття приналежності індивіда або групи до спільноти, що веде до соціальної інтеграції.

Розглядаючи терміни інтеграція і інклюзія важливо відзначити й те, що інклюзія – це процес, що відбувається з індивідами (соціальними групами), а інтеграція – процес, що відбувається в самому суспільстві [6].

Зворотнім процесом до соціальної інтеграції є соціальне виключення, яке виникає внаслідок множинних порушень підсистем суспільства, а, отже, соціальна інклюзія також повинна бути багатовимірною. Серед аспектів (напрямків, заходів) соціальної інклюзії в цих соціальних підсистемах слід виділити політико-правові (можливість реалізації своїх прав та інтересів), соціально-економічні (викорінення бідності, наявність гідно оплачуваної роботи, якісне житло та комунальні послуги), соціокультурні (доступне і якісне освіту, включеність в культурне життя спільноти) і ін. Соціальна інклюзія на індивідуальному рівні передбачає сукупне наявність принаймні трьох компонентів: це включеність в групу, включеність в діяльність і почуття включеності, приналежності, позитивну самоідентифікацію, емоційний контакт з соціумом [4].

Серед основних завдань молодіжної державної політики в Україні особливо важливими для забезпечення соціальної інклюзії молоді є:

- створення гарантованих соціально-економічних, політичних та інших необхідних стартових умов для соціалізації молоді;
- координація зусиль державних органів, партій, організацій, об'єднань, рухів, соціальних інститутів щодо забезпечення умов для розвитку і самореалізації молоді [3].

Незважаючи на наявність завдань молодіжної політики які прямо чи опосередковано сприяють інклюзії молоді, для збільшення ефективності варто врахувати що проблеми, які стоять на заваді інклюзії є комплексними і для їх вирішення молодіжна політика має бути взаємно інтегрованою з іншими напрямками соціальної, правової та економічної політики держави. Молодіжна політика є одним із ключових механізмів забезпечення соціальної інклюзії молоді; на ряду з просуванням недискримінаційних практик та поглядів суспільства щодо молоді. Поєднання значних змін у ставленні та практиці, а також інноваційна та справді всеосяжна молодіжна політика могла б допомогти молодим людям почати відчувати все більше визнання та поваги у нашому суспільстві.

Список використаних джерел:

1. Chaikin O. Corporate responsibility, ecological certification aspect. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. 2014. Vol. 36. № 3. – 463 – 470 p.
2. Jeffs, T, and Smith, M. K. (1998) 'Youth' in M. Haralambos (ed.) *Developments in Sociology Volume 14*, Ormskirk: Causeway Press, pp. 55-79
3. Горбатенко В. П. Політологічний енциклопедичний словник / В. П. Горбатенко. – К.: Генеза, 2004. – 367 с
4. Байда Л. Ю., Красюкова-Енс О. В., Азін В. О. та ін. ; за заг. ред. Байди Л. Ю., Красюкової-Енс О. В. *Інвалідність та суспільство : навч. посіб. / К. : Київський університет, 2011. 188 с.*
5. Піча В. М. Соціологія: Курс лекцій / В. М. Піча, О. М. Семашко, Н. Й. Черниш. – К.: Заповіт, 1996. – 221 с.
6. Савчук Д. А., Мельник Ю. Р. Аналіз суспільної системи за допомогою індикаторів соціальної інклюзії / Головний редактор. – 2019. – С. 139.

THE SYSTEM APPROACH AS A COMPONENT OF EDUCATIONAL INNOVATION

Dubyna A.P.

*(Scientific adviser – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor
V. Velichkin)*

The authoritative scholars of the present time argue that the innovative processes in the modern world are possible only on the basis of a systematic approach [1, 2].

The educational innovation is no exception, because in the educational sphere there are all signs of the managing complex systems, which is confirmed by the definitions of the concepts "system" and "system approach". Thus, Bech Yu. And Sleptsov A. the system is called a set of objects with their relations and relations, which has the following features: integrity (a certain independence of the system from the external environment and from other systems), connectivity (the presence

of connections that allow you to connect multiple elements of the system using element-to-element transitions), function (presence of goals, which is not a simple sum of the goals of elements belonging to the system). The system in its development goes through several stages: emergence, formation, transformation (through innovation and innovation). Obviously, everything points to the need to study educational processes, using the methodology of systems research, which is based on a systematic approach, the essence of which is to consider the system of any degree of complexity.

First of all, it should be noted that the analysis of the processes of updating the educational space indicates the three main levels (depending on the scale), where they are carried out: macro-level, mezo-level, micro-level.

At the macro level, there is a paradigm update of the entire education system, the main components of which are pre-school, general secondary, extracurricular, vocational, higher and postgraduate education.

Macro level is characterized by systematic updating of the educational process, is the realization of various education paradigms that dominated in the different periods of society development: "knowledge", "cultural", "technocratic", "humanistic", "social" and others.

On the mezzanine – an update of the educational process of each component of the system, which reflects its characteristic features.

The level of education is characterized by a component renewal of the education system due to the following areas: humanization, humanization, differentiation, diversification, standardization, multilevel, fundamentalization, computerization and others.

At the micro level – updating of individual elements of the pedagogical process. This level is characterized by the renewal of the holistic pedagogical process at the expense of its improvement, that is, the introduction of the new into its various elements: target, content, procedural, technological, managerial, etc.

It should be noted that all innovations in the education system could be considered as:

- correlation of the new with the traditional in the pedagogical process;
- scale of the innovation; innovativeness of innovation potential;
- innovation depending on the sources that offer their ideas.

Today, the attention of scientists is attracted by innovative processes in the educational field, which is caused by a number of requirements for the quality of national education. Therefore, according to the principle of innovation potential can be distinguished: improvements related to modification, rationalization, modernization; radical innovations related to the transformation of the traditional system into an alternative one; complex (combinatorial), covering elements of both perfection and transformation.

An integral part of the pedagogical process is the educational process, the innovation of which has a complex and long way - it is the formulation of the

philosophy of innovation, which is then specified in the main categories (elements) of the educational process: target, content, process, technological and evaluation.

Yes, innovation:

- the target component influences the structure and content of the curriculum of both the individual discipline and the whole set of disciplines;
- the content component influences the content and structure of both individual disciplines and of education as a whole;
- the procedural component influences both the structure of students' educational and cognitive activity and the structure of the teacher's professional activity.
- the technological component influences both the structure and content of methodological manuals and all methodical work.
- the evaluation component affects the didactic system.

An innovative process in education is a set of consistent, logical actions aimed at updating it. One of the ways that has led to an upgrade of the education system is to transform the traditional process into an innovative one as an alternative to the existing system. In it, the learner is defined as an equal subject of educational interaction, education is focused not on the subject being studied, but on the personality of the person, on his individual features.

Literature:

1. Северзин Г.К. Теоретический анализ понятия «Иновационное развитие в университетском образовании» / Гбоко Кобена Северзин // Мир науки, культуры, образования. – № 4(47). – 2014, 165–170.
2. Иновационные технологии в образовании // Материалы IV МНТК, 30.11.2016. – Тюмень. – 2016. – 216 с.

ІНТЕРНЕТ-МАРКЕТИНГ

Середняк О. С., Мишуста Д. А.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Літовченко Б. В)

На сьогодні практично всі комерційні компанії мають представництво в Інтернеті у вигляді повноцінного ресурсу, блогу, сторінки. Однак просто створивши мережевий ресурс і навіть заповнивши його інформаційним контентом, ви не зможете забезпечити автоматичне збільшення продажів і зростання популярності компанії .

Інтернет-маркетинг (internet marketing) — це сукупність прийомів в Інтернеті, спрямованих на привернення уваги до товару чи послуги, популяризацію цього товару (сайту) в мережі і його ефективного просування з метою продажу.[1]

Комплексний інтернет-маркетинг застосовує всі можливі канали реклами і просування ресурсів в інтернеті для збільшення відвідуваності сайту і зростання продажів.

Основні інструменти інтернет-маркетингу [2]:

- SEO-оптимізація (просування в пошукових системах);
- e-mail-розсилка;
- реклама в соціальних мережах;
- контекстна реклама;
- банерна реклама;
- арбітраж трафіку.

Основне завдання інтернет-маркетингу, так само як і звичайного маркетингу полягає в наданні, просуванні товарів і послуг споживачам та встановленні прямих взаємин з клієнтом з вигодою для компанії.

Ефективний маркетинг в Інтернеті (e-marketing) складається з наступних компонентів [3]:

1. Продукт (товар). Обов'язково те, що реалізується через мережеві ресурси, повинне відрізнятися якістю або якимись унікальними властивостями, щоб конкурувати з іншими сайтами і звичайними магазинами.

2. Ціна. Вважається, що в Інтернеті ціни дещо нижчі, ніж в офлайн магазинах.

3. Просування – багаторівнева розкрутка як самого сайту, так і окремих товарів. Цей елемент включає цілий арсенал інструментів SEO, контекстну, інтерактивну і банерну рекламу, роботу з громадами в соцмережах і блогами.

4. Точка продажу – власне сайт. Функціональний ресурс повинен мати оригінальний дизайн, якісну навігацію, юзабіліті вищого рівня.

Важливу роль відіграють і інші складові частини: цільова аудиторія, контент (вміст), залучення відвідувачів на маркетингові процеси.

Значна частина користувачів всесвітньої мережі поступово відмовляється від інших джерел інформації: є люди, які вже багато років не дивляться телевізор, не читають паперову пресу, а отримують всі необхідні відомості з всесвіту Інтернету. Це швидше, простіше і ефективніше.

Близький момент, коли більша частина покупок буде здійснюватися користувачами через мережу: відсоток таких угод від загального числа продажів зростає щомісяця. Цій тенденції і сприяє розвиток Інтернет-маркетингу [4].

Мережеві комунікації характеризуються своїм швидкою дією та ефективністю: зробити замовлення через онлайн-маркет можна протягом пари секунд, а способи доставки товару з кожним роком удосконалюються і прискорюються.

В інтернет-маркетингу є три особливості, які відрізняють його від класичного маркетингу:

1. Інтерактивність. В мережі інтернет можна напряму взаємодіяти з аудиторією, підтримувати зв'язок з клієнтами та контролювати ситуацію.

2. Таргетинг. Це механізм, що дозволяє виокремити із усієї наявної аудиторії тільки цільову та транслювати рекламу тільки цій частині аудиторії.

3. Веб-аналітика. Вона допомагає розуміти, які саме дії були максимально ефективними та залучили на сайт більше відвідувачів, які згодом конвертувалися в покупки.

Інтернет-маркетинг змінюється постійно. Важливо за цим слідкувати, щоб розуміти, які інструменти більш не працюють, як це відбулося з покупкою посилань, а які із новинок набирають оберти, як контент-маркетинг.

Головним трендом в даний час є ріст популярності контент-маркетингу. Також варто звернути увагу на пониження ролі SEO. Важливим трендом є мобільна оптимізація, адже мобільний трафік став перевищувати стаціонарний. І останнім трендом, який ми б хотіли зауважити, є збільшення ролі відеоконтенту, бо третину часу користування інтернетом займає саме відеоконтент [5].

Список використаних джерел:

1. Успенский И. В. Интернет-маркетинг: учеб. / И. В. Успенский. – СПб.: Изд-во СПбГУЭиФ, 2003. – 462 с.

2. Діброва Т. Реалії ринку Інтернет-реклами в Україні: [Про активне використання Інтернету як засобу просування товарів та послуг в Україні] / Т. Діброва, М. Лебеденко. // Маркетинг в Україні. – 2007. – № 2. – с.21 – 24.

3. Балабанов И.Т. Электронная коммерция. – СПб: Питер, 2001. – 336 с.

4. Голик В. С. Оценка эффективности функционирования интернет-проекта / В. С. Голик. // Маркетинг в России и за рубежом. — 2016. — № 3. — С. 76–86.

5. <http://itstatti.in.ua/>-«ІТ блог про: заробіток в інтернеті, інвестиції, бізнес, трейдинг, сайти та їх просування в пошукових системах»

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ТА СЛУЖБА В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ТА ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК

Пудло В. О.

(Науковий керівник – к.е.н, доцент Архирейська Н. В.)

Для сучасної України характерні глибокі трансформаційні зміни, що відбуваються в усіх сферах життєдіяльності нашого суспільства. Однією з основних сучасних реформ є адміністративна, яка включає, у тому числі, реформу публічної служби, спрямовану на її оновлення та модернізацію. Адже світовий досвід свідчить, що для ефективної роботи держави та

забезпечення високого рівня суспільного розвитку необхідна ефективна, функціональна система публічної служби, в якій добре збалансовані державна та муніципальна складові. Досягнення балансу між державною службою та службою в органах місцевого самоврядування, їх ефективна взаємодія, необхідні для побудови ефективної територіальної організації влади в Україні.

Досягнення вказаного балансу неможливе без формулювання ідеології побудови нової територіальної організації влади в Україні. Адже за двадцять вісім років незалежності ідеологія адміністративних реформ не лише не була реалізованою, а навіть зрозуміло сформульованою. За відсутності зрозумілої ідеології суспільної перебудови різні за своїм змістом та масштабами, адміністративні реформи, як правило, закінчувалися невдало. Через це ідеї поділу влади, верховенства права, права на місцеве самоврядування тощо не набули в Україні завершеної правової форми.

Для розробки ідеології побудови нової територіальної організації влади в Україні важливе розуміння сутності державної служби та служби в органах місцевого самоврядування.

Відомо, що родове поняття «служба» визначається як вид трудової діяльності, об'єктом впливу якого є людина, особистість, її основні соціально-біологічні якості [1, с. 304]. Під службою можна розуміти і відомчий підрозділ (Департамент карного розшуку Національної поліції України, Управління ліцензування, обстеження та паспортизації Державної архітектурно-будівельної інспекції та ін.), і самостійне відомство (Служба безпеки України, Державна фіскальна служба України та ін.).

За визначенням С. Д. Дубенко, державна служба уявляє собою механізм здійснення завдань і функцій держави. Значення державної служби зумовлюється тим, що серед усіх питань, що стоять перед державою, головним є питання про кадри, передусім кадри керівників [2, с. 133].

О. Ю. Оболенський справедливо визначив державну службу як один із основних видів діяльності держави, пов'язаної з правовим регулюванням усіх аспектів роботи державних службовців та формуванням кадрового потенціалу управління державою [3, с. 61].

Щодо нормативного визначення, то чинний Закон України «Про державну службу» визначає її як публічну, професійну, політично неупереджену діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави [4].

В свою чергу, термін «служба в органах місцевого самоврядування» є відносно новим для вітчизняного законодавства. Його поява зумовлена необхідністю реалізації положень статті 7 Конституції України, згідно якої в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування [5].

Закон України «Про службу в органах місцевого самоврядування» визначає службу в органах місцевого самоврядування як професійну, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом [6].

При цьому і державну службу і службу в органах місцевого самоврядування ми вважаємо гарантами розвитку суспільства та інструментами управління, що спрямовані на створення й підтримання ефективних взаємозв'язків влади із суспільством. Вони спільно утворюють інститут публічної служби, що покликаний встановити партнерські взаємовідносини між владою і суспільством. Спільним для державної служби та служби в органах місцевого самоврядування є те, що вони покликані служити від імені народу та для народу, об'єднати зусилля органів публічної влади, суспільства й громадян щодо побудови співпраці, надання якісних послуг населенню та створення гідних умов людського життя.

Спільною ознакою для державної служби та служби в органах місцевого самоврядування є те, що це професійна діяльність, пов'язана із зайняттям посад, спрямована на оптимальне забезпечення прав та свобод людини та громадянина, які визначають зміст та спрямованість діяльності організаційних структур державної влади та місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб. Більш того, й проблеми становлення, функціонування та розвитку служби в органах місцевого самоврядування, діяльності органів місцевого самоврядування, їх виконавчих органів, багато в чому є спільними з проблемами, які існують у функціонуванні державної служби.

Для правового статусу державного службовця та правового статусу службовця органу місцевого самоврядування характерний ряд об'єднуючих конструкцій, їх права, обов'язки, відповідальність, коло повноважень, види служби, надходження на службу і припинення службових відносин та ін. майже однакові.

Водночас інститути служби в органах місцевого самоврядування та державної служби, незважаючи на наведені спільні риси, є відмінними за своєю природою видами публічної служби, як з позиції принципів їх організації, проходження, так і функціонування.

Специфіка служби в органах місцевого самоврядування як форми публічної служби проявляється в: наявності особливого суб'єкта, від імені та в інтересах якого вона здійснюється - територіальної громади; особливому об'єкті: місцеві інтереси та нужди, питання місцевого значення та ін.; низці особливостей проходження, різних сферах компетенції державної служби та служби в органах місцевого самоврядування та ін.

Отже, з наведеного можна зробити висновок, що служба в органах місцевого самоврядування та державна служба мають спільні риси, однак за своєю природою є різними видами публічної служби, як з позиції принципів їх організації, проходження, так і функціонування.

Список використаних джерел:

1. Баранчиков В.А. Муниципальное право. М., 2000. 383 с.
2. Дубенко С. Д. Кадрове забезпечення державного управління в Україні: навч. посіб. / С. Д. Дубенко; за заг. ред. Н. Р. Нижник, В. М. Олуйка // Державне управління в Україні: наукові, правові, кадрові та організаційні засади. - Львів : Вид-во Нац. ун-ту «Львів політехніка», 2002. – 352 с.
3. Оболенський О. Ю. Державна служба : навч. посіб. / О. Ю. Оболенський. – К. : КНЕУ, 2003. - 465 с.
4. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 № 889-VIII // Відомості Верховної Ради, 2016, № 4, ст.43.
5. Конституція України: Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30, ст. 141.
6. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07.06.2001 № 2493-III // Відомості Верховної Ради України, 2001, № 33, ст. 175.

THE GENERAL SYSTEM THEORY AND PHILOSOPHY

Krivohatko V. S.

*(Scientific adviser – Candidate of Technical Sciences, Associate Professor
V. Velichkin)*

The general system theory (GTS) is a scientific field related to the development of a set of philosophical, methodological, specifically scientific and applied problems of analysis and synthesis of complex systems of arbitrary nature. Often, the general theory of systems is called "systemology." The latter is defined as the science of systems.

The most important feature of the GTS is its interdisciplinary character. The basis for this is the analogy (isomorphism) of processes occurring in systems of different types, of different nature. This makes it possible to transfer knowledge from one industry to another.

"General" means that the GTS is deductive in nature and integrates other theories. Deductive is understood that most of the conclusions of this theory about the elements of sets and relations between them are performed on the basis of knowledge of the common properties of all sets.

"Theory" is a subclass of statements that are considered true. Theory is a system of generalized knowledge, an explanation of certain aspects of reality.

Theory is a spiritual, imaginary reflection and reproduction of reality. The structure of theory is formed by principles, axioms, hypotheses, laws, judgments, propositions, concepts, categories, facts. The theory consists of a relatively solid core and its protective belt. At the core are the basic principles. The theory's protective belt contains auxiliary hypotheses that specify the nucleus.

"System" – a set of interacting elements (components) and relationships between them, which generally perform a specific function. A system element is a structural unit that has features that express the main quality of the system. The idea of philosophical assertion as a prerequisite. The idea of anti-natural philosophical and anti-positivist interpretation of the relation between philosophy and science is expressed in the premise. Natural philosophy is characterized by a speculative interpretation of nature as a philosophical attempt to explain natural events, which I. Newton understood as a "natural (mathematical-deductive) doctrine of nature, where the deductive way of linking philosophical and scientific position is decisive. Positivist understanding of the relationship between philosophy and science is characterized by the denial of the cognitive value of philosophical ideas for the development of science, which must engage in "positive knowledge", that is, based on knowledge of facts. The purpose of science is to describe and classify facts as the most stable element of knowledge, and explanations through philosophical (metaphysical) provisions that are not provided for proof, devoid of practical benefit and unnecessary. The prerequisite relationship between philosophy and science leaves aside both the deductive dependence of scientific terminology on philosophical ideas inherent in natural philosophy and the neglect of the importance of philosophy for the development of scientific knowledge, characteristic of positivist thinking. A.I. Uimov analyzes the difference between the subjects of philosophy and the special sciences, focusing on the specifics of statements inherent in philosophical position, on the one hand, and scientific statements, on the other. Definition of the subject of philosophy, according to A.I. Uimov, related to the specifics of philosophical provisions: "The subject of philosophy can be defined as: philosophy is a system of prerequisites that apply to any field of knowledge."

In my opinion, the philosophical idea is not the "foundation" from which the scientific idea is derived, which was essential for a natural-philosophical understanding of the relation between philosophy and science. Next we consider the basics of parametric general systems theory and dual system modelling.

The phenomenon of the dual system modelling is based on the features of categories that are fundamental to the parametric general systems theory (GTS). The categorical basis for parametric GTS are two three categories: 1) categories

"thing, property, relation" and 2) categories "defined, indefinite, arbitrary". A.I. Uimov explores the relationship of categories of things, properties and relationships, introduces the principle of duality, which is manifested in the definitions of categories of "property" and "relation", introduces two dual to each other definitions of the concept of the system, which reveals the relationship of duality and complementarity of descriptors - the concept, structure and substrate of the system - system determinants. In parametric ZTS system model with attributive concept and relational structure has the following form:

$$(iA) \text{ Sist} = \text{df} ([a (* iA)]) t \quad (1).$$

This formal entry reads as follows: "Any object is a system by definition if there is a relationship in that object that has a specific property."

A system model with a relational concept and attribution structure looks like this:

$$(iA) \text{ Sist} = t ([iA (* a)]) \quad (2).$$

In a system model with an attributive concept, there is a relational structure designated as $[a (* A)]$;

in a system model with a relational concept, there is an attribute structure designated as $[(A *) a]$.

The star indicates the direction of reading formulas denoting relational and attributive structures. In the formula $[a (* A)]$ denoting the relational structure, the relations are realized on the object (substrate) – A. In the formula $[(A *) a]$, which denotes the attributive structure, the properties a are realized on the object (substrates) – emphasizes that a complete systemic representation can be obtained only if both dual systems are used, system models, which are also complementary. This provision is a certain principle that can be called the complementarity principle of dual system descriptions.

Sources:

1. Uyomov A. I. To the nutrition about the mutual subject of philosophy and special sciences // Philosophical problems of natural science // Scientific Journal. – VIP. 7. – K.: Publishing house of Kyiv University, 1967. – S. 13–22.

2. Uyomov A.I. System approach and general theory of systems. – M.: Thought, 1978. – 270 p. 3. Uyomov A.I. Systemic aspects of philosophical knowledge. – Odessa: Negotiant, 2000. – 184 p.

ІННОВАЦІЙНІ ВПРОВАДЖЕННЯ У ПРОЦЕСИ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА

Новіков О. І., Олексієнко Р. Ю.

Існує думка, що однією з найважливіших світових тенденцій у ХХІ столітті можна вважати якісну структурну трансформацію глобальної економіки, пов'язану з глибокою інтеграцією цифрових і «хмарних» технологій у реальні економічні процеси. Причому, трансформаційні ефекти від впровадження сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій поширюються на всі сфери соціально-економічної діяльності, обумовлюючи, у свою чергу, необхідність кардинального перегляду принципів стратегічного управління інноваційним розвитком організації.

На нашу думку, в якості основних важливих трансформаційних ефектів, що виникають в процесі інтеграції інформаційних процесів в управління економічною діяльністю підприємства, можна виділити такі, як:

- зростання ролі інформаційного ресурсу в створенні вартості товарів;
- автоматизацію виробничих і управлінських процесів за допомогою складних інновацій, заснованих на симбіозі штучного інтелекту, адитивних технологій та інтернету речей;
- інтенсифікацію ринкової взаємодії з господарюючими суб'єктами на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій;
- трансформацію інформаційних продуктів і послуг в автономну глобальну ринкову галузь.

Як продемонструвала практика, прискорення темпів розвитку і впровадження інформаційно-телекомунікаційних технологій в реальні економічні процеси дозволило сформувати віртуальний економічний простір, що володіє багатьма суттєвими перевагами, в порівнянні з традиційної ринкової моделлю.

Як приклад, зараз промислові господарюючі суб'єкти, які здійснюють економічну діяльність за допомогою віртуальних ринків, отримують можливість експоненціального розширення зони географічного охоплення споживачів, а також часткового нівелювання закону спадної граничної продуктивності в частині скорочення основних видів трансакційних та інших супутніх витрат.

Крім того, першість у генеруванні нових ідей частково зміщується від «ключової компетентності» підприємств, що реалізують інноваційну діяльність, до «когнітивного простору споживача» і «ресурсного простору співпрацюючих сторін», які стає можливо формалізувати за допомогою інтенсифікації взаємодії суб'єктів у віртуальному економічному просторі.

Можна стверджувати, що у даний час тенденція стрімкої цифровізації глобального соціально-економічного простору опосередковує якісні

трансформації характеру взаємодії суб'єктів інноваційної діяльності, змінюючи спрямованість і кількості інформаційних потоків, які направляються один одному суб'єктами інноваційної діяльності за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Така тенденція актуалізує необхідність коригування принципів управління інноваційною інфраструктурою, уточнення сутності та призначення її основних підсистем.

З позиції теорії управління при зміні вхідних і вихідних сигналів керуючого об'єкта, в якості якого ми розглядаємо інформаційну підсистему інноваційної інфраструктури, необхідно ідентифікувати об'єкт управління стосовно до змін, що відбуваються в його структурі і властивостях.

При розгляді інноваційної інфраструктури в контексті феномена «цифровізації економіки» вважаємо за доречне ввести в науковий обіг таку дефініцію, як «інноваційно-комунікаційна система» як термін, що найбільш точно ідентифікує її інформаційний аспект з урахуванням тенденцій цифровізації соціально-економічних реалій, опосередкованих високим рівнем розвитку науково-технічного прогресу, важливістю якісної зміни структури і кількості інформаційних потоків між об'єктами інноваційної діяльності, а також потенційними можливостями використання організаційних і технічних аспектів управління інформацією, необхідною для генерування інновацій на рівні регіональних інноваційних систем.

У свою чергу, особливого аналізу вимагає інформаційна підсистема, функціональне призначення якої зміщується від пасивного інформаційного забезпечення суб'єктів інноваційної діяльності до формування проактивного інформаційно-комунікаційного простору, який відповідає можливостям і вимогам НТП і глобальної інноваційної системи.

Таким чином, глибока інтеграція цифрових і «хмарних» технологій в реальний сектор економіки несе в собі великі можливості щодо трансформації результатів інноваційної діяльності організацій різних масштабів і форм власності на базі інтеграції ресурсного простору кожного з економічних суб'єктів і підвищення якості обробки і аналізу даних. Проте, даний процес актуалізує необхідність реалізації узгоджених і послідовних дій усіх суб'єктів економічного простору як державного, так і приватного сектора.

При цьому більшу частину формалізованих завдань, спрямованих на нівелювання бар'єрів інноваційного розвитку інформаційно-комунікаційних систем, можна реалізувати лише на рівні органів державної влади, так як рівень муніципальних органів управління, на наш погляд, поки не здатний забезпечити оптимальну реалізацію відповідних заходів на умовах комплексного стратегічного підходу у всіх суб'єктах управління.

Як напрямки подальших досліджень вважаємо за доцільне розглядати вивчення і формалізацію синергетичних ефектів інтегрованого управління підсистемами інноваційної інфраструктури, що виникають в результаті узгодженого та комплексного вирішення проблем організаційного, інформаційного, технічного та фінансового характеру, адже реалізація інтегрованого підходу в управлінні і розвитку інноваційної інфраструктурою, безсумнівно, є основою для якісної структурної трансформації глобальної інноваційної системи.

ЗМІНИ У ЗОВНІШНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ

Грудський Р. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

Зміна ролі інформації в системі економічних відносин, перетворення її в один з ключових чинників виробництва товарів і послуг, що спостерігається на тлі динамічного технологічного розвитку суспільства, зумовили створення відокремленої області наукових знань, що вивчає особливості інформаційного забезпечення процесів, що протікають у зовнішньому середовищі підприємств на макро- і мікрорівні. Сьогодні господарючі суб'єкти змушені працювати в умовах оновленого постіндустріального суспільства, невід'ємною складовою якого є цифрова економіка. Діджиталізація економіки обумовлює динамічну трансформацію зовнішнього середовища підприємств, а саме економічних, політичних, соціальних, культурних, технологічних факторів. Підприємствам необхідно адаптуватися до таких змін, проводити безперервний моніторинг управлінських процесів та здійснювати їх оптимізацію. У зв'язку з такою адаптацією з'являються як нові можливості, так і нові ризики.

За таких умов підприємства формують такі управлінські моделі, в яких по-новому розставляють свої пріоритети. Так, знижується роль основних засобів, які традиційно приносили компаніям великі доходи, а основними двигунами бізнесу стають нематеріальні активи та інформація.

З підвищенням інформаційної прозорості ринків багато незалежних виробників і продавців товарів та послуг стали значно проявляти свою активність, підвищується рівень конкуренції на ринках сировини і комплектуючих, що зумовлює поділ вертикально-інтегрованих корпорацій. В управлінні бізнес тяжіє до підходів, заснованих на «гнучкій спеціалізації», що дозволяє оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Розвиваються неформальні зв'язки між компаніями, менеджмент децентралізується, видозмінюються відносини всередині компаній. Підвищується роль творчої праці на всіх рівнях управління,

вітається ініціативність і готовність взяти на себе відповідальність, відбувається переоцінка ролі корпоративної культури.

В умовах діджиталізації економіки значно загострюється конкуренція, прискорюється її динаміка, змінюються підходи до формування переваг у конкурентній боротьбі. Ключовою конкурентною перевагою стає здатність оптимально консолідувати ресурси і уникати прямого суперництва з більш сильними конкурентами. Загальний підхід до отримання переваг залишається незмінним: вивчити ринок і опрацювати ті перспективні напрямки, які недооцінили конкуренти. При цьому, змінюються методики отримання переваги: перспективи для розвитку виникають в результаті дій самих суперників. Сутність цих методик зводиться до дезорганізації ринку, тобто порушення встановлених «правил гри» (методів задоволення потреб клієнта, методів конкурентного впливу).

Невизначеність маркетингового середовища в умовах діджиталізації економіки значно зростає. За таких умов основним фактором успішності конкурентної стратегії в умовах діджиталізації стає точне прогнозування та оперативність реакції. Важливим стає вміння грамотно працювати з інформацією і конвертувати знання в гроші. Змінюється так і само зв'язок підприємства з клієнтами. До настання цифрової епохи у відносинах між виробником і споживачем домінував виробник. Натомість цифрова економіка кардинально змінила формат відносин між споживачем і виробником. Внаслідок широкого поширення інформаційних технологій, зокрема, Інтернету, у сучасного споживача, як і у виробника, з'явилася можливість безпосередньо брати участь в процесі створення нових корисних речей, а також часто виступати ініціатором створення нових продуктів. Тому, встановлення більш тісних зв'язків зі споживачем — закономірна реакція виробників і продавців на трансформацію зовнішнього маркетингового середовища, поява нових можливостей і ризиків. У минулому компанії повинні були чекати, поки технологія «дозріє», і тільки потім надавати її споживачам. Сьогодні ж, компанії, що орієнтуються на відкриті інновації, запрошують споживача в інноваційний процес в якості партнера і одного з виробників.

Таким чином, в умовах діджиталізації максимальні конкурентні переваги отримує і закріплює за собою той виробник, який найбільш ефективно взаємодіє зі споживачем, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології. Розвиток нових технологій зумовило кардинальні зміни в методиках конкурентної боротьби і в світогляді ринкових суб'єктів, надало компаніям безліч можливостей щодо пошуку та реалізації на практиці нових способів підвищення конкурентоспроможності. Цифрова економіка стимулює підприємства до трансформації практично всіх інструментів і функцій бізнесу. Для успішного розвитку в нових умовах підприємства повинні постійно

підвищувати свою компетентність в області роботи з інформацією і особливо в сфері цифрових технологій збору, обробки та зберігання даних. Ключові напрямки підвищення компетентності як на рівні окремих працівників, так і на організаційному рівні включають підвищення ефективності роботи з новими джерелами даних про зовнішнє оточення бізнесу, з інноваційними каналами поширення організаційних знань, а також з новими підходами і критеріями аналізу зовнішнього середовища підприємства.

Список використаних джерел:

1. Тоффлер Э. Метаморфозы власти: знание, богатство и сила на пороге XXI века. М. : АСТ, 2008. С. – 195.
2. Флек М. Б., Угнич Е. А. Предприятие в условиях цифровой экономики: модель управления ресурсами / ПАО «Роствертол», Донской государственный технический университет: 2017. С. 481-508.
3. Соловьева Ю. Н. Направления развития маркетинговой компетентности в условиях цифровой экономики // Маркетинг Менеджмент в цифровой экономике, 2015, № 2

ВИКОРИСТАННЯ ПРОГРАМИ ЛОЯЛЬНОСТІ ДЛЯ МОТИВАЦІЇ СПІВРОБІТНИКІВ

Єжова О. М.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Феценко О. М)

Розвиток будь-якої компанії не можливий без персоналу, оскільки персонал – це основа основ розвитку підприємства. Велику увагу потрібно приділяти корпоративній культурі, та методам мотивації. Адже кадрова безпека стоїть на «трьох китах» – найму співробітників, формуванні їх лояльності та контролі.

Сама по собі лояльність сьогодні стає важливою перевагою практично у всіх ситуаціях. Традиційно це поняття застосовується для споживачів компанії, для них постійно створюються різні програми лояльності. Для співробітників це поняття застосовується рідко, в основному використовується один з елементів досягнення лояльності – мотивація. Лояльність як споживачів, так і співробітників до компанії є одним з головних чинників її функціонування [1].

В більшості компаній в Україні відсутня адаптаційна система або присутня у формальному вигляді. При відсутності адаптаційної системи нового співробітника відразу ж кидають у вир з головою в роботу або зовсім не приділяють уваги. При цьому, і в першому, і в другому випадку, чекають результатів, починаючи з першого місяця роботи співробітника. Про будь-яку лояльність нового співробітника до компанії, в цьому

випадку, не може бути й мови, оскільки до нього компанія поставилась нелояльно.

Для успішного проходження адаптаційного процесу новим співробітником, роботодавець повинен розробити чіткий адаптаційний план нового співробітника – ознайомити з компанією, її продукцією, наявними бізнес-процесами в середині компанії, ієрархічною структурою, посадовими обов'язками та правами, окреслити ряд задач та строки їх виконання з проміжними контрольними пунктами. Потрібно постійно дуже детально відстежувати всі заходи з адаптації нового співробітника та зробити цей процес максимально комфортним.

Головною метою мотивації є підвищення лояльності. Мотивація та лояльність не просто тісно пов'язані, а є наслідком один одного. Чим ясніша та прозоріша система мотивації, тим є вищою віддача від неї. Кожен співробітник компанії повинен чітко розуміти, за що він може отримати додаткові бонуси та за якими критеріями будуть для цього оцінюватися його досягнення в роботі. Відсутність мотивації у співробітника більше пов'язана з відсутністю чіткої системи розподілення бонусів, оскільки він не розуміє, за що його можуть преміювати. При формалізованій системі преміювання, співробітник чітко знає, за що його можуть преміювати та якій розмір бонусів буде нарахований [2].

Порівняльна оцінка – також важливий момент формування лояльності співробітника. Цей момент лояльності залежить, в першу чергу, від самої компанії. Співробітники бачать чи відчувають, хто як працює та яку зарплатню за це отримує. Як правило, неможна підвищити зарплатню працівнику просто так, тому що він добре працює, він повинен добре працювати, але за високоякісне виконання завдання можна надати премію, а підвищувати зарплатню у випадку підвищення рівня кваліфікації та відповідальності [3].

Зворотній зв'язок – це сфера особистих відносин, її побудова залежить, в основному, від керівника. Зворотній зв'язок – найсильніший фактор формування нелояльності. Наприклад, коли людина працює, проявляє ініціативу, але керівник постійно говорить погано про його роботу, що це може зробити кожен, чи, взагалі, замість результатів роботи постійно обговорює особисті якості підлеглого, то бажання що-небудь робити дуже швидко мине. Самооцінка працівника буде зростати разом з лояльністю весь час, поки він досягає очікуваного, якщо кожен крок до цілі був помічений та оцінений [4].

Отже, нажаль, в більшості компаній, програма лояльності часто є даниною маркетинговій моді чи відсутня взагалі. Програма лояльності повинна мати на меті побудову довгострокових і взаємовигідних відносин зі співробітником та охоплювати усі сфери діяльності компанії. Якщо для нового співробітника існує чітка система адаптації, проводяться тренінги,

корпоративні заходи, є чітко прописана система мотивації, якщо в компанії діє політика відкритих дверей до керівництва – це програма лояльності [5]. Але якщо нічого з вищенаведеного не притаманне компанії, співробітники не будуть віддані своїй справі. Таким чином, для того, щоб такий важливий чинник, як лояльність до компанії, тільки позитивно впливав на її діяльність, потрібно не тільки розробити програму лояльності для співробітників, а й впроваджувати її в життя.

Список використаних джерел:

1. Доміняк В. Лояльність персоналу як соціально-психологічна установка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dominiak.ru/publ/publ1.html> References.
2. Крупський А. Експрес-діагностика лояльності персоналу. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.kadrovik.ru/modules.php?op=modload&name=News&file=article&sid=10476>
3. О'Мэлли, Майкл Н. Створення прихильності: Як залучити і втримати талановитих співробітників за допомогою побудови тривалих відносин: Пер. з англ. – М.: Ексмо, 2018. – 320 с.
4. Райхелд, Фредерік Ф., Тил, Томас. Ефект лояльності: рушійні сили економічного зростання прибутку: Пер. з англ. – М. : Видавничий будинок «Вільямс», 2016. – 384 с. : іл.
5. Котлер, Філіпп. Маркетинг 3.0. Від продуктів до споживачів і далі – до людської душі : гер. з англ. – М. : Ексмо, 2011. – 240 с.

ПАРАЛЕЛІ МАТЕРІАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ТА ІЛЮСТРОВАНІ ПРИКЛАДИ У ЗБИРАННІ ПОДАТКОВИХ ЗБОРІВ

Воєводіна А. С.

(Науковий керівник – Сердюк О. С.)

Безперечно, картина І. К. Айвазовського «Вечір в Каїрі» 1870 року створення – одна з найгарніших і загадковіших робіт відомого на весь світ художника. Її справедливо можна вважати шедевром, який не має схожих аналогів. Ця картина також може слугувати живописним чудовим прикладом об'єднання особливого розвитку правової і матеріальної культури, так як має елементи платіжних відносин, податків та митних зборів при здійсненні обрядових мес, танців, різних виступів, що прийшли з давніх віків, де вони мали місце задовго до появи середньовіччя.

На своєму полотні автор зобразив панорамний вид найгарніших і найвідоміших міст Каїру. Сам сюжет відбувається у вечірній час, ми бачимо як починає сідати сонце. На передньому плані картини глядачеві відкривається вид на будинок, виконаний в єгипетському стилі. Плоский дах і маленькі вікна захищають його жителів від, звичної для клімату цих

місць, спеки. Простора кам'яна площа навколо будови всіяна місцевими жителями в яскравих традиційному вбранні. Кожен з них зайнятий чимось простим і буденним, від чого глядач мимоволі потрапляє в атмосферу занурення. В середині площі юні дівчата приковують погляди перехожих своїми танцями. Якщо поглянути трохи далі, то глядачеві відкривається вид на Каїр в найдрібніших деталях. Багато будівель; житлові будинки, собори і вежі. Пишні зелені дерева і розлогі пальми (які є символом життя та бартеру) доповнюють всю цю пишність. Зображення які демонструють флору символізуючи безгрошеву – обмінну культуру Каїру, а це: 1) Насіння 2) Плоди 3) Стовбури 4) Стебла 5) Бадилля 6) Коріння та інше... На приклад: очеретовий та пальмовий папірус, тростинний цукор (заниженого сорту). Перечисленні товари і були матеріалами безгрошового обмінного фонду Каїру та прилеглих регіонів. В подальшому це призведе до розвитку експорту та імпорту цих товарів. Окрім того, з сивих часів стародавнього світу в Каїрі з'являлись легенди, що хазяї безкоштовно видавали своїм слугам оцет розбавлений водою, та трохи (чайну ложку) цукру з палених фініків. Потім цей цукор добув статусу амулету, сувеніру. Щоб надати цьому товару вартості, мудрі хазяї почали додавати до нього спеції, наркотики, ліки ... Такий цукор, пудри мали зовсім інший вже смак та властивості. За нього почали платити грошми нерозумні покупці. Так почали зароджуватись різні ласощі та солодкі делікатеси (пасти, солодкі морси...).

Розглянемо детальніше людей, котрі розміщені у правій нижній четверті картини, ближче до центру. Там представлені: колектив танцюристок, які прикрашені ювелірними виробами, і група музикантів, поза якими стоїть нумінарій (митар), людина, яка займається збором податків, обмінює гроші на площі міста, чи храму, який знаходиться поряд. Варто зазначити, що мати такі привілеї міг кожен, хто міг дозволити собі заплатити за придбання ліцензії; коли митар займався своєю роботою, він міг заробити набагато більше ніж оклад звичайного робітника; також уся ця система гарно контролювалась начальниками які були на тому чи іншому районі. Ця картина доступно ознайомлює глядача з виконаннями танців, які демонструють майстерність виконання ювелірних реліквій, роблячи рекламу (кожен виріб – це ім'я майстра), та збір коштів за перегляд дійства з музикою, цими танцювальними, обрядовими і культовими месами, які відбуваються на площі Каїру. На картині автор майстерно зміг передати в динаміці і особливій східній пластиці життя єгиптян, при цьому Айвазовський виразив сюжетом особливості в жестовій та реліктовій рекламі розвиток матеріальної культури до законів митних зборів – зобразив нумінарія, який збирає податки серед музикантів і інших представлених на картині. Зараз ми можемо лише робити здогадки про те, яку частину таких зборів нумінарій

лишав собі, а яку віддавав у казну для міського голови, а якою оплачував працю музикантам, танцюристкам, циганам..

Проте в тому, що обрядові, культові, розважальні танці та музика обкладались податками там, де вони відбувались, не має ніяких сумнівів. Цьому факту є багато підтверджень та доказів. Наприклад, є підстави вважати, що орнаменти зрубної культури упереджували розмову, будучи письмовим знаком, а саме зображення могло бути прирівняне як до вартості якогось виробу того чи іншого майстра, так і ціни якоїсь страви, з чим пізніше буде пов'язано збирання податків та митних зборів. Наприклад поминальні страви що до трізних трапез при похованнях родичів чи сусідів або родової знаті, які померли та були власниками майна. Тому-то орнаментальне – «знакове письмо» на горщиках або сосудах зрубної культури і повинне упереджувати розмову на похованнях, бо там де йде обрядова процесія (ті ж самі поховання), на якій не можна відволікати розмовами. Покарання для того хто не дотримається цього правила, порушить спокій померлого розмовами які не стосуються цього обряду, або процесії мовою без плачу – заплатити «трізновий калім» – кутею. Таку людину будуть вважати порушником спокою померлого і трізних поховальних обрядів і правил. Він буде відповідати перед померлим та його родиною за скоєний гріх.

Список використаних джерел:

<https://s16.stc.all.kpcdn.net/share/i/12/8556147/inx960x640.jpg>
https://www.j-izvestia.ru/issue_11/stil_11_19/stil_11_19_2.jpg
https://juveros-shop.ru/upload/resize_cache/iblock/5df/480_480_1/5df8d513f3f716dd38a4024618640751.jpg
http://islam.plus/gazeta/0403/images/decor_150.jpg
<https://kazanskii-hram.church.ua/2016/02/20/mytar-eto-znachenie-slova-myta/>

МОТИВАЦІЙНА КРИЗА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Година А. Ю.

(Науковий керівник – к.н.держ упр., доцент Ковальов В. Г.)

Організацією Сполучених Штатів Америки «Паблік адженда форум» ще у 80-х роках минулого століття проведено соціологічне опитування серед державних службовців, яке дало тривожні результати. Більше 75 % опитуваних зазначили, що виконання ними своїх функціональних обов'язків може бути значно ефективнішим. Державним службовцям властива невідповідність між нормативно - ціннісними орієнтирами і низьким рівнем їх застосування в роботі. Саме це є причиною і джерелом

невдоволення своєю професійною діяльністю. Слід зазначити, що кожен п'ятий державний службовець йде на державну службу тільки тому, що немає іншої альтернативи [1].

Саме незадоволення професійною діяльністю породжує таке явище, як мотиваційна криза.

Під мотиваційною кризою розуміють ситуацію зміни та/або послаблення мотивів, часто пов'язану з певними періодами вікового розвитку. Мотиваційна криза посадових осіб виникає у зв'язку із значним послабленням або відмовою від провідного життєвого мотиву, його зміною. Слід зазначити, що у той же час вона може бути обумовлена не тільки критичними подіями, що виникають в житті людини, а й ситуаціями вибору в особистій, професійній сферах. Брак ініціативи і готовності до професійної роботи стає головною причиною «внутрішньої втоми» і спричиняє невдоволення обстановкою на робочому місці. Через що, кінцевий результат проявляється у надмірному заглибленні посадової особи у самому собі та й самоусуненні від справ колективу. зазначенні вище фактори породжують у посадовця почуття розчарування. Це почуття обумовлюється зниженою загальною активністю державного службовця, породжує байдужість не лише до професійної діяльності, а й до інших сфер життя.

Формами прояву кризи є такі риси поведінки співробітника, як втрата інтересу до дискусій, незацікавленість у захисті власної точки зору, схиляння до думки більшості, конформістська позиція, висловлювання лише не ризикованих для посадовця зауважень та пропозицій, відмова від коментування управлінських рішень, невикористання свободи в прийнятті рішень, незацікавленість у підвищенні власної кваліфікації, тощо [2].

Слід зазначити, що на думку Г. Гілберта, суть кризи виходить з концепції «трикутника інтересів». Г. Гілберт стверджує, що кожна людина, кожний посадовець приносить на своє робоче місце лише власний поведінковий набір, що складається з трьох елементів: мотивів, знань та здібностей. мотиви розглядаються в цьому трикутнику, як цінності, переконання, симпатії та антипатії людини. Знання науковець розглядає як результат отриманої освіти, досвіду, професійної підготовки. Під здібностями розуміємо розумові та фізичні дані людини.

Для ефективної роботи, якісного виконання поставлених завдань люди потребують підтримки того середовища, в якому працюють. За Г.Гілбертом виокремлюють три форми підтримки: інформацію, як про завдання та цілі організації та робочих груп, членами якої є посадові особи, наскільки висока якість їх праці; інструменти: прийоми і методи праці; стимули: фінансові, нефінансові[3].

Подолання кризи передбачає переоцінку цінностей, що є довготривалим процесом і вимагає витрат часу. У цей період працівнику потрібна підтримка оточуючих і, можливо – допомога психолога. В умовах ринкової системи господарювання проблема мотивації праці набуває важливого значення. Відсутність належних стимулів до праці, неможливість досягнути поставлених цілей законними методами, нереалізовані мрії про підвищення рівня життя зумовлюють виникнення незадоволення людини своєю роботою та своїм становищем у суспільстві, що згодом переростає у мотиваційну кризу. Нехтування мотиваційним фактором у сфері державного управління призводить до зниження показників продуктивності праці, трудової дисципліни і до кризи в системі управління в цілому.

Постійні зміни в економічній та політичній сферах нашої держави, одночасно створюють великі можливості і серйозні загрози для кожної особистості та вносять значний рівень невизначеності в життя практично кожної людини. Тому, лише дієвий мотиваційний механізм, обґрунтований сучасною наукою управління та адаптований до швидких економічних змін, забезпечить ефективне використання людських ресурсів.

В системі державної служби, результати діяльності залежать від професійної компетенції кадрів, їх орієнтації на досягнення мети, позитивної активності, прагнення до самовдосконалення та службового росту. Однак, сьогодні спостерігається не лише недооцінка, але й ігнорування потреб державних службовців та їх психологічного задоволення в процесі професійної діяльності. Ефективне управління неможливе без розуміння мотивів та потреб працівників, а також правильного використання стимулів до ефективної роботи.

Існує думка науковців про стимули як про своєрідний заклик, який організація звертає до індивідуальних цінностей службовця, спонукаючи його враховувати цінності організації в процесі прийняття своїх рішень. Результатом поєднання правильного поведінкового репертуару і правильних видів підтримки з боку навколишнього середовища стає не лише високий ступінь компетентності, але й висока ефективність праці. Потрібен комплексний підхід, спрямований не стільки на усунення наслідків дії внутрішньої мотиваційної кризи в державній службі, скільки на викорінення причин, які породжують цей феномен. Таким підходом може стати концепція інтеграційного менеджменту, що пропонує розглядати державних службовців як певну соціальну спільноту, яка за своєю значимістю порівнюється з такою групою впливу, як, скажімо, споживачі.

Список використаних джерел:

1. Нижник Н. Р., Цветков В. В., Леликов Г. І., Крупчан О. Д., Дубенко С.Д., Ткачук П. М., Немировський Я. В. Державний службовець в Україні (пошук моделі). – К: Ін:Юре, 1998. – 272 с.
2. Державне управління: Словн.:довід. / Уклад.: В. Д. Бакуменко (кер.творчого кол.), Д. О. Безносенко, І. М. Варзар, В. М. Князєв, С. О. Кравченко, Л. Г. Штика. За заг. ред. В. М. Князєва, В. Д. Бакуменка. – К. : Вид:во УАДУ, 2002. – 228 с.
3. Бойетт Джозеф Г., Бойетт Джимми Т. Путеводитель по царству мудрости: лучшие идеи мастеров управления / Пер. с англ. – 2:е изд., стер. – М. : ЗАО “Олимп – Бизнес”, 2002. – 416 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЗДІЙСНЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В УМОВАХ РЕОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СИСТЕМИ

Гнідаш І. О.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Літинський В. В)

Митному контролю підлягають усі товари і транспортні засоби, що переміщується через митний кордон України. Митний контроль передбачає проведення митними органами мінімуму митних процедур, необхідних для забезпечення додержання законодавства України з питань митної справи. Обсяг таких процедур та порядок їх застосування визначаються відповідно до МКУ, інших нормативно-правових актів, а також міжнародних договорів України, укладених в установленому законом порядку[3].

Слід зазначити, що до основних функцій митної служби належить і контрольна, виконання якої забезпечується виконанням та контролем за додержанням законодавства України з питань митної справи, а також здійсненням митного контролю та митного оформлення товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, вдосконаленням форм і методів їх проведення, як одних із основних завдань митних органів (ст.544 МКУ) [1]. Поєднання виконавчої та контрольної діяльності органів митної служби впливає із сутності державної виконавчої влади, а також роллю митних органів у контрольному механізмові апарату держави.

Ефективне здійснення митним органом контрольної функції залежить від цілого комплексу організаційно–правових заходів, покликаних забезпечити необхідні передумови для дотримання усіма учасниками митних відносин норм митного законодавства. Як і будь-яка діяльність, робота з виконання митного контролю та митного оформлення потребує належної організації. Тобто всі операції, які здійснюються в процесі митного оформлення та контролю, мають бути належним чином

упорядковані та відображені в нормативних актах (документах), технологічних схемах, порядках, що визначають правову основу та послідовність дій співробітників митниці. Отже, організація митного контролю – це управлінська й виконавчо-розпорядча діяльність організаційно-правового характеру, спрямована на створення умов, необхідних і достатніх для виконання митними органами контрольної функції в межах та обсягах, передбаченими законодавством України про митну справу, а також міжнародними договорами України, укладеними в установленому законом порядку [2].

Така робота проводиться в митних органах України Управлінням організації митного контролю Державної фіскальної служби України та відділами організації митного контролю митниць. У митницях функція з організації митного контролю покладається на одного із заступників начальника митниці або на один чи декілька спеціально створені підрозділи (відділ, сектор) [4].

На відміну від організації митного контролю здійснення митного контролю – це практична реалізація посадовими особами митних органів контрольних повноважень з допомогою форм і методів, передбачених митним законодавством, з метою забезпечення дотримання суб'єктами переміщення встановлених митних правил, за результатами якої приймається рішення про закінчення митного оформлення [5].

Загальним правилом здійснення митного контролю є недопустимість заподіяння неправомірної шкоди особам, їх товарам і транспортним засобам. Якщо така шкода заподіяна, то митні органи та їх посадові особи несуть відповідальність відповідно до законів України із відшкодуванням шкоди.

Митним органам надано право використовувати будь-які форми митного контролю, але, як правило, вони використовують тільки ті з усіх можливих, які, на погляд службової особи, що здійснює контроль, є достатніми для дотримання вимог законодавства, міжнародних договорів України та забезпечують ефективний огляд товарів, речей, транспорту, які переміщуються через митний кордон [6].

Адміністративна реформа, що зараз відбувається в нашій країні, спонукає подальше вдосконалення існуючої системи контрольно-наглядових та правоохоронних органів, перегляд їх завдань і повноважень, покращення механізму взаємодії та співпраці між ними. Це ж стосується і митної системи. На даний час не можна говорити про остаточне вирішення усіх організаційних проблем цієї структури, процес її становлення продовжується, на порядку денному залишаються рецидиви старих нерозв'язаних проблем. Однією з таких проблем є відсутність чіткого правового визначення статусу митної служби - в цілому.

В країнах, в яких відбувається становлення ринкової економіки, митні органи традиційно розглядаються в якості стабільного джерела грошових

надходжень до бюджету[6]. Україна не є виключенням з цього правила. Стабільність митного законодавства, швидкість та простота митного оформлення вважаються обов'язковими передумовами для забезпечення привабливого інвестиційного клімату. Створення сприятливих умов для ведення зовнішньоекономічної діяльності вимагають уніфікації митного законодавства з чинними в міжнародній практиці нормами і стандартами. Основою такого законодавства має стати новий Митний Кодекс України.

Отже, підсумовуючи можна стверджувати, що митна система України стоїть на рубіжі чергової хвилі реформи, проте цього разу вона має за мету докорінно змінити принтипи організації та здійснення митного контролю, повністю централізувавши її. Однак, у цьому питанні головне розуміти, для кого робиться реформа: для людей та сильної громади чи для інтересів окремих чиновників та міністерств. Щоб отримати позитивний ефект треба орієнтуватися на того, хто стикається з митницею, та про державу не забувати. Певне посилення повноважень митниці на центральному рівні необхідне, бо наразі митна складова представлена на центральному рівні кількома департаментами, відсунутими на задній план у складі фіскальної служби. Робити це треба, по-перше, у законний спосіб – через зміни в закон з відповідною процедурою обговорення, розгляду та прийняття, а, по-друге, шляхом поновлення на центральному рівні роботи Митної служби з незалежним керівником та єдиними правилами гри та оцінки митної вартості для всіх митниць України.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI.
2. Гладун З. С. Адміністративне право України. навч. посібник. – Тернопіль: Карт-бланш, 2004. – 384с.
3. Актуальні питання теорії та практики митної справи: монографія ; за заг. ред. І. Г. Бережнюка. – Хмельницький : ПП Мельник А. А., 2013. – 428 с. – (Митна справа в Україні. Том 21)
4. Будаков А. Ю. Деякі питання регулювання діяльності митних органів / А. Ю. Будаков, О. А. Довгих // Митна справа. – 2015. – № 14. – С. 15–21.
5. Гаращук В. М. Митний контроль в Україні: шляхи становлення й розвитку / В. М. Гаращук // Проблеми законності. – 2014. – Вип. 66. – С. 97 – 103.
6. Ліпинський В. В. Правові аспекти протидії переміщенню товарів через митний кордон України з приховуванням від митного контролю / В. В. Ліпинський // Вісник Академії митної служби
7. Серветник А. В. Правове регулювання повноважень митних органів України / А. В. Серветник // Митна справа. – 2007. – № 2. – С. 36–42.

ECONOMIC PROSPECTS OF THE GEMPLIES PRODUCTION AND PROCESSING OF THE MIDDLE DNEIPEP

Zinenko A. O.

(Kovalova O. K. – candidate of Philological Sciences, docent)

Gemstones are a long-standing object of human attention. Their use is quite extensive: from industrial production to jewelry and medicines. One of the areas of distribution of gems is the territory of the Middle Dnieper.

Natural stone production in Ukraine began more than 100 years ago, and some deposits began to develop in the first half of the nineteenth century. And during the existence of the USSR in Ukraine there was practically no market for stone-self-colored raw materials, only known quartz, topaz and beryl Volyn. Geological organizations were formally treated to study gems: mineral-petrographic characteristics were performed, assortment of possible products was determined according to GOST (all-Union State Standard).

Almost half of the stones exported are raw blocks, products that have minimal added value. The main income is obtained by foreign stone processors. It is often difficult for the Ukrainian to enter the world market with their decorative stone products.

In many countries, the production of colored stones is an important part of the national culture and economy. After all, the rational use of stonecutting and raw materials involves not only reducing quantitative losses, but also maximizing the use of quality indicators laid by nature. In a market economy, where mining companies are mainly concerned with the search for consumers of their products, each career requires a comprehensive use of minerals and a clear plan for the processing and marketing of finished stone products.

Therefore, in order to improve the economic condition of the country, it is necessary to develop the stone industry. It is the development of the production of ornamental stone products and their export that can bring significant profits and thus increase the country's trading capacity in the global market of stone-and-colorful raw materials.

Minerals-gems are extracted, for the most part, by fans of gemstones to replenish their collections, jewelry, sales, crafts and souvenirs. In this respect, the market begins to form and there is a need for its development and regulation.

On this basis, I consider it appropriate to develop the following prospects for the development of extraction and cultivation of gems:

1. Depending on the precious raw material deposits, it is possible to create an area of activity for small and medium businesses.

2. Accordingly, enterprises will need reasonable managerial control and provided that the optimal use of resources and division of labor, this field of activity will be able to provide for themselves.

3. Given the current resource load, Ukraine needs additional sources of profit for its quarries, which would significantly improve production conditions and environmental status. Thus, the release of stone-and-flower raw materials to the world market will be an impetus for the development of environmentally friendly mining enterprises and will create new possibilities for the modern manufacturer.

4. From the manager's point of view, it will create new jobs, new spheres of management, as well as retain healthy competition in the market, which are undoubtedly positive changes.

The market for non-ferrous stones outside Ukraine is represented by a large number of products (galvanized stones, different sized balls, pyramids and other geometric figures) made of jaspilite, quartz and epidosite (unakita). Carved statuettes of natural stones are widely popular and are thought to have the ability to improve human health and create a more natural atmosphere in the technical world.

References:

1. Baranov PN Gems, ornamental and collection stones of the Belozersky iron ore deposit / PN Baranov, AA Let's go // Geological and mineralogical bulletin. - 2003. – № 1. - С. 82 - 83.

2. Baranov PN Gems of Ukraine: hemologic evaluation and prospects of use / P.N. Baranov, S.V. Shevchenko, MV Foschiy // Bulletin of the National Academy of Sciences of Ukraine. - 2009. - № 5. - P. 36 - 49.

3. Baranov, PN, Kamnesamotsvetnoe Raw Materials of Ukraine / PN Baranov, SV Shevchenko, Mining Journal. - 2005. - № 8. - P. 39 - 43.

4. Gems of Ukraine: in 3 vols. / [Baranov PN, Ganotsky VI, Khomenko Yu.T. et al.] - K. : Jeweler Press, 2006. - Vol. 2: Jaspilites. - 2006. - 100 p.

5. Nesterovsky VA On the issue of associated extraction of stonecutting raw materials in mining regions of Ukraine // Scientific Bulletin of NSU. - 2003. - № 9. - P. 62 - 63.

6. Proskuryakov OA Iron-ore deposits of Kryvbas as a potential source of buildup of the mineral-raw material base of the stone-self-colored raw material / OA Proskuryakov, PN Baranov // Collection of scientific papers of UkrDGRI. - 2013. - № 1. - P. 27 - 32.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ РИНКОВИХ УМОВАХ

Дочак Т. С., Шенетюк Л. В.

У сучасних умовах розвитку економіки на формування конкурентного середовища впливають малі підприємства. Малий бізнес є антимонопольним за своєю природою і може швидко реагувати на тенденції ринку й розробляти нові товари для задоволення потреб

споживачів. При невеликих обсягах виробництва і обмежених можливостях використовувати ресурси малі підприємства мають можливість швидко пристосовуватись до нових умов у порівнянні з великими компаніями, які є менш поворотними в плані пристосування власної стратегії до нових тенденцій в економіці. Вони самостійні в здійсненні господарської діяльності, на власний розсуд розпоряджаються готовою продукцією, прибутком, який лишається після сплати податків та інших зобов'язань.

В Україні малий бізнес має певні особливості, що суттєво відрізняють його від підприємств більшості інших країн, а саме:

- низький рівень технічної озброєності;
- працівникам малих підприємств бракує знань, досвіду та культури ринкових відносин;
- недостатня інфраструктура підтримки малого підприємництва;
- низький рівень консультаційних послуг та практична відсутність державної фінансово-кредитної підтримки.

Якщо проаналізувати розвиток світової економіки, то можна зазначити, що економіка Швейцарії на 99.5 відсотків складається з малих і середніх підприємств, у США завдяки підприємствам створено 108 991 968 робочих місць. Економіка Японії є однією з найпотужніших у світі і її великою складовою є малі підприємства. В Італії в малому бізнесі працює 80% загальної кількості зайнятих.

На основі досвіду розвинених країн можна зробити висновок, що малий бізнес успішно розвивається за умови постійної та ефективної державної підтримки. У нашій країні малим підприємствам поки що не приділяється належної уваги, недосконалою є система фінансування та матеріально-технічного забезпечення становлення і розвитку малого бізнесу. Малі підприємства поступово втрачають кваліфікований персонал. Відповідно до даних Державної служби статистики України, безробіття у 2014 році зросло на 2 % і з того часу залишається на тому ж рівні. Серед молоді ситуація ще більш критична - тут безробіття складає 14,7 %. Однією з причин є небажання молоді працювати за робочими спеціальностями та переїжджати до сільської місцевості, що впливає на ринок праці в агросекторі. Найгірша ситуація з працевлаштуванням спостерігається у чоловіків віком від 15 до 28 років (25,6 %), тоді як у жінок аналогічної групи цей показник на 6 % нижче. Головним чинником, що спричиняє таку ситуацію, є низький рівень заробітної плати та відсутність стимулювання працівників. Молоді люди вибирають роботу за кордоном, де їхня праця оплачується значно вище.

Відсутність кваліфікованих працівників, стартового капіталу та неможливість отримати підприємствами кредит в банківських установах та інші чинники негативно впливають на розвиток малих підприємств у нашій країні. Крім того, частково уповільнюють розвиток малих

підприємств складна процедура реєстрації, необґрунтовані перевірки контролюючих органів, високий податковий тягар.

За останні роки можна спостерігати значний ріст малого бізнесу в багатьох галузях, який відходить від стандартних товарів масового виробництва, а виробляє товар, які мають свій стиль і характерні риси. На думку Любомира Чорнія, старшого експерта в Програмі USAID Лідерство в економічному врядуванні, члена Координаційної Ради Нацплатформи МСБ, зараз в Україні найкращий час для розвитку членських бізнес-асоціацій. За останні роки ми маємо реальні приклади, коли бізнес, який представляє певну галузь чи сферу, об'єднується, щоб захищати свої інтереси і пропонувати суспільству чи ринку кращі моделі розвитку.

Судячи з ситуації в економіці, розвиток малого підприємництва в Україні вкрай необхідний. Президент нашої країни анонсував підготовку реформаторських законів, що сприятимуть розвитку малого та середнього бізнесу. Саме для цього потрібно розробити та прийняти цільові і регіональні програми розвитку та підтримки малого підприємництва з відповідним фінансовим та організаційним забезпеченням, спростити умови кредитування малого підприємництва. Його становлення має позитивне значення для національної економіки, що значною мірою обумовить створення сучасної ринкової економіки з соціальною спрямованістю та конкурентноспроможною продукцією.

Список використаних джерел:

1. https://osvita.ua/vnz/reports/econom_pidpr/21923/
2. https://uk.wikipedia.org/wiki/Економіка_Швейцарі
3. https://uk.wikipedia.org/wiki/Економіка_Сполучених_Штатів_Америки
4. <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/52-dvadtisat-druga-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/535-problemi-ta-perspektivi-rozvitku-malogo-pidpriemnitstva-v-ukrajini>
5. Мескон М. Х., Хедуори Ф. Основи менеджмента- М.: Дело, 2004
6. Тимченко О. І. Проблеми та перспективи розвитку малого підприємництва в регіонах України / О. І. Тимченко // Ефективна економіка № 6, 2015.

ТРАНСФОРМАЦІЯ БІЗНЕСУ ЯК ДОМІНАНТА ЕКСПАНСІЇ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Литвинова М. С.

(Науковий керівник – к.е.н. Ковтун Н. С.)

Глобалізація економічних процесів у світі стала визначальним етапом у формуванні сучасної концепції відкритого ринку. В програмних

документах світового розвитку міжнародних організацій глобалізація розглядається як неминуче явище в історії людства, що полягає в тому, що світ в результаті обміну товарами і продуктами, інформацією, знаннями та культурними цінностями стає більш взаємозалежним. Завдяки безпрецедентним досягненням в таких сферах, як технології, засоби зв'язку, наука, транспорт і промисловість [1].

Для періоду глобалізації є характерним посилення економічного співробітництва національних урядів та багатонаціональних підприємств, розвитку міжнародного бізнесу та інтернаціоналізації світової економіки. У глобальному середовищі суб'єктом міжнародного бізнесу вважається будь-яка організація бізнес якої перетинає національні кордони.

Починаючи з 80-х рр. ХХ ст. термін «глобалізація» і пов'язані з ним дослідження виходять на визначальні ролі [3]. Глобалізація акцентує увагу, в першу чергу, на фінансовій сфері, що в рамках нової техногенної фази постіндустріального суспільства набуває характеру швидкої експансії з подальшим розвитком. Широке поширення глобальної мережі Інтернет призводить до формування економічних ніш, які швидко заповнюються не лише транснаціональними компаніями але і «рітейлерськими гігантами», особливо у сфері високих технологій та іншими загальнопоширеними гравцями світового ринку.

Зазначені тенденції призвели до певної трансформації поглядів на визначення подальших напрямів економічного розвитку. Зокрема, феномену "постглобалізації".

Теорія про перехід у постглобалізаційний період не нова, дослідження якої належить таким науковцям як К. Дрейнехер, К. Чейз-Данн, І. Валлерсайд, Б. Гіллс, А. Фріман, Н. Навроцька. Попри це, теорія ще не отримала необхідного науково-технічного підтвердження зі сторони суспільства, політики і науки, але деякі аспекти не можливо ігнорувати.

А саме, розширення протекціоністських тенденцій з боку країн-лідерів в питаннях економіки та фінансів; посилення політикоцентричності та збільшення впливу «економічних союзів» над «політичними союзами» на хвилі нівелювання суспільно-визначеними міжнародними інституціями шляхом тиску за рахунок паливно-енергетичних ресурсів та інших важелів; нарощування військового потенціалу, «завуальованість» причин військових конфліктів. Всі ці фактори призводять до регіоналізації економіки, що має прямий вплив на складність входження на нові ринки.

Тому, при зазначених умовах, окрім стандартних стратегій, які були започатковані ще у середині ХХ ст., потенційним новим гравцям потрібно постійно змінюватись та реінтегруватись не тільки в новому колі, а й на раніше зайнятих ринках.

На зміну стратегії глобального маркетингу приходять стратегія глобального виробництва. Успішним прикладом реінтеграції та завоювання нової ніші можна вважати компанію Toyota Motors. А саме, стратегія Toyota Motors виходу на міжнародні ринки з брендом Lexus.

Наступним етапом постглобалізаційного впливу в сфері автомобілебудування стала розробка нового концепту, який на даному етапі має назву Hybrid. Гібридний синергетичний привід (англ. Hybrid Synergy Drive, HSD) – технологія силової установки автомобіля, заснована на синергетичному ефекті, розроблена також японською корпорацією «Toyota». Це був саме той прорив, що зміг опередити свій час. Тільки після скандалів із викидами CO₂ у період з 2008–2016 рр. інші компанії змогли налагодити своє виробництво гібридних установок для скорочення викидів та зменшення використання палива двигунами.

Сучасний міжнародний бізнес у багатьох відношеннях розглядає експансію згідно положень концепції міжнародного життєвого циклу продукту. Разом з тим міжнародним менеджерам необхідно врахувати альтернативні тенденції бізнесу в глобальному середовищі, а саме, виникнення феномену "глобальні ініціативи". Для подолання бар'єрів постглобалізаційних процесів, що на сьогоднішній день до кінця не досліджені

Список використаних джерел:

1. Организация Объединенных Наций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.un.org/ru/youthink/globalization.shtml/>, вільний – Загол. с экрана.
2. Dicken, P. (1992) *Global Shift: The Internationalization of Economic Activity*. Chapman Publishing, London.
3. Cox r.w. *structural issues of global governance: implications for Europe*. Gramsci. *Historical Materialism and International Relations*. Edited by St. Gill. York University. Toronto. 1993.
4. Дао Toyota: 14 принципов менеджмента ведущей компании мира / Джеффри Лайкер ; Пер. с англ. – 7-е изд. – М. : Альпина Паблишер, 2012. – 400 с. – (Серия «Модели менеджмента ведущих корпораций»).
5. Гибридный синтетический привод [Электронный ресурс]. – Режим доступа : https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B8%D0%B1%D1%80%D0%B8%D0%B4%D0%BD%D1%8B%D0%B9_%D1%81%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%B5%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%B2%D0%BE%D0%B4/, вільний. – Загол. с экрана.

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В ОРГАНІЗАЦІЯХ

Мирошніченко Є. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

Однією з найважливіших задач для підприємств різних форм власності є пошук ефективних способів управління працею, що забезпечують активізацію людського фактору.

Для отримання результату вирішальним фактором є мотивація. Мотивація є важливим елементом в управлінні персоналом, оскільки спонукає персонал до праці, що призводить до задоволення власних потреб робітників та до досягнення цілей підприємства [1]. Мотивація та шляхи її вдосконалення вивчалися на протязі багатьох років такими вченими як Абрахам Маслоу, Фредерік Герцберг і Девід Мак-Клелланд [2].

У простому вигляді мотивація складається з матеріальної та нематеріальної частин. Більшість підприємств та організації в Україні розглядає мотивацію в основному з матеріального боку, майже не приділяючи увагу нематеріальним аспектам.

Щоб зрозуміти, які аспекти є важливими в нематеріальній мотивації, потрібно мати хоча б мінімальні уявлення про структуру та характер соціуму, а також про можливі інтереси та проблеми людей [3].

Тож пропоную розглянути мотивацію в організації саме з боку людських відносин та людських потреб, а також розглянути варіанти поліпшення системи.

Щоб зрозуміти, як ця система працює в теорії та на практиці, було проведено аналіз класичних та сучасних теорій, а також аналіз наявної системи мотивації в організації.

В ході роботи було виявлено, що в організації, яка базується в Україні найбільшу увагу приділяють саме матеріальній частині мотивації, тобто заробітній платні, преміюванню та іншим формам фінансового заохочення працівників.

Водночас в обраному для аналізу підприємстві активно використовувалися деякі інструменти нематеріальної мотивації, а саме: система адаптації та навчання, різноманітні курси та програми для розвитку навичок працівників і т.д.

Оскільки організація є європейською, і в Україні базується лише мала її частина, то і сама система мотивації представляє європейський погляд на організацію роботи персоналу. Тобто, спілкування між працівниками має полу-офіційний характер, майже приятельський, робочий час фіксований та не перевищує норму у 8 годин, присутні всі умови для комфортної роботи та відпочинку.

В організації використовується система постійного навчання «PLATFORM», за допомогою якої працівники можуть обмінюватися знаннями, організовувати збори, тренінги та конференції. Мають місце курси з вивчення англійської мови.

Автор вважає, що все перелічене є мінімальним необхідним для організацій у наш час.

Також на основі аналізу та спостереження було виявлено, що потрібно працівникам у сучасній організації:

- забезпечення сервісної підтримки;
- допомога у навчанні;
- домовленість з туристичними організаціями;
- організація харчування;
- роздача автомобілів або техніки, яка вже не потрібна підприємству;
- надання кредитів, зсудів та позик працівникам за мінімальною процентною ставкою;
- надання фінансової та матеріальної допомоги працівникам з дітьми;
- допомога у влаштуванні дітей до дитсадків та шкіл;
- організація дитячих кімнат;
- підвищення рівня щорічного зростання заробітної плати як мінімум до 20 %.

Окрім цього, сучасна організація повинна бути завжди онлайн, щоб скоротити час відгуку між працівниками, а також для більш зручної взаємодії між ними, особливо на великій відстані. Для цього, на думку автора, потрібно зробити наступне:

- створити або оновити закритий сайт підприємства для більш зручного доступу до інформації;
- включити до системи навчання курси з користування комп'ютерною технікою та програмами;
- організувати міжнаціональне наставництво за допомогою онлайн відеочатів або конференцій, для обміну досвідом та знаннями між колегами за різних регіонів та країн «напрямую»;
- створити систему персональних онлайн-кабінетів, за допомогою яких кожен працівник зможе відслідковувати свою статистику: відпрацьований час, розрахунок заробітної платні, інформацію по премії.

Подібні поліпшення у системі мотивації, та взагалі у системі роботи з персоналом є необхідними, якщо організація хоче, щоб її персонал не просто працював ефективно, а й постійно розвивався та мав бажання залишатися в організації якомога довше. Такий стиль роботи з персоналом є домінуючим у розвинених країнах заходу, та є найбільш привабливим для України з погляду на перспективи розвитку не тільки окремих підприємств та організацій, а й на всю екосистему підприємств та організацій країни.

Список використаних джерел:

1. Тарнавська Н. П. Менеджмент: теорія та практика / Тарнавська Н. П., Пушкар Р. М. – Тернопіль : Карт-бланш. 2003. – 490 с.
2. Когдин А. А. Мотивация и стимулирование трудовой деятельности в управлении персоналом / Когдин А. А // Основы экономики, управления и права. – 2012. – № 4(4). – С. 80–83.
3. Берн Е. Ігри, в які грають люди. Психологія людських взаємин / Берн Е. / перекл. з англ. А. А. Грузберг ; термінологічна правка В. Данченка. – К. :PSYLIB, 2004. – 256 с.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Даців А. С.

(Науковий керівник – к.держ.упр. Черба В. М.)

Штучний інтелект (далі ШІ) – це унікальний продукт технічного прогресу, що дає змогу машинам вчитися, використовуючи людський і власний досвід, пристосовуватися до нових умов в рамках свого застосування, виконувати різнопланові завдання, які тривалий час були під силу лише людині, прогнозувати події й оптимізувати ресурси різного характеру. Вже сьогодні таке явище як ШІ глибоко увійшло у багато аспектів нашого життя. Іноді ми не усвідомлюємо цього, але ідеї можливості створення розуму, подібного до людського вже давно сприймаються як належне, проникаючи у свідомість людей і відображаючись у результатах їх творчості.

В 2000-их роках ознаменувалась вже зовсім нова епоха розвитку систем штучного інтелекту. Насамперед це стосується масового впровадження систем у виробництві.

Серед сфер застосування ШІ:

розпізнавання та аналіз текстів і мовлення;

отримання бізнес-аналітики;

автоматичний переклад;

аналіз зображень;

машинне навчання;

інформаційна безпека;

витяг інформації;

У сфері обслуговування роботи раніше за все прийдуть на заміну людям, оскільки вони надійніші, швидші, сильніші. Роботам не потрібно платити зарплату, вони не помиляються через неухважність і не зможуть через поганий настрій нагрубити навіть дуже прискіпливому клієнту.

Усі небезпечні професії також у майбутньому зникнуть. Як приклад: Інтернет-магазин «Amazon» почав польові випробування робота-кур'єра

Amazon Scout: шість шестиколісних роботів будуть розвозити покупки жителям округу Снохомиш у Вашингтоні. Наразі штучний інтелект досить добре справляється з діагностикою хвороб: дослідники в шпиталі імені Джона Редкліффа в Оксфорді розробили таку систему діагностики, яка у 80% випадків краще за медиків виявляє хворобу серця, а в Гарвардському університеті вчені навчили «розумний мікроскоп» бачити небезпечні інфекції в крові. Такі компанії, як Google, Amazon та Microsoft, вже сьогодні пропонують своїх домашніх асистентів, які мають служити виконувачами функцій домашніх справ: через систему звукового контролю вони вміють вмикати світло, вентиляційну систему чи музику, а також скласти ваш розклад, повідомити про ситуацію із заторами, ввести в курс останніх світових новин або ж порадити найближчий ресторан на ваш смак.

Експерти прогнозують, що до 2030 року зникне 53 професії, натомість з'являться 186 нових. Так, можуть зникнути такі професії, як бухгалтер, копірайтер, кошторисник, бібліотекар, юрист-консультант, нотаріус, логіст, диспетчер, штурман, коректор, журналіст, перекладач. Серед робітничих професій – білетер, наглядач у музеї, охоронець, листоноша, оператор call-центру, швея, гірник тощо [1].

Слід очікувати вже у середньостроковій перспективі, що основна частина рутинної роботи виконуватиметься машинами, а продуктивною працею займатимуться нечисленні когорти інтелектуалів. Тому Україні цілком може загрожуватиме техногенне безробіття. Розвинуті країни вже працюють над можливим впливом автоматизації на ринок праці. Найвразливішими сферами прикладання праці стосовно тотальної заміни людської праці машинною американські вчені вважають телемаркетинг, юриспруденцію, кредитний аналіз [2].

Взагалі, світова практика свідчить, що використання систем штучного інтелекту у виробництві забезпечує відчутні економічні та соціальні ефекти:

- зростання обсягів виробництва;
- створення додаткових робочих місць;
- збільшення сукупних доходів в економіці та відрахувань до бюджету.

Гарним прикладом є українська компанія «Інтерпайп Сталь». Процес виробництва металопрокату на якому повністю роботизовано. ШІ сканує хімічний склад сталі та визначає елементи, що необхідно додати для того, щоб отримати певну марку сталі. Втручання людини обмежується лише визначенням параметрів (довжини і діаметру) металевих труб та процесом відвантаження кінцевої продукції.

Також з допомогою ШІ вирішуються такі основні завдання як:

- покращення та/або розробка нових продуктів і послуг;
- оптимізація витрат та/або бізнес-процесів;

– прискорення процесу прийняття управлінських рішень.

Однак, впровадження систем ІІІ у промисловості супроводжується певними соціально-економічними проблемами. Насамперед це нестача кадрів із профільними знаннями та навичками. Відмітимо, що штучний інтелект не замінює людини, а істотно полегшує їй життя в сучасному світі, де важлива швидкість обробки інформації і те, наскільки ефективно розподілені ресурси (час, фінанси, матеріальні ресурси).

Список використаних джерел:

1. Змінюйся або помри. До 2030 року зникне півсотні професій. URL: <https://glavcom.ua/publications/zminyuysya-abo-pomri-do-2030-roku-znikne-pivstni-profesiy-natomist-zyavlyatsya-186-novih-520807.html>
2. Школа, І. М. Соціально-економічні індикатори розвитку технологічної сингулярності в Україні / І. М. Школа, Г. В. Лабінська, & А. В. Шевчук // Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки, (4), 2014. 77–85.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ВИХОДУ ПІДПРИЄМСТВА НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК

Коротич Б. І.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Кахович Ю. О.)

Питання організації і ведення зовнішньоекономічної діяльності підприємства є важливими для будь-якої ринкової економіки. Підприємство, як на національному, так і на міжнародному ринку виступає вагомим суб'єктом господарювання. Від того на скільки успішною є діяльність підприємства на міжнародному ринку залежить конкурентоспроможність держави. Міжнародний ринок набагато складніший від внутрішнього.

Організація ЗЕД вимагає опрацювання питань встановлення ділових контактів з потенційними партнерами, проведення переговорів з ними, підписання угод. Суттєвого значення при вирішенні укладання зовнішньоекономічної угоди набуває і країна в якій знаходиться діловий партнер.

Необхідно ретельно вибирати та детально оцінювати потенційних партнерів з метою максимізації ефекту та мінімізації ризиків, пов'язаних з веденням зовнішнього бізнесу. Важливо звернути увагу на характеристики контрагента, які розглядаються при його виборі. Дуже часто підприємства не обмежуються лише аналізом фінансового стану та іміджу потенційного партнера, проте цього недостатньо. Не менш важливими є і інші критерії вибору партнера, які відіграють суттєву роль у

подальшій співпраці. Вибір партнера – це один з головних критеріїв, що впливає на ефективність всього проекту підприємства, тому є доцільним виділення основних характеристик контрагентів та обґрунтування їх вибору.

Для пошуку партнерів є низка методів:

- вивчення ринку у формі кабінетного дослідження, або шляхом проведення обстеження;

- "байдужий збір замовлень" – систематична робота на певній території: телефонні переговори в одних випадках з усіма компаніями, в інших – із компаніями на певному сегменті;

- рекомендації клієнтів: починаючи від простої поради, до рекомендації з використанням імені клієнта і посиланням на нього для того, щоб покупець, який сумнівається, міг вступити з ним у контакт для підтвердження інформації про підприємство;

- зв'язок з окремими особами, які за своїм службовим становищем мають детальні знання в конкретних галузях промисловості і торгівлі про нові й існуючі підприємства;

- дослідження продукції для пошуку нових сфер і способів її використання, що відповідають запитам нових клієнтів і вимогам нових ринків.

Організація зовнішньоекономічної діяльності повинна здійснюватися за певними правилами – принципами. Дотримання принципів організації зовнішньоекономічної діяльності дозволяє підприємствам і державам підтвердити те, що вони підтримують мир і безпеку у всьому світі. Існує значна кількість принципів зовнішньоекономічної діяльності, які розмежовують на три рівні:

1. Загальні принципи ЗЕД. Визнані у всьому світі правила, яких дотримуються всі учасники ділових операцій. Серед загальних принципів зовнішньоекономічної діяльності виділяють три основних – науковості, системності і взаємної вигідності.

Науковість ЗЕД – безсумнівно, організація зовнішньоекономічної діяльності вимагає наукового підходу, а ефективне її забезпечення вимагає необхідних знань (економічних, математичних, юридичних та інших наук), що, в свою чергу, потребує залучення кваліфікованого персоналу, який має певні знання для її ведення і організації.

Системність ЗЕД – необхідно враховувати всі рівні цієї системи, тобто рівень самого підприємства, національний рівень, міжнародний і глобальний. Підприємство, яке розпочало зовнішньоекономічну діяльність повинно працювати на перспективу, і враховувати, що така діяльність є систематичною і вимагає багато зусиль і затрат.

Взаємна вигідність – організація зовнішньоекономічної діяльності повинна бути взаємовигідною для усіх сторін, тобто повинна бути не

тільки вигідно оціненою, виходячи з потреб кожної сторони, але й оціненою у порівнянні з партнером. Участь у зовнішньоекономічній діяльності повинна приносити користь, а не часткову користь плюс певні збитки.

2. Специфічні принципи зовнішньоекономічної діяльності – стосуються тих держав, які підписали той чи інший правовий акт міжнародних організацій в якому закріплені ці принципи. Найбільш повний перелік принципів організації зовнішньоекономічної діяльності надається в «Хартії економічних прав і обов'язків держав», прийнятій Спеціальною сесією ООН у 1974 році. Принципи зовнішньоекономічної діяльності Європейського Союзу (ЄС) містяться у так званій Білій книзі під назвою «Формування внутрішнього ринку», (1985 р.).

3. Національні принципи зовнішньоекономічної діяльності закріплюються в законодавчих актах країн, яких повинні дотримуватися усі суб'єкти, які здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на території цієї країни. В Україні ці принципи закріплені у Законі України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Необхідно враховувати, що ці принципи стосуються всіх іноземних суб'єктів, які ведуть свою зовнішньоекономічну діяльність в Україні.

Список використаних джерел:

1. Кахович Ю.О. Вибір зовнішньоекономічних партнерів – основа успішного бізнесу / Ю. О. Кахович, Н. В Доценко, О. Р. Саксаганська // Ефективна економіка. – № 1. – 2011.

2. ЗЕД підприємства : навч. посібник / за редакцією Петруні Ю. Є. – Дніпро, УМСФ. – 2015. –213 с.

ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ В УКРАЇНІ

Корбут В. Г.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Брус Т. М.)

Актуалізація проблем професійного розвитку державних службовців обумовлена низкою обставин. По-перше, тим, що проведення реформ в різних сферах життєдіяльності українського суспільства і реалізація крупних національних проектів вимагають рішення широкого діапазону вельми складних проблем. По-друге, за останні роки відбулося значне оновлення кадрового складу державної служби, на посади державної служби приходять особи, що слабо знають специфіку і зміст державного управління, в більшості своїй, не мають базової освіти в цій сфері і не відповідають повною мірою встановленим кваліфікаційним вимогам до посади державної служби. По-третє, не повністю сформовані нормативно-

правові і організаційні основи професійного розвитку державних службовців.

Державні службовці обґрунтовують цілі напрямки суспільного розвитку, беруть участь у публічних відносинах, їхня праця інтелектуальна та психологічно насичена, у всіх їхніх зусиллях проявляється державна влада, що додає їм авторитет і належну гарантію. Це дає підстави для висновку, що професіоналізм та компетентність – взаємопов'язані характеристики людини, як особистості, так і професіонала.

Під професіоналізмом державних службовців можна вважати їх здатність, застосовуючи фахові знання, вміння та навички, сучасні управлінські технології щодо запровадження ефективних механізмів реалізації визначених завдань згідно з наданими повноваженнями та затвердженими посадовими обов'язками, здійснювати професійну діяльність з підготовки пропозицій щодо формування та реалізації державної політики, надавати державні послуги.

Дещо спорідненим, але не тотожним терміну «професіоналізм державних службовців», є поняття компетентності як здатності працівників кваліфіковано виконувати визначені види робіт у межах певної професії та домагатися високих результатів праці.

Компетентність це показник ступеня відповідності, адекватності професіоналізму державного службовця і змісту компетенції його посади. Відповідно професіоналізм виступає як необхідна умова компетенції.

Завдання формування професіональної компетентності на державній службі можна виконати з допомогою інструментів управління людськими ресурсами, головними етапами якого є:

- планування людських ресурсів;
- набір кандидатів та відбір кандидатів;
- призначення на посаду та орієнтація;
- навчання і розвиток;
- оцінка показників діяльності [3, с. 73].

Компетентнісний підхід знаходить вираження на всіх етапах управління людськими ресурсами, як стратегічного та цілісного підходу до управління персоналом, та, відповідно, його індивідуальним та колективним внеском в досягнення організаційних цілей.

На формування професіональної компетентності та на професійно-посадовий розвиток державного службовця впливає також мотивація до праці, до самовдосконалення, до самоосвіти. Методи мотивації можна поділити на економічні, соціальні, адміністративні, морально-психологічні.

Оскільки на людину, отже, й на мотивацію її до діяльності, впливають не лише особистості, але й певне оточення, соціальні групи і держава в цілому, то варто було б запровадити вивчення цього впливу, так званий,

мотиваційний моніторинг, та розробити систему мотивації з можливістю її коригування.

Якщо запровадити мотиваційний моніторинг на державному рівні він зможе лише описати загальну поверхову картину мотиваційних пріоритетів державних службовців. Для цілісного сприйняття ситуації, доречним було б запровадити спеціальні служби або залучити фахівців з мотивації в кожній організації, які б розробляли індивідуальні програми мотивації для кожного окремого працівника. Вивченням мотивації в організації може займатись і відділ кадрів шляхом розробки пропозицій керівникові щодо найефективніших методів мотивації на основі анкетування співробітників. Така робота дозволить виявити демотивуючі фактори та мінімізувати або повністю ліквідувати їх.

Однак, яку б важливу роль не відігравала кадрова служба, основним суб'єктом успішної мотивації повинен виступати безпосередній керівник, оскільки від їхнього вмілого використання мотиваційних інструментів, які забезпечила організація, залежить здатність мотивувати колег і співробітників та заохочувати їх до якісної роботи [1, с. 152].

Ефект від мотиваційних заходів досить складно оцінити, тому що він може мати не тільки економічне вираження (досягнення цілей організації), а й соціальне (задоволення співробітників своєю роботою, поліпшення морально-психологічного клімату в колективі). Однак, беззаперечним є той факт, що нововведення в систему мотивації працівників підвищити ефективність та задоволеність у державних службовців своєю роботою, а, отже, буде сприяти їх професійному посадовому розвитку.

Список використаних джерел:

1. Крушельницька О. В. Управління персоналом : навч. посіб. / Крушельницька О. В. – К. : Кондор, 2006. – 308 с.
2. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України № 889-VIII від 10.12.2015 року. URL : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/889-19> (дата звернення 08.10.2019)
3. Хміль Ф. І. Управління персоналом / Хміль Ф. І. – К. : Академвидав, 2006. – 488 с.

ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ І ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ

Демус С. І.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Кахович О. О.)

Політична система є інтегрованою сукупністю політичної влади, суб'єктів, відносин, політичної організації і політичної культури суспільства. Політична система забезпечує соціальну стабільність,

соціальний порядок, має певну соціально-політичну орієнтацію та є необхідним механізмом, за допомогою якого здійснюється повновладдя та суверенітет народу [1].

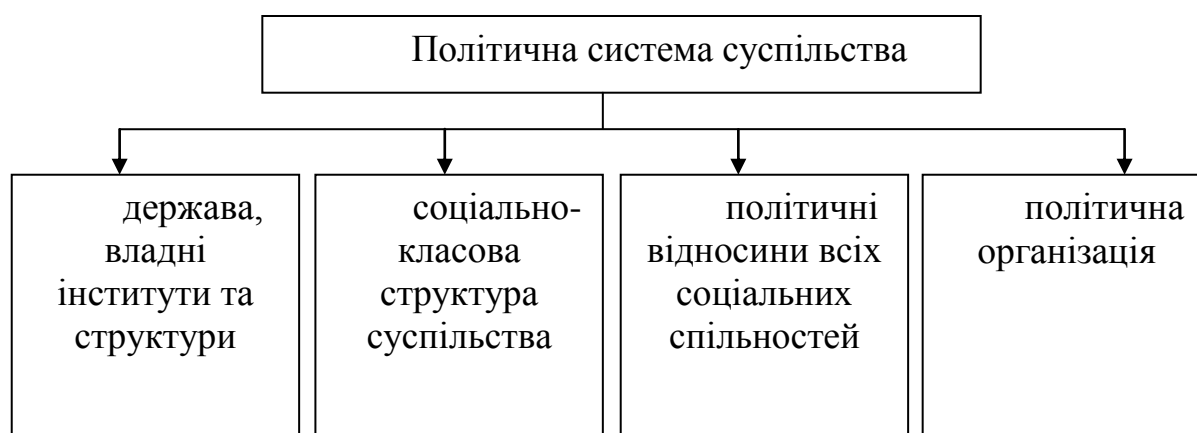

Рис. 1. Політична система суспільства [1]

Особливості системи політичних інститутів сучасної України визначаються в межах різних типів.

По-перше, відносна стабільність системи здатна легко трансформуватися в нестабільність через поглиблення конфліктів між основними політичними блоками [3].

По-друге, система з відносно низьким темпом соціальних процесів і недостатньою сприйнятністю соціальних новин. Самостійна політична система сучасної України молода, фактично не має досить ефективних традицій і досвіду самостійного функціонування. Історичні традиції державної суверенності України практично не пов'язані з процесом реалізації сучасних проблем суспільства.

По-третє, політичній системі України властиві централізованість з деякими елементами регіоналізації та децентралізації. Система не здійснює повністю комплекс функцій, необхідних для забезпечення нормального функціонування сучасного цивілізованого суспільства.

Політична система сучасної України діє в умовах надзвичайної ситуації – політичної та соціальної. Причому надзвичайність обставин склалася в усіх сферах суспільства:

а) в природному середовищі, де поглиблюється екологічна криза, що зберігає панування нерозумних моделей природокористування (в промисловості та сільському господарстві), загальний генофонд народу зазнає значних втрат;

б) у господарюванні – прогресуючою виступає тенденція деградації найважливіших структур життєдіяльності соціуму;

в) в сфері культури не забезпечується повне відтворення загальної культури відповідно до прогресивних стандартів та потреб прискореного соціального розвитку;

г) не сформована система ефективних відносин України з іншими державами і міжнародним співтовариством.

Політична система сучасної України радикально трансформується, причому зміни відбуваються одразу в інституційній, нормативній, функціональній та комунікативній підсистемах [3].

Сучасну політичну систему в Україні характеризують, насамперед, риси перехідності. Головний недолік вітчизняної політичної системи, полягає в її недостатній ефективності. Дається взнаки закритість, непрозорість, суб'єктивна детермінованість функціональних форматів, постійно декларується її структурно-функціональна адекватність суспільним інтересам. Виходячи з цього стверджувати про завершення формування демократичної політичної системи в Україні ще зарано [2].

Особливості формування політичної системи України лише підтверджують тісний зв'язок всіх структурних елементів. А саме політичної організації, політичних норм, політичних відносин, політичної культури. Зміни кожного з них впливають на інші як в позитивного, так і негативному плані. Необхідність глибинних політичних та економічних реформ викликає потребу в досконалій, збалансованій політичній системі, спроможній вивести країну з кризи та забезпечити її входження до кола розвинених європейських націй.

Сама політична система є не, що інше, як результат вибору суспільства форм своєї політичної організації. Обираючи і формуючи певну організацію (демократичну або не демократичну), суспільство обмежує себе детермінованими системою політичними рамками [2].

Список використаних джерел:

1. Політична система і громадянське суспільство: європейські і українські реалії / А. І. Кудряченко [та ін.] ; заг. ред. А. І. Кудряченко. – К. : НІСД, 2007. – 396 с

2. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформації політичного режиму в Україні (1991–2016): монографія / Ю. В. Мацієвський. – Чернівці : Книги-XXI, 2016. – 552 с.

3. Смолянюк В. Ф. / Політична система України: джерела стабільності та чинники дестабілізації / В. Ф. Смолянюк // Науково-інформаційний вісник Академії національної безпеки // Випуск 3–4(11–12)/2016. – 33 с.

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ПЕРСОНАЛУ У МИТНИХ ОРГАНАХ УКРАЇНИ

Фисенко А. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Коляда С. П.)

Процес управління персоналом митних органів є узгодженням кадрових рішень, які постійно приймаються і реалізуються посадовими особами та спрямовані, в кінцевому підсумку, на досягнення головної мети діяльності Державної фіскальної служби України.

Аналіз діяльності працівників митних органів показав, що перетворення в митній службі будуть результативними за умови, якщо виконуватимуться такі послідовні етапи: перший – детального аналізу зовнішнього і внутрішнього середовища; другий – розробки концепції розвитку процесу управління персоналом митних органів, яка включає економічні, організаційно-розпорядчі, соціально-психологічні методи; третій – розробки проектів, програм законодавчих актів, інструкцій тощо, які мають регламентувати функції митних органів та особового складу, а також відповідного вдосконалення кадрової структури, яка є частиною структури ДФСУ.

Аналіз організаційно-правового підґрунтя управління персоналом митних органів засвідчив, що розвиток особового складу спрямовується на досягнення позитивних результатів та прискорення вирішення проблем взаємодії працівників митниць із громадянами. Стабілізація особового складу митних органів передбачає покращення його кількісних і якісних характеристик. Ефективна діяльність персоналу митних органів забезпечить якість виконання завдань держави щодо митної справи.

Функціональний аналіз управління персоналом митних органів дав можливість виявити певні недоліки кадрової системи. Для забезпечення підвищення управлінського рівня посадових осіб митних органів слід запровадити цілісну систему пов'язаних між собою дій, починаючи від професійного розвитку особового складу і закінчуючи їх просуванням по службі та виходом на пенсію.

Основними заходами щодо розвитку технологій управління персоналом митних органів є:

- 1) професійний відбір особового складу в митний орган;
- 2) профорієнтація та адаптація працівників, які щойно зараховані в митні органи;
- 3) професійний розвиток особового складу;
- 4) оцінка професійних якостей та атестації з метою виявлення придатності до посади службовців-митників;
- 5) мобільність переміщення, переведення, підвищення у посаді, відсторонення від виконання посадових обов'язків.

В ході дослідження було визначено напрями розвитку функцій кадрового менеджменту, основними з яких є:

- Покращання соціального забезпечення персоналу митних органів з метою мотивування результативності роботи з особовим складом митних органів;

- чітке визначення цілей у процесі планування і вирішення завдань щодо персоналу, а саме з'язування того, якими мають бути цілі управління митними службовцями і що їм необхідно зробити для досягнення цілей, поставлених центральним апаратом управління Державної фіскальної служби України;

- належна організація процесу управління персоналом митних органів в просторі і часі, а також встановлення осіб, які мають виконувати кожне конкретне завдання;

- забезпечення лінійності управлінських зв'язків підпорядкування особового складу вищим посадовим особам ДФСУ, що охоплює контролювання в цілому всіх аспектів їх діяльності, а також фіксування фактичного закріплених документально результатів цієї діяльності;

- досягнення узгодженості дій та встановлення гармонійних зв'язків між посадовими особами митної служби на основі раціональності, чіткої взаємодії, оперативності і надійності та дотримання нормативно закріплених загальнообов'язкових правил.

На підставі отриманих результатів дослідження, вітчизняного та зарубіжного досвіду можна дати такі практичні рекомендації щодо оптимізації кадрового менеджменту митних органів ДФС України:

- Здійснити функціональний аналіз посадових обов'язків митних службовців з метою усунення дублювання при виконанні ними завдань ДФСУ і на його основі підготувати нові посадові інструкції;

- розробити новий кваліфікаційний довідник посад державних службовців, у якому окремо виділити характеристики усіх посад особового складу митних органів;

- активізувати роботи митних органів щодо формування, функціонування та розвитку системи управління персоналом митної справи;

Виконання вказаних рекомендацій дасть змогу підвищити ефективність використання особистісного і професійного потенціалу кожного службовця-митника як активного суб'єкта митної діяльності.

СТРАТЕГІЯ ТА РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Проша В. О.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Даценко В. В.)

Обов'язковою умовою успішної неперервної діяльності підприємства є розробка стратегії, саме вона забезпечує розвиток підприємства. Реалізація стратегії підприємства безпосередньо пов'язана з його перспективним фінансовим плануванням. Стратегія визначає довгострокову мету діяльності

підприємства, що залежить від його політики, вибору найефективніших напрямів її досягнення.

Завдання стратегії: визначення способів проведення успішної стратегії та використання фінансових можливостей; налагоджування перспективних взаємовідносин із суб'єктами господарювання, банками та іншими фінансовими інститутами; фінансове забезпечення операційної та інвестиційної діяльності на перспективу; вивчення економічних та фінансових можливостей імовірних конкурентів, розроблення та вжиття заходів із забезпечення стійкості; розроблення способів виходу із кризового стану та методів управління за умов кризового стану підприємств [1].

Теорія стратегії, досліджуючи об'єктивні економічні закономірності ринкових відносин, розробляє форми та способи виживання й розвитку за нових умов. Стратегія включає методи та практику формування фінансових ресурсів, їх планування та забезпечення стійкості підприємства за ринкових умов господарювання. Стратегія охоплює всі форми діяльності підприємства: оптимізацію основних та оборотних засобів, формування та розподіл прибутку, грошові розрахунки, інвестиційну політику та ін.

Всебічно враховуючи фінансові можливості підприємств, об'єктивно оцінюючи характер внутрішніх та зовнішніх факторів, стратегія забезпечує відповідність фінансово-економічних можливостей підприємства умовам, які склалися на ринку товарів та на фінансовому ринку. Стратегія передбачає визначення довгострокових цілей діяльності та вибір найефективніших способів їх досягнення. Цілі стратегії мають підпорядковуватися загальній стратегії економічного розвитку та спрямовуватися на максимізацію прибутку і ринкової вартості підприємства. У процесі розроблення стратегії слід урахувати динаміку макроекономічних процесів, тенденції розвитку вітчизняних фінансових ринків, можливості диверсифікації діяльності підприємства [3].

Формування стратегії підприємства здійснюється в такій послідовності: визначення періоду реалізації стратегії; аналіз факторів зовнішнього середовища діяльності підприємства; формування стратегічної мети діяльності; розроблення політики підприємства; розроблення системи заходів із забезпечення реалізації стратегії; оцінка розробленої стратегії.

У результаті розроблення системи заходів, що забезпечують реалізацію стратегії, на підприємстві формуються «центри відповідальності», визначаються права, обов'язки і міра відповідальності їхніх керівників за результати реалізації стратегії підприємства. Під час розроблення стратегії підприємства необхідно оцінювати її ефективність, що ґрунтується на прогнозних розрахунках різних фінансових показників, а також на прогнозуванні динаміки нефінансових результатів реалізації розробленої стратегії (зростання ділової репутації підприємства, підвищення рівня управління діяльністю його структурних підрозділів тощо).

Результатом реалізації стратегії є перспективне планування:

- фінансових результатів (прибутків та збитків);
- руху грошових коштів (баланс грошових потоків);
- бухгалтерського балансу підприємства [3].

Прогноз щодо фінансових результатів показує обсяг прибутку, який передбачено одержати в наступному періоді. На підприємстві «Х» для прогнозу фінансових результатів, можна припустити, що є можливість збільшити обсяги виручки від реалізації в 1,5 раза, при цьому собівартість також зросте в 1,2 раза. Крім того на підприємстві стаття «Інші витрати» формується з великої кількості первісних документів, перегляд яких надасть можливість зменшити їх на 50 %. Таким чином прогноз звіту про фінансові результати зможе забезпечити отримання прибутку у розмірі 941,84 тис. грн.

Прогноз руху грошових коштів відображає рух грошових потоків за операційною, інвестиційною, фінансовою діяльністю. Прогноз руху грошових коштів ТОВ «Х» дає можливість визначити джерела капіталу й оцінити його використання в наступному періоді. Враховуючи той факт, що у попередньому році підприємство вирішило розширити асортимент реалізуємих товарів і, таким чином, сформувало підґрунтя для зростання доходу від реалізації на 15 %.

За допомогою прогнозу руху грошових коштів можна з'ясувати, скільки грошових коштів треба вкласти в господарську діяльність підприємства; синхронність надходження і витрачання грошових коштів, що дає можливість визначити потребу в залученні капіталу й перевірити майбутню ліквідність підприємства.

Успіх стратегії підприємства гарантується, коли стратегічні цілі відповідають реальним економічним та фінансовим можливостям підприємства, коли управління фінансами централізовано, а методи його є гнучкими та адекватними змінам економічної ситуації. Зазначимо, що певні управлінські рішення можуть призвести і до тимчасового зниження прибутковості (підвищення збитковості) за умови, якщо керівництво підприємства приймає не завжди оптимальні рішення з фінансового погляду в умовах жорсткої конкурентної боротьби.

Список використаних джерел:

1. Бутинець Ф. Ф. Економічний аналіз : навчальний посібник. – Житомир : Рута, 2003. – 680 с.
2. П'ятницька Г. Мультиваріативність стратегій інноваційного розвитку / Г. П'ятницька, В. Найдюк // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2018. – № 1 – С. 22–36.
3. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учебное пособие. – Минск : Экоперспектива, 1998. – 498 с.

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ СТРУКТУРИ ПІДПРИЄМСТВА

Брусник В. В.

(Науковий керівник – к.е.н., доцент Єдинак В. Ю.)

Підвищення ефективності роботи підприємства в значній мірі визначається організованістю системи управління, яка залежить від чіткої структури підприємства та діяльності всіх її елементів у напрямку досягнення обраної стратегічної мети та тактичних цілей.

Необхідність удосконалення системи управління на сучасному етапі визначається багатьма факторами: це і оптимізація чисельності апарату управління, його функцій; впровадження автоматизованих систем управління, розробка систем прийняття рішення тощо. Структура управління включає в себе всі цілі, розподілені між різними ланками, зв'язок між якими забезпечує координацію окремих дій по їх виконанню. Зв'язок структури з ключовими поняттями управління – його метою, функціями, процесом, механізмом функціонування, людьми і їх повноваженнями – свідчить про її величезний вплив на всі сторони роботи організації.

Зростаючу роль в управлінні персоналом підприємства відіграє формування стабільних колективів, зниження плинності кадрів і зміцнення трудової дисципліни, забезпечення підприємства необхідною кількістю керівних кадрів, спеціалістів, робітників і допоміжного персоналу, певних професій, спеціальностей і кваліфікації відповідно до визначених потреб.

Існують різні типи організаційних структур (лінійні, лінійно-функціональні, функціональні, матричні, проектні, дивізіональні, бригадні), проте не кожен тип організаційної структури відповідає особливостям функціонування організації. Тому кожна організація сама розробляє власну організаційну структуру, яка повинна задавати систему відповідальності, відносини звітності, принципи об'єднання співробітників у групи. Крім того, структура повинна містити в собі механізми зв'язку та координації елементів організації, які повинні працювати злагоджено як єдине ціле.

Нами пропонується застосування таких методів дослідження та удосконалення організаційних структур, як: експертний метод, метод порівняння та аналогії, метод організаційного моделювання.

Експертний метод у практиці вдосконалення організаційних структур використовується досить широко. Це пояснюється недостатнім розвитком кількісних методів аналізу, недоліками нормативної бази тощо. Перевагою експертного методу є оперативність отримання результатів аналізу та розробка рекомендацій щодо усунення недоліків організаційних структур.

Метод порівняння та аналогії полягає у використанні при вдосконаленні організації управління елементів механізму управління, організаційних форм та рішень, які виправдали себе на практиці на

підприємствах із подібними умовами (розмір, тип виробництва, складність продукції тощо). Цей метод передбачає розробку та вдосконалення типових структур управління, норм управління, типового складу функцій управління, різноманітних розрахункових формул для визначення нормативів чисельності управлінського апарату. Цей метод є найбільш поширеним у практиці галузевих підприємств та об'єднань

До методів організаційного моделювання слід віднести ті, в яких використовуються параметричні залежності об'єкта і суб'єкта управління.

Серед групи методів організаційного моделювання найбільш відомим є метод, в основі якого лежить декомпозиція інформаційного процесу виконання управлінських робіт.

Впровадження та застосування на практиці одного з перелічених методів чи своєрідної їх комбінації дає можливість підприємству удосконалити систему організації, і як наслідок підвищити продуктивність праці персоналу та покращити результати організації загалом.

Таким чином, вибір правильного методу формування організаційної структури є одним із ключових елементів функціонування організації, але потрібно враховувати, що вибір методу залежить від характеру проблем, що стоять перед підприємством, наявності ресурсів, кваліфікованих виконавців, міри обґрунтованості нормативної та методичної бази й інших умов.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Разумова Г. В., Попова К. В.

Модернізація економіки визначає динамічність (еволюційність або революційність) об'єктивно обумовлених та разом з тим керованих трансформацій на шляху формування моделі економічного розвитку на довгостроковий період. Наразі, коли Україна перебуває на сучасному етапі розвитку, дуже важливим стає завдання модернізації національної економіки, яка характеризує здатність країни забезпечувати сталий розвиток суспільства та конкурентоспроможність у світовій системі господарювання.

У сучасному світі, який характеризується глобальністю економічних процесів, актуальність модернізації економіки додатково підкреслюється необхідністю конкурувати з міжнародними суб'єктами. Із цього виходить, що в таких умовах невід'ємним елементом модернізації економіки є інноваційний розвиток. Варто зазначити, що така важлива для суспільства складова функціонування національної економіки як інноваційно-інвестиційна активність повинна стимулюватися державою. Саме в останній закладений найбільший потенціал рушія прогресу людства.

Існують два напрями державного регулювання модернізаційних, інноваційних та інвестиційних процесів, яких повинні дотримуватися державні виконавчі структури [1]:

- створення сприятливого середовища (через податкову, бюджетну, амортизаційну, грошово-кредитну політики, систему пільг і санкцій тощо) для поживлення інноваційно-інвестиційних процесів в національній економіці з боку господарських суб'єктів;
- державне фінансування та сприяння реалізації інноваційних проектів (в тому числі створення державних інноваційних структур).

Держава в ролі регулятора економіки має визначити чіткий вектор своєї діяльності, тому їй необхідно ставити перед собою цілі, орієнтири та пріоритети. Насамперед, це має відбуватися за допомогою модернізаційних реформ, які спрямовані на запровадження найбільш ефективних принципів, механізмів та форматів управління соціально-економічними процесами в країні, оскільки модернізація соціально-економічної сфери в змістовному плані означає вирішення трьох взаємопов'язаних проблем, а саме проблем модернізації державної економічної політики, модернізації виробничо-технологічної бази економіки, модернізації системи соціального захисту населення в широкому розумінні цього слова [2].

Ефективне здійснення модернізації економіки потребує впровадження на державному рівні організаційного механізму модернізації національної економіки, який включає в себе послідовність етапів створення структур, ретельного аналізу й чітко визначених цілей, продуманого виділення організаційних підрозділів і форм їх координації для забезпечення функціонування організаційної системи.

Механізм державного регулювання модернізації національної економіки можна розділити на вісім елементів. Перший це аналіз стану та тенденцій розвитку національної економіки, другий – визначення проблем в національній економіці, третій – формування концепції модернізації національної економіки, четвертий – вибір моделі економічної політики, п'ятий – визначення пріоритетних сфер та напрямів модернізації національної економіки, шостий – побудова імітаційної моделі реалізації модернізації національної економіки, сьомий – формування стратегії модернізації економіки країни, та восьмий – розробка дорожньої карти реалізації модернізації національної економіки [3].

Таким чином, державне регулювання – це запланована послідовність процесів, спрямованих на модернізацію національної економіки. Для підвищення ефективності держава повинна оперувати дієздатним механізмом модернізації. Отже, одним з головних питань для держави на сучасному етапі розвитку є формування такого організаційного механізму

регулювання модернізацій, який був би спроможний забезпечити сталий розвиток суспільства та конкурентоспроможність у світовому вимірі.

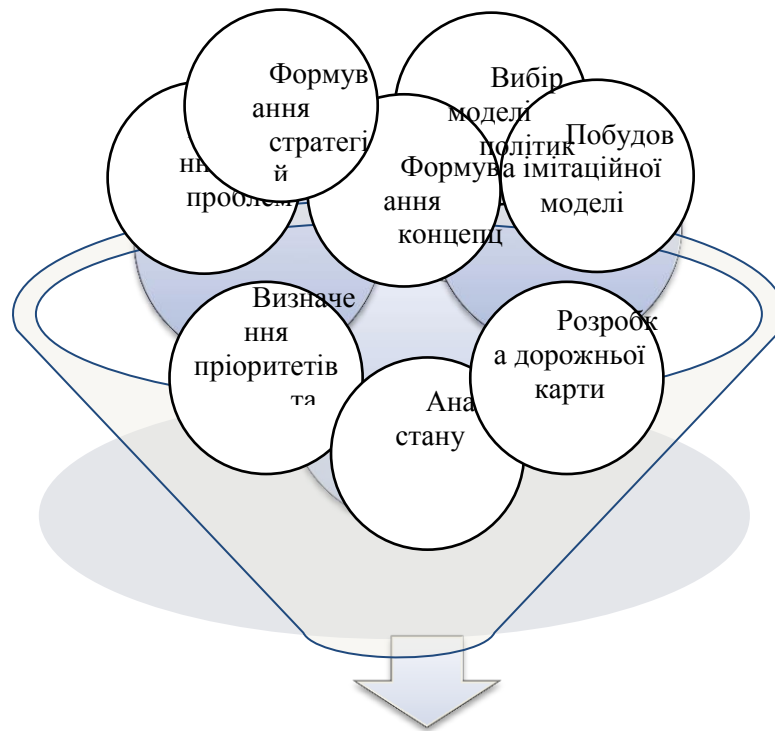

Рис. 1. Механізм державного регулювання модернізації національної економіки

Список використаних джерел:

1. Трофимчук О. А. Модернізація – шлях формування ефективної економіки України. Ефективна економіка. 2013. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1886>
2. Dworkin G. Paternalism. Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <http://plato.stanford.edu/entries/paternalism>.
3. Губарева І. О. Організаційний механізм державного регулювання модернізації національної економіки. Соціальна економіка. 2017. № 2. – С. 21–26.

ОЦІНКА ДЕРЖАВНОЮ УСТАНОВОЮ ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ НА ОСНОВІ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ

Булгакова О. Ф.

Децентралізація адміністративних послуг, підвищення їх якості, наближення адміністративних послуг до громадян та бізнесу, а також подальша розбудова мережі центрів надання адміністративних послуг визначені пріоритетними напрямками реформування системи надання адміністративних послуг в Україні.

З метою забезпечення комфортних умов для надання адміністративних послуг в Україні функціонує 796 центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). За перше півріччя 2019 року запрацювало 18 нових Центрів та територіальних підрозділів. Реалізується програма з доступності адміністративних послуг громадянам в об'єднаних територіальних громадах, де на 01.07.2019 нараховується 168 ЦНАПів.

Зразковий ЦНАП – це привітні адміністратори, відкритість та прозорість, прийом відвідувачів без обідньої перерви (а в окремі дні – до восьмої вечора), електронна черга, а також надання максимальної кількості послуг.

Прозорість для клієнта та виконавця (адміністратора, співробітника центра надання адміністративних послуг) передбачає наявність чітких і єдиних норм, що базуються на державних стандартах і законах. З одного боку, такі норми дозволяють визначити чіткі правила процесу прийому та надання послуг, що виключає суб'єктивний підхід і мінімізує рівень корупційних дій. З іншого боку, чіткість та зрозумілість процесу надання послуг призводить до збільшення ефективності надання послуг і скорочення витрат часу, а отже, фінансових витрат, без втрати якості наданих послуг. Однак розуміння норм та правил не завжди призводить до позитивного результату, оскільки здійснення процесу надання послуги пов'язане з кваліфікацією і відповідальністю кожного фахівця. За наявності великого колективу співробітників необхідно виконувати оцінку якості надання ними послуг клієнтам та відповідно до них приймати обґрунтовані управлінські рішення.

Зазвичай оцінка якості праці співробітника центра виконується експертною комісією із заданою періодичністю. У зв'язку з цим, якісна складова оцінки, як правило, дещо суб'єктивна, що означає, що існує можливість суперечливих думок і рішень.

Стрімкий розвиток сучасного суспільства призводить до необхідності пошуку нових підходів до управління у наданні послуг. Одним з загальновідомих математичних та програмних підходів до оцінки стану різних процесів діяльності є технологія потоків робот (workflow). Ця технологія дозволяє забезпечити виконання виробничих завдань у суворій послідовності та взаємозв'язку між собою, виконавцями та клієнтами відповідно до визначених правил, на основі абстрактного подання робочих циклів. Як правило, такий підхід реалізується як система управління документами, коли результатом цих процесів є ті чи інші документи.

Бізнес-процес являє логічно взаємопов'язану послідовність функцій, результати яких призводять до створення послуг. Для отримання результату необхідні відповідна інформаційна та ресурсна підтримка. Складові бізнес-процесу можна оцінити кількісно, що дозволяє сформулювати чисельну модель процесу надання послуг. Модель бізнес-процесів складається з таких частин: перелік функцій; послідовність

виконання кожної функції; контроль і керування виконанням кожної функції; виконавці і відповідальні за кожну функцію; інформаційно-ресурсний супровід.

Для установ з надання послуг, їх функції та час обслуговування визначаються нормами чинного законодавства. Фінансові та ресурсні компоненти вважаються незмінними в завданні управління установою. Співробітники центру з надання послуг (виконавці функцій бізнес-процесів) мають різний досвід, кваліфікацію та мотивацію. Це визначає потребу в їх безперервній сертифікації з метою поліпшення і підвищення якості надання послуг.

Основними критеріями оцінки якості надання послуг співробітника можуть бути:

1. Обсяг роботи, що виконується фахівцем протягом певного періоду часу.
2. Кількість клієнтів, яким було надано послуги.
3. Відповідальність у виконанні робіт (відмови, затримки, ухилення від роботи і т. д.).
4. Бажання навчатися, підвищувати кваліфікацію.
5. Внесок у громадське життя (участь у спортивних та громадських заходах тощо).

Перші два критерії є кількісними і можуть бути точно оціненими, інші критерії є якісними, але їх можна привести до кількісної оцінки за допомогою рейтингової системи.

Використання такого підходу дозволить:

1. Розширювати можливості аналізу різних аспектів процесів діяльності установи, що підвищить точність і своєчасність прийняття рішень на всіх етапах сервісного циклу.
2. Формувати не тільки оперативні, але і тактичні та стратегічні рішення управління, що базуються на аналізі поточної інформації про процес обслуговування, на рівнях як індивідуального виконавця і підрозділу, а також й установи в цілому

Список використаних джерел:

1. Chernyakhovskaya L. R., Galiullina A. F. Development of requirements for a decision support system aimed at quality assessment of public services provided based on the ontological approach Business Informatics. – 2017. – No. – 1 (39). – P. 36–47
2. Булышева Л. А. Система мониторинга качества оказания услуг в государственном учреждении на основе бизнес-процессов / Л. А. Булышева, М. Ю. Катаев, Н. В. Лосева // Бизнес-информатика. – 2018. – № 1 (43). – С. 71–78. – DOI: 10.17323/1998-0663.2018.1.71.78.

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ЗАРУБІЖНИХ МОДЕЛЕЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СФЕРІ ОРГАНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОЇ МИТНОЇ СИСТЕМИ

Єфименко В. О.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Ліпинський В. В.)

Якісна та концептуально витримана реформа вітчизняної митної системи на сьогодні, безумовно, є нагальною потребою для України. Тож, актуальність теми дослідження зумовлена визначенням перспективності впровадження елементів зарубіжних моделі державного управління в сфері організації митної системи

Зазначена тема увійшла до кола наукових інтересів таких вітчизняних дослідників, як В. В. Ченцов, Д. В. Приймаченко, І. Г. Бережнюк та ін.

З метою уніфікації термінологічного апарату дослідження, пропонуємо наступне визначення моделі державного управління в сфері організації митної системи – це сукупність уявлень про ідеальну форму, структуру та взаємодію із зовнішніми явищами держав, митних органів та суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності під час здійснення митних процедур.

Враховуючи об'єм дослідження, ми лише коротко охарактеризуємо окремі елементи зарубіжних моделей, які, на нашу думку, є найбільш перспективними в контексті запозичення та впровадження на національному ґрунті.

Дотримуючись позиції професора В. В. Ченцова, ми так само вважаємо, що ключовим аспектом митної системи є визначення адміністративної підпорядкованості її органів, яку дослідник пропонує класифікувати так:

- підпорядкованість міністерству чи відомству економічно-фінансової групи;
- підпорядкованість міністерству чи відомству адміністративно-політичної групи; інша адміністративна підпорядкованість;
- автономний статус [1].

Перший вид підпорядкованості є найбільш традиційним для країн Європи (Німеччина, Бельгія, Фінляндія, Італія, Угорщина та інші), що, як нам здається, зумовлено в першу чергу територіальними (компактна територія, відсутність внутрішніх митних кордонів тощо), економічними та історичними особливостями цих держав. Незважаючи на проведення чергової реорганізації вітчизняної митної системи, яка на концептуальному рівні супроводжується поверненням до попередньої організаційної моделі із виділенням зі складу надутворення Державної фіскальної служби Державної митної служби та Державної податкової служби, на сьогодні, спираючись на пункт перший Положення про Державну митну службу

України [2], ми можемо констатувати, що митна система України також продовжує належати за типом підпорядкування до так званої першої групи.

Разом із тим, пропонуємо звернути увагу на Великобританію як державу, модель державного управління у сфері організації митної справи якої істотно відрізняється від переважної більшості інших європейських держав. У Великобританії вертикаль митних органів, які входять до митної системи держави, підпорядкована Управлінню Її Величності з податків та митниці. Управління було створено у 2005 році і за характером своєї діяльності є органом державної влади скоріше сервісного, ніж правоохоронного типу (під час реорганізації більшість правоохоронних функцій у сфері протидії митним та податковим правопорушенням було передано паралельно створюваному Управлінню доходів і митного переслідування та іншим правоохоронним органам). Характер діяльності Управління за останні роки доводить ефективність діяльності митної системи за такої форми підпорядкування, оскільки за оцінками аудиторів загальний державний дохід Великобританії становитиме 811,4 млрд фунтів стерлінгів у 2020 році. З них 43 відсотки становитимуть непрямі податки, 33 відсотки – податки на прибуток, 18 відсотків – національні страхові внески та 7 відсотків – доходи від бізнесу та інші доходи) [3].

Ураховуючи ряд факторів, що безпосередньо впливають на ефективність функціонування вітчизняної митної системи, до яких ми, в першу чергу, зараховуємо кадровий дефіцит, корупційні ризики, пріоритетність максимальної відкритості України для іноземного інвестування, на наше глибоке переконання, в ході чергової реорганізації митної системи з метою її перезавантаження доцільним було б проаналізувати інші варіанти підпорядкування, крім запропонованого в ході нинішньої реформи.

Водночас, звертаючись до кількісних показників діяльності зарубіжних моделей митних систем, ми не можемо не висвітлити ще один особливо важливий, на нашу погляд, елемент таких моделей, а саме ціннісну зорієнтованість державного управління в організації митної системи. Вітчизняна модель сьогодні, на жаль, зорієнтована виключно на максимально можливе наповнення державного бюджету, що в контексті зазначеного призвело до суто декларативної «сервісності» митних органів України. Митна система, в першу чергу, є інструментом забезпечення державної та економічної безпеки (у вузькій термінології – митної безпеки). Аналіз зарубіжних моделей державного управління у сфері організації митних систем дає всі підстави стверджувати, що саме зорієнтованість на забезпеченні та підтримці митної безпеки, а не на максимально високих показниках із справляння суб'єктами ЗЕД митних платежів, є ключовим моментом під час визначення того, як і за

допомогою яких засобів здійснюватиметься державне управління у сфері організації тієї чи іншої системи.

Підбиваючи підсумки, зауважимо, що використання зарубіжного досвіду моделювання державного управління у сфері організації митної системи є та залишається одним із найбільш ефективних інструментів реформування вітчизняної системи, однак таке використання має здійснюватись виключно із врахуванням специфіки України, її територіальних, економічних, соціальних особливостей. Перспективними видаються подальші наукові розробки у цьому напрямку.

Список використаних джерел:

1. Ченцов В. В. Митна служба в системі державного управління в зарубіжних країнах: компаративний аналіз / Ченцов В. В. // Університетські наукові записки. – 2009. – № 1 (29). – С. 333–339.
2. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова Кабінету Міністрів України № 227 від 06 березня 2019 року // *Урядовий кур'єр*. – 2019. – № 54.
3. HM Revenue and Customs. URL : https://en.wikipedia.org/wiki/HM_Revenue_and_Customs (дата звернення 14.10.2019).

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Сосновська І. О., Маляр Д. В.

Стратегія – це набір правил, яким керується організація при прийнятті рішень або кажучи по-іншому - це комплексний план, призначений для здійснення програми підприємства та досягнення його цілей.

Для того щоб підприємство успішно розвивалося, необхідно навчитися правильно і чітко визначати лінію поведінки підприємства в довгостроковій перспективі. Загальна стратегія зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД) підприємства є планом управління, який поширюється на все підприємство, охоплюючи всі напрями його діяльності [1].

Стратегію ЗЕД підприємства можна охарактеризувати як спосіб, за допомогою якого підприємство може створювати, формувати і координувати свої дії на будь-яких ринках. Стратегія ЗЕД підприємства визначає [2, с. 253]:

- ефективність діяльності підприємства;
- становище підприємства на ринку;
- особливості продукції в порівнянні з продукцією конкурентів;
- конкурентні переваги підприємства як наслідок узгодженості дій;
- життєвий цикл підприємства як результат ефективної та правильно розробленої стратегії.

Також стратегія ЗЕД підприємства визначає такі основні завдання [3, с. 147]:

- формування напрямків діяльності підприємства та його стратегічних бізнес-одиниць;
- визначення ролі кожної стратегічної бізнес-одиниці і кожного його підрозділу під час реалізації загальної стратегії.

Визначення розмірів і способів розподілу ресурсів між стратегічними бізнес-одиницями та іншими підрозділами.

В основі будь-якої стратегії ЗЕД підприємства лежать три основних типи загальних стратегій. Кожне підприємство може дотримуватися одного з цих типів або використовувати їх певні комбінації. Виділяють такі основні типи стратегії ЗЕД підприємства [4,]:

- стратегія зростання (розвитку);
- стратегія стабілізації (обмеженого зростання);
- стратегія скорочення (виживання).

У процесі формування стратегії ЗЕД підприємства, в рамках її трьох базових типів, викристалізуються різні варіанти стратегічного розвитку. Такі варіанти називають стратегічними альтернативами. З кожної альтернативи вибирається майбутня стратегія ЗЕД підприємства, а також варіанти розвитку підприємства в рамках кожної з трьох базових стратегій ЗЕД підприємства: зростання, стабілізації та скорочення.

Характеристики ЗЕД, які спричиняють стратегічні напрямки зовнішньоекономічної діяльності.

Виробнича кооперація у зовнішньоекономічній діяльності підприємств являє одну з форм співпраці між іноземними партнерами в різних ланках виробничого ланцюга створення доданої вартості одного і того ж продукту, обумовлену технологічним розподілом праці. Сам технологічний процес поділу праці означає розподіл його учасників в ланцюзі створення і реалізації продукції за основними його фазами, від вивчення потреб на внутрішніх і зовнішніх ринках до доведення його до кінцевих споживачів. Виробнича кооперація найбільш характерна для однорідних сфер виробництва та обігу, науково-технічної, інвестиційної та сервісної областей. Широке поширення виробнича кооперація отримала в обробних галузях промисловості.

Узгодженість дій партнерів в рамках реалізації стратегічної ЗЕД за допомогою виробничої кооперації досягається за рахунок [5, с. 275]:

- взаємного планування експортної та імпортозамінної продукції;
- прогнозування і спільного ведення наукових розробок, забезпечення їх необхідною апаратурою, приладами і матеріалами, випробувальним і вимірювальним обладнанням і науково-технічною інформацією;
- організації процесу підготовки кадрів;

– узгодженої виробничо-збутової політики. При цьому учасники процесу зберігають власність на засоби виробництва, а співпраця забезпечується на оплатній основі і будується за принципом прямих зв'язків між виробниками однорідної продукції.

Необхідно підкреслити, що важливим факторами при реалізації стратегії ЗЕД постає участь міжнародних урядових чи не урядових організацій. Міжнародні організації відіграють істотну роль в сучасних міжнародних відносинах, що є своєрідною формою співробітництва держав і багатосторонньої дипломатії. Для міждержавної організації характерні такі ознаки: членство держав, наявність установчого міжнародного договору, міжнародних угод по окремих областях діяльності, наявність постійно діючих органів і тощо.

Список використаних джерел:

1. Гаркуша О. О. Ефективність зовнішньоекономічної діяльності підприємств [Електронний ресурс] : автореферат / О. О. Гаркуша. – Режим доступу : <http://masters.donntu.edu.ua/2003/fem/garkusha/diss/index.htm>.
2. Дурицька Г. В. Формування стратегії ефективного розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств / Г. В. Дурицька // Регіональна економіка. – 2005. – № 4. – С. 250–254.
3. Ліпич Л. Г. Стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки / Л. Г. Ліпич, А. О. Фатенюк-Ткачук // Культура народів Причорномор'я. – 2007. – № 102. – С. 146–151.
4. Чайковська Т. В. Формування стратегії виходу підприємств на зовнішні ринки / Т. В. Чайковська, О. Д. Стефурак [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/9_DN_2010/Economics/61400.doc.htm.
5. Шмаленко Я. В. Формування зовнішньоекономічної стратегії підприємства / Я. В. Шмаленко // Держава та регіони. – 2008. – № 3. – С. 270–277.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ МИТНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ

Бондарев І. В.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Літинський В. В.)

На сьогодні в контексті євроінтеграційного курсу України особливої актуальності, на наше переконання, набувають питання, безпосередньо пов'язані з тим, як на нормативному рівні формується та реалізується державна політика в тій чи іншій галузі, оскільки відповідні способи чи їх відсутність слугують критерієм того, наскільки правовою та

демократичною є конкретна держава. З огляду на зазначене митній сфері, як ключовій в економічній безпеці будь-якої держави, повинна бути приділена особлива увага. Разом із цим, на даний час доводиться констатувати фактичну недослідженість у вітчизняній доктрині організаційно-правових аспектів реалізації такого напрямку державної політики в митній сфері, як державна політика у сфері співпраці України з міжнародними митними організаціями.

Як вдало зазначає В. В. Філатов, міжнародне митне співробітництво є складовою зовнішньої політики України. Його основним завданням є визначення стратегічного курсу розвитку митної справи в Україні та встановлення партнерських відносин між країнами світу. Напрями зовнішньої політики безпосередньо пов'язані з внутрішньою безпекою держави. Надійна захищеність митного кордону допоможе зберегти економіку держави та підтримати вітчизняного товаровиробника. В свою чергу, сфера зовнішньої торгівлі повинна вийти з тіньового сектора, що значно збільшить доходну частину бюджету України [1, с. 528].

Зауважимо, що вживаючи категорію «організаційно-правові аспекти реалізації державної політики» ми в першу чергу звертаємось до загальних ступеня та способу юридичного врегулювання суспільних відносин, що виникають на різних етапах договірного процесу між Україною та міжнародними митними організаціями, а також так званих «постдоговірних відносин», тобто таких, що пов'язані безпосередньо з виконанням договірних зобов'язань та правових відносин, що фактично виникають між вказаними вище.

Організаційно-правові аспекти реалізації державної політики у сфері співробітництва з міжнародними митними організаціями реалізуються через відповідні форми.

Різноманітність правових форм реалізації державної політики у сфері митного співробітництва обумовлена пошуками нових, більш досконалих засобів гармонізації сфери митних відносин. Отже, розробка правових форм митного співробітництва вимагає врахування таких факторів, як економічний рівень країни та орієнтація зовнішньої політики держави [2, с.30].

До основних форм реалізації державної політики у сфері співпраці України з міжнародними митними організаціями ми пропонуємо відносити договірну та недоговірну форми.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про міжнародні договори», міжнародний договір України – це укладений у письмовій формі з іноземною державою або іншим суб'єктом міжнародного права, який регулюється міжнародним правом, незалежно від того, міститься договір в одному чи декількох пов'язаних між собою документах, і незалежно від його конкретного найменування (договір, угода, конвенція, пакт, протокол тощо) [3]. В той же час, як бачимо, до інших суб'єктів міжнародного права,

Закон України «Про міжнародні договори» відносить і міжнародні організації, які виступають як міжнародні міжурядові організації. Отже, положення Закону України «Про міжнародні договори» вказує на те, що міжнародні договори країни укладаються з іноземними органами, державами та міжнародними організаціями від імені України, уряду України, міністерств та інших органів центральної влади. Крім того, положення даного нормативноправового акта визначають, що міжнародні угоди укладаються не тільки з владою іноземних держав, але й з міжнародними організаціями (Організація Об'єднаних Націй, Всесвітня Митна Організація тощо).

Отже, з наведеного випливає, що договірною формою реалізації державної політики у сфері співпраці України з міжнародними митними організаціями – це така форма, за якої сторонами (Україною, її митною адміністрацією з одного боку та міжнародною митною організацією чи організаціями з іншого) укладається міжнародний договір, що може бути дво- або багатостороннім, та основним предметом якого є встановлення, налагодження або конкретизація окремих напрямів співпраці.

Під недоговірними формами реалізації державної політики у сфері співпраці України з міжнародними митними організаціями ми пропонуємо розуміти такі форми, які за нормативно-правовим джерелом свого виникнення не належать до договірних (наприклад, надання інформації Україною міжнародній митній організації на виконання рішення міжнародного суду).

За результатами дослідження можемо зробити висновок, що реалізація державної політики у сфері співробітництва з міжнародними митними організаціями в організаційно-правовому аспекті здійснюється через відповідні правові форми, серед яких ми пропонуємо виділяти договірну та недоговірну. На думку автора цього дослідження, тема потребує подальшої наукової розробки з огляду на принциповість реалізації державної політики у сфері співробітництва з міжнародними митними організаціями з врахуванням принципів раціональності та ефективності такої співпраці.

Список використаних джерел:

1. Філатов В. В. Міжнародні угоди України в сфері митної справи / В. В. Філатов // *Держава і право: зб. наук. пр.* – К., 2008. – № 42. – С. 526–531.
2. Філіпенко Т. В. Правові форми співробітництва в галузі вдосконалення митного законодавства України / Т. В. Філіпенко, В. В. Філатов // *Митна справа.* – 2009. – № 6. – С. 2834
3. Про міжнародні договори: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906IV. URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/190615>

ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шаруда О. М.

(Науковий керівник – к. держ. упр., доцент Шевченко Н. І.)

Страховий ринок як частина фінансово-кредитної сфери є об'єктом державного регулювання і контролю в цілях забезпечення його стабільного функціонування з урахуванням значущості страхування в процесі суспільного відтворення [1].

Згідно з Законом України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг» комерційні банки та страхові компанії відносяться до одного сектору економіки - фінансових установ - юридична особа, яка відповідно до закону надає одну чи декілька фінансових послуг та яка внесена до відповідного реєстру у порядку, встановленому законом [2].

Діяльність та страхові операції страхових компаній регламентуються Законом України «Про страхування», а ліцензування діяльності та контроль за роботою страхових компаній здійснює спеціальний уповноважений орган – Державна комісія по регулюванню фінансових послуг в Україні.

Система державного регулювання страхової діяльності, що існує в Україні, за ступенем впливу на розвиток ринку та за методами, що при цьому застосовуються займає проміжне положення між німецькою та французькою. На кожний конкретний вид страхування страхова компанія повинна отримати ліцензію. До прямих методів належать: державне господарське управління (економічне адміністрування), інституційне регулювання, стратегічне й тактичне планування та регулювання фінансової діяльності

Законодавчі та нормативні акти встановлюють чіткі вимоги до платоспроможності страховиків (розміру Статутного капіталу, кількості, порядку формування, нормам відрахування та порядку розміщення страхових та вільних резервів тощо) [2]. Водночас держава гарантує захист інтересів страхових компаній, а також забезпечує умови вільної конкуренції в здійсненні страхової діяльності.

Ринок страхових послуг є другим за рівнем капіталізації серед інших небанківських фінансових ринків. Загальна кількість страхових компаній станом на 31.12.2018 становила 281, у тому числі СК «life» – 30 компаній, СК «non-life» – 251 компанія, (станом на 31.12.2017 – 294 компанії, у тому числі СК «life» – 33 компанії, СК «non-life» – 261 компанія). Кількість страхових компаній продовжує тенденцію до зменшення. Так, за 2018 рік порівняно з 2017 роком, кількість компаній зменшилася на 13 СК, а порівняно з 2016 роком – на 29 СК [3].

Регулювання фінансової діяльності страховика зараховують до одного із прямих методів державного регулювання. Цей метод страховик реалізує в таких формах: контроль за платоспроможністю, інвестиційною діяльністю, ціноутворенням; оподаткування. З метою регулювання фінансової діяльності використовуються такі інструменти: нормативи, ліміти, тарифи, податки, ставки, оподаткований дохід, пільги, штрафи, пеня, санкції, заборони [2].

Однією із характеристик функціонування страхового ринку є динаміка чистих та валових страхових премій. Чисті страхові премії розраховуються як валові страхові премії за мінусом частки страхових премій, які сплачуються перестраховикам-резидентам.

Ринок страхування в Україні наразі демонструє позитивну динаміку свого розвитку[3]. Проте, у зв'язку із інфляцією, наявного зростання ще недостатньо, щоб повернути втрачені за кризові роки обсяги його діяльності. Динаміка обсягів валових страхових премій та виплат є важливою характеристикою розвитку страхового ринку і відображає ступінь виконання ним його специфічних функцій, пов'язаних із захистом, фінансуванням, забезпеченням впевненості та зменшенням ризиків.

Рейтинг страхових компаній – це комплексна оцінка функціонування страхової організації, що визначає її здатність своєчасно і повно виконувати свої зобов'язання перед клієнтами. Ранжування страхових компаній здійснюють на основі рейтингу, інакше кажучи, присвоєння певного класу надійності [2].

Присвоєння рейтингів надійності страховим організаціям необхідно у зв'язку з тим, що існують потреби і страхувальників та інших контрагентів страхових компаній, і самих страховиків. Зацікавленість страхувальників виражається в їх бажанні отримувати надійний та якісний страховий захист, а інвесторів – в безпеці капіталовкладень в акції страховиків.

Достатньо високий рейтинг страхової компанії може забезпечити їй певні конкурентні прерогативи на страховому ринку. З іншого боку процедура рейтингування дає право доречно виявити ознаки можливої неспроможності страхових компаній та вжити заходи щодо її запобігання. Статистика страхування безпосередньо займається розробленням методології розрахунку рейтингу надійності страхових компаній[2].

Страховий ринок України перебуває на етапі формування, поступово адаптуючись до вимог європейського та світового ринків. Страхова діяльність як самостійна ланка фінансово-кредитної системи перебуває у фазі динамічного розвитку. Необхідність державного регулювання страхової діяльності викликана, насамперед, створенням умов для виникнення й функціонування такої страхової галузі, яка б відповідала вимогам ринку, сприяла цілеспрямованим та узгодженим діям державних і недержавних структур щодо забезпечення на дійного страхового захисту і юридичних, і фізичних осіб.

Список використаних джерел:

1. Про страхування [Електронний ресурс] : Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/85/96-вр>
2. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг [Електронний ресурс] : Закон України від 12.07.2001. № 2664-III. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2664-14>
3. Страховий ринок України за 2018 рік [Електронний ресурс] : Інтернет-журнал про страхування. – Режим доступу : <http://forinsurer.com/files/file00313.pdf>.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ОСВОЄННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ОРГАНІЗАЦІЇ МИТНОЇ СПРАВИ ДЛЯ ПОТРЕБ РАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ РЕФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Кіка Г. І.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Літинський В. В.)

В світлі останніх подій, пов'язаних з реорганізацією Державної фіскальної служби та фактичним «перезапуском» Державної митної служби та Державної фіскальної служби особливої актуальності набуває питання раціональності та ефективності проведення таких реформ в першу чергу у сфері державної митної справи.

На важливість використання світового досвіду в процесі реформування і вдосконалення діяльності митних органів України вказували багато науковців, досліджуючи правовий статус цих органів, В. В. Качан акцентував увагу на тому, щореформуючи митні органи України, потрібно звернути увагу на позитивний досвід розвинених країн в цьому питанні. Проведення реформ має бути направлене, зокрема, на покращення керованості та контрольованості митних органів та їх діяльності [1; с. 55–56].

І. Г. Бережнюк зазначає, що бажання України вступити до єдиного економічного простору ЄС неминуче призведе до реорганізації митних органів. У зв'язку з цим, виникає необхідність імплементації досвіду митних органів держав-членів ЄС в систему органів державної влади України. Тому вивчення правового статусу митних органів країн ЄС на сучасному етапі викликає не тільки теоретичний, але й практичний інтерес [2; с. 38].

Говорячи про ефективність освоєння зарубіжного досвіду в цьому контексті, ми, безумовно, звертаємось до того, наскільки прийнятним та потенційно якнайкраще адаптованим і реалізованим для вітчизняної митної системи може бути досвід держав чи їх митних адміністрацій, які

вже пройшли шлях реформ та становлення митної системи схожий чи аналогічний до вітчизняного.

Аналізуючи нормативну базу здійснення реформи митниці-2019, яка, зауважимо, видається досить бідною, оскільки відсутня ані будь-яка нормативна концепція, ані стратегія реформування митниці, ми доходимо висновку про необхідність не стільки у швидкості таких реформаційних процесів, скільки у їх виваженості. Потреба у підґрунті такої реформи, яке полягатиме як у вивченні реформаторського досвіду попередніх керівників Державної митної служби та Державної фіскальної служби, так і в аналізі позитивного досвіду зарубіжних країн, є нагальною.

Для максимальної ефективності використання зарубіжного досвіду організації митної справи, на нашу думку, особливо важливим є визначення алгоритму дій, аби вітчизняна реформа з використанням такого досвіду мала цілісний характер, а всі її напрями, у яких задіюється досвід зарубіжних держав були узгоджені між собою.

На думку автора цього дослідження, освоєння зарубіжного досвіду організації митної справи повинно здійснюватись комплексно за такими напрямками, як кадровий (як і з кого формується кадровий потенціал митних органів держави, а також окремо – система внутрішньої мотивації службовців), організаційно-структурний (яка форма митної системи держави, який спосіб підпорядкування та звітування), ціннісно-пріоритетний (які базові завдання ставить перед митною системою держава) та прикладний (технічні та технологічні особливості здійснення митних процедур, їх організація та нормативне регулювання).

Після визначення напрямів та здійснення первісного компаративного аналізу має бути окреслено коло моделей організації митної справи, які видаватимуться найбільш перспективними для запозичення в цілому або окремих їх елементів. При цьому, на наше глибоке переконання, цьому процесу повинен передувати процес визначення мети та завдань вітчизняної реформи аби відповідна імплементація зарубіжного досвіду була належним чином зкорельована з реальними потребами та пріоритетами реформи.

Підбиваючи підсумки зазначимо, що автор даного дослідження притримується думки, що, враховуючи вже зроблені кроки по реформуванню митної системи (затвердження положення про Державну митну службу України, затвердження її структури, внесення законопроектів про запровадження автоматизованих економічних операторів та ряд інших рішень, що безпосередньо змінюють або оптимізують митні процедури) поза увагою фактично залишається чи не найважливіший напрям, а саме кадровий. Особливості правового статусу посадових осіб митниці, способи визначення розміру оплати їх праці,

надання їм додаткових соціальних та юридичних гарантій діяльності в зарубіжних моделях таких держав, як, наприклад Німеччина чи Великобританія, повинні стати першочерговим предметом аналізу. Збереження та примноження кадрового потенціалу новоствореної Державної митної служби повинно стати пріоритетним завданням групи, що здійснює реформу, оскільки будь-який державний орган чи система органів це в першу чергу висококваліфіковані та вмотивовані на якісне використання посадових обов'язків кадри.

Список використаних джерел:

1. Качан В. В. Реформування митної системи. *Митна справа*. 2009. 4 (64). С. 55–56.
2. Бережнюк І. Г. Порівняльний аналіз системи управління митною справою в Україні і Німеччині. *Митна справа*. 2006. №1 (29). С.34–45.

ВИРОБЛЕННЯ НОВИХ КРИТЕРІЇВ РОЗМЕЖУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ ТА СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В ХОДІ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ

Дамченко О. В.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Ліпинський В. В.)

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю у виробленні якісно нових критеріїв розмежуванні державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, враховуючи здобутки адміністративної реформи, яка триває. Ефективне здійснення адміністративної реформи дає шанс створити необхідні умови для динамічного, збалансованого розвитку в Україні територій, усунення основних регіональних диспропорцій, повернутися до реального місцевого самоврядування. Для вирішення проблем розвитку місцевого самоврядування можна рекомендувати досвід зарубіжних країн, який засвідчив, що неурядові організації більш ефективно й економно вирішують завдання, які сьогодні в нашій державі відповідно до законодавчих норм здійснюють державні адміністрації.

Окремі аспекти дослідження форм, методів і критеріїв розмежування повноважень органів державної виконавчої влади та місцевого самоврядування були предметом вивчення вітчизняних і зарубіжних учених (В. Б. Авер'янов, О. Д. Крупчан, С. В. Майстро, Н. Р. Нижник, В. Ф. Погорілко, Ю. О. Тихомиров, Ю. С. Шемшученко та ін.).

В першу чергу, підкреслимо, що законодавець у розділі «Політико-правові умови адміністративної реформи» Концепції адміністративної реформи[1] зауважив, що Конституція України заклала необхідний правовий фундамент для розбудови на регіональному і місцевому рівні демократичної, гнучкої та ефективної організації управління, яка серед

інших повинна базуватися на таких концептуальних засадах, як законодавче розмежування сфер компетенції органів виконавчої влади та місцевого самоврядування і основних (які не можуть бути перерозподілені на договірних засадах) самоврядних повноважень між органами місцевого самоврядування різного територіального рівня.

Разом з тим, спостерігаючи за ходом проведення адміністративної реформи ми вимушені констатувати як її повільність, так і недостатню ефективність в частині належного здійснення розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. Зазначені проблеми, на наш погляд, зумовлені недостатньо чіткими, а подекуди взагалі не сформульованими критеріями, такого розмежування.

В 1998 році указом Президента України «Про заходи щодо впровадження концепції адміністративної реформи» прямо передбачався перехід до нового розуміння функцій публічної влади, які за своїм змістом спрямовуються на надання державних та громадських послуг, перерозподіл функцій і повноважень між місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування на основі: встановлення переліку державних та громадських послуг, їх класифікації; визначення переліку послуг, що надаються за рахунок бюджетних коштів і на платній основі; розмежування сфери відповідальності щодо надання державних та громадських послуг місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування на регіональному і місцевому рівні.

Наведені положення свідчать, що критерієм розмежування слугував критерій функціональної спрямованості, застосування якого зводилось до єдиного способу реалізації – шляхом прямого нормативного закріплення тих чи інших функцій (переважно з надання певних послуг населенню).

Аналіз напрацювань вітчизняних дослідників за останні роки свідчить про формування нового погляду на проблему визначення критерію розмежування органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади. За такий критерій в науковій літературі пропонується взяти принцип субсидіарності (допоміжності).

Так Ф. Г. Семенченко, пропонуючи звернути увагу на модель функціонування органів місцевого самоврядування в Польщі, вказує, що законодавче забезпечення розвитку місцевого самоврядування в Україні повинно відповідати принципам Європейської хартії місцевого самоврядування щодо організаційної, правової, фінансово-економічної самостійності територіальних громад. Чинна система організації влади на місцях, що поєднує державне управління на регіональному рівні з автономністю місцевого самоврядування на низовому територіальному рівні не може повністю забезпечити демократичну, гнучку та ефективну організацію управління в системі місцевого самоврядування на регіональному та місцевому рівні [2; с. 32].

Цікаво, що зазначений критерій передбачався Концепцією адміністративної реформи, однак його застосування так і залишилось на рівні декларативного заклик. Підбиваючи підсумки, зауважимо, що перехід від радянської моделі розмежування з її імперативним закріпленням компетенцій місцевого самоврядування та органів виконавчої влади до європейської з поєднанням імперативного та договірною критерію на базі принципу субсидіарності є першочерговою потребою в контексті ефективного завершення адміністративної реформи.

Список використаних джерел:

1. Про заходи щодо впровадження Концепції адміністративної реформи : Указ Президента України № 810/98 від 22.07.1998. Офіційний вісник України. 1999. № 21. С. 32.

2. Семенченко Ф. Г. Правове забезпечення державної політики щодо органів місцевого самоврядування. Державна політика щодо місцевого самоврядування: стан, проблеми та перспективи : збірник матеріалів конференції / за наук. ред. Ю. М. Бардачова, І. П. Лопушинського, С.В. Малікова, О.А. Тертишної. Херсон: *Грінь Д.С.*, 2013. 180 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕГЛЯДУ СИСТЕМИ МОТИВАЦІЇ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМ ЗАОХОЧЕННЯ ПОСАДОВИХ ОСІБ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Сікан С. В.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Літинський В. В.)

На сучасному етапі реалії суспільного розвитку нашої держави очевидно потребують модернізації технологій мотивації та стимулювання персоналу не лише у сфері бізнесу, а й у органах місцевого самоврядування.

Те, наскільки продуктивно та якісно працюватиме система місцевого самоврядування залежить від кадрового потенціалу такої системи, тобто безпосередніх виконавців та їхньої мотивації. Людський чинник є пріоритетним, оскільки система органів місцевого самоврядування за своїм сутнісним критерієм є системою соціальною, що спонукає до вивчення особливостей та мотивів поведінки працівника. Практика управлінської діяльності свідчить, що професійні вміння працівника приносять організації бажаний результат лише у випадку його зацікавленості у результатах своєї праці.

Питання мотивації працівників, зокрема, публічних службовців загалом та посадових осіб органів місцевого самоврядування зокрема, досліджували такі зарубіжні та вітчизняні дослідники, як Л. Артеменко, В.

Бондар, Н. Гончарук, Л. Круп'як, В. Малиновський, І. Мишурова, А. Сміт, Ф. Тейлор, А. Файоль, Г. Чернецька та ін.

Персонал муніципальної служби можна змусити до виконання закріплених за ним функцій і обов'язків, посадових інструкцій, певної ділянки роботи, однак примусове виконання покладених обов'язків, рішень керівників має певні межі і не дає бажаних результатів. І навпаки, використання мотиваційного механізму ефективної праці кожного службовця, мотиваційних регуляторів, урахування психологічних особливостей людини дає можливість повною мірою використати і розвинути його здібності щодо досягнення високих, ефективних результатів праці. Саме тому мотивація має важливе значення для ефективного використання персоналу муніципальної служби [1].

Відомий вчений у сфері державного управління В. Малиновський зазначає, що мотивація – важлива функція державного управління, без якої неможлива ефективна діяльність будь-якого керівника, і, відповідно, будь-якого органу виконавчої влади, вона вимагає від керівників розвинутих здібностей спонукати виконавців до вищого рівня напруження зусиль, досягнення ефективних результатів праці [2].

На думку Т. С. Кабаченко [3, с.1 97] будь-який акт управлінської взаємодії так чи інакше є або дією на інтенсивність і динамічні характеристики активності людей, або на її зміст. Це встановлює взаємини між членами колективу, спонукаючи їх виконувати необхідну, з погляду керівника, роботу.

Стимулювання праці службовців органів місцевого самоврядування є позитивно стимулюючим впливом суб'єктів (посадової особи, органу та ін.) на потреби, інтереси, свідомість, волю, поведінку державного службовця, а отже, на результати його управлінської праці та діяльності. Стимулювання діяльності сприяє покращенню дисципліни, якості праці, враховує ініціативу та відповідальність службовців; справляє вплив на зусилля, старанність, наполегливість, націленість, сумлінність персоналу органів місцевого самоврядування [4].

В основі нормативної бази організації і стимулювання праці працівників органів місцевого самоврядування повинні лежати принцип правової і соціальної захищеності. Забезпеченням реалізації даного принципу виступають гарантії, передбачені для посадових осіб місцевого самоврядування при проходженні і припиненні служби в органах місцевого самоврядування, які можна розглядати як комплекс заходів, що формують систему стимулювання їх праці.

Підбиваючи підсумки зазначимо, що система стимулювання праці службовців місцевого самоврядування достатньо широка, базується як на матеріальних, так і на моральних методах стимулювання праці.

Результатом дії такої системи стимулювання має бути підвищення ефективності діяльності органів місцевого самоврядування по використанню трудових, природних і матеріально-технічних ресурсів, що є в їх розпорядженні, виробничого потенціалу, економічних і фінансових можливостей. Виявлення результативності діючої системи стимулювання праці працівників органів місцевого самоврядування залежить від об'єктивної оцінки посадової особи місцевого самоврядування і результатів її праці. Світова практика діяльності муніципальних служб тільки виробляє критерії оцінки ефективності муніципальної служби, адекватні суспільним потребам.

Список використаних джерел:

1. Гончарук Н. Т. Мотивація персоналу у сфері державної служби України: проблеми та перспективи. *Аспекти публічного управління*. 2013. № 2. С. 48–54
2. Малиновський В. Функція мотивації управлінської праці. *Вісник УАДУ: зб. наук. пр.* / редкол. : В. І. Луговий (голов. ред.) [та ін.] К. : Вид. УАДУ, 2003. № 3 . С. 165–170
3. Кабаченко Т. С. Психология управления: учебное пособие / Т. С. Кабаченко. М. : Педагогическое общество России, 2005. 384 с.
4. Круп'як Л. Б. Організація діяльності державного службовця: навч. посіб. / Круп'як. Л. Б. Тернопіль: *Крок*, 2015. 281 с.

АСПЕКТИ ВИЗНАЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Шульга А. С.

(Науковий керівник – к.н.держ.упр., доцент Шевченко Н. І.)

Дієвість функціонування центральних органів виконавчої влади безпосередньо залежить від критеріїв їх ефективності. Ефективність (англ. efficiency; performance; -відношення корисного ефекту (результату) до витрат на його одержання [1]). Ефективність являється одним із основних комплексних критеріїв визначення успішності управлінської діяльності у будь-якій сфері життєдіяльності суспільства та держави, а також мірою успіху застосування відповідного теоретико-методологічного апарату.

Необхідною складовою будь-якої методики оцінки ефективності, зокрема діяльності центральних органів виконавчої влади, є процедура обґрунтування системи критеріїв і показників (індикаторів) оцінки, визначення часткових критеріїв і взаємозв'язків між ними, розроблення процедур формування інтегрованого показника на основі часткових тощо.

Для оцінки ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади вченими застосовуються такі критерії: прийняття відповідних показників якості; докладне діагностування та інформування (не можна працювати над підвищенням якості, не маючи всіх даних про її сучасний стан, сильні та слабкі сторони); ефективність планування (поліпшення якості роботи кожної інституції вимагає ефективного планування, чіткого окреслення цілей і напрямів їхнього досягнення). Управління якістю включає її оцінку, забезпечення та контроль [2].

Згідно з показниками рейтингу Індексу глобальної конкурентоспроможності 2016–2017 років Україна посідає 85 місце серед 138 країн та 132 місце за показником «державні установи». Низькі позиції України у світових рейтингах конкурентоспроможності пов'язані з наявною ситуацією в управлінні державним апаратом, яка призводить до недостатньо ефективного управління людськими ресурсами на державній службі [3].

Система управління якістю державної структури базується на стандарті ISO 9001:2001, розробленій міжнародною організацією з якості ISO (International Organization for Standardization). Система управління якістю, що створена відповідно до міжнародного стандарту ISO 9001:2001, ефективно функціонує в органах державного управління більшості держав-членів ЄС. У Японії СУЯ запроваджена майже в 90% муніципальних органів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2018 року затверджено Типові завдання, ключові показники результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади керівників центральних органів виконавчої влади, на 2019 рік [4] та Завдання, ключові показники результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади державних секретарів міністерств, на 2019 рік [5].

Згідно із зазначеними нормативними актами, до завдань попереднього обстеження системи управління якістю органу виконавчої влади рекомендовано віднести: 1) визначення поточного стану справ в органі виконавчої влади, його сильних сторін, прихованих можливостей та потенціалу, що можуть бути використані ним з метою забезпечення його розвитку, ефективності, результативності та якості виконання завдань і заходів структурними підрозділами органу виконавчої влади та цим органом в цілому; 2) проведення аналізу ефективності функціонування основних робочих процесів органу виконавчої влади (прийняття управлінських рішень, організація роботи із зверненнями громадян тощо) та підготовка пропозицій щодо удосконалення цих процесів; 3) оцінка ефективності, результативності та якості взаємодії структурних підрозділів органу виконавчої влади.

Основними критеріями ефективності діяльності центральних органів виконавчої влади віднесено такі: 1) дієвість виконання поставлених завдань; 2) належний рівень нормативно-правового забезпечення; 3) достатність фінансування; 4) модернізація організаційної структури; 5) стабільність політичної системи; 6) високий професіональний рівень кадрового забезпечення; 7) стимулювання праці державних службовців; 8) взаємозв'язок центральних органів виконавчої влади з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю.

Впровадження вищезазначених критеріїв оцінки – необхідна умова не тільки забезпечення якості функціонування органів місцевої влади та послуг, що ними надаються, а й позитивного іміджу України на світовій арені як справді правової, соціальної та демократичної держави.

Список використаних джерел:

1. Вільна енциклопедія «Вікіпедія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://uk.wikipedia.org>.

2. Розвиток партнерства між місцевою владою та недержавним сектором у сфері надання громадських послуг: монографія / [О.В. Берданова, В.М. Вакулєнко, М.Д. Василенко, О.В. Галацан та ін.]; за ред. Ю.П. Лебединського. – Ужгород: Патент, 2003. – 192 с.

3. Про схвалення Концепції оптимізації системи центральних органів виконавчої влади [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 27 грудня 2017 р. №1013-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2017-p>

4. Про затвердження типових завдань, ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади керівників центральних органів виконавчої влади, на 2019 рік [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 18 грудня 2018 р. №1030-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2018-p>

5. Про затвердження завдань, ключових показників результативності, ефективності та якості службової діяльності державних службовців, які займають посади державних секретарів міністерств, на 2019 рік [Електронний ресурс] : розпорядження КМУ від 18 грудня 2018 р. №1031-р. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1031-2018-p>

ГРОМАДСЬКІСТЬ ЯК СУБ'ЄКТ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Боса Н. В.

(Науковий керівник – к.держ.упр. Марценюк О. О.)

В Україні суспільство вільно, але впевнено крокує до європейської спільноти і продовжує формувати засади свого життя в майбутньому. Одним із найголовніших завдань є формування нової парадигми існування суспільства

за принципами гармонійних взаємовідносин із природою. Для цього перш за все має бути підготовлена консолідована стратегія переходу до нових засад взаємовідносин із природою, до гармонійного співіснування суспільства і природи.

Нині можемо констатувати, що система організації державного контролю за дотриманням природоохоронного законодавства недосконала: високий рівень корупції, застаріла матеріально-технічна база, непрозора система прийняття рішень щодо порушників законодавства, відсутність адекватної системи відповідальності суб'єктів за порушення законодавства, відсутність єдиних електронних реєстрів природних ресурсів та неналежний рівень інформаційного обміну. Крім того, існування «сімох няньок», які впроваджують екологічну політику, – Державної природоохоронної служби, Державної служби геології та надр України, Державного агентства лісових ресурсів України, Державної служби з геодезії, картографії та кадастру, Державного агентства рибного господарства, Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, а також дублювання і розпорошеність функцій держави, що входять до компетенції зазначених органів влади, відсутність єдиного підходу до здійснення цих функцій частіше призводить до повної безконтрольності над екологічною ситуацією у країні. Схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища [3] та затвердження плану заходів щодо її реалізації [1] стало дорожньою картою у перетворенні відповідних органів державної влади з карально-контролюючих на природоохоронні, також суттєвим є запровадження системи моніторингу та організація діяльності громадських інспекторів з охорони навколишнього природного середовища.

Практичний досвід доводить, що ефективним механізмом впливу на екологічну політику є здійснення громадського моніторингу і контролю [4], адже гарантії екологічних прав громадян закріплені чинним законодавством України [3]. Реалізація цього права здійснюється шляхом виборів до органів державної влади та місцевого самоврядування, організації та участі в діяльності політичних партій і громадських організацій, внесення пропозицій до органів влади, а також заслуховування звітів посадових осіб.

Щодо громадського екологічного моніторингу, перш за все забезпечується доступність екологічної інформації для громадськості, підвищення оперативності екологічного контролю, спостереження за об'єктами підвищеної небезпеки, розвиток екологічної освіти та просвітницької діяльності, збір даних, необхідних для оцінки реальних екологічних наслідків від реалізації проекту і співвіднесення їх з впливами, передбаченими на етапі розробки проекту.

Чому саме громадський? Частина громадськості, усвідомлюючи основну проблему сучасної цивілізації, веде активний пошук шляху формування

нового ставлення до природи. Значна роль у такому пошуку належить громадським екологічним організаціям (далі – ГЕО), які сьогодні є досить чутливими структурами суспільства щодо проблем природокористування, проблем довкілля.

Громадський екологічний рух в Україні в процесі свого розвитку поступово стає професійним. Але різні ГЕО перебувають на різних етапах цього розвитку. Є такі, що недавно виникли і проходять початкові стадії свого розвитку, але є і такі, що вже професійно працюють у своїй специфічній галузі. Зокрема, є ГЕО, які професійно працюють на захист екологічних прав громадян, формування екологічної політики держави, консультування громадян та допомогу їм під час створення екологічних громадських організацій.

Найбільший інтерес становлять можливості міжсекторальної співпраці між органами влади, представниками бізнесу і громадськістю. Такі форми співпраці набувають усе більшого поширення.

Для сучасної України особливо важлива активність громадського екологічного руху. За більшої кількості ГЕО, їхньої активної діяльності мобілізуватиметься громадська думка, формуватиметься нова екологічна свідомість, а стан довкілля в державі та її політиці ставатиме найвищим пріоритетом. Стратегічним завданням ГЕО має стати активізація всіх рушійних сил переходу суспільства, держави до гармонійного співіснування з природою.

Цей принцип повинен стати одним з головних критеріїв під час визначення мети та оцінки результатів діяльності ГЕО. Врешті-решт, він має стати одним з основних критеріїв оцінки екологічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища : розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 353. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-2018-%D1%80>

2. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 26.06.1991 № 1268-XII. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>

3. Про схвалення Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища : розпорядження Кабінету Міністрів України від 31.05.2018 № 353. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616-2017-%D1%80>

4. Фесянов П. Роль неурядових екологічних організацій у регулюванні екологічної безпеки в Україні та світі // Збірник наук. пр. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – 2011. – Вип. 2. – С. 136–145. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpnadu_2011_2_15.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА В УКРАЇНІ

Борисенко О. П., Диганова А. Ю.

Сучасний етап європейської інтеграції України визначається активізацією зовнішньоекономічної діяльності на різних рівнях просторової ієрархії: між державними інституціями, органами місцевого самоврядування та суб'єктами господарювання України і країн – членів Європейського Союзу. У даному аспекті дедалі більшого значення набуває транскордонне співробітництво (ТКС), метою і завданням якого є входження прикордонних регіонів України до інституційного простору ЄС та вирівнювання економічних і соціальних пропорцій рівня життя по різні боки кордону. Розвиток і вдосконалення ТКС відкриває нові можливості і резерви для активізації господарської діяльності в прикордонних регіонах, мобілізації природно-ресурсного потенціалу, підвищення конкурентоспроможності. Саме ці фактори зумовлюють потребу державного регулювання та координації розвитку транскордонних регіонів країн. ТКС та впровадження ефективних механізмів його регулювання дає змогу успішно розв'язувати локальні проблеми, максимально використовувати національний потенціал, поступово нівелюючи недоліки периферійності в соціально-економічному розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць. До того ж ТКС виступає як «полігон» для випробування та адаптації європейського законодавства, інструментарій підвищення ролі регіонів, адаптації механізмів фінансової підтримки та одним з найбільш дієвих інструментів на шляху просування до ЄС на регіональному рівні.

Механізм державного регулювання ТКС охоплює сукупність правових, організаційно-управлінських та фінансово-економічних форм, методів, прийомів, інструментів і важелів впливу на суб'єкти економічної системи регіону з метою якнайширшого їх залучення до співробітництва та реалізації ними потенціалу транскордонного регіону для забезпечення системи цілей і завдань. Рівень розвитку ТКС в Україні знаходиться на низькому рівні, без ефективного використання всіх можливих фінансових проектів, програм, ініціатив ТКС та наявного транзитного, ресурсного, виробничого потенціалів. Потребують упровадження система державної підтримки ТКС, яка дає змогу доводити до кінцевої реалізації проекти ТКС, і становить нормативно-правове забезпечення, фінансове стимулювання, виробничу кооперацію, інституційно-інформаційне забезпечення та управління кордонами. Кожен із наведених напрямів регулювання ТКС передбачає сукупність взаємопов'язаних заходів та інструментів, що спрямовані на стимулювання, вдосконалення та організацію транскордонних процесів.

Вважаємо, що з огляду на асиметричність розвитку української та європейської митної інфраструктури все більшого значення набуває інтегроване управління кордонами, що є елементом підвищення ефективності реалізації державної політики у сфері безпеки державного кордону та запровадження європейських стандартів управління кордонами. Досвід постсоціалістичних країн в аспекті використання інструментів транскордонного співробітництва у сфері модернізації митної та прикордонної інфраструктури, запровадження «Електронної митниці», оснащення інноваційними технологіями та ресурсами, створення ІТ-інфраструктури зможе допомогти Україні швидше подолати існуючі проблеми та підвищити рівень життя на прикордонних територіях. Особливостями реформування сучасної регіональної політики та існуючих процесів децентралізації в Україні є наявність суперечностей і недосконалостей в дії механізмів державного регулювання. Встановлено, що серед основних проблем, що мають місце на шляху до реалізації нової регіональної політики слід виділити наступні: недостатня компетенція органів державного управління і місцевого самоврядування, нестача знань та досвіду, кваліфікованих управлінців, велика кількість ключових суб'єктів регіонального розвитку, психологічна неготовність громад брати на себе відповідальність за розвиток регіону та управління майном, бюрократичні перешкоди, дисбаланс районних бюджетів (районний бюджет вимушений нести тягар фінансування соціальної сфери необ'єднаних громад, району, області), зтяжний процес передачі повноважень громадам, обмеженість сфер управління.

Тому вкрай важливим і актуальним є необхідність розвитку ТКС, вироблення механізмів державного регулювання транскордонного співробітництва за такими напрямками: нормативно-правове та інституційне забезпечення, фінансова підтримка, виробнича кооперація, інформаційне забезпечення та інвестиційно-інноваційне забезпечення. В цьому контексті пропонуємо застосовувати напрями удосконалення механізмів державного регулювання транскордонного співробітництва в Україні на основі впровадження системи державної підтримки ТКС, транскордонної кластеризації прикордонних регіонів із залученням до кластерів органів державної влади та органів місцевого самоврядування, модернізації інфраструктури забезпечення функціонування кордону з метою наближення регіонів України до принципів та стандартів країн Європейського Союзу.

Розвиток ТКС та впровадження дієвих механізмів його регулювання при збереженні специфіки кожної зі сторін значною мірою дає змогу успішно вирішувати локальні проблеми, максимально ефективно використовувати національний потенціал, сприяти подоланню відсталості у соціально-економічному розвитку окремих адміністративно-територіальних одиниць.

Список використаних джерел:

1. Олейник В. В. Шляхи вдосконалення державного регулювання транскордонного співробітництва України як складової державної регіональної політики. *Организационно-экономические проблемы регионального развития в современных условиях* : сб. тр. конф. Симферополь, 2013. С. 203–205.
2. Куліш Н. В. Транскордонне співробітництво регіонів України. *Актуальні проблеми економіки та управління*. 2009. № 9. URL : http://proble-ecopomy.kpi.ua/pdf/2009_9.pdf.
3. Сілічева Н. Є. Напрями активізації транскордонної співпраці у регіональному розвитку. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2017. № 1 (49). Т. 2. С. 160–165.
4. Гончаренко Н. І. Напрямки вдосконалення політики транскордонного співробітництва України з Євросоюзом у контексті євроінтеграційних спрямувань України. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2013. № 1. С. 8–10.

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ

Борисенко О. П., Тарасенко К. М.

У сучасних умовах своєрідною особливістю міграційного існування в Україні є тенденція до збільшення обсягів міждержавних міграційних переміщень населення. Нині для України актуальна проблема вдосконалення міграційної політики, тобто міграційних процесів загалом. Основним засобом регулювання територіального руху населення є проведення активної міграційної політики.

Головним аспектом удосконалення міграційної політики є забезпечення системного й комплексного підходу до формування міграційного процесу в сучасній Україні, визначення ролі та місця міграцій населення в соціально-економічному і політичному житті держави, розробка механізму регулювання територіального перерозподілу населення; чітке дотримання обраних пріоритетів; наявність надійного правового, організаційного, матеріального та інформаційного забезпечення заходів державного регулювання міграцій. Важливість наукового аналізу державного регулювання міграцій зумовлена також тим, що їх оптимізація є суттєвим резервом економічного й соціального розвитку держави, особливо з огляду на ускладнення проблем відтворення населення та демографічну кризу.

На даному етапі розвитку міграційних процесів і формування міграційної політики в Україні можна констатувати, що проблема

управління міграційними процесами в умовах соціально-економічних трансформацій недостатньо використовує потенційні можливості системної узгодженості за цілями та результатами усіх інституцій державного управління та зацікавлених сторін із формування та реалізації регуляторних дій у міграційній сфері, досі не формує синергію поступової трансформації механізмів державного регулювання міграційних процесів, не повною мірою вибудовує інституційний механізм державного регулювання міграційних процесів відповідно до соціально-економічних змін в українському суспільстві.

Власне кажучи, вплив соціально-економічних умов на активізацію міграційних процесів в Україні визначальний. Основними причинами міграції українських громадян є низький рівень матеріального та фінансового стану, незадовільний рівень соціального забезпечення, розчаруванням у власних перспективах щодо отримання оплачуваної на рівні європейських країн роботи, реалізації кар'єрного зростання, забезпечення житлом, отримання державних соціальних гарантій та захисту, що забезпечують комфортне життя в країні. Спостерігаються такі тенденції: 1) еміграція в Україні є масштабною; 2) виїжджають фахівці, що створює дефіцит кваліфікованого виробничого ресурсу, для відновлення якого необхідні роки; 3) залишають Україну творчі та інтелектуальні громадяни, які є «скарбом» країни; 4) масово їде молодь – генофонд країни, яка досить легко може адаптуватися в іншій країні й, імовірно, ніколи не повернеться жити на батьківщину. Доцільно було б запропонувати підписання двосторонніх угод про працю та мігрантів, що зменшить кількість «неконтрольованої міграції», підготує країни до змін на ринку праці та регулювання потоків робочої сили.

Звідси виникає необхідність розробки чіткої стратегії держави, у тому числі й щодо стимулювання та підтримки економічно активного населення, створення цільових програм розвитку країни, бізнесу, забезпечення підготовки кадрів необхідної кваліфікації; орієнтації на продукцію з більшою доданою вартістю, подальше забезпечення економічного зростання та стимулювання підвищення заробітної плати згідно з темпами економічного зростання, збільшення частки праці у вартості продукції, подальше впровадження практик корпоративної соціальної відповідальності, забезпечення «білих» заробітних плат, соціальних пакетів, перекваліфікації тощо. Надалі стабілізація та безкризовий розвиток дадуть можливість українським громадянам відчувати впевненість у своїй країні та підтримку, що приведе до вповільнення відтоку кадрів і уникнення прояву негативних наслідків міграції для економіки, соціальної сфери, демографії України.

Враховуючи зарубіжний досвід формування топових центрів тяжіння робочої сили (США, Саудівська Аравія, Німеччина) у сфері державного регулювання міграційних процесів слід говорити щодо таких пропозицій для

українських органів державної влади, як: забезпечити захист національної економіки від надлишкової імміграції низькокваліфікованої робочої сили з азійських країн; розробити заходи з регулювання якісного імміграційного потоку шляхом проведення тестування на комунікативні здібності мігранта та з'ясування його спроможності забезпечити фінансові, матеріальні, соціальні умови перебування в Україні. Передусім, необхідно:

- надавати дозвіл на проживання висококваліфікованим спеціалістам, особам, які здійснили іноземну інвестицію в економіку України чи планують це зробити найближчим часом за наявності необхідних документів, а також діячам науки і культури, імміграція яких відповідає інтересам України;

- підтримувати тісні зв'язки з українськими громадами в інших країнах для обміну досвідом за рахунок проведення бізнес-форумів із професійними співтовариствами;

- сприяти залученню валютних надходжень у країну за рахунок грошових переказів трудових мігрантів із-за кордону шляхом скорочення «подвійної» комісії та податкової ставки, а також розвитку інвестиційних програм для мігрантів;

- включити до головних напрямів стратегії розвитку міграційної політики захист прав та інтересів українських мігрантів за кордоном, розвиток тісних зв'язків із ними та використання потенціалу діаспор в інтересах розвитку України.

Отже, до основних напрямів імплементації міжнародного досвіду в державну міграційну політику України необхідно віднести: 1) створення служби сприяння працівникам-мігрантам на ринку праці при національному агентстві зайнятості населення; 2) вдосконалення політики щодо повернення та реінтеграції українських мігрантів, внутрішньо переміщених осіб із території ОРДЛО; 3) захист прав та інтересів українських мігрантів за кордоном, розвиток комунікативних зв'язків із ними та використання потенціалу діаспор в інтересах розвитку України; 4) розвиток політики регульованої зовнішньої зайнятості; 5) розвиток політики інвестування приватних грошових накопичень мігрантів в економіку України.

Список використаних джерел:

1. Малиновська О. Щодо нагальних проблем удосконалення міграційної політики держави : аналіт. записка. URL : <http://www.niss.gov.ua/articles/1762/> (Дата звернення: 05.09.2019).

2. Міграція як чинник розвитку в Україні. Дослідження фінансових надходжень, пов'язаних з міграцією, та їхнього впливу на розвиток в Україні. / Міжнародна організація з міграції. Київ, 2016. URL : iom.org.ua/sites/default/files/mom_migraciya_yak_chynnyk_rozvytku_v_ukrayini.pdf (Дата звернення: 06.09.2019).

МИТНО-БРОКЕРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Погребняк І. І.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Брус Т. М.)

Конституція України закріпила право кожного на підприємницьку діяльність, як найважливіше право людини і громадянина, право на діяльність, незаборонену законом. У свою чергу, держава забезпечує захист конкуренції у цій сфері діяльності, виключно законами визначає гарантії та правові основи підприємницької діяльності в Україні [1].

В умовах подальшого формування ринкової економіки держави продовжує розвиватися і підприємницька діяльність. Але ефективність її здійснення в Україні досить часто залежить не тільки від здібностей та фінансових можливостей підприємців, а й від належного організаційного та нормативно-правового забезпечення діяльності посередницьких підприємства від їх ефективного співробітництва з органами виконавчої влади всіх рівнів.

Інститут посередницької діяльності щодо надання послуг з декларування та перевезення товарів, що переміщуються через митний кордон України або перебувають під митним контролем, формувалася на основі тієї нормативно-правової бази, яка залишилася у спадок від радянських часів, коли питання про регулювання посередницької діяльності в митній сфері державою не ставилося і практично не вирішувалося. Однак, після набуття незалежності Україна була змушена формувати перші нормативно-правових актів для опанування цієї сфери, що супроводжувалося дещо невпорядкованим, “хаотичного” прийняттям правових документів, які були змушені регулювати зазначену діяльність в митній сфері [4]. Через своєчасне формування первинних актів спрямованих на опанування посередницької діяльності в митній сфері, в актуальному часі країна володіє певним досвідом в цій сфері. Наразі до основних суб’єктів митно-брокерської діяльності в Україні належать: фізичні, юридичні особи та їх об’єднання, а також іноземні представництва, які розміщені на території України. Основні їхні функції визначені у Митному кодексі України, наказі Державної митної служби України від 23 березня 2011 року № 240 “Про затвердження Положення про Департамент організації митного контролю та оформлення Державної митної служби України”, та наказі Міністерства фінансів України “Про діяльність митних брокерів” від 04 серпня 2015 року № 693 [2].

Перебудова організаційно-правових засад діяльності державного апарату, органів виконавчої влади на місцях, як складова адміністративної реформи в Україні, обумовлює необхідність мірою зміни ролі митних органів у сфері контролю за переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України з метою підвищення ефективності їх

діяльності. Це завдання неможливо виконати без забезпечення їх кваліфікованими кадрами, здатними працювати професійно, грамотно, чесно, прозоро. Сьогодні митні брокери не мають спеціальної підготовки, що, безумовно, не сприяє ефективному виконанню їх обов'язків. Наприклад, навіть під час оформлення митних декларацій, митний брокер та інспектор митної служби втягнуті у один процес але з різних боків. Регламентация та нормативні документи, якими керуються ці сторони сформовані відповідно для кожного суб'єкту окремо, а мають бути сформовані для спільної діяльності в сукупності. Через невідповідність та неузгодженість нормативних актів обох сторін, виникає правова колізія, яка ускладнює процеси ведення зовнішньо-економічної діяльності та митного оформлення.

Чітка та системна регламентация посередницької діяльності дасть можливість уникнути суперечок та непорозумінь між посадовими особами митних органів, з одного боку, та суб'єктами підприємницької діяльності й громадянами, з іншого, щодо правомірності митних правовідносин [3, 5].

На сьогодні правове регулювання посередницької діяльності в митній сфері будується на принципах виключної юрисдикції України на її митній території; виключної компетенції митних органів України щодо здійснення митної справи; законності; системності; ефективності; додержання прав та охоронюваних законом інтересів фізичних і юридичних осіб; гласності та прозорості.

Також необхідно звернути увагу на основні правила роботи митної служби в Європі в цілому. Основні правила, що регулюють роботу митних органів ЄС, наведені в Митному кодексі Спільноти. Цей кодекс гарантує уніфікованість митних формальностей в усіх державах ЄС. В європейському співтоваристві відповідно до Митного кодексу Європейського союзу (UCC) передбачено, що будь-яка особа (фізична та юридична, або організаційна одиниця без утворення юридичної особи) може бути посередником в митній сфері [6].

Однак нині залишається ще багато дискусійних та практично невирішених питань, що стосуються окремих аспектів посередництва в митній сфері, його правового регулювання. Не применшуючи ролі і значимості доробку зазначених науковців, необхідно визнати, що в Україні на цей час відсутні спеціальні монографічні дослідження організаційно-правових засад провадження посередницької діяльності митного брокера та митного перевізника. Таким чином, недостатня теоретична розробленість обраної теми, її теоретична, прикладна і практична значимість та актуальність зумовлюють потребу в проведенні її поглибленого дослідження.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: станом на 28 черв. 1996 року // Відомості Верховної Ради України: 1996. № 30.
2. Основи митних законодавств держав-учасниць співдружності незалежних держав. Прийняті 10 лютого 1995 року // Українська митниця: вчора, сьогодні, завтра. Документальне популярне видання (видання друге, доповнене / гол. ред. Л. В. Деркач. Київ : АТ "Книга", 2000. Т. 2. 542 с.
3. Положення про надання митним органам України фінансових гарантій щодо обов'язкової доставки товарів до митниць призначення : Постанова Кабінету Міністрів України від 29 червня 1996 р. № 700 // Урядовий кур'єр, 1996. 1 липня.
4. Положення про діяльність митних брокерів на території України: затв. наказом Державного митного комітету України від 4 верес. 1992 р. № 173. www.liga.net
5. Про господарську діяльність митних брокерів у пунктах пропуску: лист Державної митної служби України від 10 груд. 2002 р. № 11/4 –09-12190. www.liga.net
6. US Code . – Customs brokers. – 1641(19) : веб-сайт. URL : <http://www.law.cornell.edu/uscode/text/19/1641>(дата звернення: 04.10.2019).

СУЧАСНИЙ ПІДХІД У АНТИКРИЗОВОМУ УПРАВЛІННІ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Підберезний А. Г., Літовченко Б. В.

У процесі розвитку ринкової економіки неминуче виникають кризи економічної системи. Нестійкий розвиток і зниження зростання економіки України визначають актуальність подальшого розвитку теорії і практики антикризового управління, як механізму стримування і мінімізації наслідків криз як на мікроекономічному рівні, так і на макроекономічному.

У найзагальнішому розумінні антикризове управління виступає специфічною управлінською діяльністю, яка обумовлена наявністю кризових ситуацій. Необхідно відзначити, що кризовою слід вважати ситуацію, коли відбувається різке погіршення зовнішнього середовища і організаційного становища, які призводять до важких наслідків.

На мою думку, антикризове управління слід розглядати з позиції процесної складової, визначаючи як комплекс заходів, пов'язаних з прогнозуванням, профілактикою та запобіганням кризової ситуації, а також виходом з кризової ситуації і ліквідацією її наслідків з мінімальними втратами і максимально можливим результатом.

Загальновизнано, що метою антикризового управління на макрорівні є виживання підприємства в кризовій ситуації і виведення його з кризового стану за рахунок застосування спеціальних заходів щодо оздоровлення. Однак, в сучасних макроекономічних умовах, що

відрізняються еликою динамічністю і мінливістю, більш важливим слід розглядати передкризову підготовку, недопущення кризової ситуації на підприємстві, тобто ліквідацію кризи в його першій фазі.

Зросла глобальна конкуренція і які перспективи з одного боку і робити запеклими регулятивні вимоги з іншого підштовхують компанії до перегляду своїх можливостей і зміни підходу до управління організацією. У поточній ситуації, яка характеризується, з одного боку, появою сприятливих можливостей для розвитку бізнесу, з іншого боку - збільшенням загроз виникнення кризових явищ у зв'язку з нестабільністю економічної та соціальної ситуації в світі, компаніям і бізнес-структурам необхідно проводити антикризову політику, яка значно ширше, ніж просто недопущення можливого банкрутства.

Діяльність підсистеми менеджменту кризових ситуацій здійснюється відповідно до фази кризової ситуації і основними функціями її є: підготовчо-профілактичний (він є вихідним і здійснюється у період нормальної роботи організації, а також прихованої фази кризових ситуацій. Основною роботою є введення в дію і корегування управлінської підсистеми); стресово-діагностичний (здійснюється у період стресової і, частково, стабілізаційно-активної фаз кризової ситуації); стабілізаційно-активний (найбільш значимий, складний, працемісткий і відповідальний. Здійснюється в період аналогічної назви фази кризової ситуації); підсумково-профілактичний (на цьому етапі відбувається перехід організації на нормальний режим діяльності, і частково організується профілактична робота). Сучасній компанії необхідна така система антикризового управління, яка фокусується на зовнішній навколишньому середовищу і її змінюються потреби, на ринку / клієнтів і конкурентів, а також на внутрішніх показниках, таких як завоювання ринку, задоволення замовників, якість, доставка, гнучкість, цінність, включаючи і традиційні фінансові показники (зростання обсягів реалізації, прибуток, дохід на інвестиції, грошові потоки). На мою думку, зміст сучасного антикризового управління на мікрорівні в масштабі діяльності підприємства або корпоративної структури полягає у виконанні наступних основних заходів:

- вивченні зовнішнього середовища і постійному аналізі існуючих проблем в різних сферах діяльності;
- розробці та застосуванні заходів, спрямованих подолання економічного спаду, зниження витрат і підвищення результативності основної діяльності;
- зниження ризику банкрутства і ліквідації на основі проведення зваженої фінансової політики;
- координації діяльності ключових підрозділів і підприємства (корпорації) в цілому;
- раціональному розподілі і (при необхідності) мобілізації всіх наявних ресурсів;

- прогнозування та планування діяльності з метою зниження невизначеності ринкового середовища і забезпечення стратегічного розвитку

Таким чином, антикризове управління – це управління, здатне, перш за все, запобігати виникненню кризи на базі застосування системи передкризової підготовки, реалізації внутрішніх резервів стабілізації, а при виникненні кризової ситуації – управляти виходом підприємства із становища з мінімальними втратами.

ХАРАКТЕРИСТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ

Дудар О. Г., Ковальчук Н. В.

У сучасному світі технологічне середовище має мінливий і динамічний характер. Останні технологічні досягнення впливають на всі сфери людського життя в тому числі і на менеджмент. Найважливіша функція менеджменту процес прийняття рішень зазнала величезних змін завдяки можливості використання комп'ютерних систем та штучного інтелекту.

IDSS (Intelligent Decision Support Systems) – це комп'ютерна система, яка допомагає особам, які приймають рішення, вибирати між альтернативними переконаннями або діями, застосовуючи знання про область прийняття рішень, щоб отримати рекомендації для різних варіантів. Вона включає в себе процедуру прийняття рішень, засновану на ряді теоретичних принципів, які виправдовують раціональність цієї процедури.

Використання інструментів і моделей штучного інтелекту забезпечує прямий доступ до експертних знань, а їх гнучкість дозволяє їм підтримувати процеси навчання і прийняття рішень. Інтеграція з числовими або статистичними моделями в єдину систему забезпечує більш високу точність, надійність і корисність.

Комп'ютерна система IDSS призначена перш за все для того, щоб допомогти особам, які приймають рішення, не пропустити важливі деталі у ході прийняття рішення. IDSS не контролює рішення і ніколи не замінює людей, які приймають рішення, але вона підтримує їх і допомагає приймати кращі і послідовні рішення.

IDSS повинна:

- а) надавати допомогу особам, які приймають рішення, в отриманні нових і перевірених даних, що мають відношення до справи;
- б) забезпечити доступ до сховища знань;
- в) забезпечити інфраструктуру для інтерпретації і класифікації нових знань;
- г) вміти розрізняти перевірені і неперевірені дані [1].

Різні чинники, які спонукають організації впроваджувати IDSS:

- Швидкість: комп'ютерна система дозволяє виконувати велику кількість обчислень дуже швидко і з дуже низькими витратами.

- Продуктивність. Використання комп'ютеризованої системи дозволяє уникнути об'єднання групи людей в одному місці і підвищує продуктивність персоналу.

- Підтримка: комп'ютери можуть шукати, зберігати і передавати дані і програми дуже швидко і економічно без необхідності в фахівцях.

- Якість рішення: комп'ютерні системи можуть поліпшити якість рішення, надаючи кілька альтернатив, які можна швидко проаналізувати і оцінити, а також можна швидко і з мінімальними витратами отримати думку експертів.

- Конкурентна перевага: за допомогою комп'ютеризованих голосових систем можна полегшити дослідження діяльності конкурентів, налаштування продуктів і обслуговування клієнтів [2].

Існує багато різних способів, якими менеджери можуть використовувати інтелектуальні системи для підтримки прийняття рішень в своїх інтересах. Як правило, бізнес-планувальники створюють систему IDSS відповідно до своїх потреб і використовують її для оцінки конкретних операцій, наприклад:

- Управління запасами

IDSS може стати в нагоді при оцінці запасів, що знаходяться на об'єкті, або будь-якого іншого типу бізнес-активів, які можна переміщати або іншим чином оптимізувати. Це часто є одним із способів отримання прибутку від "класифікації" своїх активів за допомогою IDSS.

- Оптимізація продажів і прогнозів продажів

Технологія підтримки прийняття рішень також може бути інструментом, який аналізує дані про продажі і робить прогнози або відстежує існуючі моделі. Будь то інструменти підтримки прийняття рішень в цілому, активні або пасивні рішення або будь-які інші інструменти IDSS, фахівці з планування часто вирішують завдання з продажу, використовуючи різні ресурси підтримки прийняття рішень.

- Оптимізація галузевих систем

Є й інші варіанти використання цього потужного програмного забезпечення – щоб скласти гарні прогнози на майбутнє для бізнесу або отримати загальне уявлення про події, які визначають прогрес компанії. Це може стати в нагоді в важких ситуаціях, коли при визначенні витрат і доходів може знадобитися багато фінансових прогнозів [3].

Як висновок можна зазначити, що процес прийняття рішень схильний до певних обмежень, оскільки він залежить від людських знань, досвіду і суджень. Інтелектуальні системи IDSS можуть використовуватися для надання реалістичних і надійних рішень, крім того, щоб підвищити ефективність процесів прийняття рішень. Ці системи залишаються

інструментом, який може забезпечити компаніям стійку конкурентну перевагу.

Список використаних джерел:

1. Phillips-Wren G. AI tools in decision making support systems: A review / G. Phillips-Wren. // International Journal on Artificial Intelligence Tools. – 2012.
2. Литвин В.В. Бази знань інтелектуальних систем підтримки прийняття рішень / В.В. Литвин. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2011. – 240 с.
3. Decision support systems and intelligent systems / E. Turban, J. Aronson, T. Liang, R. Sharda // Prentice Hall, Upper Saddle River. – 2007. – № 8.

КОМУНІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І СУСПІЛЬСТВА

Шаруда О. М.

(Науковий керівник – к. держ.упр. Марценюк О. О.)

Сучасні системні підходи в організації державного управління особливу роль відводять інформаційно-комунікаційним аспектам. Цей підхід демонструє динаміку перетворення інформації на рішення, які, у свою чергу, стають діями. У такому розумінні комунікацію можна розуміти як засіб, за допомогою якого в єдине ціле об'єднується організаційна діяльність, модифікується поведінка, здійснюються зміни, інформація набуває ефективності, реалізуються цілі.

У цілому дослідники виокремлюють такі комунікативні компоненти: процес реагування на інтереси різноманітних груп; процес розуміння інформації, укладеної в законодавчих актах, їхнє трактування і створення правил, каналів упровадження даних законів; створення внутрішніх інформаційних потоків; акцент на вивченні поведінки людей; підхід до комунікативної діяльності як до потреби в особистісних і міжособистісних взаєминах, що існують поза формальними, бюрократичними відносинами; процес зв'язків з численними окремими групами й окремими індивідами у забезпеченні громадянських послуг; взаємини індивіда й організації із широкими масами та співвідношення з цілями суспільства. Також дослідники виокремлюють комунікації, які включені в процес прийняття рішень. До таких комунікацій відносяться спільне обговорення, виявлення спільності в процесі мислення при обговоренні, що є етапом збирання інформації. Цей етап ґрунтується на статистичних матеріалах, анкетуванні, результатах інтерв'ю, допомозі соціальних проектних груп, результатах нарад, спостереження [3].

Науковці у сфері державного управління звужують поле дослідження, виокремлюючи державну комунікацію як процес обміну інформацією органів державної влади й органів місцевого самоврядування між різними

інституціями суспільства. Цими суб'єктами можуть виступати: державні інституції, бізнесструктури, громади, партії, рухи, спілки. Комунікація в державному управлінні – це також обмін інформацією всередині органу влади. Завданнями комунікації в державному управлінні є забезпечення підтримки суспільством дій влади, що досягається підвищенням рівня довіри громадян до державних інституцій; реалізація єдиної державної комунікативної політики шляхом створення системи впливу на громадську думку; формування та підтримка ефективного зворотного зв'язку із громадянами для моніторингу ситуації й оцінювання результатів своєї роботи; налагодження співпраці із засобами масової інформації задля забезпечення інформування громадськості про здійснювану політику, створення й підтримки позитивного іміджу влади [4].

Аналізуючи стан процесу налагодження комунікації між органами державної влади і громадськістю можна прийти до висновку, що сучасний стан комунікації неповною мірою відповідає рівню розвитку українського суспільства та світовим тенденціям. У цьому контексті для комунікації органів влади з громадськістю цілком виправданим є використання технологій менеджменту, що мають позитивний результат у бізнес-середовищі.

Так, наприклад, комунікативні проекти можуть стати результатом задоволення інтересів як громадськості, так і влади. Стратегічною ціллю впровадження комунікативних проектів у побудові взаємовідносин з громадськістю є досягнення рівноправного партнерства з громадськістю для максимального задоволення інтересів усіх учасників процесу. Для реалізації такої мети постає необхідність у вдосконаленні законодавчої бази, детальному аналізі недоліків існуючої системи взаємовідносин з громадськістю, а також тих засобів, що використовуються на сучасному етапі. Важливого значення у цьому процесі набувають підходи до управління, запропоновані представниками школи наукового управління, використання наявних результатів наукових досліджень у цій сфері у практичній діяльності, тобто закріплення практичних методів теоретичними принципами [2].

Також у побудові взаємовідносин влади з громадськістю дієвим є впровадження аутсорсингу. Це дає можливість залучати до основної діяльності підрозділів органів виконавчої влади незалежних структур, а саме громадських об'єднань, консультативних рад. Так під час аналізу загальної ситуації, вивчення соціальних очікувань та інтересів громадськості, а також при дослідженні рівня їхнього задоволення доцільним є залучення незалежних аналітичних центрів. У свою чергу прогнозування та вироблення макету реалізованого рішення потребує залучення науковців, які досліджували окреслену проблематику в рішенні. Для його вдосконалення доцільним є залучення громадських об'єднань у процесі обговорення. На нашу думку застосування аутсорсингу має бути

врегульовано на законодавчому рівні, а також чітко виділено сфери діяльності та межі його застосування, регламентовано функції та обов'язки, окреслено можливості та ресурси при проведенні цієї діяльності. Залучення цільових груп на різних етапах може відбуватися за грантовим принципом та на конкурсній основі, що дасть можливість розробляти нові ідеї, а також зробити прозорим процес залучення до діяльності конкретного об'єднання [1].

Для використання комунікативних проектів й аутсорсингу існує позитивний досвід залучення спонсорських внесків від бізнес-структур, що передбачає побудову взаємовідносин влади з такими організаціями та громадськістю. При залученні спонсорських ресурсів уваги потребує практика фандрейзингу, метою якого є залучення зовнішніх ресурсів для реалізації суспільно важливих програм. Така діяльність може проводитися громадськими організаціями, які залучені до впровадження комунікативних проектів влади у взаємовідносинах з громадськістю. Реалізація фандрейзингу дає можливість зменшити бюджетні витрати та розвиток взаємовідносин між владою, громадськістю та бізнесом [1].

Таким чином комунікація є одним із засобів залучення громадськості до державного управління, а також демонстрування рівня прозорості та відкритості діяльності органів державної влади. Сучасні засоби і технології комунікації створюють можливості для покращення інформаційного забезпечення та просування ідей державної політики, що забезпечує багатосторонність інформаційного взаємообміну.

Список використаних джерел:

1. Драгомирецька Н. М., Кандагура К. С., Букач А. В. Комунікативна діяльність в державному управлінні : навч. посіб. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2017. 180 с.
2. Дрешпак В. М. Комунікативні проекти у сфері публічного адміністрування: змістовні характеристики та організаційне забезпечення реалізації // Державне управління та місцеве самоврядування. 2013. № 3 (18). С. 3 – 12.
3. Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування : навч. посіб. / уклад. : Гошовська В. А. Київ : К.І.С., 2016. 130 с. – (Серія «Бібліотечка лідера місцевого самоврядування»).
4. Теорія державного управління // Енциклопедія державного управління наук.-ред. колегія : В. М. Князєв (співголова), І. В. Розпутенко (співголова) та ін. К. : НАЛУ, 2011. – 748 с.

ЗАСТОСУВАННЯ CRM ТА SCM ТЕХНОЛОГІЙ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Гненний А. Ю.

(Науковий керівник – Кондрус Л. Л.)

Актуальність теми є у тому що в сучасних умовах доцільно використовувати інформаційних технологій у сфері управління взаємовідносин з зовнішнім середовищем, що дозволить забезпечити продажу, зниження витрат, підвищення лояльності клієнтів і контрагентів

Застосування інформаційних технологій набуває все більшого значення в процесі управління підприємством. Досвід успішних компаній доводить, що ефективне управління підприємством неможливо без управління її інформаційною діяльністю. Використання інформаційних технологій в управлінні підприємством здійснюється з метою ефективної та оперативної комп'ютерної обробки інформаційних ресурсів, зберігання великих обсягів економічно важливої інформації та передачі її на будь-які відстані в мінімальні терміни [1].

Інформаційні технології на підприємствах існують у вигляді різноманітних інформаційних систем і інформаційних комплексів та використовуються в різних відділах. Дані інформаційні технології використовуються у сфері управління взаємовідносинами з партнерами і клієнтами. Вони зорієнтовані перш за все на: зростання продажів, зниження витрат, підвищення лояльності клієнтів і контрагентів, поліпшення якості обслуговування [2].

Якщо підприємство має за мету збільшити якість обслуговування клієнтів, то для даного випадку була розроблена концепція CRM (Customer Relationship Management) – управління взаємовідносинами з клієнтами). Основним завданням CRM є процес проведення автоматизованого збору даних про покупців і постійний інформаційний зв'язок з покупцями.

Операційні CRM-системи вирішують завдання оперативного введення і зберігання контактної інформації, історії спілкування з клієнтами. Операційні системи охоплюють продаж, маркетинг, сервіс. Даний тип CRM-системи доцільно використовувати при багатоетапних і тривалих операціях з декількома учасниками. В операційних CRM-системах представлена невелика функціональність по аналітиці – можна отримати аналітику по клієнтам, по роботі співробітників, по операціях. Даний тип CRM-систем підходить для вирішення базових завдань і в основному поширений в компаніях малого бізнесу.

Аналітичні CRM-системи, крім вирішення операційних завдань, дозволяють сегментувати базу клієнтів, оцінити успішність проведення маркетингової компанії, оцінити прибутковість клієнтів, провести аналіз продажів, аналіз закупівель і стану складу, прогнозування продажів. Аналітичні CRM-системи використовуються компаніями, у яких багато «коротких», «швидких» угод, великий асортимент і велика кількість клієнтів. Даний тип CRM-систем підходить для вирішення широкого кола завдань. Аналітичні CRM-системи в основному поширені в компаніях малого і середнього бізнесу [3].

Колаборації CRM-систем, крім операційних та аналітичних можливостей, дозволяють клієнту безпосередньо брати участь в діяльності компанії, наприклад, в процесі розробки продукту або надання послуги. На поточний момент даний тип CRM-систем не є широко поширеним в Україні.

В сфері управління поширене застосування SCM-технології. SCM (Supply Chain Management) – це концепція управління бізнесом як єдиним ланцюжком взаємозалежних об'єктів, матеріальних та інформаційних потоків підприємства, його постачальників, дистриб'юторів і клієнтів, виділяючи в свою чергу шість основних областей, на яких зосереджено управління ланцюгами поставок: виробництво, постачання, місце розташування, запаси, транспортування і інформація. Тобто, можна зробити висновок, що SCM охоплює весь цикл закупівлі сировини, виробництва і розповсюдження товару.

Створення єдиного інформаційного простору, тобто середовища SCM, координації та комунікації учасників ланцюга поставок, є найбільш важливою складовою концепції SCM.

Основними цілями використання інформаційних технологій для управління ланцюгами поставок є такі:

- досягнення необхідного рівня інформаційної відкритості (прозорості) стосовно потреб, завантаження потужностей та рівня запасів у ланцюгу поставок;
- оперативне прогнозування попиту, планування завантаження потужностей та рівня запасів у ланцюгу поставок;
- моніторинг бізнес-процесів та своєчасне визначення відхилень і порушень у функціонуванні ланцюга поставок.

Інформаційні технології вирішення завдань управління туристичними підприємствами

Сфера впливу ІТ	Блоки завдань	Пакети прикладних програм	Підсистема
Стратегічний менеджмент	Інвестування стратегічних цільових установ, стратегічна товарна політика, прогнозування виробничої програми, прогнозування потреб у ресурсах, стратегічна фінансова політика, оцінки стратегічної діяльності.	COMFAR, PROPSPIN, Alt-Invest, Project expert, Microsoft project, Time Line, Priavera	
Виробничий менеджмент		«Мастер-тур», «САМОтурагент», «ПарусТурагенство», «Turwin»	
Логістичне управління	Постачання та оптимізація запасів, транспортування, збутова діяльність, ціноутворення, розподіл, управління виробничими процесами, Підтримка якості обслуговування споживачів, забезпечення після-продажного сервісу.		Підсистема «Логістика» комплексної системи автоматизації підприємства

Варто зазначити, що для ефективного функціонування підприємства необхідно створити інформаційну систему, яка б була здатна протягом тривалого часу задовольняти потреби підприємства. Розвиток інформаційних систем відображає вимоги до вдосконалення бізнесу. Потреба в підвищенні якості управління відповідно до інформаційних процесів реальних бізнеспроцесів, у прискоренні документообігу і в підготовці прийняття управлінських рішень є ключовою для розвитку сучасних інформаційних систем.

Підприємства стали швидкісними віртуальними апаратами з вирішення різного роду питань. Використовуючи інформаційні технології, підприємство має можливість збільшити свою конкурентоспроможність. Важливо відзначити, що автоматизація — не самоціль, а цілеспрямована діяльність оптимізації бізнес-процесів. Для ефективного функціонування підприємства необхідно створити інформаційну систему, яка б була здатна протягом тривалого часу задовольняти потреби підприємства.

Список використаних джерел:

1. Гергенов А.С. Информационные технологии в управлении : Учебное пособие / Гергенов А.С.// – Улан-Удэ: Изд-во ВСГТУ – 2005. – 72 с. [Електронний ресурс] : <http://window.edu.ru/catalog/pdf2txt/803/18803/1163>
2. Гончаров В. Фактори інвестиційної привабливості промислових галузей України / В. Гончаров, О. Горова // Схід. – 2006. – № 1 (73). – С. 35–39.
3. Информационные системы и технологии в экономике и управлении : учебник / под ред. проф. В. В. Трофимова. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Юрайт-Издат, 2009. – 521 с. [Електронний ресурс] : <http://tvvlibrary.narod.ru/uch.html>

РОЗРОБКА ТА ДОСЛІДЖЕННЯ МОДЕЛЕЙ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ WEB-ДОДАТКІВ

Сидоренко О. С., Молотков О. Н.

Загальнодоступні веб-додатки цікаві хакерам як ресурси або інструменти заробітку. Спектр застосування отриманої в результаті злому інформації широкий: платне надання доступу до ресурсу, використання у бот-мережах і т. д. Особа власника не важлива, оскільки процес злому автоматизований і поставлений на потік. Вартість інформації пропорційна популярності і впливовості компанії.

Якщо задатися метою, уразливість в додатку знайдеться. У звіті про хакерські атаки на сайти за 2018 рік експерти Google повідомили про те, що кількість зламаних ресурсів збільшилася на 15 % в порівнянні з 2017 роком, і це не межа. Пам'ятайте про це і відкиньте помилки про неприступність своїх веб-ресурсів, коли плануєте роботи по інформаційній безпеці.

Проаналізувавши наукову та спеціалізовану літературу було визначено, що всі загрози інформаційної безпеки Web-додатків можна розділити на кілька категорій:

1. Міжсайтовий скриптинг – XSS (атака на користувача спрямована на виконання в його браузері довільного сценарію) - впровадження шкідливого JavaScript-коду на сторінку Webсистеми, яка піддається атаці. При завантаженні сторінки браузер автоматично виконує JavaScript-код, збираючи дані автентифікації входу і відправляючи їх на сайт зловмисника.

2. SQL-ін'єкція – впровадження шкідливого SQL-коду в тіло HTTP-запиту до Web додатку. Коли, в URL рядку можна виконати, за рахунок підміни SQL-запиту до бази даних і дізнатися пароль адміністратора. SQL-ін'єкція типу: «`http://localhost/path/user.php?id=-2+UNION+SELECT+1,2,3,4,5,concat(user_email,0x3e,user_passwd),7,8,9,10,11+from+users-`»

3. XXE (XML eXternal Entity)-атаки. При валідації XML-документа парсером (об'єктно-орієнтованою скриптовою мовою програмування, створеною для генерації HTMLсторінок на Web-сервері з підтримкою CGI) за допомогою схеми DTD, всі її директиви обов'язково повинні бути виконані. Якщо правилами визначено, що у вхідному документі допускаються спецсимволи XML – ризик бути атакованим дуже великий.

4. CSRF (Cross Site Request Forgery) – міжсайтова підробка запитів. Дає можливість зловмиснику скористатися автентифікаційними даними відповідної особи (cookies) і провести від її імені будь-яку шкідливу операцію.

5. DDoS-атака – велика кількість зовнішніх запитів (часто безглузвих або неправильно сформульованих) з різним трафіком (за різними портами), що викликає переповнення пам'яті та подальшу відмову в обслуговуванні системи, за цей час можна безперешкодно отримати доступ до ресурсу і отримати root.

Web-атаки та способи запобігання

Тип загрози	Способи запобігання
Міжсайтовий скриптинг – XSS	Захист на стороні клієнта: <ul style="list-style-type: none">• Регулярне оновлення браузера до нової версії.• Установка розширень для браузера, які будуть перевіряти поля форм, URL, JavaScript і POST-запити
SQL-ін'єкція	Повсюдне використання ORM в Web-додатку, клієнтська і серверна валідація даних, тестування Web – додатків, екранування «очищених» параметрів.
XXE (XML eXternal Entity)-атаки	Ретельне налаштування XML – парсерів, використання XML Schema замість DTD для валідуючого парсеру.
CSRF (Cross Site Request Forgery)	Встановлення HttpOnly – прапора передачі cookie, використання одноразових сесійних token і відправка прихованої форми.
DDoS – атака	Виходу з цієї ситуації фактично немає, однак наслідки DDoS – атак і їх ефективність можна істотно знизити за рахунок правильного налаштування маршрутизатора

В зв'язку із вище наведеним метою дослідження є побудова моделі, яка буде пов'язувати параметри веб-додатку із його вразливістю. Така модель дозволить визначати вразливість додатку, що створюється та надати рекомендації стосовно його створення.

Список використаних джерел:

1. Фролов А. В. Бази даних в Мережі інтернет: Практичний посібник по створенню Webдодатків з базами даних / А. В. Фролов., 2000. – 448 с.
2. Макарова М.В. Електронна комерція: Посібник для студентів. вищих навчальних закладів. – К. : Видавничий центр «Академія», 2002. – 272 с.
3. Яремчук Ю. Є. Метод асиметричного шифрування інформації на основі рекурентних послідовностей / Ю. Є. Яремчук // Сучасна спеціальна техніка. – 2012. – № 4. – С. 79–87

НАСЛІДКИ ЗМІНИ КЛІМАТУ ДЛЯ ТРАНСПОРТУ

Синельник І. В., Заяц А. О.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Леснікова І. Ю.)

Різні прояви процесу зміни клімату можуть мати різні наслідки для транспортної інфраструктури та транспортних служб. Ці наслідки суттєво розрізняються в залежності від виду транспорту і фактору зміни клімату, і

залежать від локальних або регіональних обставин та слабких місць, пов'язаних, в тому числі, з природним середовищем, а також від широкого кола соціально-економічних параметрів. Порушення нормального режиму роботи або спричинення збитків інфраструктурі не можна на пряму пов'язувати зі зміною клімату, особливо з урахуванням того, що інформація про його вплив для транспорту, в минулому, як правило стосується окремих екстремальних погодних умов. Однак, останнім часом завдяки ряду випробувань вдалося отримати більш якісну інформацію про поточні та майбутні ризики зміни клімат для транспорту.

Щодо вразливості транспортних мереж до змін та мінливості клімату, то недавні випробування показали, що: а) об'єкти транспортно\ інфраструктури, як правило, більш чутливі до екстремальних умов, таким як штормового нагону, випадання великої кількості осадків, аномальна спека та сильні вітри, ніж до поступових змін середнього значення кліматичних параметрів; б) служби (матеріально-технічного забезпечення, доставки та забезпечення безпеки) більш чутливі до кліматичним стрес-факторів, ніж матеріальна інфраструктура; в) об'єкти вразливі для стрес-факторів, виникнення яких відносно мало ймовірно в порівнянні зі звичайним флуктуаціями погоди.

За результатами нещодавніх випробувань щодо вразливості транспортного сектору, наслідки можуть відрізнятися в залежності від регіону. Самий високий ріст витрат внаслідок екстремальних погодних умов відзначається в європейському залізничному секторі; згідно прогнозам, більш всього через це постраждають Об'єднане Королівство Великобританії та Північної Ірландії, Центральна Європа та Франція, Східна Європа та Скандинавія.

За останній час реалізовано два проекти по лінії Сьомої рамочної програми ЄС, присвячених вивченню взаємодії кліматичних змін і екстремальних погодних явищ на європейські транспортні системи: проект «Weather» та проект «Ewent». Проект «Weather» був направлений на виявлення ризиків, економічних наслідків і адаптаційних стратегій всіх видів транспорту. В рамках проекту «Ewent» більш детально розглядають довгострокові сценарії зміни клімату. Учасниками обох проектів відзначалась недостача надійних статистичних даних для аналізу вразливості різних видів транспорту. Відповідно до оцінок, підготовлених в рамках проекту «Weather», загальний об'єм витрат, понесених транспортним сектором за період 2010-2015 років, досягає 2,5 млрд. євро на рік, при чому непрямі витрати, пов'язані з порушенням перевезень, щорічно складає порядку 1 млрд. євро. В найбільшій мірі затронутий виявився залізничний транспорт, особливо помітно це було в Східній Європі та Скандинавії, в той час як наслідки для автомобільного транспорту розподілились більш рівномірно. В рамках проекту «Ewent» були оцінені середньорічні витрати, пов'язані з екстремальними погодними умовами, в нинішній час та майбутній (2040-2070 роки). В

базисний період (2010-2015 роки) затрати, пов'язані з екстремальними кліматичними явищами, за оцінками, склали 15 млрд. євро, при чому більша їх частина приходилась на дорожньо-транспортні події. Відповідно до висновків проекту «Ewent», різні регіони Європи будуть по-різному реагувати на зміни. До 2050 року в Північній і Східній Європі похолодання будуть траплятися рідше, в той час як період аномальної спеки в Середземному регіоні стане більш тривалим. Прогнозується, що для автомобільного транспорту це буде мати як позитивні так і негативні наслідки, а залізничний транспорт буде стикатися більше з негативними наслідками. Авіація, так же відчуває на собі негативний вплив на території всієї Європи.

Список використаної літератури:

1. Mosselman, J.v. Meijeren and T.Groen (2010). «Climate change and inland waterway transport: effects on the inland waterway sector, the Port of Rotterdam and potential solutions».
2. B.Turpijn, R.Weekhout (2011). «Climate in Europe. End strategiest working in the field of climate change».

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ GPS-СИСТЕМ

Демченко А. С., Аветісян С. М.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Кузьменко А. І.)

Автомобільний транспорт грає важливу роль у розвитку економіку країни, він пов'язує промисловість із сільським господарством, забезпечує умови для нормального виробництва та використання, сприяє розвитку міжрегіональних зв'язків. Раціональне використання транспортних засобів дозволяє більш оперативно здійснювати доведення багатьох мільйонів тон товарів до кінцевих споживачів.

Одним із важливих факторів здійснення успішного перевезення вантажів для будь-якої транспортної компанії є контроль використання транспорту. Відповідно, виникає необхідність виявлення і скорочення нецільових витрат. У зв'язку з цим виникає необхідність у вирішенні таких завдань, як: визначення місцезнаходження автомобільного транспортного засобу в інтервалі між пунктами маршруту; зменшення витрат при незмінних обсягах перевезень; виявлення фактів скоєння водієм поїздки з особистих потреб; визначення кількості витраченого палива та реального пробігу транспорту.

Вирішення цих завдань може значно скоротити витрати транспортних підприємств, а отже і збільшити загальний прибуток. Тому постає проблема своєчасного отримання та обробки інформації про кожен

транспортний засіб на маршруті. Актуальною інформацією є отримання даних моніторингу транспорту із залученням GPS/GPSM систем.

Системи контролю транспорту на міжнародних перевезеннях забезпечують: управління, стеження та аналіз поточного стану об'єктів; контроль транспорту для дотримання режимів праці; підвищення ефективності використання транспортних засобів та спеціальної техніки; запобігання можливості розкрадання палива; зниження витрат на ремонт транспорту; виявлення ефективності планування маршрутів та безпеки вантажоперевезень; зниження витрат на ремонт транспорту; накопичення та систематизація усієї інформації у базі даних.

У зв'язку із чим пропонується на вантажні автомобілі, що виконують міжнародні перевезення, установити комплект бортового обладнання – GPS/GSM термінал, або GPS трекер [1]. Останній визначає місцеположення, швидкість, напрямок руху транспорту, а також стан підключених датчиків (рівень палива, оберти двигуна, його температура і т.п.), положення різних механізмів. В залежності від з'єднання із сервером усі звіти архівуються і зберігаються у пам'яті. Це дозволяє здійснювати повний контроль над транспортним засобом.

Загальним недоліком використання будь-якої радіонавігаційної системи є те, що при певних умовах сигнал може не доходити до приймача, або приходити зі значними спотвореннями або затримками. Так як робоча частота GPS лежить в дециметровому діапазоні радіохвиль, рівень прийому сигналу від супутників може серйозно погіршитися під щільною листям дерев або через дуже велику хмарність. Нормальному прийому сигналів GPS можуть пошкодити перешкоди від багатьох наземних радіоджерел, а також від магнітних збурень.

У даній роботі метою для удосконалення системи управління міжнародними транспортно-експедиторськими операціями пропонується запровадити систему GPS стеження і контролю палива за нормовитратами – систему FMS-T (виробництво ТОВ «Омнікомм Технології»), що є ефективним засобом зниження собівартості послуг, а отже і зниження цін на послуги підприємств [2]. Відповідальність за впровадження системи GPS стеження і контролю палива за нормовитратами – систему FMS-T пропонується покласти на керівника ремонтно-технічної служби.

Цілі, що досягаються при встановленні системи FMS-T [3]: контроль водіїв; економія грошових коштів. можливість підвищити ефективність використання транспортних засобів завдяки поліпшенню логістики; отримання статистичних даних для звітності та ефективного планування; підвищення безпеки транспортного засобу, водія та вантажу.

Отже, згідно [2], вартість поточних витрат на впровадження системи GPS стеження і контролю палива за нормо витратами (системи FMS-T)

становитиме 9,7 тис грн при цьому загальні витрати становитимуть (935,91+9,7) 945,1 тис грн.

За підрахунками встановлено, що, загальногосподарським ефектом від впровадження системи FMS-T за песимістичним сценарієм планово-економічного відділу підприємства є збільшення прогнозного чистого доходу (виручки) від реалізації послуг на 0,43 %, або 631,35 тис грн, за реалістичним сценарієм – на 0,85 %, чи 1248,02 тис грн; за оптимістичним сценарієм – на 1,7 %, чи 2496,04 тис. грн.

Таким чином, можна зробити висновок, що впровадження на автопідприємствах сучасних систем GPS-моніторингу дозволяють координувати всі ланки ланцюга поставок, що відбивається у підвищенні пунктуальності, безпеці руху, витримуванні водієм встановленого графіка проходження, запобігти розкраданню палива, що в кінцевому результаті підвищить загальну якість обслуговування клієнтів.

Список використаних джерел:

1. Вишнев А.В., Долидудко М.Ю. Сравнительный анализ систем GPS и GLONASS [Текст] / А. Вишнев, М. Долидудко // Актуальные проблемы авиации и космонавтики. Технические науки. – 2010. – С. 211–213.

2. Хажанець В.В Удосконалення міжнародних перевезень вантажів (на прикладі ПАТ «КВК «РАПД»). Магістерська дисертація зі спеціальності 073 «Менеджмент» спеціалізації «Логістика». – Київ, НТУ. – 2018. – 119 с.

3. Офіційний сайт ТОВ «Єврозв'язок». Режим доступу : - <http://avtotracker.com.ua>

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТРАНСПОРТНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ БЕЗПЕКИ РУХУ

Поліщак Н. О.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Сохацький А. В.)

Згідно статистичних даних протягом перших трьох місяців 2019 року на автошляхах України сталося 606 дорожньо-транспортних пригод (далі – ДТП) за участю автомобільного транспорту, які надають послуги із перевезення пасажирів та небезпечних вантажів, в яких 54 особи загинули та 298 отримали травми. Із зазначеної кількості ДТП з вини водіїв ліцензованого автомобільного транспорту за вказаний період сталося 311 дорожньо-транспортних пригод, в яких 13 осіб загинуло, а 135 осіб отримали травми різного ступеня тяжкості [1].

Велику кількість ДТП можна пояснити наростаючим завантаженням транспортними потоками основних маршрутів міських перевезень. Ця проблема представляється затримками транспортних засобів, викликаними погіршенням умов руху, що й надалі збільшується, масовими вуличними

парковками, інтенсивним пішохідним рухом по проїжджій частині вулиць, дефектами організації руху на перехрестях.

Найважливішим окремим фактором, що впливає на кількість ДТП, є інтенсивність руху. Чим більш інтенсивніший дорожній рух, тим частіше виникають ДТП. Дослідження в скандинавських країнах свідчать про те, що зростання інтенсивності руху, яка оцінюється продажем пального, на 65-75% пояснює систематичне збільшення кількості пригод. Ці ж дослідження показують, що кількість пригод з травматизмом збільшується майже пропорційно інтенсивності руху, за умови, що не провадиться будь-яких заходів або немає інших факторів, що сприяють скороченню ризику.

У зв'язку з цим постійно підвищується актуальність заходів, які повинні привести до збільшення пропускної здатності дорожньої мережі та зниження аварійності, особливо з смертельним результатом. У світовій практиці, зокрема, розширюється застосування для управління дорожнім рухом інтелектуальних транспортних систем, що ґрунтується на сучасних комп'ютерних і телекомунікаційних технологіях. Концепція ІТС може бути застосована як для управління транспортним рухом в умовах мегаполісу, так і для контролю за дорожньою обстановкою на високошвидкісних магістралях. Виділяють п'ять головних завдань застосування ІТС-технологій:

1. Оптимізація містобудівних рішень шляхом врахування особливостей організації дорожнього руху на стадіях техніко-економічного обґрунтування.

2. Забезпечення максимальної пропускної спроможності існуючої дорожньо-вуличної мережі (УДС) міста.

3. Пріоритизація маршрутного руху, вдосконалення систем пропуску спецтранспорту та реагування на інциденти.

4. Паркувальне господарство.

5. Зниження екологічного навантаження на місто.

Неузгоджена робота світлофорної сигналізації призводить до регулярного виникнення заторів на завантажених рухом міських маршрутах. У нашій країні в повсякденній практиці розраховується від 1 до 3, максимум до 5 планів роботи світлофора на добу. Так як за прийнятою в українських містах практикою тиждень розбивається всього на 3 типи днів – будні, п'ятниця і вихідний, – то і режим роботи світлофорів змінюється відповідно від 3 до 15 разів на тижневому циклі. За кордоном фазові таблиці на завантажених перехрестях змінюються набагато частіше, і сучасний контролер, навіть працюючий в ізолюваному режимі, може зберігати в пам'яті 64 таблиці [2].

Тому другим напрямком для підвищення пропускної спроможності міських маршрутів є впровадження автоматизованих систем управління дорожнім рухом – АСУД.

Тривалість заторів складає від 10 до 60 хвилин, причому по кілька разів на день. АСУД дозволять підвищити пропускну здатність доріг на 20–40 % і знизити ймовірність ДТП на 15–20 % шляхом своєчасної адаптації режимів роботи перехресть до зміни транспортної ситуації.

Основні функції таких систем:

- координація роботи всіх перехресть дорожньої мережі міста або окремого району УДС;
- контроль за станом світлофорної сигналізацією;
- моніторинг стану транспортних потоків;
- диспетчерське управління одним або групою перехресть.

Безпека руху на дорогах починається з фактичного визначення функції тієї чи іншої дороги. Так як саме функція, яку виконує зв'язок в транспортній системі міста, регіону або країни, визначає технічні вимоги до дороги. У цьому сенсі сучасні технології, такі як ІТС та АСУД, допомагають чітко структурувати транспортну мережу і тим самим виразно впливають на безпеку руху на самому базовому рівні.

Багаторічний досвід застосування в розвинених країнах світу запропонованих заходів показали його найвищу ефективність і може служити підставою рекомендацій щодо його використання в великих містах України при вирішенні складних завдань організації та управління дорожнім рухом, ускладнених перевантаженням їх вулично-дорожніх мереж, викликаній незбалансованістю пропускну здатності УДС і чисельності швидко зростаючого парку транспортних засобів.

Список використаних джерел:

1. Дорожньо-транспортні пригоди, аварії, катастрофи на ліцензованому автомобільному та міському електричному транспорті. Державна служба України з безпеки на транспорті [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dsbt.gov.ua/storinka/dorozhno-transportni-prygody-avariyi-katastrofy-na-licenzovanomu-avtomobilnomu-ta-miskomu>

2. Запорожець О. І. Транспортна екологія [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://pidruchniki.com/92887/ekologiya/transportna_ekologiya

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Осіпенко К. А., Сохацький А. В.

Безпека дорожнього руху є важливою проблемою сучасного світового суспільства. На жаль цій проблемі не приділяється достатня кількість уваги урядів країн та їх спеціалізованих служб. Підвищення безпеки

дорожнього руху сприяє зростанню економіки країн, так як зменшує смертність та сприяє росту працездатності населення в усьому світі.

Статистичні дані показують, що дорожньо-транспортні пригоди є восьмою, за кількістю випадків з летальним результатом, серед усіх причин смертей серед населення в світі. Число смертельних випадків на дорогах з кожним роком продовжує зростати. На протязі останніх 15 років показник смертності відносно кількості населення залишається відносно стабільним та становить близько 18 смертей на 100 тис. осіб населення.

Проте, за той же період часу смертність відносно кількості транспортних засобів, що постійно збільшується, зменшилась приблизно на 50 %. Відповідно до цього, можна зробити висновки про певний прогрес у пом'якшенні негативних наслідків у зв'язку зі збільшенням кількості транспортних засобів.

Порушення правил дорожнього руху стали 8-ю провідною причиною смерті для всіх вікових груп, при цьому вони залишаються головною причиною смерті дітей та молодих людей у віці від 5 до 29 років.

На даному етапі розвитку досить чітко прослідковується залежність між ризиком смерті в ДТП та рівнем ВВП країни, рівнем життя населення. Так, для країн з високим економічним розвитком цей показник становить 8,3 загиблих на 100 тис. населення, що менше за відповідний показник в країнах з низьким рівнем розвитку в 3,3 рази. Також, якщо звернути увагу на зв'язок кількості автомобілів, економічним розвитком країни та смертністю в результаті ДТП, прослідковується досить велика непропорційність, на що значним чином впливає економічний розвиток країни. Для країн з низьким рівнем розвитку, де перебуває лише 1 % всіх транспортних засобів у світі, кількість ДТП становить 13 % від загальносвітової кількості.

Стан дорожньої інфраструктури також міцно пов'язаний зі смертністю та є серйозною причиною травматизму при зіткненнях на дорогах. Дослідження показали, що вдосконалення дорожньої інфраструктури має вагомим значення в процесі підвищення загальної безпеки дорожнього руху. Мета полягає в тому, щоб створити безпечне дорожнє середовище, замість того, щоб ставити основну відповідальність за безпеку на користувачів, які не впораються з внутрішніми небезпеками на дорогах.

Впровадження стандартів з безпеки дорожнього руху та інструментів для підвищення якості безпеки доріг сприяє зменшенню травматизму. ВООЗ спільно з ООН продовжує відстежувати статус країн у встановленні проектних стандартів, проводити аудити та оцінювати нову дорожню інфраструктуру, інспектувати існуючі дороги.

Розроблено ряд напрямів для забезпечення безпеки на дорогах. В цей перелік включають:

- використання спеціального фінансування для модернізації доріг з високим рівнем ризику;
- розробку спеціальних стандартів, що відповідають потребам уразливих учасників дорожнього руху;
- забезпечення доступного та безпечного громадського транспорту.

У більшості країн і міст більше половини всіх смертельних випадків на дорогах і важкі травми отримують на менш ніж 10% від загальної довжини доріг. Надання інвестицій для поліпшення безпеки дорожньої інфраструктури на цих дорогах високого ризику істотно сприяє зниженню травматизму.

Практика застосування стандартів для забезпечення безпеки учасників дорожнього руху частково задовольняє потреби суспільства.

Забезпечення безпечним громадським транспортом населення міст також зменшує кількість ДТП. У міських районах, де очікується, що до 2045 року в містах проживатимуть близько двох мільярдів чоловік, забезпечення доступного та безпечного громадського транспорту є важливою інвестицією для сталого розвитку.

На сьогодні сто дванадцять країн мають національні стандарти для управління безпекою дорожнього руху. Дев'яносто дві країни мають національні стандарти для забезпечення руху пішоходів та велосипедистів.

Останні розробки в сфері транспорту показують, що одним з вагомих аспектів підвищення безпеки дорожнього руху є покращення безпеки транспортного засобу. Поліпшення безпеки транспортного засобу, включаючи ремені безпеки, подушки безпеки, дитячі захисні сидіння, встановлені гальмівні ліхтарі та електронний контроль стійкості, в цілому, врятували приблизно 600 тис. життів у США за останні 50 років.

Збір даних, що вказує на найкращі способи підвищення надійності пасивних заходів безпеки, також потребує подальшого удосконалення. У більшості частин світу даних про безпеку на дорогах та аварії не вистачає. Удосконалення збору статистичних даних зможуть допомогти проаналізувати та знайти шляхи вирішення проблем, включаючи аварійні ситуації в окремих випадках.

Розробка та створення інтелектуальних транспортних засобів можуть призвести до зменшення аварійності та збереження людського життя. Ці системи зможуть попереджати водіїв, щодо стану дорожнього руху та допомогти їм у надзвичайних ситуаціях.

Проте розробку технологій, що робить транспортні засоби більш безпечними для суспільства остаточно не закінчено.

Список використаних джерел:

1. World Health Organization. Global status report on road safety 2018 / World Health Organization. – Geneva, 2018. – 424 с.
2. International Road Assessment Programme. How Safe Are The Worlds Roads? – Vaccines For Roads [Internet]. 2018. Режим доступу : <https://www.vaccinesforroads.org/how-safe-are-the-worlds-roads/>

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПРОЦЕСУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ

Гаркуша А. В.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Сохацький А. В.)

На безпеку дорожнього руху впливає безліч факторів: конструктивні параметри і стан дороги; інтенсивність руху транспортних засобів і пішоходів; облаштування доріг спорудами і засобами регулювання; пору року, доби, стан водіїв і пішоходів, порушення ними встановлених правил. Таким чином, на дорогах існує складна система, що включає в себе сукупність елементів «людина», «автомобіль», «дорога». Роль факторів ризику і їх поєднань у виникненні ДТП:

1. Людина-автомобіль.
2. Автомобіль – дорога.
3. Дорога-людина.

Головна причина ДТП є:

- 57% випадків – помилка людини в прийнятті рішення;
- 27% випадків причиною дорожньо-транспортна пригода (ДТП) є проблема взаємодії людина – дорога;
- 6% випадків причиною ДТП є проблема взаємодії людина –автомобіль;
- 3% випадків причиною ДТП є проблема складної взаємодії людини автомобіля і дороги.

В системі забезпечення безпеки дорожнього руху об'єктом управління є діяльність служб і окремих осіб щодо забезпечення безпеки перевізного процесу, а керованої координати є рівень забезпечення безпеки, вимірюваний різними показниками: число ДТП; число загиблих і поранених на 1 млн км пробігу рухомого складу; коефіцієнт аварійності, коефіцієнт винності та ін. При системному аналізі, дослідженні безпеку дорожнього руху та вироблення відповідних рішень потрібно детальний розгляд всіх видів діяльності, але в першу чергу тих з них, які надають найбільш істотний вплив на безпеку дорожнього руху.

До такої діяльності слід віднести діяльність щодо забезпечення надійності водіїв як елемента системи водій - автомобіль-дорога:

- 1) підтримання кваліфікації персоналу, що обслуговує технічні підсистеми на рівні пред'явлених до них вимог;
- 2) діяльність з технічного обслуговування і ремонту, контролю технічного стану транспортних засобів та технічних засобів;

3) діяльність з вивчення та отримання своєчасної інформації про дорожні умови; діяльність з планування, управління і контролю відповідності елементів системи водій-автомобіль-дорога умов забезпечення безпеки дорожнього руху і використанням для цього технічних засобів.

Функціональні особливості всіх перерахованих підсистем утворюють безліч чинників забезпечення безпеки дорожнього руху (БДР). Управління рівнем безпеки дорожнього руху формально здійснюється шляхом впливу на фактори. Формалізація структури діяльності, функцій окремих підсистем дозволяє формально підійти і до оцінки причин виникнення особливих ситуацій - ДТП, які можна пов'язати з спостерігаються дефектами в організації транспортної діяльності.

Всі заходи застосовуються для підвищення БДР, можна поділити на три групи:

1) (фактор «людина») для підвищення безпеки поведінки учасників дорожнього руху призначені заходи з виховної, освітньої, законотворчої та громадської діяльності, націленої на формування безпечної поведінки учасників дорожнього руху;

2) (фактор «автомобіль») підвищення надійності та безпеки транспортних засобів, так і їх експлуатації;

3) (фактор «дорога») проведення заходів пов'язаних з плануванням, проектуванням, будівництвом, утриманням і експлуатацією об'єктів вулично-дорожньої інфраструктури.

Високий рівень БДР забезпечується за допомогою співпраці всіх служб організацій, що мають відношення до проблеми ДТП, визначення курсу в різних секторів.

Головними пунктами програми, спрямованої на підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні в майбутньому стануть заходи в 4-х ключових моментах. Їх назвали поліпшенням чотирьох Е (4Е): інфраструктури (Engineering), освіченості (Education), контролю (Enforcement), і невідкладної медичної допомоги (Emergency).

Погані дороги автоматично змушують водіїв їхати повільно, що підвищує їх стомленість. А тому повсюдне поліпшення якості дорожнього полотна сприяє безпеці руху.

Рішенням цієї дилеми може стати тільки комплексний підхід, в якому поліпшення дорожньої інфраструктури буде йти рука об руку зі зміною принципів дорожньої безпеки та ставлення держави до порушників.

До переліку заходів, спрямованих на підвищення рівня безпеки дорожнього руху в Україні, в першу чергу, увійдуть: введення системи автофіксації порушень ПДР, в тому числі установка фото і відео камер на дорогах державного значення; необхідне і повне забезпечення патрульних автомобілів пристроями автофіксації; забезпечення патрульної поліції

сучасними алкотестерами; жорсткий контроль за безпекою здійснення комерційних перевезень; проведення дієвих методів за оцінкою всіх ДТП, зокрема забезпечення вільного доступу громадськості до даних про будь-яку аварію, де є потерпілі. Такий метод доступу до соціально значущої інформації слід проводити відповідно до вже давно існуючих в Європі стандартами CADaS.

Список використаних джерел:

1. Програма підвищення безпеки дорожнього руху. Коротко о главному [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://www.autocentre.ua/avtopravo/dtp/vse-evropejskie-avto-teper-obyazany-imet-ekstrennuyu-avarijnuyu-sistemu-454961.html>.

2. Беляев М. В. Организация автомобильных перевозок и безопасность движения / М. В. Беляев. – М. : (МАДИ), 2014. – 205 с

ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ

Коротюк Я. В.

(Науковий керівник – д.т.н, професор Сохацький А. В.,)

Автомобільний транспорт є однією з найважливіших галузей народного господарства, він виконує функцію своєрідної кровоносної системи в складному організмі країни. Крім цього автомобільний транспорт відіграє в економіці велику роль.

Будучи складовою і виключно важливою частиною інфраструктури, автотранспорт дозволяє здійснювати доставку експортно-імпортних вантажів різного призначення в інтересах розвитку міжнародного культурного та технічного співробітництва, а також інтеграції в світову економіку. На його частку припадає більше половини обсягу пасажирських перевезень.

На жаль, за останні роки загострилася проблема безпеки дорожнього руху. На автомобільному транспорті через численність і рухливість транспортних засобів проблеми забезпечення безпеки руху носять найбільш гострий характер. Спостерігається тенденція до стрімкого погіршення ситуації, що потребує невідкладних заходів реагування. Згідно із загальними оцінками експертів Комітету з внутрішнього транспорту ЄЕК ООН, мінімальна оцінка збитку від загибелі і каліцтва людей, псування і пошкодження вантажів на транспорті становить 3-4% від величини валового національного продукту.

Сучасні знання і погляди на проблему безпеки автотранспорту дозволяють зробити висновки у сприйнятті та розумінні проблеми, тобто відбувається зміна парадигми безпеки дорожнього руху. Внаслідок цього

безпека автотранспорту є серйозною соціально-економічною проблемою. Подальший розвиток транспортної системи та забезпечення її стабільного функціонування в умовах безпеки транспорту є стратегічним завданням держави. Вирішення цього завдання має здійснюватися комплексно, з урахуванням можливостей всіх ланок системи «водій – автомобіль – дорога – середовище».

Найбільш гостро постає проблема аварійності на автомобільному транспорті. Аварія – це небезпечна подія техногенного характеру, що створює на об'єкті, території або акваторії загрозу для життя і здоров'я людей і призводить до руйнування будівель, споруд, обладнання і транспортних засобів, порушення виробничого процесу чи завдає шкоди довкіллю.

Згідно з розмірами та заподіяною шкодою розрізняють легкі, середні, важкі та особливо важкі аварії. Особливо важкі аварії призводять до великих руйнувань та супроводжуються, великими жертвами. Аналіз наслідків аварій, характеру їх впливу на навколишнє середовище зумовив розподіл їх за видами.

Необхідність транспорту в наш час не викликає жодного сумніву. Транспортні засоби мають великий позитивний вплив на економіку країни, створюють зручність і комфорт для людей. Розвиток транспорту, підвищення його ролі у житті людей супроводжується не тільки позитивним ефектом, а й негативними наслідками, зокрема, високим рівнем аварійності транспортних заходів та дорожньо-транспортних пригод (ДТП).

Будь-який транспортний засіб – це джерело підвищеної небезпеки. Людина, що скористалась послугами транспортного засобу, знаходиться в зоні підвищеної небезпеки. Це зумовлюється можливістю ДТП, катастрофами та аваріями поїздів, літаків, морських та річкових транспортних засобів, травмами при посадці чи виході з транспортних засобів або під час їх руху.

У світі щорічно внаслідок ДТП гине 250 тис. людей і приблизно в 30 разів більша кількість людей отримує травми різного ступеню важкості.

Закон України «Про дорожній рух» визначає правові та соціальні основи дорожнього руху з метою захисту життя та здоров'я громадян, створення безпечних і комфортних умов для учасників руху та охорони навколишнього природного середовища.

Велике значення при аваріях має психологічний чинник, зокрема емоційний стрес. Для пасажирів зовсім не підготовлених та необізнаних з обставинами можливих аварій, цей чинник відіграє негативну роль. Люди, які підготовлені, знають про можливі аварійні ситуації, а також про те, що робити при їх виникненні, скоять менше помилок під час дійсної аварійної ситуації, що може врятувати їм життя.

Тому необхідно, щоб кожний пасажир з метою підвищення особистої дорожньо-транспортної безпеки знав потенційно аварійні ситуації, характерні для того чи іншого виду транспортних засобів, послугами якого він скористався, крім того, був добре обізнаний з засобами індивідуального та колективного захисту, що знаходяться на транспортному засобі, та знав способи їх використання. В доповіді розглядається ряд технічних аспектів підвищення безпеки експлуатації автомобільних транспортних засобів.

Список використаної літератури:

1. Степанов О. В. Безпека на автотранспорті: проблеми та перспективи / О. В. Степанов, І. С. Наглюк. – 2014.
2. Саморуков С. І. Небезпека на виробництві / С. І. Саморуков. – Харків, 1999.
3. Скороходов Д.А. Проблемы безопасности транспорта / Д. А. Скороходов, А. Л. Стариченков // Транспортная безопасность и технологии. –№ 2(3). – 2005. – С. 24–27.

РОЗРОБКА СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ РІШЕНЬ ПРОТИПОЖЕЖНОГО ЗАХИСТУ ОБ'ЄКТІВ ТА ЛІКВІДАЦІЇ ПОЖЕЖ У ПРИМІЩЕННІ

Рожкова О. О.

(Науковий керівник – к.т.н., Мала Ю. А.)

У роботі розглядається автоматична система протипожежного захисту як метод підвищення ефективності ліквідації пожежі в приміщенні та виведення системи протипожежного захисту на вищий рівень. Тому розробка системи підтримки рішень протипожежного захисту в умовах сучасного світу є необхідними та наймовірно важливими.

Актуальність теми дослідження полягає в тому, що в сучасному світі з величезною кількістю електроприладів, якими користується пересічний громадянин, велику роль відіграють системи захисту від пожежі, оскільки життя – головна цінність людини й кожен хоче відчувати себе в безпеці.

Мета роботи - дослідити ефективність використання основних систем протипожежного захисту та пожежогасіння. Порівняти процес ліквідації та захисту від пожежі без використання автоматизованих систем та з їх використанням.

Аналізуючи дані, отримані в процесі аналізу тестів українських та іноземних авторів, які можна побачити у праці [1], наведемо визначення автоматичної системи протипожежного захисту та пожежогасіння.

Автоматична система протипожежного захисту об'єкта – це сукупність технічних засобів, призначених для автоматичного виявлення

пожежі та оповіщення про неї людей, гасіння, видалення небезпечних чинників і мінімізації наслідків від пожежі на об'єкті.

Автоматичні системи пожежогасіння – сукупність технічних засобів, призначених для виявлення ознак пожежі, оповіщення про пожежу та подачу вогнегасної речовини без втручання людини[1].

Було встановлено, що використання систем протипожежного захисту дозволяє виконувати автоматично такі важливі функції:

6. автоматичний та дистанційний пуск засобів пожежогасіння;
7. відключення й відновлення режиму автоматичного пуску засобів пожежогасіння;
8. ручне відключення звукової сигналізації при збереженні світлової індикації;
9. формування командного імпульсу для керування інженерним (технологічним) устаткуванням;
10. безперебійне живлення блоків пінополіуретаном зі світловою індикацією про наявність напруги на робочому й резервному вводах;
11. світлову індикацію та звукову сигналізацію про режими роботи ППУ[2].

Було проведено дослідження різноманітності систем, що використовуються для покращення якості ліквідації та захисту від пожежі та встановлено, що основними є:

- Системи пожежної сигналізації;
- Системи протидимного захисту;
- Системи оповіщення про пожежу та управління евакуацією людей;
- Системи централізованого пожежного спостереження [3].

Аналізуючи процеси ліквідації надзвичайних ситуацій, пов'язаних із вогнем, необхідно сказати, що основними інструментами для ліквідації полум'я є пожежний прилад управління.

За визначенням, пожежний прилад управління – це пристрій, призначений для формування сигналів управління автоматичними засобами пожежогасіння, контролю їхнього стану, управління світловими й звуковими оповіщувачами, а також різними інформаційними табло й мнемосхемами [1].

Технічні характеристики приладів управління:

12. інформаційна ємність;
13. розгалуженість;
14. діапазон живлячої напруги;
15. струм, споживаний від резервного джерела живлення в черговому режимі й у режимі тривоги;
16. максимальні напруга й струм, що комутуються вихідними контактами, або електричні параметри вихідних сигналів;
17. тривалість повідомлення про тривогу[2].

Таким чином, необхідно сказати, що автоматичні системи протипожежного захисту змінили сучасне життя та врятували велику

кількість населення. Сучасні системи є досить ефективними та значно підвищують рівень протипожежної безпеки. Порівнюючи результати процесів ліквідації та захисту від пожежі без використання автоматизованих систем та з їх використанням, необхідно сказати, що вони значно підвищили ефективність ліквідації пожежі, ніж було до цього. Знизилась смертність від нічних пожеж, завдяки швидкому сповіщенню про пожежу ліквідаційна бригада приїзжає вчасно. Це значно підвищує безпеку громадян[4].

Список використаних джерел:

1. Основи охорони праці ; за редакцією К. Н. Ткачука і М. О. Халімовського. – К. : Основа, 2016.
2. Абрамов Ю. А. Современные средства объемного пожаротушения / Абрамов Ю. А., Бондаренко С. М., Садковой В. П. АГЗУ. Харьков-2005
3. Дерев'янку О. А. Системи пожежної та охоронної сигналізації. Текст лекцій / Дерев'янку О. О., Бондаренко С. М., Антошкин О.А., Мурін М. М., Могільников О. М. – Харьков : УЦЗУ. – 2008. – 136 с.
4. Статистика пожеж. Український науково-дослідний інститут цивільного захисту. 2018 рік.

НОВІ ПРОБЛЕМИ, ЩО СТОЯТЬ ПЕРЕД РЕАЛІЗАЦІЮ БЕЗПЕКИ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ІНТЕРНЕТІ

Солошенко М. О.

(Науковий керівник – Тхоржевський Д. О.)

В Інтернеті існує величезний об'єм персональних даних. Варто виділити загальний список загроз, які можуть бути схильні до персональних даних які перебувають в інтернеті.

- Розкрадання;
- Спотворення;
- Модифікація;
- Стирання з носія;
- Несанкціонований доступ.

Основними технічними погрозами для користувачів є шкідливі програми, ботнети і та DoS і DDoS-атаки.

Шкідливі програми поширюються через електронну пошту, знімні носії інформації або викачані з Інтернету файли. Файли або посилання, надіслані електронною поштою, можуть піддавати пристрій зараження.

Шкідливі програми можуть ховатися і під виглядом звукових або графічних повідомлень. Наприклад, красива заставка, якій із задоволенням милується користувач, може виявитися троянською програмою. Посилання, які з'являються у спливаючих вікнах і в рекламних

оголошеннях на різних сайтах, також можуть містити віруси. До шкідливим програмам ставляться віруси, черв'яки, троянські програми.

Суть DoS-атаки полягає в тому, що зловмисник намагається зробити тимчасово недоступним конкретний сервер, перевантажити мережу, процесор або переповнити диск. Мета атаки - просто вивести комп'ютер з ладу, а не отримати інформацію, захопити всі ресурси комп'ютера-жертви, щоб інші користувачі не мали до них доступу. До ресурсів належать: пам'ять, процесорний час, дисковий простір, мережеві ресурси і т. д.

Більшість зловмисників покладається не тільки на технології, а й на людські слабкості, використовуючи при цьому соціальну інженерію. Цей складний термін позначає спосіб отримувати потрібну інформацію не за допомогою технічних можливостей, а шляхом звичайного обману, хитрості. Соціальні інженери застосовують психологічні методи впливу на людей через електронну пошту, соціальні мережі і служби миттєвого обміну повідомленнями. В результаті їх вмілої роботи користувачі добровільно видають свої дані, не завжди розуміючи, що їх обдурили.

Фішинг є найбільш популярним способом атаки на користувачів і одним з методів соціальної інженерії. Він являє собою особливий вид Інтернет-шахрайства. Мета фішингу - отримання доступу до конфіденційних даних, таким як адреса, телефон, номери кредитних карт, логіни і паролі, шляхом використання підроблених веб-сторінок. Часто фішингова атака відбувається наступним чином: на електронну пошту приходить лист з проханням увійти в систему Інтернет-банкінгу від імені нібито співробітника банку. Лист містить посилання на помилковий сайт, який важко відрізнити від справжнього. Користувач вводить особисті дані на підробленому сайті, а зловмисник перехоплює їх.

Існує багато видів і способів атак, але також є і достатня кількість способів захисту від них. При роботі в Інтернеті рекомендується виконувати наступні вимоги:

- Користуйтеся паролями;
- Працюйте на комп'ютері під обліковим записом з обмеженими правами;
- Використовуйте шифрування даних;
- Регулярно виконуйте оновлення програмного забезпечення;
- Використовуйте і регулярно оновлюйте антивірусні програми;
- Використовуйте міжмережевий екран;

Список використаних джерел:

1. Как защищать персональные данные в интернете – <http://xn-sbab5ahcba1bkm0aw8azb1b.su/chitalnyi-zai/zaschita-personalnyh-dannyh/kak-zaschischat-personalnye-dannye-v-internete>

2. Защита персональных данных в сети интернет – <https://itbukva.com/stati/14896-zashchita-personalnykh-dannykh-v-seti-internet.html>

3. К вопросу о защите персональных данных в сети Интернет – <https://cyberleninka.ru/article/v/k-voprosu-o-zaschite-personalnyh-dannyh-v-seti-internet>

4. Угроза персональным данным в Интернете – <https://www.saferunet.ru/adult/news/552/>

РОЗРОБКА МЕТОДУ ОЦІНКИ ЯКОСТІ ЗНАНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ НЕЧІТКОЇ ЛОГІКИ

Белич А. О.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Ульяновська Ю. В.)

У сучасному світі пильну увагу в суспільстві держава приділяє розвитку науки та освіти, в зв'язку з чим відбувається активна робота по створенню і впровадженню різних проектів і стандартів освіти. У результаті відбувається зміна вимог до якості освіти і системі її оцінки, що змушує шукати принципово нові шляхи підвищення ефективності системи навчання. Саме в цьому полягає актуальність даної теми.

Основи нечіткої логіки (fuzzy logic) були закладені у працях відомого американського математика Лотфі Заде [11] 1965 року. Нечітка логіка є розширенням класичної (Булевої) логіки і заснована на концепції часткової істинності. Аналіз відповідних джерел засвідчує, що Л. Заде запропонував теоретико-множинну інтерпретацію лінгвістичних змінних і обмежень, яка розкривала лінгвістичні аспекти відношення належності в нечітких множинах.

Під час побудови нечіткої моделі оцінки рівня знань (RZ) у якості вхідних змінних можуть використовуватись як кількісні фактори (кількість питань, правильних відповідей, сумарний бал), так і якісні, виражені в термінах лінгвістичної шкали X, що характеризують рівень знань. Модель лінгвістичної оцінки рівня знань студента (RZ) у загальному вигляді можна зобразити так (рис. 1):

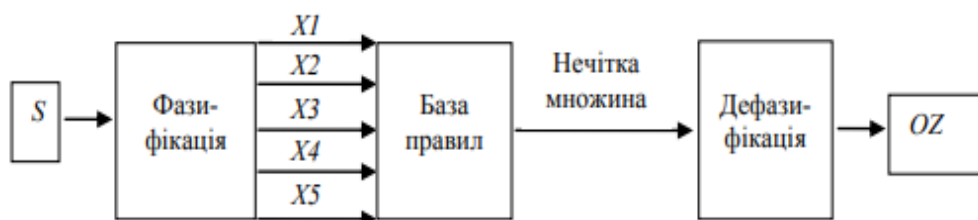

Рис. 1. Модель формування лінгвістичної оцінки рівня знань, де S – сума балів, яку отримав студент, $x1-x5$ – рівні оцінки

Для сформульованого вище завдання використовуються такі позначення: x_i – оцінка за національною шкалою; S – накопичена сума

балів за 100-бальною шкалою; Q – кількість питань у тесті; b_i – кількість правильних відповідей на i -й рівень складності; k_i – коефіцієнт правильності відповіді на питання i -го рівня складності.

Під час побудови нечіткої моделі формування лінгвістичної оцінки рівня знань ключовий момент – це завдання нечіткої та лінгвістичної змінної.

Кожну з лінгвістичних змінних x_i , $i = 1, \dots, 5$ фазифікуємо за допомогою однієї трикутної функції належності і двох Т-подібних функцій належності. Аналітичні вирази для них задаються формулами (1) і (2):

$$\mu(x) = \begin{cases} 0, & x \leq a, \\ \frac{x-a}{b-a}, & a \leq x \leq b, \\ \frac{c-x}{c-b}, & b \leq x \leq c, \\ 0, & c \leq x, \end{cases} \quad (1)$$

$$\mu(x) = \begin{cases} 0, & x \leq a, \\ \frac{x-a}{b-a}, & a \leq x \leq b, \\ 1, & b \leq x \leq c, \\ \frac{d-x}{d-c}, & c \leq x \leq d, \\ 0, & d \leq x, \end{cases} \quad (2)$$

1) де a, b, c – деякі числові параметри, що характеризують основу трикутника (a, c) і його вершину (b), причому має виконуватися умова: $a \leq b \leq c$.

2) де a, b, c, d – числові параметри, що характеризують трапецію і набирають довільних дійсних значень, упорядкованих відношенням: $a \leq b \leq c \leq d$.

Висновок за всіма правилами можна зробити, застосовуючи операції \max – \min (3), (4). Нехай t_x і t_y – значення передумов X і Y деякого правила, тоді значення t_{np} передумови у випадку зв'язків “І” та “АБО” визначається таким чином:

1) за умови “І” : $t_{np} = \min \{t_x, t_y\}$; (3)

2) за умови “АБО” $t_{np} = \max \{t_x, t_y\}$. (4)

Якщо $t_{правила}$ – це істинне значення, приписане правилу, то істинне значення t_A , ви- значається як $t = \min \{t_{np}, t_{правила}\}$ (5).

Визначення мінімуму – це ідея, що властива нечіткій логіці, яка відрізняє її від інших методів. Системи нечіткої логіки, що оперують нечіткими поняттями, такими як нечіткі множини, лінгвістичні змінні тощо, і використовують при цьому нечітку логіку ґрунтуються на понятті фазифікації і дефазифікації.

Дефазифікація – перетворення нечіткого набору висновків у чітке число. Існує багато методів зведення до чіткості. До основних методів дефазифікації належать: метод вибору максимуму функції приналежності; метод центра ваги; метод медіани; метод вибору центра максимумів тощо. Експериментальні дослідження доводять, що найточніший – це метод центра ваги.

Таким чином було визначено основні напрями застосування апарата нечіткої логіки для ефективного розв'язання завдань педагогічної

діагностики. Установлено, що найбільш перспективними і актуальними із них варто вважати такі напрями: ефективна реалізація способів інтерпретації результатів педагогічної діагностики; вирішення проблеми класифікації учнів (студентів) за результатами їх діагностування, що надасть можливість якісного добору методів навчання з метою адекватної корекції процесу навчання; розроблення на основі нечіткої логіки шкали вимірювання параметрів, що є показниками тієї чи іншої якості того, хто навчається.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ «АРМОР»

Саєнко В. В.

(Науковий керівник – Тхоржевський Д. О.)

Одним з варіантів гарантування безпеки суспільства є пошук, облік та прогноз криміногенних ситуацій, адже це впливає на роботу Міністерства внутрішніх справ та забезпечує його швидкодію. З розвитком інформаційних систем була відкрита можливість створити системи здатні забезпечити подібні потреби.

Одна з таких систем була розроблена Міністерством внутрішніх справ в Луганській області та була взята, як базова в усіх обласних МВСУ з середини 2003 г. У основі лежить система управління базами даних Oracle. Доступ до бази встановлений в міських районних відділах, здебільшого з'єднання забезпечує технологія DSL, до системи можна підключатися і віддалено через віртуальні приватні канали операторів стільникового зв'язку [1].

ІПС побудована за трирівневою ієрархічною структурою, що відповідає організаційній побудові МВС[2]:

- перший рівень – центральний вузол (банк даних) ІПС – розташовано в спеціально виділених службових приміщеннях департаменту інформаційних технологій МВС України;
- другий рівень – регіональні (обласні) вузли (банки даних) ІПС;
- третій рівень – територіальні вузли ІПС.

ІПС «АРМОР», зокрема, об'єднує 19 комп'ютерних інформаційних підсистем: «Особа», «Адміністративне правопорушення», «Розшук», «Мігрант», «Єдиний облік», «Злочин», « Викрадені (втрачені) документи », « Зареєстрована зброя », « Кримінальна статистика », «Нерозкриті злочини» та інші [3].

Всі ці підсистеми інтегровані в єдиний інформаційний банк даних, в якому завдяки взаємозв'язку підсистем між собою можливо отримувати різноманітні розгорнуті досьє на осіб чи події.

Приклади деяких з них:

«Особа» – для реєстрації громадян криміногенних категорій, застосовується для проведення оперативно-розшукової діяльності.

«Нерозкриті злочини» з відомостями про нерозкриті злочини, вчинені на території області, а саме: розбої, скоєні із застосуванням вогнепальної зброї; викрадення цінностей з металевих сховищ; викрадення антикваріату, культурних та історичних цінностей тощо.

Таким чином, використання підсистеми «Нерозкриті злочини» дозволяє: прогнозувати можливу кримінальну активність злочинця; об'єднувати кримінальні справи в одному провадженні (ст. 26 КПК) та вести цілеспрямований пошук на основі використання в комплексі інформації про конкретний випадок, профілактичну роботу тощо[4]. Ця підсистема орієнтована на встановлення особи злочинця за особливостями способу вчинення злочину.

Облік в «АРМОР» об'єктів здійснюється на підставі інформації, викладеної в матеріалах, які перебувають у провадженні, розслідуються, на виконанні працівників підрозділів МВС України, зокрема Національної поліції [5]:

- Зареєстрованих в підрозділах Національної поліції заяв та повідомлень про кримінальні та адміністративні порушення;
- Повідомленнях працівників Національної поліції в разі заяви до них громадян або службових осіб з заявою \ повідомленням про випадки, які загрожують особистій чи громадській захищеності, або в разі особистого виявлення таких;
- Повідомленнях про події, пожеж, катастроф, стихійних лих та інших надзвичайних подій, які підлягають реєстрації в підрозділах системи МВС;
- В інформації від ЗМІ, публічних виступах;
- Рішеннях органів (службових осіб), виконання яких покладено на підрозділи системи МВС відповідно до конституції.
- Виданих документів на ім'я громадянина, підписаних ним документів, а також інформації про особу, зібраної органами внутрішніх справ або іншими органами державної влади.
- Повідомленнях, отриманих працівниками Національної поліції при проведенні конфіденційних оперативно-розшукових заходів від громадян і службових осіб, про події (кримінальні та інші правові порушення);

При всіх перевагах системи неможливо не приділити увагу до її істотних недоліків. Наприклад підсистема «Нерозкриті злочини» характеризується незадовільними показниками ефективності використання, які згідно зі статистичними даними не перевищують 5–7 %. За результатами анкетування слідчих та оперативних працівників на питання про рівень ефективності обліку, його високу ефективність відзначили 2,6 % опитаних, низьку – 69,4%.

Також існує суттєва проблема з витоком даних, база МВС містить в собі дуже великий обсяг інформації практично на кожного громадянина України. Тому дана база даних є закритою і доступ до неї мають лише державно уповноважені особи. Що призводить к ситуаціям, коли ця інформація продається керівникам компаній, детективним агентствам або приватним особам [6].

Але все ж, впровадження такої системи в роботі правоохоронців сприяло поліпшенню оперативності її виконання по перевірці інформації про осіб та транспортні засоби. Зокрема, щодо розшуку викрадених автомобілів та осіб, які безвісти пропали або перебувають у розшуку через підозру вчинення певного злочину.

Список використаних джерел:

- 1) Сторінка з базовою інформацією Wikipedia [Електронний ресурс]: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D0%BC%D0%BE%D1%80_\(%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D0%BC%D0%BE%D1%80_(%D1%81%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BC%D0%B0))
- 2) <http://cvu.com.ua/news/vikoristannya-pratsivnikami-militsi-sistemi-armor-zakonno-chi-ni>
- 3) Сторінка з інформацією про систему «АРМОР» [Електронний ресурс]: <https://jarmor.com.ua/basa-armor/>
- 4) Стаття про систему «АРМОР» [Електронний ресурс] : <http://radnuk.info/statti/556-protses/15076-2011-01-21-05-35-38.html>
- 5) Сайт міністерства внутрішніх справ [Електронний ресурс] : <https://wanted.mvs.gov.ua>
- 6) <https://vesti.ua/strana/326329-kak-siloviki-torhujut-sekretami-i-veshchdokami>

АНАЛІЗ ТРАНСПОРТНОЇ ДОСТУПНОСТІ МІСТА ДНІПРО

*Кідалов Д. М., студент,
(Науковий керівник – к.ф-м.н., доцент Фірсов О. Д.)*

У сучасних умовах одним з ключових факторів соціально-економічного розвитку будь-якого міста є транспортна інфраструктура. Рівень її розвитку визначає транспортну доступність, яка визначається можливістю дістатися на громадському транспорті в центр міста. Це пов'язано як з отриманням необхідних базових соціальних послуг, так і з рішенням ділових завдань.

Транспортна доступність може визначатися з різних позицій. Так сім'ї з більш низьким достатком повинні планувати свої витрати виходячи з вартості проїзду на громадському транспорті, необхідність можливої пересадки і т. д. Сім'ї з більш високим рівнем заробітку оцінюють свої

транспортні витрати виходячи з кількості особистих автомобілів, вартості бензину, страховки, податків, а також непрямих витрат, таких як вартість парковки, супутніх платних послуг і т. д. Також існують індивідуальні чинники, що впливають на транспортну доступність, такі як необхідність доставки дітей до школи або віддаленість роботи.

Основним показником, що характеризує транспортну доступність в місті, є пропускна здатність міської мережі автомобільних доріг, що представляє собою кількість автомобілів за одну годину, яке пропускає система, при інших рівних умовах. Одним з критеріїв транспортної доступності є середня швидкість потоку, яка характеризує навантаження на вулично-дорожню мережу міста.

При аналізі транспортної доступності міста Дніпро, будемо вважати його старопромисловим містом – територія, на якій історично склалася концентрація індустріальних галузей, що визначило економічну, соціальну і просторову структуру міста, яка не відповідає новим умовам і вимогам. Дніпро, відноситься до старопромислових міст через недоліки технічних засобів організації дорожнього руху, що обумовлює формування заторності на дорогах міста, особливо в його центральній частині.

Одним із способів вирішення цієї проблеми в деяких країнах є обмеження руху індивідуального транспорту з наданням переваги громадському. Однак даний спосіб не призведе до розвантаження вулично-дорожньої мережі центру м. Дніпро через наявність наступних особливостей міста.

По-перше, через квартальну забудову і «гратчасте» планування вулиць з переважаючою центрально-хордовою зоною. Дніпро влаштований так, що робочі місця зосереджені не тільки в центрі міста, але і, в значній мірі, за його межами, в так званій зовнішній зоні міста. Житлова зона міста представлена в основному віддаленими спальними районами. В результаті через відсутність радіальних доріг дістатися від спальних районів до місця роботи, минаючи центр, практично неможливо.

По-друге, через специфічну дорожньої мережі міста, головною особливістю якої є розділення міста на Правий та Лівий береги рікою Дніпро, але через зведення більшої частини доріг до центрально-хордової зони (переїзд через Центральний міст), що не дозволяє ввести систему обмеження руху в центрі міста, оскільки велика частина машин в центрі проїжджає транзитом. Якщо обмежити рух в центрі і надати можливість руху тільки громадському транспорту, то виникає питання, що робити тим, кому після проїзду центральній частині міста необхідно їхати далі.

По-третє, через щільну забудову центральної частини міста, що при введенні системи обмеження руху в центрі зажадає будівництва великого числа паркувальних місць біля центру.

Дані фактори дозволяють зробити висновок про те, що обмеження руху індивідуального транспорту в центрі міста призведе до зниження пропускної здатності під'їзних магістралей. Це свідчить про неефективність застосування даного способу організації дорожнього руху в м Дніпро.

Зниження середньої швидкості потоку свідчить про проблеми в організації дорожнього руху, для вирішення яких сьогодні застосовуються різні підходи. Перспективним, для підвищення рівня транспортної доступності міста, вважається застосування інтелектуальних транспортних систем та автоматизованих систем управління дорожнім рухом (АСУ ДР), що забезпечується, в тому числі, закриттям лівих і правих поворотів, розворотів, введенням односторонніх рухів і т.д. Але при цьому, як правило, не враховується – наскільки погіршується зв'язність вулично-дорожньої системи (ВДС), як це впливає на перевищенні пробігу транспортних засобів, на формування заторових ситуацій на суміжних ділянках ВДС і інші показники.

Тому при вдосконалення ділянок ВДС рекомендується враховувати коефіцієнт непрямої лінійності, який є відношенням фактичної відстані між двома точками з урахуванням структури ВДС (наявність доріг та вулиць, природні та штучні перешкоди, дозволені напрямки руху і т.д.) до прямої відстані між точками «по повітрю». Рекомендовано проектувати вулично-дорожні мережі зі ступенем непрямої лінійності від дуже малої до високої, а при дуже високих і виключно високих показниках слід передбачати заходи по зменшенню непрямої лінійності. Подальшим рішенням проблеми може бути коефіцієнт незв'язності, що дозволяє в кількісному вигляді оцінювати такі транспортні характеристики, як сумарний перепробіг транспортних засобів (для цього необхідно середню довжину маршруту помножити на аналізований період часу), втрати часу при поїздках (враховавши швидкість руху), збільшення екологічного забруднення, зростання аварійності і ін.

Список використаної літератури:

1. Гребенников В. В. Виды транспортной доступности [Текст] / Гребенников В. В., Мунин Д. А., Левашев А. Г., Михайлов А. Ю. // Известия вузов. Инвестиции. Строительство. Недвижимость. – 2012. – № 2. – С.56–61.

«ЗЕЛЕНИЙ ТРАНСПОРТ» ЯК МЕХАНІЗМ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ В ЄС

*Лило С. В., Кононенко Д. І.
(Науковий керівник – к.т.н., доцент Леснікова І. Ю.)*

Попит на перевезення збільшується в міру зростання світової економіки, торгівлі і народонаселення. Оскільки стан транспортного сектора визначається попитом, значні наслідки для нього можуть мати

зміни клімату в розподілі населення, обсягах виробництва товарів, туристичних потоках, структурі торгівлі і споживання і т.д.

Мінливість і зміна клімату руйнівні паводки й підтоплення у Києві та Дніпрі, аномальні спеки у Херсоні та Одесі – все це прояви зміни кліматичної системи. На даний момент, транспортні засоби генерують близько чверті сукупного обсягу парникових викидів у світі і є їх найбільшим джерелом.

Автотранспорт є вагомим джерелом забруднення довкілля за даними статистики забруднення атмосфери від автомобільного транспорту спричиняє понад 400 000 передчасних смертей на рік, а економіка таких країн, як ЄС щорічно втрачає 100 млрд. євро через затори. У середньому при пробігу 15 тис. км за рік кожен автомобіль спалює 2 т палива і близько 26–30 т повітря, у тому числі 4,5 т кисню, що в 50 разів більше потреб людини. При цьому автомобіль викидає в атмосферу: чадного газу – 700 кг/рік, діоксиду азоту – 40 кг/рік, незгорілих вуглеводнів – 230 кг/рік і твердих речовин – 2–5 кг/рік.

Автомобільний транспорт забруднює атмосферу трьома способами: емісією шкідливих речовин з відпрацьованими газами, проривом газів у картер двигуна й емісією шкідливих речовин у результаті випару палива в паливних баках, карбюраторах. Проте Європейська спільнота чітко сформувала відповідь на дану ситуацію у вигляді «зеленого транспорту».

Країни ЄС роблять масштабні та далекоглядні програми інвестування з метою модернізації транспорту та інфраструктури шляхом їх «екологізації» задля мінімізації негативного впливу на довкілля та збереження конкурентних позицій.

Автомобіль на альтернативному паливі – одне з ключових завдань урядів країн ЄС. Задля поширення «зеленого транспорту» держави використовують як фіскальне стимулювання, так і прямі субсидії. Метод фіскального стимулювання є регулювання системи оподаткування транспортних засобів: звільнення від податку під час першої реєстрації, звільнення від щорічних дорожніх зборів. Крім того, існує цілий ряд пільг для власників «зелених» авто: безоплатне паркування та проїзд автобанами, дозвіл пересування виділеними смугами для громадського транспорту тощо.

Одним із видів стимулювання впровадження екологічно чистих автомобілів є прямі субсидії при купівлі таких транспортних засобів. Словаччина запустила першу програму стимулів для покупців електромобілів та гібридних транспортних засобів.

Нововведення у законодавстві передбачають субсидії у розмірі € 5000 при покупці електрокара та € 3000 – гібридного автомобіля. Перша частина субсидії буде надаватися при реєстрації електромобіля (€ 2000

автомобілям на електричній тязі, € 1000 – для гібридів). Власник автотранспорту може подати заявку на отримання другої частини коштів через рік (€ 1500 чи € 1000 відповідно), а ще через рік отримати таку ж суму. Нова програма субсидіювання електрокарів отримає фінансування в розмірі €5 млн.

Аналіз європейських країн з запровадженням «зеленого транспорту» та заходів із зниженням токсичності відпрацьованих газів дозволяє виділити такі основні напрями боротьби зі шкідливим впливом автотранспорту на довкілля: використання нових типів силового устаткування з мінімальним викидом шкідливих речовин; заміна і вдосконалення конструкції, робочих процесів, технології виробництва автомобілів з метою зниження токсичності відпрацьованих газів; вводити електротранспорт для більш екологічно чистої мобільності.

Отже, для зменшення негативного впливу складових частин транспортних комплексів на навколишнє природне середовище в Україні та інтеграції з ЄС необхідно: 1. Впровадити жорсткий контроль за дотриманням допустимих норм викидів в атмосферне повітря. 2. Встановити контроль за дотриманням екологічних норм при побудові та експлуатації транспортної інфраструктури. 3. Проводити постійний контроль за технічним станом автомобілів. 4. Ввести фіскальне стимулювання, так і прямі субсидії для водіїв «зеленого транспорту». 5. «Озеленення» транспортних систем шляхом масового переходу на електричний транспорт.

Вирішення екологічних проблем – це комплекс заходів, спрямованих на зниження токсичності автотранспорту. Реалізація багатьох з них в цивілізованих країнах значно поліпшить екологічну обстановку

Список використаних джерел:

1. Турлікян Т. Корисний досвід: як уряди різних країн підтримують ринок електромобілів. [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу : [http://ecotown.com.ua/news/Korysnyy-dosvid-yak-uryady-riznykh-krayinpidtrymuyut-rynok-elektromobiliv-/](http://ecotown.com.ua/news/Korysnyy-dosvid-yak-uryady-riznykh-krayinpidtrymuyut-rynok-elektromobiliv/)

2. Більше 100 тисяч електромобілів підкорюють дороги Норвегії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ecotown.com.ua/news/Bil%60she100-tysyach-elektromobiliv-pidkoryuyut%60-dorogy-Norvegiyi/>.

3. Slovakia EV Subsidies Approved – €5000 For ZEVs, €3000 For PHEVs [Electronic resource]. – Mode of access : <https://cleantechnica.com/2016/11/16/slovakia-ev-subsidies-approved-e5000-zevs-e3000-phev>

VIRTUAL REALITY AS A MODERN METHOD OF TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Krutenko A.

*(Rozhdestvenskaya I Ph.D., associate professor, associate professor of
Foreign Philology, Translation and Professional Language Training
Department)*

One cannot possibly accept the fact that technology and human life cannot be separated today. Not long ago computers were considered a marvellous invention. Nowadays they form a huge part of our daily routine. The latest thing from digital world today is Virtual Reality.

Virtual reality is the term used to describe a three-dimensional computer simulated experience, which can be explored and interacted with by a person. That person becomes a part of other reality or is entirely submerged in the inner atmosphere, and whilst there, is able to manipulate objects or perform a series of actions.

It allows users to visit imaginary worlds or places that may be similar to or completely different from the real world.

High quality virtual reality (VR) equipment has become more affordable during the past few years, leading to its wide-spreading application in a number of industries.

Virtual Reality is already used in medical institutions, where surgeons could previously plan operations through the vital organs, such a heart, brain or lungs without damaging the body. Police training schools are also used it. In schools, pupils could explore the Pacific Ocean or study human body from the inside.

Against this background, the central question that motivates this paper is: how we can use this great technology to improve our language skills.

According to experts, humans learn by interacting. They derive and retain information from their environment. The learning based on Virtual reality provides an immersive teaching method. It allows users to interact with environments around them.

Memory retention increases when learning through interactivity.

The next brief example might clarify this concept. For the great majority of people the biggest problem in learning foreign language is the fear to speak. To improve speaking skills person can immerse him/herself in the programmed world where all people are native speakers from other countries. It can be tiny peaceful street in London, or wide festive square in Berlin. People can develop their skills and increase their confidence in a safe space, before applying what they have learned to real-life situations.

This is especially useful for people who avoid experience speaking because of anxiety. Realistic learning environments, particularly at the point of need, were difficult to replicate before VR and are missing in traditional teaching

methods. Now VR manages to provide all necessary circumstances for breaking all embarrassment and awkwardness that one can feel in real life.

The most obvious advantage is that the VR environments are highly customized, which enhances experience learning by making practice significantly more realistic, allowing the user to reflect on a more valid performance, as opposed to practicing in front of a mirror, or to an audience, some months ago.

As previously mentioned, VR consists of experience of learning, with active recall, which means that a user's memory is being stimulated whilst learning. Doubtless, this is beneficial for long-term retention and such passive recall, as re-reading information, or watching videos will never be so effective than VR is.

It stems from the fact that VR creates a strong sense of presence and full immersion due to the fact that it provides realistic, multi-sensory and interesting experiences that conventional teaching methods unfortunately cannot replicate.

Moreover, VR makes easier the teachers work. For repeatedly explanation difficult topics to pupil with learning disabilities we can use the special program instead of teacher. It allows saving teachers time and their mental health. Besides, digital reality is flexible system, so it can be created such personal lesson plan that ideal match up the pupil's personality, temperament, performance and typical mistakes of pupil.

Another good thing about VR is that you have opportunity to meet people from any part of the world, make a visit to free live events, and play interactive games with friends. Day or night, there is always someone to hang out with.

Nevertheless, one should accept that there are some disadvantages too.

Despite the benefits of using VR for training, there are barriers to its adoption.

The price of such training method is noticeably higher than traditional methods because of the price of purchasing headsets. Therefore, we cannot ignore the fact of poverty existence. Huge amount of people cannot buy this equipment, so our future goal is optimizing and spreading VR among grassroots.

The second con is global addiction to digital world. Research suggests that technology addiction elevates dopamine and changes the brain's chemistry. If one loses the line of true reality it will be long way of mental treatment to come back in the real world.

To draw the conclusion, one can say that although the method of learning via VR is not completely free from limitations, it has been used quite successfully in a number of experiments. Developers of Virtual Reality are convinced its potential is powerful. This considered VR has been proven to a puissant high-power resource that can aid traditional learning methodology.

Thanks to modern software devices, new informational technologies can make many processes much faster and transmit information more quickly. It is

essential feature today because the quantity of information grows rapidly. Anyway, there is always room for improvement.

References:

1. Bailenson, J. N. (2018). Experience on Demand: What Virtual Reality Is, How It Works, and What It Can Do. New York: W.W. Norton.
2. Capps, D.K., & Crawford, B. A. (2013). Inquiry-based instruction and teaching about nature of science: are they happening? Journal of Science Teacher Education, 24, 497-526.
3. Manyika, J., Lund, S., Chui, M., Bughin, J., Woetzel, J., Batra, P., Ko, R., & Sanghvi, S. (2017). Jobs lost, jobs gained: Workforce transitions in a time of automation. New York: McKinsey Global Institute.
4. Wikipedia – the free encyclopedia [Electronic source] // <http://ru.wikipedia.org>.

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ШВИДКІСНИХ ЗМІШАНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Рубан Ю. М.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Сохацький А. В.)

Інтеграційні процеси в економіках розвинутих країн вимагають трансформації транспортної системи, яка розширяє господарські зв'язки та міжнародну кооперацію. Пріоритетна роль у цих процесах відводиться залізничному транспорту.

Як показав досвід залізниць США, широке їх використання і поєднання засобів автомобільного і залізничного транспорту (контрейлерні перевезення) дозволяє забезпечувати доставку вантажів по системі «від дверей до дверей і точно вчасно». Наприклад, на напрямі «Норфолк Південна» такі перевезення щорічно збільшуються на 15 %.[2] Комбіновані перевезення ґрунтуються на з'єднанні в процесі перевезень на взаємовигідних умовах різних видів транспорту. Така взаємодія відноситься в першу чергу до автомобільного та залізничного транспорту. Система комбінованих перевезень складається із трьох основних частин. Це - контейнерні та контрейлерні перевезення, а також перевезення рухомим складом на автомобільно- залізничному ході, тобто бімодальним транспортом.

В Україні донедавна в основному практикувалися лише контейнерні перевезення. До основних причин, що стримують у цілому розвиток комбінованого транспорту, варто віднести:

– відсутність основ транспортної політики держави стосовно комбінованого транспорту (правове регулювання, тарифи, інформація);

– недостатня підтримка розвитку транспортних засобів та інфраструктури, включаючи створення центрів інтермодальних перевезень;

– відсутність довгострокової програми комбінованого транспорту [3].

Інноваційні технології, що впливають на прискорений режим розвитку комбінованого транспорту в Україні спрямовані на:

– з'єднання достоїнств двох домінуючих видів транспорту - маневреності, оперативності та швидкості автомобільного транспорту і великої продуктивності та безпеки залізничного;

– колію іншого стандарту з використанням різних технологій: від удосконалення традиційної технології зміни ходових частин до застосування так званих розсувних колісних пар, за допомогою яких стає можливим автоматизація процесів перестановки вагонів.

Вирішуються також питання поліпшення технічних характеристик вагонів, їхніх ходових характеристик [2].

Однією з найважливіших технічних проблем організації постійних міжнародних залізничних маршрутів у напрямку Захід-Схід є прискорений перехід вагонами стиків залізниць колії 1520/1435 мм. Технологія без перевантажувальних перевезень є актуальним питанням у зв'язку необхідністю транспортування екологічно небезпечних вантажів, які не підлягають перевантаженню.

За планами Укрзалізниці виконуються окремі науково-дослідні роботи зі створення вагонів з умовною назвою «Запад-Восток». Наприклад, вирішуються проблеми прискореного переходу таких вагонів з колії одного стандарту на іншу. Розвиток контрейлерних перевезень значною мірою залежить від стану технічних засобів – рухомого складу і терміналів [4].

Загалом, при створенні вітчизняних вагонів для здійснення без перевантажувальних вантажних перевезень у міжнародному залізничному сполученні коліями 1435 і 1520 мм слід керуватися запровадженням підходу, що властивий створенню вагонів нового покоління. Такий рухомий склад має вирізнитись економічністю, підвищеною експлуатаційною надійністю, високим рівнем загальної та екологічної безпеки, подовженим терміном служби, забезпеченням максимальної збереженості вантажів та продуктивності при здійсненні вантажно – розвантажувальних операцій, а також формуванні-розформуванні поїздів [2].

Технічне рішення цієї проблеми має позитивне її вирішення. Так пропонується міжвагонне з'єднання здійснювати комбінованими зчіпними пристроями з допомогою автозчеплення LAF та висувних буферів. Оснащення гальмових пристроїв пропонується виконувати у двох варіантах –

з використанням комбінованого гальма, або встановленням гальм двох систем [2].

Технічну сумісність при переході вагонів з колії на колію забезпечує використання наступних технологій: заміна візків; заміна колісних пар; використання розсувних колісних пар. Серія проектів забезпечення переходу вагонами стиків залізничних шляхів різної колії засновано на використанні розсувних колісних пар (РКП). З інженерних позицій найбільш ефективним вирішенням проблеми є використання системи SUW 2000.

На якісні показники функціонування ТПВ з участю швидкісного залізничного транспорту впливає відстань ІПВ, яку необхідно подолати пасажиру, щоб здійснити пересадку з одного виду транспорту на інший.

У зв'язку з організацією швидкісних пасажирських перевезень і розвитком інтермодальних і інтегрованих перевезень вантажів як ніколи раніше повинна зрости роль наукоємної техніки в транспортному комплексі. При цьому, крім відповідної підготовки інфраструктури, найголовнішою задачею стає створення рухомого складу нового покоління [3].

Для «розвантаження пасажиропотоку» і збільшення пропускної спроможності на лініях можна використовувати наступні варіанти:

- збільшити частоту руху, а, отже, зменшити інтервал між кожним поїздом;
- використання довших поїздів;
- використання двоповерхових поїздів.

Найбільш повно задовольнити транспортні потреби пасажирів можливо за рахунок використання технологій мультимодальних пасажирських перевезень в умовах інтеграції рішень в області інформаційних технологій та формування узгоджених графіків руху взаємодіючих видів пасажирського транспорту.

Список використаних джерел[^]

1. Транспортна стратегія України на період до 2020 року : Схвал. : Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20.10.10 № N 2174-р // Урядовий кур'єр, 22.12.10. – № 240.

2. Баланов В. О. Огляд раціональних шляхів розвитку залізничних перевезень міжнародними транспортними коридорами // Збірник наукових праць ДНУЗТ ім. аксід. В. Лазаряна. – Вип. 13. – 2017.

3. Ломотько Д. В., Воскобойников Д. Г., Листопад М. С., Сірадчук А. Д. Шляхи удосконалення технології мультимодальних швидкісних пасажирських перевезень // Український державний університет залізничного транспорту. – № 2. – 2016

4. Михайличенко К. М. Інновації як чинник модернізації транспортно-дорожнього комплексу України// Вісник економіки транспорту і промисловості. – № 44. – 2015

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ У МІЖНАРОДНОМУ СПОЛУЧЕННІ

Грачов Д. В., Чернов Є. Г.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

Інтеграція у світову економічну систему є одним з важливих пріоритетів економічного розвитку України. Одним із перспективних напрямів даного процесу суттєвий інтерес для України, враховуючи її територіально-географічне розташування, представляє зовнішня торгівля послугами по здійсненню міжнародних транзитних перевезень залізничним транспортом.

У розвитку економіки будь-якої держави залізничний транспорт відіграє важливу роль. Залізницею здійснюється перевезення вантажів відповідно до потреб виробництва, функціонування і розвитку його галузей. Залізничний транспорт дає змогу забезпечити економічну безпеку і цілісність держави.

Залізниця є найбільш ефективним транспортом для перевезення вантажів навалом – руди, піску, продукції сільськогосподарської та лісової промисловості, кам'яного вугілля, особливо на далекі відстані.

Було створено нове обладнання для більш ефективної вантажообробки окремих категорій товарів, платформи для перевезення автомобільних причепів (рейсовий контрейлер), стали надаватися послуги в дорозі, такі як переадресування вже відвантажених товарів в інший пункт призначення прямо на маршруті і обробка товарів у ході перевезення.

З огляду на світову тенденцію контейнеризації перевезень вантажів Українською залізницею проводиться робота по організації перевезень вантажів в контейнерах, в тому числі маршрутними контейнерними поїздами. Послуги з перевезення вантажів контейнерними поїздами передбачають:

- значне скорочення часу в дорозі в порівнянні з часом на перевезення вантажів звичайними поїздами;
- курсування поїздів за встановленим графіком;
- спрощені митні процедури;
- диспетчерський контроль;
- забезпечення схоронності вантажів, що перевозяться;
- відслідковування вантажу за допомогою системи GPS-моніторингу.

На сьогоднішній день контейнерні перевезення є одним з найбільш економічних видів вантажоперевезень в міжнародному сполученні. Контейнерні перевезення вантажів є пріоритетним напрямком

транспортно-експедиційної діяльності Української залізниці і мають ряд переваг в порівнянні з іншими варіантами перевезення вантажів:

- перевезення вантажів контейнерами має нижчу собівартість в порівнянні з перевезеннями вантажів автомобільним транспортом;
- вартість контейнерних перевезень нижче за рахунок меншої вартості процесів перевантаження при перевезенні декількома видами транспорту (мультимодальні перевезення);
- контейнерні перевезення мають високий рівень безпеки;
- доставка контейнерів може здійснюватися від дверей відправника до дверей одержувача (доставка контейнерів «від дверей до дверей»)
- перевезення вантажів контейнерами найбільш застосовна при міжнародних перевезеннях вантажів, перевезення вантажів на великі відстані.

Українські залізниці активно співпрацюють з залізницями інших країн:

1. ВІКІНГ (Україна – Білорусь – Литва). «Вікінг» - поїзд комбінованого транспорту, що прямував за маршрутом Іллічівськ - Мінськ (Колядичі) - Клайпеда і назад. Залізничні адміністрації Литви, Білорусі, України затвердили пільгові тарифні умови, які значно нижче автотранспортних тарифів. До складу поїзда входять платформи з великотоннажними контейнерами, а також контрейлерні платформи для перевезення автопоїздів.

Переваги проекту: дозволяє уникнути тривалого руху контейнерів навколо Європи морським шляхом; економія часу при проходженні митного і прикордонного контролю;

2. ZUBR (Естонія – Латвія – Білорусь – Україна). Адміністрації залізниць Білорусі, Латвії, Естонії та України реалізували спільний проект по організації міжнародного контейнерного поїзда «ZUBR» за маршрутом Таллінн – Рига – Мінськ – Одеса / Іллічівськ. Пізніше до проекту приєдналися також залізні дороги Польщі та Молдови. До складу поїзда включені вагони з універсальними і спеціалізованими контейнерами, в тому числі рефрижераторними.

Переваги проекту: швидкі, якісні, надійні перевезення; спеціальні тарифи; спрощення процедури прикордонного та митного контролю; доставка вантажів «від дверей до дверей»;

Активна участь України в торгівлі транспортними послугами має ряд позитивних наслідків для соціально-економічного розвитку держави, а саме, створення додаткових стимулів для розвитку транспортного, зокрема залізничного і що не менш важливо, зовнішньоекономічного комплексу країни, а також ряду інших суміжних, що підтримують і похідних від міжнародного транзиту галузей.

Список використаних джерел:

1. Vikingtrain Інфраструктури України [Електронний ресурс] // Режим доступу : <http://www.vikingtrain.com/>
2. ЛІСКИ Філія «Центр транспортного сервісу «Ліски» акціонерного товариства «Українська залізниця» [Електронний ресурс] // Режим доступу : http://www.liski.ua/ua/container_trains/19.html
3. Буткова Н. А. Проблемы эволюции мультимодальных перевозок в международной торговле [Текст] / Н. Буткова // Управленческое консультирование. – 2016. – № 4. – С. 199–207.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Вінніченко Н. Ю.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Разгонов С. А.)

В даний час в господарську практику підприємств і приватних фірм стали впроваджуватися нові методи і технології доставки товарів, що базуються на концепції максимальної ефективності використання одиниці транспорту. Новий підхід до транспорту як ключової частини логістичного ланцюга призводить до необхідності розгляду його в різних аспектах. Перш за все, транспортні підприємства і організації повинні направити свою комерційну і виробничу діяльність на вивчення, аналіз і задоволення потреб суспільства у всіх видах транспортних послуг [1, 2].

Залежно від стратегії і завдань підприємства самостійно визначають вибір транспорту для доставки вантажу. При цьому враховуються розміщення виробництва, техніко-економічні особливості різних видів транспорту, що визначають сфери їх раціонального використання, а також використовувані технології, які дозволяють підвищити якість транспортних послуг [3]. Активізація останнім часом ряду негативних факторів, таких як зниження обсягів виробництва, зростання цін, інфляційні процеси і зниження платоспроможності клієнтів сприяють зниженню інвестицій в розвиток транспорту. Як наслідок, збільшилися ризики зниження темпів оновлення транспортних засобів.

Якщо розглядати загальну ситуацію в цілому, то видно, що величина транспортних витрат в процесі виробництва і реалізації продукції доходить до однієї третини ціни кінцевого продукту. Тому оптимізація транспортних і всіх супутніх технологічних операцій (вантажно-розвантажувальних, тарно-пакувальних, експедиційних, складських, ремонтно-відновлювальних) є важливим резервом зниження витрат, економії ресурсів і підвищення ефективності використання існуючого парку автомобілів.

Як правило, для розширення обсягів перевезень і підвищення їх ефективності здійснюється комплекс великих організаційних, технічних, економічних і соціальних заходів. Такі заходи зазвичай спрямовані на вдосконалення транспортного процесу, підвищення ефективності використання рухомого складу, скорочення його невикористаних простоїв, порожніх пробігів і нерациональних перевезень.

Розвиток ринкової економіки в галузі автомобільного транспорту характеризується пріоритетним розвитком сфери послуг, розширенням сфери транспортно-експедиційного обслуговування споживачів на регіональному рівні.

Особливе значення в умовах ринку слід надавати своєчасному оновленню транспортної продукції, розвивати нові види перевезень і послуг, вивчати потреби клієнта і, в першу чергу, слід приділяти увагу переробці, проміжного зберігання, організації вантажно-розвантажувальних операцій, інформаційних та інших послуг.

Отже, ефективність функціонування автомобільного транспорту оцінюється системою техніко-експлуатаційних показників, що характеризують кількість і якість виконаної роботи.

Список використаних джерел:

1. Воркут А. И. Грузовые автомобильные перевозки. – К. : Вища школа, 1986. – 447 с.
2. Геронимус В. Л. Экономико-математические методы в планировании на автомобильном транспорте. - М. : Транспорт, 1982. – 192 с.
3. Эффективность производственной инфраструктуры предприятия / В. Н. Гончаров [и др.]. – М., 1994. – 164 с.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Вовк А.В.

(Науковий керівник – к.ю.н., доцент Валуєва Л. В.)

У наш час стрімкого розвитку міжнародної торгівлі зростає роль митних органів у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності України. Тема є актуальною, оскільки практичне використання світових досягнень науки і техніки при здійсненні митного контролю допомагає при вирішенні завдань, які є компетенцією митних органів. Метою наукового дослідження є з'ясування значення сучасних досягнень науки і техніки при здійсненні митного контролю.

Стаття 318 Митного Кодексу України вказує на те, що товари та інші предмети переміщуються через митний кордон України під митним контролем. Відповідно до ст. 336 МК України митний контроль здійснюється шляхом:

- перевірки документів;
- митного огляду: огляду та переогляду товарів, транспортних засобів комерційного призначення; огляду та переогляду ручної поклажі та багажу, особистого огляду громадян;
- обліку товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України;
- усного опитування громадян і посадових осіб підприємств;
- огляду територій і приміщень складів тимчасового зберігання, митних складів, вільних митних зон, магазинів безмитної торгівлі та інших місць.

Положення статті 324 МК України вказують на те, що з метою скорочення часу проведення митного контролю та підвищення його ефективності митні органи можуть використовувати технічні та спеціальні засоби, а також службових собак. **Технічні засоби митного контролю** – це набір технічних приладів, що їх використовують безпосередньо на оперативних ділянках митниць для митного контролю всіх видів перевезень через державний кордон, здійснення збирання, передачі, оброблення, відображення, зберігання інформації, а також для виявлення матеріалів, предметів і речовин, заборонених для ввезення або вивезення, помилкового або фальшивого оформлення митних документів.

В даний час співробітники митних органів щодня стикаються з проблемою ввезення в Україну заборонених вантажів, особливо великогабаритних. Тому головна і основна задача митних органів – використовувати новітні технічні засоби митного контролю, що дозволить підвищити оперативність контролю та знизити витрати і час на його проведення.

Значення технічних засобів митного контролю у проведенні митного контролю:

- зниження працевтрат і тривалості митного контролю пасажиро- і вантажопотоків;
- полегшення можливості контролю важкодоступних місць багажу та транспортних засобів; отримання інформації про наявність закамурфльованих предметів контрабанди в контрольованих об'єктах дистанційно, без розкриття транспортного пакування та демонтажу;
- збільшення питомої ваги підконтрольних об'єктів, що фактично перевіряються, під час переміщення через державний кордон; підвищення ефективності та культури процедур контролю й митного оформлення; зменшення можливості порушення митних правил.

Технічні засоби митного контролю класифікують за різними критеріями. Український науковець Дейниченко Г. В. пропонує їх класифікувати наступним чином. За конструктивним виконанням: стаціонарні, мобільні, портативні. За принципом дії: електронні, оптичні та механічні засоби, засоби інтроскопії, засоби хімічної ідентифікації. За

призначенням: рентгенівські апарати, металошукачі, електронні детектори матеріалів, засоби локації тайників і прихованих вкладень, пошукові засоби, засоби аудіовізуального контролю, хімічні експрес-аналізатори, засоби технічного забезпечення [3].

Пропонуємо проаналізувати найбільш поширені види з переліку технічних засобів митного контролю, який надано у додатку 1 до Порядку використання, забезпечення та обліку технічних засобів митного контролю в регіональних митницях, митницях, затвердженого наказом Державної митної служби України від 20.09.2007 р. № 780 [2].

1. Оглядова рентгенотелевізійна техніка (ОРТ): ОРТ для контролю вмісту ручної поклажі та багажу; ОРТ для контролю багажу та поштових відправлень; ОРТ для контролю вмісту середньо- та великогабаритних вантажів; пересувні рентгенотелевізійні установки (форма митного контролю, при якій використовуються – митний огляд).

Оглядова рентгенівська техніка (ОРТ) – це комплекс рентгенівської апаратури, призначеної для візуального контролю ручної поклажі і багажу пасажирів, а також предметів окремо слідуючого багажу, середньогабаритних вантажів і міжнародних поштових відправлень без їх розкриття з метою виявлення в них предметів, матеріалів і речовин, заборонених до ввезення (вивезення) або які не відповідають декларованому змісту [4].

2. Інспекційно-оглядові комплекси (ІДК): ІДК для контролю вантажних автомобілів і контейнерів (форма – митний огляд).

Технічна реалізація методу «просвічування» досить товстих металевих конструкцій контейнерів, великих обсягів вантажів, що складаються в тому числі і з матеріалів високої щільності, вимагає застосування джерел іонізуючого випромінювання високих енергій. Доглядові системи, призначені для просвічування великогабаритних об'єктів (контейнерів, цистерн, транспортних засобів та ін.), отримали назву інспекційно-доглядових комплексів (ІДК). Перевірка відбувається на місці без відкриття контейнеру, за допомогою високо енергетичного рентгенівського випромінювання оглядають повністю завантажені автомобілі і контейнери для виявлення можливих контрабандних вкладень, зброї, вибухових речовин, наркотиків, людей і т.д. [4].

Отже, наразі митна політика України орієнтована на вдосконалення митних процедур та впровадження нових досягнень науки і техніки для підвищення якості митного контролю і забезпечення швидкого перебігу митного огляду.

Список використаних джерел:

1. Митний Кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 44-45, № 46-47, № 48. Ст. 552.

2. Наказ Про затвердження Порядку використання, забезпечення та митного контролю в регіональних митницях, митницях від 20 вересня 2007 р. № 780. Державна митна служба України. 2007. – №780.

3. Дейниченко Г. В. Технічні засоби митного контролю : навч. посібник у структурно-логічних схемах. / Дейниченко Г. В., Афукова Н. О., Дмитревський Д. В. Х. : ХДУХТ, 2015. – С. 11.

4. Гула І. В. Сучасні технічні засоби митного контролю. Теоретичні та практичні аспекти застосування технічних систем митного контролю та охорони кордону: матеріали інтернет-конф. (м. Хмельницький – м. Ірпінь, 18 травня 2017 р.). Хмельницький-Ірпінь, 2017. – С. 21–26.

СИСТЕМНИЙ ПІДХІД У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНИХ ТРАНСПОРТНИХ ПРОЦЕСІВ

Зборищенко А. А., Нехамкін М. В.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Халінова Н. В.)

Розвиток транспортного комплексу на сучасному етапі має сформувати конкурентні переваги України на основі показників швидкості, безпеки, надійності та ефективності. Дані якості напряму пов'язані із використанням інновацій та високих технологій і характеризуються рівнем інноваційних транспортних технологій. Забезпечення інноваційного розвитку транспортної галузі, вимагає використання високотехнологічного рухомого складу, створення модернізованої високотехнологічної транспортної інфраструктури, розбудови мережі логістичних систем інноваційного типу для обслуговування пасажирів та обробки вантажів, формування інтелектуальних транспортних систем, створення надійно функціонуючої клієнтоорієнтованої національної мультимодальної транспортної мережі, реконструкції мережі магістральних автомобільних доріг, що відповідає стандартам мережі TEN-T. На вирішення цих та інших важливих завдань спрямована Стратегія розвитку транспорту на наступне десятиріччя, що була прийнята Кабінетом Міністрів України у 2018 р.

Розв'язання складних задач транспортного комплексу з метою підвищення його технічної і економічної ефективності потребує застосування методології системного аналізу. Для отримання кількісних і якісних характеристик досліджуваних транспортних систем здійснюється: формування конкретних алгоритмів системного аналізу транспортних процесів; використання моделей різних класів (евристичних, інформаційних, імітаційних, математичних та ін.) для вдосконалення існуючих систем і створення нових, більш досконалих; прийняття рішень на основі сформованих критеріїв ефективності.

Процес системного дослідження проводиться по етапах: 1) формування загальних уявлень про систему, а потім поглиблених уявлень, 2) моделювання системи, 3) етап супроводу системи і перевірка ефективності і достовірності моделей, 4) синтез нової, більш ефективної системи, 5) проектування і впровадження розробленої системи. На першому етапі виявляються головні функції в зв'язку з проблемами системи, відповідно проводиться декомпозиція системи і її відносин із зовнішнім середовищем, вивчаються інформаційні проблеми в зв'язку з керуванням, встановлюються невизначеності в системі і навколишньому середовищу. В подальшому початкові уявлення коригуються і поглиблюються. На другому етапі готується інформаційна база і здійснюється моделювання, проводиться аналіз результатів моделювання, розробляються рекомендації і робляться висновки за станом системи. На третьому етапі проводиться перевірка достовірності моделювання і окремі експерименти на самій системі. На четвертому етапі проводиться синтез системи на основі більш досконалих модулів, або на основі аналогів формується план інноваційного перетворення системи. На п'ятому етапі розробляються конкретні проекти по системі, стратегія і тактика їх реалізації.

Розвиток техніки і технологій призводить до ускладнення структури, як технічної, так і економічної. Структура об'єктів та процесів складається з системних блоків різного масштабу і призначення. Кожен системний блок великого масштабу містить вкладену в нього групу менш масштабних зі своєю структурою і т. д. Фізичні розміри блоків уже не мають значення в сенсі наростання складності пристрою, втім, поняття складності формалізувати вельми складно, як і поняття розмірності системи.

У вітчизняній практиці активно впроваджуються логістичні концепції в галузі транспорту. Цінність логістики полягає в корисності узагальненої моделі системи, вираженою у вигляді потоків. У зв'язку з цим в системний аналіз на додаток до вже відомих вводяться нові принципи розгляду систем. При проектуванні нових систем в якості системоутворюючого початку вводять поточність всіх процесів, до того ж різні процесні потоки розглядаються у взаємозв'язку і в ув'язці з координатами часу і в просторі.

Відповідно до поставлених завдань, виділяються головні (системоутворюючі) потоки та їм підпорядковані, забезпечуючі. Так виникає ієрархія потоків. Об'єкти логістичної системи, в цих умовах, повинні відповідати критеріям поточності. Зазвичай це виражається в тому, що вони більш пристосовані до умов, що змінюються, мають достатні резерви розвитку і вдосконалення, мають гнучкі технології управління, засновані на сучасних комп'ютерних технологіях. У логістичній концепції фігурують системи, що складаються з процесів, а об'єкти, образно кажучи, є виконавцями, перетворювачами і регуляторами

процесів - в цьому головна особливість і квінтесенція логістичного системного підходу, аналізу і синтезу, використовованого для створення нових динамічних (реальних і віртуальних) систем транспорту та логістики.

Системоутворюючим початком в зарубіжних концепціях логістики найчастіше служать економічні процеси, які набувають особливого динамізму у зв'язку з глобалізацією світової економіки, процесами інтеграції, загостренням конкуренції і бурхливим розвитком інноваційних тенденцій, особливо в області високих технологій. В Україні успішно складається ринкова система економіки, де концепції логістики також знаходять практичне застосування в областях, що інтенсивно розвиваються. Однак, масштабна система транспорту розвивається ще недостатньо активно у процесному аспекті через недостатній розвиток ринкових відносин та складності з залученням фінансових ресурсів у виді інвестицій.

Підсумовуючи, будь-який вид системного аналізу починається з виявлення проблем існуючих і передбачення проблем майбутніх. З огляду на цю обставину, для вирішення конкретних завдань завжди виконується аналіз зовнішнього середовища організації і аналіз рівня техніки і технології на глобальному рівні. Така постановка завдання забезпечує формування нових ідей по створенню систем, більш ефективних, ніж існуючі, або принципово нових, досі невідомих в світі. Таким чином виникають інноваційні процеси, які і визначають обличчя технічного прогресу.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ МІЖНАРОДНИХ МУЛЬТИМОДАЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Бортник М. А., Гаврилюк Д. В.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Халіпова Н. В.)

Для комплексного розв'язання наявних проблем в транспортній галузі 30 травня 2018 року Кабінет Міністрів України затвердив Національну транспортну стратегію України на період до 2030 року. Згідно мети Стратегії Україна має стати регіональним транспортним хабом. Планується збільшити обсяг перевезень вантажів із застосуванням контейнерів, підвищити інтегрованість транспортних систем в складі транспортних ланцюгів. Для створення ефективно працюючого транспортного комплексу серед основних тенденцій – використання принципів мультимодальності. Реалізація даних напрямків має забезпечити інноваційний розвиток транспортної системи України.

Мультимодальні перевезення вантажів, що характеризується використанням двох або більше видів транспорту, організовується під

відповідальністю оператора мультимодальних перевезень на основі єдиного договору. Аналіз світового досвіду свідчить – до мультимодальних перевезень найчастіше відносять контейнерні перевезення, середньорічне зростання яких у світі складає понад 6 %. Основна частина контейнерів (близько 80%), в першу чергу перевозиться морським транспортом.

Але Китай, що є світовим лідером контейнерних перевезень, активно опрацьовує і сухопутні маршрути доставки товарів у Європу. В рамках розвитку мультимодальних перевезень Китай – Європа, 2 квітня 2019 р. був запущений залізничний вантажний маршрут, який з'єднує портове місто Циндао в провінції Шаньдун на сході Китаю і столицю Білорусі Мінськ. Склад із 90 стандартними контейнерами з деталями для двигунів, сонячними модулями та іншими товарами на загальну суму близько 4 млн доларів прибув в кінцевий пункт призначення. Новий маршрут став частиною мережі мультимодальних перевезень міста Циндао. Згідно митної статистики з 2015 по 2018 рр. за мультимодальними маршрутами перевезень з Циндао було перевезено понад 200, 300, 400 і 500 тис. стандартних контейнерів на рік відповідно. Розвитку мультимодальних перевезень посприяло зниження тарифів на вантажоперевезення Китайської залізничної корпорації. З 1 квітня в Китаї була знижена ставка ПДВ, для залізничних вантажоперевезень ставка податку знизилась до 9 %, що заощадила вантажовідправникам близько 893 млн дол. на рік.

В той самий час транспортна система України має низький рівень розвитку транспортно-логістичних технологій та об'єктів мультимодальних перевезень. Це негативно впливає на конкурентоспроможність та ефективність національної економіки, виражається, зокрема, у зменшенні транзитних перевезень через Україну, кількості заходів суден в її порти, неспроможності надавати якісні транспортні послуги під час експортних перевезень.

Мультимодальні та інтермодальні перевезення вантажів займають в Україні не більше 0,5 відсотка транспортного ринку, за цим показником Україна відстає від держав – членів ЄС та інших розвинутих держав світу у 20–30 разів. Транспортна система України межує з Транс'європейською транспортною мережею (TEN-T), але поки що спостерігається низький рівень її інтегрованості та загальне технологічне відставання від TEN-T.

При великій кількості успішних існуючих моделей мультимодальних перевезень, існує ряд проблем, що потребують вирішення. По-перше, через використання декількох видів транспорту маємо необхідність використання мережевої відповідальності, що заснована на вже існуючих унімодальних транспортних конвенціях. Через це завжди існує ризик не вирішення проблем пов'язаних з заподіянням шкоди в зв'язку з втратою, пошкодженням або затримкою вантажу під час мультимодального перевезення. Часто спори і непорозуміння виникають між продавцями і

покупцями, через розбіжності в розумінні термінів, які використовуються в договорах. Для уникнення подібних ситуацій існують стандартні торгові терміни – Інкотермс 2010. Але ці правила не поширюються до відносин за участю перевізника.

По-друге, кожна країна має власні правила і процедури, що стосуються імпорту та експорту товарів. Митні процедури повинні бути уніфіковані та мінімізовані через приєднання до митних конвенцій. Генеральна угода з тарифів і торгівлі (ГАТТ 1947 р.), Митна конвенція про тимчасове ввезення приватних дорожніх перевізних засобів (1954 р.) і комерційних дорожніх перевізних засобів (1956 р.), Конвенція про полегшення міжнародного морського судноплавства (Лондон, 9 квітня 1965 р.) і ін.). Дані Конвенції спрямовані на стимулювання міжнародної торгівлі та транспорту. Митні Конвенції покликані скасувати непотрібні процедури при перетині кордону або гармонізувати процедури, що залишилися.

По-третє, загрозу для розвитку мультимодальних перевезень представляє нерозвинена транспортна інфраструктура. Необхідно створити інфраструктуру, що дозволить обробляти контейнери в місці їх прибуття (на причалі порту, на контейнерних майданчиках). Ці переваги полягають в тому, що Експортер, наприклад, буде більш конкурентоспроможний, оскільки, несучи мінімальні витрати, в мінімальні терміни зможе забезпечити доставку товару іноземному покупцеві. Імпортер також може скористатися перевагою мультимодальних перевезень, так як вантаж буде доставлений в місце його знаходження в хорошій якості і при мінімальних витратах.

Ефективність функціонування мультимодальних послуг залежить від спрощення правових режимів та подолання різних бар'єрів та інституційних перешкод. Ці покращення приведуть до існування стабільної мультимодальної транспортної системи. Вважаючи на географічне положення України, мультимодальні перевезення є перспективним напрямком для розвитку країни.

СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА ЯК ПЕРЕДУМОВА БІОСФЕРОСУМІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Шматков Г. Г., Корабльова А. І., Прокоф'єв І. Б.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля (у тому числі, для здоров'я населення), виправданих альтернатив, розроблення заходів щодо запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку», № 2354-VIII, від 20.03.2018 р. [1].

В. Sadler [2] розглядає СЕО як систематичний процес виявлення та врахування факторів і можливих наслідків стратегій, політик та програм, що розробляються та впроваджуються.

Аналіз вітчизняних і зарубіжних літературних джерел показує [3], що ефективність і результати СЕО планованої діяльності певною мірою залежать від знання та розуміння фахівцями, які розробляють екологічну стратегію державного планування, умов реалізації біосферосумісної діяльності, а саме:

- темпи і масштаби використання ресурсів біосфери (водних, повітряних, флори, фауни та ґрунтового покриву) не повинні перевищувати природну здатність екосистем до регенерації і самовідновлення цих ресурсів;
- зміна середовища існування флори і фауни не повинна виходити за екологічно допустиму межу (екологічно допустимі рівні);
- використання альтернативних джерел енергії, енерго- та ресурсозберігаючих технологій в усіх сферах людської діяльності;
- прийняття промислово-господарських рішень повинно враховувати не лише можливий економічний ефект, але і його соціально-екологічні наслідки на ближню та віддалену перспективу;
- вибір оптимізаційної стратегії по відношенню до усіх видів планованої діяльності повинен виходити з інтересів як сучасних, так і майбутніх поколінь (тобто, сприяти екологічній безпеці та екологічно стійкому соціально-економічному розвитку суспільства).

При цьому, головна умова збереження рівноваги в природних екосистемах (наземних, водних) полягає в тому, щоб антропогенна діяльність не порушувала функції живої речовини, в першу чергу:

- самоочищення середовищ життя (водного, ґрунтового, повітряного);
- регулювання речовинно-енергетичного обміну в харчових ланцюгах біоценозів;
- утворення біологічної продукції;
- збереження генофонду та ін.

Порушення будь-якої з означених вище умов біосферосумісної діяльності служитиме поштовхом до початку антропогенної трансформації природних екосистем, а критичний рівень антропогенного впливу – до їх руйнування.

Вважається [4], що СЕО планованої діяльності, забезпечуючи екобезпечний розвиток, потребує пошуку організаційно-управлінської стратегії – прорахованої послідовності дій, спрямованої на вирішення конкретного завдання (досягнення мети) з урахуванням особливостей ситуації. Тобто, зважаючи на велику різноманітність екологічних проблем, необхідно визначити пріоритети екобезпечного розвитку та встановлювати черговість вирішення цих проблем.

Пріоритети мають відобразити, наскільки негайним і важливим є розв'язання тих чи інших екологічних проблем, виходячи з якості природних екосистем, стану здоров'я людей та реалістичності, ефективності, економічності та вигідності обраних рішень.

В ході таких оцінок використовують метод «древа» екологічних проблем (побудова у вигляді граф в логічній послідовності подій, які приводять до верхньої негативної події, тобто, ланцюг можливих послідовних негативних подій – ефект «каскаду») та метод Монте-Карло (кількісний аналіз процесу вірогідної негативної події за допомогою «древа» проблем).

Це не означає, що якісь екологічні проблеми повинні бути відсторонені на невизначений термін, але розстановка пріоритетів видається необхідною (Красилов, 1992; цитовано за [4]).

В економіці пріоритетним повинен бути принцип екологічної рентабельності, а саме: будь-які проекти, галузі виробництва, окремі підприємства, технічні системи, народне господарство в цілому повинні оцінюватися, зокрема, за тими екологічними змінами, які вони вносять у навколишнє середовище. Нам потрібний не лише «економічний» прибуток, який обраховується у грошах, а реальний прибуток природи, тобто – економія природи [4].

Таким чином, в документах державного планування, які підлягатимуть SEO, провідне місце повинні займати не лише шляхи вирішення екологічних проблем і раціональне користування природними ресурсами, але й екологічний прогноз на ближню та віддалену перспективу.

Список використаних джерел:

1. Про стратегічну екологічну оцінку : Закон України від 20 березня 2018 р. № 2354-VIII.
2. Sadler B. Environmental Assessment In A Changing World: Evaluating Practice to Improve Performance. / Sadler B. // International Study of the Effectiveness of Environmental Assessment. Final Report. – Ottawa (Canada): Canadian Environmental Assessment Agency and International Association for Impact Assessment, 1996. – 420 p.
3. Шматков Г. Г. Стратегічна екологічна оцінка: запорука сталого розвитку та екобезпеки. Підручник для ВНЗ / Шматков Г. Г., Корабльова А. І., Стрілець Р. О., Прокоф'єв І. Б. ; Під загальною ред. проф. Г. Г. Шматкова. – Дніпро : ДВНЗ ПДАБА, 2019. – 210 с.
4. Толстоухов А. В. Екобезпечний розвиток: пошук стратегем / Толстоухов А. В., Хилько М. І. – К. : Знання України, 2001. – 333 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СТРАТЕГІЧНОМУ МЕНЕДЖЕМЕНТІ

Яковлева О. М., Ткачова О. К.

На сьогоднішній день стратегічне планування відіграє велику роль в управлінні компанією. Наявність стратегії дозволяє керівнику побачити чіткий шлях для досягнення місії та цілі компанії. Стратегія спрямована на зміцнення позиції компанії на ринку та конкурентоспроможності. Але важливо також не тільки наявність стратегії, але ще й її якість, а саме здатність адаптуватися до специфіки діяльності компанії.

Щоб грамотно розробити стратегію компанії, керівнику необхідно проаналізувати і оцінити безліч показників. Для спрощення процесу розробки бізнес-стратегії використовується комплекс систем, який допомагає змоделювати процес досягнення мети, виявити всілякі ризики, проаналізувати всі показники, а також визначити необхідний для цього процесу бюджет [3].

Сучасні підприємства являють собою складні організаційні системи з окремими складовими, які постійно змінюються та знаходяться в складній взаємодії, потребуючи комплексної автоматизації управління всіма виробничими, технологічними та інформаційними процесами та ресурсами. Тобто основним завданням є оптимізація діяльності підприємства на основі застосування інформаційних технологій [2].

Під інформаційними технологіями (ІТ, від англ. Information technology, ІТ) розуміється сукупність методів, виробничих і програмно-технологічних засобів, об'єднаних у технологічний ланцюжок, що забезпечує збір, зберігання, обробку, аналіз і поширення інформації. Основна мета автоматизованої інформаційної технології – отримувати за допомогою переробки первинних даних інформацію нової якості, на основі якої виробляються оптимальні управлінські рішення. Це досягається за рахунок інтеграції інформації, забезпечення її актуальності та несуперечності використання сучасних технічних засобів для впровадження і функціонування якісно нових форм інформаційної підтримки діяльності апарату управління.

Мета та характер діяльності організації визначають її інформаційну систему та автоматизацію інформаційної технології, а також вид оброблюваного і виробленого інформаційного продукту, на основі якого приймається оптимальне управлінське рішення. Ефективність прийняття управлінських рішень в умовах функціонування інформаційних технологій в організаціях різного типу обумовлена використанням різноманітних інструментів аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств.

При виборі необхідного програмного комплексу для управління підприємством варто керуватись цілями, які треба досягти, чітко уявляти очікуваний результат. Адже вибір програмного комплексу є складовою частиною процесу впровадження інформаційної системи і не повинен бути

орієнтований повністю на обраний софт, адже кінцевою метою даного впровадження є оптимізація управлінської інфраструктури підприємства.

ІТ-стратегія є стратегічним планом управління розвитком інформаційних технологій компанії, спрямованим на задоволення потреб бізнесу та досягнення поставлених цілей з розвитку використовуваних в компанії інформаційних технологій. Підприємство повинно бути впевнено в тому, що вся інформаційна інфраструктура підприємства функціонує ефективно, що вона захищена від вторгнень, підтримується і адаптована до майбутніх змін і потреб. Аналіз внутрішніх процесів обробки інформації повинен бути узгоджений з тими вигодами і ризиками, які можуть бути результатом зміни інформаційного середовища.

На наше переконання процес планування ІТ-стратегії не повинен бути ізольований від загального стратегічного процесу на підприємстві. Швидше, інформаційна стратегія і бізнес-стратегія повинні бути взаємно синхронізовані і в стратегічному сенсі повинні складати єдине ціле. Зв'язки інформаційної стратегії та бізнес – стратегії можна проілюструвати наступним чином: з однієї сторони, бізнес-стратегія висуває свої вимоги до інформаційної стратегії; з іншого – ІТ можуть створювати нові можливості ведення бізнесу, які повинні бути прийняті до уваги в рамках інформаційної стратегії. Більшість авторів стверджують, що недостатньо тільки знати бізнес-стратегію компанії, закликаючи до глибокого розуміння причин (конкретних внутрішніх сильних і слабких сторін, зовнішніх можливостей і ризиків), які лежать в основі запропонованої бізнес-стратегії. Достовірна інформація про ключових факторів успіху, факторів зовнішнього середовища, можливостей і загроз, а також внутрішніх сильних і слабких сторін, які визначають можливі впливи альтернативних інформаційних стратегій на всю бізнес-стратегію.

Підводячи підсумок, можна зазначити, що ІТ-стратегія є основною та обов'язковою для координації та управління кожної компанії, стратегічним планом управління розвитком інформаційних технологій компанії, спрямованим на задоволення потреб бізнесу і досягнення поставлених цілей.

Природно, що перенести розробку стратегії компанії повністю на інформаційну систему неможливо. Так як, не дивлячись на те, що багато з цих систем можуть бути інтегровані між собою, тільки людина (на даному етапі розвитку систем) зможе побачити повну картину наявного на даний момент положення компанії на ринку, а також проаналізувати та спланувати, в який бік необхідно рухатися компанії та якими методами досягати своїх цілей.

Список використаних джерел:

1. Козырев А. А. Информационные технологии в экономике и управлении / А. А. Козырев. – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2000. – 360 с.
2. Михайлов А. Г. Семь подходов к разработке ИТ-стратегии

[Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.osp.ru/cio/2004/02.html>

3. Минцберг Г. Стратегический процесс. Концепции. Проблемы. Решения / Минцберг Г., Куинн Дж.Б., Гошал С. – СПб. : Питер, 2001. – 688 с.

4. Божков В. П. Информационные технологии управления / В. П. Божков, Д. В. Власов, М. С. Гаспарян. – М. : Изд.центр ЕАОИ, 2008. – 120 с.

ТРАНСПОРТНО-СКЛАДСЬКІ КОМПЛЕКСИ ЯК ЧАСТИНА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ПЕРЕМІЩЕННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СУСПІЛЬСТВА

Горбач Д. П.

(Науковий керівник – Трофімов О. В., к.ф-м.н., доцент)

Рух матеріальних потоків неможливий без їх концентрації в певних місцях на певних етапах логістичного ланцюга поставки товарів із сфери виробництва у сферу споживання.

Одним із основних елементів в логістичній системі транспортування матеріальних цінностей від виробника до споживача є склади та складські комплекси.

Склади – це складне технічне спорудження, що складається із взаємопов'язаних елементів, має певну структуру та виконує ряд функцій з приймання, накопичення, зберігання матеріальних цінностей, їх сортування, переробки та розподілення між споживачами певного регіону.

Складські комплекси – це сукупність взаємопов'язаних складських приміщень, автотранспортних засобів, необхідної інфраструктури, спеціальних технічних засобів розвантаження та навантаження вантажів, призначених для оптимізації та раціоналізації використання матеріальних потоків з метою задоволення потреб виробників певного регіону і отримання найбільшого економічного ефекту в даній сфері діяльності.

Основним призначенням складів та складських комплексів є концентрація запасів та матеріальних цінностей в певному визначеному місці, їх зберігання, комплектування необхідним асортиментом визначеної номенклатури, а також забезпечення безперервного і ритмічного постачання до споживачів. Задачі складських комплексів розглядають як у традиційному, так і логістичних аспектах [1].

Традиційні задачі:

- максимальне використання складських виробничих потужностей;
- раціональне проведення навантажувально-розвантажувальних робіт;
- ефективне використання складського обладнання;
- неприпустимість псування чи втрат матеріальних цінностей під час їх зберігання на складі тощо.

Логістичні задачі:

- своєчасне надання товарів та послуг споживачам;
- концентрація і поповнення запасів товарів при оптимальних витратах;

- захист виробництва і споживачів від непередбачуваних обставин;
- формування відповідного рівня логістичного сервісу;
- розвиток координації та інтеграції взаємодії різних структурних ланок логістичної системи тощо.

Для логістичної мережі з використанням складу чи складського комплексу приймаються три основні функції [2]:

- накопичення і поповнення ресурсів (див. рис. 1);
- перевалочна (див. рис. 2);
- розподільча (див. рис. 3).

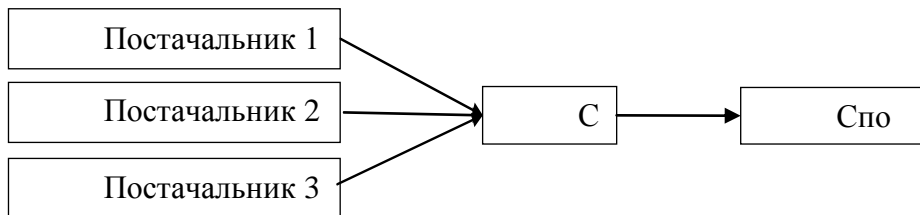

Рис. 1. Схема використання складу для накопичення і поповнення ресурсів

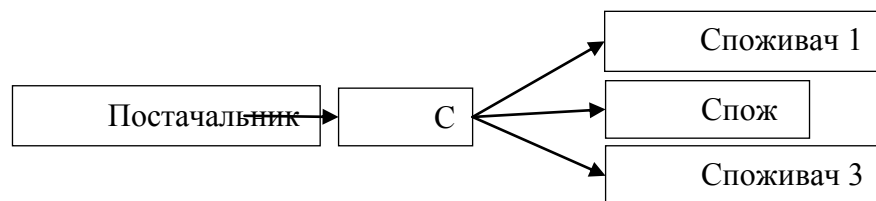

Рис. 2. Схема використання складу в його перевалочній функції

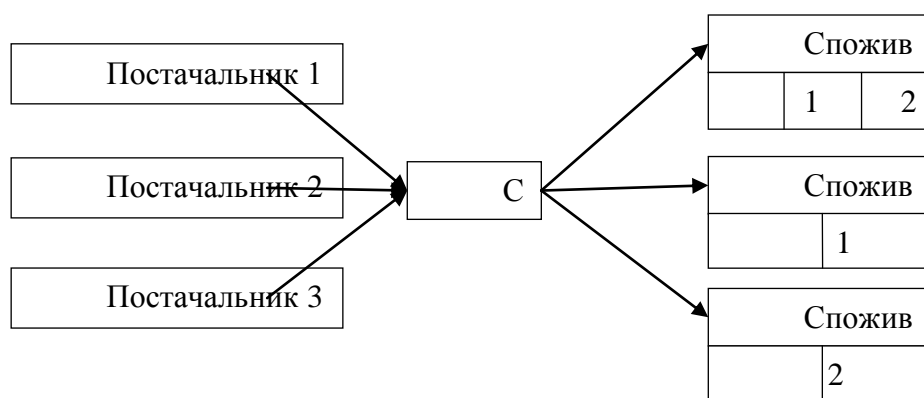

Рис. 3. Схема використання складу в його розподільчій функції

Технологічні процеси на складі, незалежно від його функціонального типу та виду матеріальних цінностей, що наявні на зберіганні, відрізняються підвищеною складністю та значними затратами праці та засобів. Умовно всі

технологічні процеси можна розділити на три основні етапи: забезпечення складів запасами товарів, переробка вантажів та оформлення документації, а також реалізація товарів у відповідності із замовленнями покупців [1].

Таким чином, можна стверджувати, що від функціонування складських комплексів певною мірою залежить забезпечення населення необхідними товарами в необхідний час, що є однією із важливих умов для забезпечення безпечного функціонування суспільства.

Список використаних джерел:

1. Jerry D. Smith. The Warehouse Management Handbook (James A. Tompkins, Jerry D. Smith). Tompkins Press, 1998. (ISBN 0965865916, 780965865913) – 980 p.

2. Frazelle E (2001). World-class warehousing and material handling. McGraw-Hill, New York.

СУЧАСНИЙ СТАН ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Гайдаржийський В. М., Каткова Т. І.

Інформаційна безпека є складним соціальним і політико-правовим феноменом, важливою складовою всіх сфер забезпечення національної безпеки. Стан інформаційної безпеки доцільно розглядати як захищеність національних інтересів та спроможність нейтралізувати чи послабити дію внутрішніх і зовнішніх потенційних і реальних інформаційних загроз, які можуть бути застосовані проти України.

Рівень інформаційної безпеки держави, значною мірою, зумовлений рівнем її інформаційної інфраструктури. Національний інформаційний простір України, на жаль, зазнає суттєвих загроз, викликів, які становлять небезпеку функціонування держави, її політичного та економічного розвитку, інтеграції у європейські та євроатлантичні структури. Як зазначено у Законі України «Про основи національної безпеки» однією з основних загроз інформаційній безпеці є «намагання маніпулювати суспільною свідомістю, зокрема, шляхом поширення недостовірної, неповної або упередженої інформації» [1].

У Доктрині інформаційної безпеки України, визначено такі загрози інформаційній безпеці країни: поширення у світовому інформаційному просторі викривленої, недостовірної та упередженої інформації, що завдає шкоди національним інтересам України; зовнішні деструктивні інформаційні впливи на суспільну свідомість через ЗМІ, а також мережу Інтернет; деструктивні інформаційні впливи, які спрямовані на підрив конституційного ладу, суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України; прояви сепаратизму в ЗМІ, а також у мережі Інтернет за етнічною, мовною, релігійною та іншими ознаками [2].

Найсуттєвішою загрозою національній безпеці України в інформаційній сфері є здійснення іноземними державами негативного інформаційно-психологічного впливу на суспільну свідомість громадян України та світову громадськість через проведення інформаційних акцій та кампаній, спеціальних інформаційних операцій. Це відбувається через систематичне поширення тенденційної, неповної або упередженої інформації про Україну та політичні процеси, що відбуваються на її теренах. Усе це впливає на зовнішню та внутрішню політику нашої держави, знижує її міжнародний імідж, має політичне та економічне підґрунтя. Метою таких інформаційних операцій є забезпечення власних національних інтересів інших держав.

До загроз національній безпеці України в інформаційній сфері також варто зарахувати: прояви обмеження свободи слова та доступу громадян до інформації; викривлення, спотворення, блокування, замовчування упереджене та тенденційне висвітлення інформації; несанкціоноване її поширення; відкрити дезінформацію; інформаційну експансію з боку інших держав та руйнівне інформаційне вторгнення у національний інформаційний простір, коли країни з потужнішим інформаційним потенціалом отримали можливість розширити свій вплив через ЗМІ на населення і громадськість менш потужної держави; виникнення і функціонування у національному інформаційному просторі держави невідконтрольних й інформаційних потоків; поширення засобами масової інформації культу насильства, жорстокості; повільність входження України у світовий інформаційний простір; невваженість державної інформаційної політики та відсутність необхідної інфраструктури в інформаційній сфері; розміщення дезінформації в Інтернеті, кібертероризм, кібервійни, які передбачають протистояння національних інтересів у просторі Інтернету, застосування комп'ютерних та інтернет-технологій для нанесення шкоди.

Отже, проти України широко використовують сучасні технології негативних інформаційно-психологічних впливів, які стають загрозою українському національному інформаційному простору та суверенітету держави. Гарантування інформаційної безпеки України в умовах дестабілізуючих негативних інформаційно-психологічних впливів та експансіоністської агресивної інформаційної політики Російської федерації, потребує консолідації зусиль на усіх рівнях державної влади та громадянського суспільства.

Як протидія масштабним негативним інформаційно-психологічним впливам, операціям та війнам, пріоритетними напрямками державної інформаційної політики та важливими кроками з боку владних органів України мають бути: 1) інтеграція України до світового та регіонального європейського інформаційного просторів; 2) інтеграція у міжнародні

інформаційні та інформаційно-телекомунікаційні системи та організації; 3) створення власної національної моделі інформаційного простору та забезпечення розвитку інформаційного суспільства; 4) модернізації усієї системи інформаційної безпеки держави та формування й реалізація ефективної інформаційної політики; 5) удосконалення законодавства з питань інформаційної безпеки, узгодження національного законодавства з міжнародними стандартами та дієве правове регулювання інформаційних процесів; 6) розвиток національної інформаційної інфраструктури; 7) підвищення конкурентоспроможності вітчизняної інформаційної продукції та інформаційних послуг; 8) впровадження сучасних інформаційно-комунікативних технологій у процеси державного управління; 9) ефективна взаємодія органів державної влади та інститутів громадянського суспільства під час формування, реалізації та коригуванні державної політики в інформаційній сфері [3].

Список використаних джерел:

1. Ільницька У. Інформаційна безпека України: сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам / У. Ільницька // Humanitarian vision. – 2016. – Vol. 2, Num. 1. – С. 27–32. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2016_2_1_7
2. Доктрина інформаційної безпеки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374>.
3. Марутян Р. Р. Рекомендації щодо вдосконалення політики забезпечення інформаційної безпеки України [Електронний ресурс] / Р. Р. Марутян. – Режим доступу : http://www.dsaua.org/index.php?option=com_content&view=article&id=198%3A2014-0813-12-55-48&catid=66%3A2010-12-13-08-48-53&Itemid=90&lang=uk

МОБІЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ В СИСТЕМІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Синельникова Д. О., Грунт К. В.

(Науковий керівник – к.н. з соц.ком. Лесюк О. В.)

Якісний рівень вищої освіти вимагає залучення сучасних методів навчання. Питання впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема технологій і засобів мобільного навчання, мобільного навчання, які забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти. Застосування Інтернет-технології започаткувало нову форму навчального процесу, яка отримала назву – електронне навчання (E-learning) [2]. Залучення новітніх мобільних технологій допомагає у ефективній комунікації між студентом і викладачем, це відображення тенденцій в освіті сучасної людини.

Використання мобільних телефонів, смартфонів і планшетних персональних комп'ютерів як засобів навчання, становить невід'ємною частиною цього процесу.

Переваги використання мобільних технологій: компактність, високий рівень мікроергономіки, висока якість зображення та звуку, малий розмір вихідного файлу, повсюдність і доступність. Мобільні пристрої модифікують форми подачі матеріалу і доступу до нього, передбачають участь у електронних дискусіях, конференціях користувачів. На думку генерального директора та президента компанії «Bersin & Associates», яка спеціалізується на дослідницькій діяльності у сфері послуг зв'язку, Джоша Берсіна: «мобільне навчання – це початок нової ери безпрецедентної швидкості, гнучкості та досягнень, які здатні надавати працівникам ключові знання і навички саме тоді, коли їм це необхідно» [3].

Використання сучасних інтернет-технологій дає можливість підвищити якість освіти, більш ефективно використовувати навчальний час, забезпечує легкий доступ до інформаційного простору. Важливу роль зіграє наявність якісного двостороннього зв'язку. Можливість безперервного обміну інформацією. Мобільне навчання дає змогу студентам і викладачам передавати інформацію всередині групи, працювати один з одним, використовуючи інфрачервоні функції КПК, або бездротової мережі Bluetooth. Поширення дистанційного навчання завдяки доставці інформації в інтерактивному режимі за допомогою використання інформаційно-комунікаційних технологій.

Використання мобільних і портативних ІТ-пристроїв, зокрема кишенькових мобільних телефонів, ноутбуків і планшетних у навчальному процесі.

Головна перевага залучення сучасних методів навчання у наданні швидкого доступу до інформації. Отримання і передача через Інтернет навчальних матеріалів і завдань. Процес отримання і засвоєння знань стає гнучким та доступним. Покращується якісний зв'язок з учнями-заочниками. Надання учням заочникам можливості обмінюватися інформацією дистанційно та засвоювати нову інформацію швидше.

Використання технологій мобільного навчання у безперервному навчанні допомагає ефективно вивчати дисципліни, що включають в себе віртуальні лекції, семінари, практичні заняття, іспити. Впроваджується методика віддаленої перевірки напрацювань студента викладачем, здійснюються віддалена консультація.

Мобільні пристрої – це реалії сьогодення, вони стали повсякденністю в житті сучасних студентів та викладачів, частиною технологічних процесів підрозділів закладів вищої освіти [1]. Наприклад, К. Kumar, аналізуючи дослідження щодо актуальності технології мобільного зв'язку для користувачів бібліотек технічних коледжів, пропонує: перш ніж запроваджувати інноваційні мобільні послуги, необхідно визначити їх

доцільність та провести ретельне планове дослідження, щоб дізнатися про послуги, що надаються на мобільних пристроях, та тип пристроїв, які будуть використовуватися. До переваги використання мобільних технологій у освітянському сервісі слід віднести такі: зручність для користувача, персоналізоване обслуговування, економія часу, обізнаність з місцеположенням, зручний доступ до інформації. Головними недоліками є витрати, пов'язані з налаштуванням обладнання та навчанням, необхідним для використання мобільних пристроїв; збереження конфіденційності. QR-код (Quick Response у перекладі з англійської – швидка відповідь) – матричний код (двовимірний штрих-код) шифрування деякого обсягу інформації у графічний об'єкт, розроблений і представлений японською компанією «Denso-Wave» у 1994 р. Основна перевага QR-коду – легке розпізнавання скануючим непрофесійним обладнанням (за допомогою фотокамери мобільного телефону, планшета або ноутбука з відеокамерою, на яких встановлена програма для зчитування QR). Мобільні пристрої – невід'ємні інструменти інформаційно-комунікаційних технологій.

Завдання закладів вищої освіти полягає в тому, щоб якомога ефективніше використовувати нові технології для сприяння та інтеграції їх у створення майбутніх освітянських послуг економічно ефективним способом, створення нових інформаційних каналів для забезпечення користувача інформацією.

Список використаних джерел:

1. Горбатюк Р. М., Тулашвілі Ю. Ш. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти / Р. Горбатюк, Ю. Тулашвілі // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Педагогіка. Соціальна робота. - 2013. - Вип. 27. - С. 31-34.

2. Лубіна Є. Мобільне навчання у дидактиці вищої школи / Єва Лубіна // Вісник Львівського ун-ту. Серія: Педагогіка. – 2009. – Вип. 25. – Ч. 2. – С. 61–66

3. Мобільне навчання стає дедалі більш популярним [Електронний ресурс] / Management.com.ua // НОВИНИ від 07.04.2011. – Режим доступу : <http://www.management.com.ua/news/?id=1329>. – Загол. з екрану.

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ АВІАЦІЙНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ

Боришпол Д. С.,

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Разгонов С. А.)

Огляд проблеми. Актуальною проблемою, що постає перед авіаційним комплексом України є обґрунтування шляхів виходу з кризи та завоювання міцних конкурентоспроможних позицій на міжнародному ринку. Потребується вирішення завдання задоволення потреб суб'єктів

господарювання та населення в авіаційних перевезеннях як на території України, так і поза її межами. Посилення позицій України в міжнародній авіатранспортній системі за допомогою підвищення конкурентоспроможності вітчизняних авіакомпаній є одним з пріоритетних напрямків авіаційної діяльності та відповідає вимогам Концепції національної транспортної політики розвитку всіх видів транспорту на 2015-2020 рр. [2]. Однією з важливих задач забезпечення регіонального розвитку авіаперевезень є удосконалення роботи регіональних аеропортів.

Дослідження проблеми. Авіаційний транспорт є одним із наймолодших видів сполучення. Його перевагами є швидкість доставки, висока надійність, найкраще збереження вантажу, можливість доставки пасажирів і вантажів у важкодоступні райони, найбільш короткі маршрути перевезень. Авіатранспортом здійснюють переважну більшість трансконтинентальних пасажироперевезень та перевезень товарів із невеликим строком зберігання на значні відстані. Недоліками авіаперевезень є: висока собівартість, найвищі тарифи серед інших видів транспорту, висока капіталомісткість, матеріалоємність і енергоємність перевезень, залежність від метеорологічних умов.

З приходом у 2008 р. на ринок внутрішніх пасажирських авіаперевезень першої в Україні low-cost авіакомпанії «Wizz Air», а потім й інших low-cost авіакомпаній, ціни на авіаперевезення стали доступнішими для середньостатистичного пасажирів, ніж раніше. Крім того, традиційні авіакомпанії почали пропонувати сезонні та інші знижки. Дані зміни істотно наблизили авіаційний транспорт до потенційних пасажирів та забезпечили зростання рівня конкурентоспроможності.

Висновки за результатами дослідження проблеми. Роль повітряного транспорту, як катализатора загального економічного і соціального розвитку, обумовлена швидкістю і гнучкістю, що характеризує повітряний транспорт в загальній системі перевезень. Численні приклади показують, яким чином ефективно повітряно-транспортне обслуговування створює ринкову основу для розвитку нових галузей і одночасно забезпечує зростання набутих елементів повітряно-транспортної системи (аеропортів, авіакомпаній, туристичних операторів тощо). Враховуючи провідну роль повітряного транспорту в економічному розвитку країни і регіонів, важливо належним чином враховувати ті вигоди економічного і соціального характеру, які може запропонувати ефективна система авіаційного транспорту.

Список використаних джерел:

1. Прейгер Д. Стан і проблеми розвитку авіаційної галузі України // Економіка України. Науковий журнал Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України та Національної академії наук. – № 6 (571). – К. : Преса України., 2010. – С. 4–21.
2. Транспорт і зв'язок України – 2018. – [Статистичний збірник] / За ред. І. Петренко – К. – 2018. – 290 с.

ЩОДО МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ ДЛЯ АНАЛІЗУ ЗАВАНТАЖЕНОСТІ ДОРІГ

Халіпова Н. В., Смирнов Д. Ю.

За умови зростання обсягів перевезень, зокрема міжнародних перевезень автомобільним транспортом, транспортна система України має бути готовою забезпечити міжнародні перевезення у повних обсягах. Якщо мережа міжнародних транспортних коридорів (МТК) в Україні буде відповідати міжнародним вимогам, то це дасть змогу збільшити обсяги вантажопотоків по всіх основних напрямках коридорів, що проходять її територією. Важливе значення для розвитку міжнародних транспортних коридорів має їх надійне та стабільне інформаційне забезпечення на базі сучасних засобів зв'язку і комп'ютерної техніки.

Великі міста, що розташовані на основних напрямках МТК, являють собою проблемні місця для проходження транспортних потоків та повинні враховуватися при плануванні руху транспорту. Крім економічних аспектів боротьби із заторами, доречним є розгляд інтелектуальних систем моделювання транспортних потоків. Дослідити і перевірити ефективність прийнятих планів можна за допомогою спеціальних програм, що моделюють транспортні потоки.

За кордоном з проблемою заторів мешканці міст зіткнулися 15–20 років тому. Американці та японці боролися з ними за допомогою інженерних рішень: спорудження нових доріг і тунелів, багатоярусних транспортних розв'язок, паркінгів (підземних і на дахах будинків). Серед пропозицій щодо вирішення проблем заторів чільне місце відведено впровадженню інтелектуальних транспортних систем.

Для України на сьогодні гостро постає питання створення ринку проектів транспортного моделювання. Особливо важливим дане завдання є для міст, що знаходяться на основних напрямках МТК. Вирішення проблеми потребує запровадження транспортного моделювання на всіх рівнях, створення нормативної бази для транспортного моделювання, подальшої розробки та створення транспортних моделей міст України.

На першому кроці транспортний вузол треба розглянути на макрорівні. Необхідно встановити фактори, що впливають на виникнення заторів і виявити закони цього явища. Далі має бути моделювання ситуації на мікрорівні та встановлення ролі окремої розв'язки на мережі і її вплив на формування заторів у місті.

Складність дослідження транспортних потоків міст полягає у впливі різних чинників, серед яких нестабільність та різноманіття самих потоків, суперечливість критеріїв управління дорожнім рухом та непередбачуваність дорожніх умов, а також складнощі у прийнятті та виконанні рішень щодо управління.

Серед критеріїв, що характеризують якість дорожнього руху слід виділити, як найбільш суттєві, зменшення надмірного рівню шуму,

зменшення забруднення навколишнього середовища, мінімізація витрат палива, а також попередження утворення та розповсюдження транспортних заторів.

Досвід європейських країн та Сполучених Штатів у питанні моделювання транспортних потоків показує, що в кожній країні застосовують свої підходи до питання моделювання і, тим самим, до проблеми зменшення заторів у містах.

Розробки в області комп'ютерного програмного забезпечення для моделювання транспортних процесів та їх аналізу представляють сучасні програмні продукти, які стають потужним інструментом моделювання. Серед програмних комплексів для моделювання транспортних потоків відомі програмні продукти – PTV Vision® VISSIM та ArcGIS Traffic Analyst. Ці сучасні програмні продукти є потужним інструментом моделювання транспортних потоків як на макро, так і на мікрорівні. Вони дозволяють візуалізувати транспортні потоки в масштабах як всього міста, так і окремої розв'язки та мають стати логічним розвитком підходів, що базуються на експертних оцінках, інженерних розрахунках та теоретичних математичних моделях.

Кожне з великих міст Європи, США, Азії, Сходу має одну, а іноді й декілька власних транспортних моделей. Наприклад, програму «PTV VISUM» використовують при створенні транспортних моделей міст СНГ, Нью-Йорку, Берліну, Мюнхену, Шанхаю.

Удосконалення транспортної системи міста потребує розробки нових підходів з використанням як математичного моделювання, так і інших методів. Питання моделювання транспортних потоків в транспортних вузлах є важливим та перспективним при вирішенні поточних транспортних проблем сучасних міст. Моделювання може здійснюватися як в межах окремих вузлів (мікро рівень), так і в масштабі всього міста (макро рівень), а рівні є взаємопов'язаними.

Моделювання транспортних потоків в масштабі міської агломерації спрямоване на аналіз змін у роботі транспортної системи при введенні нових елементів, перерозподілі транспортних потоків, впровадженні автоматизованих систем управління вуличним рухом.

Завдання локального характеру – аналіз ефектів від перепланування окремого перехрестя або групи перехресть, розширення проїзджої частини вулиці, зміни в організації руху на перетинах, оптимізація світлофорного регулювання, зміна умов пересадки пасажирів і т.п.

Ефективне функціонування транспортної системи неможливе без глибокого дослідження її елементів та характеристик транспортного руху. Доцільним є розвиток в напрямку аналізу транспортної системи міст на наявність «вузьких місць». Це дозволить розробляти і реалізовувати заходи та приймати управлінські рішення щодо покращення ситуації на шляхах України.

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КОМП'ЮТЕРНОЇ ГРАФІКИ ТА ТРИВИМІРНОГО МОДУЛЮВАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ КАДРІВ ДЛЯ МИТНИХ ОРГАНІВ

Бабенко С. О.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Ульяновська Ю. В.)

За останні півсторіччя у всьому світі відбувається постійний та надзвичайно швидкий розвиток технологій, що тісно пов'язані із використанням електронно-обчислювальної техніки. Інноваційні технології пройшли величезний шлях, починаючи простими математичними завданнями, на вирішення яких були необхідні надзвичайно складні на ті часи прилади, які при цьому були ще й дуже великі за розміром. На зміну їм прийшли більш компактні, універсальні та доступні персональні комп'ютери, що дозволяли полегшити та пришвидшити виконання повсякденних завдань. І зараз інноваційні технології дозволяють не тільки пришвидшити та покращити роботу людини, вони піднесли якість людської роботи та знань на істотно новий рівень.

Одна з галузей інформаційних технологій, що стрімко розвивається – це галузь комп'ютерної графіки, зокрема 3D моделювання. Ці інноваційні технології використовуються як у розважальних цілях – фільми, мультфільми, комп'ютерні ігри тощо, так і для професійної діяльності в різних галузях. 3D модулювання використовується, наприклад, в будівництві та інженерії, де за його допомогою моделюються ті або інші деталі проекту.

У сфері управління також можна використовувати технології комп'ютерної графіки та 3D. Наприклад, при навчанні молодих спеціалістів та підвищенні кваліфікації співробітників митної служби або інших установ можна використовувати спеціально розроблені програми: симулятори та додатки доповненої реальності, які будуть відтворювати той чи інший реальний процес діяльності. Такі додатки можуть допомогти якомога глибше поринути у специфічні процеси, а також полегшити процес опанування навичками, оскільки може вказувати на помилки в режимі реального часу, а також одразу давати корисні поради, як надалі уникнути цих помилок. Також неможна не відзначити те, що така програма може підіграти інтерес до опанування навичками, оскільки навчання буде проходити не тільки у формі стандартних занять, а ще й вигляді, близькому до комп'ютерних ігор. Тому розробка такого додатка є важливим завданням для установ, що займаються професійною підготовкою кадрів для митних органів, зокрема Університету митної справи та фінансів.

Група студентів, що отримують ступінь магістра в Університеті митної справи та фінансів за напрямком «Комп'ютерні науки», наразі займаються розробкою програмного забезпечення, яке б вирішувало поставлені задачі та завдання. Для реалізації цього проекту було обране таке програмне забезпечення: Autodesk 3Ds Max – професійний графічний додаток, що

використовується для побудови моделей тривимірних об'єктів, та Unreal Engine 4 – ігровий рушій, який є платформою для побудови симуляції процесу перевірки та оформлення на митному пості. Ці інструменти були обрані через можливість використання провідних технологій комп'ютерної графіки та комп'ютерної симуляції, при цьому без необхідності використання дорогого потужного устаткування кінцевому користувачу. Також ці інструменти дозволяють в майбутньому розширювати можливості та функціонал програмного додатку, наприклад додавати більше деталізовані сценарії або використовувати технології доповненої реальності із допомогою спеціальних пристроїв, таких як окуляри або шлеми віртуальної реальності, допоміжні пристрої для взаємодії користувача із моделями предметів тощо.

Програмний додаток буде відтворювати процес проходження митного контролю для вантажівки із вантажем. Користувачу необхідно буде провести необхідні митні формальності для перевірки всіх необхідних показників та документів. На основі цього користувач повинен або дати дозвіл на проходження вантажу через митний кордон, або вказати на порушення, які були припущені під час перетину митного кордону та відзначити, які наступні дії необхідно провести у випадку, що розглядався. Вибір присутніх порушень або їх відсутність може відбуватись або керівником навчального процесу, або самою програмою випадковим шляхом.

На рис. 1 зображені екрани перевірки митної декларації та отримання результату проходження симулятора.

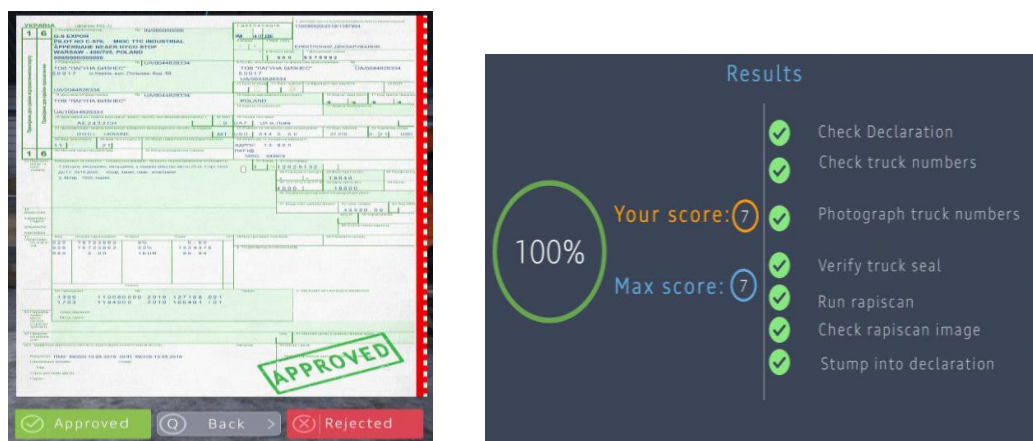

Рис. 1. Перевірка декларації та відображення результату тестування

Впровадження використання інноваційних технологій у процес підготовки кадрів для митних органів приведе до подальшого впровадження цих та інших інноваційних інформаційних технологій не тільки під час навчання, а й під час проведення реальних митного контролю та митних формальностей на митних постах, що призведе до зменшення кількості порушень у митній сфері.

PROBLEMS OF NFC TECHNOLOGY IN THE MODERN WORLD

Семененко О. А., Шиколович О. Д.

(Науковий керівник – к.пед.н. Тимченко-Міхайліді Н. С.)

Today a lot of people pay respect to technological progress which changes our environment and pace of life in a blink of an eye. It's hard to imagine our life without smartphone, computer, laptop or brand new smartwatches. All of top brands today are trying to reach fully wireless communication between devices. There are different ways of transmitting information such as: Bluetooth, Wi-Fi, WiMAX, LTE, NFC. And I would like to take a closer look on NFC.

NFC stands for Near Field Communication. It is technology which provides wireless data exchange between devices at a distance of 20 centimeters. It is enough to bring two devices with NFC – modules close to each other, so they will start transmitting information. Fields where this technology is used are: electronic ID, electronic keys (car, home, office etc.) and receiving info from electronic info boards. But the most common field for NFC is E-Payment.

Predominant part of smartphone manufacturers equips their product with NFC-modules, which allow customers to make transactions without cash or even cards. There are definite advantages of this new feature:

- Transactions became faster: NFC-module grants high speed communication with another NFC device;

- Transaction is controlled by customer: you don't have to pass your card to a cashier, so no worries about him to memorize your credit card data.

- Say bye to your wallet: no need to take wallet with you, so there are lower risks to get robbed and lose your cash. Moreover, the probability to leave your credit card or cash at home is greater than forgetting your phone.

At the first view NFC helps mankind to make another step in the world of contactless payments and cash-free society. But this technology has some vulnerabilities which should be mentioned.

To begin with, transaction with the help of PayPass or by the phone doesn't require a PIN if the amount is less than it is set in mobile banking configuration. For example Mastercard allows user to spend up to 500 UAH, where VISA 1000 UAH without entering your PIN. With the help of this feature, fraudsters can transfer your money to their bank accounts.

How is it done? First primitive attempts of NFC-card skimming were made with the help of payment terminals which can be found in every supermarket. Fraudster was located in the center of the crowded place (e.g. underground carriage) and collected money from ordinary people cards, which had no idea what was going on. But this method was not too profitable. Firstly, terminals are expensive. Moreover they should be registered so if system detects illegal transactions, current terminal will be blocked. Besides, man in a hood holding a payment terminal in the center of the crowd attracts unwanted attention.

Today NFC-modules are sold via the Internet. Due to the fact that they are used in a lot of fields they are very cheap (e.g. on AliExpress they can be found for 3\$ each). With the development of technology comes development of fraud methods. Scammers with the help of coding and new hardware solutions can simply override operating systems of their smartphones and use them as NFC-skimmers.

Another sort of attack on your bank account is data capturing. Even if fraudsters attempt to get victims' money failed, he still can get the data of credit card. And this case can be way worse than losing small amount of money. After getting CVV2 code and expiration date of victim's card, scammer can spend money on the internet, because there still exist e-shops where payment doesn't require any two-step verification or PIN-code. These shops can be found both on the darkweb (using Tor browser) and on legal side of Internet. And the topmost difference from previously mentioned type of attack is that you can lose all of your money.

The final type of fraud is fishing. Today you can find posters on the streets which contain NFC-module. After data transferring with the poster, some information will appear on your screen. It can be new album of some famous band or some kind of ads. But such posters can also redirect victim to the web page, where he or she will be asked to enter their personal data or credit card data. Similar scenario can be found in QR-Code scamming. This type of scam is not popular in Ukraine, but people from other countries claim that they found such posters on the streets.

How to avoid being scammed?

Firstly, contact your bank and ask them to set a no-PIN amount to zero. That's how no one else without knowing your PIN can use your credit card. Secondly, if you are really aware of NFC-skimming you should get yourself special RFID purse for your credit cards which will block the signal coming from other NFC devices. Finally, the most common advice: never send your credit card data to third persons and always keep an eye on where you are entering your credit card data.

To sum up, NFC-fraud wave is only at its start. According to Financial Fraud Action UK in 2018 scammers stole 7 million £, where overall amount of contactless payment was 25.5 billion £. Nevertheless, it is obvious that criminals show their interest to this technology, and all of the users should be more attentive with their NFC-devices.

Referenses:

1. Franconi, Nicholas G.; Bungler, Andrew P.; Sejdić, Ervin; Mickle, Marlin H. (2014-10-24). "Wireless Communication in Oil and Gas Wells". *Energy Technology*. 2 (12): 996–1005.
2. Rappaport, T. S. (November 1991). "The wireless revolution". *IEEE Communications Magazine*. 29 (11): 52–71.

3. Daneshrad, Babal; Eltawil, Ahmed M. (2002). "Integrated Circuit Technologies for Wireless Communications". Wireless Multimedia Network Technologies. Springer US: 227–244.

4. "Ingenico Group - Expertise - Pay-at-the-Table". ingenico.us. Retrieved 2017-09-13.

5. "ATM 'Shimmers' Target Chip-Based Cards — Krebs on Security". krebsonsecurity.com. Retrieved 2017-09-13.

УДОСКОНАЛЕННЯ ЛОГІСТИЧНИХ ПРОЦЕСІВ ПРИ ВИКОНАННІ ТРАНСПОРТНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Редькіна А. С.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

За останні роки інтеграція України в Європейський економічний простір призвела до зростання обсягів зовнішньої торгівлі, експортних/імпортних перевезень, що спричинило за собою інтенсивний розвиток взаємодії транспортних комплексів нашої держави з транспортними системами багатьох країн-партнерів.

Високі вимоги до якості транспортного обслуговування при одночасному дотриманні екологічних параметрів, а саме: норми упаковки вантажу, стандарти екологічності транспортних засобів, вид товару та його характеристики, та ін.; а також економії витрат на перевезення, передбачають детальний логістичний аналіз вибору способів доставки вантажів одержувачам.

Проблема вибору способу перевезення виникає в тих випадках, коли для перевезення вантажів можливе використання декількох видів транспорту. Даний вибір істотно ускладнює процес переміщення товару, що викликає потребу в більш досконалих нових формах організації транспортування – досконального вивчення логістичного процесу.

Актуальність даної проблеми полягає в необхідності правильної оцінки економічної ефективності та вибору її критеріїв для обґрунтування способів доставки вантажів одержувачам. Під час вирішення даної проблеми необхідно враховувати ряд показників та умов.

Ефективна торговельна і транспортна логістика є ключовим фактором для розвитку конкурентоспроможності країн у всьому світі. Логістика особливо важлива для України через те, що міжнародна торгівля складає значну частину ВВП. Розташування України на перетині магістральних транспортних шляхів з Європи до Азії та від скандинавських держав до регіону Середземномор'я створює унікальні можливості для розвитку послуг у сфері транзиту.

Незважаючи на важливість та потенціал у сфері логістичних послуг, транспортні потужності в Україні використовуються недостатньо, інфраструктура та послуги, доступні вантажовідправникам і

постачальникам логістичних послуг, є нижчими у порівнянні зі стандартами, що діють у країнах ЄС, а витрати на логістику, з якими стикаються кінцеві користувачі, порівняно високі.

Тому, для виходу України на високий рівень міжнародних транспортно-логістичних процесів необхідно:

1. Підвищити якість надання транспортних послуг (перевезення вантажів, навантажувально-розвантажувальних робіт, підготовки транспортних засобів тощо).

2. Оновити транспортні приміщення, транспортні засоби, СТО та ін.;

3. Модернізувати комп'ютерне обладнання на митницях, терміналах, складах та транспортно-логістичних центрах;

4. Забезпечити використання новітніх систем програмування, пов'язаних із вирішенням проблем логістичних поставок, та наданням великої функціональності. Такою системою може бути – SAP;

5. Підвищити рівні конкурентоспроможності підприємств транспортної галузі, а також підприємств, які користуються послугами таких перевізників на міжнародному рівні;

6. Оптимізувати витрати, час, швидкість та показники якості на транспортування вантажів;

7. Підвищити кваліфікації та навчання персоналу, задіяного у наданні послуг, пов'язаних з транспортом та логістикою;

8. Удосконалити роботу терміналів, складів, пунктів перевантажування та митниць.

Для поліпшення логістичних послуг потрібні потужні інститути, ефективна координація державного сектора та урядова підтримка на найвищому рівні. Перевезення товарів часто вимагає дієвого функціонування багатьох ланок у ланцюгу постачальників. Наприклад, ефект від інформаційної системи порту, розробленої на світовому рівні, може бути підірваний, якщо сухопутне транспортне сполучення має серйозні недоліки.

Таким чином, ефективна логістика передбачає координацію між багатьма суб'єктами (включаючи зовнішні ринки та уряди), які надають широкий спектр послуг і підпадають під дію багатьох правових/регуляторних рамок та регулюючих органів. У той же час, ефективне регулювання має важливе значення для забезпечення належної конкуренції, адміністрування фізичного простору портів та аеропортів, безпеки, отримання митних надходжень та забезпечення безпеки ланцюга поставок.

Поліпшення логістики складне ще й через те, що охоплюється широкий спектр питань, які іноді можуть вступати в протиріччя одне з одним, зокрема у сферах економіки (фіскальна політика та рентабельність логістичних операторів), соціальної політики (безпека руху та інші види безпеки, охорона праці та справедлива винагорода) і навколишнього

середовища (викиди та інші зовнішні впливи). Соціальний аспект особливо важливий в Україні, оскільки рівень безпеки в транспортному секторі є низьким порівняно з іншими європейськими країнами.

Список використаних джерел:

1. Декалюк О.В. Використання транспортних засобів в логістичній системі та основні проблеми транспортної логістики / О.В. Декалюк, П.О. Коронівський, І. В. Левицька // Вісник Хмельницького національного університету 2011, № 1 – С.186–189.
2. Дороховський О.М. Необхідність розвитку регіональної транспортно-логістичної системи України / О.М. Дороховський Бізнес інформ № 10, 2012 С.136–138.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВАНТАЖНИХ АВТОМОБІЛЬНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Воронова Д. Ю., Жовкла І. А.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Кузьменко А. І.)

Економічний розвиток будь-якої держави нероздільно пов'язаний із розвитком транспорту. Другим за популярністю, після залізничного, є автомобільний транспорт [1]. Основною причиною такої прихильності підприємців є відносна швидкість доставки вантажів та можливість доставляння «від дверей до дверей». Без автомобільного транспорту неможливе існування жодної галузі господарства, бо навіть при застосуванні залізничного чи повітряного транспорту автомобільні транспортні засоби використовуються для підвезення вантажів до місць навантаження.

Незважаючи на істотні переваги автомобільного транспорту, в цій галузі також існує багато проблем.

Для України актуальні наступні проблеми: низький рівень схоронності вантажів при їх перевезенні автомобільним транспортом та висока ступінь зносу рухомого складу.

У світовій практиці основними проблемами вважають такі [2]:

1. Висока завантаженість доріг. Для подолання цієї проблеми у країнах Європи великим вантажним машинам заборонено в'їзати у великі міста, будуються спеціальні об'їзні дороги, платні автомагістралі. Україні необхідно перейняти досвід західних країн у будівництві транспортних вузлів та інфраструктури.

2. Високий рівень забрудненості навколишнього середовища. У світі ця проблема вирішується шляхом впровадження новітніх технологій (автомобільні транспортні засоби на електричних двигунах). Впроваджуються екологічні стандарти, що регулюють вміст шкідливих

речовин у вихлопних газах. В Україні актуальним є стандарт Євро-5, для країн Західної Європи – Євро-6.

3. Висока кількість дорожньо-транспортних пригод та велика смертність у аваріях. Дане питання регулюється на державному рівні впровадженням обмежень швидкості, габаритно-вантажним контролем з боку Державної служби з безпеки на транспорті. З іншого боку – інноваційними технологіями у сфері транспортної безпеки. Наприклад, компанії Volvo та Skania активно розробляють вантажівки з датчиками, що будуть допомагати водіям безпечно змінювати смуги руху, контролюють стійкість машини на поворотах та небезпечних ділянках автомагістралей, та системи автопілоту для руху у пробці.

Основними методами удосконалення вантажних автомобільних перевезень для України є [3]:

1. Удосконалення вітчизняного законодавства у сфері транспорту та адаптація українських законів до стандартів ЄС. Зокрема, утворення мережі логістичних центрів, інституту операторів мультимодальних перевезень.

2. Покращання митних технологій, впровадження уповноваженого економічного оператора для прискорення проходження митних формальностей.

3. Ремонт дорожнього покриття, будівництво транспортної інфраструктури та оновлення автотранспортного парку.

4. Створення єдиної системи національних правил організації мультимодальних перевезень транзитних вантажів.

5. Розвиток державно-приватного партнерства для залучення капітальних інвестицій.

Підвищення ефективності роботи автомобільного транспорту можливо виконавши такі завдання: зниження простоїв автомобілів під вантажними і технологічними операціями, скорочення порожніх пробігів, більш повне використання вантажопідйомності рухомого складу, підвищення рівня механізації навантажувально-розвантажувальних робіт.

Наступною стратегією має стати удосконалення перевізного процесу шляхом маршрутизації перевезень вантажів, що забезпечують рух автомобілів за оптимальним маршрутом, дасть можливість зменшити пробіги без вантажу, збільшити коефіцієнт використання пробігу і продуктивність автотранспортних засобів, а також збільшити рентабельність перевезень.

Наявність постійних вантажопотоків зумовлює організацію регулярного руху рухомого складу по заздалегідь розроблених маршрутах перевезень [2]. Вибір і складання маршрутів руху повинні відповідати наступним вимогам: максимально продуктивно використовувати пробіг рухомого складу по всьому маршруту; забезпечувати повне завантаження рухомого складу, що працює на маршруті; час одного обороту рухомого

складу на маршруті не повинен перевищувати часу однієї зміни роботи водіїв; можливість організації диспетчерського керівництва і контролю за перевезеннями; забезпечувати мінімальні нульові пробіги; виключити можливість зустрічних однорідних перевезень; добиватися виконання перевезень мінімальною кількістю рухомого складу; дотримувати встановлені правила безпеки руху.

Аналіз проблем дозволив зробити висновки про необхідність підвищення ефективності вантажних автомобільних перевезень на підставі запропонованих методів удосконалення вантажних автомобільних перевезень та визначити першочергові завдання, націлені на покращення роботи автомобільного транспорту.

Список використаних джерел:

4. Шіба О.А. Підвищення ефективності автомобільних вантажних перевезень між країнами-членами Європейського союзу та третіми країнами [Текст] / О. Шіба

5. Томляк С.І., Поляков А.П. Шляхи підвищення ефективності перевезення вантажів автомобільним транспортом [Текст] / С. Томляк, А. Поляков // Міжвузівський збірник "НАУКОВІ НОТАТКИ" – 2014. – с. 529–537.

6. Романюк С.О., Яновий Д.Г. Аналіз роботи підприємств вантажного автомобільного транспорту та стратегії її підвищення. Матеріали Конференції ВНТУ: електронні наукові видання, XLV Науково-технічна конференція факультету машинобудування та транспорту (2016). – С. 1–2.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ КОНТЕЙНЕРНИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ

Афанасьєв М. В., Кузьменко А. І.

Розбудова мережі міжнародних транспортних коридорів є одним з шляхів інтеграції до Євросоюзу. Досвід економічно розвинутих країн доводить, що ефективність міжнародних автомобільно-залізничних перевезень зростає. За оцінками фахівців, для України, яка має стійкі автомобільні зв'язки з державами Центральної та Західної Європи, а також з країнами СНД, розвиток контейнерних перевезень має стратегічний характер [1]. Найбільшого ефекту на ринку транспортних послуг можна досягти завдяки організації контейнерних перевезень у мережі міжнародних транспортних коридорів.

У наш час виконується ряд досліджень щодо підвищення ефективності вантажних перевезень взагалі, та контейнерних перевезень зокрема. Питання теорії та практики розвитку систем транспортних

перевезень розглядалися в працях відомих зарубіжних науковців: Кейнса Дж.М., Ліндєрта П.Х., Уайтхеда Дж., Гехтбарга А. Питанням ефективності і функціонування транспортних систем приділяли увагу такі українські і російські вчені і фахівці, як Воркут А.І., Воркут Т.А., Бурмистров М.М., Винников В.В., Кальченко А. Г., Лівшиць В.Н., Міхин А.А., Нємчиков В.С., Примачов Н.Т., Раховецький А.Н., Румянцев А.П., Боровський В.М., Шарай С.М. та інші науковці.

Аналіз проблем розвитку системи мультимодальних перевезень показав відсутність теоретичних основ побудови моделі організації мультимодальних вантажних перевезень, що затримує включення України у систему міжнародних вантажних перевезень [2].

Станом на сьогодні спостерігається [1]: 1. Технічне і моральне старіння існуючих вантажно-розвантажувальних механізмів, які вже неможливо замінити на такі самі. 2. Збільшення переліку операцій: митні та ліцензійні операції, формування та переробка контейнерних поїздів, переробка 40-футових контейнерів. 3. Переключення значної частки контейнеропотоку, особливо у міждержавному сполученні, на перевезення автотранспортом.

Для техніко-технологічного удосконалення роботи контейнерних терміналів необхідно використовувати такі рішення, які забезпечать максимальний економічний ефект при мінімальних експлуатаційних витратах. У цьому аспекті доцільно спиратися на інтелектуальні методи реалізації технології роботи контейнерних терміналів на основі передових досягнень.

Розглянемо деякі інноваційні технологічні рішення і новітні пристрої, які можуть бути застосовані на українських терміналах для вдосконалення їх роботи [1]. З метою оптимізації роботи приймачів і товарних касирів контейнерних терміналів пропонується використовувати автоматизовану систему управління контейнерним терміналом CTMS (ConsIDTransportManagementSystem).

CTMS забезпечує управління роботою перевантажувальної техніки, транспорту і персоналу, а також контроль переміщення контейнерів, оперативне планування завдань персоналу з урахуванням поточної обстановки.

Усі операції під управлінням автоматизованої системи управління контейнерним терміналом виконуються з використанням мобільних терміналів збору даних (МТСД). Результат виконання будь-якої операції заноситься в CTMS і ТСД. При цьому на контейнерному терміналі повинна бути розгорнута радіомережа (WiFi) або на контейнерному терміналі може бути задіяна RFID технологія (метод автоматичної ідентифікації об'єктів, в

якому за допомогою радіосигналів зчитуються або записуються дані, що зберігаються в так званих транспондерах, або RFID-мітках) для ідентифікації контейнерів при виконанні операцій з ними. Однак у другому випадку кожен контейнер при прийомі повинен бути забезпечений радіоміткою.

Рішення CTMS підтримує такі основні функції: 1. Ведення довідників системи: довідника контейнерів, довідника вантажів, довідника власників контейнерів, довідника контрагентів, довідника вантажної техніки. 2. Управління простором контейнерного майданчика. Зонування контейнерного майданчика. 3. Управління операціями з контейнерами: вивантаженням, вантаженням, доглядом, зважуванням, ремонтом. 4. Управління стратегіями переміщення контейнера на контейнерному терміналі. 5. Управління угрупованням контейнерів в штабелі за різними критеріями. 6. Управління роботою перевантажувальної техніки. 7. Управління обробкою транспорту: автомобільного і залізничного. 8. Формування виробничої звітності.

Крім того, CTMS підтримує ряд істотних додаткових функцій. Так, за погодженням із замовником, в рамках проекту автоматизації контейнерного терміналу, можуть бути також автоматизовані операції управління роботою автомобільного і залізничного транспорту на території контейнерного терміналу.

Запропонована технологія скорочує час на знаходження контейнера та його обробку. Допомогає товарному касиру швидко дізнатися найменування вантажу, одержувача, операції які відбувалися з даним контейнером та ін.

Подальші дослідження повинні враховувати також структурні зміни контейнеропотоків, зміни технологічних нормативів роботи нових вантажно-розвантажувальних машин і механізмів, ефекти від застосування електронно-обчислювальної техніки при оформленні вантажних та перевізних документів, складання облікових та звітних форм з роботи контейнерного терміналу.

Список використаних джерел:

7. Лаврухін О. В., Немировський Б. М. Удосконалення технології роботи контейнерних терміналів на основі впровадження інтелектуальних передових технологій. «Транспортні системи та технології перевезень». Збірник наукових праць ДНУЗТ ім. акад. В. Лазаряна. Вип. 13. 2017 р. С. 46–51.

8. Прокудін Г.С., Чупайленко О.А., Дудник О.С., Прокудін О.Г., Омаров Д.М. Модель організації мультимодальних вантажних перевезень у міжнародному сполученні. Наук-тех. зб. «Вісник НТУ», Серія "Технічні науки". Випуск 1 (34). с.397-406.

ДОСЛІДЖЕННЯ ТИПІВ ВИКОРИСТОВУВАНИХ АРХІТЕКТУР НЕЙРОННИХ МЕРЕЖ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ ЗАДАЧ КЛАСИФІКАЦІЇ ТА РОЗПІЗНАВАННЯ ОБРАЗІВ

Вакуц М. С., Яковенко В. О.

Нейронні мережі – один з напрямків в розробці систем штучного інтелекту. Ідея полягає в тому, щоб максимально близько змоделювати роботу людської нервової системи - а саме, її здатності до навчання і виправлення помилок. У цьому полягає головна особливість нейронної мережі - вона здатна самостійно навчатися і діяти на підставі попереднього досвіду, з кожним разом роблячи все менше помилок.

Нейронна мережа імітує не тільки діяльність, а й структуру нервової системи людини. Така мережа складається з великого числа окремих обчислювальних елементів («нейронів»). У більшості випадків кожен «нейрон» відноситься до певного прошарку мережі. Вхідні дані послідовно проходять обробку на всіх шарах мережі. Параметри кожного «нейрона» можуть змінюватися в залежності від результатів, отриманих на попередніх наборах вхідних даних, змінюючи таким чином і порядок роботи всієї системи.

Предметною областю даної роботи є вивчення та порівняння типів архітектур які використовуються при побудові нейронних мереж для вирішення задач класифікації та розпізнавання образів.

Формальні постановки задач, які необхідно буде вирішувати нейронним мережам, описані так.

Завдання розпізнавання образів – це віднесення вихідних даних до певного класу за допомогою виділення істотних ознак, що характеризують ці дані, із загальної маси несуттєвих даних.

При постановці завдань розпізнавання намагаються користуватися математичною мовою, прагнучі – на відміну від теорії штучних нейронних мереж, де основою є отримання результату шляхом експерименту, - замінити експеримент логічними міркуваннями і математичними доказами.

Найбільш часто в задачах розпізнавання образів розглядаються монохромні зображення, що дає можливість розглядати зображення як функцію на площині. Якщо розглянути точкове безліч на площині T , де функція $f(x, y)$ висловлює в кожній точці зображення його характеристику – яскравість, прозорість, оптичну щільність, то така функція є формальна запис зображення.

Множина всіх можливих функцій $f(x, y)$ на площині T є модель безлічі всіх зображень X . Вводячи поняття подібності між образами можна поставити задачу розпізнавання. Конкретний вид такої постановки сильно

залежить від наступних етапів при розпізнаванні відповідно до тих чи інших підходом.

Проблема розпізнавання образу набула великого значення в умовах інформаційних перевантажень, коли людина не справляється з лінійно-послідовним розумінням надходять до нього повідомлень, в результаті чого його мозок перемикається на режим одночасності сприйняття і мислення, якому властиво таке розпізнавання.

Завдання класифікації – завдання, в якій є безліч об'єктів (ситуацій), розділених деяким чином на класи. Визначити кінцеву безліч об'єктів, для яких відомо, до яких класів вони належать. Ця безліч називається вибіркою. Класова приналежність інших об'єктів невідома. Потрібно побудувати алгоритм, здатний класифікувати довільний об'єкт з початкової множини.

Класифікувати об'єкт – значить, вказати номер (або найменування) класу, до якого належить даний об'єкт.

Класифікація об'єкта – номер або найменування класу, що видається алгоритмом класифікації в результаті його застосування до даного конкретного об'єкту.

У математичній статистиці завдання класифікації називаються також завданнями дискримінантного аналізу. У машинному навчанні завдання класифікації вирішується, зокрема, за допомогою методів штучних нейронних мереж при постановці експерименту у вигляді навчання з учителем.

В результаті виконання роботи:

1. Були проаналізовані можливі архітектури побудови нейронних мереж для вирішення задач класифікації та розпізнавання образів.

2. Були виокремлені найбільш ефективні типи архітектури побудови даних нейронних мереж

У процесі дослідження були отриманні данні які допоможуть найбільш ефективно будувати та використовувати нейронні мережі для вирішення поставлених задач.

Список використаних джерел:

1. Сігеру Омата, Марзукі Халід, Рубі Юсоф. Нейроуправління і його додатки – Neuro-Control and its Applications. Друге вид. М. : ІПРЖР, 2000. – 272 с.

2. Тадеусевич Ришард, Боровик Барбара, Гончаж Томаш, Леппер Бартош. Елементарне введення в технологію нейронних мереж з прикладами програм / Переклад І. Д. Рудинського. – М. : Гаряча лінія – Телеком, 2011. – 408 с.

РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ АНАЛІЗУ ВЕБ-КОНТЕНТУ З МЕТОЮ ЗАПОБІГАННЯ ЙОГО НЕГАТИВНОГО ВПЛИВУ НА ДІТЕЙ

Горовий А. К.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Ульяновська Ю. В.)

В даній роботі, була розроблена інформаційна система, яка аналізує та збирає дані перегляду веб-сторінок за допомогою плагіну, що може бути швидко встановлений у веб-браузер користувача напряму з його маркету.

Актуальність роботи обумовлена тим, що серед основних каналів поширення інформації, Інтернет – є найбільш широкоживаним. Але крім корисної інформації, за його допомогою поширюються ресурси небажаної спрямованості, особливо у вигляді зображень та відео. Тому є доречним, створення засобу, що допоможе запобігти його негативному впливу на психічне здоров'я дітей.

Метою створення веб-застосунку є створення такої системи, що дозволить швидко опрацювати дані перегляду веб-сторінок, виводити їх користувачу у найбільш зручному форматі (графіки, діаграми, добре структуровані звіти), щоб він мав можливість зробити висновки стосовно того, які сайти мають шкідливий контент, щоб у подальшому обмежити доступ до нього.

Проаналізувавши рейтинг веб-браузерів, можна дійти висновку, що більша частина користувачів Інтернету на даний момент використовує GoogleChrome.

Що таке Chrome Extension? Це програма, яка модифікує і доповнює функціональність браузера Google Chrome. Для створення повноцінного розширення необхідні знання HTML, CSS та JavaScript. Після написання програмного коду, файли упаковуються в спеціальний файл з розширенням .crx, який собою являє zip-архів. У такому вигляді користувач зможе встановити розширення. За рахунок того що цей пакет містить всі необхідні файли, веб-плагін розширення не залежить від ресурсів з інтернету і здатний коректно працювати навіть в оффлайн режимі.

Розроблений веб-плагін має наступну структуру (рис. 1).

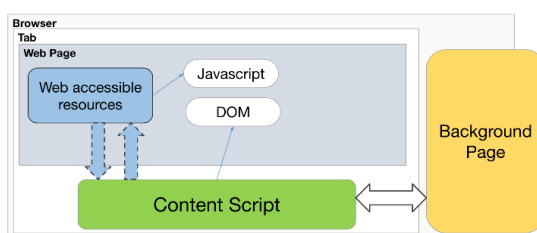

Рис. 1. Архітектура веб-плагіну

Фонова сторінка (англ. background page) – прихована сторінка, яка містить основну логіку розширення. Одною з головних її особливостей є те, що вона починає працювати, одразу після старту браузера і знаходиться в оперативній пам'яті як фоновий процес впродовж усієї сесії.

Контент скрипти (англ. contentscripts) – це файли, які містять JavaScript код, який виконується не в окремому фоновому процесі (на відміну від в бекграунд скриптів), а у контексті веб-сторінки. Одним з їх архітектурних обмежень є те, що вони ізольовані та не мають прямий доступ до функцій та змінних, що були створені на фоновій сторінці та веб-сторінці, яку переглядає користувач. Повноцінний доступ є тільки до DOM-моделі документа, яку можна змінювати, в тому числі підключати додаткові скрипти, але тільки ті, що було вказано у секції WebAccessibleResources маніфесту – головного файлу розширення, в якому зазначаються усі налаштування безпеки та багато іншого.

Для взаємодії контент скриптів з фоновією сторінкою, було введено концепцію передачі повідомлень (англ. messagepassing) у ChromeJavaScriptAPI. Фонова сторінка може підписуватися на повідомлення, які прийшли з контент скриптів і навпаки – давати відповідь в тому ж каналі.

Розроблений веб-плагін, за допомогою контент скриптів, аналізує DOM-модель веб-сторінок на вміст заздалегідь визначених ключових фраз, зображень та відео, що можуть нести певний негативний вплив на дітей, та за допомогою IndexedDB зберігає оброблену інформацію.

IndexedDB – це спосіб постійного зберігання даних усередині клієнтського браузера, іншими словами це NOSQL сховище на стороні клієнта. Що дозволяє створювати веб-додатки з багатими можливостями доступу до даних незалежно від наявності мережі, додатки можуть працювати як онлайн, так і оффлайн. Щодо безпеки, IndexedDB використовує принцип same-origin, який означає, що створене сховище зв'язане з сайтом, який його створив (як правило, це домен сайту чи його піддомен), тобто інші веб-сторінки не мають до нього доступу.

За допомогою веб-додатка, можна переглянути статистику перегляду веб-сторінок за певний період у двох режимах (рис. 2). Перший – похвилинний графік, який відображує кількість шкідливого контенту, який було виявлено під час перегляду сторінок. Другий – кругова діаграма, що зображую загальний час перебування користувачем на сайті зі шкідливим контентом. Також наявна можливість експорту у PDF та XLS.

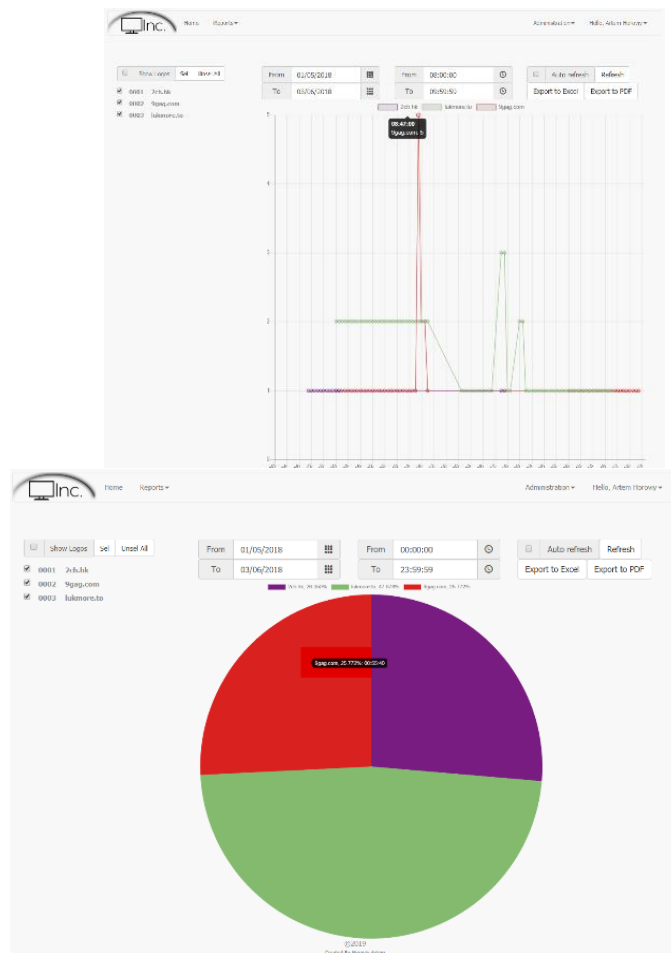

Рис. 2. Похвилинний графік та кругова діаграма зі статистикою перегляду веб-сторінок

РОЗРОБКА 3D-ПРОЕКТУ «ВІРТУАЛЬНА МИТНИЦЯ» НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЙ UNREALENGINE

Кротивна Ю. Е.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Ульяновська Ю. В.)

Основна мета при розробці проекту віртуальної митниці полягає у створенні доступної навчальної платформи, яка дозволить студентам зануритися в атмосферу митниці, відчути на собі роль інспектора, а також вивчити послідовність необхідних процесів при огляді вантажу на кордоні. Крім реалістичного оточення користувачу надана можливість навчання в ігровому процесі, за правильність послідовності проходження рівня і уважного огляду гравець набирає бали. Загальний рахунок і відсоток правильних дій буде доступним по закінченню гри. У системі передбачена інструкція з інформацією про процеси проходження митного контролю.

Користувачеві доступні на вибір кілька режимів: повний огляд і 20%-вий (рис.1). Під огляд і перевірку декларації винесено окремий пункт меню. Дана функціональність доступна з обох режимів. Також необхідно

провести візуальний огляд машини на наявність підозрілих елементів, звірити номери з декларацією, зробити знімок машини. Додатково слід оглянути пломбу на пошкодження, звірити її номер з номером, вказаним в декларації, зробити фото, оглянути вантаж, товар і маркування, перерахувати. Для просунутого режиму доступний металошукач.

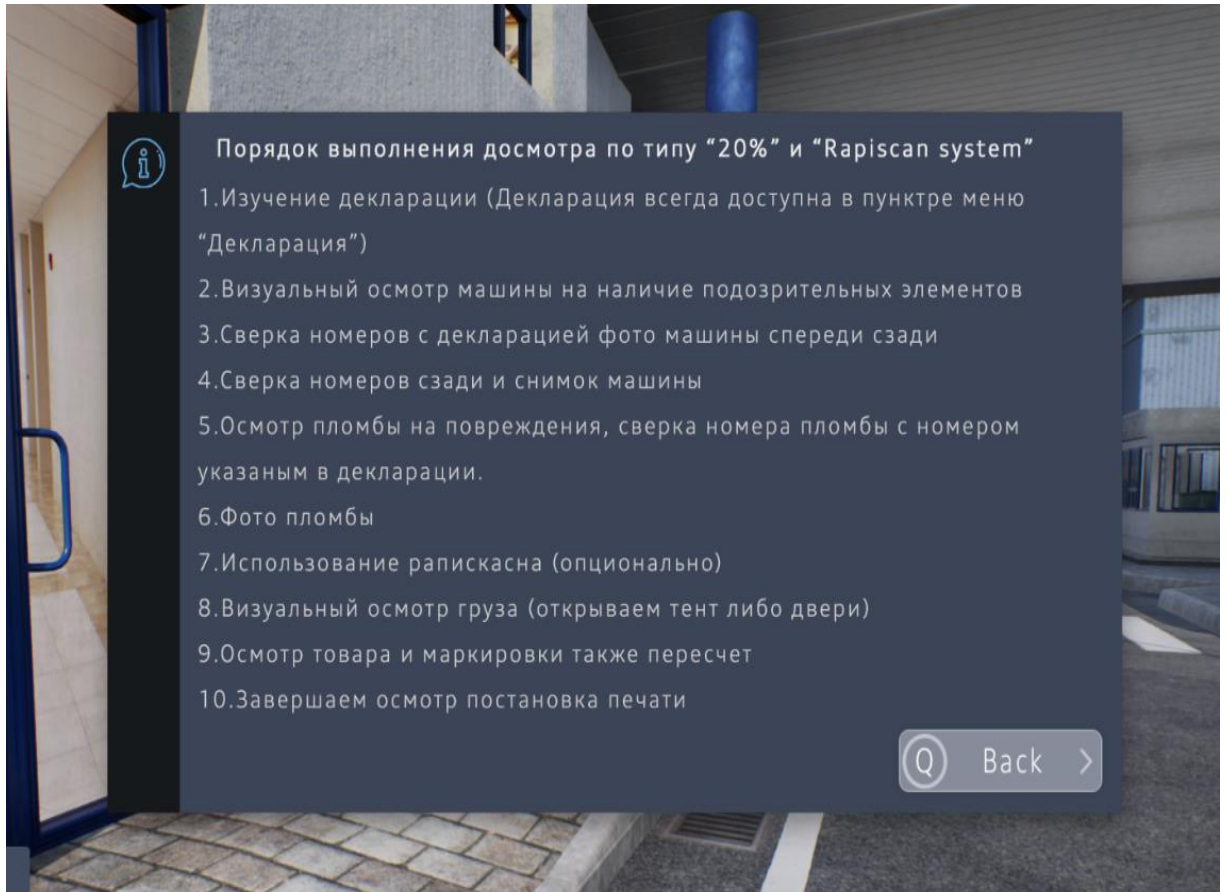

Рис.1. Інструкція проходження гри

Розробка віртуальних 3D-проектів базується на використанні технологій ігрових рушіїв таких як Unreal Engine. Unreal Engine - це повноцінна система сценаріїв ігрових процесів, що дозволяє створювати ігри для більшості операційних систем, консолей і мобільних платформ. Вона має відкритий код, дозволяє створювати просунуту графіку, має систему скриптів, які створюються без використання мов програмування. За рахунок використання рушія Unreal Engine можна створювати і фотореалістичну графіку при архітектурній візуалізації. Під час розробки проекту для написання логіки використовувалось візуальне програмування, застосовуючи Blueprints. Blueprints - це скриптова система в Unreal Engine 4, яка представляє собою візуальний інтерфейс для створення елементів геймплея.

INSTAGRAMЯК МЕДІА-ІНСТРУМЕНТ (НА ПРИКЛАДІ CUSTOMSTV)

Анастасія Щербаченко

(Науковий керівник – к.н. із соц.ком. Ятчук О. М.)

Інтернет за своєю суттю є полікультурним середовищем, яке забезпечує реалізацію найрізноманітніших потреб і вимог особистості. Дослідження інтеграції та трансформації студентських прес-центрів в умовах конвергентності з використанням можливостей соцмереж є досить малодослідженими, особливо, коли на перше місце виходить регіональний аспект таких видань.

Customs TV – це молоде студентське телебачення. Восени 2015, за ініціативою Студентського парламенту Університету митної справи та фінансів вирішив провести конкурс для створення власного прес-центру, що потім було перетворено в окремий відео канал у мережі Інтернет – Customs TV. Відштовхуючись від «традиційної моделі» побудови прес служби в університеті, організатори CustomsTV почали шукати свій власний стиль.

Спочатку CustomsTV був створений для YouTube, але Instagram розширив можливості. Спілкування між користувачами - без обмежень. В YouTube також є можливість спілкуватися, але основна мета відеохостингу - в найближчому майбутньому замінити традиційне телебачення.

В даний час суб'єкт мережевої комунікації має можливість активно брати участь в інформаційному обміні, впливати на хід обговорень і формування остаточних висновків. В цьому є певні переваги:

- Динамічність з необмежним каналом комунікації;
- Інтерактивність створює свою унікальну інфосереду;
- соціалізація, як елемент загальної вибору.

Проаналізувавши акаунт студентського ЗМІ УМСФ CustomsTV, виділено п'ять напрямків, які використовували автори задля створення привабливого комунікативного середовища:

- привабливий контент (розважальний характер, тривалість до 5 хвилин, яскравий монтаж та зйомка, у кадрі однолітки);
- брендування (позиціонування);
- хештеги;
- додаткові можливості інструментарію мережі;
- інтерактивність

Формування контенту відбувається у розважальному жанрі, бо увага студентів потребує якогось екшену. Нові підписними звертають увагу на інформацію в профілі. CustomsTV використовує ці можливості для додаткового позиціонування себе для власної аудиторії. Алгоритм Instagram

оновився, і «кладовища хештегів» під постами втратили сенс. Однак користувачі як і раніше шукають тематичний контент за хештегом. В акаунті CustomsTV використані як спеціальні («#УМСФ», «#UTDF», «#customstv», «#закадриУТДФ», «#шукаємоавтора»), так і загальні: «#dneprcity», «#dneprlife», «#декабрь2018».

Використання додаткових можливостей (наприклад IGTV). По-перше, він створений для того, як користувачі насправді використовують свій телефон, тому відео повноекране і вертикальне. Крім того, на відміну від Instagram, відео не обмежується однією хвилиною. Замість цього кожне відео може тривати до години. Це дає змогу підписникам переглядати повністю.

Найбільше коментують – відеозвіти (коментарі наповнені компліментами), а також тематичні пости чи пости-обговорення. Як відомо, більшість студентів паралельно з навчанням працюють, отож найбільша кількість переглядів у вільний від роботи та навчання час, тобто ввечері.

Таким чином, проаналізувавши контент CustomsTV у мережі Instagram, ми бачимо, тривалу тенденцію по зростанню кількості дописувачів, що підтверджує ефективність у просуванні та організації комунікації з аудиторією. Відхід від «традиційної моделі» прес-служб університету та використання сучасних технологій дозволило зробити привабливе середовище «друзів», ще завжди є час для інформування через розважальний контент.

Список використаних джерел:

1. Калмыков А.А. Интернет-журналистика: Учеб. пособие для студентов вузов, обучающихся по специальности 021400 «Журналистика» / А.А. Калмыков, Л.А. Коханова. – М.: ЮНИТИДАНА, 2005. – 383с. – (серия «Медиаобразование»)
2. Мінченко О. 7,3 млн українців користуються Instagram / [Електронний ресурс] / Мінченко О. // Watcher. – 2018. – 23 січня. – URL : <http://watcher.com.ua/2018/01/23/7-3-mln-ukrayintsiv-korystuyutsya-instagram/>
3. By Katerina Eva Matsa and Elisa Shearer. News Use Across Social Media Platforms 2018 / [Електронний ресурс] / By Katerina Eva Matsa and Elisa Shearer. // Pew Research Center. – 2018. – September 10. – URL: <http://www.journalism.org/2018/09/10/news-use-across-social-media-platforms-2018/>
4. Kostya Smal. Якісоціальні мережі популярні в світі / [Електронний ресурс] / Kostya Smal. // Marketer. – 2018. – 27 липня. – URL : <https://marketer.ua/ua/top-social-media-2018/>
5. Посилання на офіційну сторінку CustomsTV в Instagram: https://www.instagram.com/customs_tv/?hl=ru

МЕТОДИ ЛІКВІДАЦІЇ ЗАТОРІВ У ВЕЛИКИХ МІСТАХ

Глівінський Д. О., Окань Д. В.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

За останні десятиріччя, по світу пройшов зріст рівня автомобілізації. Це призвело до того, що сьогодні транспорт – базовий компонент життя в будь-якій розвиненій країні. У той же час, надмірне використання автомобілів, поряд з неадекватно спроектованими і погано керованими вулично-дорожніми мережами і паркувальними потужностями, призвело до заторів і неефективності транспортної системи в цілому. Тобто, існує гостро виражений конфлікт між «містом» та автомобілем. Окремі райони просто не в змозі витримати наплив великої кількості транспортних засобів. Всі ці фактори викликають серйозні негативні наслідки - як фізичні, так і соціальні. Методи вирішення даної проблеми можна поділити на два типи: заохочуючі та обмежуючі.

Заохочувальні методи

1) Розвиток привабливого для користувачів громадського транспорту в напрямку комфортабельності, надійності, місткості.

2) Якщо подивитися місця найбільшого скупчення автомобільних пробок, то крім місць перетину районних доріг з магістралями основні центри скупчення заторів це райони торговельних та бізнес-центрів, а також житлові висотки. Для вирішення проблеми дорожніх пробок потрібно дуже акуратно підходити до питання забудови. Тільки грамотна містобудівна політика і розосередження центрів скупчення автомобілів дозволять знизити транспортне навантаження в проблемних місцях

3) Швидка ліквідація наслідків ДТП. З одного боку, водії повинні розуміти, що при першій-ліпшій можливості потрібно прибрати автомобілі з проїжджої частини. Йдеться про аварії. Якщо це зробити неможливо (аварія серйозна, є постраждалі), то тут вже завдання міських служб оперативно зреагувати і не допустити затору. Пропонуємо організувати спеціальну службу, яка буде допоміжною, до основних та прискорить ліквідацію наслідків ДТП.

4) Щоб великі міста позбавились заторів, потрібно створювати потужні центри з управління та моніторингу дорожнього руху. Даний центр управління може керувати всіма вище переказаними способами.

Подібні центри повинні постійно моніторити і аналізувати дорожню ситуацію в режимі онлайн. При необхідності втручатися в роботу тих же світлофорів, щоб ефективніше розподіляти потоки автомобілів по всьому місту. Виконувати статистичний аналіз і на основі цього планувати подальшу роботу системи розгалуження транспорту.

Обмежуючі методи

1) Будівництво у великих мегаполісах багаторівневої дорожньої мережі. На нижніх рівнях - районні дороги, на середніх - міжрайонні, на самих верхніх – платні магістралі, через які можна проїхати все місто без єдиної зупинки. Цей спосіб найбільш витратний, і більшість міст його не можуть потягнути фінансово. Але у майбутньому, магістральні дороги можуть приносити прибуток у міський бюджет.

2) Розвиток перехоплюючих паркувальних місць. Якщо у автовласника буде можливість залишити автомобіль на такій платній парковці і пересісти на громадський транспорт, бажаючих їхати на машині - наприклад, в перевантажений центр - стане в рази менше. Але для таких парковок необхідні:

- вільні ділянки біля центральних районів з пропускними системами;
- достатній рівень розвитку громадського транспорту;
- ціна паркування(в яку входить ціна громадського транспорту) нижча за ціну проїзду у центральні райони міста.

Подібні ділянки на сьогоднішній час віддають під будівництво житлових будинків або торгових центрів, створюючи тим самим ще більше навантаження на дорожній рух.

Список використаних джерел:

1. Вучік Р. В. Транспорт в городах, удобных для жизни / Р. Вучік Вукан. – Москва, 2012. – 413 с.

2. 8 способів перемогти пробки [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.zr.ru/content/articles/907199-8-sposobov-pobedit-dorozhnye-z/>

БЕЗПІЛОТНИЙ ЛІТАЛЬНИЙ АПАРАТ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЛОГІСТИКИ

Мачула Д. А., Возненко А. О.,

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

Актуальність теми: у світі спостерігається тенденція безперервного прогресу досліджень та інновацій в різних галузях, і сфера логістики не є винятком. Використання в логістиці сучасних передових технологій, а саме безпілотних літальних апаратів, забезпечить високу швидкість виконання необхідних операцій та скорочення фінансових і трудових витрат, що послужить вирішальним фактором підвищення конкурентоспроможності компаній та збільшення прибутку.

Безпілотний літальний апарат (БПЛА), або дрон – це пристрій для безпілотної форми доставки товарів, який керується дистанційно або автономно, використовуючи програмні маршрути польоту, влаштовані в його систему. Дрон може літати на відстані до 200 км в залежності від

моделі, здійснювати доставку до важкодоступних місць, йому не стануть на заваді автомобільні затори, до того ж це вельми екологічний вид транспорту, якому не потрібен обслуговуючий персонал [1]. Перевагами БПЛА є: доставка товарів як в міста, так і в райони з нерозвиненою транспортною інфраструктурою, найчастіше в сільську місцевість, де відсутнє якісне дорожнє сполучення; дешевизна в експлуатації; висока швидкість (до 160 км/год). Недоліками безпілотників є: залежність від погодних умов; обмежена вага, що перевозиться; низька автономність роботи; небезпека повітряного руху.

Безпілотні літальні апарати використовуються в різних сферах логістики: військовій та цивільній. У військовій справі дрони використовуються для розвідки, доставки боєприпасів та спорядження у складних умовах. У цивільній сфері БПЛА застосовуються для швидкої доставки ліків, вакцини, медичних зразків та крові з/до віддалених/важкодоступних регіонів. Також широкого розвитку зазнали БПЛА для доставки пошти та товарів з інтернет-магазинів, що сприяють зниженню вартості та часу доставки, порівняно з іншими видами транспорту.

Українська компанія «Нова Пошта» також рухається в цьому напрямі. Один із власників компанії стверджує, що існує ймовірність того, що в структурі «Нової Пошти» з'явиться інжинірингова компанія, яка буде займатися питанням швидкої доставки товарів між містами за допомогою безпілотників [2].

На сьогоднішній день безпілотні літальні апарати не є повноцінною заміною інших видів транспорту і знаходяться на стадії розвитку, але вже активно використовуються у державній сфері, а також великими корпораціями та компаніями, які використовуються не тільки для виконання особливо важливих завдань, але й у повсякденній діяльності, що дає можливість отримувати великий прибуток. Графічним зображенням даних тенденцій є рис. 1.

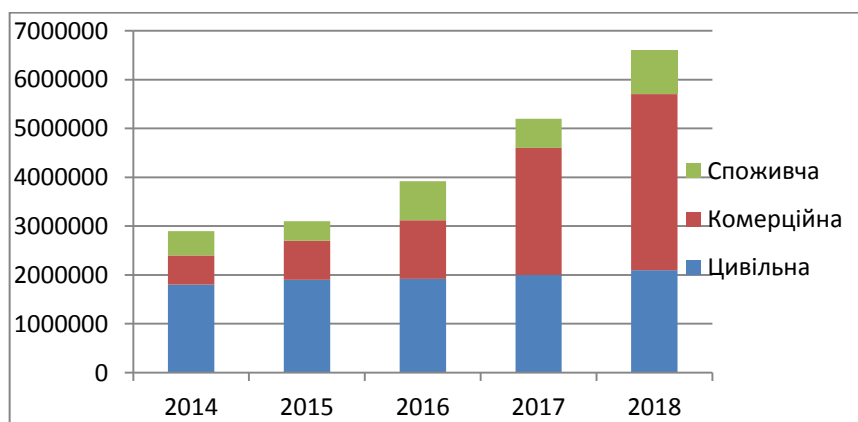

Рис. 1. Прибуток від використання дронів

Цікавим прикладом швидкого розвитку та використання БПЛА є повітряна доставка товарів однією з найбільших в світі роздрібних мереж Walmart. Представник ретейлера Walmart Ден Топорек запропонував 2 нововведення: "Доставляти товари з супермаркетів до машин покупців на парковці, а також запускати БПЛА з баз в кузовах вантажівок, що розвозять покупки по районах, для доставки безпосередньо до будинку замовника чи в узгоджене з ним місце. Це відкриває унікальні можливості для обслуговування клієнтів з використанням БПЛА " [3].

Отже, сьогодні спостерігається тенденція поступової серйозної зміни в індустрії логістики. Як зростаюча автоматизація, так і поява нових методів доставки призводять до скорочення витрат підприємств. Логістичною інновацією, яка зараз найбільш прогресивно розвивається, є, безумовно, використання безпілотних літальних апаратів. Їх використання приводить до появи багатьох нових можливостей для компанії та створює значний потенціал економії витрат. Безумовно, інноваційні концепції мають бути обов'язково опрацьовані на практиці, аби забезпечити згодом успішну інтеграцію впроваджуваної новації в наявні робочі процеси.

Список використаних джерел:

1. Кузик К. Перспективи використання дронів для оптимізації логістичного процесу. *International Scientific Journal*. 2015. С. 3.
2. Слідами Amazon: «Новапошта» тестує доставку дронами. URL: <http://vkurse.ua/ua/business/novayapochta-testiruetdostavku-dronami.html>.
3. Макаров О. Экономика дронов: зачем ретейл делает ставку на аэрокурьеров [Електронний ресурс] / О. Макаров. – 2015. – Режим доступу : https://www.rbc.ru/technology_and_media/02/11/2015/5637265e9a7947c29861654

ПРОТИДІЯ ІНФОРМАЦІЙНОМУ ВПЛИВУ ЗМК ЯК ЗАПОРУКА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ МАСОВОЇ АУДИТОРІЇ

Положай М. В

(Науковий керівник – к.н. із соц. ком. Ятчук О. М.)

В умовах сучасних глобальних та регіональних інформаційних протистоянь, захист національного інформаційного простору та протидія інформаційному впливу стає важливим чинником у формуванні сучасного медіапростору. Одним з напрямів такої роботи слід враховувати розвиток медіакритики у суспільстві. Медіакритика – це сегмент журналістики, що аналізує та оцінює медійний продукт. Її предметом може бути і форма, і зміст медійного продукту, а також тенденції та обставини його виробництва, їхнє значення, вплив на суспільство, взаємодія з ним тощо. Іншими словами це журналістська діяльність, спрямована на опис, моніторинг, аналіз та оцінку медіа.

Критерії медіа-критики також є рухомими, не сформованими, а сучасна наукова ситуація пропонує різні підходи до аналізу медіа-текстів. Ґрунтуючись на основоположних принципах критичної діяльності, сформульованих Б. Потятиником, – плюралізм та релятивізм, можна визначити основні методи аналізу медіа-матеріалів [1]. О. Федоров називає 15 основних методів: автобіографічний (особистісний) аналіз (Autobiographical Analysis); аналіз стереотипів (Stereotypes Analysis); аналіз культурної міфології (Cultural Mythology Analysis); аналіз персонажів (Character Analysis); герменевтичний аналіз культурного контексту (Hermeneutic Analysis of Cultural Context); ідентифікаційний аналіз (Identification Analysis); ідеологічний і філософський аналіз (Ideological and Philosophical Analysis); іконографічний аналіз (Iconographic Analysis); контент-аналіз (Content Analysis); культиваційний аналіз (Cultivation Analysis); семіотичний аналіз (Semiological Analysis); структурний аналіз (Structural Analysis); сюжетний/наративний аналіз (Narrative Analysis); естетичний аналіз (Aesthetical Analysis); етичний аналіз (Ethical Analysis) [2]. Ці методи стосуються критичного аналізу мас-медійних та арт-дискурсів.

Цей набір може бути продовжений такими типами методів:

- дискурс-аналіз (здійснює виявлення соціального компонента практик масмедіа)

- історія,

- крос-культурний досвід сучасних культур);

- моніторинг медіа-контенту (визначення актуальних подій, проблематики та ін.);

- теорія поля і просторовий аналіз (розгляд масмедіа як моделі взаємодії різних типів соціального простору, що виявляє превалювання певних їх типів, наприклад, економічного або політичного, замкненість простору (постановочність);

- порівняльний аналіз (дозволяє порівнювати інформаційну політику редакцій та ін.). У літературній критиці дозволяє порівнювати різні мистецькі явища в одній літературі або різних національних.

Іншою запорукою інформаційної безпеки є фактчекінг – сучасний інструмент розслідувань, який має унікальний концепт і технічні особливості, націлений саме на викриття популізму, маніпуляцій, недостовірних фактів у риторичі спікерів різного рівня, публікаціях ЗМІ .

В Україні на поточний момент концепція фактчек представлена трьома ресурсами:

- Stopfake.org – основна діяльність направлена на боротьбу з антиукраїнської пропагандою, заявами і фактами, спрямованими на дискредитацію України;

•VoxCheck – заснований і працює на базі незалежної аналітичної платформи VoxUkraine і систематично перевіряє заяви топових політиків;

•FactCheck – аналітична платформа, фахівці якої, крім того, що аналізують заяви українських політиків та можновладців за класичною методикою фактчек, розробляють нові підходи і формати фактчеку, здійснюють наукову-дослідну діяльність у цьому напрямку, просують фактчек у регіони країни шляхом проведення тренінгів. [3]

Постійний розвиток інтернет-технологій, в контексті вирішення найважливіших комунікаційних потреб, вимагає критично споживати інформацію. Трендом журналістики є створенні нових знань за формулою «інформація на базі інформації» - аналітичне дослідження, що пояснює факти у вигляді інформаційно-аналітичних продуктів [4].

Редакція AIN.UA (онлайн-видання про інтернет-бізнес) виклала на своєму сайті мапу українських регіональних інтернет-ЗМІ, яким можна довіряти [5], а також звернулася до читачів із проханням повідомляти, якщо якийсь ресурс було помічено в тиражуванні неправдивої інформації, залишати в коментарях посилання на регіональні електронні джерела, які заслуговують на увагу. У березні 2014 р. було створено сайт Stopfake.org, метою якого є перевірка й спростування спотвореної інформації та пропаганди про те, що відбувається в Україні. Їхня діяльність спрямована на збереження України як самостійної та незалежної держави [6].

Відчутний внесок у наповнення вітчизняного інформаційного простору достовірною суспільно значущою інформацією здатні зробити бібліотечні інформаційно-аналітичні служби, такі як Служба інформаційно-аналітичного забезпечення органів державної влади (СІАЗ), Національна юридична бібліотека (НЮБ) Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.

Таким чином, ми бачимо, що протидія інформаційному впливу має певний інструментарій, зорієнтований не тільки на професійне суспільство (журналістів та фахівців з медіакommunікацій), але поширене серед пересічних громадян. За допомогою медіакритики, фактчекінгу та інформаційно-аналітичних продуктів можна легко запобігти впливу інформаційних ЗМК.

Список використаних джерел:

1. Потятиник Б. Медіакритика в системі журналістської освіти України: Львів – Київ – транзит / Б. Потятиник // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. - 2017. - Вип. 42. – С.

2. Федоров А. Синтез медіакритики и медиаобразования в процессе обучения школьников и студентов в современной России. Пси-фактор. URL: <http://psyfactor.org/lib/fedorov38.htm>.

3. Гороховський О. М. Фактчек як тренд розслідувань: можливості та перспективи: практичний посібник / О. М. Гороховський. – Дніпро: ЛІРА, 2017. – С. 10.

4. Вітушко Н. Інформаційно-аналітичне дослідження на замовлення органів державної влади: особливості організації етапу підготовки інформаційної бази / Н. Вітушко // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України. – К., 2013. – Вип. 36. – С. 245–258.

5. Карта українських регіональних інтернет-СМІ, котрим можна доверять [Електронний ресурс] // AIN.UA – Режим доступу: <http://ain.ua/2014/03/11/515482>. – Загл. с екрана.

6. Stop Fake.org : веб-сайт. – Режим доступу: <http://www.stopfake.org>. – Назва з екрана.

ЗАХИСТ ДЕРЖАВАМИ СВОЇХ НАЦІОНАЛЬНИХ АВІАКОМПАНІЙ – ПРИКЛАДИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Малютіна С. Е.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

В Україні, на відміну від всього світового ринку, наразі склалися сприятливі умови для вирішення питання про підтримку національної авіагалузі.

Інші країни вибору між необхідністю та потрібністю не мають. Навпаки, більшість країн (у тому числі і Євросоюзу) слідкують за тим, щоб їх держави-конкуренти не давали своїм компаніям зайвих преференцій, застосовуючи антимонопольні механізми.

У вересні 2019 року три європейські компанії оголосили про неможливість обслуговувати свої авіарейси: французька Aigle Azur (друга по величині у Франції), словенська Adria Airways і найстарший британський туроператор Thomas Cook (у тому числі її Thomas Cook Airlines). Це відбулося через відсутність дотацій від держави для підтримки національних авіаперевізників.

За останнє десятиріччя така ситуація перетворилася на тенденцію через фінансову кризи в 2008 році, коли авіакомпанії увесь час перебувають у стані фінансової турбулентності. Так, в Україні про свої фінансові складності заявила МАУ. До того ж, конкуренція стала поширеною на весь світ, перетнувши межі внутрішніх ринків шляхом суперництва країн за створення на базі своїх аеропортів транспортних вузлів та удосконалення методів роботи класичних авіакомпаній під впливом low-cost компаній.

Цю боротьбу Україна поступово програє найближчим сусідам: Туреччині, Білорусі, Польщі та іншим. Міжнародний трафік зміщується з Києва в аеропорти Стамбула, Мінська, Варшави. Одні з причин: наявність фіскального навантаження (акциз на авіапаливо \$32 за 1 тону, ПДВ на внутрішні рейси, високі тарифи на аеронавігацію, збори) і необхідність

обльоту територій РФ, що збільшує вартість і довжину далекомагістральних рейсів.

Україна повинна взяти на озброєння досвід регулювання та захисту конкуренції на ринку авіаперевезень. Прикладами такої державної активності є:

1) Деретулювання та лібералізація ринку авіаперевезень. Деретулювання ринку авіаперевезень — зняття функціональних обмежень на діяльність національних авіакомпаній. Процес деретулювання розпочався у 1978 році із набуттям чинності Закону США «Про деретулюацію авіаперевезень». Це призвело до значного зростання конкуренції, зниження тарифів, розвитку низькобюджетних авіакомпаній, появи хабової моделі перевезень та нових форм співпраці авіакомпаній. Наступним етапом деретулювання став процес лібералізації ринку — поступове зняття обмежень доступу до міжнародних ринків (спільний авіаційний простір), посилення міжнародної конкуренції, консолідації авіаперевізників та створення дочірніх авіакомпаній.

Роль, яку відіграє лібералізація ринку авіаперевезень, не варто перебільшувати. По-перше, цей процес відбувся не в усіх країнах. По-друге, навіть у тих країнах, де спостерігається зменшення державного контролю, сфера авіаперевезень все одно залишається регульованою як на національному, так і на міжнародному рівнях. На міжнародному рівні транскордонні права щодо авіаперевезень залежать від двосторонніх угод про авіаперевезення (air transport agreement). Це впливає із Чиказької конвенції, яка регламентує польоти цивільних повітряних суден у міжнародному та національному повітряному просторах задля забезпечення їхньої ефективності і безпеки. На національному рівні більшість розглянутих країн мають загальне законодавство щодо конкуренції, яке застосовується до повітряного транспорту; і не мають спеціального конкурентного законодавства у сфері авіаперевезень (Албанія, Австрія, Бельгія, Грузія, Данія, Норвегія, Угорщина, Фінляндія).

2) Регулювання та захист конкуренції. Розвиток галузі авіаперевезень характеризується такими тенденціями, як: гібридизація бізнес-моделей після появи недорогих перевізників (low-cost), консолідація та утворення альянсів авіаперевізників, фінансові ризики та можливість втручання уряду.

Відповідно до висновків Організації економічного співробітництва та розвитку, конкуренція на ринку авіаперевезень пов'язана з ключовими бар'єрами: доступом до слотів для аеропортів (структурні бар'єри) та стратегіями авіакомпаній щодо лояльності та ціноутворення (стратегічні бар'єри).

Доступ до злітно-посадкових слотів у перевантажених аеропортах може стати ключовою перешкодою для конкуренції авіакомпаній. Експерти ОЕСР підкреслюють необхідність впровадження конкурентних правил управління надмірною завантаженістю та готовності урядів

запровадити ринкові механізми в системі розподілу слотів, щоб забезпечити більш ефективне використання цього дефіцитного ресурсу. Схеми лояльності авіакомпаній (frequent flyer programs) також є потенційними перешкодами для зміни авіаперевізника. Проте захист конкуренції від схем лояльності авіакомпаній є не поширеним явищем (через складність вимірювання їхнього впливу на конкуренцію).

Найбільш розповсюдженими стратегіями росту конкурентоздатності є: асоціативні форми організації управління у вигляді стратегічних союзів (альянсів) авіаперевізників, з якими пов'язують здатність авіаперевізників забезпечити єдиний рівень якісних послуг та створити широку мережу обслуговування по всьому світу; бюджетні авіакомпанії low-cost утримують свій сегмент ринку шляхом максимального скорочення затрат; міжнародні організації, такі як: Світова організація торгівлі (World Trade Organization); Організація економічного співробітництва та розвитку (Organisation for Economic Cooperation and Development); Конференція ООН з торгівлі та розвитку (UN Conference on Trade and Development); Міжнародна мережа з питань конкуренції (International Competition Network); Європейська мережа з питань конкуренції (European Competition Network); Міжнародна організація цивільної авіації (International Civil Aviation Organization); Міжнародна асоціація повітряного транспорту (International Air Transportation Association).

Список використаних джерел:

1. Матеріали інтернет-видання газети «Дело» (delo.ua)
2. Міжнародний досвід регулювання та захисту конкуренції на ринку авіаперевезень Інформаційна довідка, підготовлена Європейським інформаційно-дослідницьким центром (<http://euinfocenter.rada.gov.ua/>)

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПОСТАВОК ТОРГОВЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ

Ламінський М. М.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Халіпова Н. В.)

Організація постачання роздрібною торгівлі різноманітними товарами зарубіжних та вітчизняних виробників у широкому асортименті та в необхідній кількості є вирішальним фактором, від якого залежить якість задоволення потреб населення України. Товаропостачання роздрібною торговельною мережі – це забезпечення роздрібних торговельних підприємств товарами в обсягах та асортименті, які б відповідали попиту обслуговуваного населення, завдяки реалізації комплексу комерційних, організаційно-технологічних та юридичних операцій [1].

Правильна організація постачання роздрібною торговельною мережі має базуватися на певних умовах: спланованість, безперебійність, ритмічність, оперативність, технологічність, економічність.

Принципова схема товаропостачання роздрібного торговельного підприємства є багатоетапним процесом взаємодії зазначених суб'єктів, який включає різноманітні заходи із задоволення потреби роздрібної торговельної мережі в товарах споживчого призначення, що послідовно виконуються учасниками системи товаропостачання:

- Визначення потреби в товарах для окремого торгівельного об'єкта.
- Вибір постачальників товару.
- Визначення раціональних схем постачання.
- Укладення угод та договорів щодо закупівлі та постачання товарів.
- Визначення оптимальної частоти доставки і оптимальних обсягів партій завезення товарів.
- Подання необхідної заявки на завезення товарів.
- Організація комплектування партій товарів та їхньої доставки до торговельних об'єктів.
- Приймання товарів у магазинах та його документальне оформлення.

На визначення потреби у товарах для окремого торговельного об'єкту власники повинні врахувати тип і розміри магазину, обсяги їх товарообігу, специфіку асортименту товарів. При виборі постачальників товару та визначенні раціональних схем постачання необхідно врахувати їх географічне розташування та рівень транспортних витрат.

Для підвищення рівня задоволеності споживачів необхідно встановити тривалі партнерські взаємовідносини виробників і торговельної мережі, підтримувати поставки високоякісної продукції, відповідну документацію, оптимальні ціни та умови поставки, спільні маркетингові заходи. Високий рівень задоволеності споживачів, в свою чергу, буде сприяти підвищенню рівня лояльності до марки виробника і усієї торговельної мережі. Такі відносини між виробниками та ритейлерами стануть ключовим фактором фінансових успіхів для обох сторін такої угоди.

На сьогоднішній день організація процесів постачання товарів роздрібних торговельних підприємств має низку негативних тенденцій. Це пов'язано, по-перше, з переходом роздрібної торгівлі до позаоптового забезпечення товарами, по-друге, недостатнім обґрунтуванням рішень власників торговельного бізнесу в питаннях вибору джерела постачання товару і методів його здійснення, по-третє, ігнорування об'єктивних вимог і принципів організації постачання товару з урахуванням вимог підприємств роздрібної торгівлі як найближчої до споживачів ланки логістичного ланцюга.

Для подолання негативних тенденцій та досягнення доставки «в короткі терміни і з найменшими витратами», необхідно раціоналізувати тару, уніфікувати вантажні одиниці, оптимізувати рівень запасів і розмір замовлень, реалізувати ефективну систему складування, оптимізувати перевезення вантажів за допомогою їх маршрутизації, реалізованою за

допомогою ЕОМ, реалізувати ефективну систему обслуговування споживачі та регламентувати технологічні операції з матеріальними ресурсами.

Отже, для удосконалення процесу товаропостачання роздрібною торговельною мережі з постачальниками товарів повинні бути налагоджені господарські зв'язки, переважно прямі і довгострокові договірні взаємини, що дозволяють закуповувати товари безпосередньо у постачальників-виробників на стабільній довгостроковій основі. Також одним із шляхів підвищення ефективності товаропостачання є удосконалення логістичних операцій. У великих роздрібних торговельних мережах логістичним операціям приділяється значна увага. Проблемою на сучасному етапі розвитку торговельних мереж є відсутність досконалого механізму та висококласних спеціалістів з логістики. Для уникнення цілої низки проблем необхідно застосовувати найбільш прогресивні технології товаропостачання, суттєво підвищити відповідальність виробництва та оптових підприємств за своєчасну доставку товарів до магазину.

Список використаних джерел:

1. Ковальчук С.М., Інформаційна логістика та удосконалення процесів товаропостачання роздрібною торговельною мережі [Текст] / С. Ковальчук // LvivPolytechnicNationalUniversityInstitutionalRepository. – С. 422–429.
2. Організація торгівлі: Підручник; 2-ге вид., перероб. та доп. / за редакцією В. В. Апопії. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 616 с.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Прунь А. В.

(Науковий керівник – Каткова Т. І.)

Безпека – це стан, а не об'єктивний параметр або характеристика ситуації.

У сучасному світі проблема національної безпеки виділена в окрему галузь політичної науки і політичної діяльності, значення якої постійно зростає. Від рівня національної безпеки залежить саме існування і розвиток людини, суспільства, держави. Процеси глобалізації, посилення єдності світу з одночасним поглибленням його національної різноманітності, революція у військовій сфері призвели до зміни загроз і небезпек для людства, окремих націй і держав, вимагає нових підходів до глобальної, міжнародної та національної безпеки.

Існуючі техніки забезпечення безпеки, забезпечують тільки життя, а не безпосередньо безпеку суспільства.

Зрозуміло, охорона національної безпеки приносить окремі, локальні результати. Але сьогодні охорона безпеки більше не є радикальним підприємством. По-перше, техніки безпеки змішуються з охороною життя:

перегляд відеокамер, оглядів в аеропортах, метро та інших публічних місцях повинен зміцнювати впевненість кожної окремої людини в охорону його життя. Не більше того. По-друге, формування (психологічних) станів - істотно більш трудомістка робота, яка підміняється добре помітним театром безпеки, тобто охороною життя.

Будь-яка держава претендує на монополізацію технік безпеки.

Бажання будь-якого уряду в тому, щоб щастя громадян обмежувалося процвітанням системи управління. Іншими словами, громадяни повинні допомагати уряду, думаючи, що допомагають собі. Це і є в точності ситуація, створювана сучасними - витонченими і не дуже - техніками охорони національної безпеки. Крім того, відомо, що здатність держави виступати гарантом безпеки розглядається як базова умова суспільного договору. Пов'язуючи національну безпеку громадян з їх же свідомістю, держава спритно знімає з себе будь-які було зобов'язання з виконання суспільного договору. Ефективно використовуючи підміну національної безпеки збереженням життя. Держави одночасно і знімають з себе зобов'язання за суспільним договором, і розширюють свої повноваження, беручись захищати те, що їм не належить, – життя людини.

Недостатня ефективність діяльності техніки забезпечення національної безпеки.

Недостатнє технічне забезпечення необхідним сучасним обладнанням, програмним забезпеченням, а також фінансування в цілому унеможливорює повноцінне виконання своїх функцій у сфері ІТ. ІТ система, яка є морально застарілою і фізично зношене, генерує високий технологічний ризик подальшої неспроможності ефективно виконувати свої базові функції, щодо збору, обробки, зберігання та аналізу інформації. Більшість обладнання на сьогодні вже є морально застарілим, не підтримує роботу з актуальними версіями системного та аналітичного програмного забезпечення.

Статистичні данні, щодо неспроможності забезпечення захисту національної безпеки.

17–18 грудня 2016 року. Електроенергії не було протягом 1 години 15 хвилин. Вимкнено струм у північній частині Києва на правому березі та частині прилеглих районів Київської області.

6 грудня 2016 року хакерська атака на урядові сайти (Держказначейства України та ін.) і на внутрішні мережі держорганів призвела до масштабних затримок бюджетних виплат. Вже 7 грудня (досить оперативно, як для державних органів) Кабмін виділив 80 млн гривень для захисту від хакерів.

Російсько-Українська кібервійна з 2014 року. Перші атаки на інформаційні системи приватних підприємств та державні установи України фіксували іще під час масових протестів в 2013 році. Російсько-українська кібервійна стала першим конфліктом в кіберпросторі, коли була здійснена успішна атака на енергосистему з виведенням її з ладу. Мали місце атаки

проти інформаційної системи «Вибори» під час виборів Президента, численні атаки на відмову обслуговування, діфейси, кібершпигунство, тощо.

Внаслідок кібератаки кракерів протипартії «УДАР» наприкінці листопада 2013 року в руках зловмисників опинилися база електронної пошти партійної прес-служби, а також доступ до облікових записів у соціальних мережах Facebook і ВКонтакте лідера «УДАРу» Віталія Кличка. Відповідальність за акцію взяло на себе угруповання Anonymous Ukraine.

14 квітня 2017 року з'явилося перше відоме оновлення програми M.E.Doc уражене бекдором. Завдяки йому 18 травня 2017 року сталась перша масова кібератака вірусом XData. 27 червня 2017 року сталась друга масштабна хакерська атака хробаком-вимищувачем NotPetya, яка вразила майже 80% підприємств в Україні а також перекинулась на підприємства закордоном. Бекдор тривалий час дозволяв зловмисникам викрадати інформацію з підприємств та відкривав доступ зловмисникам до комп'ютерних мереж. На думку всіх п'яти країн Five Eyes, Данії та України відповідальність за атаку лежить на російській владі.

Список використаних джерел:

1. Вікіпедія[<https://ru.wikipedia.org/wiki>] Інформаційна безпека.
2. Вікіпедія [<https://uk.wikipedia.org/wiki>] Перелік кібератак.
3. Предброський В. А. Безпека держави /В. А. Предброський. – К. : Кондор, 2005. – 478 с.
4. Буркальцева Д.Д. Інституціональне забезпечення безпеки України : [монографія] / Д.Д. Буркальцева. – К. : Заня Україна, 2012 – 347 с.
5. Кузьменко Б. В., Чайковська О. А. Захист інформації. Ч. 1: Організаційно-правові засоби забезпечення інформаційної безпеки. Київ: Вид. відділ КНУКІМ, 2009. 83 с.

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ НА КОНФІДЕНЦІЙНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

Мала Ю. А., Приліпа А. С.

Інтернет дуже швидко змінює наше життя. У цифровому світі все більше поширюється спілкування в мережі інтернет. Майже жодна людина, від малої дитини і до пенсіонера, не може уявити наразі своє життя без доступу до всесвітньої веб-павутини. Найголовнішим питанням є – безпека особистої інформації. Чи є впевненість у тому, що приватні дані не будуть у широкому доступі кожному користувачеві. Розглянемо це на прикладі соціальних мереж.

Віртуальний простір знеособлює учасників соціальної мережі, роль яких реалізується у вигляді наступних стратегій ^[1]:

- 1) реальна і повноцінна особистість;

- 2) реальна особистість без ознак;
- 3) вигадана або штучна особистість;
- 4) розподілена особистість.

Соціальній мережі в Інтернеті притаманні всі властивості віртуального світу (її можна розглядати як якусь віртуальну конструкцію). Це неочевидне, безкарне і безвідповідальне джерело інформації. Як і будь-яка інновація, соціальні мережі мають певну привабливість і цілий ряд негативних рис, які використовуються певним колом учасників і власників мереж. Призначення соціальної мережі в Інтернеті визначає технологічні особливості побудови цієї віртуальної конструкції (програми), а саме соціальна мережа може бути:

- відкритою;
- закритою (корпоративною);
- умовно відкритою.

Сучасна людина сильно стурбована своїм статусом, формування якого відбувається, в більшій мірі, на просторах Інтернету, в тому числі на сторінках соціальних мереж. Розміщуючи особисту інформацію в необмеженій кількості, кожен знаходиться в "зоні ризику". Згідно з даними опитування, проведеного компанією Microsoft близько 65% наших співвітчизників хоча б раз мали неприємності в Інтернеті, до числа яких віднесено розкриття інформації про особисте життя користувачів (27% випадків) ^{2]}.

В наш час близько 70% інформації можна дізнатися про людину з її сторінки соціальної мережі. Користувачі дедалі частіше розповідають свою дату народження, геолокацію, номер телефону, пошту, фотографують свої квитки, документи, подорожуючи до іншої країни. Ніхто не розуміє наскільки він ставить себе та близьких під ризик.

Попри те, що більшість соцмереж стоять на варті захисту персональних даних своїх користувачів, існує також інформація, яка, завдяки всезагальному доступу, може стати гарною наживою для скоєння кіберзлочинів. А тому захист особистих даних в умовах сучасного інформаційного життя є чи не найважливішим аспектом у задоволенні безпечного використання всіх можливостей нинішніх технологій ^[3].

При вступі в соціальну мережу кожен користувач підписується (ставить галочку) під призначеним для користувача угодою і дає згоду на обробку своїх даних. У призначеному для користувача угоді нічого змінити не можна, тому його мало хто читає. Однак це дає право правовласникам мережі використовувати інформацію про користувачів у своїх інтересах, що вони і роблять, надаючи користувальницький зріз рекламодавцям. Тому чим менше інформації ми надаємо про себе, тим менше ймовірність того, що інші дізнаються важливу інформацію про нас самих.

За результатами нашого дослідження ми можемо зробити такі висновки, що кількість шахрайства в інтернеті зустрічається з кожним роком все частіше. Кожен сам вибирає вірити чи ні тій чи іншій інформації. І якщо державні та приватні установи беруть за негласне правило забезпечувати захист своїх реєстрів, то конфіденційність в мережі та захист даних фізичної особи належить виключно на їй.

Список використаних джерел:

1. Хунагов Р. Д. Личность и цивилизация в мире аутентичности и идентичности. Ростов н/Д: Антей, 2012.
2. Две трети пользователей стали жертвами неприятного общения в интернете – исследование microsoft [Електронний ресурс] // Наука и IT. – 2018. – Режим доступу до ресурсу : https://tsn.ua/ru/nauka_it/dve-treti-polzovateley-stali-zhertvami-nepriyatnogo-obscheniya-v-internete-issledovanie-microsoft-1105380.html.
3. Юлія Сінельнікова. Захист інформації в мережі інтернет. Як захистити особисті дані. [Електронний ресурс] / Сінельнікова Юлія // Times.ZT. – 2017. – Режим доступу до ресурсу : <https://times.zt.ua/lajfhak-khytroshhi-yaki-zaxystyat-vid-shakhraiv/>.

СУЧАСНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ДИДЖИТАЛІЗАЦІЇ ПЕРЕТИНУ КОРДОНУ

Антонік М.

(Науковий керівник – к.т.н. Клим В. Ю.)

Процеси обміну, передавання, зберігання, обліку, опрацювання інформації, що складають функції сучасних інформаційних технологій (ІТ), за останні десятиріччя набули всебічного розповсюдження в усіх сферах людської діяльності: освіта, наука, виробництво, фінансові установи, державне управління та інші. Діджиталізація митної справи країн становить окремий напрям використання ІТ.

Найважливішою метою в застосуванні ІТ на кордонах держав є поєднання максимальної кількості інформативних реєстраційних та облікових операцій із виявленням фінансово-економічних та правових невідповідностей за найкоротший час перевірки державним митним інспектором. Досягнення означеної мети збільшує швидкість перетину кордону пасажиро- та грузопотоку із підвищенням рівня економічної, екологічної та правоохоронної державної безпеки в цілому.

Аналіз світового досвіду використання ІТ в митній службі довів їх результативність та ефективність [1–3]. Стрімкий розвиток ІТ на митницях країн з початку ХХІ століття підвищив показники швидкості перетину кордону експортно-імпортних перевезень вантажу до 30 відсотків. Проте

очевидно, що якість ІТ наряду пов'язана із низкою проблемних питань, які необхідно вирішувати на державному рівні. Найсуттєвіші з цих питань складають наступний перелік:

- стандартизація подання даних для декларування з усіх пов'язаних установ та відомств, особливо банків, міграційної служби, правових органів і т. д.;

- забезпечення комплексного захисту інформації за весь час процесу перевірки на кордоні та підготовки електронних декларацій.

З одного боку сучасні програмні продукти для сервісу митних служб країн повинні максимально вилучити людський фактор з процесу митного контролю і зробити його прозорим для контролюючих органів, а з другого – повинні мати високий рівень кібербезпеки, пов'язаний із конфідційністю інформаційних запитів і потоків.

Для України характерний початковий ступінь розвиненості застосування електронних сервісів для митниць. Серед нових проєктів виділяється «електронна черга» для автомобільного виду транспорту [4]. Цей проєкт має вирішувати наступні пріоритетні позиції: створення автомобільних сервісних зон перед пунктами пропуску та ефективна організація перетину кордону. На перших етапах інтегрування «електронної черги» необхідні не тільки оцінка транспортних потоків і аналіз експортно-імпортних операцій в кожному пункті перетину кордону. Важливим фактором стає забезпечення стійкості мережевого зв'язку та отримання актуальних даних з різних установ та відомств за запитом державного митного інспектора в будь-який час процесу перевірки, з чого випливає безумовна наявність фактора захисту інформації. Вже відомі спроби застосування нових розробок – сучасних програмних продуктів – які призначені для он-лайн бронювання місць в черзі автомобільних засобів на перетин кордону. За допомогою цих простих сервісів люди можуть ще до початку поїздки забронювати місце, дату та час, коли потрібно в'їхати в країну або виїхати з неї. Ця система покликана розвантажити чергу на кордоні та спростити перетин кордону автотуристами і вантажних перевезень торгівельними компаніями. Але невдосконала електронна система обробки інформаційних потоків на митницях України й недостатня якість захисту інформації потребують подальшого аналізу та розробки програмного забезпечення вітчизняної версії «електронної черги» [5].

Отже, електронна система бронювання черг транспортних засобів для досягнення мети своєчасного перетину кордону як вантажу, так і пасажирів на автомобільному транспорті повинна містити складову кібербезпеки. Тобто ще на етапі формування електронної черги транспортних засобів однією з головних вимог до сервісу стає програмний захист створеної он-лайн бази даних.

Таким чином автором виконано попередній аналіз світового досвіду в діджиталізації перетину кордону та застосуванні електронних сервісів у митній сфері. Сформульовано основні завдання інформаційних технологій для впровадження електронних систем перетину кордону. Визначено ступінь розвитку та перспективи впровадження електронних проєктів на митних пропусках України. Доведено, що розробка і створення електронних систем та їх складових неможливе без забезпечення багаторівневого захисту використовуваних інформаційних потоків.

Список використаних джерел:

1. Benefits of e-Customs Declaration Portal [Electronic resource]. Access mode:<https://customsnews.vn/benefits-of-e-customs-declaration-portal-4885.html>– Title from the screen.
2. CustomsDeclarationSystem [Electronic resource]. – Access mode:https://www.eiseverywhere.com/file_uploads/099cb7a98b7a818fd1b36375867b0413_1_David_Avsec_UPU.pdf– Title from the screen.
3. New technologies in focus of customs conference in Baku[Electronic resource]. – Access mode:<https://eng.belta.by/society/view/new-technologies-in-focus-of-customs-conference-in-baku-121806-2019>– Title from the screen.
4. Закарпатські митники разом з естонськими фахівцями працюють над «діджиталізацією» перетину кордону [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zak.sfs.gov.ua/media-ark/news-ark/391459.html> – Заголовок з екрана.
5. Системи он-лайн бронювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу:<https://news.dtkr.ua/state/zed/55897>-Заголовок з екрана.

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ВАНТАЖІВ У ВНУТРІШНЬОМУ СПОЛУЧЕННІ ДЛЯ МЕРЕЖНОЇ МОДЕЛІ

Вакуленко І. Ю.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Разгонов С. А.)

Транспортні підприємства України на сучасному етапі її розвитку функціонують в умовах, продиктованих ринковими відносинами. Фінансовий стан більшості вантажних автопідприємств останніми роками залишається досить складним що обумовлено відставанням менеджменту від економічних зрушень, труднощами приватизаційного періоду, порушенням налагоджених раніше народногосподарських зв'язків, нестачею замовлень, скороченням обсягів виробництва підприємств замовників транспортних послуг, значним рівнем конкуренції.

Метою роботи є виявлення проблем у процесі вантажних перевезень та розробка шляхів їх подолання, формування принципів підвищення економічної ефективності використання вантажних вагонів за рахунок

вдосконалення механізму управління вантажними перевезеннями в умовах реформування.

Негативно впливають на ефективність як внутрішніх, так і транзитних вантажних перевезень такі фактори:

1. частка зносу основних фондів становить близько 80–90 %;
2. значна ділянка залізничних доріг залишається обладнаною дерев'яними шпалами, що негативно впливає на швидкість руху поїздів;
3. на вантажно-розвантажувальні роботи відводиться вагома частка часу, яку можна було б використати доцільніше, і при цьому зменшити оборот вагона та підвищити продуктивність перевезень.

На сучасному етапі розвитку транспортних технологій поширеним є використання технології мультимодальних перевезень за участю автомобільного і залізничного транспорту, яка дозволяє знизити час вантажно-розвантажувальних операцій на 15–20 %, зменшити викиди вуглецю в атмосферу.

Основні поради щодо збільшення ефективності вантажних перевезень:

1. Укласти та затвердити нормативно-правові акти, які будуть регулювати та підвищувати ефективність роботи транспорту.
2. За рахунок залучення інвестицій оновити рухомий склад Укрзалізниці, закупивши новівантажні вагони.
3. Використовувати контрейлерні перевезення у внутрішньому (на середні та далекі відстані) та міжнародному сполученнях.
4. Сприяти створенню логістичних центрів, які дозволять зменшити витрати на транспортування і тривалість доставки вантажу, підвищити ефективність використання вагонів та зменшити оборот вагона.

Серйозною перешкодою для залучення інвестицій є перехресне субсидювання пасажирських перевезень за рахунок вантажних, що знижує реальний рівень доходів від вантажних перевезень.

За розрахунками продуктивності роботи автомобілів на маршрутах, прийшли до такого висновку, що продуктивність залежить від показників транспортного процесу. Для кільцевих маршрутів продуктивність збільшується при збільшенні таких показників, як: номінальна вантажопід'ємність автомобіля, коефіцієнт використання пробігу автомобіля, коефіцієнт динамічного використання вантажності автомобіля та технічної швидкості автомобіля і зменшується продуктивність при збільшенні такого показника, як час простою автомобіля під навантаженням-розвантаженням.

При визначенні собівартості перевезень на кільцевому маршруті і проведення аналізу залежності собівартості від показників транспортного процесу можна сказати наступне: собівартість зменшується, якщо збільшуються значення таких показників, як: номінальна вантажопід'ємність автомобіля, коефіцієнт використання пробігу автомобіля, коефіцієнт динамічного використання вантажності автомобіля та технічної швидкості

автомобіля та показник собівартості збільшується при збільшенні часу простою під навантаженням-розвантаженням.

У зв'язку з переходом України до ринкової економіки важливо вдосконалювати процес перевезень вантажу, забезпечуючи одночасно безпеку та цілісність вантажів, своєчасність доставки, економічність та мінімальну шкоду навколишньому середовищу.

Отже, після встановлено проблеми, що виникають у процесі перевезення вантажів, та заходи, які дозволять підвищити ефективність цих перевезень. Розроблено удосконалений механізм управління вантажними перевезеннями для його застосування в умовах реформування залізничного транспорту, який ґрунтується на централізації управління. Стало зрозуміло, зміни в структурі управління транспортом, залізничним транспортом об'єктивно необхідні, оскільки держава не може самостійно фінансувати галузь, яка вимагає значних капітальних вкладень.

Список використаних джерел:

1. Афанасьєв Л.Л., Цукерберг С.М. «Автомобільні перевезення». Вид-во Транспорт, 1973. – 320 с.
2. Ванчукевич В.Ф., Седюкевич В.Н. Автомобільні перевезення. - Мн.: Виш. шк. – 1988.
3. Гаджинский А.М. Логістика: Підручник для вищих і середніх спеціальних учбових закладів. – М., 2010.
4. Давідіч Ю.О. Розробка графіку руху транспортних засобів при організації вантажних перевезень. – Харків, 2010. – 345 с

THE IMPLEMENTATION OF INFORMATION TECHNOLOGIES: THREATS AND SECURITY

Zborschenko A. A., Vysoka A. A

(Naukovy Kerivnik – cand. of technic. sciences, associate prof. Velichkin V.O.)

Along with a positive impact on all aspects of human activity, the widespread adoption of information technology has led to new threats to human security. This is due to the fact that the information created, stored and processed by computer technology began to determine the actions of most people and technical systems.

In this regard, the possibilities of causing damage related to the theft of information have sharply increased, since it is possible only in the case when information is known about its structure and principles of operation.

All types of information threats can be divided into two large groups:

- failures and malfunctions of software and hardware;
- deliberate threats planned in advance by attackers to cause harm.

However, the main type of threats to the integrity and confidentiality of information are deliberate threats that are planned in advance by attackers to cause harm. They can be divided into two groups:

- threats, the implementation of which is carried out with the constant participation of a person;
- threats, the implementation of which, after an attacker develops appropriate computer programs, is carried out by these programs without the direct involvement of a person.

The tasks for protecting against threats of each kind are the same:

- prohibition of unauthorized access to computer systems resources;
- impossibility of unauthorized use of computer resources during access;
- timely detection of the fact of unauthorized actions, elimination of their causes and consequences.

The main way to prohibit unauthorized access to the resources of computer systems is to confirm the authenticity of users and delimit their access to information resources, which includes the following steps:

- identification;
- authentication (authentication);
- determination of powers for subsequent control and differentiation of access to computer resources.

Identification is necessary to indicate to the computer system the unique identifier of the user accessing it. The identifier can be any sequence of characters and must be registered in advance with the security service administrator. During the registration process, the following information is entered:

- last name, first name, patronymic (if necessary, other characteristics of the user);
- unique user identifier;
- name of the authentication procedure;
- reference information for authentication (eg password);
- restrictions on the reference information used (for example, password expirationtime);
- user permissions to access computer resources

Authentication (authentication) consists in verifying the truth of the user's credentials.

For particularly reliable identification, identification uses technical means that determine the individual characteristics of a person (voice, fingerprints, pupil structure). However, such methods are expensive and therefore rarely used. The most widely used are password authentication methods of users. Passwords can be divided into two groups: simple and dynamically changing.

A simple password does not change from session to session during the set period of its existence.

In the second case, the password is changed according to the rules determined by the method used. The following methods for implementing dynamically changing passwords are distinguished:

- methods for modifying simple passwords. For example, random selection of password characters and one-time use of passwords;
- a request-response method based on presenting a user with randomly selected requests from an existing array;
- functional methods based on the use of some function F with dynamically changing parameters (date, time, day of the week, etc.), with which the password is determined.

To protect against unauthorized entry into a computer system, both system-wide and specialized software protection tools are used. Passwords can be divided into two groups: simple and dynamically changing.

A simple password does not change from session to session during the set period of its existence.

In the second case, the password is changed according to the rules determined by the method used. The following methods for implementing dynamically changing passwords are distinguished:

- methods for modifying simple passwords. For example, random selection of password characters and one-time use of passwords;
- a request-response method based on presenting a user with randomly selected requests from an existing array;
- functional methods based on the use of some function F with dynamically changing parameters (date, time, day of the week, etc.), with which the password is determined.

To protect against unauthorized entry into a computer system, both system-wide and specialized software protection tools are used.

**МОДЕЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ
ЕФЕКТИВНОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ ПАЦІЄНТІВ
ЛІКУВАЛЬНОЇ УСТАНОВИ**

Кудерчук М. В.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

Інформаційні технології все частіше впроваджуються в медицину у вигляді систем аналізу ситуації і підтримки прийняття рішень. Формалізація опису лікувального процесу, представлення засобів аналізу роботи окремих елементів в їх взаємозв'язку, фактично перетворюють традиційний лікувальний процес в медичний технологічний процес (МТП).

Перевагою МТП є можливість створення різних сценаріїв і їх дослідження з метою отримання необхідної інформації і оптимізації управління. В даний час з'явилися медичні інформаційні системи, які дозволяють підвищити якість обслуговування населення шляхом чіткого управління документообігом і потоками пацієнтів.

Отже, виконуються наступні функції: управління потоками пацієнтів, управління клінікою, управління відділеннями, адміністрування і т. д.

Формалізація і уявлення процесів обслуговування населення у вигляді інформаційних моделей дозволяє виявляти недоліки. Як правило, лікувально-профілактичні установи (ЛПУ) мають істотні приховані резерви щодо вдосконалення їх структури та організації лікувального процесу.

Існують різні постановки завдань, наприклад, побудова допустимого варіанту технологічного процесу лікування або процесу, що забезпечує вирішення завдання управління ресурсами. Ресурсами можуть бути люди (лікарі та інший персонал), обладнання чи приміщення, наприклад, операційні. Модель інформаційного забезпечення управління ресурсами створюється з метою підвищення ефективності обслуговування потоків пацієнтів, які потребують надання консультативної та стаціонарної допомоги в ЛПЗ. Комплексне ЛПУ – це велика організація, яка складається з декількох окремих підрозділів, таких як поліклініка, медпункт, діагностичний центр, стаціонар, реабілітаційний центр (санаторій). Кожен підрозділ складається в свою чергу з декількох більш дрібних підрозділів. Для того щоб досить ефективно аналізувати роботу такої організації, застосовується імітаційне моделювання. При моделюванні не потрібно втручатися в роботу самої організації, після створення моделі з нею можна проводити будь-які випробування і експерименти.

Для вивчення роботи ЛПУ з метою аналізу його ефективності і подальшої оптимізації можуть бути використані різні засоби моделювання, серед яких виділяється мова GPSS (General Purpose Simulating System). З позицій можливостей цієї мови медичний заклад розглядається як система масового обслуговування (СМО). Будується GPSS – модель технологічного процесу ЛПУ або його підрозділу, на основі якої отримують інформацію про завантаження окремих ділянок, наявності черг, середньої тривалості перебування пацієнта в системі та інші важливі дані. За результатами GPSS-звіту приймаються рішення про оптимізацію роботи медичного закладу: ліквідація черг, перерозподіл потоків робіт, поліпшення режимів роботи лікарів.

Поліклініку і стаціонар можна уявити як сукупність одноканальних систем і багатоканальних систем масового обслуговування з чергою. У поліклініці основним ресурсом є лікар, в стаціонарі – ліжко-місце. У GPSS-моделі медичного закладу активний елемент (заявка, пацієнт) називається

транзактом. Блок генерації заявок створює потік транзактів, що імітують потік пацієнтів. Пацієнти стають в чергу до реєстратури, де вони за певний час обслуговуються.

Після виходу з реєстратури пацієнту призначається пріоритет, що відповідає певному захворюванню. Після цього пацієнт направляється в один з трьох кабінетів на прийом. З кабінету він іде або на вихід з моделі, або до відповідного відділення стаціонару. У стаціонарі пацієнт затримується на певний час, що залежить від типу захворювання. Після обслуговування в стаціонарі він направляється на вихід з моделі. Після проходження через модель транзакт знищується, щоб не займати пам'ять.

Моделювання надає великі можливості для аналізу і створення різних ситуацій шляхом зміни законів надходження заявок в систему і величин затримок в блоках обслуговування.

Докладний аналіз роботи установи за допомогою моделі показує місця, де спостерігаються великі затримки в обслуговуванні пацієнтів, що подовжує лікування і збільшує його вартість. Стають очевидними шляхи оптимізації роботи відділень і обладнання, підвищення пропускної спроможності ЛПЗ.

Аналіз діяльності ЛПУ дозволяє домогтися підвищення якості медичної допомоги та покращити економічну ситуацію. Забезпечення інформаційної підтримки діяльності ЛПУ є доцільним з використанням апарату мови GPSS і мереж Петрі, що забезпечують моделювання структурної організації і потоків інформації. Розгляд ЛПУ як СМО дозволяє правильно оцінювати ситуацію і керувати потоками пацієнтів, знаходити некоректні ситуації і обмежувати навантаження на окремі підрозділи (в разі створення черг).

Моделювання забезпечує керівників зведеною і детальною інформацією, дає можливість контролювати роботу різних підрозділів і служб, аналізувати динаміку змін ключових показників роботи медичної установи. Одним зі способів підвищення ефективності діяльності лікувальних установ є впровадження систем інтелектуального аналізу даних в кожній ланці СМО для розпізнавання ситуації і підтримки прийняття рішень.

Список використаних джерел:

1. Бычков С.П. Разработка моделей в системе моделирования GPSS / С.П. Бычков, А.А. Храмов. – М. :МИФИ, 1997. – 32 с.
2. Хачумов В.М. Моделирование работы лечебного учреждения как системы массового обслуживания / В.М. Хачумов, С.В. Погодин // Искусственный интеллект и принятие решений. – № 1. – 2010. – С. 49–56.
3. Хачумов В. М. Модели конвейерного медицинского технологического процесса / В. М. Хачумов // Искусственный интеллект и принятие решений. – № 3. – 2009. – С. 25–32.

IDENTIFICATION OF THE MAIN COMPONENTS OF THE ONTOLOGICAL MODEL FOR THE SEARCH SYSTEM

Shirochenko V. O.

(scientific supervisor – Kostenko V. V.)

Intelligent systems are used in a variety of subject areas to solve complex problems. These are knowledge-based systems. Under cognition means the subject's conception of phenomena and patterns external to the subject of the world.

Knowledge is information. Unlike data, it is characterized by intrinsic interpretation, structure and connectivity. Intellectual systems that operate on knowledge include systems that exhibit the capacity for purposeful behavior.

The main goals of using intelligent systems are to shorten decision times or improve their quality. Or both.

Issues to be resolved include information retrieval, document annotation, report preparation, data retrieval, support for process development and management decisions, and more.

To solve the problems of obtaining, analyzing, processing and presenting knowledge, they use a number of types of intellectual systems. Knowledge in them is represented in the form of taxonomies, ontologies, semantic networks, etc. Systems designed to collect, store, retrieve and publish knowledge are called knowledge bases. That is, the knowledge base (KB) is a systematic repository of unstructured information.

This ontology is used to formalize the concepts and connections that characterize a particular area of expertise. The advantage of ontologies as a way of representing knowledge lies in their formal structure, which simplifies their processing by the computer.

One can speak of the implicit use of ontologies as systems of concepts in the natural sciences (biology, medicine, geology, etc.), where they serve as a basis for constructing theories.

Taxonomy is an integral part of any ontology, and one can speak of the presence of ontological elements in special classification and indexing systems.

The relevance of this topic is determined by the fact that many search tasks can be automated using ontologies. The basis of ontology is the totality of terms represented in it. However, it is not just the timing. The ontological set also includes information about subject areas, definitions areas, and more.

Ontologies should be used as a mediator between the user and the search process, between the search process and the search engine. Ontology is used during:

- 1) request for processing and analytics;
- 2) Control of information characteristics in electronic databases (aging and compliance).

Ontologies are directly used as data sources for many computer programs. For example, to search for information, analyze text, search for knowledge. This allows you to handle complex and diverse information more efficiently.

The process of designing and developing ontologies is called ontological engineering.

However, the development of ontologies has not only "pluses". The problems of ontological engineering are now poorly formalized. The problem is the need to identify methods for developing an effective data retrieval system in electronic document repositories.

The basis of ontology is the totality of terms represented in it. But not only. The ontological population also includes information on subject areas, definitions areas, and more.

An ontology is called a scheme that consists of classes that are linked by different relationships and rules. It is a form of representation of some sphere of knowledge in a formal form.

In the modern world, ontologies are widely used in programming, teaching and various research activities. In ontology modeling, actual knowledge of what an ontology is needed for and how detailed or unique it can be. Because ontology is a model of the real world, the concepts in it must reflect reality.

An intelligent search system designed as a semantic network of design patterns (SNDP) can have a client-server architecture and consist of independent software modules, which greatly increases the resiliency and reliability of such a system. SNDP is generated by an algorithm, and the formation of metadata for new documents can cause the emergence of new concepts in ontologies.

The search engine model should have the following properties:

- integrity (the system will be considered as a single unit which consist of interacting modules, possibly heterogeneous, but at the same time, and "point" compatible with each other);

- connectivity (the presence of significant stable relationships between the elements and their properties, and from the system positions are important not only any, but only the essential relationships that determine the integrative properties of the system);

- organization (the presence of a certain structural and functional organization, here you can add one of the processes of the system – processing regular expressions);

- integrative (the presence of qualities inherent in the system as a whole, but not inherent in any of its elements separately, ie the properties of the system, although they depend on the properties of the elements, but are not completely determined by them);

- mobility (the ability to quickly rebuild the model and system in the event of an emergency; a "self-learning" system must be added as a prerequisite).

List of sources:

1. Norenkov I. P. Intellectual technologies based on ontologies. *Informacionnye tekhnologii*, 2010, Num. 1, pp. 17–23.
2. Bashmakov A. I. Intellectual information technologies. *IzdatelstvoMGTUim. N. E.Baumana, Moscow, 2005*, 304 p.
3. Belousova I.D. On the issue of harmonizing the requirements for the content of training based on the ontological model. *Sovremennye naukoemkie tekhnologii*, 2015, Num.11, pp. 67–70.

THE RESEARCH OF PROBLEMS OF INFORMATION RESOURCES STRUCTURE DURING INFORMATION PROCESSING

Zamotaev Y. D.

(scientific supervisor – Kostenko D. Y.)

Relevance is a measure of consistency of results of a search algorithm to the task in the search query.

Relevance task is the separation of useful resources that provide high-quality information from sites that only comply with the search formality - without adding meaningful load or unique data to the subject matter.

Sites that share the same information may appear differently on different search queries. The relevance determination algorithm is influenced by two types of factors: internal and external. Internal include:

1. The degree of identity of the search query for the text fragment on the page;
2. Presence of word forms and synonyms of keywords;
3. Number of pages, total amount of information;
4. Keyword location;
5. The presence of matches in the meta tags (title, description and keywords);
6. Frequency of keywords in the text;
7. Internal interlinking;
8. Refreshing pages (even if the page is relevant to the query, search engines welcome regular updating and updating of content, as well as their users – fresh up-to-date information).

The external factors include: resource traffic, age of the domain, citation rate or link popularity, number of hits to this page on request or queries.

Also part of the process of information retrieval is pertinence - the degree of conformity of the content of the document found in the information search to the information need expressed in the information request.

Pertinence is a subjective assessment by the user of the quality of the information received to the request made.

Search engine relevancy is entirely dependent on the search engine that builds the list of deliveries based on the statistics above, and pertinence depends

on both the search algorithm and the ability of the user to make a correct query on the topic.

If we teach the user how to formulate the query correctly, we can improve the relevance of the search query. The following factors influence the degree of relevancy:

- website design, tags;
- number of pages;
- the volume of articles, their content;
- citation, search engine trust in the site as a whole;
- keywords in texts; internal linking on the site;
- external links to pages.

Remember how the search process goes. A search query is typed and as a result we get too many answers (sometimes thousands or tens of thousands and sometimes more). Here are some pretty topical questions: Which one was useful? how quickly was the answer to the question asked?

Formation of search results takes several stages.

1. First you need to determine which pages are available. As their official registry does not exist, it is necessary to constantly search for new pages and add them to the list of already known ones. This process is called scanning.

2. After discovering the page, you need to determine what topic its content is devoted to. This process is called indexing. It is that the content of the page is analyzed and the images and embedded videos found on it are systematized. The information received is stored in a huge database that is hosted on many computers.

3. When a user enters a query, they search for the most relevant results for a number of factors. These include location, language, user device type, and more.

Needless to say, you need to create more specialized and thematic resources with quality content. The more such portals, the faster and better the search for information will continue. It is necessary to develop so-called comparison services. These are services that provide a summary table for a particular problem based on the results obtained from many sites and services.

For example, specific price comparison services for goods. The user writes the name of the product and provides a comparative table of prices and reviews from all possible stores. The IT industry is in great need of a similar service. Introducing the problem, the user would receive a report of ready-made solutions for all IT sites without having to go to each of the sites and read a lot of information. But here's another need: Geolocation services and search queries based on a user's location should be used whenever possible. Unfortunately, this is rarely done.

Now it is necessary to focus on the quality of information and distribute it according to tasks. If the user is set up for work and he needs to find the content he needs as quickly as possible, then entertaining resources should be removed from the search. And when the user wants to relax, on the contrary.

List of sources:

1. Manning C. D., Raghavan P., Schütze H. (2011), *Vvedenie v informazionnyi poisk* [Introduction to Information Retrieval], translated from english D. A. Klushin, Williams, Moscow, 528 p.
2. Poghuev V. I. (2013), “*Globalne informaciyne suspilstvo yak novyi socialnyi ta ekonomichnyi fenomen 21 stolittya*” [“Global information society as new social and economic phenomenon of the 21st century”], journal *Gumanitarnyi visnyk Zaporizhskoi derzhavnoi inzhenernoi akademii* [The Humanities Bulletin of Zaporizhzhie State Engineering Academy], vol. 52, pp. 5-14.
3. Shokin Y. I., Fedotov A. M., Barahnin V. B. (2010), *Problemy poiska informacii* [The problems of information searching], Nauka, Novosibirsk, 220 p.

ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ У ПРИЙНЯТТІ РІШЕНЬ ПІД ЧАС ВИБОРУ МЕТОДІВ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ РОЗПОДІЛУ РЕСУРСІВ

Білоус М. Г.

(Науковий керівник – д.т.н., проф. Яковенко В. О.)

Складні і значущі завдання оптимізації регулярно виникають перед підприємствами, організаціями та об'єднаннями, регіонами та державами, їх технологічними комплексами, економічними і політичними системами і т.д.

Високі ризики в прийнятті необгрунтованих рішень, що базуються на суб'єктивних підходах або результатах некоректного аналізу масштабних завдань, звичайно неприпустимі.

Такі рішення здатні помітно вплинути не тільки на локальні інтереси окремої людини, але і на стан, ефективність функціонування та розвиток оточуючих нас найважливіших систем, як в локальному, так і глобальному масштабах.

Ефективні позитивні результати оптимального вибору при вирішенні виникаючих перед нами проблем лежать на шляху побудови адекватних моделей (математичних, стохастичних, імітаційних, інформаційних та ін.)

Математичні і комп'ютерні методи дослідження актуальних завдань оптимізації (векторної, цільової, стохастичної, багатопродуктової, на основі нечітких множин, штучного інтелекту та ін.)

Знаходять широке застосування ці методи у різних областях техніки, технологій і економіки.

Одним із сучасних високотехнологічних напрямків дослідження таких систем є їх комп'ютерне моделювання. У випадках неможливості суворої формалізації процесів і явищ використовуються ефективні імітаційні моделі, які реалізуються на основі інструментальних комп'ютерних засобів.

Завдання, що виникають при математичному моделюванні ресурсних потоків в розподілених системах, охоплюють всі етапи їх життєвого циклу, починаючи від планування, проектування, реалізації, функціонування і

захисту, закінчуючи етапами реінжинірингу і, в завершальній фазі – утилізація морально і фізично застарілих систем.

Так безсумнівний інтерес з точки зору економічної доцільності, а отже, і математичного моделювання, проявляється до етапів функціонування, модернізації і реструктуризації ресурсних систем, тобто до стадій їх «зрілості», що забезпечує найбільший економічний ефект і здатним його підвищити при оптимізації інвестиційних проектів розвитку цих систем.

Для зростаючих ресурсномістких ринків на певному етапі розвитку часто настає ситуація, коли проектні параметри функціонуючої системи не в змозі повністю забезпечити всі ресурсні потреби учасників.

Такий дефіцит мережевих ресурсів обумовлюється як неухильно зростаючим попитом споживачів, появою нових замовників, так і відхиленнями параметрів функціонування системи від проектних за рахунок різних технічних і економічних факторів (наприклад, аварій, катастроф, змін кон'юнктури ринку та ін.). Це в свою чергу ініціює втрати і нерівномірності ресурсних потоків.

Всі ці фактори призводять до дефіциту ресурсів і, як наслідок цього – до конкурентної ситуації між споживачами. Актуальності в цих умовах набувають наступні завдання квазіоптимізації для розподілених систем:

- завдання конкурентного розподілу ресурсних потоків, які пов'язані з раціональним розподілом дефіцитних мережевих ресурсів між усіма споживачами;
- багатокритеріальні задачі прийняття рішень, коли вводяться і інші додаткові критеріальні чинники, що породжуються конкурентним характером взаємин кінцевих замовників, націлені на усунення дискримінаційних умов ресурсного забезпечення в умовах дефіциту;
- завдання прийняття рішень в умовах невизначеності і ризику, пов'язані з оптимізацією мережевих потоків в умовах недостатньої інформації, що виражаються або в її відсутності (наприклад, при спробі обліку катастроф, статистика яких недостатня), або в її стохастичному характері (наприклад, відомі функції розподілів різних аварійних ситуацій);
- завдання стійкості ресурсних потоків в умовах дефіциту, що виникають при малих збуреннях різних параметрів мережі і дозволяють в разі стійкості моделей в умовах невизначеності звести їх до більш вивчених, детермінованих завдань.

Останнім часом моделі багатокритеріального вибору і оптимального динамічного розподілу ресурсів знаходять застосування і мають перспективу застосування в сучасних інформаційних, наприклад, для вирішення таких нових актуальних завдань, як:

- управління мережевими ресурсами і потоками даних в програмно конфігурованих комп'ютерних мережах і мобільних телекомунікаційних системах;

- високопродуктивні обчислення і паралельна обробка даних;

- оптимальна організація і використання хмарних архітектур і сервісів.

Розвиток зазначених високотехнологічних напрямків володіє безперечним потенціалом корисності, що оцінюється з позицій прийняттого компромісу декількох цілей, формалізованих поки лише якісно.

Розробка серйозних методологій для об'єктивних кількісних оцінок переваг і недоліків зазначених новітніх ІТ-технологій і заснованих на них сервісів, створення відповідних інструментальних засобів вимірювання їх ефективності – все це лежить на шляху методів моделювання відповідних систем та їх багатокритеріальної оптимізації.

Список використаних джерел:

1. Золотарев А. А. Методы оптимизации распределительных процессов / А. А. Золотарев – М.: Инфра-Инженерия, 2014. – 160 с.

2. Ларичев О. И. Теория и методы принятия решений / О. И. Ларичев. – М.: Логос, 2000. – 296 с.

3. Черноруцкий И. Г. Методы оптимизации в теории управления / И. Г. Черноруцкий. – СПб.: Питер, 2004. – 256 с.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА СИСТЕМА (ТЕХНОЛОГІЇ) УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Денисенко О. В., Яковенко В. О.

У сучасних умовах тільки постійний розвиток і вдосконалення системи управління підприємства може бути гарантією його ефективної роботи. Будь-яка організація працює не тільки для створення продукції або надання робіт і послуг, здатних задовольнити потреби людей, а й для отримання прибутку. Підприємству необхідно не тільки стабільно працювати, а й постійно розвиватися і вдосконалюватися, щоб мати здатність випускати конкурентоспроможну продукцію, освоювати нові ринки збуту, розвивати бізнес, постійно покривати витрати і отримувати прибуток.

Сучасне підприємство має безліч можливостей підвищення ефективності своєї діяльності. Неоптимальність використання наявних ресурсів, недосконалість методів і процедур управління підприємством -

все це призводить до появи втрачених можливостей і, як результат, до значних втрат.

Удосконалення механізму управління підприємством є однією з найважливіших задач сучасного управління. Саме ефективність системи управління багато в чому визначає хороші показники ефективної роботи всього підприємства, яка описана в роботі за допомогою бізнес-процесів, що дає в рамках реінжинірингу бізнес-процесів позитивний ефект.

Але у зв'язку з розвитком ринкових відносин підприємницьку діяльність у нашій країні доводиться здійснювати в умовах наростаючої невизначеності ситуації і мінливості економічного середовища. Таким чином, виникає неясність і непевність в одержанні очікуваного кінцевого результату, а отже, зростає ризик, тобто небезпека невдачі, непередбачених втрат. Саме тому в роботі розглядається аналіз та прогнозування можливих втрат фінансової діяльності підприємства.

У роботі розглядаються питання необхідності розвитку системи управління підприємствами. Даються обґрунтування необхідності розвитку і вдосконалення механізмів та методів управління для забезпечення фінансової стабільності, визначення організації, описується її структура, взаємодія між відділами, доведено необхідність застосовувати на підприємствах тільки системні підходи до управління. Розглядається можливість використання такого методу вдосконалення, як опис бізнес-процесів, питання ефективності реінжинірингу бізнес-процесів, за допомогою яких показано необхідність вдосконалення фінансової діяльності підприємства. Пропонується алгоритм визначення основних процесів в організації. Наводиться приклад побудови мережі бізнес-процесів підприємства. Створення алгоритму аналізу даних для вирішення поставлених завдань на основі інтелектуальної системи прийняття рішень.

Мета роботи полягає в дослідженні існуючих та розробці власних методів (моделей) аналізу та підвищення фінансових показників, з якими підприємства стикаються у повсякденній роботі. Крім теоретичних досліджень, важливою задачею було також створення програмного забезпечення та моделі для комплексної оцінки фінансових показників.

Об'єктом дослідження роботи є дані щодо фінансової звітності підприємства, які потребують ефективної аналітичної обробки.

Результати роботи можна використовувати на будь-якому підприємстві для покращення фінансових показників, підтримання стабільної роботи. Адже, використовуючи опис бізнес-процесів на підприємстві, можна не тільки досягти стабільності, ритмічності і ефективної роботи організації, але також захистити фірму від впливу кризових чинників, що є дуже актуальним на сучасному етапі розвитку. Крім того, цей інструмент служить основою постійного вдосконалення підприємства.

Висока ефективність і якість застосовуваних на підприємстві запропонованих методів, системи дозволяють організації працювати стабільно, ритмічно. Розвиток застосовуваних методів або вдосконалення існуючих інструментів на підприємстві дозволяє розвиватися організації в цілому, а також сприяє досягненню успіху в сучасних економічних умовах. Метод опису бізнес-процесів на підприємстві є методом, що забезпечить як стабільну роботу, так і постійний розвиток підприємства, а запропонований алгоритм покращить фінансові показники підприємства. Слід зазначити, що саме постійний розвиток підприємства є гарантією стабільності, прибутковості та ефективності в роботі.

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Карлова А. Д., Ткачова О. К.

(Науковий керівник – к.держ.упр., доцент Ткачова О. К.)

Значення інформаційних систем в управлінні підприємствами є надзвичайно важливою темою, дослідженою багатьма авторами. З метою ефективного вибору інформаційної системи для конкретного підприємства проведено дослідження ринку корпоративних інформаційних систем. Впровадження інформаційних систем дозволяє менеджеру отримувати оперативний доступ до довільної нагромадженої інформації з тим, щоб в подальшому ефективно її використовувати для вирішення поставлених задач (в сферах аналізу маркетингу, фінансів, тощо). Основними факторами, які впливають на впровадження інформаційних систем, є потреби організацій та користувачів, а також наявність відповідних засобів для їх формування. Найсуттєвіше на розвиток інформаційних систем вплинули досягнення в галузі комп'ютерної техніки та телекомунікаційних мереж.

Ринок управлінських систем є достатньо широким, проте все частіше великі підприємства віддають перевагу управлінській системі SAP R/3 ERP. Система SAP Enterprise Resource Planning (ERP) розроблена німецькою компанією SAP AG і призначена для комплексної автоматизації великих підприємств [1, 2]. Комплексна автоматизація означає, що єдина інформаційна система на основі R/3 враховує всі сторони діяльності підприємства за сферами діяльності (планування виробництва, збут, закупівля), а також за рівнями управлінської ієрархії підприємства, від вводу даних на потрібні рівні до підтримки прийняття управлінських рішень на верхніх. Система SAP ERP складається із набору прикладних модулів, які направлені на різні процеси в компанії, а саме: фінанси FI, контролінг CO, управління основними засобами AM, управління проектами PS, управління виробництвом PP, управління матеріальними потоками MM, збут SD, управління якістю QM, технічне обслуговування

та ремонт обладнання PM, управління персоналом HR, управління інформаційними потоками WF [2]. Структура системи SAP складається з двох рівнів: програмне забезпечення, бази даних та сервери – це верхній рівень, і робочі місця, що розташовані у структурних підрозділах компанії – це нижній рівень. Саме така структура забезпечує те, що внесена і накопичена інформація є оперативною та достовірною. Завдяки цьому розробляються та погоджуються параметри, що впливають на швидкість прийняття управлінських рішень для ефективного управління бізнесом.

Узагальнення наукових джерел та практики діяльності підприємств дозволяє виділити такі переваги використання системи SAP ERP: гнучка адаптація системи; точна та достовірна інформація у режимі реального часу; можливість аналізу інформації для прийняття управлінських рішень; можливість контролю чинників, що впливають на ефективність бізнесу; використання єдиного інтегрованого рішення для усіх сфер діяльності компанії; підвищення ефективності бізнесу; підвищення контролю за рахунок прозорості; зберігання великих масивів інформації та захист даних.

Сучасна інформаційна система в організації дозволяє забезпечити вирішення таких завдань:

- 1) прямий, своєчасний доступ до інформаційного продукту;
- 2) ефективна координація внутрішньої діяльності та оперативне розповсюдження різноманітних повідомлень;
- 3) ефективніша взаємодія із суміжниками по технологічних маршрутах;
- 4) виділення необхідного і неперервного часу для менеджерів всіх ланок на такі високоефективні види діяльності;
- 5) використання якісно кращої технології системного аналізу та проектування оперативного управління.

Тобто використання інформаційних систем у менеджменті позитивно впливає на роботу підприємства, допомагаючи спостерігати за станом підприємства і вчасно реагувати на зміни і процесі роботи організації.

Сьогодні в Україні спостерігаються тенденції стрімкого застосування інформаційних технологій у всіх сферах суспільно-економічного середовища. На сьогоднішній час всі ці системи умовно можна розділити на такі, що засновані на концепції ERP, системи CRM, фінансово-аналітичні системи, системи захисту інформації, довідкові системи і системи проектування.

Причин неуспішного впровадження може бути безліч. В більшості випадків проекти впровадження ERP-систем не виправдовують себе внаслідок: проектування системи ERP без урахування стратегії розвитку компанії; перекіс у бік технології; проектування системи ERP «знизу-вгору»; надлишкового реінжинірингу бізнес-процесів; невірна оцінка економічної ефективності впровадження ERP-системи; недооцінка складності процесу впровадження. Створення і впровадження

повнофункціональної ERP-системи – тривалий процес, який на великих підприємствах може займати 3-5 років. Причому проектується вона на роботу понад 2 роки без проведення модернізації. Тому необхідно приділити достатньо уваги прогнозуванню, помилки в якому можуть призвести до невиправдано великих витрат, зокрема на купівлю додаткового мережевого обладнання та оплату за користування послугами доступу до мережі Internet, які складають велику частку вартості володіння ERP-системою.

Список використаних джерел:

1. Гримова Т. Використання SAP систем для оптимізації бізнес процесів Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=73115>.
2. Довгань О.В. Впровадження програмного продукту SAP його переваги та недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2015_11_25_lutsk/sekcija_section_4_2015_11_25/vprovadz_hennja_programnogo_produkту_sap_jogo_perevagi_ta_nedoliki/110-1-0-1697.

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ СИСТЕМИ ВНУРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ РЕІНЖІНІРИНГУ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВА ТОВ «НВО ДНІПРОТЕХТРАНС»

Мохова В. В.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

На сучасному етапі розвитку економіки України проблеми управління бізнесом вийшли на передовий план. Дослідження показали, що в переважній більшості випадків (до 90%) неспроможність вітчизняних підприємств викликана їх незадовільним менеджментом. Це відноситься як до державних компаній, так і до приватних. Досвід показує, що перехід власності в приватне володіння далеко не завжди гарантує поліпшення рівня управління. Невміння управляти власністю веде до великих втрат, зниження рівня конкурентоспроможності, втрати ринкових перспектив. Звідси виникає об'єктивна необхідність пошуку і впровадження в практику нових методів та інструментів менеджменту, які відповідають сучасним умовам.

Серед головних інструментів є реінжиніринг, суть якого полягає в дослідженні і перегляді бізнес-процесів організації. Основними заходами в рамках реінжинірингу є виділення основних бізнес процесів, опис їх загальнодоступною мовою і аналіз з метою подальшого перетворення. При даному підході підприємства відмовляються від використання організаційних пірамідальних структур і раціоналізують виробничі системи на основі концепції реінтеграції окремих операцій в єдині бізнес-

процеси, тобто набори операцій, які разом узяті створюють результат, що має цінність для споживачів. Тільки в цьому випадку підвищується відповідальність за результати праці, а виробнича система стає більш гнучкою та інноваційною.

Об'єктом дослідження виступає товариство з обмеженою відповідальністю «Науково-виробниче об'єднання «Дніпротехтранс», засноване 1992 року партнерами Шелковий А.О. та Азаров Р.В.

Провідні фахівці раніше були зайняті роботою на високотехнологічних підприємствах ВПК, НДІ. Після розвалу СРСР було вирішено зайнятися проблемами магістрального, промислового і муніципального транспорту. На сьогоднішній день підприємство займається виробництвом систем контролю експлуатації транспортних засобів, є лідером у виробництві та впровадженні комплексних систем GPS моніторингу, автоматичними системами електропрогріву дизеля транспортних засобів, розробкою навчально-тестуючих комплексів для трамваїв та тролейбусів.

Новизна дослідження полягає в розробці методичних рекомендацій щодо активізації підприємницької функції в умовах реінжинірингу бізнес-процесів на підприємстві і обґрунтуванні реінжинірингу як найбільш ефективного методу, що дозволяє раціонально пов'язати всі фактори виробництва на підприємстві в єдине ціле.

До конкретних результатів дослідження, що володіє науковою новизною, можна віднести алгоритм реалізації реінжинірингових процедур з метою підвищення ефективності діяльності промислового підприємства, що полягає в наступних етапах: діагностика фінансового стану організації, під час якої аналізуються причини зниження ефективності господарської діяльності підприємств з урахуванням специфічних чинників цієї галузі; побудова моделі реінжинірингу бізнес-процесів з визначенням параметрів, що зменшують дію негативних чинників на організаційно-виробничу систему підприємства, впровадження процедури реінжинірингу бізнес-процесів при збільшенні доданої вартості продукції промислового підприємства.

Запропоновано підходи до здійснення реінжинірингу бізнес-процесів в залежності від етапу життєвого циклу промислового підприємства: нульовий підхід, що передбачає початкову стадію реалізації реінжинірингу, проектування бізнес-процесів і передбачає інноваційну модель виробничого підприємства; базовий підхід, який удосконалює наявну систему бізнес-процесів і організаційну структуру управління ними; комплексний підхід, заснований на ранжируванні існуючих бізнес-процесів і вдосконалення найбільш проблемних з них.

Таким чином, проведений в даній роботі реінжиніринг підприємства дозволив вийти на задані керівництвом параметри роботи, істотно

підвищити власну конкурентоспроможність, реалізувати потенційні можливості підвищення ефективності роботи.

В результаті вдалося реалізувати інтегровану в технологію прийняття рішення ІТ-систему, практично всі можливі процеси в роботі автоматизовані.

Список використаних джерел:

1. Автоматизація управління підприємством / В. В. Баронів, Г. Н. Калянов, Ю. Н. Попов та ін. М. : Инфра-М., 2015. – 239 с.
2. Аїстова М.Д. Реструктуризація підприємств. Стратегії, координація структурних параметрів, зниження опору перетворенням. – М. : Паблішер, 2007. – 287 с.

ОПТИМІЗАЦІЯ ГРАФІКІВ ЗАЙНЯТОСТІ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ РАЦІОНАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ СИСТЕМ ОБСЛУГОВУВАННЯ

Руденко В. І.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

Підвищення ефективності використання праці персоналу є одним із основних факторів підвищення продуктивності і, в свою чергу, підтримання конкурентоспроможності підприємства, а це можливо лише при оптимальному співвідношенні робочого часу і часу відпочинку. Роботу і відпочинок працівників протягом місяця, тижня, робочого дня регулюють робочими графіками. Розробка графіків є багатокритеріальним завданням і включає облік режимів праці та відпочинку відповідно до фізіологічних особливостей людини і технології виробництва. При складанні графіків виходу на роботу враховують тривалість і специфіку роботи даного підприємства. При цьому керуються правовими нормами, що визначають тривалість робочого дня для різних груп працівників.

На підприємствах в різних сферах діяльності можуть використовуватися такі види графіків: лінійні (змінні), ступінчасті (ковзаючі), графіки підсумованого місячного (тижневого) обліку робочого часу, графіки неповного і безперервної робочого дня і комбіновані. На підприємствах з безперервним технологічним процесом, в залежності від складності виконуваних робіт, робота бригад може бути організована в полуторному або тризмінному режимі.

Графіки неповного робочого дня, які встановлюються на підприємствах, мають додаткові обсяги робіт, що потребують виконання в певний час. Оплата праці персоналу, який працює за графіками неповного робочого дня, проводиться за погодинним тарифами.

Для роботи з графіками неповного робочого дня найдоцільніше використовувати пенсіонерів, студентів, матерів-годувальниць тощо, тобто

осіб, які не мають можливість відпрацювати повну робочу зміну. Проблема раціональної організації роботи систем, які обслуговують заявки, які надходять випадковим чином, виникає в різних економічних системах, коли використовуючи обмежену кількість механізмів обслуговування (продавців, диспетчерів, контролерів, машиністів метро і т.д., у подальшому – співробітників), слід спланувати їх режим роботи з урахуванням різних обмежень (гігієнічних, технологічних і т.д.), вимог трудового кодексу та інших нормативних актів. При цьому, з огляду на основну економічну мету – отримання найбільшого прибутку, слід мінімізувати зайнятість співробітників, прагнучи разом з тим до того, щоб вони найкращим чином справлялися з потоком заявок. Як правило, потік надходження заявок залежить від великої кількості факторів і носить випадковий характер.

Прикладом такого завдання може бути проблема складання місячного графіка виходу на роботу обслуговуючого персоналу магазину відповідно до інтенсивності купівельного потоку, режимом роботи магазину, урахуванням необхідності чергувати змінність роботи. Іншим прикладом є організація роботи співробітників пунктів митного оформлення. Потік рухомих транспортних засобів непостійний і змінюється з часом під впливом різних, в тому числі і випадкових факторів, пов'язаних з мінливою економічною або політичною ситуацією всередині країни або за її межами, а також під впливом сезонних коливань. Тому виникає проблема оптимізації діяльності роботи митного поста, при якому пропускна здатність буде найбільш відповідати транспортному потоку в конкретний момент часу. Одним з факторів, що впливають на зменшення або збільшення пропускної здатності, є кількість співробітників митної служби, що працюють в даний момент часу на пункті пропуску. Тому для раціональної діяльності митного поста необхідно планування графіків робіт штату з метою мінімізації черги на кордоні.

З наукової точки зору описана вище проблема призводить до завдань календарного планування, математичні моделі і методи вирішення яких вивчаються в рамках теорії розкладів. Це є відомим завданням дискретної оптимізації. На сьогоднішній день теорія і практика дискретного програмування не є досконалою і повністю дослідженою навіть для задач з детермінованою постановкою. У більшості випадків при складанні календарних планів графіка роботи, як правило, доводиться орієнтуватися на евристичні методи. Тим складнішою є проблема раціонального календарного планування в умовах невизначеності.

Передбачається розробка моделі інформаційної системи для складання раціональних графіків роботи співробітників в умовах стохастичною невизначеності. У довільний момент часу кількість заявок може перевищити пропускну здатність обслуговування за зміну, в

результаті чого утворюється черга, що передбачає певні ризики. А в інший момент часу (наприклад, вночі) потік заявок навпаки може бути дуже маленький, в результаті чого зміна співробітників може бути повністю і не задіяна в роботі.

Завдання полягає в розробці оптимального графіка роботи співробітників, щоб мінімізувати кількість відпрацьованих працівниками годин.

Список використаних джерел:

1. Цехан О. Б. Один подход к разработке рациональных графиков работы сотрудников для обслуживания случайного потока заявок / О. Б. Цехан, А. В. Чмак // Эффективное управление предприятием и регионом: сборник научных статей – 2011. – С.258–263.

2. Чмак А. В. Автоматизация разработки рациональных графиков работы сотрудников пунктов там оженного оформления / А. В. Чмак // Технологии информатизации и управления: сб. науч. ст. – 2011. – Вып. 2. – С. 90–95.

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДІВ КОДУВАННЯ ДЛЯ СТИСНЕННЯ ДАНИХ БЕЗ ВТРАТ

Авілова В. О., Ульяновська Ю. В.

Інформатизація суспільства призводить до збільшення об'ємів даних що підлягають збереженню та передачі. Це в свою чергу вимагає застосування таких методів кодування, стиснення та завадостійкої обробки даних які б забезпечували передачу даних по каналам зв'язку без втрат. Тобто необхідно забезпечити зменшення обсягу даних шляхом скорочення надмірності, що досягається за допомогою використання методів теорії інформації та кодування, таких як метод упаковки, метод Хаффмана, арифметичне кодування, контекстне кодування (PPM– Predictionby Partial Matching), алгоритм Зива-Лемпеля (-Welch), ентропійне кодування, алгоритм Барроуза-Веллера, та інше [1]. В основі реалізації цих алгоритмів лежить шифрування вхідних даних, а потім їх дешифрування. Стиснення без втрат застосовується для текстів, виконуваних файлів, високоякісного звуку і графіки, програм, баз даних та для будь-якої іншої інформації. Більш детально розглянемо ентропійне кодування та метод Хаффмана.

Ентропійне кодування з'являється скрізь в сучасних цифрових системах. Це – фундаментальний стандартний блок стиснення даних, який, в значній мірі, необхідний будь-де, особливо для інтернету, відео-, аудіо комунікації.

Алгоритм Хаффмана є універсальним, його можна застосовувати для стиснення даних будь-яких типів, але він є більш придатним для тексту,

програм та баз даних. За рахунок необхідності зберігання словника, він є неефективним для файлів малих розмірів.

Деякі методи ентропійного стиснення, наприклад арифметичне кодування, на відміну від алгоритму Хаффмана, не мають жорсткої постійної відповідності вхідних символів - групам біт вихідного потоку. Це дає алгоритму більшу гнучкість у поданні дробових частот зустрічальності символів. Алгоритм, як правило, перевершує алгоритм Хаффмана по ефективності стиснення, дозволяє стискати дані з ентропією, меншою 1 біта на кодований символ, але деякі версії мають патентні обмеження від компанії ІВМ

Розглянемо застосування зазначених методів на практиці. Нехай задано наступну послідовність довжиною в 30 елементів: LLPOOORPPFFFOFFFFFPPPOFFFF. Якщо припустити, що нам потрібні 5 бітів для кожного алфавіту, то необхідно буде витратити 150 бітів для представлення цієї послідовності. Можна помітити, що є тільки 4 відмінних алфавіта. Далі необхідно присвоїти номер кожному з них: L – 0; P – 1; O – 2; F – 3. Виходячи з цього, для представлення цієї послідовності будуть потрібні лише 60 бітів.

Можна помітити, що алфавіт 'F' з'являється більш часто, ніж інші символи, наприклад, в порівнянні з алфавітом 'L', який з'являється тільки двічі. Буде не оптимально казати, що обидва використовують однакове число бітів.

Тому для цього прикладу застосуємо Кодування методом Хаффмана. Уявімо наші алфавіти наступним чином:

L = 000 (3 біта); O = 001 (3 біта); P = 01 (2 біта); F = 1 (1 біт)

Якщо тепер обчислити суму шляхом заміни тих алфавітів в послідовності з цими присвоєннями, ми побачимо, що насправді можна її представити, використовуючи лише 51 біт.

На даний час метод Хаффмана практично не застосовується самостійно, зазвичай він використовується як один з етапів стиснення в більш складних схемах. Для більш детального розуміння можна розглянути наступні три послідовності:

Послідовність 1: AVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAVAV

Послідовність 2: AAAAAAAAAAAAAABBBBBBBBBBBBBB

Послідовність 3: AVBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBBB

У послідовностях 1 і 2, алфавіти 'A' і 'B' з'являються однаково кількість разів з рівною ймовірністю. Для таких повідомлень ентропія системи максимальна. У послідовності 3, алфавіт 'A' з'являється тільки один раз, а алфавіт 'B' з'являється більшу кількість разів. Невизначеність зменшується. Враховуючи випадкове положення, більш ймовірна поява 'B' ніж 'A'. Тому ця послідовність має нижчу ентропію. Знижена ентропія системи дозволяє стиснути її шляхом переприсвоєння символів.

Ентропійне кодування відноситься до стиснення даних без втрат, що може бути застосовано до будь-якого потоку даних незалежно від того, як він створений. Насправді майже всі системи стиснення даних використовують ентропійне кодування як свій заключний крок стиснення даних: спершу вони самостійно стискають все, що можуть, а потім, інформація достискається, шляхом ентропійного кодування.

Список використаних джерел:

1. Теорія інформації та кодування : навч. посібник / В. Л. Кожевников, А. В. Кожевников. – Д. : Національний гірничий університет, 2011. – 108 с.

РОЗВИТОК ПЕРЕВЕЗЕНЬ ЯК ПІДҐРУНТЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Колган О. В.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Трофімов О. В.)

На дальні відстані автомобільний транспорт перевозить швидкопсувні, особливо цінні, що потребують швидкої доставки, незручні для перевантаження іншими видами транспорту вантажі. Нині без автомобільного транспорту неможлива діяльність жодної галузі господарства.

У перспективі саме логістика дасть можливість багатьом транспортним підприємствам поправити свої фінансові справи на внутрішньому і зовнішньому ринках.

Таким чином, актуальність розробок і вдосконалення транспортних логістичних ланцюгів і, особливо, мультимодальних ланцюгів зростає.

Для вирішення задачі організації процесу доставки вантажу використовується ряд показників, які відображають ефективність організації процесу перевезень і розглядаються як критерії ефективності функціонування транспортної системи. Такими показниками є:

1. Своєчасність доставки вантажів.
2. Тривалість доставки вантажів.
3. Втрати вантажів (продуктів) у процесі їх транспортування.
4. Продуктивність транспортних засобів.
5. Продуктивність навантажувально-розвантажувальних машин.
6. Питома трудомісткість комплексу транспортних операцій.
7. Енергомісткість комплексу транспортно-технологічних операцій.
8. Приведені народногосподарські витрати.
9. Собівартість перевезень.

10. Прибуток транспортного підприємства

Своєчасність доставки вантажу. Цей показник характеризує задоволення вимог на перевезення вантажу у відповідності із потребою на його доставку. Своєчасність доставки досягається узгодженням роботи транспорту та систем виробництва і споживання, які обслуговуються ним.

Тривалість доставки – цей показник характеризується часом перебування вантажів у дорозі з моменту закінчення навантаження партії вантажу на рухомий склад до моменту початку її вивантаження.

Втрати продуктів (вантажів) у процесі їх транспортування. Цей показник характеризує збитки підприємства в результаті понесених витрат внаслідок втрати вантажу. Його слід враховувати при обґрунтуванні доцільності використання спеціалізованого рухомого складу з метою запобігання втрати вантажу у процесі його транспортування, при виборі найбільш раціональних схем доставки вантажу.

Продуктивність транспортних засобів. Показник характеризується кількістю вантажу, що перевозиться за одиницю часу на певну відстань, і вимірюється виробітком у тоннах або тонно-кілометрах за 1 годину роботи. Він показує ефективність використання транспортного засобу.

Трудомісткість операцій – це величина, обернена продуктивності.

Продуктивність навантажувально-розвантажувальних машин. Цей показник характеризується кількістю вантажу, що опрацьовується за годину або за зміну роботи навантажувально-розвантажувального механізму. Вона визначається техніко-експлуатаційними показниками роботи навантажувально-розвантажувальних механізмів та машин, та узгодженістю їх роботи з роботою транспортних засобів.

Трудомісткість навантаження (розвантаження) 1 тонни вантажу пов'язана із продуктивністю навантажувальної (розвантажувальної) машини.

Собівартість перевезень. Цей показник характеризує витрати на перевезення 1 тонни вантажу або на виконання 1 тонно-кілометру, понесені транспортними підприємствами та організаціями при виконанні перевезень. Він визначає ефективність організації транспортного процесу доставки вантажу.

Прибуток. Цей показник характеризує ефективність роботи транспортних підприємств. В залежності від прибутку підприємство планує розширення своїх виробничих потужностей, розміри преміювання, заходи по культурно-побутовому будівництву та інші.

Отже, встановлено, що логістика – необхідна частина економіки будь-якої країни. Наведе основні критерії оцінки ефективності перевезень.

Список використаних джерел:

1. Горев А. Э. Грузовые автомобильные перевозки : учеб. пособие / А. Э. Горев. – 5-е изд., испр. – М. : Академия, 2008. – 288 с.
2. Канторович Л. В. Проблемы эффективного использования и развития транспорта / Л. В. Канторович. – М. : Наука, 1989. – 304 с.
3. Квитко Х. Д. Эффективность использования грузовых автомобилей /Х. Д. Квитко. – М. : Транспорт, 2003. – 174 с.
4. Майборода М. Е. Грузовые автомобильные перевозки : учеб. пособие / М. Е. Майборода. – 2-е изд. – Ростов н/Д : Феникс, 2008. – 442 с.
5. Миротин Л. Б. Логистика: управление в грузовых транспортнологистических системах : учеб. пособие / Л. Б. Миротин. – М. : ЮристЪ, 2002. – 414 с.

ПРИЗНАЧЕННЯ КОДУ ГРЕЯ

Шипуля А. С.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Ульяновська Ю. В.)

Завдяки своєму основному властивості (відміну сусідніх чисел тільки в одному розряді) код Грея застосовується, наприклад, в побудованих на кодових дисках визначниках кутового положення вала. В оптичному кодовому диску одиниці і нулі кодуються прозорими і непрозорими областями. З одного боку диск просвічується орієнтованої уздовж його радіуса світловою щілиною, з іншого боку розміщуються фотодіоди. Зчитування з фотодіодів двійковий код і вказує кут повороту диска. Цей код також використовується в перетворювачах аналог-код. При передачі деяких даних, наприклад при телевізійному виникає необхідність перейти від одного значення контрольованого параметра до іншого.

Використання кодів Грея засновано насамперед на тому, що він мінімізує ефект помилок при перетворенні аналогових сигналів у цифрові (наприклад, у багатьох видах датчиків).

Коди Грея часто застосовуються в датчиках-енкодерах. Їх використання зручно тим, що два сусідніх значення шкали сигналу відрізняються лише в одному розряді. Також вони використовуються для кодування номера доріжок в твердих дисках.

Код Грея можна використовувати також і для вирішення задачі про Ханойські вежі. Широко застосовуються коди Грея і в теорії генетичних алгоритмів для кодування генетичних ознак, які представлені цілими числами. Код Грея використовується для генерації сполучень методом обертових дверей.

Але, по істині, масове застосування код Грея отримав в накопичувачах на жорстких дисках - HDD. У них код Грея є складовою частиною сервоінформації – сервоміток, розміщених на треках.

Код Грея – визначається як упорядкування системи двійкових чисел таким чином, що кожне додаткове значення може відрізнитися лише на один біт. У коді Грея під час переходу від одного кроку до іншого кроку змінюється лише один біт у групі коду. Тобто два суміжних номери коду відрізняються один від одного лише одним бітом [2].

Код Грея є найбільш популярним з кодів одиниць вимірювання відстані, але він не підходить для арифметичних операцій. Код Грея має деякі програми в аналогових та цифрових перетворювачах, а також використовується для виправлення помилок у цифровому зв'язку. Код Грея може бути важким для розуміння спочатку, але стає набагато простіше зрозуміти, дивлячись на кодові таблиці (табл. 1).

Таблиця 1

Перетворення між двійковим кодом на код Грея і десятковим на код Грея [1]

Десяткові числа	Бінарний код	Код Грея
0	0000	0000
1	0001	0001
2	0010	0011
3	0011	0010
4	0100	0110
5	0101	0111
6	0110	0101
7	0111	0100
8	1000	1100
9	1001	1101
10	1010	1111
11	1011	1110
12	1100	1010
13	1001	1011
14	1110	1001
15	1111	1000

Код Грея використовується в декількох конкретних програмах. Основні програми включають використання в аналогових та цифрових перетворювачах, а також використання для виправлення помилок у цифровому зв'язку. Код Грея використовується для мінімізації помилок при перетворенні аналогових сигналів у цифрові сигнали.

Спочатку призначався для захисту від помилкового спрацьовування електромеханічних перемикачів. Сьогодні коди Грея широко використовуються для спрощення виявлення і виправлення помилок в

системах зв'язку, а також у формуванні сигналів зворотного зв'язку в системах управління. Деякі інші застосування коду Грея:

- Мінімізація булевого кільця
- Зв'язок між тактовими доменами
- Виправлення помилок
- Генетичні алгоритми

Переваги коду Грея

• Краще для мінімізації помилок при перетворенні аналогових сигналів в цифрові сигнали

• Зменшує виникнення “стінок Хеммінга” (небажаний стан) при використанні в генетичних алгоритмах

• Можна використовувати в, щоб мінімізувати логічний ланцюг

Недоліки коду Грея

• Не підходить для арифметичних операцій

• Обмежене практичне застосування за межами декількох конкретних програм

Список використаних джерел:

1. Теорія інформації та кодування [Текст]: навч. посібник / Жураковський Ю. П., Гніліцький В. В. – Житомир: ЖІТІ, 2002. – 230 с..

2. Gray Code Basics [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.allaboutcircuits.com/technical-articles/gray-code-basics/>

ОБРОБКА ЗОБРАЖЕНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ LUT ТАБЛИЦЬ МЕТОДОМ РОЗБИТТЯ НА RGB КОЛЬОРИ

Газієв Д. Р.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

Чому все марять кіношним / плівковим кольором? Та тому, що плівки розробляли професіонали, які в кольорі розбиралися на порядок краще середньостатистичної людини. А зараз у кожного другого є цифрова камера і всім вона краща, тільки ось знімає занадто "чесно". Та й в графічних редакторах, чомусь кнопку "шедевр" так і не додали і тому страждає народ не розуміючи що робити з кольором. Зазвичай для корекції, наприклад, в програмі Photoshop використовують пресети – готові набори параметрів, які застосовуються до зображення автоматично. Коли ви розробляєте додаток, в якому потрібно застосувати корекцію, зручно мати формат, з яким просто працювати. Для цього придумали LUT.

LUT – це картинка, на якій у заданому порядку розташовані кольори. У шаблоні LUT-картинки кольору зіставлені самі собі. До цієї картинці можна застосувати корекцію і тоді кольорам будуть зіставлені нові. За цим

правилом буде застосовуватися корекція до зображення в програмі, яка вміє розуміти LUT.

Простіше кажучи, LUT – це те, що ми зараз називаємо встановленою налаштуванням кольору, яку ми можемо застосувати до нашого відео одним натисненням кнопки.

Основне призначення LUT-ів – це імітація на одному пристрої відображення інших пристроїв відображення (стандартів, прийнятих в кіно / відео виробництві). Щоб стало зрозуміліше, наведу такий приклад: у вас на моніторі є картинка, ви хочете подивитися, як ця картинка буде виглядати на проекторі (як змінюється її колір), для цього можна вивести картинку на проекторі ... а можна просто застосувати потрібний LUT.

Звісно, потрібно пам'ятати що на поганому моніторі, що має малий колірний обхват (gamut) не можна зімітувати гарний пристрій, що має більший колірний обхват (з хорошого погане зробити можна, а ось з поганого гарне неможливо) Тому LUT-и ні в якому разі не панацея від покупки гарного монітора.

У будь-якій сучасній відеокарті теж є свій LUT, який використовується для калібрування монітора: програми для калібрування записують туди свої значення. Подібний трюк дозволяє змінити гамму і колірну температуру монітора, що буває корисно для отримання однакового зображення на різних моніторах і приведення моніторів до єдиного стандарту (наприклад, гамі рівній 2,2 і температурі 6500). На Mac значення в LUT відеокарти змінюють за допомогою колірних профілів через SystemPreferences>Displays>Color.

Ще один LUT може бути розташований в самому моніторі, але подібне зустрічається тільки в професійних моделях. Внести зміни в моніторний LUT можна тільки за допомогою пристроїв для калібрування (колориметрів, спектрофотометрів) або кнопками на моніторі (якщо такі є).

В принципі всі перераховані LUT-и можна з'єднати в таку схему: RGB-дані у файлі зображення> корекція в Color>LUT в Color>LUT відеокарти>LUT монітора> зображення на моніторі.

Існують різні типи і використання LUT. Для колористів і кінематографістів LUT мають різні цілі.

Перегляд LUT дозволяє кінематографістові змінювати колір монітора, щоб вони могли бачити, як їх кадри будуть виглядати після корекції.

Перетворення LUT переносить ваші кадри з одного колірного простору в інший.

Калібрувальні LUT коректують колір монітора.

Є також **1Di 3DLUT**. 1DLUT просто застосовує набір значень, в той час як 3DLUT застосовує набір значень, але ці значення також

взаємодіють. 3DLUT працюють в «3D просторі» або «колірному просторі XYZ». Три площини X, Y і Z відображаються на червоний, зелений і синій.

Теорія полягає в тому, що 3DLUT з його колірним простором XYZ пропонує нам велику точність для перетворення кольору, ніж 1DLUT з певним значенням з фіксованим числом вхідних і вихідних значень.

Наприклад, ви можете отримати зображення і використовувати 1DLUT для посилення синього каналу і зменшення червоного каналу. Будучи налаштованими індивідуально, незалежно один від одного, особи людей на зображенні тепер можуть мати нездоровий синій відтінок. Але використовуючи 3DLUT, можна зменшити загальний червоний колір на зображенні, зберігши натуральні відтінки шкіри.

Таким чином, ми можемо бачити, що одномірні LUT мають своє застосування, але 3DLUT більш складні в тому, як вони виконують складні операції, де значення кольору змінюються відносно один одного, а не ізольовано.

У дипломній роботі мій метод конвертує текстуру LUT за допомогою розбиття кожного її пікселя на RGB значення і примножуючи на RGB значення кожного пікселя вхідний картинки.

Список використаних джерел:

1. <https://mixinglight.com/color-tutorial/understanding-luts/>
2. <https://www.bhphotovideo.com/explora/video/tips-and-solutions/introduction-luts>

АНАЛІЗ ТРАНСПОРТНОЇ ДОСТУПНОСТІ МІСТА ДНІПРО

Малієнко С. Є.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

При відображенні GPS даних на карті, якщо шар містить велику кількість точкових об'єктів, відображення кожного окремого об'єкта на карті не завжди необхідно. Якщо використовуються девайси поганої якості, дані, що відправляються з одного і того ж девайси можуть сильно відрізнятися по розташуванню. Це може створювати труднощі при відстежуванні руху точки в часі.

Існує безліч типів проектів, для яких відображення геоінформації є необхідним: сайти з нерухомості, каталоги компаній, каталоги пам'яток, дошки оголошень та інші. Основні вимоги до таких проектів:

1. Можливість підключення без глибокої підготовки даних на сервері, а саме, використовуючи тільки вже наявні географічні координати об'єктів.
2. Можливість використання необмеженої кількості типів міток (іконок) для різних типів об'єктів.
3. Можливість використання декількох розмірів іконки для різного діапазону зума.

4. Швидкий клієнтський кластеризатор з ДВОМА типами міток: кластер і група. Кластер – кілька об'єктів, розташованих поруч. При кліці кластер "розкривається", тобто збільшує зум поки об'єкти будуть на відстані, більшій ніж відстань кластеризації. Група - кілька об'єктів в одній точці (на мінімальній відстані). При натисканні на групу на будь-якому зумі виводиться список об'єктів в групі.

5. Відображення точок в динаміці.

Так само в моєму проекті відображення точок проводився на одну криву зі збереженням черговості, щодо кінця кривої (фінішу).

Для задоволення цих вимог і збереження продуктивності проекту я використовував кластеризацію з використанням свого алгоритму розбиття точок. Кластеризація – це угруповання прилеглих маркерів, міток, точок в один кластер. Це допомагає поліпшити UX і відобразити дані візуально зрозуміліше.

Розглянемо алгоритми кластеризації. Існують різні алгоритми, можна виділити 2 основних:

Grid-based Clustering – видима область карти ділиться на квадрати, в центр квадрата поміщається один кластер.

Підтримує видалення елементів.

Працює досить швидко.

Виглядає не дуже гарно, але якщо маркери розподілені рівномірно, то нічого поганого в цьому алгоритмі немає

Distance-based Clustering – алгоритм за замовчуванням. Ґрунтується на обчислення центрів найбільшої концентрації маркерів; кластери не мають фіксованих меж.

Не підтримує видалення елементів.

Працює повільніше (більш складні обчислення).

Красиво розташовує маркери відповідно до положення на карті.

Незважаючи на те, що вони досить універсальні, не завжди можна досягти гнучкості у вимогах проекту.

У моєму методі, в базі даних повинні бути дані про криву (траси), які будуть оброблятися в клієнтській частині. Вони зберігаються в форматі XML. Дані являють собою набір точок, з яких складається крива, назва траси, об'єкти які можуть зустрічатися на шляху. При обробці даних траси також прораховуються відстані між точками.

Після цього генеруються **bounds** – області (квадрати), які обмежують точки. За допомогою циклу ми розширюємо квадрати, в які потрапляють точки, поки не вийде квадрат з кордонів, в якому складаються всі крапки нашої карти і її об'єктів за зменшенням. Цей набір кордонів буде основним – назовемо його **Root**. Після цього ми отримуємо значення точок в **SouthWest** і **NorthEast** кутах. Після цього за алгоритмом ми розбиваємо основний тайл (кадрат) на квадрати лівого боку і правого, а потім по рекурсії так само розбиваємо новий квадрат ще на 2 квадрата і записуємо

кожен крок в змінну зі шляхом до цього квадрату по типу (LLLR – LEFT LEFT LFET RIGHT, основного квадрата).

Як підсумок ми отримуємо змінні з даними про межі, розбиті на квадрати, мінімальна відстань між гранями яких дорівнює відстані, на яку може відхилитися точка від основної кривої, при якому алгоритм може пересунути на трасу зі збереженням черговості.

Використання алгоритму не обмежується трасами пересувань, і також може використовуватися в будь-яких проектах, які враховують взаємне розташування точок, через проміжки часу.

Список використаної літератури:

1. <https://habr.com/ru/post/334644/>
2. <https://developers.google.com/maps/documentation/javascript/marker-clustering>

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЗАПОБІЖНИК НЕГАТИВНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ВПЛИВІВ НА СУСПІЛЬСТВО

Кемська Т. О.

За останні роки у світі відбулися значні системні суспільно-економічні зміни, які спричинили сучасні інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) та нові методи обробки інформації. І перед державою та її громадянами постала проблема щодо захисту, як особистої інформації, так і на рівні держави. Сьогодні для будь-якої країни забезпечення інформаційної безпеки є частиною національної безпеки.

Проблеми інформаційної безпеки в загальному випадку можна поділити на два типи: захист інформації та захист від інформації. Тобто, слід розрізняти два аспекти інформаційної безпеки: технічний і гуманітарний, кожний з яких має зовнішню та внутрішню складові. Обидва ці аспекти перш за все стосуються людини і її інформаційної культури. Технічний аспект інформаційної безпеки полягає у здатності і вмінні людини та держави передбачати та попереджувати загрози інформації та загрози самим системам. Однак технічний аспект не є головним в структурі інформаційної безпеки. Необхідно забезпечити не лише безпеку інформації від знищення, спотворення, блокування, несанкціонованого доступу до неї, але й інформаційну безпеку суспільства, попередити негативний вплив на людину та її свідомість.

Події останніх років показали, що гуманітарний аспект забезпечення безпеки суспільства від негативного впливу інформації, зокрема на молодь є дуже важливим чинником. Інформація має вплив на маси, тобто за умови вдалого маніпулювання свідомістю мас можна досягти практично будь-якої мети: знищити опонента, прибрати з дороги конкурентів чи розпалити

війну. Можна зазначити, що багато з сучасних війн починались саме з інформаційних. Історія сьогодні вже знає конкретні приклади. Захист свого інформаційного простору такий же важливий як і захист повітряного простору. Маніпуляції онлайн-контентом досить складно виявити, а боротися з ними ще складніше, визнають фахівці FreedomHouse. Лише за 2017 рік тактика маніпуляції та дезінформації зіграла чималу роль у виборах у щонайменше 18 країнах світу. А влада у близько 30 державах світу використовувала соцмережі для поширення проурядової думки або ж для придушення критиків усередині своєї країни. «Використання платних коментаторів і політичних ботів для поширення державної пропаганди було започатковано Китаєм та Росією, але тепер стало глобальним», – заявив президент FreedomHouse Майкл Абрамович.

Масове поширення смартфонів привело до того, що саме молодь стала найвразливішою для маніпулятивних атак інформаційних систем. И тут постає проблема, як захистити суспільство, зокрема молодь, від негативного впливу на свідомість.

Молодь – це така соціальна група, яка максимально використовує Internet та масово використовує інформацію різного змісту. Молоде покоління формує свої погляди та смаки практично на сто відсотків завдяки Інтернету та інколи розважальному телебаченню.

Сьогодні можна сміливо констатувати, що Internet майже витіснив особисте спілкування серед молоді. Це сфера спілкування, що не контролюється суспільством, оскільки вона є анонімною та віртуальною.

Саме заклади освіти повинні максимально долучитись до роботи, яка буде запобіжником від маніпуляції свідомістю. В Україні потрібно виростити нове покоління з критичним мисленням. Критичне мислення – (давньогрецька критική τέχνη – «мистецтво аналізувати, судження») – це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень. Головним чином йому притаманні такі властивості, як усвідомленість та самовдосконалення.

Завдання навчити учнів, студентів на основі одержаної інформації робити її аналіз та висновки. Критичне мислення дає інструменти, щоб зробити власне життя більш осмисленим і успішним. Навички критичного мислення дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення та відстоювати їх. Критичне мислення допомагає в пошуку нових шляхів вирішення проблем.

Здатність протистояти інформаційному тиску – не брати на віру все, що читаєш чи бачиш, а перевіряти, аналізувати й приймати зважені рішення. Люди, які критично мислять, намагаються жити раціонально, розумно. Критичне мислення допомагає у професійному самовизначенні, дозволяє встановити пріоритети, формує відповідальність за вибір, дає можливість формулювати власні висновки, розвиває здатність до прогнозу

наслідків своїх дій, виробляє вміння культурного діалогу. Вони використовують інтелектуальні інструменти, які пропонує критичне мислення: поняття і принципи, які дозволять їм аналізувати, оцінювати і покращувати мислення.

Критичне мислення – мислення самостійне. Ніхто не може думати за вас. Знання створює базу, без якої людина не може мислити критично. Людина, яка розвивала в собі цей навк зможе розуміти майбутні виклики, самостійно оцінювати ситуацію і ухвалювати доленосні рішення.

Критичне мислення формує інформаційний імунітет особистості, забезпечує її інформаційною стійкістю і стає запобіжником від маніпуляції свідомості.

Список використаних джерел:

1. Бех Іван Дмитрович. Виховання особистості: У 2 кн. Кн.1: Особистісно орієнтований підхід: теоретико - технологічні засади : Навчально-методичний посібник / Іван Дмитрович Бех. – Київ : Либідь, 2003 . – 278 с.

2. Концепція Нової української школи, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р,

3. [https://ms.detector.media/mediaprosvita\](https://ms.detector.media/mediaprosvita/)

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ВИЩОЇ МАТЕМАТИКИ В ЕКОНОМІЦІ

Остапчук М. А., Лебедева А. В.

(Науковий керівник – к.ф.-м.н., доцент Рудянова Т. М.)

Людство цінує математику за її прикладне значення, за спільність і міць її методів дослідження, за дієві прогнози при вивченні економічної природи суспільства. В сучасних умовах, коли в Україні спостерігається спад виробництва, інфляція, безробіття, знання економічної природи різних процесів, вміння їх передбачити і зробити для себе менш відчутними неможливе без економічних (а, значить, без математичних) компетенцій спеціалістів різноманітних спеціальностей. Зростає сенс прикладних досліджень, які націлені на вирішення проблемних ситуацій, практично ставши в даному відношенні в ряд з іншими науковими дисциплінами. Застосовуючи комп'ютерні технології, прикладна математика націлена в першу чергу на вирішення матеріально-практичних завдань. Разом с тим, прогресивна прикладна математика все більш становиться ідентичною з інженерними науками, інженерією програмного забезпечення і все більше значення набуває математичне моделювання різноманітних ситуаційних завдань.

Сучасний фахівець має справу зі складними економічними системами і як з предметом вивчення, так з об'єктом дослідження. Одним з розповсюджених способів постановки та розв'язання економічних завдань вважається матричний спосіб, на цей момент тим більш актуально впровадження матриць для створення баз даних та баз знань. У перший раз матриця була помічена в античному Китаї і мала назву «чарівний квадрат», трохи пізніше вона стала популярна серед арабських математиків, а наприкінці XVII століття швейцарський вчений Г. Крамер придумав власну концепцію, опублікувавши у 1751 році способів розв'язання систем лінійних рівнянь, в даний період був також створений метод Гаусса. Великий внесок у розвиток теорії матриць в середині XIX ст. внесли такі науковці як В. Гамільтон і А. Келі, наряду з ними розвивали цю концепцію німецькі науковці К. Вейерштрасс, Фердинанд Георг Фробеніус, французький математик Марі Енмон Каміль Жордан. У 1850 році Д. Сильвестр ввів прогресивне поняття матриці. Матрична алгебра має досить вагоме значення в економіці. Обумовлюється це тим, що матричний спосіб дозволяє в досить невігядливий і зрозумілій формі записувати всілякі фінансові процеси та об'єкти. У вигляді матриць елементарно і зручно записуються структуровані дані про той чи інший об'єкт. Матричні моделі формуються не лише тільки для збереження цих структурованих даних, але і для вирішення різноманітних задач з цими даними засобами лінійної алгебри. Так, знайомою матричною моделлю економіки вважається модель "витрати-випуск", впроваджена американським економістом російського походження Василем Леонтьєвим. Дана модель виходить із припущення, що існує цілий виробничий розділ економіки розбитий на n чистих секторів економіки. Будь-яка з секторів економіки випускає продукцію лише тільки 1-го виду і різні гілки випускають різну продукцію. Унаслідок такого поділу праці між гілками є міжгалузеві зв'язки, значення яких складається в тому, що частина продукції кожної гілки передається іншим гілкам в якості ресурсу виробництва. Матриця коефіцієнтів прямих витрат має велику кількість інформації про структуру міжгалузевих зав'язків. При цьому j -й стовпець матриці цілком характеризує витрати j -й галузі для виготовлення одиниці продукції.

Математичне моделювання, яке базується на знаннях вищої математики, охопило всі області знань і їх додатки: технічні, економічні, фінансові, громадські, біологічні і багато інших. Внаслідок цього виникла потреба володіння концепціями і способами математичного моделювання, уявленнями про інструментарій, що використовують при моделюванні. Моделювання в наукових дослідженнях стали використовувати ще в далекій давнині і згодом воно охоплювало нові області наукових знань, а саме: технічне конструювання, будівництво і архітектуру, також

астрономію, фізику, хімію, біологію і, врешті-решт, соціально-публічні науки. Під процесом моделювання розуміється триєдиний процес побудови, дослідження і використання моделей. Моделювання також щільно пов'язане з такими категоріями як абстракція, аналогія, гіпотеза та ін. Процес моделювання в обов'язковому порядку підключає і зведення абстракцій і висновки по аналогії і конструювання наукових гіпотез. Модель виступає як оригінальний інструмент знання, який дослідник поставив перед собою і об'єктом, з підтримкою якого дослідження цікавить його. Потреба застосування методу моделювання обумовлена тим, що майже всі об'єкти (або труднощі, проблеми пов'язані з даними об'єктами) неможливо дослідити через фінансову неспроможність або потребу в великій кількості часу.

Доктрина математичного аналізу моделей економіки розвинулась в особливу гілку – математичну економіку. Доцільновідзначити деякі особливості використання математичних методів в розв'язуванні економічних завдань, а саме – поліпшення системи збору інформації про складний об'єкт; інтенсифікація і збільшення точності технічних і фінансових розрахунків, поглиблення кількісного аналізу завдань в технічних, фінансових та інших додатках, висновки принципово свіжих наукових і практичних завдань в будь-якій сфері додатків. За допомогою математичного моделювання з'явилась можливість залагоджувати ті завдання, які іншими способами вирішити неможливо, наприклад: знаходження оптимального варіанта випуску продукції, проектування об'єктів із завчасно заданими властивостями, автоматизація контролю над функціонуванням складних технічних систем.

Прикладна математика – це фундаментальна наука, методи якої, активно застосовуються в багатьох природничих дисциплінах, вона допомагає зрозуміти навколишній світ та дізнатися більше про його закони розвитку.

Список використаних джерел:

1. Грисенко М.В. Математика для економістів: Методи й моделі, приклади й задачі: навч. посібник. – К.: Либідь, 2007. – 720 с.
2. Гриньов Б. В. Кириченко Б. В., Векторна алгебра : підручник (за ред. О. М. Литвина.) – Харків: Гімназія, 2008. – 164 с.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ЗМІСТУ ІНЖЕНЕРІЇ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Рудянова Т. М.

Починаючи з 2012 р., серед найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного потенціалу для забезпечення

конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства визначені фундаментальні наукові дослідження з фізико-математичних і технічних наук, перспективних засобів обчислювальної техніки, інформаційних та комунікаційних технологій [1]. Крім того, значна частина інших пріоритетних напрямів (інтелектуальні інформаційні та інформаційно-аналітичні технології, інтегровані системи баз даних та знань, програмно-технічні засоби, телекомунікаційні мережі та системи, гід- та клауд-технології, технології та засоби розробки програмних продуктів і систем, технології та засоби захисту інформації) спонукало вищі заклади освіти здійснити перегляд концепції підготовки фахівців, здатних до проектування, апробацію, упровадження та комерціалізацію інноваційних технологій [2]. Відкриття у ВНЗ спеціальності 121 – Інженерія програмного забезпечення (ІПЗ) дозволило здійснювати навчання студентів – майбутніх фахівців в галузі інформаційних технологій, підготовлених на основі кращих світових стандартів та передового зарубіжного досвіду, які будуть здійснювати нагальні суспільні потреби.

Перше вживання терміну «програмна інженерія» (software engineering) датується серпнем 1966 р., але роком появи інженерії програмного забезпечення (ІПЗ) як галузі вважається 1968 рік, у якому в Німеччині відбулась перша наукова конференція, що мала назву «Software engineering». Термін «програмна інженерія» був навмисне обраний як провокативний: це поняття означало, що виробництво програмного забезпечення (ІПЗ) має базуватися на тому ж типі теоретичних засад та практичних застосувань, що й у традиційних галузях інженерії. Інженерна галузь характеризується діяльністю, що ґрунтується на принципах ефективності, результативності, практичності, фундаментальності, успадкованості, відчутності, супроводженості. У 2018 році в статті, присвяченій 50-тиріччю підготовки фахівців з ІПЗ, Н. Р. Мід (Nancy R. Mead), Д. Гарлан (David Garlan) та М. Шоу сформулювали принципи ІПЗ [3].

Сучасна ІПЗ – це систематизований, регламентований і кількісний (інженерний) підхід до вирішення завдань розробки, експлуатації, супроводу й утилізації ІПЗ. До того ж, процеси і програмне забезпечення мають відповідати заданим технічним, економічним, соціальним і правовим вимогам. Технічні вимоги відображають відповідність процесів і продуктів життєвого циклу вимогам, специфікованим замовником. Економічні потреби містять вимоги щодо виконання проекту в рамках заданого фінансового бюджету. Соціальні вимоги відображають те, що створювані програмні продукти повинні мати властивості корисності. Правові вимоги відображають те, що виконання програмного проекту повинне здійснюватися законними методами.

Професійний інженер з ПЗ ухвалює рішення, оцінюючи стан і кожного разу обираючи підходи для вирішення конкретних завдань і в конкретному контексті знаходячи баланс між витратами і прибутком; виконує в практичній діяльності функції дослідника, розробника, архітектора, виробника, тестувальника, консультанта, а також постійно поповнює свої знання, опановуючи нові методи, техніку і технології. Якісна розробка ПЗ, відповідно до вимог замовників і користувачів, з дотриманням обмежень за термінами і витратами, неможлива без участі фахівців, які володіють сучасним технологічним і організаційним інструментарієм моделювання, проектування, розробки, тестування, поліпшення і впровадження програмних систем.

Метою навчання ПЗ є формування наступних здібностей фахівців: управління вимогами (системний аналіз існуючих процесів, виявлення, документування, аналіз вимог кінцевих користувачів і інших стейкхолдерів) до ПЗ; розробка технічних завдань і технічних проектів на створення програмних модулів, додатків, комплексів, систем; створення моделей і проектів програмних додатків з використанням сучасних методологій моделювання і систем CASE (Computer Added Software Engineering); проектування архітектури інформаційних систем; вибір і обґрунтування ефективної методології та моделі життєвого циклу розробки ПЗ (Application Lifecycle Management, ALM); розробка програмного забезпечення (в т.ч. інтернет-додатків), його тестування, дебаггінг, рефакторинг, оптимізація з використанням сучасних середовищ (Integrated Development Environment, IDE), засобів і технологій розробки, при необхідності зі забезпечення безперервної інтеграції, розширюваності і частого релізу. До компетентностей фахівців також відноситься управління якістю ПЗ на всіх стадіях життєвого циклу його створення; використання сучасних методик гнучкої (Agile), ощадною (Lean) і клієнтоорієнтованої (User-Center Development, User Experience Development, Design Sprint) розробки; проведення юзабіліті-тестування і забезпечення необхідного рівня ергономічності інтерфейсів ПЗ; версійна підтримка, документування, удосконалення процесів розробки ПЗ на основі моделей зрілості (Capability Maturity Model Integrated, CMMI); управління проектами розробки ПЗ, екстремального програмування, розподіленого програмування, постійної інтеграції, частих релізів.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова № 942, Перелік / Кабінет Міністрів

України. – 07.09.2011. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/Laws/show/942-2011-%D0%BF>

2. Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів освіти і науки щодо навчання студентів та аспірантів, стажування наукових і науково-педагогічних працівників у провідних вищих навчальних закладах та наукових установах за кордоном у 2012 році [Електронний ресурс] : Наказ № 315, Перелік / МОНмолодьспорт України. – 20.03.2012. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0500-1>.

3. Стрюк А. М. Інженерія програмного забезпечення: перші 50 років становлення та розвитку [Електронний ресурс]: <http://ceur-ws.org/Vol-2292/paper01.pdf>.

РОЗРОБКА ІНТЕРФЕЙСА ДЛЯ СИМУЛЯТОРА РОБОТИ МИТНОГО ПОСТА

Курилович М. В.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Яковенко В. О.)

За останні півсторіччя розвиток технологій у галузі комп'ютерних наук набув величезних розмірів, сьогодні вони широко використовуються для вирішення майже будь якої задачі, яку тільки може собі уявити людина. Зокрема такому розвитку посприяло масове розповсюдження електронно-обчислювальної техніки в усьому світі, вона дуже швидко стала частиною нашого життя. Комп'ютери почали використовувати не тільки для рішення актуальних проблем у науці але й для задоволення різноманітних потреб споживачів у бізнесі, починаючи з професійних потреб різних корпорацій, закінчуючи бажанням людей розважитись, саме завдяки останньому з'явилась ігрова індустрія. З моменту появи першої гри "Spacewar" у 1962 році, ігрова індустрія зробила багато кроків вперед у покращенні та створенні нового програмного та технологічного інструментарію [1]. Завдяки цьому стало можливим створювати все більш і більш реалістичні віртуальні світи. Зображення наблизились майже до кінематографічних, симуляції фізики поведінки об'єктів стає все складнішою. Саме можливості до створення складних та комплексних симуляцій були високо оцінені спеціалістами у сфері навчання.

Ключовим аспектом будь-якого навчання є його практична спрямованість. Симуляційна освіта є однією з основних методик практичної підготовки фахівців різних напрямків в розвинених країнах. Відпрацювання навичок на симуляторах та у віртуальних умовах має доведену ефективність [2].

Одним із найбільш важливих та складних інструментів який використовують для створення симуляцій є ігровий рушій(від англ. Gameengine), центральна програмна частина будь-якої відеогри, яка відповідає за всю її технічну сторону, дозволяє полегшити розробку гри шляхом уніфікації та систематизації її внутрішньої структури. І завдяки розвитку ігрової індустрії, розробники почали поширювати свою ігрові рушії на безкоштовній основі, що відкрило багато можливостей для створення доступного навчального програмного забезпечення.

Перше що бачить користувач коли запускає програму та з чим взаємодіє на протязі усього користування – інтерфейс, тому його дизайн та функціональні можливості є невід’ємною ціллю розробки програмного забезпечення, особливо при створенні навчальних симуляцій.

Данна робота буде описувати реальний проект по створенню симуляції роботи на митному пості. Для реалізації цього проекту був обраний Unreal Engine 4 – ігровий рушій, який був використаний як платформа для побудови симуляції процесу перевірки та оформлення на митному пості. Візуальна частина інтерфейсу, його анімації та логіка роботи програмується за допомогою графічного програмування з використанням так званих блупринтів (blueprints), які є альтернативним способом побудови логіки на рівні використання мови C++ (рисунок 1). Блупринти компілюються в C++ код, тому не поступаються мові C++ при створенні логіки ігрових сцен. Даний спосіб програмування значно спрощує написання логіки гри в силу своєї наглядності та простоти. Також даний ігровий рушій має спеціалізоване меню для детальної роботи по створенню та налаштуванню інтерфейсу (рис. 2).

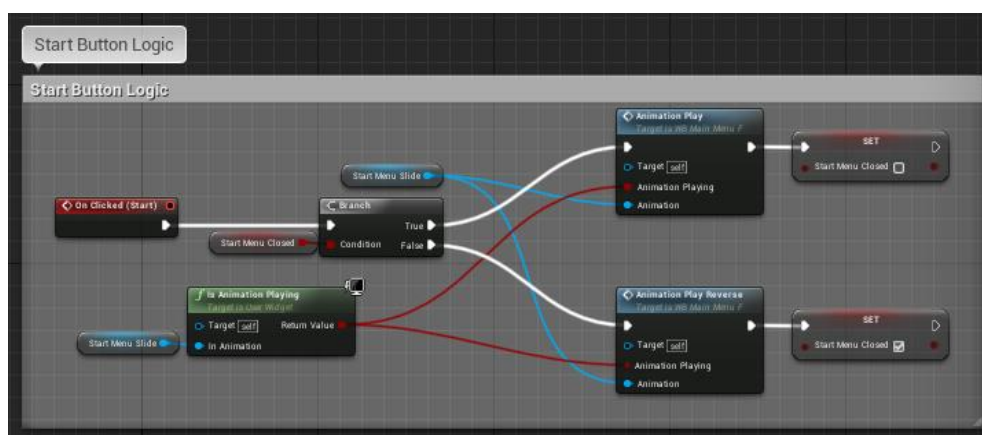

Рис. 1. Програмування з використанням блупринтів

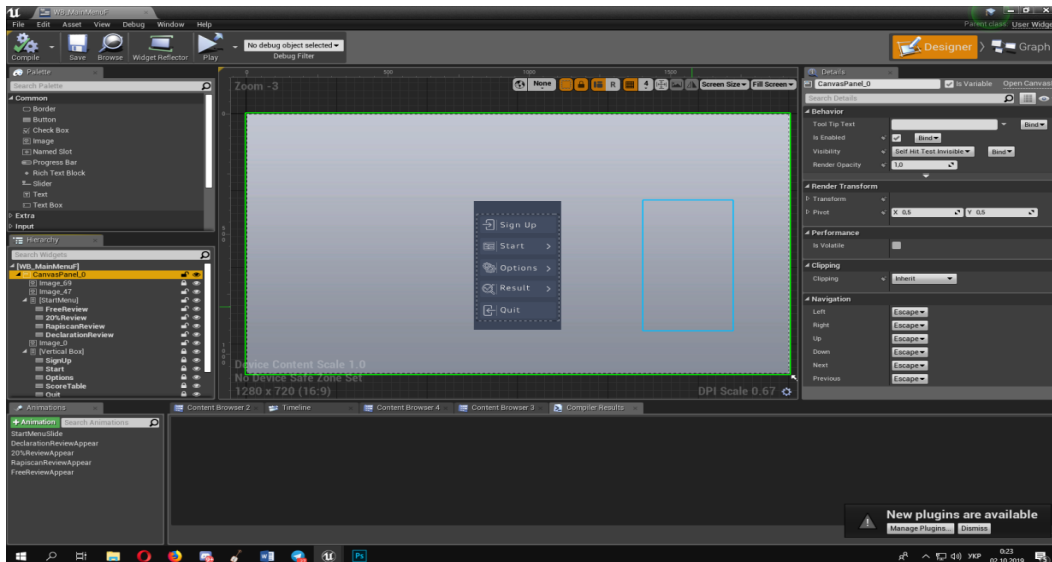

Рис. 2. Робота з інтерфейсом у спеціалізованому меню

Список використаних джерел:

1. Wiki-сторінка Earlyhistoryofvideogames [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. –

Режим доступу: https://en.m.wikipedia.org/wiki/Early_history_of_video_games

2. ResearchGate-сторінка дослідження The learning effects of computer simulations in science education [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. –

Режим доступу : <https://www.researchgate.net/publication/216743334>

The_learning_effects_of_computer_simulations_in_science_education

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Дишко М. М.

(Науковий керівник – д.т.н., доцент Коткова Т. І.)

Питання забезпечення інформаційно-технічної безпеки стоїть на порядку денному для багатьох країн світу. Нині кіберпростір розглядається як важливий імператив безпеки, оскільки від його реалізації залежать економічна, військова, соціальна та інші сфери діяльності держави. Розуміння нових викликів, які постали у сучасному світі та необхідність їх нейтралізації, призвели до виникнення поняття «кібербезпека».

Все більше науковців зосереджують увагу на питанні кібермогутності держави як здатності втілювати волю та забезпечувати національні інтереси в кіберпросторі. Кібермогутність є досить складним питанням для держави, адже включає в себе аспекти військової, політологічної, юридичної, телекомунікаційної та інших сфер і потребує ще подальшої розробки.

Нині для України питання інформаційно-технічної безпеки, нарощування потенціалу кібермогутності стоять на порядку денному. З початком війни, де кіберагресія є однією з її визначних складових, перед Україною постала нагальна необхідність самостійно шукати шляхи і механізми забезпечення кібербезпеки від сучасних загроз. Кіберзагрози в Україні умовно можна розділити на два ключових рівні. Перший – «класичні» кіберзлочини- як абсолютно оригінальні, так і вже звичні для нас, для своєї реалізації вони потребують лише сучасних інформаційних технологій. Другий - злочини, характерні для геополітичної боротьби: хактивізм, кібершпигунство та кібердиверсії. Водночас техніки здійснення атак в обох випадках демонструють чимало спільного. Наприклад, фішингові техніки можуть бути використані як для заволодіння коштами громадян, так і з кібершпигунською метою [1].

Ще одним гострим питанням, що постає перед країнами світу та Україною зокрема, є кіберзахист об'єктів критичної інфраструктури. Кіберзахисту підлягають комунікаційні системи всіх форм власності, в яких обробляються національні інформаційні ресурси і які використовуються в інтересах органів державної влади та місцевого самоврядування, правоохоронних органів і військових формувань, у сферах електронного урядування, електронних державних послуг, електронної комерції, електронного документообігу. До останніх можуть бути віднесені підприємства, установи та організації незалежно від форми власності: в галузі енергетики, хімічної промисловості, транспорту, інформаційно-комунікаційних технологій, електронних комунікацій, у банківському і фінансовому секторах; у сферах водо-, газо- і електропостачання, водовідведення, виробництва продуктів харчування, сільського господарства, охорони здоров'я. Також до об'єктів критичної інформструктури відносяться комунальні, аварійні та рятувальні служби, стратегічні підприємства, потенційно небезпечні виробництва [2].

Під поняттям кіберпростору розуміється життєво важливі інтереси людини і громадянина, суспільства та держави в кіберпросторі, що досягається комплексним застосуванням сукупності правових, організаційних, інформаційних заходів. При цьому під кіберпростором розуміється середовище, яке виникає в результаті функціонування на основі єдиних принципів і за загальними правилами інформаційних, телекомунікаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем.

Не викликає сумніву, що нині Україна потребує висококваліфікованих кадрів у сфері кібербезпеки для реагування на нові виклики часу. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти України узгодило новий стандарт вищої освіти для спеціальності «Кібербезпека» [3]. Стандарт розробили у секторі вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти.

Таким чином, ми дійшли висновку, що питання забезпечення інформаційно-технічної безпеки є вкрай важливими для України. У сьогоденній ситуації наша держава є об'єктом кіберагресії. З огляду на ведення війни, де кіберпростір є ареною ведення військових дій Україні необхідно розбудовувати не тільки оборонні спроможності у кіберпросторі, а й наступальні. У протистоянні існуючим викликам і загрозам кібербезпеці заважають дві основні проблеми.

Першою проблемою є відсутність загальної термінології. Такі поняття, як кіберпростір, кібербезпека, кібервійна, кібератака та інформаційно-технічна безпека широко використовуються у науці, проте, дотепер ще не існує чітко визначеного їх змісту. Це, у свою чергу, ускладнює наукове осмислення та подальше практичне подолання тих проблем і викликів, які постають у кіберпросторі.

Другою проблемою є те, що за період незалежності і безпосередньо до 2014 р. не було якісної нормативно-правової бази у сфері інформаційно-технічної безпеки. Однак зазначимо, що за останні роки вона значно удосконалилася. Загалом, не зважаючи на певну розпорошеність, законодавство у сфері кібербезпеки України в останні роки було переглянуто і трансформовано. Це дає підстави вважати, що законодавча база у поєднанні з реструктуризацією системи національної безпеки дозволять створити потужний механізм стримування зовнішньої кіберагресії та розвитку інформаційно-технічного забезпечення безпеки України [4].

Список використаних джерел:

1. http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/download/3389/3066
2. <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-delovye-novosti-36-osnovnye-principy-obespecheniya-kiberbezopasnosti-ukrainy>
3. <https://lviv.com/lab/v-ukrayini-vpershe-vvely-bakalavrsku-spetsialnist-iz-kiberbezpeky/>
4. http://www.economyandsociety.in.ua/journal/11_ukr/80.pdf

МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕЗОСКОПІЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОРОЖНЬОЇ БЕЗПЕКИ

Арістова Ю. М.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Сохацький А. В.)

Зростання кількості транспортних заторів та аварійних ситуацій тісно пов'язані з тим, що темпи розвитку дорожньо-транспортної мережі не встигають за темпами росту кількості автомобілів. Для оптимізації дорожньої ситуації та вирішення проблем, пов'язаних із забезпеченням безпеки на дорозі, актуально використовувати імітаційне моделювання,

яке, однак, потребує знань різних наукових галузей. В свою чергу, погляд на одну проблему з різних точок зору тягне за собою формування різних методів та підходів до моделювання транспортного потоку.

Тому на сьогоднішній день моделі транспортних потоків можна класифікувати за двома основними ознаками: рівнем деталізації та методом моделювання [1]. За рівнем деталізації можна визначити: макроскопічні, мезоскопічні, мікроскопічні.

Макроскопічні моделі мають найменший рівень деталізації (досліджується щільність, середня швидкість та інтенсивність потоку) та використовуються для підтримки управлінських рішень в області планування розвитку міських територій, аналізу наслідків змін у організації руху, вибору альтернативних проектів розвитку транспортної інфраструктури і т.д. [2].

Мікроскопічні моделі, як найбільш деталізовані, досліджують властивості та поведінку окремих індивідуальних транспортних засобів, що надає найбільш точні результати досліджень у порівнянні із макроскопічними моделями.

Поєднуючи у собі елементи макро- та мікромоделей, мезоскопічні моделі описують автотранспортні засоби достатньо точно, але при цьому розглядає їх взаємодію та поведінку так само, як і на макрорівні [3]. Гравітаційна модель, основою якої став закон всесвітнього тяжіння, є однією із ключових моделей, які відображають взаємодію районів та створюють транспортні потоки (кореспонденції).

Будуючи дану модель, передбачається відправлення між двома зонами – баланс прибуття, основна ідея полягає в тому, що кореспонденція з однієї зони в іншу пропорційна загального обсягу відправлень-прибуттів і деякої функції, що залежить від дальності поїздки між центрами цих зон. Математично, аналогічно до другого закону Ньютона, це виражається наступним чином:

$$G_{ij} = \mu S_i P_j C^{2ij}, \quad (1)$$

де G_{ij} – потік деякої величини із зони i в зону j ;

S_i – обсяг виробництва даної величини в зоні i ;

P_j – об'єм споживання даної величини в зоні j ;

C_{ij} – витрати на пересування із зони i в зону j ;

μ – коефіцієнт приведення.

Основний недолік гравітаційної моделі полягає в тому, що обсяг кореспонденцій в ній пов'язаний з числом характеристик пари зон, взятих окремо.

У моделі рівноважного розподілу передбачається, що всі учасники руху обирають шлях проходження, виходячи з мінімальної ціни поїздки. У результаті процесу «проб і помилок» в системі встановлюється рівноважний розподіл потоків, що має властивості, відомі як вимоги Вардропа [4]. Суть властивостей полягає в наступному: під час рівноважного розподілу автомобілів жоден учасник руху не змінює свій шлях, тому що ціна поїздки вже мінімальна.

Узагальнюючи класифікацію та короткий огляд моделей, можна зазначити, що метод моделювання обирається, враховуючи поставлену задачу. Мезоскопічні моделі намагаються заповнити проміжок між макроскопічним та мікроскопічним моделюванням із використанням індивідуальних транспортних засобів, що приводяться в дію контролюючими макроскопічними змінними. Це приводить нас до того, що для забезпечення дорожньої безпеки, і, як наслідок, безпеки населення, перевагу слід віддати методам мезоскопічного моделювання.

Список використаних джерел:

1. Потапов И. А. Методы моделирования транспортного потока / И. А. Потапов, И. Н. Бояршинова, Т. Р. Исмагилов // Fundamental research №10, 2016. – 338–342 с.

2. Макроскопические модели дорожного движения. – Режим доступа : https://studopedia.su/4_2082_makroskopicheskie-modeli-dorozhnogo-dvizheniya.html

3. Ломакин Д. О. Мезоскопические модели транспортных потоков // Информационные технологии и инновации на транспорте. Материалы 2-ой Международной научно-практической конференции / Под общей редакцией А. Н. Новикова. – 2016. – 53–59 с

4. Введение в математическое моделирование транспортных потоков : учеб. пособие / Гасников А. В., Кленов С. Л., Нурминский Е. А., Холодов Я. А., Шамрай Н. Б.; Приложения : Бланк М. Л., Гасникова Е. В., Замятин А. А., Малышев В. А., Колесников А. В., Райгородский А. М ; Под ред. А. В. Гасникова. – М. : МФТИ, 2010. – 18 с.

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ЖУРНАЛІСТІВ, ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Галеніна Н. М.

(Науковий керівник – к.н. із соц. ком. Ятчук О. М.)

У сучасному світі інформаційний простір має великий вплив на соціум. Діяльність журналістів, як і будь-який соціальний інститут має бути урегульована та постійно контролюватися певними органами.

Журналістика має свої права та обов'язки, які визначаються рядом законів України [2–6], Європейською конвенцією з прав людини[1]. та Кодексом журналіста[7].

Журналіст має право на вільне збирання, зберігання, використання та поширення інформації усно, письмово, або в потрібний йому спосіб, не завдаючи шкоди особам, що фігурують в їхніх статтях та дослідженнях.

Основні моральні та етичні принципи роботи журналіста вказані в 19 статтях Кодексу журналіста [7]. Їх знання вважається базовим для людини, що займається журналістською діяльністю в будь-якій формі. Журналіст, що не виконує основний перелік статей кодексу, не має права називатись справжнім журналістом.

Всі дії будь-якої людини, що займається журналістською діяльністю мають бути неупередженими та проведені згідно чинного законодавства та норм вказаних в кодексі.

Кожна людина, що працює журналістом, має усвідомлювати свою відповідальність перед аудиторією, до якої доносить інформацію. Журналіст повинен певним чином перевіряти інформацію та свої джерела на правдивість та неупередженість. В разі помилки, а тобто дезінформації своєї аудиторії, журналіст повинен виправити становище, випустивши спростування своїх слів на загал. Такі дії на мінімальному рівні захистять його від відповідальності за висловлену думку, зазначений ним факт, тощо.

Головним фактором у виправленні помилок щодо професійності, є збереження чесного ім'я, яке, перш за все, впливає на подальшу можливість окремої людини працювати, та на право конкурувати з іншими діячами в медіа. Втрата довіри аудиторії до автора ставить під питання подальшу можливість якісної роботи та її сприйняття.

Проблеми, що є актуальними в українській та світовій журналістиці мають відмінності. В Україні середньостатистичний журналіст може відчувати тиск з боку замовника(потенціального начальника), редакції, влади, та може зазнати фізичної розправи, а тобто вважається незахищеним в повній мірі, що суперечить чинному законодавству. Така практика не втрачає свою актуальність та є небезпечною для всіх представників української журналістики.

Враховуючи, що основна частина журналістів, що працюють в Україні, отримують завдання, що суперечать вказаним та затвердженим нормам, можна сказати, що майже одразу після початку своєї професійної діяльності, журналіст потрапляє під соціальний вплив, в результаті якого гальмується процес розвитку самореалізації та формується низка неправдивих уявлень про його роботу та обов'язки в цілому.

Такі проблеми мають вирішуватись на державному рівні, а рішення мають бути підтримані всіма відомими та можливими соціальними рухами, висвітлені на загал всіма можливими способами задля більшої уваги громадян.

Проблематика регулювання діяльності становища української журналістики полягає в частковому або повному недотриманні норм та правил, вказаних вище, та відсутності відповідальності за скоєні вчинки.

Основні проблеми: упередженість щодо питань, які журналіст виносить на загал, нав'язування своїх власних переконань шляхом обману аудиторії, створення умов для власної вигоди під час виконання редакційного завдання чи будь-якої роботи.

Для подолання дій, що повністю суперечать правилам етики журналіста та Конституції України, доцільно:

- утворити виконавчий орган, що на державному рівні буде контролювати стан української журналістики. Забирати видані посвідчення журналіста Національної Спілки Журналістів України в разі недотримання норм, що були вказані вище. Активізувати перевірку роботи людей, що отримали посвідчення та працюють в сфері журналістики.

- викоринити стару систему можливо лише реформами, що вплинуть на свідомість людей в цілому. Тому потрібно прийняти ряд рішень, що підніме повагу громадян до журналістів, та допоможе журналісту працювати незалежно.

Отже, таким чином ми можемо побачити, що правові та етичні норми, що існують для регулювання журналістської діяльності як соціального інституту, в Україні потребують подальшого вивчення, формування особливих рис та разом з національними чинниками впливають на формування свідомості журналіста в своїй практичній діяльності. Якщо врахувати реалії з буденними проблемами, що пов'язані з професійною діяльністю журналістів, варто розраховувати на певні зміни та закріплення норм поведінки, що в зазначеній галузі знаходяться на рівні правового регулювання.

Список використаних джерел:

1. Європейська конвенція з прав людини. [Електронний ресурс] URL : https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf

2. Закон України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» від 23.09.1997 № 540/97-ВР із змінами і доп. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – № 50. – Ст. 302. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/540/97-%D0%B2%D1%80>

3. Закон України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16.11.1992 № 2782-XII із змінами і доп. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1993. – № 1. – Ст. 1. – URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/main>

4. Закон України «Про інформаційні агентства» від 28.02.1995 № 74/95-ВР із змінами і доп. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1995. – № 13. – Ст. 83. – URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/74/95-%D0%B2%D1%80/card6#Public>

5. Закон України «Про інформацію» від 02.10.1992 № 2657-XII із змінами і доп. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1992. – № 48. – Ст. 650. – URL : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

6. Закон України «Про телебачення і радіомовлення» від 21.12.1993 № 3759-XII із змінами і доп. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1994. – № 10. – Ст. 43. – URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3759-12>

7. Кодекс етики українського журналіста [Електронний ресурс] URL : <http://www.nsju.org/page/196>

ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНОГО ОБЛАДНАННЯ НА БАЗІ ROUTEROS

Солянніков В. Г.

(Науковий керівник – к.т.н. Прокопович-Ткаченко Д. І.)

Аналізуючи пристрої MIKROTIK, можна звернути увагу, що практично всі користувачі нехтують настройками Firewall, незважаючи на те, що це найефективніший інструмент захисту Вашої мережевої інфраструктури. І 90% пристроїв мають обліковий запис "admin" з повними правами. Це значно збільшує ризики для проникнення методом Brute-Force.

Для захисту RouterOS використовуються вбудовані програмні засоби для того, щоб забезпечити високий рівень безпеки: Переконайтеся, що у Вас остання прошивка. Але не варто сподіватися на відсутність багів в новій прошивці, тож налаштуйте Firewall:

2.1. У ланцюжку INPUT доступ до пристрою дозволений, тільки з довірчих ір адрес. Наприклад, діапазон домашньої мережі або ір адресами мережевих адміністраторів. Зверніть увагу на те, що ланцюжок INPUT застосовується тільки для пакетів, адресованих безпосередньо цьому маршрутизатора. Транзитні пакети відносяться до ланцюжка FORWARD.

2.2. Забороняйте всі пакети, які не відповідають дозволеним.

2.3. У разі, якщо Вам потрібно періодично доступ з динамічних адрес, то використовуйте "port knocking", щоб додати Ваш ір в дозволені на певний час.

Вимкніть всі сервіси, якими не користуєтесь (api, ssh, telnet etc.)

Після настройки фаєрвола і оновлення прошивки змініть пароль.

Якщо ви використовуєте ім'я облікового запису "admin" так само створіть свій обліковий запис, наприклад, "Vasya". Зайдіть під ним, перевірте права доступу і заблокуйте "адміна".

Налаштування FireWall з використанням терміналу:

Створіть список адрес, яким буде дозволено підключатися до маршрутизатора

```
/ Ip firewall address-list
```

```
add address = 192.168.1.0 / 24 list = allow-ip
```

```
add address = 192.168.88.10 / 32 list = allow-ip
```

Додайте правило, яке дозволяє всі дії з цих адрес:

```
/ Ip firewall filter
```

```
add action = accept chain = input comment = "Allow Address List" src-address-list = allow-ip
```

У разі якщо потрібен доступ з невідомих адрес я роблю очікування ісмп пакета (ping) певного розміру. Якщо такий пакет виходить, то адреса джерела додається в список allow-ip з часом в 1 годину. При бажанні можна зробити каскад з таких пакетів.

```
/ Ip firewall filter
```

```
add action = add-src-to-address-list address-list = allow-ip address-list-timeout = 1h chain = input packet-size = 783 protocol = icmp
```

Зверніть увагу на розмір пакета packet-size 783 байт. Але при пінгованія Ви повинні вказувати на 28 байт менше. В даному випадку пінг з windows:

```
ping -l 755 myhostname.domain
```

Також потрібно заборонити доступ до всіх портів, які не дозволені вище:

```
/ Ip firewall filter add action = drop chain = input
```

сервіси, якими не користуєтесь теж треба вимкнути бо це зайві точки відмови.

```
/ Ip service
```

```
set api disabled = yes
```

```
set api-ssl disabled = yes
```

Отже: використанні методи захисту інформаційно-технічного обладнання дозволяють значно знизити ризик проникнення та зламу системи.

Список використаних джерел:

1. https://www.google.ru/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=12&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEWj0rN_5kKPIAhXxwYsKHR_fDSwQFjALegQIBBAB&url=https%3A%2F%2Fru.wikipedia.org%2Fwiki%2F%25D0%259F%25D0%25BE%25D0%25BB%25D0%25BD%25D1%258B%25D0%25B9_%25D0%25BF%25D0%25B5%25D1%2580%25D0%25B5%25D0%25B1%25D0%25BE%25D1%2580&usg=AOvVaw0k-iVMnos7VUhfDXNEdi62
2. MikroTik Support. MikroTik pronunciation (англ.). MikroTik Forum (2014-30-07). – «Correct is to read it as “meecroteek”.»
3. Александр Скуснов, «Тестирование точек доступа: беспроводной Интернет в каждую квартиру», компьютерный еженедельник «Upgrade», № 44 (186), 2004 г.
4. IEEE 802.22TM-2011 Standard for Wireless Regional Area Networks in TV Whitespaces Completed – <https://www.businesswire.com/news/home/20110726007223/en/IEEE-802.22TM-2011-Standard-Wireless-Regional-Area-Networks>

ОЦІНКА ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ТА КІБЕРНЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ІНФРАСТРУКТУРИ ІНТЕРНЕТУ РЕЧЕЙ СИСТЕМИ SCADA

Олсйніков А. В.

(Науковий керівник – к.т.н., доцент Іванченко О. В.)

На сьогоднішній день інтернет речей (IoT) розглядається як один із найперспективніших напрямків розвитку інформаційних технологій, сутність якого полягає в покращенні якості життя сучасної людини. Крім того, IoT може застосовуватися в контурі управління критичної інфраструктури, одним з основних елементів якої є система збору та контролю даних (SCADA). Тому, виходячи з існуючих на сьогоднішній день загроз, забезпечення відповідного рівня функціональної та кібернетичної безпеки IoT інфраструктури системи SCADA слід розглядати як одне з найважливіших та актуальних науково-прикладних завдань.

Для розв'язування зазначеного завдання пропонується застосовувати аналітико-стохастичний підхід, який базується на послідовному використанні відповідних кроків, зазначених в [1]. У якості базової розглядається IoT інфраструктура, підключена до багаторівневих компонентів системи SCADA. Обмін інформацією здійснюється за рахунок підключення сервіс-орієнтованих хмарних ресурсів Amazon (рис. 1).

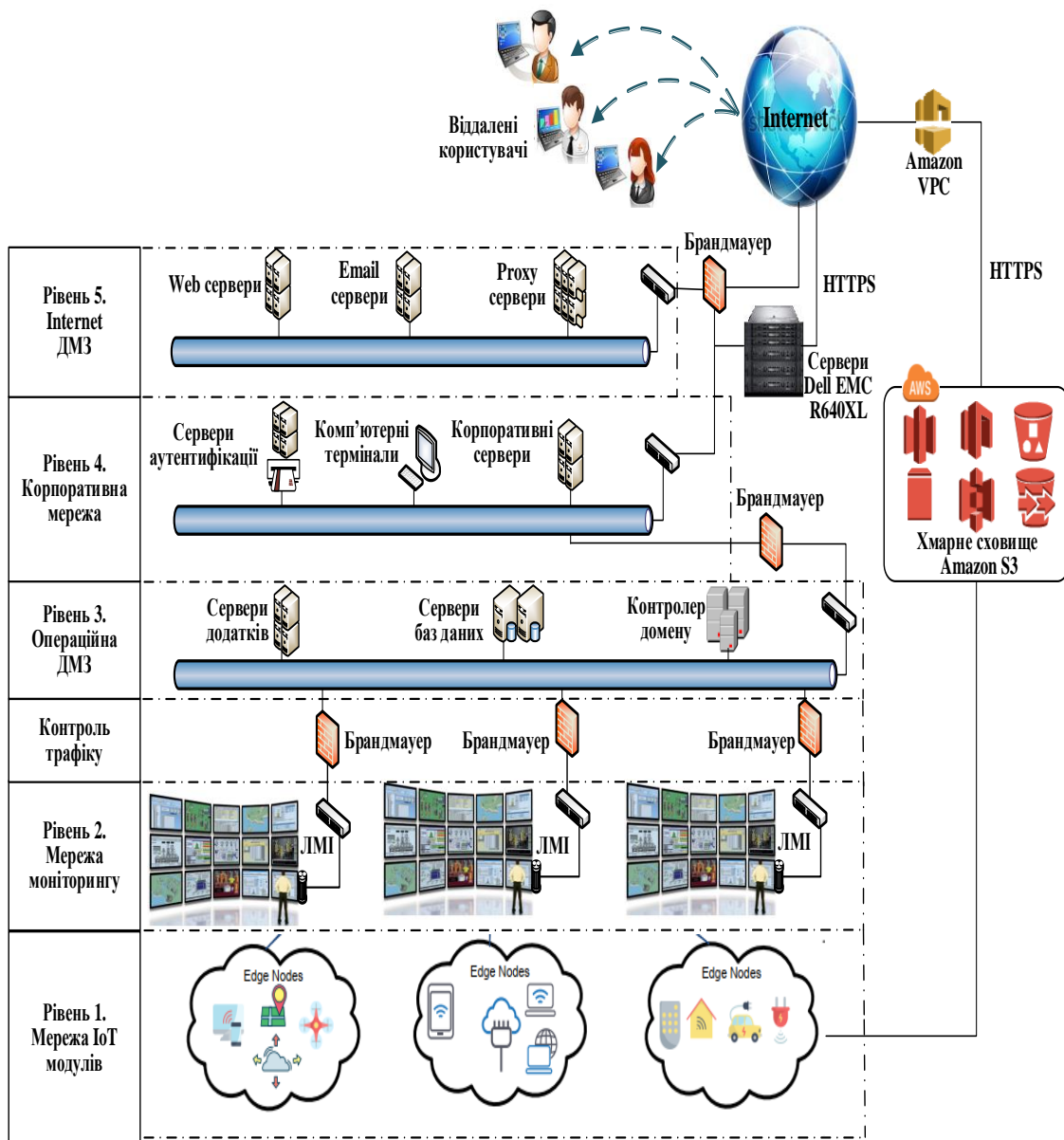

Рис. 1. Спрощена архітектурна реалізація IoT інфраструктури системи SCADA [2]

Відповідно до рис. 1 хмарні сервіси Amazon утворюють додатковий контур кіберзахисту від зловмисних впливів, включаючи хакерські атаки. Водночас забезпечується необхідний рівень функціональної безпеки IoT інфраструктури системи SCADA за рахунок реалізації принципу надлишковості, що виключає можливість виникнення безпечних відмов та сприяє підвищенню доступності фізичних і кібернетичних активів. Оцінка рівня безпеки здійснюється шляхом моделювання негативних впливів та обчислення показника ризику для інфраструктури IoT системи SCADA у відповідності з таксономією, приведеною на рис. 2.

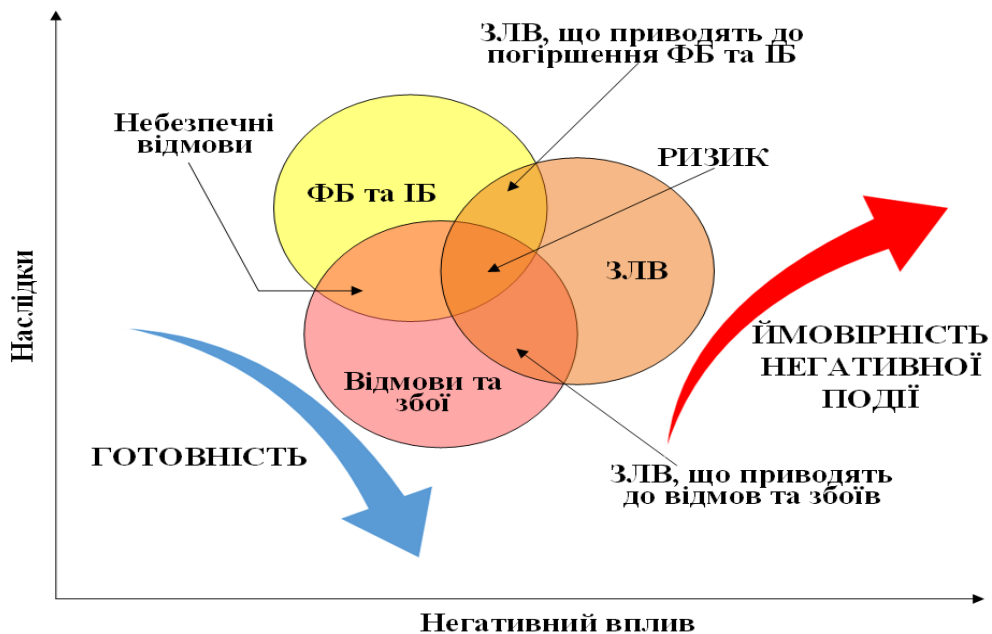

Рис. 2. Таксономія ризику функціональної та кібернетичній безпеці Інтернета речей системи SCADA [1]

Таким чином, запропонований підхід можна використовувати для формування узагальненого критерію для обґрунтування вимог функціональної та кібернетичної безпеки інтернету речей і побудови оптимальної архітектури системи SCADA.

Список використаних джерел:

1. Ivanchenko, O. V. Аналітико-стохастичний метод побудови структурних схем безпеки кібернетичних активів системи SCADA критичної інфраструктури. *Системи та технології*. – 2019. – №1(57). С. 81–106.
2. Ahmed I., Obermeier S., Naedele M., Richard III G. G. Scada systems: Challenges for forensic investigators // *Computer*. 2012. Vol.45 (12). P. 44–51

НАВЧАЛЬНА ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНІЧНА СИСТЕМА НА БАЗІ CLOUDТЕХНОЛОГІЙ

Олійник О. О.

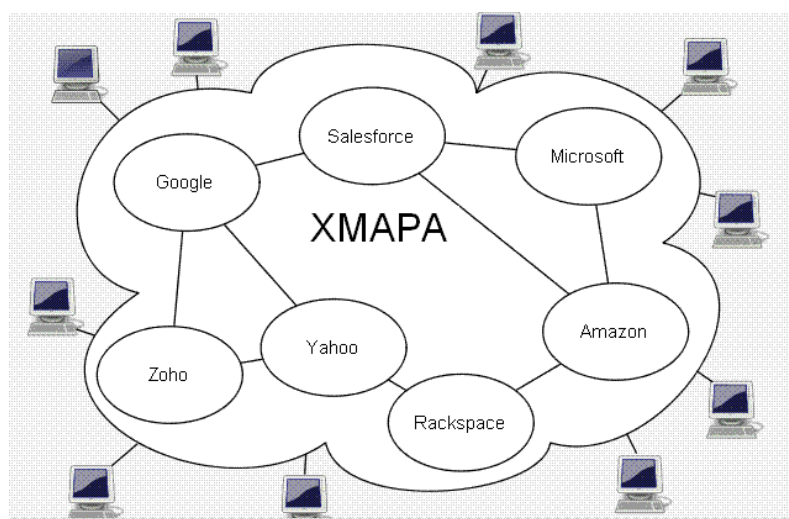
(Науковий керівник – к.т.н. Прокопович-Ткаченко Д. І.)

Термін «хмара» (Cloud) широко використовують для позначення різних технологій та послуг в телекомунікаційній індустрії, як абстрактне позначення мережі в системних діаграмах його застосували вперше, а вже потім в Internet, який в теперішній час відіграє фундаментальну роль у хмарних обчисленнях (Cloudcomputing), оскільки представляє собою платформу, за допомогою якої сервіси хмарних обчислень стають

доступними споживачам. Згідно з визначенням Національного інституту стандартів і технології (NIST) у США, хмарні обчислення – це модель забезпечення повсюдного та зручного доступу на вимогу, через мережу до спільного пулу обчислювальних ресурсів (наприклад, до комунікаційних мереж, серверів, засобів збереження даних, прикладних програм та сервісів), які можуть бути забезпечені та оперативно надані з мінімальними управлінськими затратами чи зверненням до провайдера послуг. «Хмарою» метафорично називають Інтернет, який приховує всі технічні деталі. Застосовують класифікацію за критерієм надання прав доступу до сервісів та ресурсів адміністративним центром хмари, за яким виділяють чотири типи хмарних обчислень: публічні хмари, які відкриті для широкої публіки; приватні хмари, які розгорнуто на приватному обладнанні та в приватних цілях; гідридні хмари, які є комбінацією двох попередніх типів; суспільні хмари, які характеризуються мульти-адміністративними правами керування, є поєднанням всіх попередніх типів та створюються для дуже специфічних цілей. В Україні використання систем хмарних обчислень регулюється загальними нормами законів про інформацію та її захист і положеннями приватного права. В свою чергу, у Верховній Раді України 24 березня 2016 року зареєстровано Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обробки інформації в системах хмарних обчислень», який має виправити ситуацію із розпорядженням інформацією. Із прийняттям вказаного проекту можна говорити про гарантії захисту інформації та забезпечення виконання належним чином обов'язку із її зберігання провайдером шляхом запропонованого у вказаному Проекті переліку чисельних істотних умов, які мають міститись у договорі між надавачем хмарних послуг та володільцем інформації або власником системи. Головними із них є: порядок отримання володільцем інформації або власником системи інформації, яка оброблялась в системі хмарних обчислень, у випадку припинення надання хмарних послуг; порядок видалення інформації із системи хмарних обчислень; відповідальність сторін договору. Для створення комплексної системи захисту державних інформаційних ресурсів або інформації з обмеженим доступом використовуються засоби захисту інформації, які мають сертифікат відповідності чи позитивний експертний висновок за результатами державної експертизи у сфері технічного захисту інформації. Широке використання віртуалізації в реалізації хмарної інфраструктури спричиняє проблеми безпеки для клієнтів або орендарів публічного хмарного сервісу. Віртуалізація змінює відношення між ОС і базовим обладнанням – будь то обчислення, зберігання чи мережі. Це вносить додатковий шар – віртуалізації – що сам по собі повинен бути правильно налаштований та закріплений. Певні проблеми мають можливе рішення – компромісне

програмне забезпечення віртуалізації, або «гіпервізор». Згідно з недавнім звітом від Cloud Security Alliance, інсайдерські атаки треті за величиною загрози в області хмарних обчислень. Для того, щоб зберегти ресурси, скоротити витрати, та зберегти ефективність, провайдери хмарних послуг часто зберігають більше одного разу дані клієнта на тому ж сервері. В результаті, існує ймовірність того, що особисті дані одного користувача можуть бути доступні іншим користувачам (можливо, навіть конкурентам). Для вирішення таких складних ситуаціях, постачальники хмарних послуг повинні забезпечувати правильну ізоляцію даних і логічні сегрегації зберігання.

Отже, хмарні обчислення – наступний етап інформаційного розвитку людства. В Україні досі залишається відкритим процес формування нормативно-правової бази врегулювання відносин з приводу їх використання. Досі для появи на теренах нашої держави послуг з надання хмарних сервісів вистачало лише договірного регулювання, однак для їх вдосконалення і подальшого поширення в українське законодавство мають бути внесені зміни з обов'язковим врахуванням розвитку хмарних технологій.

Список використаних джерел:

[1. Павлюковець М. П. Теоретико– методологічні засади запровадження клоуд– комп'ютерної форми обліку [Електронний ресурс] / М. П. Павлюковець // Облік і фінанси. – 2012. – № 1. – С. 149–151. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Oif_apk_2012_1_34.

2. Ткачук Г. В. Хмарні технології: аналіз, перспективи, реалізації [Електронний ресурс] / Г. В. Ткачук // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2015. – № 2. – С. 40–43. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/komp_2015_2_12

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Разумей Г. Ю., Штогрін А. І.

Новітні інформаційні та комунікаційні технології суттєво змінюють всі суспільні відносини – здійснюється становлення нового, інформаційного суспільства. В інформаційному суспільстві зменшуються відстані, відбувається глобалізація, створюються безпрецедентні можливості для розвитку регіонів.

Одна із найважливіших умов ефективного реформування державних інституцій та публічної влади в умовах інформаційного суспільства – це електронне урядування, метою якого є поліпшення ефективності роботи органів влади з громадянами, підприємствами й іншими установами та зменшення спільних витрат часу та коштів.

Європейська практика показує, що ефективність електронного урядування забезпечують Національні рамки інтеоперабельності – нормативно-правовий документ організаційно-технічного характеру, що встановлює та описує чіткі організаційні і технічні вимоги до проектів та систем органів влади у сфері е-урядування. Розроблення відповідного набору нових та гармонізація з європейськими стандартами чинних нормативно-правових й технічних документів є основною передумовою для системного розвитку електронного урядування в Україні [1, с. 15].

У жодній сфері неможливо досягти високих темпів перетворень без впровадження цифрових технологій, тому електронне урядування має стати ключем до реформ в Україні [2].

Електронний уряд не обмежується взаємовідносинами держави з громадянами. Крім того, він має і внутрішній прояв: всередині системи влади різні рівні та різні гілки також повинні взаємодіяти з використанням електронних технологій у процесі надання державних послуг.

Взагалі, функціональні види діяльності електронного уряду можна розділити на чотири складові [1, с.30]:

- G2G («уряд–уряд») («government to government») – сектор електронної взаємодії між органами влади;

- G2B («уряд–бізнес») («government to business») – сектор електронної взаємодії між органами публічної влади та суб'єктами господарювання;

- G2C («уряд–громадяни») («government to citizens») – сектор електронної взаємодії між органами публічної влади та громадянами.

Отже, електронне урядування передбачає стимулювання взаємодії між громадянами, урядовими організаціями та обраними посадовими особами, з урахуванням процесів державного управління та процесів розробки державної політики.

Розвиток електронної держави в Україні відбувається поступовими темпами, які бажано було б пришвидшити для досягнення рівня провідних

країн світу. І певні досягнення у сфері цифрової трансформації було здійснено за 2018 рік [2]:

- утричі зросло користування вже 118 електронними послугами на Урядовому порталі, який слугує «єдиним вікном» доступу до всіх онлайн-послуг;

- запроваджено цифрову експертизу нормативно-правових актів за принципом Digital by Default – «цифровий за замовчанням»;

- розширено впровадження електронного документообігу: до системи електронної взаємодії органів виконавчої влади було приєднано 193 органи влади, установи та організації; електронну міжвідомчу взаємодію впроваджено у 673 організаціях;

- упроваджено систему електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта» для інтеграції усіх інформаційних систем органів державної влади;

- 17 місце у світі за рівнем відкритості даних; друге місце – серед країн, що досягли найбільшого успіху у відкритті даних за останні чотири роки; збільшення кількості обов'язкових для відкриття наборів даних до 900.

Для подальшого інтенсивного розвитку діджиталізації у державному управлінні у 2019 році було створено Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифра), що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сферах:

- цифровізації, цифрового розвитку, цифрової економіки, цифрових інновацій, електронного урядування та електронної демократії, розвитку інформаційного суспільства, інформатизації;

- розвитку цифрових навичок та цифрових прав громадян;

- відкритих даних, розвитку національних електронних інформаційних ресурсів та інтероперабельності, розвитку інфраструктури широкосмугового доступу до Інтернету та телекомунікацій, електронної комерції та бізнесу;

- надання електронних та адміністративних послуг;

- електронних довірчих послуг та електронної ідентифікації;

- розвитку ІТ-індустрії [3].

Основною метою діяльності Мінцифри є реалізація проєкту «Цифрова держава», що згодом об'єднає усі відомства в єдину зручну й дієву онлайн-систему «ДІЯ» («Держава і я») [4]. Реалізація зазначених напрямків у найкоротші терміни дійсно може призвести до цифрової революції в Україні, яка дасть поштовх розвитку цифрової економіки та підвищенню добробуту суспільства.

Список використаних джерел:

1. Електронне урядування та електронна демократія: навч. посіб.: у 15 ч. / за заг. ред. А.І. Семенченка, В.М. Дрешпака. – Київ, 2017. – Ч. 1. –68 с.

2. Е-урядування – ключ до реформ в Україні [Електронний ресурс]. - 2019. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/e-uryaduvannya-klyuch-do-reform-v-ukrayini>.

3. Положення про Міністерство цифрової трансформації України : Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 2019 р. № 856 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF>.

4. Веб-сайт плану розробки сервісу ДІА [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://plan.dii.gov.ua/>.

ВИКОРИСТАННЯ ІНТРАНЕТУ ДЛЯ ЗАХИСТУ СЛУЖБОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Рудаков М. А.

(Науковий керівник – к.т.н. Прокопович-Ткаченко Д. І.)

Інtranет (англ. Intranet, також вживається термін интрасеть) – на відміну від Інтернету, це внутрішня приватна мережа організації або великого державного відомства. Як правило, інtranет - це Інтернет в мініатюрі, який побудований на використанні протоколу ІР для обміну і спільного використання деякої частини інформації всередині цієї організації. Це можуть бути списки співробітників, списки телефонів партнерів і замовників. Найчастіше в розмовній мові під цим терміном мають на увазі тільки видиму частину інtranет – внутрішній веб-сайт організації.

Заснований на базових протоколах НТТР і НТТРС і організований за принципом клієнт-сервер, інtranет-сайт доступний з будь-якого комп'ютера через браузер. Таким чином, інtranет – це «приватний» Інтернет, обмежений віртуальним простором окремо взятої організації. Intranet допускає використання публічних каналів зв'язку, що входять в Internet, (VPN), але при цьому забезпечується захист переданих даних і заходи для припинення проникнення ззовні на корпоративні вузли.

Додатки в intranet засновані на застосуванні Internet-технологій і зокрема особливості веб-технологій: гіпертекст в форматі HTML, протокол передачі гіпертексту НТТР і інтерфейс серверних додатків CGI. Складовими частинами Intranet є веб-сервери для статичної або динамічної публікації інформації і браузери для перегляду та інтерпретації гіпертексту.

Як стверджує Стівен Лотон (Stephen Lawton), термін «інtranет» вперше народився 24 квітня 1995 в журналі «Digital News & Review», технічним редактором якого він був, в його статті під заголовком «Intranets fuel growth of Internet access tools».

Наочним прикладом інtranет є мережі зв'язку спеціального призначення - відомчі мережі державних органів влади і держкорпорацій в Росії та інших країнах.

Особливості

Інtranет побудований на базі тих же понять і технологій, які використовуються для Інтернету, такі як архітектура клієнт-сервер і стек протоколів Інтернет (TCP / IP). У інtranеті зустрічаються все з відомих інтернет-протоколів, наприклад, протоколи HTTP (веб-служби), SMTP (електронна пошта), і FTP (передача файлів). Інтернет-технології часто використовуються для забезпечення сучасними інтерфейсами функції інформаційних систем, які розміщують корпоративні дані [1].

Інtranет можна уявити як приватну версію Інтернету, або як приватна розширення Інтернету, обмеженого організацією за допомогою брандмауера. Перші інtranет-веб-сайти і домашні сторінки почали з'являтися в організаціях в 1990-1991. Проте за неофіційними даними, термін інtranет вперше став використовуватися в 1992 році в таких установах, як університети і корпорації, що працюють в технічній сфері.

Інtranет також протиставляють екстранеті; доступ до інtranету надано тільки службовцям організації, в той час як до екстранеті можуть отримати доступ клієнти, постачальники, або інші затверджені керівництвом особи. У Екстранет-технології крім приватної мережі, користувачі мають доступ до Інтернет ресурсів, але при цьому здійснюються спеціальні заходи для безпечного доступу, авторизації, і аутентифікації.

Інtranет компанії не обов'язково повинен забезпечувати доступ до Інтернету. Коли такий доступ все ж забезпечується, зазвичай це відбувається через мережевий шлюз з брандмауером, захищаючи інtranет від несанкціонованого зовнішнього доступу. Мережевий шлюз часто також здійснює призначену для користувача аутентифікацію, шифрування даних, і часто - можливість з'єднання по віртуальній приватній мережі (VPN) для знаходяться за межами підприємства співробітників, щоб вони могли отримати доступ до інформації про компанії, обчислювальних ресурсів і внутрішнім контактам.[1]

Основою для планування інtranет має бути цілеспрямоване скорочення і оптимізація внутрішньокорпоративного інформаційного обміну. Виходячи з цих цілей важливо виділити 2 - 3 найбільш важливі складові, наприклад:

HTTP (HTTPS) Web інtranет сервер

SMTP / IMAP e-mail поштовий сервер

такі сервіси більшою мірою є опціональними:

Сервер обміну повідомленнями (MSN Messenger, Jabber і ін.)

NNTP сервер новин

VoIP сервер внутрішньокорпоративної телефонії.

Список використаних джерел:

1. Кульгин М. Технологии корпоративных сетей. Энциклопедия. – СПб. : Питер, 2000. – 509 с.

АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Макух А. В., Яківець О. О.

(Науковий керівник – д.т.н., професор Сохацький А. В.)

Автомобільний транспорт є галуззю матеріального виробництва, яка здійснює транспортування вантажів по автомагістралям. Автомобільний транспорт не виробляє окремо матеріальних цінностей, але приймає участь у процесі їх виробництва:

- здійснює доставку сировини та комплектуючих необхідних для виготовлення визначених видів продукції;
- доставляє готові вироби к споживачам.

У світі зареєстровано близько 600 мільйонів рухомих одиниць автотранспорту, з них 86 % легкові, 13 % вантажні та 1% пасажирські автобуси [1].

Автомобільний транспорт в Україні займає друге місце за вантажообігом і пасажирообігом після залізничного. Загальна довжина автомобільних шляхів в Україні становить 169 тис.км. Найважливіші автомагістралі: Київ – Житомир – Рівне – Львів – Ужгород; Київ – Полтава – Харків; Київ – Умань – Одеса; Харків – Запоріжжя.

Автомобільний транспорт відіграє важливу роль в соціально-економічному розвитку країни. На сьогодні більш як 100 тис. автомобільних перевізників надають послуги з перевезення 52 % пасажирів та 64 % вантажів. За звітами Міністерства Інфраструктури України за останній звітний рік, у міжміському сполученні автомобільним транспортом (автобуси) перевезено 148 млн. пасажирів, тролейбусами 6 млн., у приміському сполученні – 621 млн., у міському сполученні – автобусами 2575 млн. пасажирів, тролейбусами 1300 млн., трамваями – 757 млн., метрополітеном 775 млн.. Пасажирообіг автомобільним транспортом (автобуси) становить 49 млрд.пас.км, що становить 38% від всіх видів транспорту.

На даний час автомобільна транспортна система України налічує 9,2 млн. транспортних засобів, у тому числі 6,9 млн. легкових автомобілів, 250 тис. автобусів, 1,3 млн. вантажних автомобілів, понад 840 тис.од. мототранспорту.

У цілому, на ринку комерційних перевезень в цей час здійснюють підприємницьку діяльність майже 56,2 тис. перевізників, які в своїй діяльності використовують більш 154 тис. транспортних засобів.

Автомобільний транспорт у цілому задовольняє потреби національної економіки та населення у перевезеннях, однак структура парку автобусів та вантажних автомобілів є недосконалою, більшість транспортних засобів за своєю конструкцією, пасажиромісткістю, вантажністю, типами кузова, класом комфортності, видами та питомими витратами палива, екологічними показниками не відповідають сучасним вимогам.

Оновлення парку рухомого складу автомобільного транспорту відбувається повільними темпами – майже 70 % рухомого складу є технічно або морально застарілими, а 50 % автобусів експлуатуються більш 10 років.

З 2014 року вартість вантажоперевезень збільшилася приблизно в два рази – з 14 грн до 25–27 грн за кілометр [2]. Разом з тим, якщо згадати, що гривня за цей час знецінилася значно більше, то виявиться що ціна послуг автомобілістів, порахована в валюті, знизилася за рахунок зменшення прибутку перевізників. Додаткове навантаження на них створюють поперше, посилення габаритно-вагового контролю фур з боку Державної служби з безпеки на транспорті, по-друге, низька якість українських автомобільних доріг.

Водночас контроль фур, є інструментом для покращення автомобільних доріг. Бо саме такий контроль вносить вклад у збереження дорожнього полотна, особливо на відремонтованих і новозбудованих автомобільних шляхах. Адже добре відомо, що значних, іноді фатальних, ушкоджень дорожньому полотну завдає саме вантажний транспорт, вага якого перевищує припустиму для відповідного типу дорожнього полотна технічну норму.

У 2018 році Уряд затвердив Концепцію Державної цільової економічної програми розвитку автомобільних доріг загального користування державного значення на 2018–2022 рр.

Як зазначається в Концепції, мережа автомобільних доріг загального користування протяжністю 169,5 тис. кілометрів (з них 49,2 тис. кілометрів автомобільних доріг державного значення) та щільністю 281 кілометр на 1 тис. кв. кілометрів в основному відповідає темпам розвитку національної економіки. Проте, стан автомобільних доріг загального користування і мостів не забезпечує повною мірою швидке, комфортне, економічне та безпечне перевезення пасажирів і вантажів.

Метою Програми є створення сучасної мережі автомобільних доріг загального користування державного значення, яка дозволить поліпшити якість та збільшити обсяг вантажних і пасажирських перевезень, розширити можливості реалізації транзитного потенціалу країни та покращити інвестиційний клімат, забезпечити ефективність транспортних послуг та збільшити використання потенціалу вітчизняної промисловості.

Список використаних джерел:

3. Савенко В. Я., Гайдукевич В. А. Транспорт і шляхи сполучення: Підручник. – 2-ге видання. – К. : Арістей, 2007. – 256 с.

4. Статистичні дані по галузі автомобільного транспорту. Міністерство Інфраструктури України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://mtu.gov.ua/content/statistichni-dani-po-galuzi-avtomobilnogo-transportu.html>

Наукове видання

**«ЕКОНОМІКО-ПРАВОВІ
ТА УПРАВЛІНСЬКІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА:
МОЛОДІЖНИЙ ПОГЛЯД»**

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
Ч. 2**

01 листопада 2019 р.

Видано в авторській редакції

Підписано до друку 31.10.2019. Формат 60×84 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 23,62. Облік.-вид. арк. 21,0. Наклад 100 прим.
Замовлення № 126.
Дніпро: Університет митної справи та фінансів
(Свідоцтво про видавничу діяльність ДК № 6198 від 24.05.2018 р.)
49000, м. Дніпро, вул. Володимира Вернадського, 2/4